

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2007. szeptember 17.*

A T-201/04. sz. ügyben,

a **Microsoft Corp.** (székhelye: Redmond, Washington [Amerikai Egyesült Államok], képviselik: J.-F. Bellis ügyvéd és I. Forrester QC)

felperesnek,

támogatják:

a **The Computing Technology Industry Association, Inc.** (székhelye: Oakbrook Terrace, Illinois [Amerikai Egyesült Államok], képviselik: G. van Gerven, T. Franchoo ügyvédek és B. Kilpatrick solicitor),

a **DMDsecure.com BV** (székhelye: Amszterdam [Hollandia]),

az **MPS Broadband AB** (székhelye: Stockholm [Svédország]),

a **Pace Micro Technology plc** (székhelye: Shipley, West Yorkshire [Egyesült Királyság]),

* Az eljárás nyelve: angol.

a **Quantel Ltd** (székhelye: Newbury, Berkshire [Egyesült Királyság]),

a **Tandberg Television Ltd** (székhelye: Southampton, Hampshire [Egyesült Királyság])

(képviseli őket: J. Bourgeois ügyvéd),

az **Association for Competitive Technology, Inc.** (székhelye: Washington, DC [Amerikai Egyesült Államok], képviselik: L. Ruessmann, P. Hecker ügyvédek, valamint K. Bacon barrister),

a **TeamSystem SpA** (székhelye: Pesaro [Olaszország]),

a **Mamut ASA** (székhelye: Oslo [Norvégia])

(képviseli őket: G. Berrisch ügyvéd),

az **Exor AB** (székhelye: Uppsala [Svédország], képviselik: S. Martínez Lage, H. Brokelmann és R. Allendesalazar Corcho ügyvédek)

beavatkozók,

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik kezdetben: R. Wainwright, F. Castillo de la Torre, P. Hellström és A. Whelan, meghatalmazotti minőségben, később: F. Castillo de la Torre, P. Hellström és A. Whelan)

alperes ellen,

támogatják:

a **Software & Information Industry Association** (székhelye: Washington, DC, képviselik: J. Flynn QC, C. Simpson, T. Vinje solicitors, D. Paemen, N. Dodoo és M. Dolmans ügyvédek),

a **Free Software Foundation Europe eV** (székhelye: Hamburg [Németország], képviseli: C. Piana ügyvéd),

az **Audiobanner.com** (székhelye: Los Angeles, Kalifornia [Amerikai Egyesült Államok], képviseli: L. Alvizar Ceballos ügyvéd),

a **European Committee for Interoperable Systems (ECIS)** (székhelye: Brüsszel [Belgium], képviselik: D. Paemen, N. Dodoo, M. Dolmans ügyvédek, valamint J. Flynn QC)

beavatkozók,

elsődlegesen az [EK] 82. cikk és az EGT-Megállapodás 54. cikke alkalmazására vonatkozó, a Microsoft Corp. elleni eljárásban (COMP/C-3/37.792 – Microsoft-ügy) 2004. május 24-én hozott 2007/53/EK bizottsági határozat (HL 2007. L 32., 23. o.) megsemmisítésére irányuló kérelme tárgyában, továbbá másodlagosan a határozatban a felperessel szemben kiszabott bírság megsemmisítése, illetve csökkentése iránti kérelme tárgyában,

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK
ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA (nagytanács),

tagjai: B. Vesterdorf elnök, M. Jaeger, J. Pirrung, R. García-Valdecasas, V. Tiili, J. Azizi, J. D. Cooke, A. W. H. Meij, N. J. Forwood, E. Martins Ribeiro, I. Wyszniowska-Białecka, V. Vadapalas és I. Labucka bírák,

hivatalvezető: E. Coulon,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2006. április 24., 25., 26., 27. és 28-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita előzményei

- 1 A redmondi (Washington, Amerikai Egyesült Államok) székhelyű Microsoft Corp. társaság különböző számítástechnikai eszközökhöz szánt szoftvereket tervez, fejleszt és forgalmaz. E szoftverek közé tartoznak többek között az ügyfélszámítógépekhez (*client PC*, a továbbiakban: ügyfélszámítógépek) való operációs rendszerek, a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek és a folyamatos vételt lehetővé tévő (*streaming*) multimédia-lejátszók. A Microsoft technikai támogatást is nyújt a különböző termékeihez.
- 2 1998. szeptember 15-én Green úr, a Palo Altó-i (Kalifornia, Amerikai Egyesült Államok) székhelyű, többek között szervereket és szerverekhez való operációs rendszereket forgalmazó Sun Microsystems Inc. (a továbbiakban: Sun) alelnöke az alábbi levelet küldte Maritz úrnak, a Microsoft alelnökének:

„Azzal a kéréssel fordulunk Önhöz, hogy a Microsoft ossza meg [a Sunnal] az annak lehetővé tételéhez szükséges valamennyi információt, hogy [a Sun] natív támogatást tudjon nyújtani a Solarison a COM-objektumokhoz.

Kérnénk továbbá, hogy a Microsoft ossza meg [a Sunnal] az annak lehetővé tételéhez szükséges valamennyi információt, hogy [a Sun] natív támogatást tudjon nyújtani a Solarison az Active Directory technológiák teljes köréhez.

Úgy véljük, az ágazat érdeke, hogy a Solarison futtatandó alkalmazások fennakadás nélkül tudjanak kapcsolatba lépni a COM-on és/vagy az Active Directoryn keresztül a Windows operációs rendszerekkel és/vagy a Windows-alapú szoftverekkel.

Úgy véljük, hogy a Microsoftnak továbbá meg kellene osztania a referenciainplementációt és az annak biztosításához szükséges információkat, hogy a COM-objektumok és az Active Directory technológiák teljes köre – visszafejtés (*reverse engineering*) alkalmazása nélkül – teljesen kompatibilisen fusson a Solarison. Véleményünk szerint ezen információkat valamennyi COM-objektumnak és a jelenleg a piacon lévő Active Directory technológiák teljes körének a vonatkozásában hozzáférhetővé kell tenni. Úgy gondoljuk továbbá, hogy ezen információkat késedelem nélkül és rendszeresen szükséges közölni a jövőben a piacra kerülő COM-objektumok és Active Directory technológiák vonatkozásában.”

3 A továbbiakban az Elsőfokú Bíróság az „1998. szeptember 15-i levél” néven fog hivatkozni e levélre.

4 Az 1998. szeptember 15-i levélre Maritz úr 1998. október 6-án válaszolt. E levélben a következőket írta:

„Köszönjük a Windowszal való együttműködéssel kapcsolatos érdeklődésüket. Vannak közös ügyfeleink, akik termékeinket használják, és örömteli számunkra, hogy Önök érdeklődést tanúsítanak az iránt, hogy megnyissák rendszerüket a Windowszal való interoperabilitás céljából. A Microsoft mindig is úgy vélte, fontos segíteni a szoftverfejlesztőket – a versenytárs[ait] is beleértve –, hogy azok a lehető legjobb termékeket fejlesszék, és a lehető legnagyobb interoperabilitást biztosítsák a [Microsoft] platform[ján].

Talán elkerülte a figyelmüket, hogy a COM-mal és az Active Directory technológiákkal való interoperabilitással kapcsolatban kért információkat már közzétettük, és ezen információk elérhetőek mind az Önök, mind a világ többi szoftverfejlesztője számára a »Microsoft Developer Network (MSDN) Universal« terméken keresztül. Az MSDN teljes körű információkat tartalmaz a Windows-platform szolgáltatásairól és interfészeiről, és a Windowsra való fejlesztésben, illetve az azzal való interoperabilitásban érdekelt fejlesztők számára remek információforrásként szolgál. A [Sun] jelenleg 32 aktív licenccel rendelkezik az »MSDN Universal« előfizetést illetően. Ezenkívül, amint azt az Önök cége korábban is tette, feltételezem, számos résztvevőt küldenek majd a »Professional Developers« konferenciánkra, amelyet 1998. október 11. és 15. között tartunk Denverben. E konferencia további lehetőséget nyújt azon technikai információk megszerzésére, amelyeket a rendszer-technológiáinkkal való együttműködés céljából kértek. A [Sun] azon 23 alkalmazottja közül, akik részt vettek a múlt évi konferencián, páran minden bizonnyal felvilágosítással tudnak szolgálni a »Professional Developers« konferenciákon tárgyalt információk minőségéről és pontosságáról.

Örömeinkre szolgálhat a hír, hogy már létezik egy, a Solarisra alkalmazható COM-referenciaimplementáció. A Solarisra alkalmazható COM-implementáció teljesen támogatott bináris termék, amely a Microsofttól beszerezhető. A COM forráskódjára vonatkozó licenc más forrásokból szerezhető be, például a Software AG-től [...].

Ami az Active Directoryt illeti: nem tervezzük [annak] a Solarisra való »portolását« [...]. Azonban a közös ügyfeleink igényeinek kielégítésére számos – különböző alkalmassági szintű – módszer létezik az Active Directoryvel való együttműködtetésre. Például használhatják a standard LDAP protokollt a Solarisról a Windows NT Server Active Directoryhoz való hozzáféréshez.

Amennyiben a [»Professional Developers« konferencián való] részvételt követően, illetve az MSDN-n található nyilvános információk megvizsgálása után bármi további segítségre lenne szükségük, a »Developer Relations« csoportunkban dolgozó

»Account Manager[ek]« készséggel segítenek azon fejlesztőknek, akiknek a Microsoft platformjaival kapcsolatban további segítségre van szükségük. Megkértem Lead Program Managerünket, Marshall Goldberget, hogy álljon az Önök rendelkezésére, amennyiben szükségük lenne rá [...].”

- 5 Az Elsőfokú Bíróság a továbbiakban Maritz úr 1998. október 6-i levelére az „1998. október 6-i levél” néven fog hivatkozni.

- 6 1998. december 10-én a Sun panaszt nyújtott be a Bizottsághoz az [EK 81. cikk] és [EK 82. cikk] végrehajtásáról szóló, 1962. február 6-i 17. (első) tanácsi rendelet (HL 1962. 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 3. cikkének értelmében.

- 7 Panaszában a Sun kifogásolta, hogy a Microsoft megtagadta azon információknak és technológiáknak a Sun részére történő átadását, amelyek szükségesek a munkacsoportszerverekhez való saját operációs rendszerei és az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszer közötti interoperabilitás biztosításához.

- 8 2000. augusztus 2-án a Bizottság megküldte első kifogásközlését a Microsoft részére (a továbbiakban: első kifogásközlés). E kifogásközlés lényegében az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerek és a más fejlesztők szerverekhez való operációs rendszerei közötti interoperabilitás (kliens–szerver interoperabilitás) egyes kérdéseivel volt kapcsolatos.

- 9 A Microsoft 2000. november 17-én válaszolt az első kifogásközlésre.

- 10 Időközben 2000 februárjában a Bizottság hivatalból vizsgálatot indított a Microsoft ügyfélszámítógépekhez és munkacsoportszerverekhez való Windows 2000 generációs operációs rendszereivel kapcsolatban, illetve azzal kapcsolatban, hogy a Microsoft az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerébe integrálta a Windows Media Player nevű multimédia-lejátszóját. A Windows 2000 termékcsalád ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszere professzionális használatra készült, „Windows 2000 Professional” néven. E termékcsaládnak a szerverekhez való operációs rendszerei az alábbi három változatban kerültek forgalomba: Windows 2000 Server, Windows 2000 Advanced Server és Windows 2000 Datacenter Server.
- 11 E vizsgálat azzal zárult, hogy 2001. augusztus 29-én a Bizottság második kifogásközlést küldött a Microsoftnak (a továbbiakban: második kifogásközlés). Ebben a Bizottság megismételte a kliens–szerver interoperabilitásra vonatkozó korábbi kifogásait. Ezenkívül számos, a munkacsoportszerverek közötti interoperabilitással (szerverek közötti interoperabilitás) kapcsolatos kérdést vetett fel. Végül a Bizottság számos, a Windows Media Player nevű multimédia-lejátszónak az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerbe való integrációjával kapcsolatos kérdést vetett fel.
- 12 A Microsoft 2001. november 16-án válaszolt a második kifogásközlésre.
- 13 2001 decemberében a Microsoft jelentést nyújtott be a Bizottsághoz, amely a Mercer Management Consulting (a továbbiakban: Mercer) által végzett felmérés eredményeit és elemzését tartalmazta.
- 14 2003 áprilisa és júniusa között a Bizottság széles körű piacfelmerést végzett, amelynek keretében számos információt kért különböző társaságoktól és társulásoktól, a 17. rendelet 11. cikke alapján (a továbbiakban: 2003-as piacfelmérés).

- 15 2003. augusztus 6-án a Bizottság harmadik kifogásközlést küldött a Microsoft részére, amely a Bizottság szerint a két korábbi kifogásközlés kiegészítése, illetve tartalmazta a Bizottság által elrendelni szándékozott korrekciós intézkedésekkel kapcsolatos tájékoztatást (a továbbiakban: harmadik kifogásközlés).
- 16 A Microsoft 2003. október 17-i levelében válaszolt a harmadik kifogásközlésre.
- 17 2003. október 31-én a Microsoft benyújtotta a Bizottsághoz a Mercer két további felmérésének eredményeit és elemzését tartalmazó jelentést.
- 18 A Bizottság 2003. november 12-én, 13-án és 14-én meghallgatást tartott.
- 19 2003. december 1-jén a Microsoft kiegészítő észrevételeket terjesztett elő a harmadik kifogásközléssel kapcsolatban.
- 20 2004. március 24-én a Bizottság elfogadta a 2007/53/EK határozatot az [EK] 82. cikk és az EGT-Megállapodás 54. cikke alkalmazására vonatkozó, a Microsoft Corp. elleni eljárásban (COMP/C-3/37.792 – Microsoft-ügy) (HL 2007. L 32., 23. o.; a továbbiakban: megtámadott határozat).

A megtámadott határozat

- 21 A megtámadott határozat szerint a Microsoft két ízben visszaélt erőfölényével, és ezzel megsértette az EK 82. cikket, valamint az Európai Gazdasági Térségről (EGT) szóló megállapodás 54. cikkét.
- 22 A Bizottság először három különböző – világméretű – termékpiacot határozott meg, és úgy találta, hogy a Microsoft ezekből kettőn erőfölénnyel rendelkezik. Később megállapította, hogy a Microsoft kétféle visszaélészerű magatartást folytat. Következésképpen bírságot szabott ki vele szemben, és bizonyos korrekciós intézkedéseket írt elő.

I – A szóban forgó termékpiacok és földrajzi piacok

- 23 A megtámadott határozat három elkülönülő termékpiacot határozott meg: az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek (a határozat (324)–(342) preambulumbekzdése), a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek (a határozat (343)–(401) preambulumbekzdése) és a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók (a határozat (402)–(425) preambulumbekzdése) piacát.
- 24 A megtámadott határozatban meghatározott első piac az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piaca. Az operációs rendszerek – a határozatbeli meghatározás szerint – olyan „rendszer szoftverek”, amelyek a számítógép alapvető funkcióit irányítják, és lehetővé teszik a felhasználó számára a számítógép használatát, valamint az alkalmazások számítógépen történő futtatását. Az ügyfélszámítógépek olyan többfunkciós számítógépek, amelyeket arra szánnak, hogy egy személy használja őket, ugyanakkor hálózatba is köthetők ((45) preambulumbekzdés).

- 25 A második termékpiacot illetően: a megtámadott határozat meghatározása szerint a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereket arra a célra tervezték és forgalmazzák, hogy együttesen nyújtsanak „hálózati alapszolgáltatásokat” viszonylag kisszámú ügyfélszámítógép részére, amelyek kis- vagy közepes méretű hálózathoz csatlakoznak ((53) és (345) preambulumbekendés).
- 26 A megtámadott határozat többek között három szolgáltatáscsoportot határoz meg: először is a szervereken tárolt állományok megosztását, másodszor a nyomtatók megosztását, harmadszor pedig a felhasználók és a felhasználócsoportok adminisztrációját, azaz az érintettek hálózati szolgáltatásokhoz való hozzáférése módjának adminisztrációját ((53) és (345) preambulumbekendés). Ez utóbbi szolgáltatáscsoport különösen a hálózati források biztonságos elérésének és használatának biztosítását foglalja magában, még hozzá először a felhasználók hitelesítése révén, másodszor az adott művelet elvégzésére vonatkozó jogosultságuk ellenőrzése révén ((54) preambulumbekendés). A megtámadott határozat kifejti, hogy a felhasználók és felhasználócsoportok adminisztrációjával kapcsolatos információk hatékony tárolásának és ellenőrzésének biztosítása érdekében a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek általában a „címtárszolgáltatások” (*directory services*) technológiájára támaszkodnak ((55) preambulumbekendés). A Microsoft Windows 2000 Server operációs rendszerének részét képező címtárszolgáltatás neve: „Active Directory” ((149) preambulumbekendés).
- 27 A megtámadott határozat szerint a fent említett három szolgáltatáscsoport szorosan összekapcsolódik a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerekben. Tulajdonképp „egyetlen szolgáltatásnak” tekinthetők, azonban két különböző nézőpontból nézve: egyrészt a felhasználó nézőpontjából (állomány- és nyomtatószolgáltatás), másrészt a hálózati rendszergazda nézőpontjából (a felhasználók és felhasználócsoportok adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatások) ((56) preambulumbekendés). A megtámadott határozat ezeket a különböző szolgáltatásokat „munkacsoport-szolgáltatásoknak” minősíti.
- 28 A megtámadott határozatban meghatározott harmadik piac a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók piaca. A multimédia-lejátszók olyan szoftvertermékek,

amelyek képesek a hang- és képtartalmat digitális formában olvasni, vagyis dekódolni a megfelelő adatokat, és azokat parancssá alakítani a hardver (például hangfal vagy képernyő) számára ((60) preambulumbekzdés). A folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók képesek az interneten folyamatosan küldött hang- és képtartalom olvasására ((63) preambulumbekzdés).

- 29 A szóban forgó földrajzi piacot illetően a Bizottság a megtámadott határozatban megállapította – amint az a 22. pontban szerepel –, hogy ez a piac mindhárom érintett termékpiac vonatkozásában világméretű ((427) preambulumbekzdés).

II – *Erőfölény*

- 30 A megtámadott határozatban a Bizottság úgy találta, hogy a Microsoft erőfölénnyel rendelkezik az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán legalább 1996 óta, valamint a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán 2002 óta ((429)–(541) preambulumbekzdés).

- 31 Az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacát illetően a Bizottság lényegében az alábbi tényezők alapján jutott erre a következtetésre:

– a Microsoft piaci részesedése meghaladja a 90%-ot ((430)–(435) preambulumbekzdés);

- a Microsoft piaci erejét „tartós stabilitás és folyamatosság jellemzi” ((436) preambulumbekzdés);

- a piacra való belépés a közvetett hálózati hatás miatt igen jelentős korlátokba ütközik ((448)–(464) preambulumbekzdés);

- e közvetett hálózati hatás két tényező miatt jön létre: egyrészt, mert a fogyasztók azokat a platformokat szeretik, amelyeken nagyszámú alkalmazást tudnak használni, másrészt, mert a szoftvertervezők a fogyasztók körében legnépszerűbb ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerekhez terveznek alkalmazásokat ((449)–(450) preambulumbekzdés).

32 A Bizottság a (472) preambulumbekzdésben kifejti, hogy ezen erőfölény „rendkívüli jellegzetességekkel” bír, mivel a Windows nem csupán az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacát meghatározó termék, hanem e rendszerek tekintében egyben „*de facto* standard” is.

33 A munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacát illetően a Bizottság lényegében az alábbi tényezőkre hivatkozik:

- a Microsoft piaci részesedése óvatos becslések szerint is legalább 60% ((473)–(499) preambulumbekzdés);

- a Microsoft három fő versenytársa e piacon: a NetWare nevű szoftvert forgalmazó Novell, amelynek piaci részesedése 10–25%, a Linux termékek forgalmazói, amelyek piaci részesedése 5–15%, valamint a UNIX termékek forgalmazói, amelyek piaci részesedése 5–15% ((503), (507) és (512) preambulumbekzdés);

- a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán jelentős belépési korlátok vannak, amelyek oka a hálózati hatás, illetve az, hogy a Microsoft megtagadja az interoperabilitásra vonatkozó információk felfedését ((515)–(525) preambulumbekzdés);

- szoros kereskedelmi és technológiai kapcsolat van ez utóbbi piac és az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piaca között ((526)–(540) preambulumbekzdés).

³⁴ A Linux „nyílt forráskódú” operációs rendszer, amelyet a „GNU GPL (General Public Licence)” licenc alapján terjesztenek. Szigorúan véve a Linux csak szoftveralap, ún. rendszermag, amely korlátozott számban lát el operációs rendszeri feladatokat, ugyanakkor más szoftverekkel szabadon társítható egy „Linux operációs rendszer” létrehozása érdekében ((87) preambulumbekzdés). A Linuxot többek között munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek alapjaként használják ((101) preambulumbekzdés). Ennélfogva a szintén „GNU GPL” licenc alatt terjesztett Samba szoftverrel együtt a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán is jelen van ((506) és (598) preambulumbekzdés).

³⁵ A „UNIX” kifejezés bizonyos közös tulajdonságokkal rendelkező operációs rendszereket jelöl ((42) preambulumbekzdés). A Sun kifejlesztett egy UNIX-alapú, munkacsoportszerverekhez való operációs rendszert, a „Solarist” ((97) preambulumbekzdés).

III – *Erőfölénnyel való visszaélés**A – Az interoperabilitásra vonatkozó információk közlésének és ezen információk felhasználása engedélyezésének megtagadása*

- 36 A Microsoft első, kifogásolt visszaélésszerű magatartása az volt, hogy az 1998 októberé és a megtámadott határozat közlésének időpontja közötti időszakban megtagadta az „interoperabilitásra vonatkozó információk” versenytársak részére történő átadását, valamint ezen információknak a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán a Microsoft termékeivel versenyző termékek fejlesztésére és terjesztésére történő felhasználásának az engedélyezését (a megtámadott határozat 2. cikkének a) pontja). E magatartás az (546)–(791) preambulumbekzdésben került kifejtésre.
- 37 A megtámadott határozat értelmében az „interoperabilitásra vonatkozó információkon” a „munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerekben [implementált] és a Windows munkacsoportszerverek által a Windows munkacsoport-hálózatok számára nyújtott, állomány- és nyomtatószolgáltatások, valamint a felhasználó- és [felhasználó]csoport-adminisztrációval kapcsolatos szolgáltatásokhoz – a Windows-tartományvezérlő szolgáltatások, az Active Directory címtár-szolgáltatás és a »Group Policy« szolgáltatások – használt protokollok kimerítő és pontos specifikációi értendőek” (a megtámadott határozat 1. cikkének (1) bekezdése).
- 38 A „Windows munkacsoport-hálózat” olyan „ügyfélszámítógépekből [amelyekre ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszert telepítettek] és szerverekből [amelyekre munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszert telepítettek] álló csoport, amelyek számítógép-hálózaton keresztül kapcsolódnak össze” (a megtámadott határozat 1. cikkének (7) bekezdése).

- 39 A „protokollok” pedig „valamely Windows munkacsoport-hálózaton belül a különböző számítógépekre telepített, különböző, munkacsoportszerverekhez, illetve ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerek közötti összeköttetésre és interakcióra vonatkozó szabályok összessége” (a megtámadott határozat 1. cikkének (2) bekezdése).
- 40 A megtámadott határozatban a Bizottság kiemeli, hogy az információközlés megtagadása nem a Microsoft „forráskódjának” elemeire, hanem kizárólag az érintett protokollok specifikációira vonatkozik, vagyis annak részletes leírására, hogy mi várható el a kérdéses szoftvertől, ellentétben a kód számítógépen való futtatásából álló „implementációval” (amelyet a jelen ítéletben „megvalósításnak” vagy „kivitelezésnek” is nevezünk) ((24) és (569) preambulumbekendés). A Bizottság kifejti többek között, hogy „nem áll szándékában arra kötelezni a Microsoftot, hogy harmadik felek számára engedélyezze a Windows lemásolását” ((572) preambulumbekendés).
- 41 A Bizottság ezenkívül megállapította, hogy a Microsoft Sunnal szembeni magatartása általános magatartássorozat része ((573)–(577) preambulumbekendés). Megállapította továbbá, hogy a Microsoft kifogásolt magatartása az információnyújtás korábbi magasabb szintjétől való eltérést jelent ((578)–(584) preambulumbekendés), a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán a verseny megszüntetésének kockázatával jár ((585)–(692) preambulumbekendés), valamint negatív hatással van a műszaki fejlődésre és a fogyasztók jólétére ((693)–(708) preambulumbekendés).
- 42 Végül a Bizottság elvetette a Microsoft arra vonatkozó érvelését, hogy az információnyújtás megtagadása objektív módon igazolható ((709)–(778) preambulumbekendés).

B – Az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszer és a Windows Media Player árukapcsolása

- 43 A Microsoft által elkövetett második visszaélés abban nyilvánult meg, hogy a Microsoft az 1999 májusa és a megtámadott határozat közlésének időpontja közötti időszakban az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszer hozzáférhetőségét a Windows Media Player szoftver egyidejű megvásárlásától tette függővé (a megtámadott határozat 2. cikkének b) pontja). E magatartás a (792)–(989) preambulumbekkezdésben került kifejtésre.
- 44 A megtámadott határozatban a Bizottság úgy találta, hogy az említett magatartás kielégítette az EK 82. cikk értelmében vett visszaélést megvalósító árukapcsolás megállapításához szükséges feltételeket ((794)–(954) preambulumbekkezdés). E tekintetben a Bizottság először is kiemeli, hogy a Microsoft erőfölényben volt az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán ((799) preambulumbekkezdés). Másodszer kifejti, hogy a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók és az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek két külön terméknek minősülnek ((800)–(825) preambulumbekkezdés). Harmadszor megállapítja, hogy a Microsoft nem tette lehetővé, hogy a fogyasztók a Windows Media Player nélkül vásárolják meg a Windowst ((826)–(834) preambulumbekkezdés). Negyedszer úgy érvel, hogy a szóban forgó árukapcsolás korlátozza a multimédia-lejátszók piacán kialakult versenyt ((835)–(954) preambulumbekkezdés).
- 45 Végül a Bizottság elutasította a Microsoft érveit, amelyek szerint a kérdéses árukapcsolás egyrészt olyan mértékben növelte a hatékonyságot, amely ellensúlyozta a megtámadott határozatban megállapított versenyellenes hatást ((955)–(970) preambulumbekkezdés), másrészt nem állt érdekében a „versenyellenes” árukapcsolás ((971)–(977) preambulumbekkezdés).

IV – *Bírság és korrekciós intézkedések*

46 A Bizottság a megtámadott határozatban megállapított két jogsértés miatt 497 196 304 euró összegű bírságot szabott ki (a megtámadott határozat 3. cikke).

47 Egyébként a megtámadott határozat 4. cikkének első bekezdése alapján a Microsoft az ugyanezen határozat 5. és 6. cikkében foglaltak szerint köteles véget vetni a 2. cikkben meghatározott jogsértéseknek. A Microsoft továbbá köteles tartózkodni bármiféle, az említett jogsértéssel azonos vagy azzal egyenértékű hatással járó magatartástól (a megtámadott határozat 4. cikkének második bekezdése).

48 A megtámadott határozat 5. cikke az információnyújtásnak a 2. cikk a) pontjában megállapított visszaélészerű megtagadása miatti korrekciós intézkedésként a következőket írja elő a Microsoft részére:

„a) a Microsoft [...] a [megtámadott határozat] kézbesítésétől számított 120 napon belül köteles hozzáférhetővé tenni az interoperabilitásra vonatkozó információkat minden olyan vállalkozás részére, amely munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereket kíván fejleszteni és forgalmazni, valamint köteles – ésszerű és nem diszkriminatív feltételek mellett – engedélyezni, hogy e vállalkozások az interoperabilitásra vonatkozó információkat felhasználják a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek fejlesztéséhez és forgalmazásához;

b) a Microsoft [...] köteles biztosítani a felfedett interoperabilitásra vonatkozó információk szükség szerinti és haladéktalan frissítését;

- c) a Microsoft [...] a [megtámadott határozat] kézbesítésétől számított 120 napon belül köteles olyan értékelési mechanizmust létrehozni, amely lehetővé teszi az érdekelt vállalkozások számára, hogy hatékony módon tájékozódjanak az interoperabilitásra vonatkozó információk köréről és használati feltételeiről; a Microsoft [...] ésszerű és nem diszkriminatív feltételeket írhat elő annak biztosítása érdekében, hogy az interoperabilitásra vonatkozó információkhoz való hozzáférést kizárólag az értékelés céljára használják fel;

[...]”.

- 49 A megtámadott határozat 2. cikkének b) pontjában megállapított visszaélésszerű árukapcsolásra vonatkozó korrekciós intézkedésként e határozat 6. cikke többek között úgy rendelkezik, hogy a Microsoft az említett határozat kézbesítésétől számított 90 napon belül köteles forgalomba hozni az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszernek a Windows Media Playert nem tartalmazó, teljesen működőképes változatát. A Microsoft továbbra is jogosult az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszert a Windows Media Playerrel együtt forgalmazni.

- 50 Végül a megtámadott határozat 7. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A [megtámadott határozat] közlésétől számított 30 napon belül a Microsoft [...] benyújtja a Bizottságnak azon mechanizmus létrehozására vonatkozó javaslatát, amelynek célja, hogy lehetővé tegye a Bizottság számára annak ellenőrzését, hogy a Microsoft [...] tiszteletben tartja a [megtámadott határozatot]. E mechanizmusnak részét képezi a Microsofttól független, a végrehajtást felügyelő megbízott [...].

Amennyiben a Bizottság úgy találja, hogy a Microsoft által ajánlott mechanizmus [...] nem megfelelő, határozattal előírhat ilyen mechanizmust.”

Az egyesült államokbeli antitrösztjog megsértése miatt indított eljárás

- 51 A Bizottság vizsgálatával egyidejűleg vizsgálat indult a Microsoft ellen az egyesült államokbeli antitrösztjog megsértése miatt.
- 52 1998-ban az Amerikai Egyesült Államok, 20 szövetségi állam és District of Columbia (Columbia Kerület) eljárást indított a Microsoft ellen a Sherman Act alapján. Panaszuk a Microsoft által a Netscape internetböngészője, a „Netscape Navigator”, illetve a Sun „Java” technológiája ellen tett intézkedésekre vonatkozott. Az érintett szövetségi államok a saját antitrösztjoguk megsértése miatt is eljárást kezdeményeztek a Microsoft ellen.
- 53 Miután a United States Court of Appeals for the District of Columbia Circuit (a továbbiakban: Court of Appeals), amelynél a Microsoft a United States District Court for the District of Columbia (a továbbiakban: District Court) által 2000. április 3-án hozott ítélet ellen fellebbezést nyújtott be, 2001. június 28-án meghozta az ítéletét, a Microsoft 2001 novemberében egyezséget kötött az Amerikai Egyesült Államok Igazságügyi Minisztériumával (*United States Department of Justice*) és kilenc szövetségi állam főügyészével (*Attorneys General*) (a továbbiakban: az egyesült államokbeli egyezség), amelynek keretében a Microsoft kétféle kötelezettséget vállalt.
- 54 Először is a Microsoft kötelezettséget vállalt arra, hogy megállapítja a szerverekhez való Windows operációs rendszerei által az „interoperabilitás” – vagyis az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerekkel való kompatibilitás biztosítása – érdekében alkalmazott kommunikációs protokollok specifikációit, valamint arra, hogy meghatározott feltételek mellett harmadik felek részére licencbe adja e specifikációkat.
- 55 Másodszor az egyesült államokbeli egyezség előírja, hogy a Microsoft köteles lehetővé tenni az eredetiberendezés-gyártók (*original equipment manufacturers*; OEM)

és a végső fogyasztók számára a köztes szoftverekhez (*middleware*) való hozzáférés engedélyezését vagy eltávolítását. A Windows Media Player szoftver az egyesült államokbeli egyezség meghatározása szerint a fenti termék kategóriába tartozik. A fenti rendelkezések célja annak biztosítása, hogy a médiaszoftver-fejlesztők a Windowszal megfelelően működő termékeket fejleszthessenek ki és forgalmazhassanak.

- 56 E rendelkezéseket a District Court 2002. november 1-jei ítéletével jóváhagyta.
- 57 2004. június 30-án Massachusetts állam fellebbezését követően a Court of Appeal helybenhagyta a District Court 2002. november 1-jei ítéletét.
- 58 Az egyesült államokbeli egyezség végrehajtása érdekében 2002 augusztusában létrehozták a Microsoft Communications Protocol Programot (a Microsoft kommunikációs protokoll program, a továbbiakban: MCPP).

Az eljárás

- 59 2004. június 7-én az Elsőfokú Bíróság Hivatalához benyújtott keresetével a Microsoft előterjesztette a jelen keresetet.
- 60 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalánál 2004. június 25-én nyilvántartásba vett külön beadványban az EK 242. cikk alapján a Microsoft kérte a megtámadott határozat 4. cikke, 5. cikke a)–c) pontja, valamint 6. cikke a) pontja végrehajtásának felfüggesztését.

61 A T-201/04. R. sz., Microsoft kontra Bizottság ügyben 2004. december 22-én hozott végzésében (EBHT 2004., II-4463. o.) az Elsőfokú Bíróság elnöke elutasította a kérelmet, és a költségekről nem határozott.

62 2005. március 9-i végzésében az Elsőfokú Bíróság negyedik tanácsának elnöke az alábbi társulások és társaságok számára engedélyezte a beavatkozást a Microsoft kérelmeinek támogatása érdekében:

- a The Computing Technology Industry Association, Inc. (a továbbiakban: CompTIA);

- a DMDsecure.com BV, az MPS Broadband AB, a Pace Micro Technology plc, a Quantel Ltd és a Tandberg Television Ltd (a továbbiakban: DMDsecure és társai);

- az Association for Competitive Technology, Inc. (a továbbiakban: ACT);

- a TeamSystem SpA és a Mamut ASA;

- az Exor AB.

63 Ugyanezen végzésében az Elsőfokú Bíróság negyedik tanácsának elnöke az alábbi társulások és társaságok számára engedélyezte, hogy a Bizottság kérelmeinek támogatása végett beavatkozzanak az eljárásba:

- a Software & Information Industry Association (a továbbiakban: SIIA);

– a Free Software Foundation Europe eV (a továbbiakban: FSFE);

– a „VideoBanner” cégneven eljáró Audiobanner.com;

– a RealNetworks, Inc.

⁶⁴ A Microsoft 2004. december 13-i, 2005. március 9-i, június 27-i és augusztus 9-i levelében kérte, hogy a keresetlevél, az ellenkérelem, a válasz, a beavatkozási beadványokra vonatkozó észrevételei és a viszonyválasz egyes bizalmas elemei ne szerepeljenek a beavatkozókkal közlendő iratokban. A Microsoft elkészítette ezen eljárási iratoknak a bizalmas elemeket nem tartalmazó változatát. Ezen eljárási iratoknak – a 62. és 63. pontban említett – beavatkozókkal való közlése csupán a nem bizalmas változatra korlátozódott. A beavatkozók nem emeltek kifogást e tekintetben.

⁶⁵ A 62. és 63. pontban említett beavatkozók mindegyike benyújtotta beavatkozási beadványát az előírt határidőn belül. A felek 2005. június 13-án előterjesztették az e beavatkozási beadványokkal kapcsolatos észrevételeiket.

⁶⁶ A T-201/04. sz., Microsoft kontra Bizottság ügyben 2005. április 28-án hozott végzésében (EBHT 2005., II-1491. o.) az Elsőfokú Bíróság negyedik tanácsának elnöke megengedte a European Committee for Interoperable Systemsnek (ECIS), hogy a Bizottság kérelmeinek támogatása érdekében beavatkozzék az eljárásba. Mivel e társulás az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 116. cikkének 6. §-ában meghatározott határidő leteltét követően nyújtotta be beavatkozási kérelmét, csak azt engedték meg neki, hogy a tárgyalásra készített, számára megküldendő jelentések alapján a szóbeli szakasz során előadja észrevételeit.

- 67 A 2005. május 11-én tartott teljes ülésen elfogadott határozatával az Elsőfokú Bíróság a jelen ügyet a kibővített negyedik tanács elé utalta.
- 68 A 2005. július 7-én tartott teljes ülésen elfogadott határozatával az Elsőfokú Bíróság az ügyet az Elsőfokú Bíróság nagytanácsa elé utalta, és új előadó bírót jelölt ki.
- 69 2006. január 16-i végzésével az Elsőfokú Bíróság nagytanácsának elnöke a RealNetworkst – mint a Bizottság kérelmének támogatása végett beavatkozó felet – elbocsátotta az eljárásból.
- 70 2006. február 1-jén az Elsőfokú Bíróság a nagytanács elnöke és az előadó bíró előtti informális megbeszélésre idézte meg a feleket, többek között a tárgyalás szervezése módjának meghatározása céljából. Erre a megbeszélésre 2006. március 10-én került sor az Elsőfokú Bíróság előtt.
- 71 Az előadó bíró jelentése alapján az Elsőfokú Bíróság (nagytanács) a szóbeli szakasz megnyitásáról határozott, és eljárási szabályzatának 64. cikke értelmében felszólította a feleket bizonyos okiratok benyújtására, valamint több kérdés megválaszolására. A felek a megszabott határidőn belül válaszoltak.
- 72 Az Elsőfokú Bíróság a felek szóbeli előadásait, valamint a feltett kérdésekre adott válaszaikat a 2006. április 24., 25., 26., 27. és 28-i tárgyaláson hallgatta meg.

- 73 A tárgyalás folyamán az Elsőfokú Bíróság felszólította a Microsoftot, hogy nyújtsa be a Bizottság által a 2003-as piacfelmérés keretében a multimédia-lejátszókkal kapcsolatban küldött információkérések, illetve az ezekre adott válaszok, valamint a Mercer által végzett felméréseknek az eredményeit és elemzéseit tartalmazó jelentések (a továbbiakban: a Mercer-jelentések) másolatát. A Microsoft a megszabott határidőn belül benyújtotta ezeket az iratokat.
- 74 2006. május 3-i levelében az Elsőfokú Bíróság felszólította a Microsoftot, hogy nyújtsa be a Bizottság által a 2003-as piacfelmérés keretében küldött további információkérések, valamint az ezekre adott válaszok másolatát. A Microsoft a megszabott határidőn belül eleget tett e felszólításnak.
- 75 Az Elsőfokú Bíróság nagytanácsának elnöke a szóbeli szakaszt 2006. június 22-i határozatával lezárta.

A felek kérelmei

- 76 A Microsoft azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- semmisítse meg a megtámadott határozatot;

- másodlagosan: semmisítse meg vagy lényegesen csökkentse a kiszabott bírságot;

- kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére;
- kötelezze az SIIA-t, az FSFE-t és az Audiobanner.com-ot a beavatkozásuk miatt felmerült költségek viselésére.

77 A Bizottság azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- utasítsa el a keresetet;
- kötelezze a Microsoftot a költségek viselésére.

78 A CompTIA, az ACT, a TeamSystem és a Mamut azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- semmisítse meg a megtámadott határozatot;
- kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

79 A DMDsecure és társai azt kérik, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- semmisítse meg a megtámadott határozat 2. cikkének b) pontját, 4. cikkét, 6. cikkének a) pontját és 7. cikkét;

– kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

80 Az Exor azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– semmisítse meg a megtámadott határozat 2. cikkét, 4. cikkét, 6. cikkének a) pontját és 7. cikkét;

– kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

81 Az SIIA, az FSFE, az Audiobanner.com és az ECIS azt kérik, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– utasítsa el a keresetet;

– kötelezze a Microsoftot a költségek viselésére.

Jogi háttér

82 Először is a megtámadott határozat megsemmisítésére irányuló kérelmek, majd pedig a bíróság megsemmisítésére vagy csökkentésére vonatkozó kérelmek jogalapjait kell vizsgálni.

I – A megtámadott határozat megsemmisítésére irányuló kérelmekről

- 83 A megtámadott határozat megsemmisítésére irányuló kérelmének alátámasztására a Microsoft által felhozott jogalapok három kérdés körül csoportosulnak, nevezetesen először is az interoperabilitásra vonatkozó információk közlésének és ezen információk felhasználása engedélyezésének megtagadása, másodsor az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszer és a Windows Media Player árukapcsolása, és harmadszor egy olyan független, a végrehajtást felügyelő megbízott kijelölésére irányuló kötelezettség, akinek feladata ügyelni arra, hogy a Microsoft betartja a megtámadott határozatot.

A – Előzetes kérdések

- 84 Beadványában a Bizottság számos kérdést vet fel a közösségi bíróság felülvizsgálati jogának terjedelmére, és a fellebbezés és a válasz számos melléklete tartalmának elfogadhatóságára vonatkozóan.

1. A közösségi bíróság felülvizsgálati jogának terjedelméről

- 85 A Bizottság szerint a megtámadott határozat számos összetett technológiai és gazdasági megfontoláson alapul. Véleménye szerint az ítélkezési gyakorlatnak megfelelően az ilyen értékelések esetében a közösségi bíróság csak korlátozott felülvizsgálatot gyakorolhat (a C-269/90. sz. Technische Universität München ügyben 1991. november 21-én hozott ítélet [EBHT 1991., I-5469. o.] 13. pontja, a C-204/00. P., a C-205/00. P., a C-211/00. P., a C-213/00. P., a C-217/00. P. és a C-219/00. P. sz., Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. január 7-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-123. o.] 279. pontja és a T-28/03. sz., Holcim (Németország) kontra Bizottság ügyben 2005. április 21-én hozott ítélet [EBHT 2005., II-1357. o.] 95., 97. és 98. pontja).

- 86 A Microsoft példaként idézve a T-62/98. sz., Volkswagen kontra Bizottság ügyben, 2000. július 6-án hozott ítélet [EBHT 2000., II-2707. o.] 43. pontját azzal válaszol, hogy a közösségi bíróság „még összetett ügyek esetében sem [tartózkodhat] a Bizottság határozatai megalapozottságának alapos vizsgálatától”.
- 87 Az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatból következően, jóllehet általában a közösségi bíróság teljes ellenőrzést gyakorol afelett, hogy a versenyjogi szabályok alkalmazásának feltételei fennálltak-e, a Bizottság összetett gazdasági értékelésének felülvizsgálata csak az eljárásra és az indokolásra vonatkozó szabályok betartásának, a tényállás-megállapítás pontosságának, valamint nyilvánvaló mérlegelési hiba, illetve a hatáskörrel való visszaélés hiányának ellenőrzésére terjed ki (a T-65/96. sz., Kish Glass kontra Bizottság ügyben 2000. március 30-án hozott ítélet [EBHT 2000., II-1885. o.] 64. pontja, amelyet fellebbezés után jóváhagyott a Bíróság a C-241/00. P. sz., Kish Glass kontra Bizottság ügyben 2001. október 18-án hozott végzése [EBHT 2001., I-7759. o], lásd továbbá e tekintetben az EK 81. cikk vonatkozásában a 42/84. sz., Renia és társai kontra Bizottság ügyben 1985. július 11-én hozott ítélet [EBHT 1985., 2545. o.] 34. pontját, és a 142/84. és 156/84. sz., BAT és Reynolds kontra Bizottság egyesített ügyekben 1987. november 17-én hozott ítélet [EBHT 1987., 4487. o.] 62. pontját).
- 88 Hasonlóképpen, amennyiben a Bizottság határozata összetett technikai megfontolások eredménye, e megfontolások főszabály szerint csak korlátozott bírósági felülvizsgálat tárgyát képezhetik, ami azt jelenti, hogy a közösségi bíróság a tények bizottsági elemzését nem helyettesítheti saját értékelésével (lásd – egy, a gyógyászati-farmakológiai szektort érintő, összetett elemzést követően elfogadott határozatot illetően – a Bíróság elnöke C-459/00. P. (R). sz., Bizottság kontra Trenker ügyben 2001. április 11-én hozott végzésének [EBHT 2001., I-2823. o.] 82. és 83. pontját, lásd továbbá e tekintetben a C-120/97. sz. Upjohn-ügyben 1999. január 21-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-223. o.] 34. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, a T-179/00. sz., A. Menarini kontra Bizottság ügyben 2002. július 3-án hozott ítélet [EBHT 2002., II-2879. o.] 44. és 45. pontját, és a T-13/99. sz., Pfizer Animal Health kontra Tanács ügyben 2002. szeptember 11-én hozott ítélet [EBHT 2002., II-3305. o.] 323. pontját).

- 89 Jóllehet a közösségi bíróság elismeri a Bizottság mérlegelési lehetőségét a gazdasági vagy technikai jellegű értékelések vonatkozásában, ez nem jelenti azt, hogy nem vizsgálhatja felül a Bizottság ilyen jellegű tényekre vonatkozó értékelését. A közösségi bíróságnak többek között nem csupán a hivatkozott bizonyítékok tárgyi valószerűségét, megbízhatóságát és következetességét kell vizsgálnia, hanem azt is ellenőriznie kell, hogy a bizonyítékok tartalmazzák-e az adott összetett helyzet értékeléséhez figyelembe veendő valamennyi adatot, valamint hogy e bizonyítékok alátámasztják-e a belőlük levont következtetéseket (lásd e tekintetben az összefonódások ellenőrzése kapcsán a C-12/03. P. sz., Bizottság kontra Tetra Laval ügyben 2005. február 15-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-987. o.] 39. pontját).
- 90 Az Elsőfokú Bíróságnak ezen elvek fényében kell a Microsoft által a megtámadott határozat megsemmisítésének alátámasztására felhozott különféle jogalapokat megvizsgálnia.

2. Bizonyos melléletek tartalmának elfogadhatóságáról

- 91 A Bizottság – akit e tekintetben az SIIA támogat – előadja, hogy a keresetlevél és a válasz számos mellékletében a Microsoft olyan érvekre hivatkozik, amelyek magában a keresetlevélben nem szerepelnek. Emellett különféle alkalmakkal a Microsoft általánosságban hivatkozik a beadványaihoz csatolt jelentésekre. A Bizottság emellett kifogásolja, hogy a Microsoft által bemutatott egyes szakértői vélemények olyan adatokon alapulnak, amelyekhez sem a Bizottságnak, sem az Elsőfokú Bíróságnak nem volt hozzáférése, és úgy véli, hogy az Elsőfokú Bíróság nem veheti figyelembe ezeket az érveket, jelentéseket és szakértői véleményeket.
- 92 A Microsoft fenntartja, hogy „a keresetlevél vonatkozó részei” tartalmazzák azon lényeges ténybeli és jogi elemeket, amelyeken a kereset alapul. Emlékeztet arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint a keresetlevél szövegének egyes pontjait alátámasztják és kiegészíthetik a csatolt iratok meghatározott részeire történő hivatkozások

(a T-56/92. sz., Koelman kontra Bizottság ügyben 1993. november 29-én hozott végzés [EBHT 1993., II-1267. o.] 21. pontja). Emellett a felperes állítja, hogy szándékosan döntött úgy, hogy korlátozza a mellékletek számát, mivel nem akarta az aktát túlságosan felduzzasztani, mivel nem köteles a mellékletek lábjegyzeteiben hivatkozott valamennyi dokumentumot benyújtani, mivel a Bizottság rendelkezik a közigazgatási eljárás során benyújtott valamennyi irat másolatával, illetőleg mivel nem vitatható, hogy a Microsoftnak joga van szakértőivel információkat közölni.

93 A 2006. március 10-i informális találkozón az előadó bíró felhívta a Microsoft figyelmét arra a körülményre, hogy úgy tűnik, keresetlevelének bizonyos mellékleteiben olyan érvekre hivatkozik, amelyek magában a beadványban kifejezetten nem szerepelnek, és ehhez kapcsolódóan kérdéseket tett fel a Microsoftnak. Amint azt a találkozó jegyzőkönyvében rögzítették, a Microsoft azt válaszolta, hogy „a Microsoft nem hivatkozik olyan érvekre [...] amelyeket nem fejtett ki kifejezetten a keresetlevelben vagy a válaszban”.

94 Az Elsőfokú Bíróság emlékeztet arra, hogy a Bíróság alapokmánya 21. cikkének, valamint az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 44. cikke 1. §-ának c) pontja értelmében minden keresetlevelnek tartalmaznia kell a jogvita tárgyát és a felhozott jogalapok rövid ismertetését. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a kereset elfogadhatóságához az szükséges, hogy azok a lényeges ténybeli vagy jogi körülmények, amelyek a kereset alapul, legalább röviden, de összefüggően és érthetően kitűnjenek magából a keresetlevelből. Míg a keresetlevél szövegének egyes pontjait ugyan alátámaszthatják és kiegészíthetik a csatolt iratok meghatározott részeire történő hivatkozások, a más, akár a keresetlevelhez mellékelte iratokra való általános hivatkozás nem pótolhatja a jogi érvelés azon lényegi elemeinek hiányát, amelyeknek a fent említett rendelkezések szerint magában a keresetlevelben kell szerepelniük (a C-52/90. sz., Bizottság kontra Dánia ügyben 1992. március 31-én hozott ítélet [EBHT 1992., I-2187. o.] 17. pontja, a fenti 92. pontban hivatkozott Koelman kontra Bizottság ügyben hozott végzés 21. pontja és az Elsőfokú Bíróság T-154/98. sz., Asia Motor France és társai kontra Bizottság ügyben 1999. május 21-én hozott végzés [EBHT 1999., II-1703. o.] 49. pontja). Továbbá nem az Elsőfokú Bíróságnak kell a mellékletekben megkeresnie és azonosítania azokat a jogalapokat, amelyek meglátása szerint a kereset alapját képezhetik; mivel e mellékleteknek tisztán bizonyító és kiegészítő szerepük van (az

Elsőfokú Bíróság T-84/96. sz., Cipeke kontra Bizottság ügyben 1997. november 7-én hozott ítéletének [EBHT 1997., II-2081. o.] 34. pontja és a T-231/99. sz., Joynson kontra Bizottság ügyben 2002. március 21-én hozott ítéletének [EBHT 2002., II-2085. o.] 154. pontja).

- 95 A Bíróság alapokmánya 21. cikkének és az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 44. cikke 1. §-ának c) pontja ezen értelmezése ugyancsak vonatkozik azon válasz elfogadhatóságának feltételeire is, amely az eljárási szabályzat 47. cikk (1) bekezdése alapján azt célozza, hogy kiegészítse a keresetlevelet (lásd e tekintetben a T-305/94–T-307/94., a T-313/94–T-316/94., a T-318/94., a T-325/94., a T-328/94., a T-329/94. és a T-335/94. sz., Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ügyben 1999. április 20-án hozott ítélet [EBHT 1999., II-931. o.] 40. pontját, amelyet a Bíróság a fellebbezés elbírálása során nem helyezett hatályon kívül a C-238/99. P., C-244/99. P., C-245/99. P., C-247/99. P., C-250/99. P.–C-252/99. P. és C-254/99. P. sz., Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ügyben 2002. október 15-én hozott ítéletben [EBHT 2002., I-8375. o.]).
- 96 A jelen ügyben az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a keresetlevélhez és a válaszhoz mellékelte számos iratban a Microsoft olyan jogi és közgazdasági érveket hoz fel, amelyekkel nem az ezen eljárási iratok szövegében kifejezetten megjelenő ténybeli és jogi körülmények alátámasztására vagy kiegészítésére szorítkozik, hanem új érveket vezet elő.
- 97 Emellett a Microsoft számos alkalommal egészíti ki bizonyos pontokat illetően a keresetlevél és a válasz szövegét a csatolt iratokra való hivatkozással. Mindazonáltal a csatolt iratokra történő e hivatkozások némelyike általános jellegű, és így nem teszi lehetővé az Elsőfokú Bíróság számára, hogy pontosan azonosítsa azon érveket, amelyeket úgy lehetne tekinteni, mint a keresetlevélben és a válaszban kifejtett jogalapok kiegészítéseit.

- 98 Mindazonáltal az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy jóllehet a Bizottság úgy véli, hogy nincs szükség a különféle mellékletekben található fejlemények figyelembevételére, mindazonáltal a saját beadványaihoz csatolt feljegyzésekben észrevételeket tesz e fejlemények némelyikét illetően.
- 99 A fenti 94. és 95. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlattal és a Microsoft 2006. március 10-i találkozóán tett megállapításaival összhangban (lásd a fenti 93. pontot), az Elsőfokú Bíróság a fenti 96. és 98. pontban hivatkozott mellékleteket csak annyiban veszi figyelembe, amennyiben is azok a Microsoft vagy a Bizottság beadványainak szövegében kifejezetten megjelenő jogalapokat vagy érveket támasztanak alá vagy egészítenek ki, és amennyiben lehetséges az Elsőfokú Bíróság számára, hogy pontosan meghatározza, hogy melyek azok az elemek, amelyek e jogalapokat vagy érveket támogatják vagy kiegészítik.
- 100 Ami a Bizottság arra irányuló kifogásait illeti, hogy a Microsoft nem szolgáltatotta a beadványához csatolt egyes szakértői véleményeket alátámasztó adatokat, elégséges annyit megállapítani, hogy adott esetben az Elsőfokú Bíróság feladata annak mérlegelése, hogy az e véleményekben megjelenő állítások valóban rendelkeznek-e bizonyító erővel. Ha bizonyos adatokhoz való hozzáférés hiánya miatt az Elsőfokú Bíróság azt állapítja meg, hogy azok nem bírnak kellő bizonyító erővel, akkor azokat nem veszi figyelembe.

B – Az interoperabilitásra vonatkozó információk közlésének és ezen információk felhasználása engedélyezésének megtagadásáról

- 101 Ezen első kérdés keretében a Microsoft egyetlen, az EK 82. cikk megsértésére alapított jogalapra hivatkozik. E jogalap három részre bontható. Az első részben a Microsoft arra hivatkozik, hogy a jelen ügyben nem teljesülnek a közösségi bíróság által meghatározott azon feltételek, amelyek lehetővé teszik valamely erőfölényben lévő vállalkozás licencre adásra való kötelezését. A második részben a Microsoft arra

hivatkozik, hogy a Sun nem kért hozzáférést azon „technológiához”, amelynek átadására a Bizottság a Microsoftot kötelezte, s ezáltal az 1998. október 6-i levél semmi esetre sem értelmezhető úgy, mint amely tényleges megtagadást tartalmaz a részéről. Végezetül a harmadik részben a Microsoft azt állítja, hogy a Bizottság nem megfelelően veszi figyelembe a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló, (a Kereskedelmi Világszervezetet létrehozó egyezmény 1. C. mellékletét képező) 1994. április 15-i megállapodás (HL L 336., 214. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet 21. kötet, 305. oldal; a továbbiakban: TRIPs Megállapodás) által a Közösségekre rótt kötelezettségeket.

1. A közösségi bíróság által meghatározott, az erőfölényben lévő vállalkozás licencbeadásra való kötelezését lehetővé tevő feltételek jelen ügyben való teljesülésének hiányára alapított első részről

a) Bevezetés

102 Ehelyütt először is hasznos lehet általános áttekintését adni az alapeljárásban részt vevő feleknek az interoperabilitásra vonatkozó információk közlésének és ezen információk felhasználása engedélyezésének megtagadásával kapcsolatos álláspontjáról.

103 A megtámadott határozat szerint a Microsoft visszaélt erőfölényével az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán, amikor először is megtagadta a Sun és más versenytársak számára a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszereknél alkalmazott és az e rendszereket futtató szerverek által a Windows munkacsoport-hálózatok számára az állomány- és nyomtatószolgáltatások, valamint a felhasználók és felhasználócsoporthoz való adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatások nyújtásához használt protokollok specifikációinak közlését, és másodszor megtagadta e különféle vállalkozások számára e specifikációknak a munkacsoport-szerverekhez való operációs rendszerek fejlesztése és forgalmazása érdekében való használatát.

104 A Bizottság fenntartja, hogy az információ, amelyhez a Microsoft a hozzáférést megtagadja, a számítógépi programok jogi védelméről szóló 1991. május 14-i 91/250/EGK tanácsi irányelv (HL 1991. L 122., 42. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 114. o.) értelmében interoperabilitásra vonatkozó információknak minősül. Véleménye szerint pedig az irányelv értelmében két szoftver között az interoperabilitás egy lehetőség az egymás közötti információ cseréjére és kölcsönös felhasználására, lehetővé téve e termékek számára, hogy valamennyi előre eltervezett módon működjenek (lásd különösen az első kifogásközlés 256. pontját, a második kifogásközlés 79. pontját és a harmadik kifogásközlés 143. pontját). A Bizottság fenntartja, hogy az interoperabilitás Microsoft által javasolt koncepciója nem megfelelő (a megtámadott határozat (749)–(763) preambulumbekzdése).

105 A Bizottság egy sor ténybeli és technológiai szempont alapján megállapítja, hogy „egy Windows munkacsoport-hálózat megfelelő működése kliens–szerver és szerverek közötti közvetlen összeköttetések és interakciók felépítésére támaszkodik, amelyek biztosítják az alapvető munkacsoportszerver-szolgáltatásokhoz való átlátható hozzáférést (a Windows 2000/Windows 2003 esetében ez a »Windows-tartományfelépítés« »Active Directory tartományfelépítésnek« nevezhető)”, és hogy „az e felépítésben való közös részvételre vonatkozó alkalmasság a Windows ügyfélszámítógépek és a Windows munkacsoportszerverek közötti kompatibilitás egyik eleme” (a megtámadott határozat (182) preambulumbekzdése). A Bizottság ezen kompatibilitást a „Windows-tartományfelépítéssel való interoperabilitás” fogalommal írja le (a megtámadott határozat (182) preambulumbekzdése), és fenntartja, hogy ez az interoperabilitás „szükséges a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszer forgalmazója számára ahhoz, hogy életképesen maradjon jelen a piacon” (a megtámadott határozat (779) preambulumbekzdése).

106 A Bizottság emellett azt is fenntartja, hogy annak érdekében, hogy a Microsoft versenytársai olyan munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereket fejleszthessenek ki, amelyek akkor is képesek ilyen fokú interoperabilitásra, ha a szerverek, amelyekre e rendszereket telepítették, Windows munkacsoportokhoz kapcsolódnak, nélkülözhetetlen számukra a Windows-tartományfelépítéssel való

interoperabilitásra vonatkozó információhoz való hozzáférés (a megtámadott határozat (183)–(184) preambulumbekzdése). Fenntartja különösen, hogy ezen információ közlésének a Microsoft által felvázolt, a különböző forgalmazók által szolgáltatott operációs rendszerek közötti interoperabilitás biztosítását lehetővé tevő öt módszer egyike sem jelenti megfelelő alternatíváját (a megtámadott határozat (666)–(687) preambulumbekzdése).

107 Végezetül a Bizottság szerint, az ítékezési gyakorlat alapján, annak ellenére, hogy a vállalkozások főszabály szerint szabadon választhatják meg üzleti partnereiket, a szolgáltatás nyújtásának az erőfölényben lévő vállalkozás általi megtagadása bizonyos körülmények között az EK 82. cikk szerinti erőfölénnyel való visszaélésnek minősülhet. Fenntartja, hogy a jelen ügy számos „rendkívüli körülményt” tartalmaz, ami arra utal, hogy a Microsoft részéről a szolgáltatás nyújtásának megtagadása visszaélés volt még a legszigorúbb – és így a Microsoft számára legkedvezőbb – feltevés mellett is, azaz a megtagadást a szellemi tulajdonjogok harmadik felek számára történő licencbe adásának megtagadásaként értelmezve (a megtámadott határozat (190) és (546)–(559) preambulumbekzdése). A Bizottság hangoztatja, hogy figyelembe vehet a Bíróság által a C-241/91. P. és C-242/91. P. sz., RTE és ITP kontra Bizottság egyesített ügyekben 1995. április 6-én hozott ítéletben (EBHT 1995., I-743. o.; a továbbiakban: Magill-ítélet) azonosított és a Bíróság által a C-418/01. sz. IMS Health ügyben 2004. április 29-én hozott ítélettel (EBHT 2004., I-5039. o.) megerősített körülményektől eltérő „különleges körülményeket” is. Mindenesetre a jelen ügyben fennállnak ilyen rendkívüli körülmények.

108 A Microsoft a közigazgatási eljárás kezdetétől fogva azzal érvel, hogy az interoperabilitásnak a Bizottság által a jelen ügyben alkalmazott fogalma nem áll összhangban a 91/250 irányelv által felvázolt „teljes interoperabilitás” koncepciójával, és hogy nem felel meg annak, ahogyan a vállalkozások a számítógépes hálózataikat a gyakorlatban felépítik (lásd különösen a második kifogásközlésre 2001. november 16-án adott válasz 151–157. pontját és a harmadik kifogásközlésre 2003. október 17-én adott válasz 29. és 30. oldalát). Állítása szerint „a teljes interoperabilitás akkor érhető el a szerverekhez való operációs rendszereket fejlesztők számára, ha e program minden funkcionalitása elérhető valamely ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerből” (az első kifogásközlésre 2000. november 17-én adott válasz

143. pontja; lásd még ugyanebben az értelemben a harmadik kifogásközlésre adott válasz 29. és 63. oldalát). A Microsoft tehát a Bizottság által „egyirányúnak” nevezett meghatározást fogadja el, míg a Bizottság „kétirányú kapcsolatra” hivatkozik (a megtámadott határozat (758) preambulumbekzdése).

109 A Microsoft beadványa szerint a fent hivatkozott teljes interoperabilitás elérhető a interfészekre vonatkozó információk felfedésének köszönhetően, amely információkat az „MSDN” terméke révén, vagy az általa szervezett „Professional Developers” konferenciákon, illetve bizonyos, a piacon elérhető egyéb megoldások révén már most is elérhetővé tesz (lásd különösen az első kifogásközlésre 2000. november 17-én adott válasz 12., 57–63., 73–83. és 147. pontját, a második kifogásközlésre 2001. november 16-án adott válasz 6., 72., 94–96., 148. és 149. pontját, illetve a harmadik kifogásközlésre 2003. október 17-én adott válasz 31. oldalát).

110 A Microsoft szerint az interoperabilitás bizottsági koncepciója másfelől azt jelenti, hogy versenytársai operációs rendszerei minden tekintetben úgy kell, hogy működjenek, mint a szerverekhez való Windows operációs rendszer. Ez csak úgy lenne elérhető, ha e versenytársak számára megengedett lenne termékeinek, vagy azok egyes funkcióinak „klónozása”, és ha a termékeinek belső működésére vonatkozó információkat közölné e versenytársakkal (lásd különösen az első kifogásközlésre 2000. november 17-én adott válasz 7., 20., 27., 144–150. és 154–169. pontját, a második kifogásközlésre 2001. november 17-én adott válasz 158–161. pontját és a harmadik kifogásközlésre 2003. október 17-én adott válasz 10. és 20. oldalát).

111 A Microsoft fenntartja, hogy az ezen információk közlésére vonatkozó előírás sértene szellemi tulajdonjoga szabad felhasználását és innovációs hajlandóságát (lásd különösen a második kifogásközlésre 2001. november 16-án adott válasz 162., 163. és 176. pontját és a harmadik kifogásközlésre 2003. október 17-én adott válasz 3., 10. és 11. oldalát).

- 112 Végezetül a Microsoft felhossa, hogy jelen ügy a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-, és IMS Health ítéletek fényében vizsgálendő, mivel a megtagadást a szellemi tulajdonjogok harmadik feleknek való licencre adásának megtagadásaként kell értékelni, és mivel ennél fogva a megtámadott határozat licencre adásra kötelezést foglal magában. Fenntartja mindazonáltal, hogy a Bíróság által ezekben az ítéletekben szerinte kimerítően elfogadott szempontok egyik sem teljesül a jelen ügyben. A Microsoft következtetése szerint a kérdéses megtagadás nem tekinthető visszaélésnek, és a Bizottság ennek megfelelően nem rendelheti el az interoperabilitásra vonatkozó információk felfedését. Másodlagosan a Microsoft hivatkozik a C-7/97. sz. Bronner-ügyben, 1998. november 26-án hozott ítéletre [EBHT 1998., I-7791. o.] és állítja, hogy az ezen ítéletben meghatározott szempontok sem teljesülnek a jelen ügyben.
- 113 Másodsorban ismertetni kell, hogy a Microsoft hogyan rendszerezi érveit a jogalap első részében, illetőleg azt, hogy az Elsőfokú Bíróság milyen módon vizsgálja meg ezt az érvelést.
- 114 Ennek megfelelően, mielőtt kifejtené tényleges érvelését (lásd lentebb az első rész d) címét), a Microsoft számos, az interoperabilitásra vonatkozó megfontolást hoz fel, amelyek az alábbiak szerint összegezhetők. Először is állítja, hogy az ügyfélszámítógépekhez és a szerverekhez való Windows operációs rendszerek, illetőleg a szerverekhez való konkurens operációs rendszerek közötti interoperabilitás elérésére öt módszer is létezik. Másodszor kifogásolja a Bizottság által az interoperabilitásnak a jelen ügyben megkövetelt fokát – és lényegében azt állítja, hogy a Bizottság valódi szándéka annak lehetővé tétele, hogy a Microsoft versenytársai „klónozhassák” az ő termékeit vagy azok bizonyos jellegzetességeit –, illetőleg a megtámadott határozat 5. cikkében előírt korrekciós intézkedés alkalmazási körét.
- 115 Mindezen különféle megfontolások mellett a Microsoft egy sor érvet hoz fel annak bemutatására, hogy azon protokollok, amelyek versenytársakkal való közlésére a megtámadott határozat értelmében köteles, technológiailag innovatívak, illetőleg hogy e protokollok vagy specifikációik szellemi tulajdonjog körébe tartoznak.

116 A Microsoftnak a jelen jogalap első részére vonatkozó tényleges érvelése az alábbiak szerint rendszerezhető:

- a jelen ügy a Bíróság által a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-ügyben kidolgozott és a fenti 107. pontban hivatkozott IMS Health ügyben megerősített különféle szempontok fényében értékelendő;

- a szempontok, amelyek fennállása esetén az erőfölényben lévő vállalkozás részéről a szellemi tulajdonjogok harmadik felek részére való licencbe adásának a megtagadása visszaélésnek minősíthető, a következők: először is ha az érintett termék, vagy szolgáltatás nélkülözhetetlen egy bizonyos üzleti tevékenység folytatásához; másodsor, ha a visszautasítás minden versenyt kizár a másodlagos piacon; harmadszor, ha a megtagadás megakadályozza valamilyen új termék létrehozását, amelyre potenciális fogyasztói igény lenne; és negyedszer, ha a megtagadás objektív módon nem igazolható;

- a jelen ügyben e négy feltétel egyike sem teljesül;

- másodlagosan az alkalmazandó feltételek azok, amelyeket a Bíróság a fenti 112. pontban hivatkozott Bronner-ítéletben meghatározott, és amelyek megfelelnek a fenti 107. pontban hivatkozott Magill- és IMS Health ítéletekben azonosított első, második és negyedik szempontnak;

- ennek megfelelően a jelen ügyben a fenti 112. pontban hivatkozott Bronner-ítélet három feltételének egyike sem teljesül.

- 117 Az Elsőfokú Bíróság eljárásban a Microsoftnak az interoperabilitás különféle fokaira, és a megtámadott határozat 5. cikke szerinti korrekciós intézkedés alkalmazási körére vonatkozó állításait vizsgálja. A felperes operációs rendszerei és a versenytársak operációs rendszerei közötti interoperabilitás elérését lehetővé tevő öt módszer létezésével kapcsolatos érveket az Elsőfokú Bíróság az interoperabilitásra vonatkozó információ állítólagos nélkülözhetetlensége vizsgálatának körében elemzi. Az Elsőfokú Bíróság ezt követően a Microsoftnak a szellemi tulajdonjogokra vonatkozó érveivel foglalkozik, amely érvek a kommunikációs protokollokra és e protokollok specifikációira terjednek ki. Végezetül az Elsőfokú Bíróság mérlegeli a Microsoft által a jogalap első részében kifejtett tényleges érvelést, és meghatározza először is azon körülményeket, amelyek alapján a Microsoft kifogásolt magatartását elemezni kell, és másodsor, hogy e körülmények fennállnak-e a jelen ügyben.

b) Az interoperabilitás különféle fokairól és a megtámadott határozat 5. cikkében előírt korrekciós intézkedés alkalmazási köréről

A felek érvei

- 118 A Microsoft lényegében fenntartja, hogy hibás az interoperabilitás azon fogalma, amelyre a Bizottság azt a következtetését alapozza, hogy az interoperabilitásra vonatkozó információ közlésének megtagadása erőfölénnyel való visszaélésnek minősül, és amely a megtámadott határozat 5. cikkében leírt korrekciós intézkedés alapjául is szolgál.
- 119 A Microsoft hangsúlyozza, hogy „az interoperabilitás egy folytonosság mentén valósul meg” és „nem tekinthető abszolút normának”.

120 Bár „az interoperabilitás egy minimális foka szükséges lehet a hatékony versenyhez”, e fokot azonban nem nehéz elérni, s számos módja létezik az az olyan értelemben vett interoperabilitás elérésének, hogy „a különféle forgalmazók által szolgáltatott operációs rendszerek képesek legyenek jól együttműködni”.

121 A Microsoft szerint a megtámadott határozatban a Bizottság az interoperabilitás olyan fogalmát fogadja el, amely teljesen eltér a 91/250 irányelvben meghatározottól, amit a gyakorlatban a vállalkozások számítógépes hálózataik felépítésekor alkalmaznak. A Bizottság azt kívánja, hogy lehetséges legyen az a Microsoft egyik versenytársa által készített szerverekhez való operációs rendszer számára, hogy „minden tekintetben úgy működjék”, mint egy Windows szerverekhez való operációs rendszer (azaz elérhető legyen a „tökéletes helyettesíthetőség”, avagy „*plug replaceability*”). Valójában az interoperabilitás e foka csak akkor érhető el, ha a Microsoft versenytársai engedélyt kapnak termékeinek vagy azok egyes funkcióinak „klónozására”. Két szerverekhez való operációs rendszer képes lehet az interoperabilitásra abban az értelemben, hogy információkat tudnak cserélni egymás között, vagy szolgáltatást tudnak nyújtani egymás számára, anélkül hogy feltétlenül „teljesen egyformák” lennének. Fontos tehát megkülönböztetni az „interoperabilitás” koncepcióját a „klónozástól”, vagy a „másolástól”.

122 Állításai alátámasztására a Microsoft arra a két informaitikai szakértő által készített jelentésre hivatkozik, amelyet a második kifogásközlésre 2001. november 16-án adott válaszához csatolt, és amelyben e szakértők kifejtik a „szoros összekapcsolódás” [*tight coupling*] és a „laza összekapcsolódás” [*loose coupling*] koncepcióit, valamint a különböző fejlesztőktől származó szoftvertermékek „szoros összekapcsolódására” irányuló próbálkozások sikertelenségének okait (a keresetlevél A.9.2. melléklete). Ezen okok technikai és üzleti jellegűek.

123 A Microsoft kifejti továbbá, hogy a közigazgatási eljárás során ötven, különféle ipari szektorokban működő, és akkoriban különböző tagállamokban jelen lévő magán- és állami vállalkozásoktól származó nyilatkozatot mutatott be. Nyilatkozataikban

e vállalkozások tanúsították a Windows ügyfélszámítógépekhez és szerverekhez való operációs rendszerei és a versenytársai szerverekhez való operációs rendszerei közötti, a piacon már elérhető megoldásokon alapuló magas szintű interoperabilitást. Emellett a Mercer-jelentések alátámasztották, hogy valamely vállalkozás szerverekhez való operációs rendszerre irányuló választását nem az ügyfélszámítógépekhez és szerverekhez való Windows operációs rendszerekkel fennálló interoperabilitás határozza meg.

124 Válaszában a Microsoft az annak bizonyítására felépített érveinek bevezetésekor, hogy protokolljai szellemi tulajdonjog védelme alá esnek, illetőleg az Elsőfokú Bíróság által egyik írásban feltett kérdésére adott válaszában is számos állítást fogalmaz meg a megtámadott határozat 5. cikkében leírt korrekciós intézkedés alkalmazási körére vonatkozóan. Ezen állítások révén a Microsoft ugyancsak felveti a jelen ügyben az interoperabilitás Bizottság által megkívánt fokának a kérdését.

125 Így a Microsoft válaszában azt állítja, hogy ellentmondás áll fenn a korrekciós intézkedés és a Bizottság által a megtámadott határozatban az „interoperabilitás alternatív módszerei” relevanciájának elemzése céljából alkalmazott „interoperabilitási követelmény” között. Az Elsőfokú Bíróság által feltett írásbeli kérdések egyikére adott válaszában a Microsoft azt állítja, hogy a megtámadott határozat 5. cikkében előírt nyilvánosságra hozatali kötelezettség alkalmazási körére nézve a Bizottság eltérő értelmezéseket adott.

126 Az utóbbi pont kapcsán a Microsoft megjegyzi, hogy a megtámadott határozat (669) preambulumbekzdésében a Bizottság megállapítja, hogy „a nyilvános iparági követelmények nem elégségesek ahhoz, hogy a versenytársaknak lehetővé tegyék az ugyanolyan fokú interoperabilitás elérését a Windows-tartományfelépítés vonatkozásában, mint ami a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerek számára lehetséges”. A Microsoft megjegyzi azt is, hogy a megtámadott határozat (679) preambulumbekzdésében a Bizottság megállapítja, hogy „a Novell »ügyfél nélküli« munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerei nem alkalmasak a Windows ügyfélszámítógépek és munkacsoportszerverek összes képességeinek

ugyanolyan módon való használatára, mint ahogy a munkacsoportszerverekhez való [Windows] operációs rendszerek képesek”. A Microsoft ebből arra következtet, hogy a Bizottság kezdetben úgy tekintette az interoperabilitást, mint a Microsoft versenytársainak arra vonatkozó képességét, hogy termékeiket minden tekintetben a szerverekhez való Windows operációs rendszerekkel azonos módon működtessék. A Bizottság tehát úgy véli, mintha egyfajta „kvázi azonosság” állna fenn ez utóbbiak és a Microsoft versenytársai szerverekhez való operációs rendszerei között.

127 A Bizottság által javasolt interoperabilitási fok eléréséhez (amely fokra a Microsoft változóan „*plug replacement*”, „*plug replaceability*”, „*drop-in*”, „funkcionális azonosság” és „funkcionális klón” kifejezésekkel hivatkozik) a Microsoftnak sokkal több információt – nevezetesen a szerverekhez való operációs rendszereinek belső működésére vonatkozó információkat (beleértve az „algoritmusokat és a döntési szabályokat”) – kellene közölnie, mint amennyire a megtámadott határozat 5. cikke utal.

128 A Microsoft szerint a Bizottság ezt követően másik megközelítést fogadott el, és az 5. cikk szűk értelmezését javasolta, arra az álláspontra helyezkedve, hogy e cikk azt követelte meg a felperestől, hogy csak az „*on the wire*” kommunikációs protokollokat adja licenche versenytársainak. Ennek az állításnak az alátámasztására a Microsoft hivatkozik azon tényre, hogy az ideiglenes intézkedés iránti eljárás során tartott meghallgatáson azok a felek, akik számára akkor engedélyezte az Elsőfokú Bíróság a beavatkozást a Bizottság kérelmeinek támogatására, kijelentették, hogy nem fűződött érdekük a szerverekhez való Windows operációs rendszerek belső működésére vonatkozó információk megszerzéséhez. Emellett a Bizottság ellenkérelmében és viszonzásában megerősítette, hogy nem javasolta, hogy a Microsoft versenytársai „klónozhassák” a szerverekhez való Windows operációs rendszerek által nyújtott állomány- és nyomtatószolgáltatásokat, valamint a felhasználók és felhasználó csoportok adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatásokat. Mindazonáltal a megtámadott határozat alapján a Microsoft által a Bizottságnak benyújtott több ezer oldalnyi specifikáció lehetővé teszi versenytársai számára, hogy lemásolják a saját kutatási és fejlesztési erőfeszítéseinek köszönhetően létrehozott termékei bizonyos „jellegzetességeit”. Így például azzal, hogy hozzáférnek a DRS (Directory Replication Service) protokollhoz, a harmadik felek képesek lesznek a Windows operációs rendszer Active Directoryt használó más részeinek visszafejtésére.

129 2005 októberében, azaz több hónappal a jelen eljárás írásbeli szakaszának lezárását követően egy harmadik álláspontot elfogadva, a Bizottság a megtámadott határozat 5. cikkét ismét úgy értelmezte, mint amely szerint az információnak, amelyet a Microsoft közölni köteles, lehetővé kell tennie versenytársai számára, hogy „funkcionális azonosságot” hozhassanak létre a szerverekhez való Windows operációs rendszerekkel, vagy más szóval ez utóbbiakat „tökéletesen helyettesítő” rendszereket. A Microsoft ismét azt állítja, hogy az 5. cikk ilyen módon való értelmezése azt követeli meg, hogy a szerverekhez való Windows operációs rendszerek belső működésre vonatkozó információkhoz adjon hozzáférést.

130 A meghallgatáson a Microsoft részletesen kifejtette a „több fő kiszolgálós replikáció” [*multimaster replication*] mechanizmust, és ezen összefüggésben a fentiekkel azonos tartalmú érveket hozott fel.

131 A Microsoft kifejtette, hogy a múltban a címtárszolgáltatást egyetlen, igen nagy és drága szerver nyújtotta. Manapság e szolgáltatásokat általában sok kisebb, különböző helyen található, egymással összekapcsolt, kevésbé drága szerver nyújtja, amelyek együttesét a Microsoft a meghallgatáson vetített különféle diákon „kék buborékkal” jelölte. A Microsoft elmondta, hogy a „kék buborék” részét képező, a címtárszolgáltatás nyújtásába bevont szerverekre telepített szoftvereknek ugyanazon belső logikára kell épülniük, hogy ezáltal a szerverek képesek legyenek úgy együttműködni, mintha egyetlen egység lennének. E szerverek mindegyikének ténylegesen azt kell feltételeznie, hogy a többi is pontosan ugyanúgy fog viselkedni valamely kérés megválaszolásakor. Hozzáfűzte, hogy a „kék buborékon” belül, adott operációs rendszerrel működő szerverek közötti kommunikáció igen speciális jellegű.

132 A több fő kiszolgálós replikáció mechanizmus lehetővé teszi a „kék buborékon” belül tartományvezérlőként működő szerveren tárolt bármilyen adat módosításának (például a felhasználói jelszó megváltoztatásának) automatikus „replikációját” az

összes többi, tartományvezérlőként működő és ugyanazon „kék buborékhoz” tartozó szerveren.

133 A Microsoft előadja, hogy az első vállalkozás, amely sikerrel járt ilyen mechanizmus kidolgozásában, a Novell volt 1993-ban. Mindazonáltal a NetWare szerverekhez való operációs rendszerében lévő mechanizmus mindössze legfeljebb 150 tartományvezérlő teljesen összehangolt működtetését teszi lehetővé a „kék buborékon” belül, míg a Windows 2000 Server rendszerben az Active Directory több ezer tartományvezérlővel képes egyszerre együttműködni.

134 A több fő kiszolgálós replikáció mechanizmussal kapcsolatos fejlesztéseire való további utalásként a Microsoft megismételte, hogy a megtámadott határozat célja az volt, hogy lehetővé tegye versenytársai számára, hogy a Microsoft szerverekhez való Windows operációs rendszereivel „funkcionálisan egyenértékű” szerverekhez való operációs rendszereket hozzanak létre. A határozat célja többek között az volt, hogy olyan címtárszolgáltatást alkalmazó szerverek, amelyekre a szerverekhez való konkurens operációs rendszereket telepítettek, képesek legyenek a „kék buborékon” belül helyettesíteni olyan már létező szervereket, amelyeken Active Directoryt használó, szerverekhez való Windows operációs rendszert telepítettek. Ez csak akkor lenne lehetséges, ha a Microsoft versenytársai információval rendelkeznének a szerverekhez való operációs rendszereinek belső működéséről, beleértve az algoritmusokat, azaz olyan adatokat, amelyek messze túlmutatnak az interoperabilitásra a megtámadott határozat szerint vonatkozó információk körén.

135 A Microsoft hozzátette, hogy egy több fő kiszolgálós replikáció tehát nem tud különböző szolgáltatók operációs rendszereivel működő szerverek között működni. Például

egy olyan szerveret, amelyre Sun operációs rendszert telepítettek, nem lehetne behelyezni egy Novell operációs rendszert vagy Active Directoryt használó szervereket tartalmazó „kék buborékba”. A Microsoft mindazonáltal kifejtette, hogy miután az Active Directory standard protokollokra épül, mint az LDAP (Lightweight Directory Access Protocol), olyan számítógép-hálózatban is képes működni, amelyben a címtárszolgáltatást valamely versenytársának a szerverekhez való operációs rendszere szolgáltatja. Nincs különbség a között, hogy ezen interoperabilitás két különböző szerver, vagy egy szerver és egy „kék buborékon” belüli szervercsoport között áll fenn.

136 A Bizottság elutasítja a Microsoft állításait.

137 Mindenekelőtt hivatkozik az „interoperabilitásra vonatkozó információk” és a „protokolloknak” a megtámadott határozat 1. cikke (1) és (2) bekezdésében szereplő definíciójára. A határozat a „specifikációknak” nevezett, e protokollok részletes leírását tartalmazó technikai dokumentáció közzétételére kötelezi a Microsoftot. A specifikációk mutatják meg, hogy „az üzeneteket hogyan formázza, mikor hozza létre, hogyan értelmezza, hogyan kezeli a nem megfelelő üzeneteket stb.”. Lényeges megkülönböztetni e technikai dokumentációt a Microsoft termékeinek forráskódjától. Kifejti, hogy a versenytársnak, aki a Microsoft protokollokat „megértő” szerverekhez való operációs rendszert kíván írni, biztosítania kell, hogy termékei olyan forráskódot tartalmazzanak, amely alkalmazza e protokollok specifikációit. Mindazonáltal két, ugyanazokat a protokoll-specifikációkat alkalmazó programozó nem ír ugyanolyan forráskódot, és a programjaik is eltérően fognak működni (a megtámadott határozat (24), (25), (698) és (719)–(722) preambulumbekzdése). Ebből a szempontból a protokollokat a nyelvhez lehet hasonlítani, ahol a specifikációnak a mondatban és a szókincs felel meg, hiszen az a tény, hogy két ember ugyanazon nyelv mondatát és szókincsét tanulja meg, még nem jelenti azt, hogy ezeket ugyanúgy fogják használni. Mindemellett a Bizottság kifejti, hogy „az a tény, miszerint két termék kompatibilis protokollok révén nyújtja szolgáltatásait, még nem mond el semmit arról, hogy ténylegesen hogyan nyújtják e szolgáltatásokat”.

- 138 A Bizottság fenntartja, hogy a Microsoft az interoperabilitás koncepciójának szűk értelmezését javasolja, amely összeegyeztethetetlen a 91/250 irányelvvel. A megtámadott határozat (749)–(763) preambulumbekzdésére hivatkozva megjegyzi, hogy a közigazgatási eljárás során már felhozottakhoz képest a Microsoft nem hoz fel új érvet. A tárgyaláson a Bizottság előadta, hogy nem csak azért hivatkozott erre az irányelvre, hogy bemutassa az interoperabilitásnak a szoftverágazat-beli fontosságát, hanem azért is, hogy értékelje az interoperabilitás koncepcióját.
- 139 A Bizottság elismeri ugyanakkor, hogy az ügyfélszámítógépekhez és munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerek közötti interoperabilitásnak számos különböző foka van, és hogy a Windows-tartományfelépítéssel „bizonyos fokú interoperabilitás” már most is elérhető. Nem rögzítette előzetesen az interoperabilitás azon fokát, amely szükséges a piacon a hatékony verseny fenntartásához, de a vizsgálatot követően megállapította, hogy a versenytársak által a rendelkezésre álló módszerekkel elérhető interoperabilitás túlzottan alacsony volt ahhoz, hogy lehetővé tegye számukra az életképes piaci jelenlétet. A Bizottság a megtámadott határozat azon részére hivatkozva, amelyben bizonyította, hogy „az interoperabilitás a kulcstényező a Microsoft munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereinek előretörésében” (a megtámadott határozat (637)–(665) preambulumbekzdése), megjegyzi, hogy nyilvánvalóvá vált, hogy az említett módszerek „nem teszik lehetővé az interoperabilitás ügyfelek által megkívánt fokának gazdaságilag életképes elérését”.
- 140 Viszónválaszában a Bizottság állítja, hogy a megtámadott határozatban nem következtetett arra, hogy a versenytársaknak képesnek kell lenniük lemásolni a Microsoft „interoperabilitási megoldásait”. Ami a lényeg, hogy saját innovációs erőfeszítéseikre támaszkodva képesek legyenek az interoperabilitás azonos fokát elérni”.
- 141 Végezetül a Bizottság szerint, a Microsoft állításaival ellentétben, a megtámadott határozat nem arra irányul, hogy lehetővé tegye a szerverekhez való konkurens operációs rendszerek számára, hogy minden tekintetben úgy működjenek,

mint a szerverekhez való Windows operációs rendszer, és következésképp, hogy a Microsoft versenytársainak lehetősége legyen az előbbi termékei jellegzetességeinek „klónozására”. A megtámadott határozat valójában azt célozza, hogy e versenytársak képessé váljanak olyan termékek kifejlesztésére, amelyek „eltérően működnek, [de ugyanakkor] képesek megérteni a Microsoft releváns termékei által továbbított üzeneteket”. Emellett az interoperabilitásra vonatkozó információ, amelyet a megtámadott határozat alapján a Microsoftnak közölnie kell a versenytársaival, nem teszi lehetővé azok számára, hogy a Microsoft termékeivel teljesen azonos termékeket állítsanak elő.

¹⁴² E pontban a Bizottság a tárgyaláson kifejtette, hogy különbséget kell tenni a „funkcionális azonosság” és a „funkcionális klón” koncepciója között. A „funkcionálisan azonos” nem olyan rendszer, amely ugyanúgy működik, mint az általa helyettesített munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszer, hanem mint egy rendszer, amely ugyanolyan feltételekkel képes megfelelő választ adni egy meghatározott megkeresésre, mint a Windows operációs rendszer, és képes elérni, hogy egy Windows ügyfélszámítógép vagy szerver ugyanúgy reagáljon az üzeneteire, mintha azok az említett Windows operációs rendszerről érkeznének.

¹⁴³ A Bizottság szerint a „szoros összekapcsolódás” és a „laza összekapcsolódás” nem pontosan meghatározott technikai fogalom, különösen nem az operációsrendszer-szoftverek esetében. Mindenesetre vitatja, hogy a keresetlevél A.9.2. mellékletében hivatkozott „szorosan összekapcsolódó interfész részletek” innovatívak lennének.

¹⁴⁴ A Bizottság emlékeztet arra, hogy a megtámadott határozat (357), (358), (440)–(444), (511), (513), (595), (602), (628) és (707) preambulumbekzdésében már tárgyalta a Microsoft által a közigazgatási eljárás során benyújtott vevői nyilatkozatokat. E nyilatkozatok, amelyek még 2000–2001-ben születtek, lényegében olyan vállalkozásokra vonatkoznak, amelyek munkacsoport-hálózataikhoz a Windowst egyfajta „standardként” alkalmazzák. A Mercer-jelentéseket illetően pedig a Bizottság kifejti, hogy a megtámadott határozat (645) preambulumbekzdésében már megállapította, hogy az e jelentésekben elemzett adatok pontosan az ellenkezőjét sugallják annak, amit a Microsoft állít.

- 145 Továbbmenve a Bizottság elutasítja a Microsoft azon érvét, amely a megtámadott határozat 5. cikkében előírt korrekciós intézkedés és az interoperabilitásnak a határozatban az „interoperabilitás alternatív módszerei” relevanciájának mérlegelésére használt fogalma közötti állítólagos ellentmondásra alapul.
- 146 A Bizottság elismeri, hogy nehezen tudja értelmezni ennek az érvelésnek a tartalmát. A megtámadott határozat (669) és (679) preambulumbekzdésének a Microsoft által hivatkozott részeiben a Bizottság egyáltalán nem utasítja el az interoperabilitásra vonatkozó információk közlésének bizonyos alternatíváit amiatt, hogy ezen alternatívák nem teszik lehetővé a Microsoft termékeinek vagy e termékek egyes jellegzetességeinek „klónozását”. Pusztán azt jegyzi meg ezekben, hogy ezek az alternatívák „alacsonyabb fokú interoperabilitást biztosítanak a Microsoft domináns termékeivel (alacsonyabb szintű képességet az e termékek funkcióihoz való hozzáférésre), mint amit a Microsoft saját ajánlata”. A releváns kérdés tehát a Windows-környezettel való „együttműködésre” való képesség.
- 147 A megtámadott határozat (568)–(572) és (740)–(763) preambulumbekzdéséből nyilvánvaló, hogy a határozat csak az interfészek specifikációinak közlésére vonatkozik. A Microsoft nem támasztja alá a szükséges mértékben azon állítását, amely szerint a protokolljai specifikációihoz való hozzáférés révén a harmadik felek képesek lennének a szerverekhez való Windows operációs rendszer egyéb, az Active Directoryt használó részeit is visszafejteni.
- 148 A tárgyaláson a Bizottság vitatta a Microsoft által a több főkiszolgálós replikációra alapított állítások megalapozottságát. Megerősítette, hogy a megtámadott határozat célja többek között az volt, hogy biztosítsa, a Microsoft valamely versenytársa által előállított munkacsoportszerverekhez való operációs rendszert futtató szerverek képesek legyenek részt venni a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszert futtató szerverek által alkotott „kék buborékban”, és hogy ennek megfelelően a megtámadott határozat 5. cikkében előírt közzéi kötelezettség lefedje az ezen „kék buborékon” belüli szerverek közötti kommunikációra vonatkozó információkat.

Mindazonáltal visszautasította a Microsoft állítását, amely szerint e cél csak a termékei belső működésére vonatkozó információkhoz való hozzáférés lehetővé tételével lenne megvalósítható.

- 149 Az SIIA hangsúlyozza az interoperabilitásnak a szoftverpiacon játszott kulcsfontosságú szerepét. Kétségtelen, hogy a fogyasztók jelentős hangsúlyt fektetnek azon tényre, hogy a számítógépi programok interoperábilisak legyenek az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerek által képviselt kvázi monopolista termékekkel. Normális versenyfeltételek mellett a szoftverfejlesztők minden érdeke ahhoz fűződik, hogy elősegítsék a termékeik és a versenytársak termékei közötti interoperabilitást, és hogy közöljék az interoperabilitásra vonatkozó információkat. Így tehát a „normális” tényezők, azaz az ár, a termékbiztonság, a műveleti sebesség, vagy bizonyos funkciók újszerű jellege tekintetében versenyeznek. A Microsoft azonban arra használja az egyes piacokon meglévő kvázi monopolhelyzetét, hogy kiterjessze e helyzetet a szomszédos piacokra. Pontosabban fogalmazva a Microsoft azzal, hogy eltér a standard ágazati protokolloktól, „apróbb (és szükségtelen) kiegészítéseket” eszközölve azokon, és azzal, hogy elutasítja a versenytársak ezen „kiterjesztett protokollokhoz” való hozzáférését, korlátozza azok képességét a „kvázi monopolista” termékeivel való interoperabilitás megvalósítására.

- 150 Az SIIA ugyancsak vitatja a Microsoft azon állítását, amely szerint a megtámadott határozat célja, hogy lehetővé tegye a Microsoft versenytársai számára, hogy olyan szerverekhez való operációs rendszereket fejlesszenek ki, amelyek minden tekintetben úgy viselkednek, mint egy szerverekhez való Windows operációs rendszer. A megtámadott határozat célja, hogy lehetővé tegye a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszerek számára, hogy ugyanúgy tudjanak együttműködni az ügyfélszámítógépekhez és a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerekkel, mint ahogyan azt a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerek teszik.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

151 A Microsoft a fenti 118–135. pontban bemutatott különféle érveivel két fő kérdést vet fel: egyrészt az interoperabilitásnak a Bizottság által a jelen ügyben megkívánt fokára, és másrészt a megtámadott határozat 5. cikkében leírt korrekciós intézkedés alkalmazási körére vonatkozóan.

152 E két kérdés valójában összekapcsolódik, mivel – ahogy az különösen a megtámadott határozat (998) preambulumbekkezdéséből kitűnik – a korrekciós intézkedés célja arra kötelezni a Microsoftot, hogy mind a Sunnal, mind pedig többi versenytársával közölje azon információkat, amelyeket a Bizottság szerint visszaélészerűen visszautasított közölni. A korrekciós intézkedés alkalmazási köre ezért a Microsoft által folytatott visszaélészerű magatartás fényében értelmezendő, és függ az interoperabilitásnak a Bizottság által a megtámadott határozatban előírányzott fokától.

153 Ahhoz, hogy az Elsőfokú Bíróság e kérdésekről határozhasson, előzetesen emlékeztetni kell a megtámadott határozat egy sor ténybeli és technikai megállapítására. A Bizottság az interoperabilitásnak a jelen ügyben megkívánt szintjét különösen a Windows munkacsoport-hálózatok szervezésének módja, és az e hálózatokon belüli különféle operációs rendszerek közötti kapcsolatok elemzése alapján értékelte, és jutott végezetül arra, hogy szükségszerű az interoperabilitásra vonatkozó információkhoz való hozzáférés biztosítása. Az Elsőfokú Bíróság előljáróban ugyancsak meghatározza azon információ természetét, amelyre a megtámadott határozat irányul.

– Ténybeli és technikai megállapítások

154 A Bizottság a megtámadott határozat (21)–(59), (67)–(106) és (144)–(184) preambulumbekkezdésében egy sor ténybeli és technikai megállapítást tesz az érintett termékekre és technológiákra vonatkozóan.

155 Az Elsőfokú Bíróság elöljáróban megjegyzi, hogy a Microsoft lényegében nem vitatja ezeket a különféle megállapításokat. Ráadásul azok nagymértékben a közigazgatási eljárás során a Microsoft által (különösen a három kifogásközlésre adott válaszában) tett kijelentéseken, illetőleg az internetes oldalán közölt dokumentumokon és jelentéseken alapulnak. Emellett a felek – így a Microsoft – szakértői által a tárgyaláson tartott technikai előadások is megerősítik e megállapítások megalapozottságát.

156 Először is a Bizottság, miután megállapítja, hogy az „interoperabilitás” szót a technikusok különféle kontextusokban használják, és az eltérő jelentéseket hordozhat, idézi a 91/250 irányelv (10), (11) és (12) preambulumbekzdését (a megtámadott határozat (32) preambulumbekzdése).

157 Ezek a preambulumbekzdések a következők:

„[...] a számítógépi program funkciója abban áll, hogy a számítógépes rendszer többi elemével és a felhasználókkal kapcsolatba lépjen és azokkal együttműködjön, és ebből a célból logikai és adott esetben fizikai kapcsolatra és kölcsönhatásra van szükség ahhoz, hogy a szoftver és a hardver valamennyi eleme számára lehetővé váljék, hogy más szoftverrel és hardverrel, valamint a felhasználókkal a célnak megfelelően tudjon működni;

[...] a programnak a szoftver és hardver elemek közötti efféle összekapcsolódást [helyesen: összeköttetést] és kölcsönhatást [helyesen: interakciót] biztosító részei általában »csatlakozási felületek« (interfész) néven ismertek;

[...] ez a funkcionális kapcsolat [helyesen: összeköttetés] és kölcsönhatás [helyesen: interakció] »interoperabilitás« (együttes működtetés) néven ismert; mivel ez az interoperabilitás olyan képességként definiálható, amely lehetővé teszi az információcserét és a kicserélt információ kölcsönös felhasználását;”

158 A Bizottság ezt követően megállapítja, hogy a Microsoft kifogásolja, hogy a jelen ügyben az interoperabilitásnak a 91/250 irányelvben megfogalmazotton túlmenő fogalmát fogadta el. Mindazonáltal a Bizottság és a Microsoft egyetért abban, hogy „az interoperabilitás fokozati kérdés, és hogy a különféle szoftvertermékek valamely rendszerben (legalábbis részlegesen) »együttesen működnek«, ha képesek információt cserélni és kölcsönösen felhasználni a kicserélt információt” (a megtámadott határozat (33) preambulumbekzdése).

159 Másodszor a Bizottság megjegyzi, hogy napjainkban a számítógépek egyre inkább más számítógépekkel összekapcsolódva, hálózatban működnek. A meghatározott, végrehajtani kívánt feladattól függően, az ügyfélszámítógép-felhasználók egyaránt használják saját ügyfélszámítógépük számítási képességeit, illetve ezzel egyidejűleg különféle típusú, jóval erősebb „többfelhasználós” számítógépek, azaz „szerverek” képességeit, amelyeket saját ügyfélszámítógépeiken keresztül, közvetve érnek el (a megtámadott határozat (47) preambulumbekzdése). A különböző hálózati erőforrásokhoz való könnyű és hatékony hozzáférés biztosítása érdekében az alkalmazásokat számos számítógép között kell felosztani, amelyek mindegyike különböző, „együttesen működő” komponenseket állomásoztat, illetve a hálózaton belül összekapcsolt számítógépeknek egy egységes „felosztott számítástechnikai rendszerbe” kell integrálódniuk (a megtámadott határozat (48) preambulumbekzdése). Végezetül „az ilyen rendszerek ideális esetben »átlátszóvá« (azaz láthatatlanná) teszik az alapul szolgáló hardver és szoftver összetettségét a felhasználó és a felosztott alkalmazások számára, hogy ezáltal a felhasználók és alkalmazások a számítástechnikai erőforrásokhoz való hozzáférés érdekében könnyen megtalálhassák az utat ezen összetettségen keresztül” (a megtámadott határozat (48) preambulumbekzdése).

- 160 Harmadsorban a Bizottság hangsúlyozza, hogy a jelen ügy a „munkacsoportszerver-szolgáltatásokra” koncentrál, nevezetesen azon hálózati alapszolgáltatásokra, amelyeket a hivatali alkalmazottak a mindennapi munkájuk során használnak (a megtámadott határozat (53) preambulumbekzdése). A következő háromféle szolgáltatást azonosítja: először a szervereken tárolt állományok megosztását, másodsor a nyomtatók megosztását, harmadszor pedig a felhasználók és felhasználócsoportok adminisztrációját. A harmadik fajta szolgáltatás különösen a hálózati források biztonságos elérésének és használatának biztosítását foglalja magában, méghozzá először a felhasználók hitelesítése révén, majd az adott művelet elvégzésére vonatkozó jogosultságuk ellenőrzése révén (a megtámadott határozat (54) preambulumbekzdése).
- 161 Ezek a különféle szolgáltatások emellett szorosan összekapcsolódnak, és valójában nagymértékben úgy tekinthetők, mint „egyetlen szolgáltatás”, azonban két különböző nézőpontból nézve: a felhasználóéból (az állomány- és a nyomtatószolgáltatás) és a hálózati rendszergazdáéból (felhasználók és felhasználócsoportok adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatások) (a megtámadott határozat (56) és (176) preambulumbekzdése). Jóllehet a Microsoft a verseny megszüntetésére vonatkozó érvelésében fenntartja, hogy a Bizottság az érintett piac „mesterségesen szűk” meghatározását fogadta el azzal, hogy csupán a fentebb említett három szolgáltatást foglalta bele (lásd a lenti 443–449. pontot), nem vitatja az e szolgáltatások között fennálló említett kapcsolat meglétét.
- 162 Ezeknek a körülményeknek fényében a Bizottság úgy határozza meg a „munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereket”, mint olyan operációs rendszerek, amelyeket a célra terveztek és forgalmazznak, hogy együttesen nyújtsanak állomány- és nyomtatómegosztással, illetve felhasználók és felhasználócsoportok adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatásokat viszonylag kisszámú, egymással kis- vagy közepes méretű hálózatokban összekapcsolt ügyfélszámítógép részére (a megtámadott határozat (53) és (345) preambulumbekzdése). Ezek az operációs rendszerek a felhasználók és felhasználócsoportok adminisztrációjával kapcsolatos információk hatékony tárolásának és keresésének biztosítása érdekében általában a „címtárszolgáltatások” technológiájára támaszkodnak (a megtámadott határozat (55) preambulumbekzdése).

- 163 Negyedsorban a Bizottság megvizsgálja, hogy hogyan érik el az interoperabilitást a „Windows munkacsoport-hálózatokon” belül (a megtámadott határozat (144)–(184) preambulumbekzdése), azaz „olyan ügyfélszámítógépekből [amelyekre ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszert telepítettek] és olyan munkacsoportszerverekből [amelyekre munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszert telepítettek] álló csoport[okon belül], amelyek számítógép-hálózaton keresztül kapcsolódnak össze” (a megtámadott határozat 1. cikke (7) bekezdése).
- 164 Ezért a Bizottság a Microsoft „Windows 2000” generációba tartozó operációsrendszereire koncentrált, miközben megjegyzi, hogy ezeknek a rendszereknek a lényegi funkciói hasonlóak a következő generáció rendszereiéhez (nevezetesen az ügyfélszámítógépekhez való „Windows XP Home Edition” és a „Windows XP Professional” operációs rendszerekéhez, illetve a szerverekhez való „Windows 2003 Server” operációs rendszeréhez (a megtámadott határozat 182. lábjegyzete).
- 165 Először is a Bizottság egy sor, a felhasználók és felhasználócsoportok adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatásokra vonatkozó megfontolást fogalmaz meg (a megtámadott határozat (147)–(157) preambulumbekzdése). A Windows munkacsoport-hálózatokon belül a „Windows-tartományok” képezik e szolgáltatások nyújtásának a lényegét; a Bizottság e tartományokat úgy jellemzi mint „adminisztratív egységeket”, amelyek révén a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerek az ügyfélszámítógépeket és a munkacsoportszervereket irányítják (a megtámadott határozat (145)–(146) preambulumbekzdése). Valamely Windows-tartományon minden egyes „forrása” (számítógép, nyomtató, felhasználó, alkalmazás stb.) rendelkezik egy „tartományfiókkal”, amely az egész tartományra nézve azonosítja ezt a forrást, és hogy ugyanazon Windows-tartományon belül „egyszeri felhasználó-belépés” érhető el abban az értelemben, hogy ha a felhasználó belép a tartomány valamely forrásába (általában a saját ügyfélszámítógépe), akkor a tartományon belüli összes többi forrás is „felismeri”, és nem kell újra megadnia a nevét és a jelszavát (a megtámadott határozat (146) preambulumbekzdése).
- 166 A Bizottság hangsúlyozza a „tartományvezérlőként” ismert szervereknek a Windows-tartományokon belüli fontosságát a többi, ún. „tagszerverrel” szemben

(a megtámadott határozat (147) preambulumbekzdése). A tartományvezérlők felelősök a tartományfiókok és a kapcsolódó információk tárolásáért. Más szóval úgy működnek, mint a Windows-tartomány „telefonközpont-kezelői” (a megtámadott határozat (147) preambulumbekzdése).

167 A Bizottság különösen hangsúlyozza az Active Directory kulcsszerepét és a változásokat, amelyeket a „kész címtárszolgáltatásnak” a Windows 2000 Server operációs rendszerbe való bevezetése jelentett a korábbi Windows operációs rendszerek, nevezetesen a Windows NT generáció esetében alkalmazott megoldáshoz képest a tartományvezérlők Windows 2000 tartományon belüli egymáshoz kapcsolódását illetően (a megtámadott határozat (149) preambulumbekzdése).

168 A Windows NT 4.0 operációs rendszer elsődleges és másodlagos tartományvezérlőkkel rendelkezik. Ebben a rendszerben a tartományfiókok megváltoztatása csak az elsődleges tartományvezérlők révén lehetséges, majd ezt követően e változtatás rendszeresen és automatikusan továbbítódik valamennyi másodlagos tartományvezérlő számára. A Windows 2000 tartomány esetében ugyanakkor valamennyi tartományvezérlő „egyenrangúként” [*peers*] működik, így bármelyik révén lehetséges a tartományfiókok megváltoztatása, amely változtatások azután automatikusan továbbítódnak a többi tartományvezérlő számára (a megtámadott határozat (150) preambulumbekzdése). Ezen műveleteket már a Windows NT 4.0 operációs rendszerek által használtaktól eltérő, új szinkronizálási protokollok hajtják végre.

169 A Windows 2000 tartományok másik új jellemzője, hogy hierarchikusan rendezhetők az automatikus bizalmi kapcsolatok révén egymáshoz kapcsolt „fáik” révén, miközben több „fa” a bizalmi kapcsolatok révén „erdővé” kapcsolható (a megtámadott határozat (151) preambulumbekzdése). A Windows 2000 tartományvezérlők

globális katalógus szerverként is felépíthetők, ami azt jelenti, hogy nem csak az általuk ellenőrzött tartományokban elérhető forrásokra vonatkozó információkat tárolják, hanem egyúttal az „erdőben” elérhető források „összefoglalóját” is, azaz a „globális katalógust”. A globális katalógusban tárolt adatokat különféle protokollok frissítik.

- 170 Ezt követően a Bizottság kifejti, hogy a Windows NT technológiáról a Windows 2000 technológiára való váltás a Windows munkacsoportszerverek biztonsági felépítésében is változásokat eredményezett (a megtámadott határozat (152)–(154) preambulumbekzdése). Így a Windows 2000 tartományban a hitelesítés már a „Kerberos” protokollon alapul és nem az NTLM (NT LAN Manager) protokollon, ami számos előnyt eredményez a kapcsolat sebességét, a kölcsönös hitelesítést és a bizalmi kapcsolatok kezelését illetően. A Kerberos protokoll szerinti „kulcsszolgáltató” [*Key Distribution Center*] „be van építve a tartományvezérlőn futó egyéb Windows 2000 biztonsági szolgáltatásokba, és a tartomány Active Directoryját használja biztonsági fiókok adatbázisaként” (a megtámadott határozat (153) preambulumbekzdése). Mindazonáltal a Windows 2000 Professional és a Windows 2000 Server operációs rendszerek által alkalmazott Kerberos protokoll nem a Massachusetts Institute of Technology (MIT) által kifejlesztett standard, hanem a Microsoft által „kiterjesztett” változat (a megtámadott határozat (153)–(154) preambulumbekzdése).

- 171 Végezetül, a Windows NT technológiáról a Windows 2000 technológiára és az Active Directoryra való áttállással hozott változások között a Bizottság megemlíti azon tény, miszerint annak érdekében, hogy egyszerűsítsék a Windows ügyfélszámítógépek Windows-tartományban való adminisztrációját, számos funkciót integráltak a Windows 2000 Professional és a Windows 2000 Server operációs rendszerekbe (a megtámadott határozat (155)–(157) preambulumbekzdése). Ezek a funkciók – a Bizottság többek között a „Group Policy” és az „Intellimirror” funkciókra hivatkozik – „jelentősen továbbfejlesztettek”, vagy akár kizárólag csak az Active Directoryt használó Windows 2000 tartományvezérlővel kezelt Windows 2000 tartományban

érhető el (a megtámadott határozat (156) preambulumbekzdése). A Bizottság megjegyzi, hogy a Microsoft szerint „[a Group Policy] a Windows 2000 jellegzetessége volt [...] amely lehetővé tette a rendszergazdák számára, hogy központilag kezeljék a felhasználók, számítógépek, alkalmazások és más hálózati források összességét, ahelyett, hogy [ezen] objektumokat egyenként kezelték volna”. Csoportok meghatározhatók helyileg, egy adott számítógép vagy az egész Windows-tartomány vonatkozásában. Az Intellimirrort illetően a Bizottság kifejti, hogy e funkció, amely csak a Windows 2000 tartományban érhető el, lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy „munkakörnyezetüket” (adat, szoftver stb.) saját személyes beállításokkal tegyék elérhetővé, akár kapcsolódnak a hálózathoz, akár nem, illetve akárhol legyenek is a hálózaton belül (a megtámadott határozat (157) preambulumbekzdése).

172 Másodszor a Bizottság egy sor, állomány- és nyomtatószolgáltatásra vonatkozó megfontolást vet fel (a megtámadott határozat (158)–(164) preambulumbekzdése).

173 A korszerű munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek támogatják az „elosztott fájlrendszereket” és az 1990-es évek végén a Microsoft bővítőként piacra is vitt egy ilyen rendszert „Dfs” (Distributed File System) néven, amelyet a Windows NT 4.0-át futtató ügyfélszámítógépeken és szervereken lehetett telepíteni. A Windows 2000 az első olyan generációja a Microsoft-termékeknek, amely mind az ügyfélszámítógépeken, mind a munkacsoportszervereken közvetlen támogatást nyújt a Dfs-hez (a megtámadott határozat (161)–(163) preambulumbekzdése).

174 A Windows 2000 esetében a Dfs telepíthető mind „önálló”, mind „tartományra épülő” üzemmódban, de az utóbbi, az ügyfélszámítógépekről érkező Dfs információk „intelligens” visszakeresésében számos előnyt kínáló mód csak a Windows-tartományban érhető el és azt az Active Directoryt futtató tartományvezérlők jelenléte segíti elő (a megtámadott határozat (164) preambulumbekzdése).

175 Harmadszor a Bizottság kifejti, hogy a Microsoft kifejlesztette saját „elosztott, objektumalapú rendszertechnológiáit”, amelyek magukba foglalták a COM (Component Object Model) technológiákat (a megtámadott határozat (166) preambulumbekzdése). Ezen két technológia szorosan összekapcsolódik, és a COM, amelyet mind az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerekben, mind a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerekben alkalmaznak, a felosztott alkalmazások számára ezt a két operációs rendszert egységes platformmá kapcsolja össze (a megtámadott határozat (166) preambulumbekzdése). A harmadik kifogásközlésre adott válaszában a Microsoft azt állítja, hogy „a COM alapvető fontosságú a Windows operációs rendszerek felépítése számára, aminek eredményeként a Windowsban számos interfész COM alapú” (a megtámadott határozat (167) preambulumbekzdése). Kiemeli különösen, hogy számos, az ügyfélszámítógépek és a Windows munkacsoportszerverek Active Directory szolgáltatása közötti kapcsolat magában foglalja a COM/DCOM-ot. Emellett a „DCOM” protokollt tartalmazzák a kliens–szerver kommunikációk is, amikor is a Windows szerverek hitelesítési-, vagy fájlszolgáltatásokat nyújtanak a Windows ügyfélszámítógépeknek (a megtámadott határozat (167) preambulumbekzdése).

176 Negyedszer a Bizottság kifejti, hogy a Microsoft számos módon bátorította a felhasználóknak és a szoftverfejlesztőknek a Windows NT operációs rendszerről a Windows 2000 operációs rendszerre való „természetes áttelepülését” (a megtámadott határozat (168)–(175) preambulumbekzdése).

177 Így a Windows-tartományban lehetséges a Windows korábbi változatait használó számítógépek „frissítése” azáltal, hogy azokat a Windows 2000-be az Active Directory használata nélkül „telepítik át”. Mindazonáltal a fogyasztók akkor részesülnek a „frissítés” valamennyi előnyéből, ha „natív üzemmódban” telepítik az Active Directoryt futtató Windows 2000-et, ami azt jelenti, hogy az érintett tartomány minden tartományvezérlőjét „áttelepítik” a Windows 2000-be és az Active Directoryba. A tartomány azon munkacsoportszervereinek is kompatibilisnek kell lenniük a Windows 2000-rel, amelyek nem tartományvezérlőként működnek (ami főként azt feltételezi, hogy a Kerberos protokollt a Microsoft által kiegészített változatban alkalmazzák). Ha a Windows 2000 tartományt „vegyes üzemmódban” telepítik (amikor az

elsődleges tartományvezérlőt „áttelepítették” a Windows 2000-be, de egyes másodlagos tartományvezérlők még mindig Windows NT-t futtatnak), akkor a felhasználó nem részesül a Windows 2000 tartomány valamennyi továbbfejlesztett funkciójából. Így a fogyasztónak le kell mondania az Active Directory által a felhasználók és felhasználócsoportok kezeléséhez nyújtott hozzáadott rugalmasság lényegéről. Ha azonban a felhasználó elsődleges tartományvezérlőjét „natív üzemmódra” állítja át, akkor a továbbiakban nem lesz képes olyan szervert használni tartományvezérlőként, amely csak a Windows NT 4.0 generációba tartozó Microsoft-termékekkel interoperábilis (beleértve a konkurens rendszereket futtató munkacsoportszervereket).

178 A Microsoft a szoftverfejlesztőket erőteljesen – különösen az általa felállított hitelesítési programok révén – a Windows operációs rendszerek új funkcióinak, különösen az Active Directorynek a használatára készíti (a megtámadott határozat (171)–(175) preambulumbekzdése).

179 Ötödször a Bizottság számos következtetést von le (a megtámadott határozat (176)–(184) preambulumbekzdése).

180 Megismétli először is, hogy a Windows technológiákban az állomány- és nyomtatószolgáltatásokat, illetve a felhasználók és felhasználócsoportok adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatásokat a Windows ügyfélszámítógépek felhasználóinak „összekapcsolt szolgáltatások egységeként” nyújtják. Illusztrációként a Bizottság rámutat, hogy a Windows 2000 tartományban „a [Dfs], a [DCOM], az LDAP hitelesítés [...] alapjául szolgáló ügyfél és szerver „kiszolgálói üzenetblokk” (Server Message Block, SMB) [...] mind automatikusan a [Microsoft] Kerberosot használja

hitelesítésre” (a megtámadott határozat (176) preambulumbekzdése). Emellett a hitelesítésen túl az engedélyezési eljárás a tartomány tartományvezerlőivel való kommunikációt magukban foglaló „hozzáférés-szabályozási listák” (ACL) létrehozására, módosítására és alkalmazására való képességtől függ (a megtámadott határozat (176) preambulumbekzdése).

181 Ezt követően a Bizottság megállapítja, hogy annak érdekében, hogy az ügyfélszámítógépek felhasználóinak szolgáltatásait „átlátható” módon tudják nyújtani, a Windows munkacsoportszerverek speciális szoftver kód elemeket használnak az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerekben (a megtámadott határozat (177) preambulumbekzdése). E tekintetben megjegyzi többek között, hogy a Microsoft állítása szerint „a Dfs rendelkezik olyan helyi komponenssel, amely akkor is működne, ha a Windows 2000 Professional ügyfélszámítógép önálló módban üzemel”, és hogy „a Windows 2000 Professional tartalmaz az Active Directoryhoz való hozzáféréshez használható ügyfélkódot” (a megtámadott határozat (177) preambulumbekzdése). Idézve a Microsoft Press által kiadott „Understanding Active Directory Services” című mű szerzőjét, a Bizottság azt is megállapítja, hogy „az Active Directory teljesen – és gyakran láthatatlanul – integrált a Windows [alatt működő] ügyfélszámítógépekbe” (a megtámadott határozat (177) preambulumbekzdése).

182 A Bizottság mindazonáltal hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a Windows 2000 Professional operációs rendszer forráskódját magában foglaló összeköttetés és interakció nem tekinthető úgy, mint ami kizárólag annak lehetővé tételét célozza, hogy valamely Windows munkacsoportszerver képes legyen kapcsolatba lépni valamely Windows ügyfélszámítógéppel. Ezt az összeköttetést és interakciót pontosabb a számos, hálózattá összekapcsolt Windows ügyfélszámítógépet és Windows munkacsoportszervert magába foglaló számítógépes rendszeren belüli interoperabilitás fogalmával leírni. Az ezen a számítógépes rendszeren belüli interoperabilitás tehát két elválaszthatatlan alkotórészrel rendelkezik, nevezetesen a kliens–szerver interoperabilitással és a szerverek közötti interoperabilitással (a megtámadott határozat (178) preambulumbekzdése).

183 Emellett számos esetben „szimmetria áll fenn a szerverek közötti és a kliens–szerver összeköttetés és interakció között” (a megtámadott határozat (179) preambulumbekzdése). A Bizottság példaként megemlíti azt a tényt, hogy az Active Directory tartományvezérlőkhöz való hozzáférés kezeléséhez ugyanazon „alkalmazásfejlesztési felületet” (API), nevezetesen az „ADSI-t” (Active Directory Service Interface) alkalmazzák mind az ügyfélszámítógépekhez való Windows 2000 Professional, mind a szerverekhez való Windows 2000 Server operációs rendszerek esetében. A Bizottság által felhozott további példa szerint a Windows-tartományon belül a Kerberos protokoll Microsoft által kiterjesztett változatát használják hitelesítésre, a Windows ügyfélszámítógépek és a Windows munkacsoportszerverek között, illetve több Windows munkacsoportszerver között.

184 Bizonyos körülmények között „a szerverek valamely ügyfélszámítógép nevében más szervereket keresnek” (a megtámadott határozat (180) preambulumbekzdése). Példaként a Bizottság megemlíti, egy a Windows 2000 Server operációs rendszerben meglévő funkcionális, a „Kerberos delegálást”, amely lehetővé teszi a szerver számára, hogy kölcsönvegye az ügyfélszámítógép identitását és ezen ügyfélszámítógép nevében szolgáltatást kérjen valamelyik másik szervertől. A szerverek tehát igen gyakran címeznek kéréseket más szerverekhez, azaz ügyfélszámítógépként járnak el (lásd még a megtámadott határozat 51. lábjegyzetét).

185 Bizonyos kliens–szerver kommunikációk azon elvárásra épülnek, hogy egyes szerverek közötti kommunikációk már megtörténtek. Ha valamely Windows 2000 Professional futtató ügyfélszámítógép kérdést címez a Windows 2000 tartományban lévő tartományvezérlőhöz, az ügyfélszámítógép számít „a Windows 2000 Servert futtató tartományvezérlők közötti bizonyos előkészítő koordináció megtörténtére” (a megtámadott határozat (181) preambulumbekzdése. A Bizottság szerint „ez magába foglalja például azt a tényt, hogy a tartományvezérlők megőrzik az Active Directory adatok teljes másolatát, amelyeket szinkronizációs protokollok révén frissítenek tovább, illetőleg azt a tényt is, hogy a globális katalógus szerverek képesek az erdőnek a tartományukon kívül eső számítógépeiről információkat tárolni, a globális

katalógushoz kapcsolódó különböző protokolloknak köszönhetően” (a megtámadott határozat (181) preambulumbekzdése). Ilyen esetben a szerverek közötti kommunikáció „logikusan kapcsolódik” a kliens–szerver kommunikációhoz, mivel a kliens–szerver kommunikáció előkészítésekor valósul meg.

186 A Microsoft által lényegében nem vitatott fenti körülményekből következik – amelyek helytállóságát a tárgyaláson tartott technikai előadások nagymértékben alátámasztották –, hogy amint azt a Bizottság helyesen állapítja meg a megtámadott határozat (182) preambulumbekzdésében, a Windows munkacsoport-hálózatok kliens–szerver és szerverek közötti összeköttetések és interakciók felépítésére támaszkodnak, és hogy ez a felépítés, amelyet a Bizottság úgy jellemez, mint „Windows-tartományfelépítés”, biztosítja a munkacsoportszerverek által nyújtott főbb szolgáltatásokhoz való „átlátható hozzáférést”.

187 Ahogyan azt a megtámadott határozat különböző részei (lásd különösen a (279) és (689) preambulumbekzdést) megállapítják, ezek a különféle elemek azt is bizonyítják, hogy ezen összeköttetések és interakciók szorosan összekapcsolódnak.

188 Másként fogalmazva, a Windows munkacsoport-hálózatok megfelelő működése egyaránt támaszkodik a kliens–szerver kommunikációs protokollokra – amelyeket természetüknél fogva mind az ügyfélszámítógépekhez, mind a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerek alkalmaznak – és a szerverek közötti kommunikációs protokollokra. Amint azt a Bizottság a tárgyaláson kifejtette, számos feladat esetében a szerverek közötti kommunikációs protokollok valójában úgy jelennek meg, mint a kliens–szerver kommunikációs protokoll „kiterjesztései”. Bizonyos esetekben valamely szerver egy másik szerver irányában ügyfélszámítógépként működik (lásd a fenti 184. pontot). Hasonlóképp, bár igaz, hogy bizonyos

kommunikációs protokollokat csak a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerekben használnak, tény, hogy funkcionális szempontból azok kapcsolódnak az ügyfélszámítógépekhez is. A Bizottság e tekintetben a Microsoft által nem vitatottan hivatkozik a globális katalógushoz kapcsolódó protokollokra és a tartományvezérlők közötti szinkronizációs és replikációs protokollokra.

189 Az Elsőfokú Bíróság ezért megállapítja, hogy a Bizottság helytállóan következtetett arra, hogy „[a Windows-tartomány] felépítésben való közös részvételre vonatkozó alkalmasság a Windows ügyfélszámítógépek és a Windows munkacsoportszerverek közötti kompatibilitás egyik eleme” (a megtámadott határozat (182) preambulumbekzdése).

190 Végezetül emlékeztetni kell a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán a címtárszolgáltatások által játszott jelentős szerepre. A Microsoft maga is megjegyzi válaszában, hogy ezen piacon „a címtárszolgáltatás a versenyképesség olyan kulcsfontosságú funkciója, amely nagy mértékben felelős egyes termékek sikeréért” és hangsúlyozza különösen, hogy „az Active Directory [...] a szerverekhez való Windows operációs rendszerek lényeges eleme”, miután megállapítja, hogy „mind az állomány- és nyomtatószolgáltatás, mind pedig a felhasználók és felhasználócsoportok adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatások esetében fontos annak pontos ismerete, hogy melyik felhasználónak mely hálózati források eléréshez van jogosultsága”.

191 Az Active Directory naplózza valamennyi hálózati objektumra vonatkozó információt és teszi lehetővé azok központi adminisztrációját. Teljes egészében integrálja az adminisztrációs, a felhasználóhitelesítési és a hozzáférés-ellenőrzési funkciókat és ezáltal biztosítja az információ biztonságát. Emellett az Active Directory alkalmazza a több főkiszolgálós replikáció mechanizmusát is.

– A megtámadott határozatban hivatkozott információ természetéről

192 A Microsoft első, kifogásolt visszaélészerű magatartása az volt, hogy 1998 októbere és a megtámadott határozat közlésének időpontja közötti időszakban megtagadta az interoperabilitásra vonatkozó információk versenytársak részére történő átadását, valamint ezen információknak a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán a Microsoft termékeivel versenyző termékek fejlesztésére és terjesztésére történő felhasználásának az engedélyezését (a megtámadott határozat 2. cikk a) pontja).

193 Ezen állítólagos megtagadás miatti korrekciós intézkedésként a Bizottság egyebek mellett (a megtámadott határozat 5. cikkének a) pontja) az alábbiakra kötelezte a Microsoftot:

„A Microsoft [...] a [megtámadott határozat] kézbesítésétől számított 120 napon belül köteles hozzáférhetővé tenni az interoperabilitásra vonatkozó információkat minden olyan vállalkozás részére, amely munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereket kíván fejleszteni és forgalmazni, valamint köteles – ésszerű és nem diszkriminatív feltételek mellett – engedélyezni, hogy e vállalkozások az interoperabilitásra vonatkozó információkat felhasználják a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek fejlesztéséhez és forgalmazásához”.

194 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság hogyan határozta meg és hogyan értékelte a jelen ügyben releváns főbb fogalmakat.

195 A megtámadott határozat 1. cikkének (1) bekezdésében úgy határozza meg az „interoperabilitásra vonatkozó információkat”, mint a „munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerekben [implementált] és a Windows munkacsoportszerverek által a Windows munkacsoport-hálózatok számára nyújtott, állomány- és

nyomatatószoftalkatások, valamint a felhasználó- és [felhasználó]csoport-adminisztrációval kapcsolatos szolgáltatásokhoz – a Windows tartományvezérlő szolgáltatások, az Active Directory címtárszolgáltatás és a »Group Policy« szolgáltatások – használt protokollok kimerítő és pontos specifikációj[t]”.

196 A „protokollokat” a Bizottság úgy írja le, mint a hálózaton belüli különféle szoftverek közötti összeköttetésre és interakcióra vonatkozó szabályokat (a megtámadott határozat (49) preambulumbekzdése). A jelen ügyben érintett protokollokat pontosabban úgy határozza meg, mint „valamely Windows munkacsoport-hálózaton belül a különböző számítógépekre telepített, különböző, munkacsoportszerverekhez, illetve ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerek közötti összeköttetésre és interakcióra vonatkozó szabályok összessége” (a megtámadott határozat 1. cikkének (2) bekezdése).

197 Az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy a Microsoft nem vitatja a Bizottság „protokollok” fogalmát. Ellenkezőleg, keresetében a Microsoft úgy írja le a protokollokat, mint amelyek lehetővé teszik „a hálózaton keresztül összekapcsolt számítógépek számára, hogy előre meghatározott feladatok ellátása érdekében információkat cseréljenek”. Valóban, egyik szakértőjének, Madnick úrnak a Microsoft beavatkozási kérelmekre tett észrevételeihez mellékelt jelentésében kétféle kommunikációs protokoll között tesz különbséget attól függően, hogy azok „egyszerűek”, vagy „összetettek”, megemlítve a DRS protokollt, mint a második csoportba tartozót (az I.3. melléklet [Madnick, „Response to Mr. Ronald S. Alepin’s Annex on Interoperability and the FSFE’s Submission”]). Mindazonáltal e különbségtétellel a Microsoft nem kívánja vitatni a fentiekben hivatkozott meghatározás helyességét, csupán azt kívánja bizonyítani, hogy az összetett protokollok irányítják a hálózat hasonló, egymással szoros együttműködésben közös szolgáltatást nyújtó elemei közötti interakciót, valamint hogy ezek sokkal részletesebb és értékeesebb információkat „fednek fel”, mint az egyszerű protokollok.

- 198 A megtámadott határozat rendelkező része nem határozza meg a „specifikáció” fogalmát. Mindazonáltal nem vitatott, hogy a specifikációk részletes technikai dokumentációként értendők, ami egyébként megfelel azon fogalomnak, amit a számítógépipar általában ért alatta.
- 199 A megtámadott határozat (24) preambulumbekkezdésében a Bizottság megállapítja, hogy fontos különbséget tenni a „specifikációk” és az „implementáció” fogalma között abban az értelemben, hogy „a specifikáció leírja, hogy a szoftverterméknek mire kell képesnek lennie, míg az implementáció a tényleges kód, amely a számítógépen futni fog” (lásd e tekintetben a megtámadott határozat (570) preambulumbekkezdését). Más szóval, a specifikációk leírják az interfészeket, amelyek révén valamely számítógépes rendszer adott eleme ugyanezen rendszer egy másik elemét használni képes. Leírják többek között, igen absztrakt módon, hogy milyen funkcionalitások érhetők el, és leírják azokat a szabályokat, amelyek lehetővé teszik e funkcionalitások kérését és fogadását.
- 200 A megtámadott határozat (571) preambulumbekkezdésében a Bizottság megállapítja, hogy lehetséges az interfész-specifikációk szolgáltatása anélkül, hogy az implementációs részleteket felfednék, és hogy ez bevett gyakorlat a számítógépiparban különösen, amikor nyitott interoperabilitási standardokat fogadnak el (lásd e tekintetben a megtámadott határozat (34) preambulumbekkezdését). Beavatkozási kérelmében az SIIA ugyanerre vonatkozóan hoz fel érveket.
- 201 Számos bizonyíték támasztja alá ezeknek a különféle állításoknak a helytállóságát. Először is a Bizottság által hivatkozott gyakorlatot a megtámadott határozatban említett számos, a Microsoft által nem vitatott példa támasztja alá, nevezetesen a „POSIX 1” specifikációk (a megtámadott határozat (42) és (88) preambulumbekkezdése), a „Java” specifikációk (a megtámadott határozat (43) preambulumbekkezdése) és a „Kerberos version 5” protokoll specifikációi (a megtámadott határozat (153) preambulumbekkezdése), a Sun által kifejlesztett NFS (Network File System, hálózati fájlrendszer) protokoll specifikációi (a megtámadott határozat (159) preambulumbekkezdése) és az Object Management

Group által felállított „CORBA” specifikációk (a megtámadott határozat (165) preambulumbekzdése). Másodsor, ahogyan azt a Bizottság a megtámadott határozat (571) preambulumbekzdésében megállapítja, az egyesült államokbeli egyeség értelmében felállított MCPP alapján a licenbevevők nem kapnak hozzáférést a Microsoft forráskódjához, csak az érintett protokollok specifikációihoz.

202 A Microsoft egyébként csak igen esetlegesen vonja kétségbe a „specifikációk” és az „implementáció” fogalma közötti fent említett különbségtételt, mivel mindössze általánosságban hivatkozik a keresetlevél 74. lbjegyzetében egy, a szakértői, Madnick és Nichols urak által megfogalmazott véleményre, amelyet a Bizottságnak a közigazgatási eljárás során nyújtott be, és amelyet csatolt a keresethez (a keresetlevél A.12.2. melléklete). A fenti 94. és 97. pontban említett okok miatt az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy ezt a véleményt nem veheti figyelembe. Emellett mindenesetre az ebben a véleményben megjelenő érvelés nagymértékben helytelen premisszákra épül, nevezetesen, hogy az interoperabilitás Bizottság által jelen ügyben megkövetelt foka azt jelenti, hogy a Microsoft versenytársainak képessé kell válniuk arra, hogy utánozzák vagy „klónozzák” a Microsoft termékeit vagy azok bizonyos funkcióit (lásd a lenti 234–239. pontot).

203 Az Elsőfokú Bíróság emellett megjegyzi, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság kifejezetten megállapítja, hogy a Microsoftnak felrótt visszaélészerű megtagadás csak egyes protokollok specifikációira vonatkozik, és nem a forráskód elemeire (lásd különösen a megtámadott határozat (568)–(572) preambulumbekzdését).

204 Ugyanennek kapcsán a Bizottság számos alkalommal hangsúlyozza, hogy nem áll szándékában a Microsoftot forráskódja versenytársaknak történő átadására kötelezni. Így a megtámadott határozat (99) preambulumbekzdésében megállapítja, hogy „a »specifikáció« kifejezés világossá teszi, hogy a Microsoft nem kötelezhető e specifikációk saját maga általi implementációjának, azaz saját forráskódjának felfedésére”. Hasonlóképpen megjegyzi a megtámadott határozat (1004) preambulumbekzdésében, hogy a határozat „nem célozza a Windows

forráskódjának kötelező átadását, mivel az nem szükséges az interoperábilis termékek kifejlesztéséhez”. Ugyanezen preambulumbekzdésben a Bizottság megállapítja, hogy „a felfedésre való kötelezés kizárólag az interfész-specifikációkra vonatkozik”.

205 A válaszhoz C.4. mellékletként csatolt „Innovation in Communication Protocols that Microsoft is ordered to license to its server operating system competitors” (Innováció azon kommunikációs protokollok esetében, amelyeket a Microsoft köteles licencbe adni a szerverekhez való operációs rendszerek piacán lévő versenytársainak) című véleményében Lees úr, a Microsoft egyik szakértője maga is különbséget tesz a „szerverek közötti kommunikációhoz használt protokollok és [...] az egyes szervereken belül működő algoritmusok/döntési szabályok között”, mielőtt megjegyzi, hogy a megtámadott határozat 5. cikke értelmében a protokollok azok, amiket át kell adni. Véleményében Lees úr a DRS protokollra összpontosít, amelyet a több főkiszolgálós replikáció mechanizmusához használnak, és megállapítja, hogy az egyike azon számos kommunikációs protokollnak, amikhez a megtámadott határozat végrehajtásakor a Microsoftnak hozzáférést kell adnia versenytársai számára.

206 Ebből következően a megtámadott határozat által hivatkozott információ az összeköttetésre és az interakcióra vonatkozó egyes, a Windows munkacsoport-hálózatokban a munkacsoport-szolgáltatások nyújtásához használt szabályok részletes technikai leírását jelenti. Ez a leírás nem terjed ki arra a módra, ahogyan a Microsoft a szabályokat alkalmazza, nevezetesen termékei belső felépítésére, illetve forráskódjára.

– A Bizottság által a megtámadott határozatban megkövetelt interoperabilitási fokról

207 A Bizottság kétlépéses megközelítést alkalmazott a kérdéses információ nélkülözhetetlenségének megállapítására. Először azt az interoperabilitási fokot vizsgálta,

amelyet a Microsoft versenytársai által biztosított szerverekhez való operációs rendszereknek a Windows-tartományfelépítéssel szemben el kell érniük annak érdekében, hogy ezek a versenytársak életképesen a piacon maradhassanak. Ezt követően azt vizsgálta, hogy azon interoperabilitásra vonatkozó információ, amelynek a közlését a Microsoft megtagadta, nélkülözhetetlen volt-e ezen interoperabilitási fok eléréséhez.

208 Az Elsőfokú Bíróság az alábbiakban megvizsgálja a Bizottság által a megtámadott határozatban megkövetelt interoperabilitási fokot. Ezen a ponton azonban nem vizsgálja azt a kérdést, hogy a Bizottság jogosan következtetett-e arra, hogy a Microsoft versenytársai csak akkor tudnak életképesen a piacon maradni, ha termékeik képesek ezen interoperabilitási fok elérésére. Ez a kérdés, a fentiekben leírt bizottsági indoklás más aspektusaival együtt akkor kerül értékelésre, amikor az Elsőfokú Bíróság megvizsgálja a kérdéses információ Bizottság szerint nélkülözhetetlen mivoltát (lásd a lenti 369–436. pontot).

209 Először is szükséges röviden összegezni a felek érveit.

210 A Microsoft osztja a Bizottság nézetét, amely szerint „az interoperabilitás fokozatok kérdése” (a megtámadott határozat (33) preambulumbekézése).

211 Állítja ugyanakkor, hogy a Bizottság által az interoperabilitásnak a jelen ügyben megkövetelt foka túlmegy a 91/250 irányelv által felvázolt „teljes interoperabilitás” koncepcióján. Ez a koncepció, amelyet a Microsoft egyúttal „több forgalmazós interoperabilitásnak” is nevez, csak azt követeli meg, hogy a különféle fejlesztők operációs rendszerei képesek legyenek együtt „megfelelően működni”.

- 212 Egészen pontosan a Microsoft azt állítja, hogy a Bizottság valódi szándéka az, hogy a konkurens operációs rendszerek minden tekintetben úgy tudjanak működni, mint a szerverekhez való Windows operációs rendszer. Változó megnevezésekre hivatkozik: „*plug replacement*”, „*plug replaceability*”, „*drop-in*”, „funkcionális azonosság” és „funkcionális klón”, és állítja, hogy ilyen fokú interoperabilitás csak akkor lenne elérhető, ha lehetővé tenné versenytársai számára, hogy „klónozzák”, vagy „lemásolják” termékeit (vagy azok jellegzetességeit), illetve ha közölné e versenytársakkal a termékei belső működésére vonatkozó információkat.
- 213 Végezetül a Microsoft fenntartja, hogy a forgalmazók közti interoperabilitás a piacon már hozzáférhető módszerekkel is elérhető.
- 214 Az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy a Microsoft fent leírt álláspontja azonos azzal, amelyet a közigazgatási eljárás során végig fenntartott.
- 215 Így az első kifogásközlésre 2000. november 17-én adott válaszában a Microsoft állítja, hogy az interoperabilitás Bizottság által állítólag megkövetelt foka nincs összhangban a közösségi joggal, és nem létezik a piacon. Hivatkozva a 91/250 irányelv (10) preambulumbekzdésére (az angol és francia szövegváltozatokban), a felperes megjegyzi, hogy „a teljes interoperabilitás elérhető a szerverekhez való operációs rendszer fejlesztője számára, ha programjának teljes funkcionalitása hozzáférhető valamely ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerből” (a válasz 143. pontja; lásd továbbá a megtámadott határozat (751) preambulumbekzdését). A felperes fenntartja, hogy a Bizottság tévesen, sokkal szélesebben határozza meg az interoperabilitást, amikor úgy találja, hogy ahhoz, hogy két szoftver között fennálljon az interoperabilitás, mindkét termék minden funkcionalitása megfelelően kell, hogy működjék. Ez a Microsoft állítása szerint azzal egyenértékű, mintha „*plug replaceability*”-t, vagy „klónozást” követelne meg (a válasz 144. pontja). A Microsoft kifogásolja azt a tényt, hogy a Bizottság ily módon elfogadja a Sun álláspontját, amely szerint valamely vállalkozás Windowst futtató ügyfélszámítógépekből álló számítógépes rendszere esetében lehetséges kell legyen a Windows 2000-t futtató szerver oly

módon való helyettesítése egy Solaris operációs rendszerrel működő szerverrel, hogy az nem eredményez csökkenést a felhasználók által elérhető funkcionalitásokban (a válasz 145. és 162. pontja). A teljes interoperabilitás eléréséhez elég az, ha a Microsoft felfedi az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerek által közzétett interfészeket, amelyekre a konkurens operációs rendszerek fejlesztőinek szüksége van ahhoz, hogy ezeknek a rendszereknek a funkcionalitásait hozzáférhetővé tegyék a Windows ügyfélszámítógépek használói számára.

216 Hasonlóképpen a második kifogásközlésre 2001. november 16-án adott válaszában a Microsoft, lényegében ugyanazon érvelést megismételve, mint amelyet az első kifogásközlésre adott válaszában kidolgozott, azt állítja, hogy a Bizottság kifogásai az „interoperabilitás helytelen meghatározásán” alapulnak (a válasz 149–163. pontja). E tekintetben megismétli, hogy a 91/250 irányelv nem követeli meg a „plug replaceabilityt”, csak a teljes interoperabilitást, és hogy az általa már elérhetővé tett információk annak eléréséhez elégségesek.

217 A harmadik kifogásközlésre 2003. október 17-én adott válaszában a Microsoft ugyanilyen tartalmú érvelést fejt ki és megismétli, hogy a Bizottság szerint versenytársainak hozzáférést kell kapniuk minden olyan információhoz, amely szükséges ahhoz, hogy lehetőségük legyen „lemásolni a szerverekhez való Windows operációs rendszereket”, és hogy ezáltal az interoperabilitást ugyanúgy kezeli, mint a „klónozást” (a válasz 29–32. pontja). Állítása szerint „az interoperabilitás azt igényli, hogy kellő információ álljon rendelkezésre az ügyfélszámítógépekhez és szerverekhez való Windows operációs rendszerek által közzétett interfészekről, lehetővé téve a versenytársak termékei számára, hogy ezen ügyfélszámítógépekhez és szerverekhez való Windows operációs rendszerekkel a célnak megfelelően működjenek” (a válasz 29. oldala). A Microsoft hasonlóképpen állítja, hogy „kezdetből fogva egyetértett a Bizottsággal abban, hogy versenyjogi probléma merülne fel, ha a versenytársak képtelenek lennének olyan szerverekhez való operációs rendszerek fejlesztésére, amelyek teljes funkcionalitása elérhető ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerekről” (a válasz 63. oldala). Állítása szerint azonban a Bizottság a három kifogásközlés egyikében sem állapította meg ilyen probléma felmerülését.

- 218 A Bizottság állítja, hogy az interoperabilitás megtámadott határozatban alkalmazott fogalma összhangban van a 91/250 irányelv által felvázolttal. Kifejezetten elutasítja ennek a fogalomnak a Microsoft általi „egyirányú” értelmezését.
- 219 A Bizottság elismeri, hogy már most elérhető bizonyos fokú interoperabilitás a Windows-tartományfelépítéssel, de állítja, hogy vizsgálatából kitűnik, hogy az elérhető megoldások felhasználásával megteremthető interoperabilitás foka túl alacsony ahhoz, hogy lehetővé tudná tenni a Microsoft versenytársainak az életképes piacon maradási (a megtámadott határozat 712. lábjegyzete).
- 220 A Windows munkacsoportszerver-hálózatokban a kliens–szerver és a szerverek közötti interoperabilitás szorosan összekapcsolódik, és az ügyfélszámítógépekhez való Windows és a szerverekhez való konkurens operációs rendszer közötti teljes interoperabilitás elérése érdekében a Microsoftnak hozzáférést kell engednie mind a kliens–szerver kommunikációs protokollokhoz, mind a szerverek közötti kommunikációs protokollokhoz (a megtámadott határozat (177)–(182) és (689) preambulumbekzdése), ideértve azokat is, amelyek „tisztán” szerverek közötti protokollok, azaz olyan protokollok, amelyeket nem alkalmaznak az ügyfélszámítógépeken, de amelyek „funkcionálisan kapcsolódnak az ügyfélszámítógépekhez” (a megtámadott határozat (277), (576) és (690) preambulumbekzdése).
- 221 A Bizottság cáfolja, hogy a megtámadott határozat alapján a Microsoft versenytársai a szerverekhez való Windows operációs rendszerekkel minden tekintetben azonosan működő termékeket állíthatnának elő. Valójában a határozat azt célozza, hogy lehetővé váljon „eltérően működő versenyző termékek létrehozása, amelyek egyúttal képesek értelmezni a Microsoft releváns termékei által átadott információkat”. Eszerint a kérdéses interoperabilitásra vonatkozó információt a Microsoft versenytársai nem arra használják majd, hogy a Microsoftéval teljesen azonos termékeket fejlesszenek, hanem hogy „hozzáadott értékkel” rendelkező, továbbfejlesztett termékeket hozzanak létre.

- 222 Először is az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a fenti megfontolásokból következően a Microsoft és a Bizottság nem ért egyet abban, hogy az interoperabilitás megtámadott határozatban elfogadott fogalma összhangban van-e a 91/250 irányelvben felvázolt fogalommal.
- 223 A megtámadott határozat (749)–(763) preambulumbekzdésében a Bizottság részletesen kifejti azon tényezőket, amelyek alapján úgy gondolja, hogy az interoperabilitásnak a Microsoft általi „egyirányú” értelmezése nem megfelelő.
- 224 Az Elsőfokú Bíróság mindenekelőtt megjegyzi, hogy írásos beadványaiban a Microsoft nem hoz fel semmilyen érvet, amely alkalmas lenne e tekintetben a Bizottság értékelésének kétségbevonására. A második és harmadik kifogásközlésre adott válaszai egyes részeire hivatkozva pusztán csak azt hangoztatja, hogy „a megtámadott határozat az interoperabilitásnak a 91/250 irányelvben kifejtettől teljesen eltérő fogalmát fogadja el” (a kereset 95. pontja).
- 225 Ezt követően az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy az interoperabilitás megtámadott határozatban alkalmazott fogalma – amely szerint két szoftvertermék közötti interoperabilitás az egymás közötti információ cseréjére és kölcsönös felhasználására való lehetőség, annak érdekében, hogy e termékek valamennyi előre eltervezett módon működhessenek – összeegyeztethető a 91/250 irányelvben megfogalmazottal.
- 226 Ennek megfelelően, ahogyan azt a Bizottság a megtámadott határozat (752)–(754) és (759)–(760) preambulumbekzdésében kifejti, a 91/250 irányelv (10) preambulumbekzdése – sem az angol, sem a francia szövegváltozat szerint – nem támasztja alá a Microsoft által támogatott egyirányú értelmezést. Ellenkezőleg, ahogyan azt a Bizottság helytállóan hangsúlyozza a megtámadott határozat (758) preambulumbekzdésében, a 91/250 irányelv (10) preambulumbekzdéséből

nyilvánvalóan következik, hogy az interoperabilitás kétirányú kapcsolatot foglal magában, amennyiben is megállapítja, hogy „valamely számítógépi program feladata, hogy a számítógépes rendszer más elemeivel kapcsolatba lépjen és együttműködjék”. Hasonlóképpen a 91/250 irányelv (12) preambulumbekzdése is úgy határozza meg az interoperabilitást, mint amely „lehetővé teszi az információcserét és a kicserélt információ kölcsönös felhasználását”.

227 Mindenesetre emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ügyben egy, az EK 82. cikkének, azaz a 91/250 irányelvnél magasabb szintű rendelkezésnek az alkalmazására vonatkozó határozatról van szó. A kérdés a jelen ügyben így nem annyira az, hogy az interoperabilitás megtámadott határozatban alkalmazott fogalma összeegyeztethető-e az irányelvben felvázolttal, hanem hogy a Bizottság helytállóan határozta-e meg az interoperabilitás azon fokát, amelynek az EK 82. cikk céljainak fényében elérhetőnek kell lennie.

228 Másodsorban az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy a Bizottság az interoperabilitás fokát annak figyelembevételével határozta meg, ami nézete szerint szükséges volt ahhoz, hogy lehetővé tegye, hogy a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszerek fejlesztői életképesen a piacon maradhassanak (lásd különösen a megtámadott határozat 712. lábjegyzetét és a (779) preambulumbekzdést).

229 Ennek a megközelítésnek a helytállósága nem képezheti vita tárgyát. Az EK 82. cikk egy vagy több gazdasági szereplőnek olyan gazdasági erejével való visszaélést magában foglaló magatartására vonatkozik, amely lehetővé teszi a kérdéses szereplő számára a hatékony verseny fenntartásának akadályozását az érintett piacon azáltal, hogy lehetővé teszi számára, hogy érzékelhető mértékben függetlenül viselkedjék versenytársaitól, vevőitől és végezetül a fogyasztóktól (a C-395/96 P. és C-396/96 P. sz., *Compagnie maritime belge transports* és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2000. március 16-án hozott ítélet [EBHT 2000., I-1365. o.] 34. pontja). Emellett, míg az erőfölény fennállásának megállapítása önmagában nem jelent az érintett vállalkozás elleni bármiféle kifogást, e vállalkozás, függetlenül helyzete okaitól, különös felelősséggel tartozik azért, hogy magatartása ne korlátozza a közös piacon a valóban

torzításmentes versenyt (a 322/81. sz., Michelin kontra Bizottság ügyben 1983. november 9-én hozott ítélet [EBHT 1983., 3461. o.] 57. pontja és a T-228/97. sz., Irish Sugar kontra Bizottság ügyben 1999. október 7-én hozott ítélet [EBHT 1999., II-2969. o.] 112. pontja). Ha a jelen ügyben megállapítható, hogy az interoperabilitás meglévő foka nem teszi lehetővé a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszerek fejlesztői számára az ezen operációs rendszerek piacán való életképes fennmaradást, akkor ebből következően ezen a piacon a hatékony verseny fenntartása akadályba ütközik.

230 A megtámadott határozatból következően azzal, hogy e megközelítést fogadta el a termékek és érintett technológiák, illetve azon módszer ténybeli és technológiai elemzésének alapjául, hogy hogyan valósul meg az interoperabilitás a Windows munkacsoport-hálózatokon belül, a Bizottság arra a következtetésre jutott, miszerint ahhoz, hogy a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerekkel életképesen tudjanak versenyezni, a konkurens operációs rendszereknek képesnek kell lenniük arra, hogy a Windows munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerekkel azonos módon tudjanak együttműködni a Windows-tartományfelépítéssel (lásd e tekintetben különösen a megtámadott határozat (182) és (282) preambulumbekendését).

231 A Bizottság által megkövetelt interoperabilitás tehát két elválaszthatatlan elemből áll, ezek nevezetesen a kliens–szerver interoperabilitás és a szerverek közötti interoperabilitás (a megtámadott határozat (177)–(182) és a (689) preambulumbekendése).

232 A Bizottság ugyancsak fenntartja, hogy egy Windows munkacsoport-hálózaton belül telepített munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszernek nem csak arra kell képesnek lennie, hogy teljes körű funkcionalitást nyújtson a Windows ügyfélszámítógépek részére, hanem arra is, hogy használni tudja az ezen ügyfélszámítógépek által nyújtott összes funkcionalitást.

- 233 E különféle tényezőkre tekintettel a Bizottság fenntartja különösen, hogy a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszert futtató szervernek képesnek kell lennie az Active Directoryt használó Windows-tartományban nem csupán tagszerverként, hanem tartományvezérlőként is működni, és ennek megfelelően más tartományvezérlőkkel együtt képesnek kell lennie részt venni a több fő kiszolgálós replikációs mechanizmusban.
- 234 Az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy szemben a Microsoft állításával, a Bizottság által ily módon megkövetelt interoperabilitási fokból nem lehet arra következtetni, hogy a Bizottságnak az a valódi szándéka, hogy a szerverekhez való konkurens operációs rendszerek minden tekintetben úgy működjenek, mint a szerverekhez való Windows operációs rendszer, és ennek megfelelően a Microsoft versenytársai képessé váljanak ezeknek a termékeknek vagy a termékek bizonyos jellegzetességeinek „klónozására” vagy „lemásolására”.
- 235 A Microsoft így megfogalmazott állításai a megtámadott határozat téves olvasatán alapulnak.
- 236 E tekintetben az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy a megtámadott határozat (1003) preambulumbekkezdése szerint a határozat célja, hogy „biztosítsa, hogy a Microsoft versenytársai képesek legyenek olyan termékek kifejlesztésére, amelyek együttműködnek az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerek által alapvetően támogatott Windows-tartományfelépítéssel, és ezáltal életképesen versenyezhetnek a munkacsoportszerverekhez való Microsoft operációs rendszerekkel”.
- 237 Ahogyan azt a Bizottság a tárgyaláson részletesebben kifejtette, ezen cél elérése feltételezi, hogy a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszerek ugyanolyan feltételek mellett legyenek képesek a ügyfélszámítógépekhez vagy munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerekből érkező bizonyos

üzenetek befogadására, és az ezen üzenetre kért válasz elküldésére, mint a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszer, és hogy az ügyfélszámítógépekhez vagy munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerek ugyanúgy reagálhassanak e válaszra, mintha az munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerről érkezett volna.

238 Annak érdekében, hogy az ilyen műveletek működőképesek legyenek, nem szükséges, hogy a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszerek pontosan ugyanúgy működjenek belsőleg, mint a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerek.

239 Ezeket a különféle megfontolásoknak nem mondanak ellent a megtámadott határozat (669) és (679) preambulumbekkezdésének a Microsoft által hivatkozott szakaszai (lásd a fenti 126. pontot). Az első szakaszban a Bizottság mindössze azt állítja, hogy a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszerek által a Windows-tartományfelépítéssel a standard protokollok használata révén elérhető interoperabilitás foka alacsonyabb, mint amit a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerek elérnek. A második szakaszban a Bizottság csak annyit állít, hogy a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszerek az ügyfélszámítógépekhez és munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerek funkcionalitásait csak kisebb mértékben tudják használni, mint a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerek.

240 Ugyanígy elutasítandó a Microsoft azon állítása, amely szerint a megtámadott határozat célja, hogy versenytársai pontosan ugyanolyan termékeket állítsanak elő, mint a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerek. Amint azt az Elsőfokú Bíróság részletesebben kifejti majd a lenti 653–658. pontban, az új termék megjelenésével kapcsolatos körülmények vizsgálatában a Bizottság által követett cél az volt, hogy elmozdítsa a Microsoft versenytársai elől az akadályt, amelyet a Windows-tartományfelépítéssel fennálló elégtelen fokú interoperabilitás jelentett,

lehetővé téve ezzel e versenytársak számára, hogy olyan munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereket kínáljanak, amelyek eltérnek a Microsoft termékeitől olyan fontos paraméterek tekintetében, mint különösen a biztonság, a megbízhatóság, a műveleti sebesség vagy bizonyos funkcionálisok innovatív jellege.

241 Az Elsőfokú Bíróság ugyancsak megjegyzi, hogy írásos beadványaiban (lásd például a válasz 14. és 48. pontját) maga a Microsoft is kifejezetten elismeri, hogy a megtámadott határozattal megcélzott interoperabilitásra vonatkozó információhoz történő hozzáféréssel versenytársai még nem lesznek olyan helyzetben, hogy olyan termékeket fejlesszenek, amelyek a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerek „klónjai” vagy másolatai lennének. Amint az a fenti 192. és 206. pontban megállapításra került, ezen információ nem a Microsoft forráskódjára vonatkozik. Különösen pedig a megtámadott határozat 5. cikke nem követeli meg a Microsofttól, hogy implementációra vonatkozó részleteket osszon meg versenytársaival.

242 Emellett amint a lenti 658. pontban szintén részletesebb kifejtésre kerül, amikor az Elsőfokú Bíróság megvizsgálja az új termékre vonatkozó körülményeket, a Microsoft versenytársai nem lennének érdekeltek a Microsoftéval teljesen azonos munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek kifejlesztésében.

243 Ugyancsak nem fogadhatja el az Elsőfokú Bíróság a Microsoft azon érvét, hogy amint az a közigazgatási eljárás során tett nyilatkozataiból is kitűnik, a piacon jelenleg is elérhető megoldások révén már most is magas fokú interoperabilitás áll fenn az ügyfélszámítógépekhez és szerverekhez való Windows operációs rendszerek és a szerverekhez való konkurens operációs rendszerek között.

244 E tekintetben elegendő megjegyezni, hogy a kérdéses nyilatkozatokat már alaposan megvizsgálták a megtámadott határozatban (lásd különösen a (357), (358), (440–444), (511), (513), (595), (598), (602), (628), (702) és (707) preambulumbekendéseket), és hogy a Microsoft semmilyen érvet nem hoz fel, amely alkalmas lenne annak alátámasztására, hogy a Bizottság helytelenül értékelte ezen nyilatkozatokat. Lényegében, ahogyan azt a Bizottság a megtámadott határozat (707) preambulumbekendésében megállapítja, e nyilatkozatok olyan szervezetekre vonatkoznak, amelyek munkacsoport-hálózataikhoz nagymértékben a „Windows megoldást” választották.

245 Amint az a lenti 401–412. pontban részletesebb kifejtésre kerül, téves a Microsoft azon állítása, amely szerint a Mercer-jelentések alátámasztották, hogy valamely vállalkozás szerverekhez való operációs rendszerre irányuló választását nem az ügyfélszámítógépekhez és szerverekhez való Windows operációs rendszerekkel fennálló interoperabilitás határozza meg.

– A megtámadott határozat 5. cikke a) pontjának alkalmazási köréről

246 A megtámadott határozat 5. cikke a) pontja a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerekben implementált és az e rendszereket futtató szerverek által a Windows munkacsoport-hálózatok számára nyújtott munkacsoport-szolgáltatásokhoz használt protokollok kimerítő és pontos specifikációira vonatkozik.

247 A fenti 154. és 191. pontban tett technikai és ténybeli megállapítások szerint a Windows munkacsoport-hálózatok megfelelő működése kliens-szerver és szerverek közötti összeköttetések és interakciók felépítésére támaszkodik.

248 Ennek megfelelően a Bizottság a megtámadott határozat (999) preambulumbekzdésében megállapítja, hogy a határozat által előírt nyilvánosságra hozatali kötelezettség „egyaránt magában foglalja a Windows munkacsoportszerver és a Windows ügyfélszámítógép közötti közvetlen összeköttetést és interakciót, és az e gépek közötti közvetett, valamely másik Windows munkacsoportszerveren keresztül történő összeköttetést és interakciót”.

249 A specifikációk, amelyek felvázolására és versenytársakkal való közlésére a Microsoftot kötelezték, vonatkozik a kliens–szerver kommunikációs protokollokra, amelyeket mind az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerekben, mind a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerekben implementáltak, és vonatkozik a szerverek közötti kommunikációs protokollokra is.

250 Világos, hogy az információnak, amelynek a versenytársakkal való közlésére a Microsoftot kötelezték, a megtámadott határozat 5. cikke a) pontja értelmében lehetővé kell tennie a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszereket futtató számítógépek számára, hogy az Active Directoryt használó Windows-tartományon belül felvállalassák a tag- vagy a tartományvezérlő szerver szerepét, és ennek megfelelően részt vehessenek a több főkiszolgálós replikációs mechanizmusban. Az 5. cikk a) pontja alapján előírt korrekciós intézkedés tehát kifejezetten a „kék buborékon” belüli szerverek közötti kommunikációra vonatkozik.

251 A megtámadott határozat 5. cikkének ily módon meghatározott alkalmazási köre e határozat preambulumbekzdéseinek egész sorából, nevezetesen a megtámadott határozat (194)–(198), (206), (564) és (690) preambulumbekzdéséből következik.

252 Így a Bizottság a megtámadott határozat (194–198) preambulumbekzdésében az interoperabilitásra vonatkozó más olyan információk példái mellett, amelyeknek a

Sunnal, vagy más versenytársaival való közlését a Microsoft megtagadja, megemlíti az Active Directory által a replikációs mechanizmushoz használt egyes információkat is.

253 A megtámadott határozat (206) preambulumbekzdésében a Bizottság kifejezetten elutasítja a Microsoftnak a második kifogásközlésre 2001. november 16-án adott válaszában szereplő állítását, amely szerint „az Active Directorynak a replikáció és globális katalógus funkciói nincsenek hatással az interoperabilitásra”. A Bizottság e pont kapcsán kifejti, hogy „valamely az Active Directory tartományban (natív módban) lévő tartományvezérlő bizonyos szinkronizációs protokollok révén a többi tartományvezérlő Active Directoryjében lévő adatok alapján replikálja az Active Directoryban tárolt adatokat”. Ugyancsak megjegyzi, hogy más protokollok révén, amelyek specifikációi az interoperabilitásra vonatkozó információknak minősülnek, a globális katalógus adatait megosztják az „erdő” tartományvezérlői között.

254 Hasonlóképp, amikor a megtámadott határozat (564) preambulumbekzdése megemlíti azt a tényt, hogy a Microsoft a Sun panaszának és a Bizottság által elfogadott három kifogásközlésnek a kézhezvételét követően is „ragaszkodott a megtagadáshoz”, hivatkozik a megtámadott határozat (194) és azt követő preambulumbekzdésére.

255 Ráadásul a megtámadott határozat (690) preambulumbekzdésében a Bizottság kifejti, hogy a CPLC „nem a jelen ügyben felmerült szélesebb kérdéskört célozza”, különösen mivel nem vonatkozik a „tisztán” szerverek közötti protokollokra, hanem olyanokra, amelyek funkcionálisan kapcsolódnak az ügyfélszámítógépekhez, ide értve „a replikációs protokollokat és a globális katalógus adatcseréit” is.

256 Mindemellett a Microsoft is hasonlóan értelmezi a megtámadott határozat 5. cikke a) pontját. Így a keresetben azon protokollok innovatív jellegének bemutatása érdekében, amelyekre vonatkozóan a versenytársaknak való információközlési

kötelezettség terheli, hivatkozik az Active Directory által használt több főkiszolgálós replikáció mechanizmusra (lásd különösen Cambell-Kelly úr véleményét, „Commentary on Innovation in Active Directory” a keresetlevél A.20. mellékletében). Hasonlóképpen ennek alátámasztására a válaszban főleg a DRS protokollra hivatkozik, amelyet az Active Directory egyebek mellett a replikációs funkciók eléréséhez használ (lásd különösen Lees úrnak a fenti 205. pontban hivatkozott véleményét). Véleményében Lees úr kifejti, hogy a Microsoft által létrehozott DRS protokoll számos új jellemzőt foglal magában, nevezetesen „képes több szerverről egyidejűleg érkező frissítéseket egyesíteni; integrálva van a standard tartománynévrendszer (DNS) protokollba (a névkiosztáshoz) és a Kerberos protokollba (a kölcsönös hitelesítéshez); információkat közvetít, amelyek ismertetik, hogy az adott vállalkozás miként építette fel a címtárszolgáltatását; információkat továbbít adott szervereknek a címtárszolgáltatás szervezésében játszott szerepéről; és a szerverek között automatikusan közvetíti a címtárfrissítéseket”. Lees úr megállapítja, hogy a DRS protokoll csak egyike azon számos kommunikációs protokollnak, amelynek a versenytársakkal való közlésére a Microsoftot a megtámadott határozat kötelezi. Az alábbi protokollokat ugyancsak említi: a Microsoft távoli eljáráshívás (Microsoft Remote Procedure Call, MSRPC), a hálózathitelesítés (Network Authentication, [Kerberos kiterjesztések]), a Dsf és a fájlreplikációs szolgáltatás (File replication Service, FRS).

257 Végezetül a megtámadott határozatnak az 5. cikk a) pontjának így meghatározott alkalmazási köre ugyancsak kiterjed azon információra, amelyhez a Sun, 1998. szeptember 15-i levelében hozzáférést kért. Amint azt az Elsőfokú Bíróság a lenti 737–749. pontban részletesebben kifejti majd, a Sun kérelme arra irányult, hogy a munkacsoportszerverekhez való Solaris operációs rendszere képes lehessen a Windows 2000 munkacsoport-hálózatokban teljesen kompatibilis tartományvezérlőként vagy a Windows-tartományfelépítéssel teljesen kompatibilis tagszerverként (különösen, mint állomány- vagy nyomtatókiszolgáló) működni.

258 Ráadásul el kell utasítani mint megalapozatlant a Microsoft azon állítását, mely szerint a megtámadott határozat 5. cikke a) pontjában előírt korrekciós intézkedés alkalmazási köre összeegyeztethetetlen a Bizottságnak az „interoperabilitás alternatív módszereinek” relevanciájára vonatkozó értékelésében (lásd a fenti 125–129. pontot) alkalmazott „interoperabilitási követelménnyel”.

- 259 Ez az állítás azon a félreértelmezésen alapult, amely szerint a Bizottság úgy tekinti az interoperabilitást, mint a Microsoft versenytársainak arra vonatkozó képességét, hogy munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereiket minden tekintetben a Windows operációs rendszerekkel azonos módon működtessék, és célja az, hogy lehetővé váljék e versenytársak számára ez utóbbi rendszereknek a „klónozása” (lásd a fenti 234–240. pontot).
- 260 Emellett a Microsoft állításával ellentétben, a Bizottság az interoperabilitásnak a jelen ügyben megkövetelt fokára vonatkozó, az írásos beadványaiban védelmezett álláspontja és a megtámadott határozat 5. cikke a) pontjában előírt korrekciós intézkedés alkalmazási köre tökéletesen összeegyeztethető a megtámadott határozatban elfogadott álláspontjával. Ugyancsak nem hivatkozhat a Microsoft az ideiglenes intézkedés iránti eljárás tárgyalásán a beavatkozók által esetleg tett kijelentésekre annak érdekében, hogy ezzel a Bizottságnak tulajdonítsa a megtámadott határozat egy adott értelmezését. Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy az ítélkezési gyakorlat értelmében valamely közösségi jogi aktus jogszerűségét az aktus meghozatalának időpontjában fennálló ténybeli és jogi elemek függvényében kell mérlegelni (a Bíróság 15/76. és 16/76. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 1979. február 7-én hozott ítéletének [EBHT 1979., 321. o.] 7. és 8. pontja, és az Elsőfokú Bíróság T-177/94. és T-377/94. sz., Altmann és társai kontra Bizottság ügyben 1996. december 12-én hozott ítéletének [EBHT 1996., II-2041. o.] 119. pontja).
- 261 Végezetül el kell utasítani mint megalapozatlant a Microsoftnak a tárgyaláson felhozott, a több főkiszolgálós replikációra és a „kék buborékra” alapozott érveit is.
- 262 A Microsoft ezekre az érvekre támaszkodva kísérli meg bebizonyítani, hogy a megtámadott határozat célja teljes mértékben csak akkor érhető el, ha versenytársaival a Microsoft közöl bizonyos, a szerverekhez való operációs rendszerei belső működésére, különösen az algoritmusokra vonatkozó, azaz a határozatban megfogalmazottakon

túlmenő információkat. A Microsoft lényegi érvelése szerint ahhoz, hogy a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszer alatt futó tartományvezérlő képes legyen bekerülni az Active Directoryt alkalmazó munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszereket használó tartományvezérlőkből álló „kék buborékba”, e különféle operációs rendszereknek ugyanazon belső logikát kell alkalmazniuk.

263 Először is a Microsoft nem bizonyítja, hogy a „kék buborékon” belüli együttműködéshez a munkacsoportszerverekhez való saját, és versenytársai operációs rendszereinek szükségszerűen ugyanazon belső logikával kellene rendelkezniük.

264 Másodszor a felperes ugyancsak nem tudta bizonyítani, hogy még amennyiben e belső logikai azonosság szükséges is lenne, az miért jelentené feltétlenül azt, hogy a Microsoftnak közölnie kell versenytársaival a termékei belső működésére, különösen az algoritmusokra vonatkozó információkat. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a válaszhoz csatolt egyik véleményben a Microsoft egyik szakértője a több főkiszolgálós replikációs mechanizmushoz használt DRS protokollra tett észrevételeiben maga is különbséget tesz „a szerverek közötti kommunikációban használt protokollok” és „az egyes szervereken belül működő algoritmusok/döntési szabályok” között, mielőtt megállapítaná, hogy a megtámadott határozat 5. cikkének a) pontja alapján a protokollok azok, amelyeket nyilvánosságra kell hozni (lásd a fenti 205. pontot).

265 Harmadszor, a „Intersite Topology” (helyek közötti topológia) algoritmus tekintetében, amelyet a Microsoft kifejezetten megemlített a tárgyaláson, igencsak valószínű, hogy ahogyan azt a Bizottság is megerősítette a tárgyaláson, a versenytársaknak elegendő olyan helyzetben lenniük, hogy alkalmazni tudjanak egy olyan algoritmust, amely ugyanarra az eredményre vezet, mint ez az algoritmus. Más szóval a Microsoft nem lenne köteles információt adni ezen algoritmusnak a munkacsoportszerverekhez

való operációs rendszerein belüli alkalmazásáról, elegendő pusztán ezen algoritmusról egy általános leírást adnia, versenytársaira hagyva saját alkalmazásuk kifejlesztését.

266 Az Elsőfokú Bíróság a fentiekből arra a következtetésre jut, hogy nem áll fenn összeegyeztethetatlenség a megtámadott határozat 5. cikke a) pontjának alkalmazási köre és a Bizottság által az ebben a határozatban megkívánt „interoperabilitási követelmény” között.

c) A Microsoft kommunikációs protokolljainak szellemi tulajdonjog általi védettségére vonatkozó állításról

A felek érvei

267 A Microsoft először is egy sor érvet hoz fel annak bizonyítására, hogy kommunikációs protokolljai technológiailag innovatívak. A kommunikációs protokollokat gyakran a szerverekhez való operációs rendszerek valamely feladatának ellátásához fejlesztik ki, és ezek közvetlenül kapcsolódnak a feladatok megvalósításának módjához. E kommunikációs protokollok licencbe adása tehát szükségszerűen azt jelenti, hogy a versenytársakkal a szerverekhez való operációs rendszereknek azokra a belső funkcióira vonatkozó információt közölnek, amelyekhez ezeket a kommunikációs protokollokat felhasználják. Ráadásul a kommunikációs protokollok fejlesztéséhez nagyszámú mérnököt és jelentős pénzügyi forrásokat használnak fel.

268 A Microsoft kifejezetten hangsúlyozza az Active Directory innovatív természetét, miután először is megjegyzi, hogy a címtárszolgáltatások a munkacsoportszerverekhez

való operációs rendszerek piacán a verseny lényegi elemének minősülnek. E tekintetben a felperes hivatkozik az egyik szakértője, Campbell Kelly úr által készített feljegyzésre, amelyben a szerző ismerteti az Active Directory által hozott innovációkat, különösen „a számítógépes hálózatban lévő különféle szerverszámítógépek közötti replikációs mechanizmust” (a keresetlevél A.20. melléklete). A Microsoft ugyancsak hivatkozik Lees úrnak a válasz C.4. mellékletében megjelenő véleményére (lásd a fenti 205. és 256. pontot), amelyben a szerző leírja az Active Directory által használt egyik protokoll – nevezetesen a DRS – innovatív jellemzőit, amelyről a Microsoft szerint információt kell szolgáltatnia versenytársai számára a megtámadott határozat értelmében. Végezetül a Microsoft hivatkozik a válasz C.8.1. mellékletére, amelyben egyik mérnöke, Hirst úr az Active Directory által használt több főkiszolgálós replikációs mechanizmusra vonatkozó egész sor specifikációt ismertet, amelyeket a Microsoft szerint a megtámadott határozat alapján kellett felvázolnia.

269 Ezt követően a Microsoft számos érvet hoz fel annak bizonyítására, hogy kommunikációs protokolljai szellemi tulajdonjog által védettek.

270 Előjáróban állítja, hogy ezeknek a kommunikációs protokolloknak az innovatív jellege szabadalmaztatható. A Microsoft Európában és az Egyesült Államokban számos szabadalmat szerzett ezekre a protokollokra, és mintegy 20 szabadalmi bejelentése van függőben. Emellett Krauer úr, a szabadalmi jog szakértője által adott két vélemény (a keresetlevél A.21. és a válasz C.6. melléklete) is alátámasztja azt az állítást, hogy a megtámadott határozat 5. cikke kötelező szabadalmi licencadást ír elő.

271 Másodszor a Microsoft szerint szerzői joggal védettek a szerverek közötti kommunikációs protokollok azon specifikációi, amelyeknek a meghatározását és versenytársakkal való közlését a megtámadott határozat előírta.

272 A válaszban a Microsoft két különböző szempontból vizsgálja meg a szerzői jog kérdését. Először is hivatkozik a „kötelező létrehozás” és a „kötelező nyilvánosságra hozatal” koncepcióira és állítja, hogy ha a megtámadott határozat nem rendelte volna el, akkor ő nem fejlesztette volna ki vagy adta volna versenytársainak licencbe a kérdéses specifikációkat. Másodsor, hivatkozva a 91/250 irányelv 4. cikkére, felveti a „szerzői joggal védett munkák feldolgozásának és megváltoztatásának” kérdését. A felperes fenntartja különösen, hogy nem fog „külön művet” létrehozni az a versenytárs, aki szerverekhez való operációs rendszerének a szerverekhez való Windows operációs rendszereknek a munkacsoport-szolgáltatást nyújtó elemeivel való interoperábilissá tétele érdekében felhasználja a specifikációkat.

273 Harmadszor a Microsoft úgy érvel, hogy a kommunikációs protokollok jelentős értékű üzleti titkok. Kliens–szerver kommunikációs protokolljait csak olyan licencmegállapodások alapján teszi elérhetővé, amelyek titoktartási kötelezettséget írnak elő, és amelyekben elismerik a felperes tulajdonosi helyzetét a technológiát illetően. Állítása szerint az üzleti titkok egyfajta ipari tulajdonnak minősülnek és védelmük a nemzeti jog hatálya alá tartozik. Végezetül elutasítja a Bizottság azon elképzelését, amely szerint valamely vállalkozás kevesebb kárt szenved el, ha fel kell fednie üzleti titkait, mint ha szabadalmainak vagy szellemi tulajdonjogainak megsértését kellene eltűrnie.

274 A Microsoft arra a következtetésre jut, hogy a kommunikációs protokollok specifikációinak versenytársai részére való licencbe adását előíró kötelezettség megfosztaná őt a kommunikációs protokollok tervezésének és fejlesztésének szentelt kutatási és fejlesztési erőfeszítéseinek gyümölcsseitől. Ezenfelül csökkentené a kommunikációs protokollokba való befektetésre irányuló ösztönzést mind a Microsoft, mind versenytársai számára.

275 A Bizottság vitatja a fenti 267–274. pontban kifejtett különféle érveket.

276 Mindenek előtt elutasítja a Microsoft állítását, hogy a kérdéses kommunikációs protokollok innovatívak lennének, illetve hogy e protokollok licencbe adása a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek belső jellemzőire vonatkozó információk közlését foglalná magában. Különösen pedig a Lees és Hirst urak által készített iratok (a válasz C.4. és C.8.1. melléklete) nem bizonyítják, hogy a kérdéses információ „bármilyen, lényegileg értékes invenciót” tartalmaznának. A Bizottság hivatkozik tanácsadója, az OTR által készített két feljegyzésre (a válasz D.2. és D.3. mellékletei), amelyek észrevételeket fűznek Lees és Hirst urak irataihoz és kifejtik, hogy a felperes kommunikációs protokolljainak alapjait képező ötletek és alapelvek miért nem újak.

277 Ezt követően a Bizottság elutasítja a Microsoft érvelését, hogy először is a kommunikációs protokollok szellemi tulajdonjog által védettek, és másodsorban, hogy a megtámadott határozat kötelező licencbe adást ír elő.

278 Először is a Bizottság állítja, hogy a Microsoft nem bizonyította, hogy szabadalom védené a kérdéses kommunikációs protokollok által megvalósított állítólagos innovációkat. Emellett számos körülmény utal arra, hogy a szabadalmi védettséghez fűződő megfontolások nem igazolják a közlés Microsoft általi megtagadását. A Microsoft ugyanis csak a közigazgatási eljárás végén, néhány héttel a megtámadott határozat elfogadása előtt, és csak a Bizottság sürgetésére nevezett meg egy konkrét szabadalmat (az EP 0669020. szabadalmat).

279 Másodsorban a Bizottság elutasítja a Microsoftnak a szerzői jogra vonatkozó állításait. Habár nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy a specifikációk, amelyeket a megtámadott határozat érint, önmagukban lehetnek szerzői jog tárgyai, ebből nem következik, hogy az operációs rendszer létrehozása során a dokumentáció által tartalmazott információ felhasználása a szerzői jog megsértését jelentené. A specifikáció implementációja nem másolat, hanem önálló mű létrehozásához vezet. Emellett a

kérdés, hogy a specifikációk szerzői jog tárgyát képezik-e mellékes, mivel ami a jelen ügyben lényeges, az a Microsoftot terhelő, az információ közlésére és a felhasználás engedélyezésére irányuló kötelezettség, ami szükségszerűen magában foglalja egy dokumentum elkészítését. Végezetül a Microsoft válaszában a szerzői jogra vonatkozóan két új érvet hoz fel (lásd a fenti 272. pontot), amelyeket a Bizottság szerint az eljárási szabályzat 48. cikke (2) bekezdésének alapján elfogadhatatlannak, de mindenestre megalapozatlannak kell minősíteni.

280 Harmadszor a Bizottság elismeri, hogy a Microsoft eddig titokban tartotta a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán meglévő versenytársai előtt azt az információt, amelynek közlésére a megtámadott határozat kötelezi. Mindazonáltal egyáltalán nem nyilvánvaló, hogy a Microsoft helyesen tesz egyenlőségjelet ezen „üzleti titkok” és a „jog által létrehozott” szerzői tulajdonjogok közé. A kötelező licencre adásra vonatkozó ítélkezési gyakorlat, mint olyan, nem alkalmazandó az üzleti titkokra, és az e titkok által a nemzeti jog alapján élvezett védelem általában korlátozottabb, mint ami a szerzői jogokra és a szabadalmakra vonatkozik. Jóllehet a „jog által létrehozott” szellemi tulajdonjogok licencre adása megtagadásának jogszerűségére létezhet jogi vélelem, a versenyjogban az egyoldalú üzleti döntés következtében létrejött titok felfedése megtagadásának jogszerűségét az eset körülményeire és különösen a releváns érdekekre tekintettel kell megítélni. A jelen ügyben az érintett „titok” értéke nem abban a tényben rejlik, hogy innovációt foglal magában, hanem abban, hogy az erőfölényben lévő vállalkozáshoz kapcsolódik.

281 Az SIIA lényegében ugyanazokat az érveket terjeszti elő, mint amiket a Bizottság hozott fel e tekintetben, és állítja, hogy a Microsoft nem bizonyította, hogy a megtámadott határozat sértené szellemi tulajdonjogát, vagy hogy kötelező licencre adást foglalna magában.

282 Az FSFE szerint a „technológia”, amelynek a versenytársakkal való közlését a Microsoft megtagadta sem nem új, sem nem innovatív. A Microsoft meglévő politikája szerint már létező protokollokat fogad el, majd kisebb jelentőségű, nem érdemi változtatásokat eszközöl rajtuk annak érdekében, hogy megakadályozza az interoperabilitást. Az FSFE e tekintetben hivatkozik az alábbi protokollokra: a CIFS/MSB (*Common Internet File System/Server Message Block*, közös Internet fájlrendszer/kiszolgálói üzenetblokk), a DCE/RPC (*Distributed Computing Environment/Remote Procedure Call*, elosztott feldolgozási környezet/távoli eljáráshívás), a Kerberos 5 és az LDAP.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

283 Jóllehet a felek mind írásos beadványaikban, mind a tárgyaláson hosszasan taglalták a Microsoft kommunikációs protokolljait, vagy az ezeknek a protokolloknak a specifikációira vonatkozó szellemi tulajdonjogokat, az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy a jelen ügy megoldásához e kérdésben szükségtelen döntést hozni.

284 A Microsoftnak az állítólagos szellemi tulajdonjogokra alapított érvei nem érintik a megtámadott határozat jogszerűségét. A Bizottság nem foglalt el érdemi álláspontot ezeknek az érveknek a megalapozottságát illetően, hanem azon feltételezésre alapítottan fogadta el a határozatot, hogy a Microsoft a jelen ügyben hivatkozhat ilyen jogok fennállására. Más szóval, azon premisszára alapozottan folytatta le eljárását, hogy a jelen ügyben kérdéses magatartás, amennyiben is az interoperabilitásra vonatkozó információhoz kapcsolódik, nem pusztán adott tevékenység folytatásához nélkülözhetetlen valamely áru értékesítésének, vagy szolgáltatás nyújtásának, hanem szellemi tulajdon licenche adásának megtagadásaként minősül, és ezáltal a szigorúbb s így a Microsoft számára legkedvezőbb jogi megoldást alkalmazta (lásd a lenti 312–336. pontot). A Bizottság tehát nem állapította meg, és nem is zárta ki, hogy a Microsoft kifogásolt magatartása licenche adás megtagadásának minősülne, illetve hogy a megtámadott határozat 5. cikkében előírt korrekciós intézkedés magában foglalná a kötelező licenche adást.

285 A Bizottság tehát a megtámadott határozat (190) preambulumbekzdésében megállapítja, hogy a Microsoft a közigazgatási eljárás során hivatkozott a szellemi tulajdonjogok fennállására és arra a tényre, hogy az interoperabilitásra vonatkozó kérdéses információk üzleti titoknak minősülnek. A Bizottság megjegyzi, hogy nem zárható, hogy a Microsoft azért hivatkozott ezekre a jogokra, hogy megakadályozza, hogy a Sun saját termékeiben alkalmazhassa a kérdéses specifikációkat. Ugyancsak megjegyzi, hogy lehetséges, hogy tartalmaznak innovatív elemeket ezek a specifikációk, és hogy üzleti titoknak minősülnek. Még általánosabban a Bizottság megjegyzi, hogy nem zárható ki, hogy a Microsoft kötelezése az interoperabilitásra vonatkozó információk harmadik személyekkel való közlésére és a felhasználás engedélyezésére, összeütközésben lenne szellemi tulajdonának szabad gyakorlásával. Ez utóbbi megfontolást megismétli a megtámadott határozat (546) preambulumbekzdésében. A megtámadott határozat 249. l.ábjegyzetében a Bizottság kifejti, hogy „mindenesetre, mivel az érintett specifikációkat nem lehet vizsgálat tárgyává tenni, nincs lehetőség arra, hogy a Bizottság meghatározza, hogy a Microsoftnak a különféle szellemi tulajdonjogokra való állításai mennyiben megalapozottak”.

286 Mindemellett a Bizottság, amikor a megtámadott határozat (1003) és (1004) preambulumbekzdésében meghatározza az információk Microsoft általi visszaélészerű megtagadására irányuló korrekciós intézkedés alkalmazási körét, megállapítja először is, hogy a korrekciós intézkedés csak az interfészek specifikációira vonatkozik és nem a forráskódra, és másodsor, hogy a cél az, hogy a Microsoft versenytársai felhatalmazást kapjanak a nyilvánosságra hozott specifikációknak a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereikben való alkalmazására. Ennek megfelelően egyebek között megállapítja, hogy „a specifikációk nem másolhatók, nem adaptálhatók, nem rendezhetők vagy nem módosíthatók, és harmadik felek csak a specifikációknak megfelelő interfészek megírására használhatják őket” (a megtámadott határozat (1004) preambulumbekzdése). A Bizottság arra a következtetésre jut, hogy „mindenesetre, amennyiben [a megtámadott határozat] a Microsofttól megkövetelné, hogy tartózkodjék szellemi tulajdonjoga gyakorlásának kiteljesítésétől, ezt a megállapított visszaélés megszüntetésének szükségessége indokolná” (a megtámadott határozat (1004) preambulumbekzdése).

287 Írásos beadványában a Bizottság ugyanilyen érdemben hoz fel érveket. Viszonválaszában mint „félrevezetőt” írja le a Microsoftnak a válaszbán szereplő azon állítását, hogy „[a megtámadott határozat] megköveteli [tőle], hogy licencet adjon [szellemi

tulajdonjogát illetően] mindenre, ami szükséges lehet ahhoz, hogy a saját termékeiben lévő specifikációkat alkalmazni tudják”. A Bizottság kifejti először is, hogy „[a megtámadott határozat] az követeli meg a Microsofttól, hogy felhatalmazást adjon a specifikációk interoperábilis termékek előállításához való felhasználására”, és hogy „ha ez korlátozná is a Microsoft képességét [egyreszellemi tulajdonjogok] gyakorlásának kiteljesítésében, akkor is indokolt lenne annak érdekében, hogy a jogsértés véget érjen”. A megtámadott határozat „nem foglal állást abban a kérdésben, hogy a Microsoft [szellemi tulajdonjoga] érintett-e, vagy sem”. Továbbmenve a Bizottság megállapítja, hogy mindebből nem következik, hogy a közlés Microsoft általi megtagadását szellemi tulajdonjoga igazolná, vagy hogy a jelen ügy kötelező licencbe adásra vonatkozna. Az ügy aktájában vagy a keresetben ugyancsak nincs bizonyíték arra, hogy ez így lenne, vagy hogy „a versenytársaknak licencre lenne szükségük bizonyos Microsoft [szellemi tulajdonokra vonatkozóan] ahhoz, hogy biztosítsák a Windows-tartományfelépítéssel való interoperabilitást”.

288 Mindemellett a Bizottság az Elsőfokú Bíróság által feltett egyik írásos kérdésre válaszolva megerősíti, hogy a megtámadott határozat nem állapítja meg, hogy az interoperabilitásra vonatkozó információra nem terjed ki szabadalmi, vagy szerzői jogi védettség, de ennek ellenkezőjét sem mondja ki. Ezen kérdés megválaszolására nem volt szükség, mivel mindenesetre „a visszaélés megállapításának, és [a megtámadott határozat 5. cikkében előírt] korrekciós intézkedés alkalmazásának feltételei teljesültek, függetlenül attól, hogy az információt védi-e vagy sem szabadalom, vagy szerzői jog”.

289 A fenti megfontolásokból következően a jogalap első része megalapozottsága értékelésének azon a feltevésen kell alapulnia, hogy a kérdéses protokollok vagy ezeknek a protokolloknak a specifikációi szellemi tulajdonjogi védelem alá tartoznak vagy üzleti titoknak minősülnek, és hogy ez utóbbiak egyenértékűen kezelendők a szellemi tulajdonjogokkal.

290 A jogalap jelen részében megoldandó központi kérdés tehát az, amit a Bizottság állít, és a Microsoft tagad, hogy teljesülnek-e jelen ügyben azon feltételek, amelyek fennállása esetén valamely erőfölényben lévő vállalkozástól megkövetelhető, hogy licencet adjon szellemi tulajdonjogára.

d) A jogalap első részének alátámasztására felhozott tényleges érvekről

i. A visszaélészerű magtartás értékelésének alapjául szolgáló körülményekről

A felek érvei

291 A Microsoft, a CompTIA és az ACT által támogatottan először is fenntartja, hogy az első kérdést azon szempontok fényében kell elemezni, amelyeket a Bíróság a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-ügyben elfogadott, és a fenti 107. pontban hivatkozott IMS Health ügyben megismételt.

292 Ennek az érvek alátámasztására a Microsoft először is megismétli, hogy a megtámadott határozat 5. cikke a technológiailag innovatív és szellemi tulajdonjog alá eső kommunikációs protokolljai kötelező licencbe adását foglalja magába.

293 Másodszor a Microsoft a Bizottságnak a lenti 302. pontban kifejtett érvét úgy értelmezi, mint amely szerint a Bizottság úgy gondolja, hogy „technológiai árukapcsolás” esetén nem kell alkalmaznia e fent említett szempontokat. A Microsoft szerint azonban ezt az érvelést nem támasztja alá a Bizottság által hivatkozott T-83/91. sz., Tetra Pak kontra Bizottság ügyben 1994. október 6-án hozott ítélet (EBHT 1994., II-755. o.), amelyet fellebbezés után helyben hagyott a C-333/94 P. sz. ügyben 1996. november 14-én hozott ítélet (EBHT 1996., I-5951. o.; a továbbiakban: a Tetra Pak II ítélet).

294 Harmadszor a Microsoft elutasítja a Bizottság azon érveit, amelyek szerint a jelen ügy körülményei különböznek a fenti 107. pontban hivatkozott IMS Health ügy körülményeitől.

295 Először is az IMS Health ügyben erős hálózati hatások érvényesültek, és pontosan e hatások miatt ítélték úgy, hogy az IMS Health által létrehozott 1860 modulós struktúra ipari szabványnak minősül. Emellett a megtámadott határozatban a Bizottság nem hivatkozott arra az érvre, hogy „a kompatibilitás engedélyezésének megtagadásával” a Microsoft a 91/250 irányelvben meghatározott közérdekű célokkal ellentétesen cselekedett volna. Mindenesetre közérdeken alapuló homályos megfontolások nem adhatnak alapot arra, hogy valamely vállalkozást licenc adására kötelezzenek. Végezetül a Microsoft állítja, hogy a 91/250 irányelv nem állapít meg információ közlésére vonatkozó semmiféle tevéleges kötelezettséget.

296 Másodszor a Microsoft elutasítja a Bizottság állítását, amely szerint a Microsoft arra használta az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán meglévő piaci erejét, hogy megszerezze a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacát. Sem a megtámadott határozat, sem az ellenkérelem nem jelöli meg pontosan, hogy a Microsoft állítólagosan milyen piaci erőt használt fel, vagy hogy ezt az erőt milyen módon használta.

297 Harmadszor a Microsoft állítja, hogy a Bizottság azon vélekedése, hogy a Microsoft csökkentette az információnyújtás korábbi szintjét, mind ténybelileg, mind jogilag hibás, és nem veszi figyelembe a fenti 112. pontban hivatkozott Bronner-ítéletben lefektetett elveket. A felperes kommunikációs protokolljainak specifikációira nézve sosem adott licencet a Sun, vagy az operációs rendszerek bármely más versenytárs gyártója számára. Egy hálózati technológia esetében 1994-ben adott licencet az AT&T számára, amely lehetővé tette az „Advanced Server for UNIX (AS/U)” nevű termék létrehozását, és a vezető UNIX-forgalmazók számos AS/U-alapú más terméket hoztak létre, beleértve a Sun „PC NetLinkjét”. Jóllehet a felperes és az AT&T 2001-ben megállapodott arról, hogy újabb technológiákra nem terjesztik ki a licencet, az „AS/U technológia” és az arra alapuló termékek elérhetők maradtak. Az a tény, hogy a felperes egy adott technológiát több mint 10 évvel ezelőtt ily módon licencbe adott az AT&T-nek nem jelentheti azt a meghatározatlan jövőre nézve, hogy megkövetelhető valamennyi kapcsolódó technológia, így a kommunikációs protokollok licencbe adása.

298 Negyedszer a Microsoft megjegyzi, hogy a megtámadott határozat (577) preambulumbekzdésében a Bizottság megállapítja, hogy „a Microsoft Sunnal szembeni magatartása, az információnyújtás megtagadása egy szélesebb, az interoperabilitásra vonatkozó információknak a munkacsoportszervekhez való operációs rendszerek forgalmazóitól való visszatartására irányuló magatartássorozat része”. Állítása szerint az ily módon neki tulajdonított magatartás megfelel a „lényegben valamennyi technológiai cég által elfogadott üzletpolitika hátrányos megkülönböztetés nélküli [alkalmazásának], mely politika célja a kutatási és fejlesztési erőfeszítések gyümölcseinek megóvása”, és ez a magatartás nem minősül a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-, és IMS Health ítéletek értelmében vett „rendkívüli körülménynek”.

299 Másodlagosan, a CompTIA és az ACT által támogatottan a Microsoft kifejti, hogy amennyiben az Elsőfokú Bíróság meg is állapítaná, hogy a jelen ügy nem érint szellemi tulajdonjogokat, az alkalmazandó szempontok akkor is a Bíróság a fenti 112. pontban hivatkozott Bronner-ítéletben elfogadott szempontok kell legyenek, amelyek, amint az a fenti 116. pontban kifejtésre került, megfelelnek a fenti 107. pontban hivatkozott IMS Health ítélet első, második és negyedik szempontjának.

300 Végezetül a Microsoft, a CompTIA és az ACT előterjeszti, hogy a jelen ügyben a fenti 107. pontban hivatkozott IMS Health ítélet négy szempontjából egyik sem teljesül, és következésképpen a fenti 112. pontban hivatkozott Bronner-ítélet három szempontja sem teljesül.

301 A Bizottság az SIIA és a FSFE által támogatottan először is előadja, hogy még amennyiben az Elsőfokú Bíróság meg is állapítaná, hogy a jelen ügy szerinti megtagadás a szellemi tulajdonjogok gyakorlása alapján igazolható volt, és hogy a megtámadott határozat kötelező licencbe adást foglalt magába, akkor sem következne mind-ebből, hogy a jelen kérdést automatikusan az „IMS Health ítéletre alapuló ítélkezési gyakorlat” szempontjai alapján kellene értékelni.

302 E tekintetben a Bizottság fenntartja először is, hogy az ítélkezési gyakorlatban rögzített „különleges körülmények” szabály nem alkalmazható „önmagában, és további értékelés nélkül” az üzleti titkok nyilvánosságra hozatalának olyan megtagadásakor, amelynek eredményeként „technológiailag kapcsolat” jön létre egy adott termék és az erőfölényes termék között.

303 Másodsorban a Bizottság szerint a fenti 107. pontban hivatkozott IMS Health ítélet nem határozta meg a rendkívüli körülmények kimerítő listáját. Ebben az ítéletben, csakúgy, mint a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-ítéletben a Bíróság az adott eset különös körülményeire tekintettel határozta meg azon feltételeket, amelyek alapján a kötelező licencbe adást elrendelő határozat meghozható. Így a fenti 107. pontban hivatkozott IMS Health ítéletben a Bíróság mindössze azon szempontok listáját határozta meg, amelyeket „elegendő volt” teljesíteni. Valójában annak meghatározásához, hogy valamely erőfölényben lévő vállalkozás magatartása visszaélésnek minősül-e, a Bizottságnak meg kell vizsgálnia a megtagadás körüli tényezők összességét, különösen annak gazdasági és szabályozási hátterét.

304 Harmadszor a Bizottság felsorolja azon tényezőket, amelyek a jelen ügy körülményeit megkülönböztetik a fenti 107. pontban hivatkozott IMS Health ítélet alapjául szolgáló ügy körülményeitől, és amelyek lehetővé teszik azon következtetés elfogadását, hogy a Microsoft kifogásolt megtagadása erőfölénnyel való visszaélésnek minősül.

305 Először is a Bizottság megjegyzi, hogy a megtámadott határozat különlegessége, hogy az a szoftveriparhoz kapcsolódó interoperabilitásra vonatkozó információ közzétételének megtagadásával foglalkozik. A határozat a Microsoft termékeivel kompatibilis termékek kifejlesztésének lehetővé tételét célozza, míg a Microsoft által hivatkozott precedensek olyan helyzetekre vonatkoznak, amelyekben a „védett termék” lett volna beépítve a versenytársak termékeibe, és olyan indokok alapján, amelyek túlmennek pusztán két különböző termék közötti kompatibilitás biztosításán. Ráadásul ezek a precedensek nem az erőteljes hálózati hatásokkal bíró ágazatokban felmerülő különös problémákra vonatkoznak. Ellentétben a jelen ügyben érintett ágazattal, az említett precedensekben érintett ágazatok nem olyanok voltak, amelyekben „a [jogalkotó] világosan elismerte, hogy a kompatibilitás a társadalom egésze számára előnyös”. Pontosabban a Bizottság, hivatkozva a megtámadott határozat (745)–(763) preambulumbekkezdésére emlékeztet a közösségi jogalkotó által az interoperabilitásnak – többek között a 91/250 irányelv keretében – tulajdonított fontosságra, illetve ez utóbbi által védett azon álláspontra, amely szerint az információ interoperabilitás céljára való nyilvánosságra hozatala előnyös a verseny és az innováció számára.

306 Másodszor a Bizottság felidézi azt a tényt, hogy a jelen ügy olyan erőfölényes helyzetben lévő vállalkozást foglal magában, amely egy adott piacon, a jelen ügyben az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán arra használja meglévő erőfölényét, hogy kizárja a versenyt egy szomszédos piacon, nevezetesen a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán, s „ezáltal megemeli a belépési korlátokat eredeti piacon, és további monopoljárdékokat biztosít magának”. Ez a helyzet súlyosbítja a fogyasztóknak okozott, az új termékek kifejlesztésének korlátozásából származó kárt.

307 Harmadszor a Bizottság előterjeszti, hogy a jelen ügy olyan erőfölényben lévő forgalmazót érint, amelyik csökkentette az információnyújtás korábbi szintjét (a megtámadott határozat (578–584) preambulumbekkezdése). A Microsoft üzletpolitikája kezdetben az volt, hogy nyilvánosságra hozta, és nem tartotta vissza az interoperabilitásra vonatkozó információkat, ami egyebek között lehetővé tette a

Microsoft számára, hogy piacra vigye saját munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerét, és egyáltalán nem tántorította el őt a fejlesztéstől. Mindazonáltal, miután „szervertermékei” megfelelő helyzetet foglaltak el a piacon, a Microsoft megváltoztatta stratégiáját és úgy döntött, hogy az ezekhez az információkhoz való hozzáférés megtagadásával kizárja versenytársait a piacról (a megtámadott határozat (587), (588), (637) és azt követő preambulumbekzdése).

308 A Bizottság fenntartja, hogy a Microsoft nem tagadhatja, hogy csökkentette az információnyújtás korábbi szintjét. Először is a Microsoft és az AT&T közötti megállapodás, amely lehetővé tette az AT&T számára az AS/U kifejlesztését, nem csak a megtámadott határozattal érintett típusú interoperabilitásra vonatkozó, hanem azon túlmenő információkat is magában foglalt. Ezt követően a Bizottság felhossa, hogy irreleváns az a tény, hogy az AS/U technológia még mindig elérhető. A Bizottság hivatkozik a megtámadott határozat (580)–(583) preambulumbekzdésére, és megjegyzi hogy az „AS/U kapcsán” megvalósított információközlések mára meghaladottá váltak, mivel a Microsoft a Windows következő változataiban módosította az érintett protokollokat. Végezetül a Bizottság felhossa, hogy a megtámadott határozat megközelítése szempontjából irreleváns a Microsoft azon állítása, hogy az a tény, hogy tíz évvel ezelőtt licencbe adott valamely technológiát az AT&T számára, nem kötelezheti a meghatározatlan jövőre nézve arra, hogy minden kapcsolódó technológiát licencbe adjon. Az információnyújtás korábbi szintje csökkentésének kérdését a határozat önmagában nem visszaélésként kezeli, hanem mint a Microsoft kifogásolt megtagadása értékelésének egyik releváns körülményét (a megtámadott határozat (578) és azt követő preambulumbekzdése).

309 Negyedszer a Bizottság nem állítja, hogy pusztán az a tény, hogy a szellemi tulajdonjog licencbe adásának megtagadása egy általános magatartássorozatba illeszkedik, önmagában olyan „rendkívüli körülménynek” minősül, amely elegendő a magatartás visszaélésszerűségének megállapításához. Mindössze annyit állít, hogy az a tény, hogy a Sun nem az egyetlen versenytárs, akivel szemben a Microsoft az interoperabilitásra vonatkozó információhoz való hozzáférést megtagadta, releváns körülmény a Microsoft magatartása EK 82. cikkel való összeegyeztethetőségének vizsgálatakor.

- 310 A Bizottság szerint nem elfogadható a Microsoft másodlagos érvelése, amely szerint a jelen ügy a fenti 112. pontban hivatkozott Bronner-ítéletben megállapított szempontok alapján vizsgálendő. A Bronner-ítélet jelentős beruházást igénylő infrastruktúrához való hozzáférésre vonatkozott, és ha megállapítást nyerne, hogy a jelen ügyben érintett információt nem védi szellemi tulajdonjog, hanem az mindössze önkényesen összeválogatott üzenetekből áll, akkor az említett ítélet minden bizonynyal nem lenne „megfelelő alapja az összehasonlításnak”.
- 311 Másodlagosan a Bizottság az SIIA és az FSFE által támogatottan előadja, hogy még amennyiben a megtámadott határozat jogszerűségét az első kérdés vonatkozásában a Bíróság által a fenti 107. pontban hivatkozott IMS Health ítéletben megállapított szempontok alapján kellene is értékelni, azon szempontok teljesülnek a jelen ügyben.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 312 Emlékeztetni kell arra, hogy a Microsoft érvelése szerint az interoperabilitásra vonatkozó információ közlésének megtagadása nem minősülhet az EK 82. cikk szerinti erőfölénnyel való visszaélésnek, mivel először is ezen információt szellemi tulajdonjog védi (vagy üzleti titoknak minősül) és másodszor, mivel a jelen ügyben nem teljesülnek az ítélkezési gyakorlatban felállított szempontok, amelyek meghatározzák, hogy egy erőfölényben lévő vállalkozástól mikor követelhető meg, hogy harmadik feleknek licencet adjon.
- 313 Ugyancsak emlékezni kell arra, hogy a Bizottság állítása szerint nem szükséges arról határozni, hogy a Microsoft megtagadása szellemi tulajdon harmadik felek részére való licencbe adása megtagadásának minősül-e, avagy hogy az üzleti titkok a szellemi

tulajdonjogokkal azonos szintű védelemre jogosultak-e, mivel a jelen ügyben teljesültek azon szigorú szempontok, amelyek alapján az ilyen megtagadás erőfölénnyel való visszaélésnek minősülhet (lásd a fenti 284–288. pontot).

- 314 Míg a Microsoft és a Bizottság ily módon egyetért azzal, hogy a vizsgált megtagadás, feltételezve, hogy az szellemi tulajdon licencbe adásának megtagadásaként minősül, az EK 82. cikk alapján értékelhető, nem értenek egyet abban, hogy az ítélezési gyakorlatban megállapított mely szempontok alkalmazandók az ilyen helyzetben.
- 315 Így a Microsoft elsődlegesen a fenti 107. pontban hivatkozott Magill- és IMS Health ítéletekben megállapított szempontokra, míg másodlagosan a fenti 112. pontban hivatkozott Bronner-ítéletben megállapítottakra hivatkozik.
- 316 A Bizottság ugyanakkor viszont azt állítja, hogy „problematikus lenne” a jelen ügyben a fenti 107. pontban hivatkozott IMS Health ítéletben megállapított szempontok „automatikus” alkalmazása. Fenntartja, hogy annak érdekében, hogy e megtagadás visszaélészerűsége megállapítható legyen, figyelembe kell venni annak valamennyi különös körülményét, amelyek nem feltétlenül lesznek azonosak a fenti 107. pontban hivatkozott Magill- és IMS Health ítéletekben azonosítottakkal. Ennek megfelelően a megtámadott határozat (558) preambulumbekzdésében kifejti, hogy „a közösségi bíróságok ítélezési gyakorlatából [...] következően a Bizottságnak a szolgáltatás megtagadását körülvevő körülmények összességét kell elemeznie, és határozatát e széleskörű vizsgálat eredményeként kell meghoznia”.
- 317 A tárgyaláson a Bizottság az Elsőfokú Bíróság ez irányú kérdésére megerősítette, hogy a megtámadott határozatban úgy vélte, hogy a Microsoft magatartása három olyan jellemzővel bír, amelyek alapján visszaélészerűnek minősíthető. Az első abban a tényben áll, hogy az információ, amelynek a versenytársakkal való közlését

a Microsoft megtagadta, szoftverpiaci interoperabilitásra, azaz olyan kérdéskörre vonatkozik, amelynek a közösségi jogalkotás különös jelentőséget tulajdonít. A második jellemző abban a tényben áll, hogy a Microsoft az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán meglévő rendkívüli erejét arra használja, hogy kizárja a versenyt a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek szomszédos piacán. A harmadik jellemző az, hogy a kérdéses magatartás az információnyújtás korábbi szintjének csökkentését foglalja magában.

318 A Bizottság kifejti, hogy mindenestre a fenti 107. pontban hivatkozott Magill- és IMS Health ítéletekben elfogadott szempontok is teljesülnek a jelen ügyben.

319 Eme különféle érvekre válaszolva meg kell jegyezni, hogy amint azt a Bizottság helyesen állapítja meg a megtámadott határozat (547) preambulumbekkezdésében, jóllehet a vállalkozások főszabály szerint szabadon választhatják meg üzleti partnereiket, a szolgáltatás nyújtásának az erőfölényben lévő vállalkozás általi megtagadása objektív módon való igazolhatóság hiányában bizonyos körülmények között az EK 82. cikk szerinti erőfölénnyel való visszaélésnek minősülhet.

320 A Bíróság tehát úgy találta, hogy az EK 82. cikk értelmében visszaélt erőfölényével a nyersanyagok piacán erőfölényben lévő azon vállalkozás, amelyik azzal a céllal, hogy ezeket a nyersanyagokat saját termékei gyártásához őrizze meg, megtagadta valamely olyan vevő kiszolgálását, amelyik ugyanilyen termékek gyártója, és ezáltal valószínűsíthető, hogy ennek a vevőnek a részéről minden versenyt kizár (a Bíróság 6/73. és 7/73. sz., Commercial Solvents kontra Bizottság egyesített ügyekben 1974. március 6-án hozott ítélete [EBHT 1974., 223. o.]; a szolgáltatásnyújtás megtagadása kapcsán lásd a Bíróság 311/84. sz. CBEM-ügyben 1985. október 3-án hozott ítéletét [EBHT 1985., 3261. o.]).

321 A 238/87. sz. Volvo-ügyben 1988. október 5-én hozott ítéletében (EBHT 1988., 6211. o.) a Bíróságnak az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem keretében arra a kérdésre kellett válaszolnia, hogy az EK 82. cikk szerinti erőfölénnyel való visszaélésnek kell-e minősíteni, ha egy a gépjárműkarosszéria-elemekre vonatkozó formatervezési mintaoltalmat tulajdonló gépjárműgyártó megtagadja harmadik felek számára, hogy licencet adjon az oltalom alatt álló formatervezési mintákat magukba foglaló termékek forgalmazásához. Ítéletében a Bíróság hangsúlyozta, hogy valamely oltalom alatt álló formatervezési minta tulajdonosa kizárólagos jogának lényegét képezi, hogy harmadik feleket megakadályozzon abban, hogy beleegyezése nélkül gyártsanak, forgalmazzanak vagy importáljanak a formatervezési mintát magukban foglaló termékeket. A Bíróság (a 8. pontban) arra a következtetésre jutott, hogy „valamely oltalom alatt álló formatervezési minta tulajdonosának arra irányuló kötelezése, hogy harmadik felek számára, a formatervezési mintát magában foglaló termékek forgalmazására akár ésszerű jogdíj ellenében licencet adjon, arra vezetne, hogy a tulajdonost megfosztják kizárólagos jogának lényegétől, és hogy az ilyen licenc megtagadása önmagában nem minősülhet az erőfölénnyel való visszaélésnek”. A Bíróság mindazonáltal hozzátette, hogy „a kizárólagos jognak a bejegyzett, gépjárműkarosszéria-elemekre vonatkozó formatervezési minta tulajdonosa általi gyakorlása tiltott [lehet] a[z EK 82.] cikk alapján, ha az az erőfölényben lévő vállalkozás részéről bizonyos visszaélésszerű magatartást foglal magában, mint például a független szervizeknek való alkatrészszolgáltatás önkényes megtagadását, az alkatrészek árának tisztességtelen színvonalon való rögzítését, vagy olyan döntés meghozatalát, hogy felhagy valamely modell alkatrészeinek gyártásával, jollehet azon modell számos darabja még forgalomban van, feltéve hogy ezek a magatartások érinti a tagállamok közötti kereskedelmet” (9. pont).

322 A fenti 107. pontban hivatkozott Magill-ítélet keretében a Bíróságnak a fellebbezés kapcsán döntenie kellett a szellemi tulajdonjog harmadik félnek való licencbe adásának a valamely erőfölényben lévő vállalkozás általi megtagadása kérdésben is. Az ezen ítélet alapjául szolgáló ügy olyan határozatra vonatkozott, amelyben a Bizottság megállapította, hogy három televíziós társaság a heti műsorkínálatuk, illetve azon televíziós műsorújságok piacán, amely műsorújságokban műsorkínálataik megjelentek, erőfölényével oly módon élt vissza, hogy a kínálaton fennálló szerzői jogra való hivatkozással megakadályozta, hogy harmadik felek a különféle televíziós csatornák által sugárzott műsorokat tartalmazó átfogó heti műsorújságokat adjanak ki. A Bizottság ezért kötelezte e televíziós társaságokat, hogy előzetes heti műsorkínálatukat egymással közöljék, és hogy azt kérésre, hátrányos megkülönböztetéstől mentesen harmadik feleknek is megküldjék, és a műsorkínálat többszörözését e felek

számára engedélyezzék. A Bizottság ugyancsak kikötötte, hogy ha e televíziós társaságok úgy döntenek, hogy engedélyezik a felhasználást, úgy az azért kért jogdíjnak ésszerűnek kell lennie.

323 A fenti 107. pontban hivatkozott Magill-ítéletben (49. pont) a Bíróság, a fenti 321. pontban hivatkozott Volvo-ítéletre utalva megállapította, hogy „a többszörösítéshez kapcsolódó kizárólagos jog a szerző jogainak körébe tartozott, így a licencbe adás megtagadása, még akkor is, ha az erőfölényben lévő vállalkozás magatartása, önmagában nem minősül az ezen erőfölénnyel való visszaélésnek”. Továbbra is a fenti 321. pontban hivatkozott Volvo-ítéletre utalva a Bíróság mindazonáltal kifejtette, hogy „valamely kizárólagos jog tulajdonos általi gyakorlása rendkívüli körülmények között magában foglalhat visszaélésszerű magatartást” (50. pont).

324 A Bíróság úgy találta, hogy az alábbi körülmények voltak relevánsak annak megállapításakor, hogy a kérdéses televíziós társaságok magatartása visszaélésszerűnek minősül. Először is megtagadásuk olyan termék nyújtására vonatkozott – a televíziós csatornák heti műsorkínálata –, amely nélkülözhetetlen volt a kérdéses tevékenység (átfogó heti televíziós műsorújságok kiadása) folytatásához (53. pont). Másodszor a megtagadás megakadályozta egy új termék, az átfogó heti televíziós műsorújság megjelenését, amelyet a kérdéses televíziós társaságok maguk nem szolgáltatnak, és amelyre volt potenciális fogyasztói kereslet, s így az az EK 82. cikk b) pontja szerinti visszaélésnek minősült (54. pont). Harmadszor a megtagadás nem volt objektív módon indokolható (55. pont). Végezetül negyedszer, magatartásukkal a televíziós társaságok fenntartottak a maguk számára egy másodlagos piacot, a heti televíziós műsorújságok piacát, kizárva minden versenyt azon a piacon (56. pont).

325 A fenti 112. pontban hivatkozott Bronner-ítéletben a Bíróságnak az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapján arról kellett határoznia, hogy vajon az EK 82. cikk szerinti erőfölénnyel való visszaélésnek minősül-e,

ha az Ausztriában a napilapok piacán jelentős részesedéssel rendelkező, és az egyetlen országos újságkézbesítési hálózatot üzemeltető sajtóholding megtagadja valamely versenytárs lap kiadójának az ezen hálózathoz megfelelő térítés ellenében való hozzájárulást, vagy ezen kiadó számára bizonyos kiegészítő szolgáltatások csoporttól való megvásárlásának engedélyezését.

326 Ítéletében (38. pont) a Bíróság először is megjegyezte, hogy jóllehet a fenti 320. pontban hivatkozott Commercial Solvents kontra Bizottság és a CBEM-ügyben hozott ítéletében megállapította, hogy visszaélésnek minősül a piacon erőfölényben lévő vállalkozás által annak megtagadása, hogy olyan nyersanyagokat, illetve szolgáltatásokat nyújtson egy szomszédos piacon vele versenyző vállalkozásnak, amelyek nélkülözhetetlenek a versenytárs által végzett üzleti tevékenység folytatásához, azonban ezt csak azon esetre állapította meg, amikor a kérdéses magatartás valószínűsíthetően a versenytárs által támasztott versenyt teljes egészében megszüntetné.

327 Ezt követően a Bíróság megállapította (39. pont), hogy a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-ítélet 49. és 50. pontjában kimondta, hogy a szellemi tulajdonjog jogosultja részéről a licencre adás megtagadása, még ha ezt erőfölényben lévő vállalkozás teszi is, önmagában nem jelenthet erőfölénnyel való visszaélést, a kizárólagos jog gyakorlása a jogosult részéről azonban kivételes körülmények között visszaélésszerű magatartáshoz vezethet.

328 Végezetül a Bíróság idézte a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-ítéletben meghatározott kivételes körülményeket, és megállapította (41. pont):

„[m]ég ha a szellemi tulajdonjog vonatkozásában kialakított ítélkezési gyakorlat bármilyen más tulajdonjogra is alkalmazható lenne, az [azon] ítéletre való érdemi hivatkozáshoz az előzetes döntéshozatal iránti kérdés tárgyát képező helyzetben az [EK 82.] cikk szerinti visszaélés megállapítása végett szükséges lenne nemcsak

annak a megállapítása, hogy a kézbesítésből álló szolgáltatásnyújtás megtagadása valószínűsíthetően megszüntetné a szolgáltatást igénybe venni kívánó versenytárs által támasztott versenyt a napilapok piacán, és a szolgáltatásnyújtás megtagadása objektív módon nem igazolható, hanem azt is bizonyítani kellene, hogy maga a szolgáltatás elengedhetetlen volna az érintett versenytárs üzleti tevékenységének folytatásához, amennyiben is a kézbesítési rendszernek nincs tényleges vagy potenciális helyettesítője.”

329 A fenti 107. pontban hivatkozott IMS Health ítéletben a Bíróság ismét azon körülményekről határozott, amelyek fennállása esetén, ha az erőfölényben lévő vállalkozás harmadik fél részére megtagadja a szellemi tulajdonjog által védett termék használatára vonatkozó licencet, akkor az az EK 82. cikk szerinti visszaélésszerű magatartásnak minősülhet.

330 A Bíróság először is a fenti 321. pontban hivatkozott Volvo-ítéletre és a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-ítéletre hivatkozva megerősítette (34. pont), hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a többszörözésre vonatkozó kizárólagos jog a tulajdonos szellemi tulajdonjogainak részét képezi, így a licenche adás megtagadása önmagában még erőfölényben lévő vállalkozás esetében sem minősül visszaélésnek. A Bíróság ugyancsak megjegyezte (35. pont), hogy ugyanezen ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy valamely kizárólagos jog tulajdonos általi gyakorlása kivételes körülmények között visszaélést is megvalósíthat. Ezt követően, miután felsorolta a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-ítéletben megállapított különleges körülményeket, a Bíróság megállapította (38. pont), hogy az ítélkezési gyakorlatból következően ahhoz, hogy visszaélésnek minősüljön adott üzleti tevékenység folytatásához nélkülözhetetlen termékhez vagy szolgáltatáshoz való hozzáférés megtagadása azon vállalkozás részéről, amely a szerzői jog jogosultja, elegendő három kumulatív feltétel teljesülése, nevezetesen, hogy a megtagadás megakadályozza valamilyen új termék létrejöttét, amelyre potenciális fogyasztói kereslet lenne, hogy e megtagadás nem igazolható, illetőleg hogy miatta valamely másodlagos piacon kizáródik minden verseny.

331 A fent hivatkozott ítélkezési gyakorlatból következik, hogy valamely erőfölényben lévő vállalkozás részéről annak megtagadása, hogy harmadik félnek licencet adjon valamely, szellemi tulajdonjog körébe tartozó termék használatára, önmagában nem minősülhet az EK 82. cikk szerinti erőfölénnyel való visszaélésnek. Csak rendkívüli körülmények fennállása esetén jelenthet ilyen visszaélést a kizárólagos jognak a szellemi tulajdonjog jogosultja részéről való gyakorlása.

332 Az ítélkezési gyakorlatból következően különösen az alábbi körülmények tekinthetők rendkívülinek:

- elsősorban a megtagadás olyan termékre vagy szolgáltatásra vonatkozik, amely nélkülözhetetlen valamilyen üzleti tevékenység folytatásához valamely szomszédos piacon;

- másodsorban a megtagadás olyan jellegű, hogy minden hatékony versenyt kizár ezen a szomszédos piacon;

- harmadsorban a megtagadás megakadályozza valamely új termék megjelenését, amelyre potenciális fogyasztói kereslet lenne.

333 Ha megállapítható, hogy ilyen körülmények állnak fenn, akkor az erőfölényben lévő jogosult részéről a licencbe adás megtagadása sérti az EK 82. cikket, feltéve hogy a megtagadás objektív módon nem igazolható.

334 Az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy azon körülmény, hogy a megtagadás megakadályozza valamely új termék megjelenését, amelyre potenciális fogyasztói kereset lenne, csak a szellemi tulajdonjog gyakorlásához kapcsolódó ítélkezési gyakorlatban található meg.

335 Végezetül szükséges hozzátenni, hogy ahhoz, hogy egy adott tevékenység folytatásához nélkülözhetetlen termékhez vagy szolgáltatáshoz való hozzáférés megtagadása visszaélésnek minősüljön, meg kell különböztetni két piacot, nevezetesen azt a piacot, amelyet a termék vagy szolgáltatás képez, és amelyen a hozzáférést megtagadó vállalkozás erőfölényben van, illetve azt, amelyen a terméket vagy szolgáltatást más termékek gyártásához vagy szolgáltatások nyújtásához használják fel. Az a tény, hogy a nélkülözhetetlen terméket vagy szolgáltatást önállóan nem értékesítik, nem zárja ki eleve az önálló piac meghatározhatóságának a lehetőségét (lásd e tekintetben a fenti 107. pontban hivatkozott IMS Health ügyben hozott ítélet 43. pontját). A Bíróság így a fenti 107. pontban hivatkozott IMS Health ügyben hozott ítélet 44. pontjában megállapította, hogy elegendő, ha azonosítható egy pusztán potenciális, sőt hipotetikus piac, valamint hogy ez a helyzet fennállt, amikor a termékek vagy szolgáltatások nélkülözhetetlenek voltak valamely üzleti tevékenység folytatásához, miközben azokra tényleges kereslet állt fenn az e tevékenységet folytatni kívánó vállalkozások részéről. A Bíróság az ítélet következő pontjában arra a következtetésre jutott, hogy döntő jelentőségű, hogy a termelés két külön szakasza volt azonosítható, és hogy azok összekapcsolódtak azáltal, hogy az upstream termék nélkülözhetetlen volt a downstream termék szolgáltatásához.

336 Fenti tényezők fényében az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy először is arról kell döntenie, hogy a jelen ügyben fennállnak-e a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-, és IMS Health ítéletekben azonosított, a fenti 332. és 333. pontban bemutatott körülmények. A Bizottság által felhozott különleges körülményeket (lásd fentebb a 317. pontot) csak akkor fogja értékelni az Elsőfokú Bíróság, ha megállapította, hogy egy vagy több körülmény nem áll fenn.

ii. Az interoperabilitásra vonatkozó információ nélkülözhetetlen jellegéről

A felek érvei

- 337 A Microsoft előterjeszti, hogy a megtámadott határozat által megkövetelt interoperabilitásra vonatkozó információ nem nélkülözhetetlen a munkacsoport-szerverekhez való operációs rendszerek szolgáltatóinak tevékenységéhez. Valamely adott technológia nem minősíthető nélkülözhetetlennek, ha az erőfölényben lévő vállalkozás versenytársai az ahhoz való hozzáférés nélkül is képesek termékeiket „gazdaságilag életképesen” fejleszteni és forgalmazni.
- 338 A Microsoft állítása szerint a megtámadott határozat e tekintetben egy jogi és egy ténybeli tévedést tartalmaz.
- 339 Először is előterjeszti, hogy jogi hibának minősül az a tény, hogy a Bizottság „a verseny fennállásának vizsgálatakor” nem megfelelő, a megszokottól eltérő és abszolút jellegű megközelítést alkalmazott. A felperes a megtámadott határozat (176)–(184) preambulumbekzdésére hivatkozva előadja, hogy a Bizottság szerint a szerverekhez való konkurens operációs rendszereknek képeseknek kell lenniük arra, hogy pontosan ugyanolyan módon lépjenek kapcsolatba az ügyfélszámítógépekhez és a szerverekhez való Windows operációs rendszerekkel, mint azt a szerverekhez való Windows operációs rendszerek teszik; márpedig az ítélkezési gyakorlat a piachoz való ilyen „optimális hozzáférést” nem követel meg.
- 340 A válaszban a Microsoft kifogásolja azt a tényt, hogy a Bizottság arra tekintettel értékelte az interoperabilitás szükséges fokát, hogy mi volt szükséges versenytársai életképes piacon maradásához. Ésszerűtlen az interoperabilitásnak a Bizottság által a megtámadott határozat (666)–(687) preambulumbekzdésében használt koncepciója,

mivel az a Windows operációs rendszerek és a konkurens operációs rendszerek „kvázi azonosságát” foglalja magában. A Microsoft a megtámadott határozat (669)–(679) preambulumbekzdésének a fenti 126. pontban ismertetett részeire hivatkozva előadja, hogy ilyen koncepció alkalmazása mellett „bármely technológia nélkülözhetetlennek minősülne”. Emellett a megtámadott határozatban az egyetlen igazolás azon állítás alátámasztására, hogy az interoperabilitás e „foka” szükséges ahhoz, hogy a versenytársak életképes körülmények mellett maradhassanak piacon az volt, hogy a kérdéses specifikációkhoz való hozzáférés lehetővé tehetné a versenytársak számára, hogy elkerülhetővé tegyék a felhasználók „kétszeri bejelentkezésének” szükségességét (a megtámadott határozat (183) preambulumbekzdése). Ez az igazolás nem elégséges, mivel először is számos forgalmazó értékesít már „egyszeri bejelentkezés” megoldásokat, másodsor pedig a kétszeri bejelentkezés szükségessége pusztán egy alternatív (bár valamelyest kevésbé kedvező) megoldás, és harmadszor is a megtámadott határozat 5. cikkében előírt korrekciós intézkedés jelentősen túlmegy azon, ami szükséges ennek a kisebb jelentőségű problémának a megoldásához.

341 Szintén a válaszban, azt követően, hogy hivatkozott a fenti 125–128. pontokban kifejtett érvekre, illetve megismételte, hogy a megtámadott határozat 5. cikkében előírt korrekciós intézkedés nem teszi majd lehetővé versenytársai számára a szerverekhez való Windows operációs rendszerekkel „kvázi azonos” termékek kifejlesztését, a Microsoft azt terjeszti elő, hogy a Bizottság nem tudott okozati összefüggést bizonyítani a kommunikációs protokolljaihoz való specifikációk „elérhetlensége” és a versenytársak életképes piacon maradásra való állítólagos képtelensége között.

342 A Microsoft a beavatkozási beadványokra tett észrevételeiben tagadja, hogy az iparág és a fogyasztók a „tökéletes helyettesíthetőségre” tartanának igényt, és állítja, hogy ez a követelmény messze túlmegy a Bíróság által a fenti 112. pontban hivatkozott Bronner-ítéletben és a fenti 107. pontban hivatkozott IMS Health ítéletben megállapított „nélkülözhetlenségi feltételen”. A felperes versenytársainak pedig „nincs szüksége az Active Directoryra”, mivel a szerverekhez való operációs rendszereik rendelkeznek saját címtárszolgáltatással, amely képes a szerverekhez és az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerek részére munkacsoport-szolgáltatást nyújtani.

343 Másodszer a Microsoft azt állítja, hogy a megtámadott határozat ténybeli hibája, hogy a Bizottság nem vette figyelembe azt a tényt, hogy a piacon számos szerverekhez való operációs rendszer van jelen. Európában a vállalkozások továbbra is heterogén számítógépes hálózatokat működtetnek, amelyekhez az operációs rendszereket különféle forgalmazók nyújtják.

344 E tekintetben a Microsoft emlékeztet arra, hogy a közigazgatási eljárás során jelentéseket nyújtott be, amelyekben informatikai szakértők ismertetik „azon módszereket, amelyek révén a számítógépes rendszerek közötti interoperabilitás megeremthető”. A Bizottság információkéréseire adott válaszok megerősítik, hogy Európában általános a számítógépes rendszerekben a különféle típusú operációs rendszerek közötti interoperabilitás. Így az ezen információkérésekre válaszoló vállalkozások 47%-a úgy nyilatkozott, hogy szerverekhez való konkurens operációs rendszereket használtak arra, hogy ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszereknek nyújtsanak állomány- és nyomtatószolgáltatást. Hasonló bizonyítékok léteznek a felhasználók és felhasználócsoportok adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatások vonatkozásában is. A Microsoft megismétli, hogy a Mercer-jelentésekből kitűnik, hogy a vállalkozások nem érzik úgy, hogy szervereik kiválasztását interoperabilitási gondok korlátoznák.

345 A Microsoft azt is hangoztatja, hogy a szerverekhez való konkurens operációs rendszerek és az ügyfélszámítógépekhez és szerverekhez való Windows operációs rendszerek közötti interoperabilitás öt különféle módszerrel is elérhető. E módszerek mindegyike a kérdéses kommunikációs protokollok nyilvánosságra hozatalának alternatíváját jelenti, és valamennyi lehetővé teszi e különféle operációs rendszerek számára, hogy „megfelelően működjenek együtt”. Jóllehet a Bizottság által lényegesnek tartott „tökéletes helyettesíthetőség” nem érhető el ezekkel a módszerekkel, azonban azok igenis lehetővé teszik „a hatékony versenyhez szükséges [...] minimális interoperabilitási fok” elérését.

346 A Microsoft által hivatkozott öt módszer a következő: először a szabványosított kommunikációs protokollok, mint a TCP/IP (Transmission Control Protocol/Internet Protocol) és a HTTP (HyperText Transfer Protocol) használata; másodsor szoftver kód hozzáadása az ügyfélszámítógépekhez vagy szerverekhez való Windows operációs rendszerhez, lehetővé téve a szerverekhez való konkurens operációs rendszerrel való kommunikációt ez utóbbi operációs rendszer kommunikációs protokolljainak használata révén; harmadszor szoftver kód hozzáadása a szerverekhez való konkurens operációs rendszerhez, lehetővé téve az ügyfélszámítógéphez vagy szerverekhez való Windows operációs rendszerekkel való kommunikációt a Windows operációs rendszerek kommunikációs protokolljainak használata révén; negyedszer a szerverekhez való operációs rendszer „hídként” való használata a kétféle, különböző kommunikációs protokoll között; és ötödször szoftver kód blokk hozzáadása az adott hálózatba kapcsolt valamennyi ügyfélszámítógéphez vagy szerverhez való operációs rendszerhez, biztosítandó a különféle szoftver kód blokkok közti kommunikáció útján való interoperabilitást. Ugyanezen összefüggésben a Microsoft kifogásolja, hogy a Bizottság nem bizonyította a megtámadott határozatban a kommunikációs protokolljai visszafejtésének „technikai vagy gazdasági lehetetlenségét”.

347 A Microsoft hozzáteszi, hogy a Bizottság által a közigazgatási eljárás során összegyűjtött bizonyítékokból kitűnik, hogy e módszerek a Linux és más munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek esetében a gyakorlatban működőképesek. A Linux termékek forgalmazói anélkül növelték folyamatosan piaci részesedésüket a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán, hogy hozzáférésük lett volna a Microsoft kommunikációs protokolljainak specifikációihoz. A Microsoft hivatkozik az Evans, Nichols és Padilla urak által készített jelentés (a válasz C.11. melléklete) D és E részeire, és újfent kifejti, hogy a Linux termékek továbbra is erősödni fognak a szerverekhez való Windows operációs rendszerek rovására. Általánosan elismert, hogy a Linux a Microsoft komoly versenytársa, és hogy a 25 000 USA-dollár alatti szerverek 10 legnagyobb gyártója Linuxot futtató munkacsoportszervereket kínál.

348 A CompTIA és az ACT lényegében a Microsoftéval azonos érveket terjeszt elő.

349 A CompTIA kifogásolja különösen azt a tényt, hogy a Bizottság szerint a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszereknek olyan fokú interoperabilitást kell elérnie az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerekkel, mint amely „annyira jó, mint amit maga a Microsoft elér”.

350 Az ACT e tekintetben a Microsoft írásos beadványaiban kifejtett érveire és számos olyan módszerre hivatkozik, amely lehetővé teszi a különböző vállalkozások operációs rendszerei közötti interoperabilitást. Ugyancsak kétségeinek ad hangot a tekintetben, hogy a nélkülözhetetlenség követelményének a Bizottság által alkalmazott értelmezése nem lenne-e negatív hatással az innovációra.

351 A Bizottság szerint az interoperabilitásra vonatkozó információk Microsoft általi közzététele nélkülözhetetlen, ha versenytársai továbbra is versenyben akarnak maradni a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán.

352 Először is felhossa, hogy a Microsoftnak a jogi hibára vonatkozó állítása a Bizottság álláspontjának félreértelmezésén és a megtámadott határozatban elemzett egyes kérdések összekeverésén alapul. A nélkülözhetetlenség követelményével együttjár az interoperabilitás azon fokának, amely az életképes versenytársként való piacon maradáshoz szükséges, illetve annak az elemzése, hogy a visszatartott információ-e az egyetlen gazdaságilag életképes forrása az interoperabilitás e foka elérésének.

353 A Bizottság hangsúlyozza, hogy az információ, amelynek közlését a Microsoft megtagadja, „funkcionálisan kapcsolódik az ügyfélszámítógépekhez” és kifejti, hogy ennek az információnak a nélkülözhetetlensége a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek és az ügyfélszámítógépek közötti interoperabilitás fontosságából

(a megtámadott határozat (383)–(386) preambulumbekzdése), és a Microsoftnak az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán meglévő kvázi monopolhelyzetéből származik.

354 A Bizottság a megtámadott határozat (666)–(686) preambulumbekzdésében az ítélkezési gyakorlatban meghatározott módon elemezte a nélkülözhetetlenség követelményét, és megvizsgálta, hogy a vonatkozó információ nyilvánosságra hozatalának alternatív megoldásai vajon lehetővé tennék-e a vállalkozások számára, hogy a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán életképesen versenyezzenek a Microsofttal.

355 A Bizottság megjegyzi, hogy a Microsoft nézete szerint a versenytársak *de minimis* piaci behatolását, illetve *de minimis* piaci részesedésének védelmét lehetővé tevő, hatástalan interoperabilitási megoldásoknak már a pusztá léte önmagában bizonyítja, hogy a nélkülözhetetlenség követelménye nem teljesül. Ezen érvelésnek nem lehet helyt adni, mivel a követelményt annak a célnak a fényében kell elemezni, hogy fennmarad-e a hatékony, fogyasztók számára előnyös versenystruktúra. A kérdés tehát az, hogy az információ, amelynek közlését a Microsoft megtagadja, vajon nélkülözhetetlen-e bármely versenytárs számára, amely az érintett piacon „életképes versenykényszert kifejtő, és nem pusztán *de minimis* szerephez jutó, a piacot a piaci résért ténylegesen elhagyó” szereplőként szándékozik üzleti tevékenységet kifejtteni.

356 Viszónváaszában a Bizottság világossá teszi, hogy álláspontja szerint az erőfölényben lévő vállalkozás nem veszélyeztetheti a hatékony versenyt valamely másodlagos piacon azzal, hogy visszaélészerűen megtagadja versenytársainak, hogy hozzáférjenek valamely, az életképességükhöz szükséges „inputhoz”. Amennyiben nincs alternatívája azon input helyettesítésének, amelyhez a hozzáférést megtagadta, és amely lehetővé tenné a versenytársak számára, hogy a másodlagos piacon hatékony versenykényszert gyakoroljanak az erőfölényben lévő vállalkozásra, úgy nyilvánvaló, hogy ez az input nélkülözhetetlen a hatékony verseny fenntartásához.

357 Szintén a viszonzásban a Bizottság megismétli, hogy az interoperabilitás több lehetséges foka áll fenn az ügyfélszámítógépekhez való Windows-, és a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek között. A Bizottság nem rögzítette előzetesen az interoperabilitásnak a hatékony verseny fenntartásához szükséges adott fokát, hanem megállapításait a Microsoft versenytársai által már használt, „a vevők által megkövetelt interoperabilitási fok gazdaságilag életképes szintjét lehetővé nem tevő” alternatív megoldások nyilvánvalóan elégtelen jellegére alapította. A Bizottság ismételtlen tagadja, hogy a felperes által hivatkozott, „kvázi azonosságot” jelentő interoperabilitási fokot vette volna figyelembe és előadja, hogy nem az az elengedhetetlen, hogy a Microsoft versenytársai számára lehetővé váljon a Microsoft által alkalmazott interoperabilitási megoldások lemásolása, hanem az, hogy képesek legyenek „saját erőfeszítéseik révén azonos fokú interoperabilitást” elérni. Végezetül a Bizottság megjegyzi, hogy a megtámadott határozat (590)–(692) preambulumbekzdésében megvizsgálja azokat a „súlyos következményeket”, amelyek az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerekkel való korlátozott interoperabilitási fok esetében a versenytársakra és a vevőkre várnak. A Microsoft, magatartásának következményeként, fokozatosan kiszorítja versenytársait a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacáról, jóllehet némelyikük kezdetben e piacon jelentős kereskedelmi és technológiai előnnyel bírt a Microsofttal szemben (a megtámadott határozat (578)–(668) preambulumbekzdése).

358 Másodsorban a Bizottság visszautasítja a ténybeli hibára vonatkozó állításokat.

359 Először is a Microsoft nem bizonyította, hogy a közigazgatási eljárás során általa bemutatott jelentésekben a számítógépes szakemberek által javasolt megoldások az interoperabilitásra vonatkozó információ nyilvánosságra hozatalának kereskedelmileg életképes alternatíváját jelentik-e.

- 360 Másodszor nem relevánsak azok az érvek, amelyeket a Microsoft a Bizottság információkérésére adott válaszokból merít, amennyiben is az „azt jelenti, hogy elegendő a kisebb piaci szereplőkkel való interoperabilitás, vagy hogy létezik már bizonyos fokú interoperabilitás”. Valójában a Microsoft figyelmen kívül hagyja azt a tényt, hogy versenytársai már azelőtt beléptek a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacára, hogy a Microsoft ilyen jellegű termékek forgalmazásába kezdett volna. Az a tény, hogy a szóban forgó információ nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a Microsoft versenytársai továbbra is versenykényszert gyakorolhassanak a Microsoft termékeire, azt jelenti, hogy ezek a versenytársak fokozatosan kizáródnak a piacról. Az a tény, hogy kizáródásuk még nem teljes, nem jelenti azt, hogy a nélkülözhetetlenség követelménye nem teljesül, mivel az a kérdés lényeges, hogy vajon az információ nélkülözhetetlen-e az életképes versenytársként való piacon maradáshoz.
- 361 Harmadszor a különféle forgalmazók által kínált operációs rendszerek közötti interoperabilitás elérésének öt alternatív megoldására való hivatkozásával a Microsoft nem vitatja a megtámadott határozatban ezzel kapcsolatban tett megállapításokat, pusztán annyit állít, hogy ezek a módszerek „megvalósíthatók”, és lehetővé teszik saját és versenytársai termékei számára, hogy „megfelelően működjenek együtt”.
- 362 A Bizottság emlékeztet arra, hogy ezeket a módszereket a megtámadott határozatban már elemezte, így különösen is annak kérdését, hogy a visszafejtés alternatíváját képezheti-e az interoperabilitásra vonatkozó információ közzétételének (a megtámadott határozat (683)–(687) preambulumbekzdése), és bizonyította, hogy az nem az interoperabilitásra vonatkozó információ „életképes helyettesítője”.
- 363 Negyedszer a Bizottság visszautasítja a Microsoft állítását, amely szerint a megtámadott határozatban szereplő elemzésnek ellent mond a Linux belépése és állítólagos növekedése a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán.

364 Először is a Linuxra vonatkozó adatok „nem egy adott szereplő piaci behatolását mutatják, hanem számos, a Linuxra alapuló, egymással versenyző forgalmazó erőfeszítéseit (Red Hat, Novell/SuSE, IBM, Sun stb.)”. Ezeknek a versenyző forgalmazóknak az egyenkénti részesedése éppen ezért „elhanyagolható”.

365 Ezt követően a Bizottság kifogásolja a válasz C.11. mellékletében lévő Evans, Nichols és Padilla jelentés D. részét, a következőképpen érvelve:

- amint azt a megtámadott határozat (487)–(490) preambulumbekzdése megállapítja, az e szakértők által a jelentés készítéséhez felhasznált, az International Data Corporationtól (IDC) származó adatok csak közelítőek, és így önmagukban nem alkalmasak a piaci fejlemények értékelésére;
- mindez „még inkább érvényes a piac teljes méretéhez képest meglehetősen marginális éves változások esetében”;
- nincs bizonyíték arra, hogy a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek esetében is alkalmazható a Linux értékesített mennyiségek szerinti 6,75%-os piaci részesedése, amelyet a Microsoft az összes szerverre nézve kivétileg számít;
- a 2003-as piacfelmérésre adott válaszok két példája, amelyre a szakértők annak érdekében hivatkoznak, hogy bemutassák, hogy a Linux esetében lehetséges a visszafejtésen alapuló interoperabilitási megoldások alkalmazása, nem minősül reprezentatívnak, mivel két válaszolóról van szó, abból a mindössze hátról, akik

a piacfelmérésben részt vevő több mint száz közül „nem jelentéktelen mértékben használják a Linux/Sambát”.

- a szakértők nem nyújtanak semmilyen információt arról, hogy a Microsoft állítása szerint a különféle forgalmazók által nyújtott operációs rendszerek közötti interoperabilitás biztosítására képes négy másik módszer hogyan tette lehetővé a Linuxnak a szolgáltatás megtagadásában megnyilvánuló visszaélés által lefedett időszakban való terjeszkedését.

³⁶⁶ Hasonlóképpen a Bizottság kifogásolja e jelentés E. részének megállapításait. Állítása szerint:

- a megtámadott határozat (605)–(610) preambulumbekzdésében már elutasította azon érveket, amelyeket a Microsoft az IDC előrejelzéseire és a harmadik Mercer-jelentésre alapít;
- az IDC hajlamos túlbecsülni előrejelzéseiben a Linux piaci részesedéseit a „hálózatkezelési” és „állomány és nyomtató” alkategóriákban;
- a 2004. március 8-i Meryll Lynch jelentésben (a válasz C.11. mellékletének 7. melléklete) említett, a Windows NT operációs rendszerekről a Linux operációs rendszerekre való „átállás” valószínűsíthetően egyszeri jelenség, mivel a Windows NT „idejétmúlt termék, melyet már nem támogat a Microsoft”;

- a 2004. május 25-i Yankee Group jelentés (a válasz C.11. mellékletének 9. melléklete) általában a szerverekhez való operációs rendszerekre vonatkozik, és nem a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerekre, így nagy részében irreleváns a jelen ügyben;

- a 2004. május 27-i Forrester Research jelentés (a válasz C.11. mellékletének 10. melléklete elsősorban nem a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerekre vonatkozik, és olyan megállapításokat tartalmaz, amelyek ellentmondanak a Microsoft érvelésének, nevezetesen azon megállapítást, hogy a megkérdezettek 92%-a használ majd Active Directoryt 2006-ban.

³⁶⁷ Az SIIA lényegében ugyanazon érveket terjeszti elő, mint a Bizottság. Fenntartja, hogy az érdemi verseny szempontjából a szoftverpiacon alapvető fontosságú, hogy a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek forgalmazói „egyenlő esélyekkel” legyenek képesek elérni az interoperabilitást a Microsoft kvázi monopolista termékeivel. Ahhoz, hogy a piacon hatékonyan versenyezzenek, ezeknek a forgalmazóknak hozzá kell férniük a kérdéses interoperabilitásra vonatkozó információhoz.

³⁶⁸ Az FSFE elutasítja azt az érvet, amelyet a Microsoft az interoperabilitás biztosításának öt alternatív módszerére alapít. Állítása szerint „[t]echnológiailag mindezen megközelítések valószínű megoldásokat írnak le”, de „figyelman kívül hagynak egy alapvető kérdést: a hitelesítés kérdését”. A Microsoft az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszereket „szorosan összekapcsolta” saját „hitelesítő kiszolgálóival”, így lényegében lehetetlen elkülöníteni a hitelesítési szolgáltatást a Windows munkacsoportszerverek által végzett egyéb feladatoktól.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

369 Amint az a fenti 207. pontban már kifejtésre került, a Bizottság kétlépéses megközelítést alkalmazott annak meghatározásakor, hogy a kérdéses információ nélkülözhetetlen volt-e, amikor először is megvizsgálta, hogy milyen fokú interoperabilitást kell a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszereknek elérni a Windows-tartományfelépítéssel ahhoz, hogy a versenytársak életképesen a piacon maradhassanak, és másodsor mérlegelte, hogy az interoperabilitásra vonatkozó információk, amelyek közlését a Microsoft megtagadta, vajon nélkülözhetetlenek-e az interoperabilitás eme fokának eléréséhez.

370 A Microsoft szerint az indokolás jogi és ténybeli hibában szenved.

– Az állítólagos jogi hibáról

371 A Microsoftnak a Bizottság feltételezett jogi hibájára vonatkozó érvei ez utóbbi indokolásának első részére vonatkoznak.

372 A Microsoft először is nem ért egyet az interoperabilitásnak a Bizottság által a jelen ügyben megkövetelt fokával: állítása szerint lényegében a Bizottság álláspontja azt követeli meg, hogy versenytársainak a munkacsoportokhoz való operációs rendszerei képesek legyenek pontosan ugyanúgy kapcsolatba lépni az ügyfélszámítógépekhez és a szerverekhez való Windows operációs rendszerekkel, mint ahogyan azt a szerverekhez való Windows operációs rendszerek teszik. A felperes megismétli, hogy az interoperabilitás eme foka a saját és a versenytársak rendszerei közötti kvázi azonos-ságot foglalja magában.

373 Ezeket az állításokat el kell utasítani.

374 Az Elsőfokú Bíróság a fenti 207–245. pontban meghatározta a Bizottság által az interoperabilitásnak a megtámadott határozatban megkövetelt fokát. Az Elsőfokú Bíróság megjegyezte, hogy a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy annak érdekében, hogy a versenytársak operációs rendszerei életképesen tudjanak versenyezni a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerekkel, képesnek kell lenniük arra, hogy ugyanolyan módon működjenek együtt a Windows-tartományfelépítéssel, mint a Windows rendszerek (lásd a fenti 230. pontot). Az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy a Bizottság által ily módon felvázolt interoperabilitásnak két elválaszthatatlan eleme van, a kliens–szerver interoperabilitás és a szerverek közötti interoperabilitás, valamint hogy az magába foglalja különösen, hogy valamely munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszert futtató szerver képes legyen tartományvezérlőként működni az Active Directoryt használó Windows-tartományon belül, és következésképpen képes legyen részt venni a többi tartományvezérlővel a több főkiszolgálós replikációs mechanizmusban (lásd a fenti 231. és 233. pontot).

375 Az Elsőfokú Bíróság már megállapította, hogy szemben a Microsoft állításaival, az interoperabilitás eme fokának megkövetelésével a Bizottság nem azt kívánta elérni, hogy a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszerek minden tekintetben úgy működjenek, mint a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszer, és hogy a felperes versenytársainak lehetősége nyíljon arra, hogy a felperesével azonos vagy éppenséggel „kvázi azonos” munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereket fejlesszenek ki (lásd a fenti 234–242. pontot).

376 Ezt követően a Microsoft kifogásolja azt a tényt, hogy a Bizottság az interoperabilitás megkövetelt fokát annak a fényében elemezte, ami nézete szerint a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszerek fejlesztőinek az életképes piacon maradási lehetőségétől függően szükséges.

377 Elégséges e tekintetben annyit megjegyezni, hogy az Elsőfokú Bíróság a fenti 229. pontban már megerősítette a Bizottság által elfogadott megközelítést.

378 Végezetül a Microsoft szerint a versenytársai munkacsoportszervekhez való operációs rendszereinek az életképes piacon maradáshoz nem szükséges elérniük az interoperabilitás Bizottság által megkövetelt fokát.

379 Hangsúlyozandó, hogy a megtámadott határozatban ennek a kérdésnek a Bizottság általi elemzése összetett gazdasági értékelésen alapul, és ennek megfelelően csak az Elsőfokú Bíróság korlátozott felülvizsgálata alá tartozik (lásd a fenti 87. pontot).

380 Az alábbiakban kifejtendő megfontolásokból következően a Microsoft nem bizonyította, hogy a bizottsági értékelés nyilvánvalóan téves lenne.

381 E tekintetben megjegyzendő először is, hogy a Microsoft nem bizonyította, hogy nyilvánvalóan téves lenne a Bizottság azon megállapítása, hogy „a munkacsoportszervekhez való operációs rendszerek piacán az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerekkel való interoperabilitás a verseny szempontjából jelentős körülmény” (a megtámadott határozat (586) preambulumbekézése).

382 Éppen ellenkezőleg, számos körülmény utal e megállapítás helytállóságára.

383 Amint az érintett termékeknek a megtámadott határozat (21)–(59) preambulumbekkezdésében kifejtett technológiai magyarázataiból, illetőleg a tárgyaláson a felek szakértői által adott magyarázataiból kitűnik, emlékeztetni kell arra, hogy a számítógépi programok természetüknél fogva nem elszígtelten működnek, hanem arra szolgálnak, különösen hálózati körülmények között, hogy más számítógépi programokkal és hardverekkel kapcsolatba lépjenek és azokkal együttműködjenek (lásd ugyancsak a fenti 157. pontban a 91/250 irányelv (10) preambulumbekkezdését).

384 Meg kell továbbá állapítani, hogy a különféle szervezeteknél telepített számítógépes hálózatokon belül az együttműködésre való képesség különösen szükséges az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek és a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek között. Amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (383) preambulumbekkezdésében hangsúlyozza, és amint az a fenti 161. pontban már szerepel, az állomány- és nyomtatószolgáltatások, illetve a felhasználók és felhasználócsoportok adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatások közvetlenül kapcsolódnak az ügyfélszámítógépek használatához, és azokat az ügyfélszámítógépek felhasználóinak, mint összekapcsolt szolgáltatáscsomagot nyújtják. Amint azt a tárgyaláson a felek szakértői kifejtették, a számítógépes hálózatokban a munkacsoportszerverek és az ügyfélszámítógépek közötti kapcsolatot az ügyfélszámítógépek felhasználóitól származó lépések vagy kérések stimulálják vagy provokálják, úgymint a név és a jelszó beírása, valamilyen fájl létrehozása, vagy adott dokumentum kinyomtatásának kezdeményezése. A Bizottság hasonlóképpen helyesen állapította meg a megtámadott határozat (532) preambulumbekkezdésében, hogy „[a]z ügyfélszámítógépek és a munkacsoportszerverek a számítógépes rendszerek csomópontjait képezik, és [...] tehát fizikailag egymáshoz kapcsolódtak”. Végezetül emlékeztetni kell arra, hogy a munkacsoportszerverek lényegi funkcióinak egyike kifejezetten az ügyfélszámítógépek adminisztrációja.

385 Mindemellett, amint azt a megtámadott határozat (383)–(386) preambulumbekkezdésében a Bizottság megállapította, a Mercer által végzett felmérések bizonyos eredményei megerősítik a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek és az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek közötti interoperabilitás

fontosságát. A jobbra csak a Windows ügyfélszámítógépekkel foglalkozó, és a lenti 401–412. pontban vizsgált második és harmadik Mercer-felmérés eredményei mellett az első Mercer-felmérés rámutat arra, hogy valamely termék már létező vagy tervezett jövőbeli számítógépes környezetekbe való integrálhatóságának egyszerűsége egyike azon legfőbb szempontoknak, amelyeket az informatikai döntéshozók figyelembe vesznek a megvásárlandó termék kiválasztásakor. E felmérés egyes eredményeinek a harmadik Mercer-felmérés eredményeivel való összevetéséből következik emellett, hogy az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerekkel való interoperabilitás fontossága jóval egyértelműbb a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek, mint más típusú, szerverekhez való termékek esetében (a megtámadott határozat (386) preambulumbekzdése).

386 Másodsorban az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek interoperabilitása az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerekkel még fontosabb, ha ez utóbbiak Windows operációs rendszerek.

387 Amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (429) és (472) preambulumbekzdésében megállapítja, a Microsoftnak az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán meglévő erőfölénye „rendkívüli jellemzőkkel” bír, mivel az ezen a piacon fennálló részesedése több, mint 90% (a megtámadott határozat (430)–(435) preambulumbekzdése), és mivel a Windows ezeknek az operációs rendszereknek „de facto standardját” jelenti.

388 Mivel a Windows operációs rendszerek így lényegében valamennyi, a szervezetekben telepített ügyfélszámítógépen jelen vannak, a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszerek nem lesznek forgalmazhatóak, ha alkalmatlanok a Windowszal való magas fokú interoperabilitás elérésére.

- 389 Harmadsorban az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy a megtámadott határozat szerint fontos, hogy a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszerek ne csak az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerekkel, hanem általában a Windows-tartományfelépítéssel legyenek képesek együttműködni.
- 390 Egészen pontosan a Bizottság úgy véli, hogy életképes forgalmazhatóságuk érdekében a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszereknek a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerekkel azonos módon kell képesnek lenniük a Windows-tartományfelépítésben való részvételre – ami egymáshoz szorosan kapcsolódó kliens–szerver és szerverek közötti összeköttetésekéből és interakciókból álló „felépítés” (lásd a fenti 179–189. pontot). Ez különösen azt jelenti, hogy a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszert futtató szervernek képesnek kell lennie arra, hogy tartományvezérlőként működjék az Active Directoryt használó Windows-tartományon belül, és következésképp arra, hogy a többi tartományvezérlővel együtt részt vegyen a több fő kiszolgálós replikációs mechanizmusban.
- 391 Az Elsőfokú Bíróság tehát megállapítja, hogy a Microsoft nem bizonyította, hogy ez az értékelés nyilvánvalóan helytelen lenne.
- 392 E tekintetben az Elsőfokú Bíróság először is megállapítja, hogy tekintettel a Microsoft által az ügyfélszámítógépekhez, illetve a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerei között felállított igen szoros technológiai és kiváltságos kapcsolatokra, valamint arra a tényre, hogy a Windows gyakorlatilag valamennyi, szervezeten belül telepített ügyfélszámítógépen jelen van, a Bizottság helyesen állapította meg a megtámadott határozat (697) preambulumbekkezdésében, hogy a Microsoftnak módja volt a Windows-tartományfelépítést, mint *de facto* standardot rákényszeríteni a munkacsoport-hálózatok ágazatára (e tekintetben lásd a megtámadott határozat (779) preambulumbekkezdését, amelyben a Bizottság egyebek között megállapította,

hogy a Microsoft által az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán élvezett kvázi monopolhelyzet éveken át lehetővé tette számára, hogy „jelentős mértékben, és versenytársaitól függetlenül határozza meg kommunikációs szabályok egész körét, amelyek azután a munkacsoport-hálózatok közötti interoperabilitás tényleges standardjává váltak”).

393 Másodszor, amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (637) preambulumbekkezdésében megállapította, különféle forrásokból származó bizonyítékok – úgymint a Microsoft saját kereskedelmi iratai, iparági elemzők jelentései, a 2003-as piacfelmerés során szerzett bizonyítékok és a Mercer-felmérések is rámutatnak arra, hogy a Windows környezettel való interoperabilitás kulcstényező a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerek előretörésében.

394 Így a megtámadott határozat (638–641) preambulumbekkezdésében a Bizottság különféle tényeket ismertet, amelyek bizonyítják, hogy kereskedelmi célokból a Microsoft a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek értékesítési stratégiájában rendszeresen felhasználja a Windows környezettel meglévő interoperabilitást. E tényeket a Microsoft nem vitatta.

395 Hasonlóképpen, a megtámadott határozat (642)–(646) preambulumbekkezdésében a Bizottság annak bemutatása érdekében, hogy a Windows környezettel való interoperabilitás kulcsszerepet játszik a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek vásárlása tárgyában megkérdozett szervezetek döntéseiben, hivatkozik a 2003-as piacfelmerés bizonyos eredményeire.

396 A keresetben a Microsoft mindössze annyit állít, hogy a szervezetek a szerverekhez való operációs rendszereket nem a Windows operációs rendszerekkel meglévő interoperabilitásukhoz kapcsolódó okok miatt választják, és általánosságban

hivatkozik a keresethez csatolt bizonyos iratokra (a kereset A.12.1. melléklete [Matthews: „The Commission’s Case on Microsoft’s Interoperability: An Examination of the Survey Evidence”] és a kereset A.22. melléklete [Evans, Nichols és Padilla: „The Commission Has Failed to Address Major Flaws in the Design, Conduct, and Analyses of Its Article 11 Inquiries”]). A fenti 94. és 99. pontban kifejtett indokok alapján az Elsőfokú Bíróság e melléleteket nem tudja figyelembe venni.

397 Mindenestre az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a 2003-as piacfelmérés fent említett eredményei megerősítik a Bizottság álláspontjának helytállóságát.

398 A felmérés során tehát a Bizottság arra kérte a megkérdezett vállalkozásokat, hogy jelezzék, ha a számítógépes hálózatuk Windows tartományainak többségében már alkalmazzák (vagy elhatározták, hogy alkalmazni fogják) az Active Directoryt (15. kérdés). Ugyancsak kérte az e kérdést igenlően megválaszoló vállalkozásokat, azaz a 102-ből 61-et, hogy adott listán szereplő tényezők közül jelöljék meg azokat, amelyek fontosak voltak az Active Directory alkalmazására vonatkozó döntésük meghozatalában (16. kérdés). A 61 vállalkozásból 52 (mintegy 85,2%) ezek között a tényezők között említette azt a tényt, hogy „az Active Directory a versenytárs címtárszolgáltatásoknál jobb integrációs lehetőséget nyújt a Windows munkaállomásokkal, beleértve az ügyfélszámítógépeken futtatott vagy az ügyfélszámítógépekbe integrált (például Outlook, Office) alkalmazásokat”, vagy azt a tényt, hogy „a szervezetükön belül használt alkalmazások megkövetelik az Active Directoryt” (16. kérdés). Másfelől mindössze 17 vállalkozás (mintegy 27,9%) említette meg az alábbi tényezők egyikét: „az Active Directory a versenytárs címtárszolgáltatásoknál jobb integrációt biztosít a webszolgáltatásokhoz”, „az Active Directory érettebb termék, mint a versenytárs címtárszolgáltatások”, és „az Active Directory a címtárszolgáltatásokhoz kapcsolódó standardoknak való jobb megfelelést és e standardok jobb minőségű alkalmazását biztosítja, mint a konkurens címtárszolgáltatások”.

399 Hasonlóképpen, a 2003-as piacfelmerésben részt vevő vállalkozásokat arról is megkérdezték, hogy elsősorban a Windows szerverekre támaszkodnak-e az állomány- és nyomtatószolgáltatások nyújtásakor (13. kérdés). Amennyiben igen, úgy ki kellett fejteniük, hogy a kérdésben szereplő bizonyos interoperabilitásra vonatkozó tényezők fontosak voltak-e ezeknek a szervereknek a kiválasztásában. Az erre a kérdésre válaszoló 77 vállalkozás közül 58 (körülbelül 75,3%) említette a szóban forgó tényezők legalább egyikét.

400 A Microsoft, miközben csak általánosságban hivatkozik az egyes mellékletekben szereplő érvekre (a keresetlevél A.22. melléklete és a válasz C.13. mellékletének A. része [az Evans, Nichols és Padilla: „Response to the Commission’s Annex B.6. Regarding Its Article 11 Inquiries”]), a keresetlevél 101. lábjegyzetében, illetőleg a válasz 68. lábjegyzetében is azt sugalmazza, hogy a Bizottság által a 2003-as piacfelmerésen feltett számos kérdés „hibás”, vagy „nem megfelelően megfogalmazott”. Az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy ez az érvelés nem elfogadható. Eltekintve azon tényről, hogy az ilyen általános utalás a mellékletekre a fenti 94. és 99. pontokban kifejtett okok alapján nem elfogadható, az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a Microsoft érvelése lényegében ellentmondásos, amennyiben is beadványainak azon részeiben, amelyekre a kérdéses lábjegyzetek vonatkoznak, a felperes saját álláspontja alátámasztására kifejezetten hivatkozik a 2003-as piacfelmerés bizonyos eredményeire.

401 Emellett a Microsoft állításaival ellentétben a második és harmadik Mercer-felmérés a Windows operációs rendszerekkel való interoperabilitás fogyasztók szempontjából való jelentősége tekintetében ugyanazon eredményekre vezetett, mint a 2003-as piacfelmerés.

402 Így a második felmerésben a Mercer – ugyanazon interoperabilitásra vonatkozó körülmények említésével, mint amelyek a 2003-as piacfelmerés 13. kérdésében megjelentek (lásd a fenti 399. pontot) – azt kérte számos vállalkozás informatikai

döntéshozójától, akiknek a szervezete főként Windows operációs rendszereket alkalmazott az állomány- és nyomtatószolgáltatások nyújtásához, hogy jelöljék meg 1-től (kis fontosság) 5-ig (nagy fontosság), hogy e tényezők egyike vagy másika kulcsszerepet játszott-e az operációs rendszerek használata melletti döntésben. Az érintett 134 informatikai döntéshozóból 99 (körülbelül 73,9%) állította, hogy e tényezők legalább egyike ilyen szerepet játszott. Emellett fontos megjegyezni, hogy 91 informatikai döntéshozó (körülbelül 67,9%) adott 4 vagy 5 pontot az említett tényezők legalább egyikére.

403 Ugyanezen felmérésben a megkérdezett informatikai döntéshozókat arra is kérték, hogy 0-tól (fontosság nélküli) 5-ig (nagy fontosságú) terjedő skálán értékeljék 21 különféle tényezőnek az állomány- és nyomtatószolgáltatás nyújtására használt operációs rendszerek vásárlásakor játszott szerepét. A „(Windows) munkaállomásokkal való interoperabilitás” tényező átlagosan 3,78-os értékelést kapott, és fontosságban a negyedik helyen állt a „megbízhatóság/elérhetőség” (átlagos értékelése 4,01), az „elérhető funkciók és a (belső és külső) sűgő elérhetősége” (átlagos értékelése 3,93) és a „biztonság” (átlagos értékelése 3,80) mögött.

404 A második Mercer-felmérés eredményeiből az is kitűnik, hogy amikor az érintett informatikai döntéshozókat arra kérték, hogy értékeljék 18 tényezőnek a címtárszolgáltatások beszerzésére irányuló döntéseikben játszott szerepét, az „a (Windows) munkaállomásokkal való interoperabilitás” átlagosan 3,94 pontos értékelést kapott (első hely).

405 A harmadik Mercer-felmérésben az informatikai döntéshozókat arra kérték, hogy 0-tól (fontosság nélküli) 5-ig (nagy fontosságú) terjedő skálán értékeljék 13 különféle tényezőnek a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek beszerzésére irányuló döntéseikben játszott szerepét. E kérdésre válaszolva a „(Windows) munkaállomásokkal való interoperabilitás” átlagosan 4,25 pontot kapott. Jóllehet

ezt a körülményt csak a második helyre tették a szerverekhez való operációs rendszer „megbízhatósága és elérhetősége” (átlagos érték 4,47 pont) és a „szerverekhez való operációs rendszerbe integrált biztonság” (átlagos érték 4,04 pont) között, azért még tény, hogy a megszerzett eredmények alapján látszik: a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek vevőinek döntését igen nagy mértékben a Windows ügyfélszámítógépekkel meglévő interoperabilitással kapcsolatos megfontolások határozzák meg.

406 Igaz, hogy a harmadik Mercer-felmérésben az informatikai döntéshozókat arra is megkérték, hogy értékeljék az előző pontban említett 13 tényező mindegyikének a viszonylagos fontosságát, és hogy ezen az alapon az „operációs rendszer megbízhatósága és elérhetősége” (első helyen 34%-kal) és a „Windows munkaállomásokkal való interoperabilitás” (második helyen 9%-kal) közötti rés jóval szélesebb. Mindazonáltal ezen eredményeket megfelelően kell értékelni, mert amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (643)–(659) preambulumbekzdésében kifejti, az interoperabilitás olyan tényező, amely a vevők által a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek kiválasztásakor figyelembe vett más tényezőket is befolyásol. Így a vevők gondolhatják, hogy a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszerek hátrányt szenvednek a biztonság és a műveleti sebesség tekintetében, jóllehet a valóságban ezek a hátrányok a Windows operációs rendszerekkel való interoperabilitás hiányából fakadnak (lásd a Bizottság által a megtámadott határozat 786. lábjegyzetében hivatkozott két példát). Az említett vevők tehát hajlamosak alulbecsülni a Windowszal meglévő interoperabilitás fontosságát.

407 A harmadik Mercer-felmérés eredményei ugyancsak fontosak, amennyiben is bizonyítják, hogy a Microsoftnak a versenytársai felett a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán meglévő nyilvánvaló és egyre erősödő fölénye (lásd a lenti 479–620. pontban a verseny kizárásával kapcsolatos körülmények vizs-

gálatát) nem annyira termékei érdemével, mint inkább interoperabilitási előnyeivel magyarázható.

- 408 Emellett az érintett informatikai döntéshozókat nem csak arra kérték, hogy értékeljék a 13 különféle tényezőnek a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerekre vonatkozó döntéseikben játszott viszonylagos szerepét (lásd a fenti 406. pontot), hanem arra is, hogy minden egyes tényezőre nézve értékeljék a Linux, a NetWare, a UNIX és a Windows operációs rendszerek teljesítményét.
- 409 Valójában a megkérdezett informatikai döntéshozók által (34%-kal) legfontosabbnak tekintett tényező, a „szerverekhez való operációs rendszer megbízhatósága és elérhetősége” esetében, a Windows szerezte meg a legalacsonyabb átlagpontszámot (3,63). Jelentős előnnyel (átlagos érték 4,55 pont) a UNIX rendszerek lettek az elsők, és őket követte a Linux (átlagos érték 4,10 pont), majd a NetWare (átlagos érték 4,01 pont).
- 410 Hasonlóképpen a „szerverekhez való operációs rendszerbe integrált biztonság” esetében nyújtott teljesítményére is a Windows kapta a legalacsonyabb pontszámot (átlagos érték 3,14), messze lemaradva a UNIX (átlagos érték 4,09 pont), a NetWare (átlagos érték 3,82) és a Linux (átlagos érték 3,73) mögött, jóllehet ez a tényező nagyon fontos szerepet játszik a szervezeteknek a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek beszerzésére irányuló döntésében (lásd a fenti 405. pontot). Ezek az eredmények azért is leleplezők, mert amint azt a fenti 406. pontban az Elsőfokú Bíróság megállapította, a vevők hajlamosak azt gondolni, hogy a problémák biztonsági jellegűek, miközben valójában azok a Windows rendszerekkel való interoperabilitás hiányának következményei.

- 411 Másfelől feltűnő, hogy „a Windows munkaállomásokkal való interoperabilitásra” vonatkozó teljesítmény esetében a Windows a legmagasabb átlagos értéket kapta (4,87 pont) a különféle szerverekhez való operációs rendszereknek a Mercer által használt 13 tényező kapcsán adott összes átlagos érték között. Emellett ugyanezen tényező esetében volt a legszélesebb a Microsoft és a versenytársak operációs rendszerei közötti rés, mivel a NetWare 3,78, a Linux 3,43, a UNIX pedig 3,29 átlagos pontszámot kapott.
- 412 Ugyanezen tárgy vonatkozásában az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (662) preambulumbekkezdésében helyesen állapította meg, ha a Linux, a NetWare, a UNIX és a Windows rendszerei által a 13 tényezőre kapott átlagos pontszámokat súlyozzuk e tényezők „relatív fontosságának” százalékával, és e súlyozott értékeket összeadjuk, úgy a UNIX rendszerei kapják a legjobb eredményt, amit először a Windows követ, majd a Windows eredményétől nem sokkal elmaradva, egymás után szorosan a Linux és a NetWare.
- 413 Harmadszor az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy a megtámadott határozat (183) preambulumbekkezdésében a Bizottság azt állítja, hogy „ha [konkurens] munkacsoportszervert csatlakoztatnak valamely Windows munkacsoport-hálózathoz, akkor az e munkacsoportszerver által a Windows-tartományfelépítéssel elérhető interoperabilitási fok hatással lesz az e munkacsoportszerver által a hálózat felhasználói részére nyújtott szolgáltatások hatékonyságára”.
- 414 Az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy ennek az állításnak a helyállóságát a megtámadott határozat több szempontból is megerősíti. A határozat egy sor problémára hivatkozik, amelyekkel a Microsoft versenytársainak munkacsoportokhoz való operációs rendszerei azért szembesülnek, mert nem képesek ugyanúgy együttesen működni a Windows-tartományfelépítéssel, amint azt a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerek teszik.

- 415 A Bizottság által felhozott első példa az a tény, miszerint ha a munkacsoportszerver nem működik együtt megfelelően a Windows munkacsoport-hálózat „biztonsági felépítésével”, akkor a felhasználó esetenként kénytelen kétszer belépni, ha mind a „Windows alapú forrásokhoz”, mind pedig a „[konkurens operációs rendszert használó] munkacsoportszerverek által nyújtott forrásokhoz” hozzá kíván férni (a megtámadott határozat (183) preambulumbekzdése). Beadványaiban a Microsoft nem tagadja, hogy ez a probléma létezik, csupán kicsinyíteni próbálja azt (lásd a fenti 340. pontot). Az Elsőfokú Bíróság figyelembe veszi azt a tényt, hogy a tárgyaláson a Microsoft egyik szakértője maga is hangsúlyozta, milyen kockázatokat jelent a hálózati biztonságra nézve a többszörös felhasználói nevek és jelszavak használata, illetőleg a hatékonyság és a produktivitás szempontjából milyen hátrányokat okoz az, hogy a felhasználóknak több felhasználói nevet és jelszót kell megadniuk.
- 416 Egy másik példát tartalmaz a megtámadott határozat (196) preambulumbekzdése, amelyben a Bizottság megismétli a Microsoftnak a második kifogásközlésre 2001. november 16-i válaszában megjelenő egyik állítását, nevezetesen, hogy „több [felhasználócsoport-]adminisztráció is lehetséges, ha a Windows 2000 Professional ügyfél az Active Directoryt futtató Windows 2000 szerverhez kapcsolódik, mintha önálló üzemmódban működik, vagy ha konkurens tartomány vagy tarományrész részét képezi”.
- 417 A megtámadott határozat (240) preambulumbekzdésében a Bizottság megállapítja, hogy a Windows 2000 piacra kerülését követően több mint egy évvel a Microsoft versenytársai számára még mindig nem hozta teljes egészében nyilvánosságra a CIFS/SMB protokoll specifikációnak frissített változatát. A 319. lábjegyzetben a Bizottság helytállóan állapítja meg, hogy még ha a Microsoft nyilvánosságra hozta volna is a frissített specifikációt, az nem lett volna elegendő „az állományszolgáltatások megfelelő adminisztrációjához”.
- 418 Ugyancsak helyénvaló felidézni azon megfontolásokat, amelyeket a Bizottság igencsak helytállóan megfogalmazott a Microsoft által a szoftverkészítők számára az Active Directoryt támogató LDAP protokollhoz való hozzáférés lehetővé tétele

érdekében kifejlesztett ADSI interfésszel kapcsolatosan (a megtámadott határozat (243)–(250) preambulumbekzdése). Az Elsőfokú Bíróság utal különösen a Novell által kifejlesztett „ADSI szolgáltató” korlátaira (a megtámadott határozat (250) preambulumbekzdése).

419 A megtámadott határozat (251)–(266) preambulumbekzdésében a Bizottság kifejti, hogy a Microsoft „tulajdonjogokat eredményező” kiterjesztést eszközölt a standard Kerberos protokollban, és hogy az e biztonsági protokollnak a „kiterjesztetlen” változatát futtató munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek Windows környezetben működve hitelesítési nehézségekkel szembesülnek (ugyancsak lásd a megtámadott határozat 786. lábjegyzetét). Emlékeztetni kell arra, hogy a Kerberos protokoll Microsoft által módosított változata a gyorsabb kapcsolódás és a hatékonyság tekintetében előnyöket nyújt (a megtámadott határozat (152) preambulumbekzdése és a fenti 170. pont).

420 A megtámadott határozat (283)–(287) preambulumbekzdésében a Bizottság helyesen fejt ki, hogy a Microsoft által hivatkozott „címtár-szinkronizációs eszközök” csak az Active Directoryval való korlátozott szinkronizáció elérését teszik lehetővé a versenytársak rendszerei által nyújtott címtárszolgáltatások számára. Hangsúlyozza különösen, hogy ezen eszközök „a címtárban található információknak csak korlátozott részét szinkronizálják”, és hogy „nem szüntetik meg a felhasználók, engedélyek, csoporttagságok és biztonsági házirendek külön-külön történő kezelésének szükségességét a Windows munkacsoportszerverek és a konkurens munkacsoportszerverek esetében” (a megtámadott határozat (285) preambulumbekzdése).

421 A fenti megfontolások összességéből következik, hogy a Microsoft nem bizonyította, hogy a Bizottság nyilvánvaló hibát követett el, amikor úgy találta, ahhoz, hogy életképesen tudjanak piacon maradni, a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszereknek a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerekkel azonos módon kell képesnek lenniük a Windows-tartományfelépítéssel való együttműködésre.

422 Az Elsőfokú Bíróság ezekből a megfontolásokból arra is következtet, hogy a Windows-tartományfelépítéssel való ilyen interoperabilitás hiányának hatására erősödött meg a Microsoft versenyhelyzete a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán, különösen mivel e hiány arra indítja a fogyasztókat, hogy versenytársaiéval szemben az ő munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerét használják, jóllehet versenytársai operációs rendszerei olyan jellemzőkkel is bírnak, amelyeknek a fogyasztók nagy fontosságot tulajdonítanak.

– Az állítólagos ténybeli tévedésről

423 Az érvek, amelyeket a Microsoft a Bizottság állítólagos ténybeli tévedésére alapít, kétfélék.

424 Először is a Microsoft állítja, hogy a Bizottság álláspontjának ellent mond egyrészt az, hogy a piacon számos munkacsoportszerverekhez való operációs rendszer van jelen, illetőleg hogy Európában a vállalkozások számítógépes hálózatai igen sokszínűek, és másrészt az a tény, hogy jóllehet nincs hozzáférésük a szóban forgó, interoperabilitásra vonatkozó információhoz, a Linux termékek forgalmazói nemrégiben piacra léptek és folyamatosan növelték piaci részesedésüket.

425 Az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy ezen érvek közül az első nem elégséges ahhoz, hogy kétségbe vonja a Bizottság érvelését.

426 Először is a Microsoft állításával ellentétben az interoperabilitásra vonatkozó megfontolások kulcsszerepet játszanak a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek beszerzésére irányuló döntésekben (lásd a fenti 381–412. pontot).

427 Emellett a harmadik Mercer-felmérés rámutat arra, hogy „a Windows munkaállomásokkal való interoperabilitás” az a tényező, amely esetében a munkacsoportszerverekhez való Microsoft operációs rendszerek és a versenytársai rendszerei közötti rés a legszélesebb (lásd a fenti 411. pontot).

428 Ezt követően, amint az a lenti 569–582. pontokban részletesebb kifejtésre kerül, a Microsoft versenytársai a Linux termékek forgalmazói kivételével már évekkel azelőtt jelen voltak a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán, hogy a Microsoft ilyen rendszereket kezdett volna fejleszteni és forgalmazni. Jóllehet a megtámadott határozat elfogadásának idején ezek a versenytársak még jelen voltak a piacon, tény, hogy miközben a Microsoft részesedése gyorsan növekedett, előbbieik piaci részesedése annak ellenére jelentősen csökkent, hogy némelyiküknek, különösen a Novellnek jelentős technológiai előnye volt a Microsofttal szemben. Az a tény, hogy a verseny fokozatosan és nem azonnal szűnik meg, nem mond ellent a Bizottság azon érvelésének, hogy a szóban forgó információ nélkülözhetetlen.

429 Amint azt a Bizottság az Elsőfokú Bíróság által feltett írásbeli kérdésre válaszolva kifejtette, az a tény, hogy a Microsoft versenytársai képesek voltak a megtámadott határozat elfogadását közvetlenül követő években is értékesíteni munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereket, részben azzal a ténnyel magyarázható, hogy abban az időben a szervezeteken belül még nem elhanyagolható mennyiségű olyan ügyfélszámítógép volt, amelyek a Windows 2000-et megelőző termékcsaládokból származó Windows operációs rendszereket használtak (lásd a megtámadott

határozat (441)–(444) preambulumbekzdését). A megtámadott határozat (446) preambulumbekzdésében lévő táblázat szerint, például 2001-ben az ügyfél-számítógépekhez való Windows 98, Windows Millenium Edition (Windows ME) és Windows NT operációs rendszerek még mindig jelentős számú új licenc tárgyát képezték. Márpedig a Microsoft versenytársai számára éppen a Windows 2000 operációs rendszerek esetében jelentek meg különösen élesen az interoperabilitással kapcsolatos problémák (lásd a lenti 571–573. pontot). Ugyanezen időben a munkacsoportszerverek ugyancsak nem elhanyagolható állománya használt már meglévő, Windows NT operációs rendszereket, ami kevesebb interoperabilitásra vonatkozó problémát jelentett, mint az ezeket követő rendszerek. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a szervezetek valamely több éves időszak során mindössze egyszer módosítják munkacsoportszerver-hálózatukat, és azt is csak részlegesen teszik (lásd a megtámadott határozat (590) preambulumbekzdését).

430 Ugyancsak el kell utasítani a fenti 424. pontban hivatkozott második érvet, amely a Linux termékek munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacára való belépésére és növekedésére alapul.

431 Először is, amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (487)–(488) preambulumbekzdésében kifejti, és amint azt az Elsőfokú Bíróság a lenti 502–553. pontban részletezi majd, a Microsoft által a Linux termékek piaci helyzetének bemutatása érdekében hivatkozott IDC adatok bizonyos hibákat tartalmaznak. Ezek az adatok az IDC által felállított adatbázisból származnak, amelyben a szervezeteken belüli szerverek által végrehajtott nyolc fő feladatcsoportot (vagy „munkát”) azonosítanak, és ezen fő csoportokon belül számos „alcsoprotot” különböztetnek meg. A megtámadott határozat által hivatkozott munkacsoport-feladatokhoz leginkább kapcsolódó két feladatcsoport, nevezetesen az állomány- és nyomtatószolgáltatások, illetve a felhasználók és felhasználócsoprotok adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatások azok, amelyek úgy ismertek, mint „állomány- és nyomtató megosztás” és „hálózatkezelés” (a megtámadott határozat (486) preambulumbekzdés). Mindazonáltal az ebbe a két alcsoprotba tartozó feladatok nem teljesen azonosak azokkal a szolgáltatásokkal, amelyek a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek

piacát alkotják. Ráadásul némelyik ilyen feladat az ügyfélszámítógépek és a szerverek közötti interoperabilitás sokkal alacsonyabb fokát igényli, mint a Bizottság által azonosított munkacsoport-feladatok, s ezáltal valószínűbb, hogy azokat a feladatokat a konkurens operációs rendszerek is képesek ellátni.

432 Ezután figyelemmel kell lenni arra is, hogy a megtámadott határozat elfogadását közvetlenül követő években csak mérsékelt volt a Linux termékek növekedése a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán. E Linux termékek a (visszafejtési technológiának köszönhetően kifejlesztett) Samba szoftverrel együtt használva képesek voltak bizonyos fokú interoperabilitást elérni a Windows operációs rendszerekkel. Mindazonáltal az interoperabilitás ezen foka a Windows 2000 generáció megjelenését követően jelentősen csökkent. Így 2003 októberében, azaz több hónappal azt követően, hogy a Microsoft forgalmazni kezdte a szerverekhez való, a Windows 2000 Server rendszert követő Windows 2003 Server operációs rendszert, a Linux termékek által elért interoperabilitási fok csak arra volt elegendő, hogy tagszerverként működhessenek az Active Directoryt használó tartományban (lásd a megtámadott határozat (296–297) preambulumbekzdését).

433 Végezetül, amint az a lenti 595–605. pontban részletesebb kifejtésre kerül, a Linux termékeknek a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán előrevetített növekedése alacsonyabb, mint azt a Microsoft állítja, és az nem a Microsoft, hanem különösen a Novell és a UNIX termékek forgalmazóinak hátrányára valósul majd meg.

434 Másodszor a Microsoft azt állítja, hogy a Bizottság elmulasztotta figyelembe venni azt a tényt, hogy a kérdéses információ közlésén kívül a különféle forgalmazók operációs rendszerei között számos módszer biztosít elegendő interoperabilitást.

435 E tekintetben elegendő megjegyezni, hogy a Microsoft maga is elismerte mind írásos beadványaiban, mind pedig a tárgyaláson feltett kérdésre válaszolva, hogy az általa javasolt egyik módszer vagy megoldás sem tette lehetővé olyan magas fokú interoperabilitás elérését, mint amekkorát a Bizottság a jelen ügyben, helyesen, megkövetelt.

436 A fenti megfontolásokból következik, hogy a Microsoft nem bizonyította, hogy a jelen ügyben az interoperabilitásra vonatkozó információ nélkülözhetetlenségének körülménye nem valósult meg.

iii. A verseny kizárásáról

A felek érvei

437 A Microsoft szerint a kérdéses megtagadás nem zár ki minden versenyt a másodlagos piacon, azaz a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán.

438 Ennek az állításnak az alátámasztására a Microsoft először is arra hivatkozik, hogy a Bizottság által alkalmazott feltétel jogilag nem helytálló.

439 A Microsoft megjegyzi e tekintetben, hogy a megtámadott határozat (589) preambulumbekkezdésében a Bizottság a piaci verseny megszűnésének pusztán a „veszélyre” hivatkozik. Másfelől a szellemi tulajdonjogok kötelező licencre adásával

foglalkozó ügyekben a Bíróság mindig vizsgálta, hogy a kérdéses megtagadás „valószínűsíthetően megszüntet-e minden versenyt” és e tekintetben megkövetelte „a bizonyossághoz közeli helyzetet”. A Bizottságnak tehát szigorúbb feltételt kellett volna alkalmaznia, nevezetesen a hatékony verseny megszüntetésének „nagy valószínűségét”. A Bizottság állításával ellentétben, a „veszély”, a „lehetőség” és a „valószínűség” nem ugyanazzal a jelentéssel bír.

440 A Microsoft állítja továbbá, hogy a megtámadott határozatban a fenti 320. pontban hivatkozott Commercial Solvents kontra Bizottság és CBEM ügyekre történő hivatkozás nem releváns. Ezen ítéletek alapjául szolgáló ügyek nem szellemi tulajdonjogok licencbe adásának megtagadására vonatkoznak. Ráadásul a verseny megszűnésének lehetősége ezen ügyek mindegyikében alternatív beszerzési források hiányában azonnali és tényleges volt.

441 Másodsorban a Microsoft arra utal, hogy ellentmond a piaci körülményeknek a Bizottság azon érve, amely szerint a szerverekhez való operációs rendszerek piacán lévő verseny megszűnhet annak hatására, hogy ő megtagadja kommunikációs protokolljainak a versenytársakkal való közlését. A felperes hangsúlyozza először is, hogy Európában a vállalkozások között általános, hogy heterogén, ügyfélszámítógépekhez és szerverekhez való Windows operációs rendszerekből, és szerverekhez való konkurens operációs rendszerekből álló számítógépes környezettel rendelkeznek, másodszor pedig, hogy a Mercer-jelentések bemutatták, hogy a vállalati vevők az operációs rendszerek megvásárlására vonatkozó döntéseiket egy sor körülményre alapozzák, úgymint a megbízhatóság, a skálázhatóság és az alkalmazások kompatibilitása, és nem tekintik meghatározó kritériumnak az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerekkel való interoperabilitást.

442 Ugyancsak megjegyzi a Microsoft, hogy hat évvel az állítólagos szolgáltatásmegtagadás után még mindig számos versenytársa van a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán, beleértve az IBM-et, a Novellt, a Red Hatet, és a Sunt,

illetve a Linux termékek számos forgalmazóját. A felperes megismétli, hogy a Linux nemrégiben lépett a piacra és gyorsan növekedett, valamint hogy vitathatatlan tény, hogy a Linux termékek, akár önmagukban, akár Samba termékekkel, vagy a Novell Nterprise szerverekhez való szoftverével együtt, feladatok széles körét, így az ügyfél-számítógépekhez való Windows operációs rendszereknek nyújtott munkacsoport-szolgáltatásokat is ellátva, közvetlenül versenyeznek a szerverekhez való Windows operációs rendszerekkel. Emellett az IDC, amely saját magát az információtechnológiai és telekommunikációs ágazat piacán első számú nemzetközi tanácsadó cégként írja le, úgy találja, hogy a verseny megszűnésének veszélye nem áll fenn. Az IDC előrejelzése szerint a 2003–2008-as időszakban a Microsoftnak a 25 000 USA-dollár érték alatti szervereken futtatott munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán meglévő részesedése lényegében azonos marad, míg a Linux részesedése megduplázódik.

443 Harmadsorban a Microsoft vitatja a második termékpiac Bizottság által elfogadott „mesterségesen szűk” meghatározását.

444 A Microsoft szerint „a szerverekhez való Windows operációs rendszerekkel való verseny még erősebb”, ha a meghatározás a szerverekhez való Windows operációs rendszerek által ellátott állomány- és nyomtatószolgáltatásokon, illetve a felhasználók és felhasználócsoportok adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatáson kívüli más feladatokat is tartalmaz.

445 A Microsoft megjegyzi, hogy a Bizottság nem tagadja, hogy a Windows Server 2003 operációs rendszerének alapváltozata feladatok széles körének ellátását teszi lehetővé, amelyek közül számos kívül esik a megtámadott határozat meghatározása szerinti második termékpiacon. A Bizottság megközelítése szerint az ugyanezen szerverekhez való Windows operációs rendszer az érintett piachoz tartozik, ha az ügyfél-számítógépekhez való Windows operációs rendszereknek állomány- és nyomtatószolgáltatásokat nyújt, és kívül esik a piacon, amikor ugyanezen operációs rendszerek számára proxy- és tűzfal szolgáltatásokat nyújt.

446 A Microsoft fenntartja, hogy a Bizottság azon állítása alátámasztására, hogy a rendszer alapváltozata ugyanezen rendszer többi változatától eltérő piacon van jelen, nem hivatkozhat arra a tényre, hogy a Windows Server 2003 operációs rendszert különféle változatokban és különféle árakon forgalmazzák. Ennek a rendszernek a „drágább” változatai ugyanazon munkacsoport-szolgáltatásokat nyújtják, mint az alapváltozat.

447 Válaszban a Microsoft bizonyos mértékben kifejti a második termékpiac helytelen meghatározására alapított jogalapját. Először is azt állítja, hogy részesedése 30% körüli általában a szerverekhez való operációs rendszerek piacán. Ezt követően állítja, hogy „az iparágban senki sem használja a »munkacsoportszerver« kifejezést úgy, ahogyan azt a Bizottság tette [e termékpiac] meghatározásakor”, valamint hogy amikor az „iparág megfigyelői” esetenként „munkacsoportszerverekre” hivatkoznak, akkor általánosságban foglalnak egybe széles körű feladatokat – beleértve a „Web, adatbázis- és alkalmazáskiszolgálást” – ellátó szervereket. Végezetül állítja, hogy a piac nagyobb szerverforgalmazóinak egyike sem forgalmaz a Bizottság által azonosított feladatok ellátására korlátozott munkacsoportszervereket.

448 A Microsoft ugyancsak elutasítja a Bizottság által az ellenkérelemben a piacmeghatározása igazolására felhozott magyarázatokat. Először is a Microsoft állítja, hogy „a forgalmazók ugyanazon szerverekhez való operációs rendszer kiadás esetében különböző személyek számára nem állapítanak meg a majdani felhasználástól függően különböző árakat”. Ezután tagadja, hogy a Bizottság által munkacsoportszerverekhez való operációs rendszernek tekintett szerverekhez való operációs rendszereket arra „optimalizálták” volna, hogy munkacsoport-szolgáltatásokat nyújtsanak. Az IDC adatai, amelyekre a Bizottság a piaci részesedés számításakor hivatkozott, bizonyítják, hogy a Novell NetWare-jének egyedüli kivételével „ezek az operációs rendszerek sokkal több időt fordítanak a munkacsoport-feladatoktól eltérő feladatokra, mint a munkacsoport-feladatokra”. Végezetül a felperes állítja, hogy „a módosítás költsége sok esetben nulla, [és] más esetekben [...] elhanyagolható lenne”.

449 Emellett a Microsoft általánosságban hivatkozik Evans, Nichols és Padilla urak két jelentésére, amelyek a keresetlevél A.23. és a válasz C.12. mellékleteit képezik.

450 Negyedsorban a Microsoft a válaszban kifogásolja a Bizottság által a második termék-piac szereplői piaci részesedésének kiszámításához alkalmazott módszert, amely csak a szerverekhez való operációs rendszerek által munkacsoport-feladatok ellátásával töltött időt és csak a 25 000 USA-dollárnál alacsonyabb árú szerverekhez való operációs rendszereket veszi figyelembe. Ez arra az abszurd következményre vezet, hogy „valamely operációs rendszer adott példánya piacon belülinek és azon kívülinek egyaránt minősülhet, attól függően, hogy egy adott pillanatban milyen feladatot lát el” és így nem nyújt „releváns információt az erőfölényről”.

451 A CompTIA először is azt állítja, hogy a Bizottság nem megfelelő jogi kritériumot alkalmazott annak vizsgálatakor, hogy az információk közlésének Microsoft általi megtagadása pusztán „a hatékony verseny megszüntetésének veszélyét” foglalta-e magába, miközben azt kellett volna vizsgálnia, hogy ez a megtagadás valószínűleg minden versenyt megszüntet-e a másodlagos piacon. Ezt követően a CompTIA azt állítja, hogy az aktában található bizonyítékok nem támasztják alá, hogy a megtagadás ilyen következménnyel járt volna. Hangsúlyozza különösen a Linux „növekvő sikerét”.

452 Az ACT hangsúlyozza a nélkülözhetetlenség követelménye és a „verseny megszűnésének” követelménye közötti igen szoros kapcsolatot. Állítja különösen, hogy a megtámadott határozat ellentmondásos, amennyiben is egyfelől elismeri, hogy a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacának 40%-a a versenytársak kezében van, akik az interoperabilitásra vonatkozó információhoz való hozzáférés nélkül is képesek helyettesítő termékeket nyújtani, és másfelől megállapítja, hogy a piaci verseny lehetetlen enélkül a hozzáférés nélkül, mivel ez az információ nélkülözhetetlen.

453 Az ACT ugyancsak vitatja a Bizottság érvelését, amely szerint nem szükséges figyelembe venni a *de minimis* szereplők által generált versenyt. Ugyancsak vitatja azt a tényt, hogy a Bizottság mindössze a verseny megszűnésének pusztán „veszélyére” hivatkozik, és hangsúlyozza, hogy növekszik a Linux piaci jelenléte.

454 A Bizottság fenntartja, hogy a szóban forgó megtagadás azzal a veszéllyel jár, hogy minden hatékony verseny megszűnik a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek másodlagos piacán.

455 Először is a megtámadott határozat (585)–(692) preambulumbekzdésében elemezett bizonyítékok egyértelműen rámutatnak arra, hogy „nagyon valószínű” ennek a veszélynek a „közeli jövőben való bekövetkezése”. A Bizottság hivatkozik a megtámadott határozat (700) preambulumbekzdésére és kifejti, hogy ha a Microsoft szabadon folytathatja magatartását, úgy komolyan fennáll a veszélye annak, hogy versenytársai csak „piaci résekben” maradnak fenn, vagy egyáltalán nem lesznek profitábilisak.

456 A Bizottság szerint a fenti 320. pontban hivatkozott Commercial Solvents kontra Bizottság, illetve a CBEM-ítélet értékes útmutatást ad a Microsoft tevékenységének az EK 82. cikk fényében való vizsgálatához, jóllehet azon ügyek nem szellemi tulajdonjogok licencre adásának megtagadására vonatkoznak. A Bizottság fenntartja, hogy ezen összefüggésben a Bíróság által az ítélezési gyakorlatban a visszaélészerű megtagadásokra használt „veszély”, „lehetőség” és „valószínűség” kifejezések ugyanazzal a jelentéssel bírnak.

457 A Bizottság szerint a Microsoft érveinek többsége azon a helytelen előfeltevésen alapul, hogy a Bizottságnak meg kell állapítania, hogy a verseny már megszűnt, vagy legalábbis, hogy megszűnése közelinek minősül. A Bizottság a megtámadott

határozatban bizonyítja, hogy „az interoperabilitásnak a Microsoft közlései alapján elérhető foka nem elégséges ahhoz, hogy a versenytársak életképesen tudjanak piacon maradni” (a megtámadott határozat 712. lábjegyzete). A Microsoft nem hozott fel bizonyítékot arra, hogy ez a következtetés nyilvánvaló mérlegelési hibán alapulna.

458 Másodszor a Bizottság a Microsoftnak a piacon megfigyelt tényekre alapított érveivel foglalkozik.

459 Először is megállapítja, hogy ahhoz képest, hogy „a verseny megszüntetésének kockázata már 1998-ban fennállt, ahogyan ma is”: az egyetlen eltérés, hogy „ma a verseny megszűnése még közelebb, mint 1998-ban volt”.

460 Ezt követően a Bizottság vitatja azon következtetéseket, amelyeket a Microsoft a Mercer-jelentésekből von le. A Bizottság álláspontja szerint ezek a jelentések azt bizonyítják, hogy a fogyasztók a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszereket a Microsoft „interoperabilitásra vonatkozó tisztességtelen előnye” miatt azon tény ellenére választják, hogy a Windows számos, a fogyasztók által fontosnak tartott tulajdonság tekintetében „elmarad” más termékek mögött.

461 Azon érv, amelyet a Microsoft a Linux termékek piaci növekedésére alapoz, teljesen megalapozatlan: a Bizottság hivatkozik a megtámadott határozat (506) és (632) preambulumbekzdésére, amelyekben egyértelműen bizonyította, hogy „a Linux múltbeli növekedése minimális volt”. Az utolsó két Mercer-felmérés megmutatja, hogy a Linuxnak valójában csak nagyon alacsony, pontosabban 5% körüli piaci részesedése van a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán.

- 462 A Bizottság szerint az IDC előrejelzései túlzóak, és pontatlan adatokon alapulnak (lásd a fenti 365–366. pontot). Valójában az IDC adatai azt sugallják, hogy a Microsoft az érintett piacon gyorsan erőfölényre tett szert, továbbra is növeli piaci részesedését, és hogy részipiaci szereplők egyre töredezetebb csoportjának versenyével szembesül.
- 463 Harmadszor a Bizottság elutasítja a Microsoftnak a második piac meghatározására vonatkozó kifogásait.
- 464 Ennek a meghatározásnak a megfogalmazásához a Bizottság először is azonosított „egy sor, a kifejezett fogyasztói igényeknek megfelelő, alapvető munkacsoport-szolgáltatást”. Ezen alapvető szolgáltatások azok a kulcsszolgáltatások, amelyeket a vevők figyelembe vesznek a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszer vásárlásakor. A Bizottság elemzését bizonyítékok széles körére alapozta, ideértve a 2003-as piacfelmérés során gyűjtött adatokat (a megtámadott határozat (349)–(352) preambulumbekzdése), valamint adott operációs rendszernek az egyik alapvető munkacsoport-szolgáltatásra való használata és egy másik alapvető szolgáltatásra való használata közötti „statisztikai korrelációt” (a megtámadott határozat (353) preambulumbekzdése), és a Microsoft termékeinek árazását és leírását (a megtámadott határozat (359)–(382) preambulumbekzdése).
- 465 A Bizottság szerint a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereket munkacsoport-szolgáltatások nyújtására „optimalizálják”, és az a mód, ahogyan ezeket a szolgáltatásokat nyújtják, meghatározó szerepet játszik a megvásárlásukkal kapcsolatos döntésben. Az a tény, hogy a munkacsoportszervereket esetenként valamely alkalmazás futtatására használják, nem jár azzal, hogy „ideiglenesen” kizáródnának a piacról, vagy hogy „ideiglenesen” bekerülnének a piacra azok a vállalati szerverek, amelyeket vállalati alkalmazások futtatására „optimalizáltak”.

466 A Microsoft azon érvére válaszolva, hogy munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerei felhasználhatóak proxy- és tűzfal szolgáltatások nyújtására is, a Bizottság hivatkozik a megtámadott határozat (58) preambulumbekzdésére és megállapítja, hogy ezeket a feladatokat specializált „biztonsági szerverek” végzik. Ezek a szerverek tehát a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán nem gyakorolhatnak versenykényszert a Microsoftra.

467 Viszónvázában a Bizottság először is azt állítja, hogy a termékpiac meghatározására használt terminológiája irreleváns abban a kérdésben, hogy megfelelően határozta-e meg az érintett piacot. Emellett azt a kifejezést, hogy „munkacsoportszerverekhez való operációs rendszer”, az iparágban valóban használják arra, hogy azonosítsák „azon terméktípust, amelyre a [megtámadott] határozat irányul”.

468 Ezt követően a Bizottság elutasítja a Microsoftnak az ellenkérelemben szereplő magyarázatokra vonatkozó kifogásait (lásd a fenti 448. pontot).

469 Először is a Microsoft állításaival ellentétben mind ő, mind versenytársai „különböző árakat számítanak fel vevőiknek ugyanazokért a szerverekhez való operációs rendszerekért, attól függően, hogy a vevők hogyan használják majd azokat”. Az áreltérés az érintett szerverhez kapcsolódó ügyfélszámítógépek számától függ. Emellett a szerverekhez való operációs rendszerek forgalmazói, ugyanazon „családon” belüli rendszerek különféle kiadásait kínálják, eltérő árakon. A Bizottság még általánosabban megjegyzi, hogy „a szerverekhez való Windows operációs rendszereket a Microsoft licencbe adja a vevőknek, így elvileg nincs oka annak, hogy a Microsoft ne tudjon közöttük a felhasználás szerint különbséget tenni”.

470 Másodszor a Bizottság felhossa, hogy a Microsoft azon állítása, amely szerint a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek „sokkal több időt fordítanak a munkacsoport-feladatokról eltérő feladatokra, mint a munkacsoport-feladatokra”, az IDC nem megfelelő módszerrel feldolgozott adataira alapulnak.

471 Harmadszor a Microsoft azon állítására válaszolva, amely szerint „a módosítás költsége sok esetben nulla lenne”, a Bizottság hivatkozik a megtámadott határozat (334)–(341) és (388)–(400) preambulumbekzdésére, amely alátmasztja, hogy sem az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszereknek, sem a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereknek nincs kínálati helyettesíthetősége.

472 Szintén a viszonválaszban a Bizottság emellett azt is hangsúlyozta, hogy a Microsoft nem tagadja, hogy az ügyfélszámítógépekkel, pontosabban a Windows ügyfélszámítógépekkel való interoperabilitás különösen fontos a szerverekhez való operációs rendszerek munkacsoport-feladatainak ellátásához. Az interoperabilitásra vonatkozó információ közlésének Microsoft általi megtagadása jelentős mértékben befolyásolja a versenytársak arra irányuló képességét, hogy kielégítsék az e feladatok ellátásával kapcsolatos fogyasztói várakozásokat, és így, szemben a más feladatokra értékesített szerverek helyzetével, megváltoztatja az e feladatokra értékesített szerverek versenyének körülményeit. A Bizottság szerint „[mindez] még annak feltételezése mellett is igaz marad [...], hogy mind a Microsoft, mind versenytársai szerverekhez való operációs rendszereinek különféle kiadásai egyformán alkalmasak [...] mind a munkacsoport-, mind bizonyos egyéb „alsó kategóriás” feladatok (az alaptevékenység szempontjából nem kritikus alkalmazások, mint például e-mail, stb.) ellátására.

473 A Bizottság hozzáteszi, hogy „a kínálati oldal esetében nyilvánvaló, hogy ha a jelen esetben elfogadjuk i. a munkacsoport-szolgáltatásokkal kapcsolatos (Microsoft által nem vitatott) fogyasztói követelményeket, és ii. a Microsoft saját feltevését, hogy

az egyes forgalmazók szerverekhez való operációs rendszereinek különféle kiadásai a munkacsoport-szolgáltatások tekintetében hasonló képességekkel rendelkeznek, akkor ugyanazon piaci torzulások, amelyek a Microsoft versenytársait a munkacsoport-feladatokat ellátó szerverekhez való operációs rendszerek értékesítéséből kiszorítják, megakadályozzák az ugyanazon operációs rendszer »családok« »felsőkategóriás« kiadásainak (újbóli) belépésén alapuló kínálati oldali helyettesíthetőségét is”.

474 Végezetül a Bizottság hivatkozik az ellenkérelem B.11. és a viszonzás D.12. mellékletére, amelyekben a keresetlevél A.23. mellékletében és a válasz C.12. mellékletében szereplő észrevételekhez fűz megjegyzéseket.

475 Negyedszer a Bizottság elutasítja a Microsoftnak a piaci részesedés számításának módszerére vonatkozó kifogásait. Először is értékelése céljából nincs szükség arra, hogy a Microsoft visszaélészerű magatartása révén már erőfölényben legyen az érintett másodlagos piacon, csupán az számít, hogy e piacon fennáll a verseny megszűnésének kockázata. Ezután kifejti, hogy az említett módszer „kellően megbízható képet ad a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán lévő erők egyensúlyának hiányáról”. A Bizottság nem csak a valamely szerver által a különböző feladatokra szánt időt vette figyelembe, hanem a 2003-as piacfelmérésben résztvevő, és a második és harmadik Mercer-felmérésekben választ adó vállalkozások esetében vizsgálta azt is, hogy a munkacsoport-feladatokat milyen arányban végezték a különféle forgalmazóktól származó szerverek. Sem ebből a piacfelmérésből, sem a felmérésekből nem következik, hogy a Microsoft piaci részesedése e munkacsoport-feladatok bármelyike esetében 60% alatt lett volna.

476 A Bizottság állítja továbbá, hogy „a Microsoft által azonosított »szűrők« lehetővé teszik az [IDC] adatainak mint a különféle forgalmazók munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerként azonosított kiadásainak értékesítésére vonatkozó

nagyvonalú becsléseknek az alkalmazását”. Fenntartja, hogy „amennyiben a Microsoft saját kizáró jellegű magatartásának hatása az elsősorban munkacsoport-szolgáltatásokra vásárolt, szerverekhez való operációs rendszerek értékesítésének elkülönítése az elsősorban más feladatokra vásároltakétól, úgy a „munkaterhet figyelembe vevő” szűrőből következtetni lehet a Microsoftnak az elsősorban az előbbiek értékesítésében meglévő viszonylagos erejére”. Mindenesetre, még ha csak a „25 000 [USA-dollár] szűrőt” alkalmaznánk, a munkateherre vonatkozó mindenféle különbségtétel nélkül, a Windows részesedése akkor is 65% a mennyiség és 61% a forgalom alapján (a megtámadott határozat (491) preambulumbekzdése).

477 Az SIIA szerint az interoperabilitásra vonatkozó információ nélkülözhetlensége miatt a kérdéses megtagadás természeténél fogva megszünteti a versenyt a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán. E piacon a Microsoft piaci részesedése jelentősen és gyorsan emelkedett, amikor forgalomba hozta Windows 2000 Server operációs rendszerét. Az SIIA ugyancsak állítja, hogy megalapozatlanok az érvek, amelyeket a Microsoft a Linux termékek állítólagos növekedésére alapoz.

478 Az FSFE hangoztatja, hogy a Linux termékek nem képviselnek versenyfenyegetést a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

479 Az Elsőfokú Bíróság a Microsoft által azon állítása alátámasztására felhozott négy érvet, miszerint a verseny megszűnésének körülményei jelen ügyben nem állnak fenn, a következő sorrendben vizsgálja meg: először az érintett termékpiac meghatározását, másodsorban a piaci részesedések számításához használt módszert, harmadszor

az alkalmazandó kritériumot, és negyedszer a piac tulajdonságainak és a versenyhelyzetnek az elemzését.

– Az érintett piac meghatározásáról

480 A Microsoftnak az érintett piac vonatkozásában felhozott érvei a Bizottság által a megtámadott határozatban azonosított három piacból a másodikat (lásd a fenti 23. és 25–27. pontot), nevezetesen a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacát érintik. A Bizottság ezeket a rendszereket úgy írja le, mint amelyeket arra terveznek és forgalmaznak, hogy együttesen nyújtsanak állomány- és nyomtatószolgáltatásokat, illetve a felhasználók és felhasználócsoportok adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatásokat viszonylag kisszámú, kis- vagy közepes méretű hálózatban összekapcsolt ügyfélszámítógép részére (a megtámadott határozat (53) és (345) preambulumbekzdése).

481 A Microsoft szerint a Bizottság ezt a második piacot túlságosan szűken határozta meg azzal, hogy csak az előző pontban említett szolgáltatásoknak, azaz az ún. „munkacsoport” szolgáltatásoknak a nyújtására használt szerverekhez való operációs rendszereket foglalta bele. A Microsoft célja a bizottsági piacmeghatározás vitatásával lényegében az, hogy bizonyítsa, a piac fejlődése eltér attól, amit a megtámadott határozat (590)–(636) preambulumbekzdése leír, és nem eredményezi minden verseny megszűnését.

482 Az Elsőfokú Bíróság előzetesen megjegyzi, hogy amennyiben a termékpiac meghatározása a Bizottság részéről összetett gazdasági elemzéseket foglal magába, úgy az csak a közösségi bíróság korlátozott felülvizsgálatának tárgyát képezheti (lásd e tekintetben a T-342/99. sz., Airtours kontra Bizottság ügyben 2002. június 6-án hozott ítélet [EBHT 2002., II-2585. o.] 26. pontját). Mindazonáltal ez nem akadályozza meg

a közösségi bíróságot abban, hogy megvizsgálja a gazdasági adatok bizottsági értékelését. Meg kell vizsgálnia, hogy a Bizottság az értékelését valószerű, megbízható és koherens bizonyítékokra alapozta-e, amelyek tartalmazzák az adott összetett helyzet értékeléséhez figyelembe veendő összes adatot, illetve, hogy [e bizonyítékok] alátámasztják-e a belőlük levont következtetéseket (lásd e tekintetben a fenti 89. pontban hivatkozott Bizottság kontra Tetra Laval ügyben hozott ítélet 39. pontját).

483 Egyébiránt az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy a Microsoft a lényegét tekintve egyfelől csupán megismétli azokat az érveket, amelyeket a közigazgatási eljárás során már felhozott, és amelyeket a Bizottság a megtámadott határozatban kifejezetten elutasított, anélkül, hogy megjelölné mennyiben helytelen a Bizottság értékelése, másfelől csak általánosságban hivatkozik a keresetlevél A.23. és a válasz C.12. mellékletében szereplő két jelentésre. A fenti 94–99. pontban kifejtett indokok alapján ezeket a jelentéseket az Elsőfokú Bíróság csak annyiban veszi figyelembe, amennyiben azok a Microsoft által magában a kereset szövegében kifejezetten megjelölt jogalapokat vagy érveket támasztják alá, vagy egészítik ki.

484 A termékpiac vitatott meghatározásához a Bizottság figyelembe vette a termékek egyrészt keresleti oldali, másrészt kínálati oldali helyettesíthetőségét. Emlékeztetni kell arra, hogy amint azt a közösségi versenyjog alkalmazásában az érintett piac meghatározásáról szóló bizottsági közleményből (HL 1997. C 372., 5. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet 155. o.; 7. pont) is kitűnik, „[a]z érintett termékpiac mindazokat a termékeket és/vagy szolgáltatásokat magában foglalja, amelyeket a fogyasztó a jellemzőik, árak és rendeltetésük alapján egymással felcserélhetőnek vagy helyettesíthetőnek tart”. Emellett, amint azt a közlemény 20. pontjában megjegyzi, a kínálati oldali helyettesíthetőséget is meg lehet vizsgálni azon esetekben, amikor annak a hatékonyság és a közvetlenség értelmében vett hatása ugyanolyan, mint a keresleti helyettesíthetőség hatása. Ez azt jelenti, hogy a szállítók a relatív árak

kismértékű, de tartós változásaira adott válaszként át tudják állítani a termelést az érintett termékekre, és rövid határidőn belül forgalomba tudják hozni azokat jelentős pótlólagos költségek vagy kockázatok nélkül.

485 Az Elsőfokú Bíróság először is megjegyzi, hogy a második érintett piac meghatározása nem azon az elgondoláson alapul, hogy létezik a kizárólag állomány- és nyomtatószolgáltatást, illetve a felhasználók és felhasználócsoportok adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatást alkalmazó szerverekhez való operációs rendszerek önálló kategóriája. Éppen ellenkezőleg, a Bizottság a megtámadott határozat számos pontján kifejezetten elismeri, hogy a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek más feladatok ellátására is felhasználhatók, és futtathatnak „az alaptevékenység szempontjából nem kritikus” alkalmazásokat (lásd különösen a megtámadott határozat (59), (355), (356) és (379) preambulumbekzdését). A megtámadott határozat (59) preambulumbekzdésében a Bizottság megállapítja, hogy „az alaptevékenység szempontjából nem kritikus” alkalmazások azok, amelyek zavara „érintené némely felhasználó tevékenységét, [de] nem érintené a szervezet általános tevékenységét”. E tekintetben a Bizottság hivatkozik különösen a belső e-mail szolgáltatások futtatására. Amint az lent részletesebb kifejtésre kerül, a Bizottság meghatározása valójában azon a megállapításon alapul, hogy a munkacsoportszervereknek az állomány- és nyomtatószolgáltatások és egyúttal a felhasználók és felhasználócsoportok adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatások nyújtására irányuló kapacitása e rendszerek lényegi jellemzője, és hogy – anélkül, hogy ez érintené az általuk ellátható egyéb feladatokat – e rendszereket elsősorban arra tervezték, forgalmazták és vásárolták, hogy ezeket a szolgáltatásokat nyújtsák.

486 Először is a keresleti oldali helyettesíthetőség tekintetében a Bizottság a megtámadott határozat (387) preambulumbekzdésében arra a következtetésre jut, hogy „nincs olyan termék, amely [...] oly mértékű versenykényszert gyakorolna a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerekre, hogy ugyanazon érintett termékpiacba kellene belefoglalni”.

487 E következtetéshez a Bizottság megállapította először is, hogy a 2003-as piacfelmérés során gyűjtött adatokból következik, hogy a munkacsoportszervek a fogyasztók által igényelt, egymáshoz kapcsolódó feladatok elkülönült körét látják el (a megtámadott határozat (348)–(358) preambulumbekézése).

488 Az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy ezt a megállapítást az aktában található bizonyítékok alátámasztják, és a Microsoft nem hozott fel olyan érvet, amely cáfolná.

489 Meg kell állapítani e tekintetben, hogy a Bizottság a 2003. június 4-i információkérésében az érintett szervezeteket arról kérdezte, hogy az adott szervezeten belül egy adott típusú szervert használnak-e állomány- és nyomtatószolgáltatások, illetve a felhasználók és felhasználócsoporthoz adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatások nyújtására (az 1. kérdés első része). A kérdésre válaszoló 85 szervezetből 70 (mintegy 82,3%) igenlő válasz adott.

490 A Bizottság arról is megkérdezte a szervezeteket, hogy véleményük szerint ezek a szolgáltatások „szerverszolgáltatások »egybetartozó« csoportjának” minősülnek-e (az 1. kérdés második része). A kérdésre válaszoló 83 szervezetből 51 (61,4%) egyetértett ezzel.

491 Ezekre az eredményekre magyarázattal szolgál az a tény, hogy a szolgáltatások azon alapvető szolgáltatásokból állnak, amelyeket az ügyfélszámítógépek felhasználói napi tevékenységük során igénybe vesznek. Az I 06-os számú szervezet például az 1. kérdés mindkét részére adott megerősítő választ azzal indokolja, hogy a munkacsoportszolgáltatásokat nyújtó szervereket „infrastruktúra szerverekként” és a szolgáltatásokat „standard munkaállomás szolgáltatásokként” határozza meg. Állítása szerint „minden egyes felhasználót azonosítani és hitelesíteni kell, a felhasználó fájlokat hoz

létre és módosít, kinyomtatja, cseréli és megosztja azokat”. Hasonlóképpen, más szervezetek is úgy hivatkoznak az említett szervezetre, mint amelyek „infrastruktúra-szolgáltatást nyújtanak” (lásd az I 13. és az I 30. szervezet válaszát).

492 Ugyancsak jelentős, hogy amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (352) preambulumbekzdésében megjegyzi, számos szervezet a hálózati forrásaihoz vagy a hálózati adminisztráció egy adott pontjához hozzáférést igénylő felhasználók „egyszeri bejelentkezésének” szükségességével magyarázta az első kérdés mindkét részére adott igenlő válaszát (lásd egyebek mellett az I 30., az I 46-16., az I 46-37. szervezetek és az Inditex válaszait). Egyéb szervezetek költségmegtérüléseket említenek, megállapítva különösen, hogyha ugyanazon operációs rendszert használják a munkacsoport-szolgáltatások nyújtására, az az adminisztrációs költségek csökkenését eredményezi (lásd egyebek mellett az I 49-19. és az Inditex válaszait).

493 Igaz, hogy a 2003. június 4-i információkérésében a Bizottság a „munkacsoport-feladatok” meghatározásába ugyancsak belefoglalta a „belső e-mail- és együttműködési szolgáltatásokat és egyéb, az »alaptevékenység szempontjából nem kritikus« alkalmazásokat”, és számos megkérdézett szervezet egyetértett e szolgáltatásoknak a meghatározásba való belefoglalásával. Ugyancsak igaz, hogy ugyanezen információkérés 2. kérdésére válaszolva a 85-ből 62 szervezet (mintegy 72,9%) állította, hogy értékeli a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszer által nyújtott rugalmasságot, amely állomány- és nyomtatószolgáltatások, illetve a felhasználók és felhasználócsoprtok adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatások mellett lehetővé teszi az „alaptevékenység szempontjából nem kritikus” szolgáltatások nyújtását.

494 Mindazonáltal pusztán ezekből a megállapításokból nem következik, hogy a Bizottság a második termékpiacon túlságosan szűken határozta meg.

495 Először is ezeket a megállapításokat megfelelően kell értelmezni. Így a 2003. június 4-i információkérés 1. kérdésére adott válaszában számos megkérdezett szervezet állította, hogy működésük során a belső e-mail vagy együttműködési szolgáltatásokat specializált szerverek nyújtják, és megkülönböztették azokat a Bizottság által említett egyéb munkacsoport-szolgáltatásoktól (lásd különösen az I 09-1., az I 11., az I 22., az I 37., az I 53., az I 46-13., az I 46-15., az I 59. és az I 72. szervezetek, illetve a Danish Crown, a Spardat és a Stork Food & Dairy Systems válaszait). Például, bár az I 37. szervezet úgy vélte, hogy a Bizottság által meghatározott munkacsoport-feladatok szerverszolgáltatások összetartozó csoportját alkotják, azt állította, hogy „az állomány- és nyomtató[szolgáltatások] egybetartoznak”, míg „a belső e-mail [szolgáltatások] szerverek más csoportjához [tartoztak]”. Hasonlóképpen az I 46-15. szervezet állította, hogy rendelkezik „egy szerverrel, amely csak az állomány- és nyomtatószolgáltatásokat és munkaállomás-adminisztrációt végez”.

496 Másfelől, amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (353) és (354) preambulumbekzdésében megjegyzi, s az Elsőfokú Bíróság által feltett írásbeli kérdések egyikére válaszolva megismétli, a 2003-as piacfelmérés azt is alátámasztja, hogy amikor a szervezetek adott szerverhez való operációs rendszert állomány- és nyomtatószolgáltatások nyújtására használnak, általában ugyanazon operációs rendszert alkalmazzák a felhasználók és felhasználócsoportok adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatások nyújtására is. Az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy a Microsoft nem vitatja a megtámadott határozat 436. és 438. lábjegyzetének megállapításait, amelyek a Bizottság által a 2003. április 16-i információkérés 5. kérdésére adott válaszok alapján számított „korrelációs együttthatókra” vonatkoztak. A Bizottság ezekben a lábjegyzetekben kifejti, hogy különösen magas a „korrelációs együtttható” a NetWare rendszer vagy a Windows rendszer valamely munkacsoport-szolgáltatásra (nevezetesen állománymegosztás, nyomtatás, valamint a felhasználók és felhasználócsoportok adminisztrációja) fordított munkateher aránya és az ugyanezen rendszer ugyanezen szolgáltatások valamelyik másikára fordított munkateher aránya között. Másfelől a „korrelációs együtttható” jóval alacsonyabb a NetWare rendszer vagy Windows rendszer valamely munkacsoport-szolgáltatásra fordított munkateher aránya és ugyanezen rendszer által valamilyen más típusú szolgáltatás, különösen belső e-mail szolgáltatás vagy más, „az alaptevékenység szempontjából nem kritikus” szolgáltatás nyújtására fordított munkateher aránya között. A Bizottság hozzáteszi,

hogy ugyanezen következtetésekre lehet jutni a második és harmadik Mercer-felmérések eredményeiből is. Más szóval ezekből a bizonyítékokból kitűnik, s ezt a Microsoft sem vitatja, hogy sokkal bevettebb dolognak számít ugyanazon szerveren a Bizottság által azonosított munkacsoport-szolgáltatásokat, mint e szolgáltatások valamelyikét és másfajta szolgáltatásokat ötvözni.

497 Következésképp, bár a felhasználók bizonyos fontosságot tulajdonítanak annak, hogy lehetőségük legyen a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereket arra használni, hogy azok a munkacsoport-feladatok mellett az „alaptevékenység szempontjából nem kritikus” feladatokat lássanak el, ez egyáltalán nem érinti azt a következtetést, amely szerint létezik munkacsoport-szolgáltatásokat ellátó szerverekhez való operációs rendszerekre vonatkozó, elkülönülő kereslet. Mivel megállapítást nyert, hogy a keresletet ez a három szolgáltatáskategória határozza meg, lényegtelen, hogy az érintett piachoz tartozó szerverekhez való operációs rendszerek képesek-e más feladatok ellátására is.

498 Mindemellett, amint azt a megtámadott határozat (357), (358) és (628) preambulumbekzdése megjegyzi, a Microsoft által a közigazgatási eljárás során bemutatott vevői nyilatkozatok megerősítik a Bizottság elemzésének helytállóságát.

499 Ezek a nyilatkozatok bizonyítják, hogy míg persze, mint a Microsoft beadványaiban többször is hangsúlyozza, a szervezetek gyakran „heterogén” számítógépes hálózatokkal rendelkeznek (azaz olyan hálózatokkal, amelyekben más-más forgalmazótól származó, szerverekhez és ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszereket használnak), a különböző feladattípusok ellátására különböző típusú szervereket használnak. Még pontosabban, e nyilatkozatokból nyilvánvaló, hogy a Bizottság által meghatározott munkacsoport-szolgáltatásokat általában más típusú szerverek

nyújtják, mint az „alaptevékenység szempontjából kritikus” szolgáltatásokat. Így e szervezetek számítógépes környezetének leírásából kitűnik, hogy a munkacsoport-szolgáltatásokat általában Windows vagy NetWare rendszert futtató alsó kategóriás szerverek nyújtják, míg az „alaptevékenység szempontjából kritikus” alkalmazások költségesebb és nagyobb UNIX szervereken vagy „mainframe-eken” futnak.

500 Például az egyik jelentős, vegyi és gyógyszeripari területen tevékenykedő csoport állítása szerint „mainframe-eken” futnak az alkalmazotti jövedelmek kifizetésére és a belső banki tranzakciókra használt, az „üzleti tevékenység szempontjából kritikus” alkalmazások, míg más, az „üzleti tevékenység szempontjából kritikus” alkalmazások, egyebek közt egyes részlegei adminisztratív és technikai igazgatásához használt alkalmazások UNIX szervereken futnak. Ezzel szemben e csoporton belül az „üzleti tevékenység szempontjából nem kritikus” feladatokat, különösen az állomány- és nyomtatószolgáltatásokat, illetve a felhasználók és felhasználó csoportok adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatásokat külön szerverek nyújtják, amelyek főleg Windows operációs rendszereket futtatnak. Hasonlóképpen, az egyik jelentős légitársaság kifejti, hogy a kifejezetten a járattervezésre és foglalási szolgáltatásokra használt alkalmazások UNIX szervereken futnak, míg az „alaptevékenység szempontjából nem kritikus” alkalmazásokat Windows szerverek nyújtják. További releváns példával az egyik bankszervelet szolgál, amely előadja, hogy a lényeges pénzügyi alkalmazásokhoz UNIX szervert használ, Solaris szervert az egyéb pénzügyi alkalmazásokhoz és a házon belül kifejlesztett alkalmazásokhoz, és Windows NT szervereket arra, hogy támogassák „az infrastruktúra működését, mint a tartomány-szolgáltatásokat (különösen a bejelentkezést és engedélyezést), és az állomány- és nyomtatószolgáltatásokat”.

501 Az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy amint azt a megtámadott határozatnak különösen az (58) és (346) preambulumbekzdése is megállapítja, az alsó kategóriás szervereket nem mind használják munkacsoport-szolgáltatások nyújtására. E szerverek némelyikét a hálózatok „szélére” telepítik avégett, hogy olyan speciális feladatokat lássanak el, mint a webkiszolgáló-, a webgyorsítótár- és tűzfal-szolgáltatások.

502 Végezetül nem elfogadható a Microsoft azon érve sem, amely szerint az IDC adatai alapján a Novell NetWare rendszere kivételével az operációs rendszerek, amelyeket a Bizottság „munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereknek” nevez, sokkal kevesebb időt töltenek munkacsoport-szolgáltatásokkal, mint más feladatok ellátásával. Ezen érv az IDC azon adatára alapul, amely megállapítja, hogy a teljes árskálán értékesített, Windows operációs rendszert futtató szervereknek csak 24%-a felel meg az „állomány-”, „nyomtató-” és „hálózati adminisztrációs” feladatoknak (lásd a válasz 93. lábjegyzetét). Mindazonáltal amint az a megtámadott határozat (487) és (488) preambulumbekzdéséből kitűnik, és amint azt az Elsőfokú Bíróság a lenti 533. pontban részletesebben kifejti, az IDC által a piaci részesedés számítására használt módszernek vannak hibái. Mindenesetre, még ha a fent említett feladatokat úgy is kellene tekinteni, mint amelyek megfelelnek a megtámadott határozatban hivatkozott munkacsoport-szolgáltatásoknak, az IDC adatai alapján számított piaci részesedés csak a Microsoft különféle verziójú operációs rendszerei összességének a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacára vonatkozó értékesítési részesedését képviselné. A Microsoft állításával ellentétben a kérdéses részesedés nem korlátozódik a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerekre.

503 Másodszor a Bizottság, különösen a Microsoft saját termékleírásaira támaszkodva megállapította, hogy a szerverekhez való operációs rendszereket azon feladatokra „optimalizálták”, amelyeket el kell látniuk (a megtámadott határozat (359)–(368) preambulumbekzdése).

504 Az Elsőfokú Bíróság szerint az aktában szereplő bizonyítékok alátámasztják e megállapítás helyállóságát.

505 Így tehát a Microsoft által a honlapján közzétett információkból következik, hogy a szerverekhez való Windows 2000 termékcsalád operációs rendszereit három különféle változatban hozták forgalomba: Windows 2000 Server, Windows 2000 Advanced

Server és Windows 2000 Datacenter Server, és hogy e változatok mindegyikét arra szánták, hogy meghatározott feladatorientált felhasználói igényeket elégítsenek ki.

506 A Microsoft a Windows 2000 Servert úgy írja le, mint amely az „alsókategóriás” változata Windows 2000 operációs rendszereinek, és amely a „megfelelő megoldás a munkacsoportszerverek számára az állomány-, nyomtató és kommunikációs feladatok ellátására” (a megtámadott határozat (1) preambulumbekzdése). A Windows 2000 Server „1–4 processzort, 4 gigabyte-ig [GiB] támogat” (a megtámadott határozat (364) preambulumbekzdése).

507 A Windows 2000 Advanced Servert a Microsoft úgy mutatja be, mint „a lényeges üzleti és e-kereskedelmi alkalmazások számára megfelelő operációs rendszert, amely nagyobb munkateher és nagyfontosságú eljárások kezelésére alkalmas” (a megtámadott határozat (362) preambulumbekzdése). A Windows Advanced Server nem csak hogy a Windows 2000 Server valamennyi funkcionálisát, de „az üzleti tevékenység szempontjából kritikus alkalmazások futtatását a leginkább igénybe vevő körülmények között is biztosító hozzáadott skálázhatóságot és megbízhatósági funkciókat is nyújt, mint például a „*clustering*” (a megtámadott határozat (362) preambulumbekzdése). A Microsoft ugyancsak állítja, hogy a Windows 2000 Advanced Server „1–8 processzort, 64 gigabyte-ig támogat” (a megtámadott határozat (364) preambulumbekzdése).

508 Végezetül a Microsoft a Windows 2000 Datacenter Servert úgy mutatja be, mint amely „tökéletes megbízhatóságot és elérhetőséget” biztosít, és amely „a megfelelő operációs rendszer az alaptevékenység szempontjából kritikus adatbázisok [és] vállalati forrástervezési szoftverek futtatásához” (a megtámadott határozat (363) preambulumbekzdése). A Windows 2000 Datacenter Servert „olyan vállalkozásoknak készítették, amelyeknek rendkívül megbízható felsőkategóriás meghajtókra és szoftverekre van szükségük”, és az „1–32 processzort, 64 gigabyte-ig támogat” (a megtámadott határozat (363) és (364) preambulumbekzdése).

- 509 A Microsoft hasonlóan mutatja be a Windows 2000 termékcsaládot felváltó szerverekhez való operációs rendszer termékcsaládja különféle változatait is, nevezetesen a Windows Server 2003 Standard Editiont, a Windows Server 2003 Enterprise Editiont, a Windows Server 2003 Datacenter Editiont és a Windows Server 2003 Web Editiont.
- 510 Úgy jellemzi tehát a Windows Server 2003 Standard Editiont, mint „a mindenféle méretű szervezet, de különösen a kisméretű vállalkozások és munkacsoportok mindennapos igényeit kielégítő ideális, többféle felhasználást lehetővé tevő hálózati operációs rendszert”, és amely „intelligens állomány- és nyomtatómegosztást, biztonságos internet-összeköttetést, központosított munkaállomás-adminisztrációt és az alkalmazottakat, az üzletfeleket és a vevőket összekapcsoló webmegoldásokat” tesz lehetővé (a megtámadott határozat (365) preambulumbekzdése).
- 511 A Microsoft jellemzése szerint a Windows Server 2003 Enterprise Edition, a Windows Server 2003 Standard Editionben meglévő funkcionálisok mellett „az üzleti tevékenység szempontjából kritikus alkalmazásokhoz szükséges megbízhatósággal” is rendelkezik (a megtámadott határozat (366) preambulumbekzdése).
- 512 A Microsoft szerint a Windows Server 2003 Datacenter Edition „az alaptevékenység szempontjából kritikus, a legmagasabb skálázhatóságot, elérhetőséget és megbízhatóságot követelő alkalmazások számára készült” (a megtámadott határozat (366) preambulumbekzdése).
- 513 Végezetül a Windows Server 2003 Web Editiont a Microsoft úgy írja le, mint amelyet „webes alkalmazások, weblapok és webszolgáltatások létrehozására és állomásoztatására terveztek”, és amelyet „kifejezetten webkiszolgálási igényekre hoztak létre” (a megtámadott határozat (367) preambulumbekzdése). A Microsoft hangsúlyozza,

hogy a rendszer „csak weblapok, webhelyek, webes alkalmazások telepítésére használható” (a megtámadott határozat (367) preambulumbekzdése).

- 514 Fentiekből kitűnik, hogy a Microsoft maga is úgy jellemzi szerverekhez való operációs rendszereinek különféle változatait, mint amelyeket úgy terveztek, hogy eltérő feladatokra vonatkozó felhasználói igényeknek feleljenek meg. Ugyancsak nyilvánvaló e reklámanyagokból, hogy a különféle változatokat nem úgy tervezték, hogy ugyanolyan hardvereken fussanak.
- 515 Ugyancsak megjegyzi az Elsőfokú Bíróság, hogy a többi operációsrendszer-forgalmazó termékeit szintén munkacsoport-szolgáltatásokra „optimalizálták”. Különösen ez a helyzet a Red Hat termékeivel, amelynek „Red Hat Enterprise Linux ES”, illetve „Red Hat Enterprise Linux AS” operációs rendszereit egyértelműen eltérő fogyasztói igények kielégítésére alkották meg. Így, amint azt a Bizottság a megtámadott határozat 463. lbjegyzetében megjegyzi, a Red Hat weblapján annak „Red Hat Enterprise Linux ES” rendszerét úgy jellemzik, mint amely „ideális hálózati, állomány-, nyomtató-, levelezési szolgáltatásokhoz, web- és egyedi szakmai alkalmazásokhoz vagy programcsomagokhoz”. Másfelől annak „Red Hat Enterprise Linux AS” rendszerét úgy írja le, mint amely a „felsőkategóriás és az alaptervékenység szempontjából kritikus rendszereket” célozza, és amely „a legmegfelelőbb megoldás a nagyméretű részleg- és adatközpontszerverek számára”. Mindez összhangban van azzal a megállapítással, hogy a felsőkategóriás szervereken futó operációs rendszereket arra tervezték, hogy „az alaptervékenység szempontjából kritikus” feladatokat lássanak el, így megbízhatóbbaknak kell lenniük és több funkcionalitást kell tartalmazniuk, mint a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereknek (a megtámadott határozat (57) és (346) preambulumbekzdése).
- 516 Harmadszor a Bizottság hivatkozott a „Microsoft árképzési stratégiájára”, különösen arra a tényre, hogy szerverekhez való operációs rendszereinek különféle változataira különböző árakat határozott meg (a megtámadott határozat (369–382) preambulumbekzdése).

517 Először is a megtámadott határozat (370)–(373) preambulumbekkezdésében kifejtettekből nyilvánvaló, és a Microsoft által sem vitatott, hogy jelentős árkülönbségek vannak a szerverekhez való operációs rendszereinek különféle változatai között, mind a Windows 2000 Server, mind pedig a Windows 2003 Server termékcsalád esetében.

518 Így 25 „ügyfél-hozzáférési licenc” (Client Access Licences, a továbbiakban: CAL) esetén a Windows 2000 Advanced Server ára 2,22-szor magasabb, mint a Windows 2000 Server ára, míg a Windows 2000 Datacenter Server ára 5,55-szorosa a Windows 2000 Server árának (25 CAL alapján).

519 Hasonlóképp, 25 CAL esetén a Windows Server 2003 Enterprise Edition ára 2,22-szorosa a Windows 2003 Standard Edition árának. A Windows Server 2003 Datacenter Edition ára 5,55-szorosa a Windows Server 2003 Standard Edition árának (25 CAL esetén). A Windows Server 2003 Web Editiont, amelyet csak bizonyos meghatározott feladatok ellátására lehet használni (lásd a fenti 513. pontot), jóval alacsonyabb áron értékesítették, mint a Windows Server 2003 Standard Editiont.

520 Ezt követően, ellentétben azzal, amit a Microsoft kíván sugallni (lásd a fenti 446. pontot), azt a következtetést, hogy ezek a változatok eltérő termékpiacokhoz tartoznak, a Bizottság nem pusztán abból a tényből vonja le, hogy a Microsoft eltérő árakat szabott a szerverekhez való operációs rendszerei különböző változataiért. A keresleti helyettesíthetőség szempontjából a Bizottság nem csak az árbeli eltéréseket veszi figyelembe, hanem egyúttal elsősorban azt a tény is, hogy a különféle változatok mindegyikét meghatározott felhasználói igények kielégítésére szánták.

521 Ugyancsak nem hivatkozhat a Microsoft arra a tényre, hogy Windows Server 2003 termékcsaládjának „drágább” változatai, nevezetesen a Windows Server 2003 Enterprise Edition és a Windows Server 2003 Datacenter Edition ugyanazon munkacsoport-feladatok ellátását teszik lehetővé, mint a Windows Server 2003 Standard Edition. Bár ez igaz, tény azonban, hogy az első két rendszert arra szánták, hogy olyan igényeket elégítsenek ki, amelyek eltérőek a harmadik rendszerrel szemben táplál-
takkal, és hogy valószínűtlen, hogy a csak az egyik munkacsoport-szolgáltatásban
érelkelt felhasználó e célra megvásárolna egy, a Windows Server 2003 Standard
Editionnél jóval költségesebb rendszert.

522 Amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (376) preambulumbekkezdésében helyesen jegyzi meg, a Microsoft maga is osztja ezt a véleményt, amikor saját keres-
kedelmi anyagában a Windows 2000 Server termékcsaládba tartozó rendszerekre
utalva azt állítja, hogy:

„[A] család három terméke – a Windows 2000 Server, a [Windows 2000] Advanced Server és a [Windows 2000] Datacenter Server – lehetővé teszi az Ön számára, hogy beruházását úgy formálja, hogy az olyan szintű rendszer-elérhetőséget biztosítson, amely anélkül felel meg az Ön különböző üzleti tevékenységeinek, hogy feleslegesen sokat fizetne olyan tevékenységek miatt, amelyek nem igényelnek maximális műkö-
dési időt.”

523 Ugyanezen összefüggésben a Microsoft nem érvelhet azzal, hogy a Windows Server 2003 Standard Edition operációs rendszer lehetővé teszi a munkacsoport-feladatoktól eltérő feladatok ellátását is. Ez az érvelés figyelmen kívül hagyja azt a tényet, hogy a Microsoft ennek az operációs rendszernek az esetében különböző árakat határoz meg attól függően, hogy munkacsoport-szolgáltatások vagy más típusú szolgáltatások nyújtására kívánják használni. Amint azt a megtámadott hatá-
rozat (84) és (380) preambulumbekkezdése kifejti, a Windows Server 2003 Stan-
dard Edition operációs rendszerért a Microsoft által szabott ár díjfizetést foglal
magában minden egyes olyan szerver után, amelyen azt telepítik, illetőleg díjfize-
tést (CAL) tartalmaz minden egyes ügyfélszámítógép után, amelynek ez a szerver

munkacsoport-szolgáltatást nyújt. Ezzel szemben a felhasználónak nem kell ügyfél-hozzáférési licencet vásárolnia, ha az operációs rendszert „nem hitelesített” feladatok ellátására kívánja használni, mint például tűzfal-, proxy- vagy gyorsítótár-kiszolgálás. E megállapításokból kiviláglik emellett, hogy nem helytálló a Microsoft azon állítása, amely szerint „a forgalmazók azok jövőbeni használatától függően nem számítanak fel különböző árakat különböző személyeknek valamely szerverekhez való operációs rendszer ugyanazon kiadásáért”.

524 Negyedszer és végezetül a Bizottság megjegyezte, hogy a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereken kívüli szerverekhez való operációs rendszereknek nincs szükségük arra, hogy a szervezeten belül ugyanolyan mértékben működjenek együtt az ügyfélszámítógépekkel, mint a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek (a megtámadott határozat (346) és (383)–(386) preambulumbekzdése).

525 E tekintetben elegendő utalni arra, hogy a fenti 385. pontban már megállapítottuk, hogy a Bizottság értékelése helyes volt. Mindenesetre értékelését a Microsoft sem vitatta.

526 A fenti megfontolásokból következik, hogy a Microsoft nem bizonyította, hogy nyilvánvalóan helytelen a Bizottság azon megállapítása, amely szerint nincs olyan termék, amely a keresleti oldal szemszögéből nézve oly mértékű versenykénszert gyakorolna a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerekre, hogy ugyanazon érintett termékpiacba kellene belefoglalni (a megtámadott határozat (387) preambulumbekzdése).

527 Másodsorban a Bizottság a megtámadott határozat (388)–(400) preambulumbekzdésében elemezte a kínálati oldali helyettesíthetőség kérdését.

528 A Bizottság úgy találja, hogy „más operációsrendszer-forgalmazók, beleértve különösen a szerverekhez való operációs rendszerek forgalmazóit, nem képesek termelési és forgalmazási eszközeiket jelentős többletköltségek és kockázatok nélkül a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerekre átirányítani kellően rövid idő alatt ahhoz, hogy a kínálati oldali helyettesíthetőséggel kapcsolatos megfontolások a jelen ügyben relevánssá váljanak” (a megtámadott határozat (399) preambulumbekzdése). Egész pontosan a Bizottság elutasítja a Microsoft által a 2001. november 16-i kifogásközlésére adott válaszában felhozott érvet, amely szerint létezik „gyakorlatilag azonnali kínálati oldali helyettesíthetőség”, amennyiben is elegendő „letiltani” az „összetettebb funkcionalításokat” a felsőbb kategóriájú szerverekhez való operációs rendszerekben ahhoz, hogy a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerekkel összehasonlítható terméket kapjunk.

529 Az Elsőfokú Bíróság számára nyilvánvaló, hogy a Microsoft semmi olyan kifejezett érvet nem hoz fel, amely kétségbe vonhatná a Bizottság által a fent hivatkozott preambulumbekzdésekben elvégzett elemzést. A válaszban, anélkül, hogy egyáltalán jelezné, hogy azzal szándékában áll-e vitatni a Bizottság megállapítását, miszerint nem áll fenn kínálati oldali helyettesíthetőség, mindössze azt az általános megállapítást teszi, hogy „a módosítás költsége sok esetben nulla” és „más esetekben [...] elhanyagolható lenne”.

530 E körülmények között az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a Microsoft nem bizonyította, hogy a Bizottság nyilvánvalóan hibásan jutott arra a következtetésre, miszerint a jelen ügyben nem áll fenn kínálati oldali helyettesíthetőség.

531 A fentiekből az Elsőfokú Bíróság azt a következtetést vonja le, hogy a Bizottság helyesen határozta meg a második termékpiacon mint a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacát.

532 Ezt a következtetést nem vonja kétségbe a Microsoft azon állítása, amely szerint „[a]z iparágban senki sem használja a »munkacsoportszerver« kifejezést úgy, ahogyan azt a Bizottság [az érintett termékpiac meghatározására] használta”. Először is, amint azt a Bizottság igen helyesen megállapítja: az általa a piac megnevezésére használt terminológia semmiben nem releváns a tekintetben, hogy helyesen határozta-e meg a piacot. Másodszor a Microsoft állításának egyébként sincs ténybeli alapja, mivel az aktából kiderül, hogy az iparágban használják a megtámadott határozattal érintett termékek megnevezésére a „munkacsoportszerver” és a „munkacsoportszerverekhez való operációs rendszer” kifejezést. Így, 1998. december 10-i panaszában a Sun kifejezetten állítja, hogy a panasz a Microsoftnak a „munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán” tanúsított magatartására vonatkozik. Hasonlóképpen emlékeztetni kell arra, hogy kereskedelmi anyagaiban a Microsoft maga is úgy mutatja be a Windows 2000 Servert, mint ami „a megfelelő megoldás a munkacsoportszerverek számára az állomány-, nyomtató- és kommunikációs feladatok ellátására” (lásd a fenti 506. pontot).

– A piaci részesedések számítására használt módszerről

533 A Microsoft kifogásolja, hogy a Bizottság nem megfelelő módszert alkalmazott a különféle szereplők második termékpiacon meglévő részesedésének számítására. Fenntartja különösen, hogy a módszer nem nyújt „releváns információt az erőfölényről”.

534 Az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a lent kifejtett indokok miatt a Microsoft nem bizonyította, hogy a Bizottság által használt módszer bármilyen nyilvánvaló mérlegelési hibán alapulna.

535 A megtámadott határozat (473)–(490) preambulumbekzdésében a Bizottság részletes magyarázatot fűz e módszerhez.

536 A Bizottság először is azt állítja, hogy a különféle szereplők piaci helyzetének értékelésére „közelítő értékek” (proxyk) kétféle csoportját használja, nevezetesen először is az új értékesítéseknek az IDC által az árkategóriák alapján nyújtott becsült értékét, illetve a különféle feladatokra jutó munkateher-arányokat, másodszor pedig a piaci részesedéseknek a 2003-as piacfelmérés és a második és harmadik Mercer-felmérések eredményein alapuló becsült értékét (a megtámadott határozat (473) preambulumbekzdése).

537 Előzetesen rá kell mutatni arra, hogy az előző pontban szereplő megállítás alapján látható, hogy nyilvánvalóan nem helytálló a Microsoft kijelentése, miszerint a Bizottság a piaci részesedések számításakor csak a szerverekhez való operációs rendszerek által a munkacsoport-feladatok ellátására fordított időt, és a 25 000 USA-dollár alatti szerverekhez való operációs rendszerek értékesítési adatait vette figyelembe. A Microsoft elmulaszt említést tenni arról, hogy a Bizottság az IDC-n kívüli forrásokból származó adatokat is figyelembe vett. Amint az a lenti 556. pontban bemutatásra kerül, az utóbbi adatok alapján meghatározott piaci részesedések általánosan megfelelnek azoknak, amelyeket az IDC adatai alapján határoztak meg.

538 Ezt követően a Bizottság megállapítja, hogy a piaci részesedéseket az értékesített termékek darabszáma és a szoftverek és hardverek értékesítéséből származó együttes forgalom alapján kell megbecsülni (a megtámadott határozat (474)–(477) preambulumbekzdése).

539 Végezetül a Bizottság szerint az IDC adatait két „szűrő” alkalmazásával kell kiigazítani (a megtámadott határozat (478)–(489) preambulumbekzdése). Először is csak a 25 000 USA-dollár (illetve 25 000 euró, mivel amint azt a megtámadott határozat

6. lábjegyzete megállapítja, a kérdéses időben 1 euró nagyjából 1 USA-dollárnak felelt meg) alatti szervereket veszi figyelembe. Másodszor csak az IDC által meghatározott bizonyos feladatcsoportokat vesz figyelembe.

540 A Microsoft panasza ennek a két szűrőnek a használatára vonatkozik.

541 Az első szűrő esetében, magában a válaszban a Microsoft meglehetősen általánosságban csak annak relevanciáját kifogásolja. A válasz C.12. mellékletében valamennyire kifejti ezt az érvet, először is azt állítva, hogy a 2003-as piacfelmérés, amelynek bizonyos eredményeit a Bizottság arra használta, hogy igazolja a szűrő alkalmazását, csak „meghatározott vevői kör magatartására” vonatkozik, másodszor pedig kifogásolva azt a tényt, hogy a Bizottság a szerverek és nem az operációs rendszerek értékesítési árát veszi figyelembe. Ez utóbbi pont kapcsán a felperes azt állítja, hogy ugyanazon munkacsoportszerverekhez való operációs rendszer jelentősen eltérő árú szervereken is futhat, azaz 25 000 USA-dollárnál drágább szervereken is.

542 Ezen érveknek nem lehet helyt adni.

543 Először is a Bizottság által a 2003-as piacfelmérés kapcsán megkérdezett szervezetek nem „meghatározott vevői kört” képviselnek. Amint azt a megtámadott határozat (8) preambulumbekzdése megállapítja, ezek a szervezetek a Bizottság által véletlenszerűen kiválasztott, különféle tagállamokban székelő, eltérő méretű és tevékenységi körű vállalkozások.

544 Emellett, amint azt a Bizottság az Elsőfokú Bíróság által feltett egyik írásbeli kérdésre adott válaszában állítja, a 25 000 USA-dolláros (avagy 25 000 eurós) árhatár „a rendszer teljes költségére vonatkozik (azaz a hardverre és a szoftverre)”. Az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a Bizottság helyesen járt el, amikor a munkacsoport-szerverekhez való operációs rendszerek piacán lévő szereplők piaci részesedésének értékelésekor figyelembe vette a hardver és a szoftver értékesítési árát. Amint azt a megtámadott határozat (69) és (474) preambulumbekzdése megállapítja, egyes forgalmazók (ideértve a Sunt és a legtöbb UNIX-forgalmazót) a hardverrel összekapcsoltan fejlesztik ki és értékesítik a szerverekhez való operációs rendszereket. Az Elsőfokú Bíróság emellett figyelembe veszi azt a tényt is, hogy a közigazgatási eljárás során a Microsoft maga is javasolta a Bizottság által ily módon elfogadott megközelítést (lásd a megtámadott határozat (476) preambulumbekzdését).

545 Végezetül az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a Bizottság helyesen alkalmazta a 25 000 USA-dolláros (vagy 25 000 eurós) felső árhatárt, amely megfelel az IDC elemzése szempontjából három csoportba osztott szerverpiac első csoportjába tartozó szerverek legmagasabb értékesítési árának (a megtámadott határozat (480) preambulumbekzdése). A 2003-as piacfelmérés eredményeiből kitűnik, hogy a munkacsoport-szerverekhez való operációs rendszerek általában valóban viszonylag olcsó szervereken futnak, szemben az „alaptevékenység szempontjából kritikus” alkalmazásokkal, amelyek felsőkategóriás szervereken futnak.

546 Ennek a kutatásnak a keretében tehát a Bizottság az érintett szervezeteket arra kérte, hogy mondják meg, milyen magas árat lennének hajlandóak fizetni egy munkacsoport-szerverért (a 2003. június 4-i információkérés 3. kérdése). A kérdésre válaszoló 85 szervezetből 83 (nagyjából 97,6%) állította, hogy nem fizetne többet 25 000 eurónál.

547 Hasonlóképpen, a 2003. június 16-i információkérésében a Bizottság számos kérdést tett fel a szervezeteknek az állomány- és nyomtatószolgáltatás nyújtására szánt

szerverek múltbéli és tervezett beszerzésére vonatkozóan (a 8. és 9. kérdés). Az e kérdésekre adott válaszokból kitűnik, hogy az e célra a szervezetek által beszerzett 8236 szerver közül 8001 (nagyjából 97,1%) kevesebbe került, mint 25 000 euró, és hogy a tervezett 2695 vásárlásból 2683 szerver beszerzésére (nagyjából 99,6%) 25 000 eurónál kevesebbet szánnak (a megtámadott határozat (479) preambulumbekzdése).

548 A második szűrőre vonatkozóan magában a válaszban a Microsoft mindössze annyit jegyez meg, hogy ennek a szűrőnek az alkalmazása arra az abszurd következményre vezet, hogy „valamely operációs rendszer adott példánya piacon belülinek és azon kívülinek egyaránt minősülhet, attól függően, hogy egy adott pillanatban milyen feladatot lát el”. A válasz C.12. mellékletében a felperes hozzáteszi, hogy „[az e szűrő alkalmazásával] (mesterségesen) kizárt értékesítések jelentős része szinte biztosan olyan [szerverekhez való operációs rendszer] értékesítésének minősül, ami a Bizottság által meghatározott piachoz [nevezetesen a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacához] tartozik”.

549 Ezen érvek szintén nem elfogadhatóak.

550 Az Elsőfokú Bíróság nem csak azt állapítja meg, hogy a Bizottság teljesen helyesen alkalmazta ezt a második szűrőt, hanem azt is, hogy használatának következményeit a Microsoft jelentősen eltúlozza.

551 Fontos emlékezni arra, hogy miért is tartotta szükségesnek a Bizottság ennek a szűrőnek a használatát. Amint azt a megtámadott határozat (482) preambulumbekzdése megállapítja, a Bizottság indoka erre az volt, hogy a 25 000 USA-dollárnál (vagy 25 000 eurónál) olcsóbb szervereken futó operációs rendszereknek nem mindegyike nyújt munkacsoport-szolgáltatásokat. E rendszerek némelyikét kizárólag arra szánják, hogy a munkacsoport-hálózatokon kívül eső, vagy azok peremén lévő feladatokat lássanak el, mint a webes alkalmazások vagy a tűzfalszolgáltatások. Ez a helyzet

áll fenn például a Windows Server 2003 Web Edition esetében, amely licencfeltételei szerint nem használható munkacsoport-szolgáltatások nyújtására, és amely általában 25 000 USA-dollárnál (vagy 25 000 eurónál) olcsóbb szervereken fut.

- 552 A Bizottság tehát helyesen jutott arra a következtetésre, hogy szükséges volt az IDC 25 000 USA-dollárnál (vagy 25 000 eurónál) olcsóbb számítógépek értékesítésére vonatkozó adatainak kiigazítása az e szerverek által ellátott feladatok figyelembe vételével (a megtámadott határozat (483) preambulumbekzdése). Ennek érdekében a Bizottság az IDC-nek az „IDC Server Workloads 2003 Model” elnevezésű adatbázisban szereplő adatait használta. Ezeket az adatokat olyan fogyasztóktól szerezték, akiket az IDC arra kért, hogy nevezzék meg azokat a feladatokat (vagy „munkaterheket”) amelyeket a szervezetük által használt szerverek ellátnak. Amint az a fenti 431. pontban már kifejtésre került, az IDC nyolc fő feladatcsoportot határozott meg, és azokon belül megkülönböztetett több alcsoportot. A Bizottság az „állomány- és nyomtatómegosztás” és a „hálózatkezelés” alcsoportokat használta, azokat, amelyek legközelebb álltak a megtámadott határozatban említett, „állomány- és nyomtatószolgáltatásokhoz”, illetve a „felhasználó és felhasználócsoporthatározat-adminisztrációval” kapcsolatos szolgáltatásokhoz (a megtámadott határozat (486) preambulumbekzdése).
- 553 Bizonyos, hogy az ebbe a két alcsoportba tartozó feladatok nem felelnek meg teljesen azon szolgáltatásoknak, amelyek a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek munkáját alkotják. A Bizottság azonban ennek teljesen tudatában volt, és ez kitűnik a megtámadott határozat (487) és (488) preambulumbekzdésében felhozott példákban is, amelyek bizonyítják, hogy a felsőkategóriás szerverek által végzett bizonyos feladatok, jóllehet nyilvánvalóan nem munkacsoport-feladatok, elhelyezhetők egyik vagy másik említett alcsoportban is.
- 554 Mindazonáltal pontosan a Microsoft által kifogásolt két szűrő együttes használata tette lehetővé az IDC és a Bizottság által azonosított feladatok közötti inkonzisztencia csökkentését.

555 Mindenesetre meg kell állapítani, hogy a kizárólag az első szűrő használata esetén kapott piaci részesedések nem térnek el jelentősen a két szűrő együttes használata esetén kapottaktól. A Microsoft 2002-es piaci részesedése tehát a 25 000 dollárnál alacsonyabb áron értékesített valamennyi szerver alapján számítva 64,9% az eladott termékek száma és 61% a forgalom alapján (a megtámadott határozat (491) preambulumbekzdése). Amikor pedig ugyanezen szerverek közül csak az „állomány- és nyomtatómegosztás” és a „hálózatkezelés” alcsoportokat vesszük figyelembe, akkor a Microsoft piaci részesedései a következők: az első alcsoport esetében 66,4% az eladott termékek száma (és 65,7% a forgalom) alapján, míg a második alcsoport esetében 66,7% az eladott termékek száma (és 65,2% a forgalom) alapján (a megtámadott határozat (493) preambulumbekzdése).

556 Általánosabban fogalmazva, amint azt a megtámadott határozat (473) preambulumbekzdése megjegyzi, az IDC adatainak felhasználásával és mindkét szűrő együttes alkalmazásával nyert százalékok általában azonosak a 2003-as piac-felmérés és a második és harmadik Mercer-felmérés alapján kapott adatokkal (lásd például a megtámadott határozat (495), a (497) és (498) preambulumbekzdését). E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a Bizottság minden esetben az óvatosabb becslést vette figyelembe. Így a Microsoft esetében a legalacsonyabb, „legalább 60%-os” piaci részesedést vette alapul (a megtámadott határozat (499) preambulumbekzdése).

557 Az Elsőfokú Bíróság arra a következtetésre jut, hogy a Microsoft nem bizonyította, hogy a Bizottság által a piaci részesedések kiszámításához használt módszer nyilvánvaló mérlegelési hibában szenved, vagy hogy annak eredményeként a megtámadott határozat (491)–(513) preambulumbekzdésében megadott piaci részesedési becslések nyilvánvalóan hibásak lennének.

558 Hozzá kell tenni, hogy a Bizottság azon megállapítását, hogy a Microsoft erőfölényben volt a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán, nem kizárólag a piacon meglévő részesedésére alapította. Ugyancsak figyelembe vette azt

a tényt, hogy különösen a hálózati hatások és az interoperabilitásra vonatkozó akadályok, illetve az e piac és az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piaca között meglévő szoros kereskedelmi és műszaki kapcsolatok miatt (a megtámadott határozat (526)–(540) preambulumbekzdése) belépési korlátok álltak fenn a piacon (a megtámadott határozat (515)–(525) preambulumbekzdése).

559 Végezetül a szolgáltatás visszaélészerű megtagadása tekintetében emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság azt hozza fel a Microsofttal szemben, hogy az az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán meglévő kvázi monopolhelyzetét, annak kiterjesztésével arra használta, hogy befolyásolja a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacát (a megtámadott határozat (533), (538), (539), (764)–(778), (1063), (1065) és (1069) preambulumbekzdése). Más szóval a Microsoft visszaélészerű magatartása az első termékpiacon meglévő erőfölényéből fakadt (a megtámadott határozat (567) és (787) preambulumbekzdése). Még ha a Bizottság helytelenül is gondolta volna, hogy a Microsoft erőfölényben van a második piacon (lásd különösen a megtámadott határozat (491)–(541), (781) és (788) preambulumbekzdését), ez önmagában nem elegendő azon állítás alátámasztására, hogy a Bizottság helytelenül következtetett arra, hogy a Microsoft visszaélt erőfölényével.

– Az alkalmazandó szempontról

560 A megtámadott határozatban a Bizottság megvizsgálta, hogy a kérdéses megtagadás magában hordozta-e a verseny megszűnésének „veszélyét” a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán (a megtámadott határozat (585), (589), (610), (622), (626), (631), (636), (653), (691), (692), (712), (725), (781), (992) és (1070) preambulumbekzdése). A Microsoft szerint ez a szempont nem kellően pontos, mivel a szellemi tulajdonjog gyakorlására vonatkozó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottságnak azt kell bizonyítania, hogy a szellemi tulajdonjog harmadik félnek való licenbbe adásának megtagadása „valószínűsíthetően megszünteti a versenyt”, avagy másként fogalmazva a kérdéses magatartás „nagy valószínűséggel” ilyen eredményre vezet.

561 Az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a Microsoft panasza kizárólag terminológiai jellegű és teljesen irreleváns. A „verseny megszüntetésének kockázata” és a „valószínűsíthetően megszünteti a versenyt” a közösségi bíróság által különbségtétel nélkül alkalmazott kifejezés, amelyeket ugyanazon tartalom kifejtésére használnak, nevezetesen hogy az EK 82. cikk nem csak akkortól alkalmazható, ha nincs, vagy gyakorlatilag nincs már verseny a piacon. Ha e cikk alkalmazása előtt azt követelnénk meg a Bizottságtól, hogy várjon, amíg a versenytársakat kizárják a piacról, vagy amíg kizárásuk kellőképpen azonnalivá válik, akkor az nyilvánvalóan ellentétes lenne e rendelkezés céljával, azaz a torzítatlan verseny közös piacon való fenntartásával, különösen pedig az érintett piacon még meglévő verseny védelmével.

562 A jelen ügyben a versenynek a munkacsoportszervekhez való operációs rendszerek piacán való megszűnését megelőzően a Bizottságnak annál is inkább volt oka alkalmazni az EK 82. cikket, mert e piacot jelentős hálózati hatások jellemzik, és emiatt a verseny megszűnése nehezen lenne visszafordítható (lásd a megtámadott határozat (515)–(522) és (533) preambulumbekzdését).

563 Ugyancsak nem kell azt bizonyítani, hogy minden verseny megszűnne a piacon. Az EK 82. cikk megsértésének megállapításához az szükséges, hogy a kérdéses megtagadás alkalmas arra, vagy valószínűsíthető, hogy minden hatékony versenyt megszüntet a piacon. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy ilyen verseny meglétének igazolásához nem elegendő az a tény, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás versenytársai még bizonyos piaci résekben megőriznek valamilyen marginális jelenlétet.

564 Végezetül emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság feladata azt bizonyítani, hogy a szolgáltatás megtagadása a hatékony verseny megszüntetésének veszélyével jár. Amint az a fenti 482. pontban már megállapításra került, a Bizottságnak pontos, megbízható és koherens bizonyítékokra kell alapoznia értékelését, amelyek tartal-

mazzák az adott összetett helyzet értékeléséhez figyelembe veendő összes adatot, és amelyek képesek alátámasztani a belőlük levont következtetéseket.

– A piaci adatok és a versenyhelyzet elemzéséről

565 A megtámadott határozatban a Bizottság együtt elemzi azt a körülményt, hogy az interoperabilitás nélkülözhetetlen, és azt a tényt, hogy a megtagadás valószínűsíthetően megszünteti a versenyt (a megtámadott határozat (585)–(692) preambulumbekzdése). Elemzése négy részből áll. Először is a Bizottság megvizsgálja a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacának fejlődését (a megtámadott határozat (590)–(636) preambulumbekzdése). Másodszor megállapítja, hogy az interoperabilitás olyan tényező, amely meghatározó szerepet játszik a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerek használatában (a megtámadott határozat (637)–(665) preambulumbekzdése). Harmadszor megállapítja, hogy az interoperabilitásra vonatkozó információk Microsoft általi közlésének nincs helyettesítője (a megtámadott határozat (666)–(687) preambulumbekzdése). Negyedszer pedig számos észrevételt tesz a CPLC-re nézve (a megtámadott határozat (688)–(691) preambulumbekzdése).

566 A jelen kifogás alátámasztására a Microsoft által felhozott érvek lényegében a Bizottság elemzésének első részére vonatkoznak. A Microsoft állítása szerint a piaci adatok ellentmondanak annak az érveknek, mely szerint a kérdéses megtagadás miatt a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán a versenyt a megszűnés fenyegeti.

567 Elemzésének első részében a Bizottság először is a Microsoft és a versenytársai második piacon meglévő részesedésének alakulását vizsgálja. Lényegében azt

állapítja meg, hogy a Microsoft piaci részesedése gyors és jelentős növekedésen ment keresztül, majd jórészt a Novell kárára még tovább növekedett. Ezt követően a Bizottság megjegyezte, hogy a UNIX-forgalmazók piaci részesedése gyenge volt. Végezetül úgy találta, hogy a Linux termékeknek csak igen szűk jelenléte volt a piacon, hogy a megtámadott határozat elfogadását közvetlenül megelőző években nem értek el piaci előrehaladást, és hogy a jövőbeni növekedésükre vonatkozó egyes előrejelzések nem voltak alkalmasak a hatékony verseny megszűnésére vonatkozó következtetésének kétségbe vonására.

568 Az Elsőfokú Bíróság úgy találja, hogy e különféle megállapításokat az aktában található bizonyítékok megerősítik, és azokat a Microsoft érvei sem vonják kétségbe.

569 Először is az aktából kitűnik, hogy kezdetben a Microsoft csak ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszereket forgalmazott, és csak viszonylag késői belépő volt a szerverekhez való operációs rendszerek piacán (lásd különösen a 2000. november 17-i első kifogásközlésre adott válasz 47. pontját). A Microsoft csak a kilencvenes évek elején kezdett szerverekhez való operációs rendszer fejlesztésébe, első rendszerét a „Windows NT 3.5 Servert” 1992 júliusában vitte piacra, és csak az 1996 júliusában kibocsátott „Windows NT 4.0” esetében ért el igazi kereskedelmi sikert (lásd különösen a 2000. november 17-i első kifogásközlésre adott válasz 50., és a keresetlevél 50. és 56. pontját).

570 Az IDC-nek a megtámadott határozat (591) preambulumbekzdésében megismételt adataiból kitűnik, hogy a Microsoft piaci részesedése a 25 000 USA-dollárnál olcsóbb szerverekhez való operációs rendszerek piacán, az értékesített termékek darabszáma alapján az 1996-os 25,4%-ról (forgalom alapján 24,5%) 2002-re 64,9%-ra (forgalom alapján 61%) nőtt, hat év alatt majd 40%-ot emelkedve.

- 571 Az IDC-nek a megtámadott határozat (592) preambulumbekzdésében említett adataiból következik az is, hogy a Windows 2000 operációsrendszer-generáció kibocsátását követően a Microsoft piaci részesedése folyamatosan növekedett. Amint azt a Bizottság a megtámadott határozat számos pontján helyesen állapítja meg (lásd például a megtámadott határozat (578)–(584), (588) és (613) preambulumbekzdését), az interoperabilitással kapcsolatos problémák a Microsoft versenytársai számára pontosan a Windows 2000 operációsrendszer-termékcsalád esetében jelentkeztek különösen élesen.
- 572 Így például a Novell által visszafejtés révén kifejlesztett „NDS az NT-hez” szoftver lehetővé tette az interoperabilitást a Microsoft versenytársainak munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerei és a Windows-tartományfelépítés (esetünkben a Windows NT) között. E termék telepíthető volt Windows tartományvezérlőn, és lehetővé tette a felhasználók számára, hogy a Windows NT tartományok különféle aspektusainak adminisztrációjához használják a Novell NDS-ét (a később eDirectorynek nevezett Novell Directory Service). Mindazonáltal, mivel a Microsoft bizonyos információkat nem adott át a Novellnek az NDS az NT-hez nem működik együtt a Windows 2000 Server operációs rendszerrel (lásd a megtámadott határozat (301) preambulumbekzdését).
- 573 Másik példa az AS/U, amelyet az AT&T az 1990-es években bizonyos, a Microsoft által licenc keretében felfedett forráskódokra támaszkodva tudott kifejleszteni. Az AS/U lehetővé tette valamely UNIX-ot futtató szerver számára, hogy elsődleges tartományvezérlőként működjék a Windows NT tartományon belül (lásd a megtámadott határozat (211) preambulumbekzdését). Hasonlóképpen, az AS/U AT&T által licencre adott forráskódjára támaszkodva a Sun kifejlesztett egy az AS/U-hoz hasonló terméket, a „PC NetLinket”, amely Solaris szerveren telepítve lehetővé tette e szerver számára, hogy „a 3.X/95/98/NT felhasználók számára transzparens, Windows NT állomány-, nyomtató-, címár- és biztonsági szolgáltatásokat nyújtson” (mindezt „natívan”, azaz anélkül, hogy a felhasználóknak további szoftvert kellett volna ügyfélszámítógépükre telepíteniük), illetve azt, hogy elsődleges tartományvezérlőként (vagy másodlagos tartományvezérlőként) működjék a Windows NT

tartományon belül (lásd a megtámadott határozat (213) preambulumbekzdését). A Microsoft és az AT&T 2001-ben úgy döntött, hogy licenc megállapodását nem terjeszti ki a szerverekhez való operációs rendszerekkel kapcsolatos bizonyos új technológiákra. Így a Microsoft nem adta át az AT&T-nek a Windows NT 4.0 helyébe lépő rendszerekre vonatkozó forráskódokat. Következésképp a PC NetLink a továbbiakban csak a Windows NT ügyfélszámítógépekkel való együttműködésre volt képes, s így nem tudott együttműködni a Windows 2000-rel és így fokozatosan veszített vonzerejéből.

574 Ugyanezen összefüggésben szükséges megemlíteni a Windows NT technológiáról a Windows 2000 technológiára és az Active Directoryra való áttelepülést követő különféle változásokat (lásd a fenti 167–171. pontot).

575 Másodszor az aktából kitűnik, hogy a Microsoft helyzetének a fentiekben leírt fejlődésével egyidejűleg a Novell folyamatos hanyatlással szembesült a munkacsoport-szerverekhez való operációs rendszerek piacán, s mindössze néhány év alatt másodlagos szereplővé vált. A Microsoftnak a szerverekhez való operációs rendszerek piacára való belépésekor a munkacsoport-szolgáltatások nyújtásának vezető terméke a Novell – ezen a piacon már a nyolcvanas évek közepe óta jelen lévő – NetWare-je volt (lásd a kereset 56. pontját).

576 Az IDC-nek a megtámadott határozat (593) preambulumbekzdésében említett adatai is bizonyítják, hogy amikor az „állomány- és nyomtatómegosztás” alcsoportot és a 25 000 USA-dollárnál olcsóbb szervereket vesszük figyelembe, a NetWare piaci részesedése az értékesített termékek száma alapján számítva a 2000-es 33,3%-ról, 2002-re 23,6%-ra esett vissza, forgalom alapján pedig a 2000-es 31,5%-ról, 2002-re 22,4%-ra csökkent.

- 577 A Novell hanyatlását a piaci elemzők állításai, és maga a Microsoft is megerősíti (a megtámadott határozat (596) preambulumbekzdése).
- 578 Hasonlóképpen, a harmadik felmérése eredményeinek elemzését tartalmazó jelentésében a Mercer kifejezetten megállapítja, hogy számos szervezet csökkentette a NetWare használatát. Megjegyzi különösen, hogy „amikor az elmúlt öt év tekintetében a munkacsoport-feladatokra alkalmazott egyes szerverekhez való operációs rendszerek használatáról kérdeztük őket, a NetWare használatát csökkentő szervezetek száma mintegy 7:1 arányban bizonyult nagyobbnak, mint a NetWare használatát növelőké” (a jelentés 25. oldala és 16. táblázata).
- 579 Emellett, amint azt a Bizottság helyesen jegyzi meg a megtámadott határozat (594) és (595) preambulumbekzdésében, a 2003-as piacfelmérés bizonyos eredményei és a Microsoft által a közigazgatási eljárás során bemutatott vevői nyilatkozatok világosan bizonyítják a szervezeteken belül a NetWare-nek a Windows 2000 Serverrel való helyettesítésére irányuló tendenciát. Másfelől pedig csak nagyon kevés példa található a Windowsról a NetWare-re való „átállásra”.
- 580 Harmadsorban az aktában szereplő bizonyítékok rámutatnak arra is, hogy a Microsoft más versenytársai is csak marginális helyzet fenntartására voltak képesek a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán.
- 581 Először is tehát az IDC-nek a megtámadott határozat (508) preambulumbekzdésében említett adatai bemutatják, hogy a UNIX-forgalmazók (ideértve a Sunt is) piaci részesedése az „állomány- és nyomtatógosztság” alcsoport és a 25 000 USA-dollárnál

olcsóbb szerverek figyelembe vétele esetén az értékesített termékek száma alapján 4,6%, forgalom alapján pedig 7,4%. A „hálózatkezelés” alcsoport esetében ez a szám 6,4% az értékesített termékek és 10,8% a forgalom alapján.

582 A 2003-as piacfelmérésből és a Microsoft által bemutatott vevői nyilatkozatokból kitűnik, hogy a UNIX rendszereket valójában nem munkacsoport-feladatok elvégzésére, hanem az „alaptevékenység szempontjából kritikus” webszolgáltatások és tűzfalalkalmazások, illetve kisebb mértékben belső e-mail szolgáltatások futtatására használják (a megtámadott határozat (509–511) preambulumbekzdése).

583 Emellett az IDC adatai, a 2003-as piacfelmérés eredményei és a Microsoft által bemutatott vevői nyilatkozatok is bizonyítják, hogy a Microsoft állításaival ellentétben a megtámadott határozat elfogadásakor a Linux termékek is csak marginálisan voltak jelen a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán.

584 Az IDC-nek a megtámadott határozat (599) preambulumbekzdésében ismertett adatai szerint a Linux termékek forgalmazóinak együttes, az értékesített termékek száma szerinti piaci részesedése az „állomány- és nyomtatómegosztás” alcsoportban és a 25 000 USA-dollárnál olcsóbb szerverek esetében a 2000-es 5,1%-ról, 2002-re 4,8%-ig esett vissza. Forgalom alapján számolva az együttes piaci részesedés ebben az időszakban 3,9% maradt.

585 Nem vitatott, hogy a „hálózatkezelés” alcsoportban és a 25 000 USA-dollárnál olcsóbb szerverek esetében az IDC-nek a megtámadott határozat 728. lábjegyzetében említett adatai szerint (lásd ugyancsak a megtámadott határozat

(505) preambulumbekendését), a Linux termékek együttes, az értékesített termékek alapján számolt részesedése a 2000-es 10,1%-ról, 2002-re 13,4%-ra emelkedett (a forgalom alapján ugyanezen időszakban pedig 8%-ról 10,8%-ra). Mindazonáltal ezt az emelkedést annak a ténynek a fényében kell értékelni, hogy amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (488) preambulumbekendésében és a fent hivatkozott lábjegyzetében megjegyzi, ez az alcsoport olyan szolgáltatásokat is magában foglal, amelyek a megtámadott határozat értelmezése szerint nem minősülnek munkacsoport-szolgáltatásnak. Az IDC leírása szerint ez az alcsoport „a következő hálózati alkalmazásokat foglalja magában: címtár, biztonsági/hitelesítési, hálózati adat- és állományátvitel, kommunikáció és rendszeradat és -állomány átvitel” (a megtámadott határozat (488) preambulumbekendése). E leírás valószínűsíthetően arra vezette az IDC által megkérdezett felhasználókat, hogy ezen alcsoportba foglaljanak olyan feladatokat is, amelyek valójában nem tartoznak oda (és nem tartoznak az érintett termékpiachoz), és amelyeket általában Linux vagy UNIX rendszerek végeznek el. Például ez a leírás úgy is értelmezhető, mint amely kiterjed a „hálózati peremfeladatokat”, mint a tűzfal (ami tekinthető „biztonsági” feladatnak), vagy az útválasztás (*routing*) (ami felfogható a „hálózati adat- és állományátvitelre” vonatkozó feladatként). Mindazonáltal, amint azt különösen a megtámadott határozat (58), (346), (482), (600) és (601) preambulumbekendése megállapítja, az ilyen típusú feladatokat általában Linux rendszer látja el alsókategóriás szervereken. Ennek megfelelően az IDC-nek a „hálózatkezelés” alcsoportra vonatkozó adatai túlbecsülik a Linux rendszerek eladásait a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán.

586 Való igaz, hogy a megtámadott határozat (487) preambulumbekendésében a Bizottság megjegyzi, hogy az IDC-nek az „állomány- és nyomtatómegosztás” alcsoportra vonatkozó adatai szintén nem megfelelőek, nevezetesen mivel az „alaptevékenység szempontjából kritikus” alkalmazásokat ellátó felsőkategóriás szerverek felhasználhatók bizonyos dokumentumok (például számlák) nyomtatására, s a megkérdezett felhasználók így gondolhatnak arra, hogy ezek a szerverek az ezen alcsoportba tartozó feladatokat is ellátnak, miközben nyilvánvaló, hogy nem minősülnek munkacsoportszervereknek. Mindazonáltal a 25 000 eurós (avagy 25 000 USA-dolláros) szűrő lehetővé teszi e pontatlanságok csökkentését (lásd a megtámadott határozat (489) preambulumbekendését, amelyben a Bizottság megjegyzi, hogy a számlákat nyomtató „mainframe-ek” általában ennél többre kerülnek). Az IDC adatai tehát a „hálózatkezelés” alcsoport esetében sokkal inkább tekinthetők hibásnak, mint az „állomány- és nyomtatómegosztás” alcsoport esetében.

587 Meg kell jegyezni, hogy a 2003-as piacfelmérési eredményei nem tartalmazzák az előző pontban említetthez hasonló hibákat. Ezek az eredmények megerősítik, hogy a Linux csak marginálisan volt jelen a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán. A Bizottság a 2003. április 16-i információkérésében az érintett szervezetektől azt kérdezte, hogy Samba szoftverrel kombináltan használnak-e a munkacsoport-feladatok ellátására Linux szervereket (a 25. kérdés). A vizsgálatban résztvevő 102 szervezetből csak 19 használt Linux szervert munkacsoport-feladatok ellátására, és legtöbb esetben ilyenkor is csak korlátozott mértékben (a megtámadott határozat (506) preambulumbekzdése). Így tehát a 2003-as piacfelméssel lefedett több, mint 1 200 000 ügyfélszámítógépből az állomány- és nyomtatószolgáltatásokhoz kapcsolódó feladatok vonatkozásban kevesebb, mint 70 000-et (kevesebb, mint 5,8%-ot) szolgáltat ki Linux/Samba szerver (a megtámadott határozat (506) és (599) preambulumbekzdése).

588 Hasonlóképpen, amint azt a Bizottság az ellenkérelemben kifejti (140. pont), a második Mercer-felmérés a Linux termékek esetében 4,8%-os együttes piaci részesedést számít az állomány- és nyomtatószolgáltatásokkal kapcsolatos feladatok, és 5,2%-ot a felhasználók és felhasználócsoporthoz kapcsolatos feladatok esetében (a harmadik Mercer-felmérés szerint ugyanezen termékek esetében a piaci részesedés 5,4% az állomány- és nyomtatószolgáltatásokkal kapcsolatos, és 4,5% a felhasználók és felhasználócsoporthoz kapcsolatos feladatok esetében).

589 Valójában a 2003-as piacfelmérési eredményei bizonyítják, hogy hasonlóképpen a UNIX-hoz, a Linux termékeket általában a munkacsoport-feladatoktól eltérő feladatok ellátására használják, nevezetesen web- és tűzfal szolgáltatásokhoz, és az „alaptevékenység szempontjából kritikus” alkalmazások futtatásához (lásd a megtámadott határozat (600) és (601) preambulumbekzdését, amelyekben a Bizottság észrevételeket fűz a 2003. április 16-i információkérés 5. és 6. kérdésére adott válaszokhoz).

590 Amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (602) preambulumbekzdésében helyesen jegyzi meg, ezt a megállapítást megerősítik a Microsoft által a közigazgatási eljárás során benyújtott vevői nyilatkozatok is.

591 A munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán ráadásul a Linux termékek forgalmazóinak jelenléte, amellet, hogy össze sem hasonlítható a Microsoft által alig pár év alatt elért piaci jelenléttel, nem a Microsoft, hanem a Novell és a UNIX-forgalmazók kárára alakult ki. Amint azt a Bizottság a viszonválaszban megjegyzi (104. pont), a Mercer által megkérdezett azon szervezetek közül, amelyek esetében a Linux munkacsoportszerver-feladatokra való használata az elmúlt öt évben növekedett, 67% csökkentette NetWare vagy UNIX használatát, s mindössze 15% csökkentette Windows felhasználását. Amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (632) preambulumbekzdésében helyesen állapítja meg, a 2003-as piac-felmérés csak két példát talált munkacsoport-feladatok Windowsról Linuxra való átállásra.

592 A Microsoftnak a válasz C.11. mellékletében tett ezzel ellentétes kijelentései aligha hihetők, tekintettel különösen az érintett piaci részesedésének a kérdéses megtagadás időszaka alatt bekövetkezett folyamatos növekedésére.

593 A fenti körülmények megerősítik, hogy az információk közlésének Microsoft általi megtagadása azzal a következménnyel járt, hogy versenytársai termékei marginális szerepre vagy éppenséggel veszteséges működésre kárhoztattak. A piaci szereplők közötti esetleges marginális verseny megléte nem érvényteleníti a Bizottság érvét, amely szerint a piacon fennáll a mindenféle hatékony verseny megszűnésének a veszélye.

594 A fenti 583–593. pontban hivatkozott tényezők alapján az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy a Bizottság helyesen állapította meg a megtámadott határozat (603) preambulumbekzdésében, hogy a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán a Linux-forgalmazók nem jelentenek jelentős fenyegetést a Microsoftra nézve.

595 A Microsoft arra is hivatkozik, hogy a Linux termékek jelenléte a munkacsoport-szerverekhez való operációs rendszerek piacán a jövőben növekedni fog. Ezt az érvet részletesebben kifejti a keresetlevél A.19. és a válasz C.11. mellékletében. A Bizottság az ellenkérelem B.10. és a viszonzválasz D.11. mellékletében részletesen választ ad ezekre az érvekre.

596 Érvelése alátámasztására a Microsoft először is a harmadik Mercer-felmérés egyes eredményeire hivatkozik.

597 Ebben a felmérésben a munkacsoport-feladatok ellátására már Linux operációs rendszereket használó szervezetek informatikai döntéshozóit a Mercer arról kérdezte, hogy az elkövetkezendő öt évben tervezik-e a használat kiterjesztését. A Mercer-jelentés 19. táblázata, amelyben e felmérés eredményeit elemzik, ismerteti, hogy az érintett 70 informatikai döntéshozókból 53 adott pozitív választ.

598 Az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a Bizottság helyesen következtetett a megtámadott határozat (605) preambulumbekzdésében arra, hogy ez a körülmény nem mérvadó. Egyfelől ez az 53 informatikai döntéshozó a harmadik Mercer-felmérésben résztvevőknek mindössze 17,9%-a volt (e döntéshozókból 226 állította, hogy szervezete nem használ Linux rendszereket munkacsoport-szolgáltatások nyújtására).

Másfelől a kérdéses 53 informatikai döntéshozó nem határozta meg, hogy milyen mértékben kívánja növelni a Linux használatát a munkacsoport-feladatok ellátásában, sem pedig azt, hogy ezt a növelést a Windows hátrányára kívánják-e megvalósítani.

599 Ráadásul ugyanezen Mercer-jelentés 18. táblázata szerint 58 informatikai döntéshozó vélte úgy, hogy a munkacsoport-feladatok ellátásában a Linux az elkövetkezendő öt évben még „életképessé” sem fog válni.

600 Igaz ugyan, hogy ugyanezen táblázat szerint a megkérdezett informatikai döntéshozók 60%-a állította, hogy szervezetük tervezi munkacsoport-feladatok ellátására Linux rendszerek alkalmazását az elkövetkezendő öt évben. Mindazonáltal, amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (606) preambulumbekzdésében helyesen jegyzi meg, e döntéshozókat nem kérték arra, hogy határozzák meg a Linux alkalmazásának tervezett mértékét, vagy hogy mondják meg, mindezt a Windows kárára teszik-e majd.

601 Ezután a Microsoft hivatkozik az IDC egyes előrejelzéseire, amelyek szerint a Linux piaci részesedése 2003 és 2008 között megkétszereződik.

602 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az IDC adataiban számos hiba van, mivel alcsoportjai olyan feladatokat is tartalmaznak, amelyek nem tartoznak a munkacsoportszerver-feladatok megtámadott határozat szerinti piacához. Az IDC növekedésre vonatkozó előrejelzéseit ezért megfelelően kell figyelembe venni.

603 Ráadásul, amint azt a Bizottság helyesen állapítja meg a megtámadott határozat (609) preambulumbekzdésében, az ezen előrejelzések alapján a Linux által elérhető korlátozott piaci növekedés nem a Windows, hanem az azzal versenyző rendszerek, különösen a NetWare hátrányára valósulna meg. Az Elsőfokú Bíróság e tekintetben megjegyzi, hogy 2003 áprilisában a Novell bejelentette, hogy NetWare 7.0 operációs rendszerét 2005-től két különböző változatban értékesíti, egyiket a hagyományos NetWare platformra, másikat pedig Linux operációs rendszerre építve (lásd a megtámadott határozat (95) preambulumbekzdését).

604 Végezetül a Microsoft a keresetlevél A.19. és válasz C.11. mellékletében hivatkozik egyes „iparági megfigyelők” véleményére. Kifejezetten hivatkozik a Merrill Lynch 50 informatikai döntéshozót felölelő felmérésének eredményeit összegző, 2004. március 8-i jelentésének egyes részeire (a kereset 7. és a válasz C.11. melléklete). A felperes megjegyzi, hogy ezeknek a döntéshozóknak a fele javasolta szervezete számára, hogy növeljék a Linux rendszerek használatát, illetve hogy e körön belül 34% tervezte ezt a Windows NT felváltása révén megvalósítani az állomány- és nyomtatószolgáltatásokhoz kapcsolódó feladatok esetében.

605 Ezen érvelés nem meggyőző. Mindössze annyit jelent ugyanis, hogy az előző pontban említett feladatok tekintetében a megkérdezett informatikai döntéshozók 17%-ának szándékában állt a Windows NT Linux rendszerekkel való felváltása, de semmit sem mond arról, hogy ily módon a Windowst ténylegesen milyen mértékben váltották volna fel. Valójában annak a fényében, hogy a Merrill Lynch felmérésének időpontjában a Windows NT technológia már „meghaladottnak” volt tekinthető (lásd a megtámadott határozat (583) preambulumbekzdését), nagyon valószínű, hogy a Windows NT szerverek meglévő állománya viszonylag kicsi volt, és ennek megfelelően a fent hivatkozott „átállás” csak kismértékű lett volna. Ugyancsak emlékeztetni kell arra, hogy a szerverekhez való konkurens operációs rendszerek nagyobb fokú interoperabilitást érhettek el a Windows NT rendszerek generációjával, mint a Microsoft által a későbbiekben kibocsátott Windows generációkkal. Amint azt a Bizottság a kérdéses információ nélkülözhetetlenségének körülményére vonatkozó

értékelésében hangsúlyozza (lásd a fenti 366. pontot), a Merrill Lynch jelentésben hivatkozott „átállás” valószínűsíthetően csak egyszeri jelenség volt, és így nem érinti a Bizottságnak a verseny megszűnésének veszélyére vonatkozó megállapításait.

606 Folytatva az elemzés első (a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacának fejlődésére vonatkozó) részét, a Bizottság ezt követően megállapította, hogy a Windows 2000, különösen pedig az Active Directory „rövid idő alatt egyre jelentősebb helyet foglalt el a piacon” (a megtámadott határozat (613)–(618) és (781) preambulumbekzdése). A Bizottság megjegyezte emellett, hogy „az interoperabilitásra vonatkozó információk közlésének Microsoft általi megszakítása révén a Windows 2000 funkcióival való interoperabilitás a konkurens munkacsoportszerverek számára jelentősen nehezebbé vált, mint az a hasonló Windows NT-s technológiák esetében volt”, majd arra következtetett, hogy „[a Windows-tartomány új, a Windows 2000-re jellemző tulajdonságainak] alkalmazása hozzájárul ahhoz, hogy a vevőket, homogén Windows megoldások választására szorítsa a munkacsoport-hálózataik számára” (a megtámadott határozat (613) preambulumbekzdése).

607 Az Elsőfokú Bíróság szerint az akta számos irata támasztja alá e megállapítások helytállóságát.

608 Így, egy 2001 novemberében kiadott jelentésben az IDC megállapította, hogy „a felhasználók jelentős többsége számára a kérdés nem az, hogy alkalmaznak-e, hanem, hogy mikortól alkalmaznak címtárszolgáltatásokat a Windows 2000 Server és a jövőbeni más, szerverekhez való Windows operációs rendszerek támogatására”, illetőleg, hogy „a Windows 2000 felhasználók számára a választott címtár túlnyomórészt az Active Directory lesz” (a megtámadott határozat (614) preambulumbekzdése).

- 609 Hasonlóképpen, amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (616) preambulumbekzdésében megjegyzi, egy 2002-ben az Evans Data Corporation által végzett felmérés szerint, amikor azon címtárszolgáltatásokról kérdezték őket, amelyekhez saját alkalmazásaikat tervezték, az érintett, házon belüli fejlesztők 50,3%-a említette az Active Directoryt.
- 610 A 2003-as piacfelmérés egyes eredményei ugyancsak megerősítik az Active Directory által keltett óriási érdeklődést. Így például a 2003. április 16-i információkérésében a Bizottság arról kérdezte az érintetteket, hogy alkalmazzák-e már számítógépes hálózatuk Windows-tartományának többségében az Active Directoryt (illetve eldöntötték-e annak alkalmazását) (15. kérdés). A felméréssel lefedett 102 szervezet közül 61 adott pozitív választ.
- 611 Amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (618) preambulumbekzdésében megjegyzi, az Active Directory iránti érdeklődés a második Mercer-felmérés egyes eredményei alapján is nyilvánvaló.
- 612 Emellett a fenti 571–574. pontban már megállapítást nyert, hogy az interoperabilitásnak az a foka, amit a munkacsoportszervek a Windows 2000 generáció termékeivel elérhetnek, jóval alacsonyabb, mint az azt megelőző generációk esetében volt.
- 613 Végezetül a Bizottság azzal zárta le elemzésének első részét, hogy elutasította a Microsoft által a közigazgatási eljárás során előterjesztett, a verseny megszűnésének Bizottság által azonosított kockázatát vitató három érvrendszerét. A Microsoft hivatkozott versenytársai egyes nyilatkozataira, felhozta azt a tényt, hogy a vállalkozások

számítógépes hálózatai heterogének, illetőleg állította, hogy léteznek a Windowst helyettesítő megoldások.

- 614 Beadványaiban a Microsoft hivatkozott az általa a közigazgatási eljárás során bemutatott vevői nyilatkozatokra, és megismételte azon érvelését, hogy a vállalkozások által használt hálózatok heterogének.
- 615 Ennek kapcsán elegendő annyit megjegyezni, hogy a fenti 498–500. pontban már megállapítást nyert, hogy e nyilatkozatok a munkacsoportszerverek kapcsán legalábbis megerősítették, hogy ezen ügyfelek számítógépes hálózatai elsősorban Windows rendszerekből álltak.
- 616 Beadványaiban a Microsoft arra a tényre is hivatkozik, hogy a vállalati vevők a szerverekhez való operációs rendszerek beszerzésére irányuló döntéseiket számos körülményhez igazítják, és hogy a Windows ügyfélszámítógépekkel való interoperabilitás kérdése e tekintetben nem meghatározó. Amint az a fenti 426. pontban bemutatásra került, ezen állítás nem helytálló.
- 617 Ráadásul a fenti 429. pontban kifejtettek alapján szintén el kell utasítani a Microsoft azon érvét, amely szerint az állítólagos szolgáltatásmegtagadást követően hat évvel még mindig számos versenytárs van jelen a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán (lásd a fenti 442. pontot).

618 Az előzőek összességéből következik, hogy a Bizottság nem követett el nyilvánvaló mérlegelési hibát, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a piac fejlődése alapján megállapítható a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán meglévő verseny megszűnésének veszélye.

619 A Bizottságnak annál is inkább oka volt megállapítani, hogy ezen a piacon fennáll a verseny megszűnésének veszélye, mivel a piac olyan jellegzetességekkel bír, amelyek elbátortalaníthatják a munkacsoportszerverekhez már Windowst használó vállalkozásokat attól, hogy a jövőben versenyző operációs rendszerekre álljanak át. Így, amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (523) preambulumbekkezdésében helyesen állapítja meg, a harmadik Mercer-felmérés bizonyos eredményeiből következik, hogy a „bevált technológiához kapcsolódó hírnév” megléte a megkérdezett informatikai döntéshozók nagy többsége számára jelentős körülménynek minősül. A megtámadott határozat elfogadásakor a Microsoft óvatos becslések szerint is 60%-os részesedéssel bírt a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán (lásd a megtámadott határozat (499) preambulumbekkezdését). Hasonlóképpen azt is bizonyítják ennek a felmérésnek bizonyos eredményei, hogy a megkérdezett informatikai döntéshozók többsége számára fontosak az „rendelkezésre álló képességek és a (házon belüli vagy külső) támogatás költsége/elérhetősége”. Amint azt a Bizottság igen helytállóan állapítja meg a megtámadott határozat (520) preambulumbekkezdésében, „[ez] azt jelenti, hogy minél könnyebb az adott munkacsoportszerverekhez való operációs rendszer használatában jártas szakembert találni, annál több vevő lesz hajlandó megvásárolni ezt a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszert”, s ugyanakkor „minél népszerűbb a vevők között valamely munkacsoportszerverekhez való operációs rendszer, annál könnyebb a szakemberek számára (és annál nagyobb bennük a hajlandóság) az e termékhez kapcsolódó szaktudást megszerezni”. A munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán a Microsoft igen magas piaci részesedése azzal a következménnyel jár, hogy szakemberek nagyon nagy száma rendelkezik a Windows operációs rendszerekre vonatkozó speciális tudással.

620 Az Elsőfokú Bíróság tehát megállapítja, hogy a kérdéses megtagadás a jelen ügyben magában hordozta a verseny megszüntetésének kockázatát.

iv. Az új termékről

A felek érvei

- ⁶²¹ A Microsoft idézi a fenti 107. pontban hivatkozott IMS Health ítélet 48. és 49. pontját és fenntartja, hogy nem állapították meg, hogy megtagadása megakadályozta olyan termék kifejlesztését, amelyre kielégítetlen fogyasztói kereslet áll fenn.
- ⁶²² E tekintetben a Microsoft emlékeztet arra, hogy már forgalmaz olyan, szerverekhez való operációs rendszereket, amelyek a szóban forgó kommunikációs protokollokat alkalmazzák, illetve versenytársai is forgalmazzák szerverekhez való saját operációs rendszereiket, amelyek az általuk a munkacsoport-szolgáltatások nyújtására kiválasztott kommunikációs protokollokat használják.
- ⁶²³ A Microsoft hivatkozik a megtámadott határozat (669) preambulumbekzdésére, és állítja, hogy a megtámadott határozat célja lehetővé tenni versenytársai számára, hogy úgy alakítsák termékeiket, hogy azok pontosan ugyanúgy működjenek, mint a szerverekhez való Windows operációs rendszerek, és hogy a Bizottság szándéka az, hogy a felperes kommunikációs protokolljait versenytársai arra használják, hogy a felperes termékeivel közvetlenül versenyző és funkcionalitásait utánozó, szerverekhez való operációs rendszereket hozzanak létre.
- ⁶²⁴ A Microsoft úgy érvel továbbá, hogy a megtámadott határozat elmulasztja azonosítani azon új termékeket, amelyeket versenytársai a Microsoft kommunikációs

protokolljainak használatával kifejleszteni, illetőleg nem bizonyította, hogy ezekre bármilyen kereslet lenne. A Bizottság mindössze arra hivatkozik, hogy a Microsoft versenytársai „a közzététel képesek lennének saját termékeik fejlettebb változatainak kifejlesztésére használni” (a megtámadott határozat (695) preambulumbekzdése).

625 A Microsoft megjegyzi, hogy sem az 1998. szeptember 15-i levél, sem a Sun 1998. december 10-i panasza nem jelzi a legcsekélyebb mértékben sem, hogy a Sun a „Microsoft technológiáját” bármi másra, mint munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek előállítására kívánta volna használni.

626 A Microsoft vitatja a Bizottság állítását, amely szerint ahhoz, hogy újnak lehessen minősíteni, elegendő, ha a termék a licenc jogosultja által tett erőfeszítés révén létrejött lényeges elemeket tartalmaz. Fenntartja, hogy „aligha tekinthető új termék megalkotásának a versenytárs termékéből származó funkció átvétele”.

627 A Microsoft ugyancsak vitatja a Bizottság azon állítását, amely szerint a felperes megtagadása „ráépülő innováció lehetővé tételének megtagadása” (lásd a lenti 632. pontot). Vitatja a megtámadott határozat (696) preambulumbekzdése állításának megalapozottságát, és arra hivatkozik, hogy a Novell sosem alkalmazta az AS/U-t, és hogy mindig is szerény volt a Sun és az AS/U használatára licenccel rendelkező „számos más forgalmazó” által forgalmazott munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek értékesítése. Valójában a megtámadott határozatban elrendelt kötelező licenccbe adás csökkenti várhatóan az innovációt, mivel a felperesnek kevesebb indíttatása lesz valamely technológia kifejlesztésére, ha azt versenytársai számára köteles elérhetővé tenni.

628 Végezetül a Microsoft tagadja, hogy a kérdéses megtagadás kárt okozna a fogyasztóknak. A Bizottság által hivatkozott Mercer-jelentés (lásd a lenti 635. pontot) a már a piacon lévő termékekre vonatkozik, így nem releváns azon kérdés szempontjából,

hogy a szolgáltatás megtagadása vajon megakadályozta-e olyan új termék kifejlesztését, amelyre kielégíthetlen fogyasztói kereslet állt fenn. Még fontosabb, hogy egyik Mercer-jelentés sem bizonyítja, hogy a Microsoft „elmarad” versenytársai mögött. Pontosabban, a Bizottság nem tesz említést arról, hogy a szerverekhez való Windows operációs rendszereket 13 kategóriából 10-ben magasabbra értékelték, mint a NetWare és Linux rendszereket, illetve 13-ból 9 esetben magasabban értékelték a UNIX rendszereknél is, illetőleg hogy a közigazgatási eljárás során egyetlen vevő sem állította, hogy az interoperabilitásra vonatkozó információ versenytársakkal való közlésének a felperes általi állítólagos megtagadásán keresztül ráerőltették volna a szerverekhez való Windows operációs rendszerek használatát.

629 A CompTIA szerint a megtámadott határozatban a Bizottság nem bizonyította, hogy az információk közlésének Microsoft általi megtagadása új termék megjelenését akadályozta volna meg.

630 A Bizottság elutasítja a Microsoft állítását, amely szerint megtagadása nem akadályozta meg új termék megjelenését a piacon.

631 A Bizottság szerint először is a fenti 107. pontban hivatkozott IMS Health ítélet 49. pontjából következik, hogy „új termék” minden olyan termék, amely „lényegében” nem korlátozódik a piacon már a szerzői jog jogosultja által forgalmazott termékek „másolására”. Ezért elegendő, ha a kérdéses termék a licenc jogosultja által tett erőfeszítés révén létrejött lényeges elemeket tartalmaz. Miután a Microsoft csak arra köteles, hogy az interfészei specifikációit, s nem pedig implementációját közölje, versenytársai nem fognak pusztán termékei lemásolására szorítkozni, sőt valójában arra nem is lesznek képesek. A versenytársak az interoperabilitásra vonatkozó információt arra fogják használni, hogy folyvást továbbfejlesztett termékeket vigyenek a piacra, és hogy „a saját termékeikhez és a Microsoft korábbi ajánlataihoz képest hozzáadott értéket [...] nyújtsanak”, ahelyett, hogy ezen információ közlésének a

Microsoft általi megtagadása miatt kiszorulnának a piacról (a megtámadott határozat (695) preambulumbekzdése). Ugyancsak nem fogják munkacsoportszervekhez való más operációs rendszerekbe integrálni a Microsoft termékeinek funkcióit vagy szoftverekdjának bármely elemét.

632 Másodsorban a Bizottság a megtámadott határozatban nem szorítkozott a fenti 107. pontban hivatkozott IMS Health ítéletben meghatározott „új termék” feltétel pusztá elemzésére. E feltételt a műszaki fejlesztést a fogyasztók kárára korlátozó, erőfölénnyel való visszaéléseknek az EK 82. cikk b) pontjában meghatározott tilalmára tekintettel elemezte. A Bizottság tehát különös figyelmet fordított annak tisztázására, hogy a Microsoftnak felrótt megtagadás „a ráépülő innováció lehetővé tételét megtagadó”, azaz új termékek kifejlesztését, és nem csupán a másolást megakadályozó volt.

633 Állításai alátámasztására a Bizottság először is előadja, hogy megvizsgálta a Microsoft versenytársai által abban az időben követett magatartást, amikor a Microsoft még közölte velük az interoperabilitásra vonatkozó információt, avagy nem szándékosan, de lehetővé tette számukra „kikerülő” megoldások alkalmazását (a megtámadott határozat (696) preambulumbekzdése). A Microsoft erre irányuló kifogásaira válaszolva a Bizottság kifejti, hogy mivel a Novell nem volt „UNIX-forgalmazó”, nem volt érdekelt az AS/U és ahhoz hasonló „UNIX-alapú implementációkban”. Mindazonáltal a Sun és más UNIX-forgalmazók kínáltak olyan – az AS/U-t a Windows rendszerekkel való interoperabilitás biztosítására alkalmazó – innovatív termékeket, és kielégíthettek volna fogyasztói keresletet, ha a Microsoft nem tagadta volna meg az interoperabilitásra vonatkozó információ közlését.

634 Másodsorban a Bizottság emlékeztet arra, hogy a megtámadott határozat (698) preambulumbekzdésében megjegyezte, hogy ugyanazon specifikációnak számos különféle implementációja is lehetséges.

635 Harmadsorban a Bizottság idézi a megtámadott határozat (699) preambulumbekzdését, és állítja, hogy a harmadik Mercer-felmérés eredményeiből következik, hogy azon tény ellenére, hogy a Microsoft számos, a szerverekhez való operációs rendszerek vevői számára fontos funkció tekintetében „elmarad versenytársai mögött”, ezek a fogyasztók „az alternatív megoldások alkalmazásának interoperabilitási korlátjai” miatt meglegednek a Microsoft termékeivel. A Microsoft csak azért ér el magasabb értékelést versenytársainál, mert a Windowszal való interoperabilitás figyelembe vett körülmény, és mivel a kevésbé fontos körülmények ugyanolyan súlyt kapnak, mint a fontosak. A Microsoft azon érvére válaszolva, amely szerint egyetlen vevő sem panaszkodott amiatt, hogy a megtagadás miatt Windows operációs rendszert kellett alkalmaznia, a Bizottság hivatkozik a megtámadott határozat (702)–(708) preambulumbekzdésére.

636 Negyedsorban a Bizottság megjegyzi, hogy a Microsoft versenytársai folytatnak kutatást és fejlesztést, de szükségük van a Microsoft protokolljaihoz való hozzáférésre ahhoz, hogy lehetővé tegyék a Windows munkacsoportszervereket és ügyfélszámítógépeket használó szervezetek számára, hogy újításaikat anélkül élvezhessék, hogy eközben az interoperabilitás hiánya miatt hátrányt szenvednének. Megállapítja, hogy „önmagában a megtagadás közvetlenül nem hátráltatja a versenytársak innovációs képességét, sokkal inkább a fogyasztók képességét arra, hogy ezen innovációból részesüljenek, illetőleg a versenytársakat abban, hogy innovációjuk megtérülhessen, azaz hosszú távon az innovációhoz fűződő érdeküket veszélyeztetik”.

637 Végezetül a Bizottság felhossa, hogy a visszaélésnek a versenytársak innovációs készségére vonatkozó következményeinek értékelésekor a Microsoftnak a saját innovációs hajlandóságára vonatkozó érvei nem relevánsak.

638 Harmadszor a Bizottság arra hivatkozik, hogy az ítélezési gyakorlat téves értelmezésén alapul a Microsoft azon érve, hogy az „új termék” feltétel nem teljesül a jelen ügyben.

639 Elsősorban is e kritérium nem kívánja meg annak konkrét bizonyítását, hogy a licencbe vevő terméke olyan vevőket vonz majd, akik nem vásárolják a meglévő erőfőlényben lévő forgalmazó által kínált termékeket. A fenti 107. pontban hivatkozott IMS Health ítéletben a Bíróság elemzésében a termék-megkülönböztetésre koncentrált, amely befolyásolhatja a fogyasztói döntéseket, vagyis más szavakkal arra, hogy van-e „potenciális kereslet” az új termékre. Az „új termék” kritérium kifejezetten nem csak a termelés korlátozására vonatkozik. A Bizottság a viszonyválaszban állítja, hogy a tervezett új termékek egyértelműen megfelelnek majd a potenciális keresletnek, és hogy a Microsoft versenytársai által ma is forgalmazott, a fogyasztók által gyakran a munkacsoportszerverekhez való Microsoft operációs rendszerek megfelelő funkcióinál is magasabbra értékelt funkciókkal rendelkező operációs rendszerekre épülnek majd.

640 Másodsorban a Microsoft nem hivatkozhat arra a tényre, hogy a megtámadott határozat versenytársainak a „meglévő termékek” átalakítására való képességére koncentrált. A releváns kérdés az, hogy vajon ezek a versenytársak alapvetően arra szorítkoznak-e majd, hogy lemásolják a szellemi tulajdonjog jogosultja által kifejlesztett, már létező termékeket. A Bizottság kiemeli e tekintetben, hogy a Microsoft versenytársainak termékei ugyanazon protokollokat alkalmazzák majd, mint a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerek, de a teljesítmény, a biztonság és a funkcionalitás tekintetében jelentősen eltérnek majd azoktól.

641 Harmadsorban a Bizottság állítja, hogy amint az a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-, és IMS Health ítéletek alapjául szolgáló ügyek körülményeiből kitűnik, az ítélkezési gyakorlat nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a licencbe vevők majdani termékei versenyezzenek a szellemi tulajdonjog jogosultjának termékeivel.

642 Az SIIA szerint a kérdéses megtagadás megakadályozza „a versenytársak munkacsoportszerverekhez való, az interoperabilitásra vonatkozó fogyasztói igényeket kielégítő, új és innovatív operációs rendszereinek” megjelenését. Ha a Microsoft

versenytársai rendelkeznek az interoperabilitásra vonatkozó információval, úgy nem csupán „továbbfejlesztett funkcionális képességeket”, hanem ami a lényeg, interoperábilis termékeket lesznek képesek nyújtani. Az SIIA megjegyzi azt is, hogy a Microsoft versenytársainak nem származna versenyelőnye pusztán a „Microsoft termékeinek lemásolásából”, és ráadásul arra akkor sem lennének képesek, ha hozzáférnének a megtagadott határozattal érintett információhoz.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

⁶⁴³ Hangsúlyozni kell, hogy azt a tényt, miszerint a felperes magatartása megakadályozza valamely új termék megjelenését a piacon, az EK 82. cikk b) pontja alapján kell megítélni, amely tiltja „a termelés, az értékesítés vagy a műszaki fejlesztés [...] a fogyasztók kárára” történő korlátozását.

⁶⁴⁴ Ennek megfelelően a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-ítélet 54. pontjában a Bíróság megállapította, hogy az érintett műsorszolgáltató vállalkozások részéről tanúsított megtagadás e rendelkezés értelmében visszaélésszerűnek minősítendő, tekintettel arra, hogy megakadályozta olyan új termék megjelenését, amelyet a műsorszolgáltató vállalkozások nem nyújtottak, és amelyre potenciális fogyasztói kereslet volt.

⁶⁴⁵ Az említett ítélet alapjául szolgáló ügyben vitatott határozatból kitűnik, hogy a Bizottság úgy vélte, hogy megtagadásuk révén a műsorszolgáltató vállalkozások a fogyasztók kárára korlátozták a termelést a piacon (lásd az [EK 82. cikk] alkalmazására irányuló 1988. december 21-i 89/205/EGK bizottsági határozat [IV/31.851. sz., Magill TV Guide/ITP, BBC és RTE ügy] [HL 1989. L 78., 43. o.] (23) preambulumbekzdésének első pontját). A Bizottság megállapította, hogy a megtagadás megakadályozta a kiadókat abban, hogy az írországi és észak-írországi fogyasztók számára általános heti műsorújságot állítsanak elő és adjanak ki, azaz

olyan műsorújságot, amilyen abban az időben még nem volt elérhető ezen a földrajzi piacon. Jóllehet heti műsorújságot minden egyes érintett műsorszolgáltató vállalkozás közölt, azonban mindegyik újság csak az adott műsorszolgáltató műsorát tartalmazta. A műsorszolgáltatók erőfölénnyel való visszaélésének megállapításával a Bizottság azt a kárt hangsúlyozta, amit az általános heti műsorújság hiánya Írországban és Észak-Írországban okozott a fogyasztóknak, akik ha tudni akarták, hogy a következő héten milyen műsorokat sugároznak, nem volt más választásuk, mint megvásárolni minden egyes csatorna műsorújságját, és az összehasonlítás érdekében a saját maguk számára kigyűjteni a releváns információkat.

⁶⁴⁶ A fenti 107. pontban hivatkozott IMS Health ítéletben a Bíróság, amikor az új termék megjelenésével kapcsolatos körülményt elemezte, azt ismét csak a fogyasztói érdekek sérelmének összefüggésébe helyezte. Így ezen ítélet 48. pontjában a Bíróság Tizzano főtanácsnoknak az ügyben tett indítványára (EBHT 2004., I-5042. o.) utalva hangsúlyozta, hogy ez a körülmény arra a megfontolásra vonatkozott, hogy a szellemi tulajdon védelméhez és jogosultja gazdasági szabadságához, illetve a szabad verseny védelméhez fűződő érdekek mérlegre tételekor ez utóbbi csak akkor érvényesülhet, ha a licencre adás megtagadása a fogyasztók kárára akadályozza a másodlagos piac fejlődését.

⁶⁴⁷ A fenti 107. pontban hivatkozott Magill-, és IMS Health ítéletekben az új termék megjelenésével kapcsolatban hivatkozott körülmény nem lehet az egyetlen tényező annak meghatározásában, hogy valamely szellemi tulajdonjog licencre adásának megtagadása képes-e a fogyasztóknak az EK 82. cikk b) pontja értelmében vett kárt okozni. Amint e rendelkezés szövegéből kitűnik, ez a kár nem csak akkor következhet be, ha a termelés vagy az értékesítés, hanem akkor is, ha a műszaki fejlesztés korlátozódik.

648 A Bizottság erre az utóbbi feltevésre alapította a megtámadott határozatban szereplő megállapítást. Eszerint a Bizottság úgy vélte, hogy a kérdéses információ közlésének Microsoft általi megtagadása az EK 82. cikk b) pontja értelmében a fogyasztók kárára korlátozta a műszaki fejlesztést (a megtámadott határozat (693)–(701) és (782) preambulumbekzdése), és elutasította a Microsoft állítását, amely szerint nem bizonyított, hogy megtagadása kárt okozott volna a fogyasztóknak (a megtámadott határozat (702)–(708) preambulumbekzdése).

649 Az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a Bizottságnak az előző pontban hivatkozott preambulumbekzdésekben szereplő megállapításai nem minősülnek nyilvánvalóan hibásnak.

650 Először is a Bizottság helyesen állapította meg a megtámadott határozat (694) preambulumbekzdésében, hogy „a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek szintjén a fogyasztók egyre növekvő száma szorul rá a homogén Windows megoldásra a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációsrendszer-termékek által a Windows-tartományfelépítéssel elérhető interoperabilitás hiánya miatt”.

651 Emlékeztetni kell arra, hogy a fenti 371–422. pontban már megállapítást nyert, hogy a Microsoft megtagadása megakadályozta versenytársait abban, hogy olyan munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereket állítsanak elő, amelyek képesek megfelelő fokú interoperabilitást elérni a Windows-tartományfelépítéssel, s ennek eredményeként a fogyasztók munkacsoportszerverekre irányuló beszerzési döntései a Windows termékeit célozták meg. Az Elsőfokú Bíróság a fenti 606–611. pontban már megállapította, hogy az akta számos iratából kiviláglik, hogy a szervezetek egyre növekvő mértékben kezdték alkalmazni a Windows 2000 termékcsalád technológiáit, különösen az Active Directoryt. Mivel az interoperabilitásra vonatkozó problémák az e munkacsoportszerverekhez való operációsrendszer-termékcsalád esetében sokkal közvetlenebbül jelentkeztek, mint az ezt megelőző generáció esetében

(lásd a fenti 571–574. pontot és a megtámadott határozat (578)–(584), (588) és (613) preambulumbekzdését), e rendszerek alkalmazásának elterjedése csak erősíti az előző pontban bemutatott „kényszerűséget”.

- 652 A fogyasztói döntések ily módon történő korlátozása annál is inkább káros a fogyasztókra, mert amint az a fenti 407–412. pontban már megállapítást nyert, a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszereket számos, a fogyasztók által nagyon fontosnak tekintett funkció, mint például a rendszer „megbízhatósága és elérhetősége”, vagy a „szerverekhez való operációs rendszerbe foglalt biztonság” tekintetében jobbnak tartották a Windows operációs rendszereknél.
- 653 Másodszor a Bizottság helyesen vélte úgy, hogy a Microsoft által a megtagadás révén fenntartott mesterséges interoperabilitási előny épp a fogyasztók kárára fogta vissza a versenytársakat innovatív funkciókat tartalmazó munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek fejlesztésétől és forgalmazásától (e tekintetben lásd a megtámadott határozat (694) preambulumbekzdését). Ez a megtagadás azzal a következménnyel járt, hogy termékeik érdemeit illetően – különösen olyan jellemzőkre tekintettel, mint a biztonság, megbízhatóság, a használat egyszerűsége vagy a feladatok végrehajtásának sebessége – a versenytársak a Microsofttal szemben hátrányba kerültek (a megtámadott határozat (699) preambulumbekzdése).
- 654 A Bizottság megállapítását, amely szerint „amennyiben a Microsoft versenytársainak hozzáférése lenne az interoperabilitásra vonatkozó információkhoz, amelyek átadását a Microsoft megtagadta, ezen információkat felhasználhatnák arra, hogy a saját termékeik speciális funkcióit hozzáférhetővé tegyék a Windows-tartomány felépítését alkotó, interoperabilitáson alapuló összeköttetés-hálózat keretében” (a megtámadott határozat (695) preambulumbekzdése), megerősíti a versenytársak által korábban követett magatartás, amikor még rendelkezésükre álltak bizonyos, a

Microsoft termékeire vonatkozó információk. A Bizottság által a megtámadott határozat (696) preambulumbekkezdésében felhozott két példa, a „PC NetLink” és az „NDS az NT-hez” e tekintetben igen meggyőző. A PC NetLink az AT&T által a Microsoft által a kilencvenes években licencre adott forráskódok felhasználásával kifejlesztett AS/U-ra alapuló, a Sun által kifejlesztett szoftver (a megtámadott határozat (211)–(213) preambulumbekkezdése). Egy, a Microsoft által a közigazgatási eljárás során benyújtott irat bizonyítja, hogy a PC NetLink által a Windows munkacsoport-hálózatokba hozott innovatív jellemzőket és hozzáadott értéket, mint a termék értékesítésének kulcselemét használták ki (a megtámadott határozat 840. lábjegyzete). Hasonlóképpen a Novell is a visszafejtés révén fejlesztett „NDS az NT-hez” szoftver által a Windows-tartományfelépítésbe (a jelen esetben a Windows NT-be) hozott új funkciókat hangsúlyozta kereskedelmi anyagaiban (a megtámadott határozat 814. lábjegyzete).

655 A Bizottság e tekintetben gondosan kiemelte, hogy „bőséges lehetőségek álltak rendelkezésre a megkülönböztetésre és az innovációra az interfész-specifikációk jellemzőin kívül” (a megtámadott határozat (698) preambulumbekkezdése). Másként fogalmazva, ugyanazon specifikáció a szoftvertervezők által számos különféle és innovatív módon implementálható.

656 A megtámadott határozat tehát azon az elképzelésen alapul, hogy ha egyszer a Microsoft versenytársai elől a Windows-tartományfelépítéssel meglévő interoperabilitás elégtelen fokában jelentkező akadály elhárul, e versenytársak képesek lesznek olyan munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereket kínálni, amelyek korántsem csak lemásolják a már piacon lévő Windows rendszereket, hanem ezektől a fogyasztók által fontosnak tartott jellemzők tekintetében különböznek (lásd e tekintetben a megtámadott határozat (699) preambulumbekkezdését).

657 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Microsoft versenytársai nem lennének képesek pusztán a megtámadott határozattal érintett, az interoperabilitásra

vonatkozó információkhoz való hozzáférés révén klónozni vagy lemásolni annak termékeit. Amellett, hogy beadványaiban a Microsoft maga is elismeri, hogy a megtámadott határozat 5. cikkében előírt korrekciós intézkedés nem tenné lehetővé ilyen eredmény elérését (lásd a fenti 241. pontot), fontos megismételni, hogy a kérdéses információ nem terjed ki a Microsoft forráskódja implementációjának részleteire vagy más jellemzőire (lásd a fenti 194. és 206. pontot). Az Elsőfokú Bíróság megjegyzi továbbá, hogy a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerekben alkalmazott protokollok teljességének csak igen csekély részét képviselik azon protokollok, amelyek specifikációit a megtámadott határozat értelmében a Microsoftnak nyilvánosságra kell hoznia.

658 A Microsoft versenytársainak nem lenne emellett érdeke a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerek pusztá lemásolása. Ha egyszer képessé válnak a közölt információt olyan rendszerek kifejlesztésére használni, amelyek kellőképpen interoperábilisak a Windows-tartományfelépítéssel, amennyiben ki akarják használni a Microsoft feletti versenyelőnyt, és fenntartani a gazdaságos piaci jelenlétet, úgy nem lesz más választásuk, mint hogy bizonyos jellemzők és funkciók tekintetében termékeiket megkülönböztetik a Microsoft termékeitől. Emlékeztetni kell arra, hogy amint azt a megtámadott határozat (719)–(721) preambulumbekkezdésében a Bizottság kifejti, a specifikációk implementációja nehéz, jelentős anyagi és időbeli ráfordítást igénylő feladat.

659 Végezetül az új termékkel kapcsolatos körülmények elemzésekor nincs relevanciája a Microsoft azon érvének, amely szerint kevésbé lesz ösztönözve valamely technológia kifejlesztésére, ha köteles a technológiát versenytársai számára hozzáférhetővé tenni (lásd a fenti 627. pontot), mivel itt az eldöntendő kérdés az, hogy milyen hatást gyakorol a szolgáltatás megtagadása a Microsoft versenytársainak, és nem pedig a Microsoftnak az innovációs hajlandóságára. Ezt a kérdést az Elsőfokú Bíróság az objektív igazolhatóság hiányával kapcsolatos körülmény vizsgálatakor válaszolja meg.

660 Harmadszor a Bizottság helyesen utasította el mint megalapozatlant a Microsoftnak a közigazgatási eljárás során megfogalmazott azon állítását is, amely szerint nem bizonyított, hogy a neki felrótt megtagadás kárt okozott a fogyasztóknak (a megtámadott határozat (702)–(708) preambulumbekézése).

661 Először is, amint az a fenti 407–412. pontban már megállapítást nyert, a harmadik Mercer-felmérés eredményei bizonyítják, hogy a Microsoft állításával ellentétben a fogyasztók a munkacsoportszerverekhez való konkurens operációs rendszereket számos általuk nagyon fontosnak tartott funkció tekintetében jobbnak tartják a Windows operációs rendszereknél.

662 A Microsoft emellett nem hivatkozhat arra a tényre sem, hogy a fogyasztók a közigazgatási eljárás során sosem állították, hogy az interoperabilitásra vonatkozó információk versenytársakkal való közlésének megtagadása következtében kénytelenek lettek volna a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszereket alkalmazni. Ennek kapcsán elegendő rámutatni arra, hogy a Microsoft nem vitatja a Bizottságnak a megtámadott határozat (705) és (706) preambulumbekézésében tett megállapításait. Eszerint a megtámadott határozat (705) preambulumbekézésében a Bizottság megjegyzi, hogy a Microsoft rendszereivel való együttműködésre képes szoftverek fejlesztői azok, akik „az interoperabilitásra vonatkozó információk közzétételétől függenek”, és hogy „a vevők nem mindig tudják pontosan, hogy a Microsoft mit közölt és mit nem közölt a többi munkacsoportszerverekhez való operációs rendszer forgalmazójával”. A megtámadott határozat (706) preambulumbekézésében a Bizottság megállapítja, hogy „ha a munkacsoport-hálózataikhoz választaniuk kell az üzleti tevékenységüket nehézkessé, kevésbé hatékonyra és költségessé tevő, interoperabilitással kapcsolatos problémák felvállalása és a homogén Windows környezet között, a vevők hajlamosabbak lesznek az utóbbi lehetőséget választani”, illetve „ha egyszer már a Windowsra egységesítettek, valószínűtlen, hogy az ügyfélszámítógépek és a munkacsoportszerverek közötti interoperabilitási problémákat állapítanának meg”.

663 Ráadásul a Microsoftnak az egyesült államokbeli egyezség alapján megvalósított közlésekkel kapcsolatos állításai is bizonyítják, hogy ezeknek a közléseknek a következményeként nagyobb választék állt a fogyasztók rendelkezésére (lásd a megtámadott határozat (703) preambulumbekzdését).

664 Végezetül emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 82. cikk nem csak a fogyasztókat közvetlenül károsító magatartásokra terjed ki, hanem azokra is, amelyek közvetve, a hatékony versenystruktúrát gyengítve károsítják őket (a 85/76. sz., Hoffmann-La Roche kontra Bizottság ügyben 1979. február 13-án hozott ítélet [EBHT 1979., 461. o.] 125. pontja és a fenti 229. pontban hivatkozott Irish Sugar kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 232. pontja). A jelen ügyben a Microsoft a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán azzal gyengítette a hatékony versenystruktúrát, hogy ott jelentős piaci részesedést szerzett.

665 A fenti megfontolások alapján az Elsőfokú Bíróság arra a következtetésre jut, hogy a Bizottság megállapítása, amely szerint az információk közlésének Microsoft általi megtagadása az EK 82. cikk b) pontjának értelmében a fogyasztók kárára korlátozza a műszaki fejlesztést, nem minősül nyilvánvalóan hibásnak. Az Elsőfokú Bíróság tehát megállapítja, hogy az új termék megjelenésével kapcsolatos körülmény megvalósul a jelen ügyben.

v. Az objektív igazolhatóság hiányáról

A felek érvei

666 A Microsoft először is úgy érvel, hogy az érintett „technológiára” vonatkozó szellemi tulajdonjogai révén az információ közlésének megtagadása objektív módon

igazolható volt. Kommunikációs protokolljai megtervezéséhez jelentős beruházásokat eszközölt, s az azok által elért kereskedelmi siker a jogos jutalmat jelenti. Általánosan elfogadott emellett, hogy valamely vállalkozás részéről annak megtagadása, hogy egy adott technológiáját versenytársaival közölje, igazolható lehet azon körülménnyel, hogy nem kívánja, hogy azok a vele való versenyben felhasználják ezt a technológiát.

667 Válaszban a Microsoft arra a tényre hivatkozik, hogy az a technológia, amelynek versenytársaival való közlésére kötelezik, titoknak minősül, illetőleg hogy az a licencjogosultak számára jelentős értéket képvisel, valamint hogy jelentős innovációt tartalmaz.

668 Az Elsőfokú Bíróság által feltett egyik írásbeli kérdésre válaszolva a felperes hozzáteszi: az, hogy nem adja licencbe a technológiát, objektív módon igazolható „tekintettel az innovációs hajlandóságra gyakorolt hátrányos hatásra, amely a technológiának a Sun (és mások) által a Microsoft termékeivel ugyanazon a piacon versenyző, »funkcionálisan azonos« termékek előállítására való használatából származna”.

669 Másodszor a Microsoft felhossa, hogy a Bizottság az érveit egy új, jogilag hibás, az ítélkezési gyakorlatban meghatározottaktól radikálisan eltérő kritérium alapján utasította el. A megtámadott határozat (783) preambulumbekzdésében a Bizottság úgy találta, hogy az EK 82. cikk megsértésének minősül a szellemi tulajdonjoggal védett információ közlésének megtagadása, ha mindent figyelembe véve a teljes iparági innovációra gyakorolt pozitív hatás ellensúlyozza az erőfölényben lévő vállalkozás innovációs hajlandóságát befolyásoló negatívumokat.

670 A Microsoft állítja, hogy egy ilyen „mérlegelési feltétel” alkalmazása azzal a következménnyel jár, hogy az erőfölényben lévő vállalkozásoknak kevesebb érdeke lesz

kutatásba és fejlesztésbe fektetni, mivel erőfeszítéseik gyümölcseit meg kell majd osztaniuk versenytársaikkal. A szellemi tulajdonjogok ösztönzik jogosultjukat az innováció folytatására, s egyúttal bátorítják a versenyző vállalkozásokat is a saját innovációra a „lemaradás” elkerülése végett. A Bizottság semmilyen kísérletet sem tesz annak „számszerűsítésére”, hogy a megtámadott határozatban előírt kötelező licencbe adás milyen negatív hatást gyakorol a felperes versenytársaira, akik ahelyett hogy vállalnák saját technológiájuk megteremtésének fáradsalmait, inkább csak várják, hogy kiderüljön, milyen technológiát tudnak majd licenc keretében megszerezni.

- 671 Ugyancsak kifogásolja a Microsoft e kritérium bizonytalan mivoltát és előre nem látható következményeit; megjegyzi különösen, hogy a Bizottság nem ad olyan útmutatást az erőfölényben lévő vállalkozások számára, amely lehetővé tenné annak megítélését, hogy „innovációs hajlandóság[uk] fenntartása igazolhatja-e a szellemi tulajdonjog[uk] [saját] használatra való fenntartására irányuló döntést”. Általánosabban fogalmazva a megtámadott határozat nem fejt ki, hogy a kritériumot hogyan alkalmazták a jelen ügyben, illetőleg hogy azt a jövőben hogyan kell alkalmazni.
- 672 Harmadszor a Microsoft vitatja a Bizottságnak az egyesült államokbeli egyezségekre és a Sunnal kötött egyezségekre való hivatkozásainak relevanciáját (lásd a lenti 687. pontot).
- 673 Az egyesült államokbeli egyezség szerint a felperes kizárólag a szerverekhez való szoftverekben való alkalmazás érdekében köteles licencbe adni az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerekben alkalmazott kommunikációs protokollokat. Ugyanakkor a megtámadott határozat szerint licencbe kell adnia a „szerverek közötti” kommunikációs protokolljait, lehetővé téve azok alkalmazását a közvetlenül konkurens operációs rendszerekben. A felperest az egyesült államokbeli egyezség alapján terhelő kötelezettség ötéves időszakra korlátozódik, márpedig valamely vállalkozást jobban ösztönzi a technológiák fejlesztésére, ha egy meghatározott időszak elteltét követően újra kizárólagosan használhatja e technológia további fejlesztéseit.

- 674 A Sunnal való egyezség alapján kölcsönös, s mindössze hat évig tartó kötelezettségvállalás terheli őket egy technológia és a szellemi tulajdonjogok megállapodás szerinti megosztására. A megtámadott határozat szerint azonban a felperes nem választhatja meg licencbe vevőit, s cserébe sem kap mástól licencet; a jogdíjak és más, a licencre vonatkozó feltételek bizottsági szabályozás tárgyát képezik; s a felperes licencre vonatkozó kötelezettségei „a meghatározatlan jövőbe nyúlnak”.
- 675 A CompTIA legelőször is hangsúlyozza az innovációnak az informatikai és kommunikációs piaci verseny vonatkozásában meglévő fontosságát, illetve annak szükségességét, hogy fennálljon „a [szellemi] tulajdonjogok védelmének erőteljes rendszere”. Kifejti többek között, hogy ezek a szellemi tulajdonjogok ösztönzik a vállalkozásokat arra, hogy meglévő termékeiket továbbfejlesszék, és új termékeket dobjanak piacra.
- 676 Ezután a CompTIA a megtámadott határozat (783) preambulumbekzdésére hivatkozva előadja, hogy a Bizottság a jelen ügyben a mérlegelés új kritériumát alkalmazta, s e kritérium szerinte az ítélkezési gyakorlattal nem összeegyeztethető.
- 677 A Bizottság először is úgy érvel, hogy kellően figyelembe vette a Microsoft által felhozott igazolást.
- 678 Először is a Microsoft a keresetben elismerte, hogy egyetlen indokra támaszkodott, nevezetesen arra a tényre, hogy az érintett „technológiát” illetően szellemi tulajdonjoggal rendelkezett. Ezen igazolás nem fogadható el, különösen mivel a fenti

107. pontban hivatkozott Magill-ítélet alapjául szolgáló ügyben, amelyben nem volt kétséges, hogy a megtámadott határozat szerint az érintett vállalkozásoknak szerzői jogot kellett kötelezően licenche adniuk, az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy a megtagadás nem volt objektív módon igazolható. A Bizottságot e pontban támogatja az SIIA is.

679 Ezt követően a Bizottság kifejti, hogy a Microsoft érvelését úgy értelmezte, mint amely szerint az ügy tényállása, s különösen „a közlés elrendelésének az innovációs hajlandóságára gyakorolt hatása” olyannyira rendkívüli, hogy a Bizottság nem alkalmazhatta az ítélkezési gyakorlatbeli megoldásokat.

680 A Microsoftnak kellett volna bizonyítania, hogy visszaélészerű magatartása objektív módon igazolható. Pontosabban a felperesnek legalább azt bizonyítania kellett volna, hogy az interoperabilitásra vonatkozó információ közlésére vonatkozó kötelezettsége hátrányosan befolyásolná innovációs hajlandóságát, illetve hogy fennáll annak a veszélye, hogy a hátrányos hatás túlsúlyban kerül „a Bizottság által azonosított azon körülményekhez képest, amelyek a magatartást egyébként visszaélészerűvé tették”. Mindazonáltal a Microsoft pusztán elméleti érveket hozott fel, amelyeket egyáltalán nem támasztott alá.

681 A Bizottság előterjeszti egyúttal, hogy megtagadását a Microsoft nem igazolhatja azzal a ténnyel, hogy a kérdéses technológia titoknak minősül, illetve értékes és jelentős innovációt tartalmaz. Ráadásul ezen igazolásra nem is hivatkozik a keresetben.

682 Másodsorban a Bizottság cáfolja, hogy a jelen ügyben újfajta mérlegelési kritériumot alkalmazott volna.

683 Először is a Bizottság elutasítja a Microsoft azon állítását, amely szerint valamely vállalkozás igazoltan tagadja meg versenytársaitól egy adott technológia közlését, ha azt kívánja megakadályozni, hogy azok ezt a technológiát alkalmazva versenyezzenek vele. Ezen érvelést úgy is lehet értelmezni, hogy még akkor is, ha a Bíróság által a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-, és IMS Health ítéletekben meghatározott kritériumok közül az első három teljesülne is, a licenccbe adás megtagadása jogszerűnek minősülhet, ha a versenytársak a licenct az erőfölényben lévő vállalkozással való versenyre kívánják felhasználni. Ez az érv nyilvánvalóan nem helytálló. Ez az állítás úgy is értelmezhető, mint amely szerint a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-ítéletben rögzített elvek nem alkalmazhatóak, ha a szellemi tulajdonjog technológiára vonatkozik. Eltekintve attól, hogy a Microsoft nem fejt ki, hogy a jelen összefüggésben mit is ért „technológia” alatt, rendkívül nehéz lenne különbséget tenni a „technológiai” szellemi tulajdonjogok és az „egyéb” szellemi tulajdonjogok között. Ugyancsak bizonytalan, hogy az interoperabilitásra vonatkozó kérdéses információ ilyen technológia-e, különösen amennyiben is mindenféle innovatív jellemző nélküli, önkényesen alakított szabálynak minősül.

684 Másodszor a Bizottság vitatja a Microsoft állítását, hogy a megtámadott határozat miatt versenytársainak majd nem lesz semmi készletük saját technológiájuk kifejlesztésére. A Microsoft nem tett észrevételeket a megtámadott határozat (697) preambulumbekzdésének megállapításával kapcsolatban, amely szerint, tekintettel a Microsoftnak az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán meglévő kvázi monopóliumára, versenytársai nincsenek abban a helyzetben, hogy kommunikációs protokolljainak életképes alternatíváit fejlesszék ki.

685 Harmadszor a Bizottság megjegyzi, hogy a Microsoft mindössze a protokollok tervezésében meglévő innovációs hajlandóságára hivatkozik, és nem veszi figyelembe termékeinek egyéb jellemzőit. A Bizottság hivatkozik a megtámadott határozat (724) preambulumbekzdésére, és felhossa, hogy ez a megközelítés nem helytálló.

686 Negyedszer a Bizottság felhossa, hogy a Microsoft hallgat arról a tényről, hogy a kérdéses információ a 91/250 irányelv értelmében interoperabilitásra vonatkozó információ. Ezen irányelv 6. cikkéből kitűnik, hogy a közösségi jogalkotó szerint az interoperabilitásra vonatkozó információ nyilvánosságra hozatala előnyös az innováció szempontjából.

687 Harmadsorban a Bizottság hivatkozik a Microsoft által a közigazgatási eljárás során és a megtámadott határozat meghozatalát követően tett egyes kijelentésekre. Így meghallgatásakor a Microsoft a Bizottság szolgálatainak kérdésére válaszolva azt állította, hogy nem észlelte, hogy az egyesült államokbeli egyezség hátrányosan érintette volna innovációs hajlandóságát. Hasonlóképpen, a közöttük megkötött egyezséget követően a Sunnal közösen tartott sajtótájékoztatón a Microsoft kijelentette, hogy mindkét vállalkozás folytatja a versenyzést és az innovációt, és hogy az „egyezség hatására nem kevesebb, hanem több lesz az innováció”. A Bizottság előterjeszti, hogy irreleváns a Microsoftnak az arra alapított érve, hogy az egyesült államokbeli egyezség kölcsönös kötelezettségvállalásokra vonatkozott, és megjegyzi, hogy amikor a Sun ezt az egyezséget megkötötte, akkor már eleve rendszerszerűen közölte az iparág egészével az érintett protokollokat.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

688 Az Elsőfokú Bíróság előzetesen megjegyzi, hogy jóllehet az EK 82. cikk megsértését jelentő körülmények fennállását illetően a Bizottság viseli a bizonyítási terhet, az érintett erőfőlénnyben lévő vállalkozás, és nem a Bizottság feladata a közigazgatási eljárás befejezése előtt az esetleges objektív igazolhatóságra hivatkozni, és azt érvekkel és bizonyítékokkal alátámasztani. Ezt követően, ha erőfőlénnyel való visszaélést kíván megállapítani, a Bizottság feladata annak bizonyítása, hogy a vállalkozás által felhozott érvek és bizonyítékok nem meggyőzőek, és ennek megfelelően a hivatkozott igazolás nem elfogadható.

689 A jelen ügyben, amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (709) preambulumbekzdésében megállapította, és a Microsoft a keresetben kifejezetten megerősítette, magatartása igazolásaként mindössze arra a tényre hivatkozott, hogy az érintett technológia szellemi tulajdon tárgyát képezi. Kifejtette, hogy ha megkövetelnék tőle, hogy harmadik feleknek hozzáférést adjon ehhez a technológiához, az „megszüntetné az újabb szellemi tulajdon létrehozására irányuló jövőbeni hajlandóságot” (a megtámadott határozat (709) preambulumbekzdése). A válaszban a felperes ugyancsak hivatkozott arra a tényre, hogy a technológia titkos és értékes, illetőleg hogy jelentős innovációt tartalmaz.

690 Az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy a pusztán tény – feltételezve, hogy helytállónak bizonyul –, hogy a megtámadott határozattal érintett kommunikációs protokollok vagy e protokollok specifikációi szellemi tulajdon tárgyát képezik, nem minősülhet a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-, és IMS Health ítéletek értelmében vett objektív igazolásnak. A Microsoft érve összeegyeztethetetlen az ítélkezési gyakorlat által a szabad verseny érdekében elismert kivétel létének értelmével, mivel ha a szellemi tulajdon birtoklásának pusztán ténye a licencbe adás megtagadása objektív módon való igazolásának minősülne, akkor az ítélkezési gyakorlat által felállított kivételek sosem lennének alkalmazhatók. Más szóval a szellemi tulajdon licencbe adásának megtagadása sosem minősülhetne az EK 82. cikk megsértésének, jöllehet a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-, és IMS Health ítéletekben a Bíróság kifejezetten ezzel ellentétes megállapítást tett.

691 Emlékeztetni kell arra, hogy amint az a fenti 321., 323., 327. és 330. pontban megállapítást nyert, a közösségi jogalkotó úgy véli, hogy a szellemi tulajdonjog jogosultja kizárólagos jogának legfőbb lényegét jelenti az a tény, hogy e jogát kizárólag a saját javára is kihasználhatja. Ennek megfelelően, önmagában a harmadik félnek való licencbe adás egyszerű megtagadása még erőfölényben lévő vállalkozás részéről sem minősülhet az EK 82. cikk szerinti erőfölénnyel való visszaélésnek. Ez a megtagadás csak akkor tekinthető visszaélészerűnek, ha olyan rendkívüli körülmények jellemzik, mint amelyeket az ítélkezési gyakorlat eddig felvázolt, s ennek megfelelően a hatékony versenynek a piacon való fenntartásához fűződő közérdek alapján be lehet

avatkozni a szellemi tulajdonjog jogosultjának kizárólagos jogába megkövetelve tőle, hogy licenct adjon a piacra belépni vagy ott megmaradni kívánó harmadik feleknek. Emlékezni kell arra, hogy amint az Elsőfokú Bíróság azt fentebb megállapította, a jelen ügyben megvalósultak ilyen rendkívüli körülmények.

692 Ugyancsak nem elfogadható a Microsoftnak a válaszban felhozott azon érve, amely szerint az érintett technológia titkos, jelentős értéket képvisel, és fontos innovációt tartalmaz.

693 Először is az a tény, hogy az érintett technológia titkos, a Microsoft egyoldalú üzleti döntésének következménye. Emellett, a Microsoft nem hivatkozhat az interoperabilitásra vonatkozó információ állítólagos titkosságára, annak alátámasztására, hogy csak akkor kötelezhető a közlésére, ha a Bíróság által a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-, és IMS Health ítéletekben azonosított rendkívüli körülmények fennállnak, miközben a megtagadást is az információ állítólagos titkos jellegével igazolja. Végezetül nincs indoka annak, hogy a titkos technológiának miért kellene magasabb szintű védelmet élveznie, mint például azon technológiának, amelyet feltalálójának a szabadalmi eljárásban szükségszerűen fel kellett tárnia a nyilvánosság előtt.

694 Másodsor, mint a jelen ügyben is, attól a pillanattól kezdve, hogy az interoperabilitásra vonatkozó információ nélkülözhetetlenségét megállapították, ez az információ szükségszerűen jelentős értékűnek minősül a hozzáférésre vágyó versenytársak számára.

695 Harmadsor, maga az a tény, hogy az érintett vállalkozás szellemi tulajdonjog jogosultja, magában foglalja, hogy ennek a jognak a tárgya innovatív vagy eredeti jellegű. Szabadalom nem létezhet feltalálás nélkül, s szerzői jog sem eredeti jellegű mű nélkül.

696 Az Elsőfokú Bíróság megjegyzi továbbá, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban nem egyszerűen csak elutasította a Microsoft azon érvét, miszerint az a tény igazolta a releváns információ nyilvánosságra hozatalának megtagadását, hogy az érintett technológia szellemi tulajdonjog alá tartozott. A Bizottság ugyanis vizsgálta a felperes azon érvét is, amely szerint ha megkövetelnék tőle, hogy harmadik feleknek hozzáférést engedjen a technológiához, az hátrányosan érintené innovációs hajlandóságát (a megtámadott határozat (709) és (712) preambulumbekzdése).

697 Az Elsőfokú Bíróság szerint, amint azt a Bizottság helyesen terjeszti elő, a kiinduló bizonyítási terhet viselő Microsoft (lásd a fenti 688. pontot) nem bizonyította kellő mértékben, hogy az interoperabilitásra vonatkozó információ közlésére vonatkozó kötelezettsége hátrányosan befolyásolta volna innovációs hajlandóságát.

698 Ennek kapcsán a Microsoft mindössze homályos, általános, és elméleti érveket terjesztett elő. Így, amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (709) preambulumbekzdésében megjegyzi, a harmadik kifogásközlésre 2003. október 17-én adott válaszában a Microsoft mindössze azt a kijelentést tette, hogy „[a] nyilvánosságra hozatal [...] megszüntetné az újabb szellemi tulajdon létrehozására irányuló jövőbeni hajlandóságot” anélkül, hogy pontosította volna, hogy melyek az ily módon érintett technológiák vagy termékek.

699 Az előző pontban hivatkozott válasz egyes részeiben a Microsoft mind az ügyfélszámítógépekhez, mind a szerverekhez való operációs rendszereit illetően hivatkozik az innovációs hajlandóságát érintő hátrányos hatásra.

700 E tekintetben elegendő megjegyezni, hogy a megtámadott határozat (713)–(729) preambulumbekzdésében a Bizottság helytállóan cáfolta a Microsoftnak a termékei klónozásának veszélyére alapított érvét. Emlékeztetni kell arra, hogy a

megtámadott határozat 5. cikkében előírt korrekciós intézkedés nem teszi lehetővé és nem is célja lehetővé tenni a Microsoft versenytársainak a termékek klónozását (lásd a fenti 198–206., 240–242. és 656–658. pontot).

- 701 Következésképpen nem bizonyított, hogy azon információ nyilvánosságra hozatala, amelyre a megtámadott határozat vonatkozik, jelentősen csökkentené, vagy méginkább megszüntetné a Microsoft innovációs hajlandóságát.
- 702 Ebben az összefüggésben az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (730)–(734) preambulumbekzdésében helytállóan állapítja meg, a szóban forgó ágazat gazdasági szereplőinek bevett gyakorlata a termékekkel való interoperabilitást megkönnyítő információk közzététele, sőt maga a Microsoft is ezt a gyakorlatot követte, amíg megfelelő pozícióra nem tett szert a munkacsoport-szerverekhez való operációs rendszerek piacán. Ez a közzététel lehetővé teszi az érintett szereplők számára, hogy saját termékeiket még vonzóbbá, és ezáltal értékesebbé tegyék. Valójában a jelen ügyben egyetlen fél sem állította, hogy a közzétételnek bármilyen negatív hatása lett volna e szereplők innovációs hajlandóságára nézve.
- 703 Az Elsőfokú Bíróság úgy véli továbbá, hogy ha az egyesült államokbeli egyezség és az MCPPE szerinti, a kliens–szerver protokollokra vonatkozó közzététel nem gyakorolt negatív hatást a Microsoft innovációs hajlandóságára (a megtámadott határozat (728) preambulumbekzdése), akkor nincs nyilvánvaló ok azt gondolni, hogy a szerverek közötti protokollokra vonatkozó közzététel esetében a következmények eltérők lennének.
- 704 Végezetül az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a határozat téves értelmezésén alapult a Microsoft állítása, amely szerint a megtámadott határozatban a Bizottság új mérlegelési kritériumot alkalmazott, amikor elutasította a Microsoft által felhozott objektív igazolást.

705 Ez az állítás a megtámadott határozat (783) preambulumbekzdésének egyetlen mondatára alapul, amely a határozatnak azon részéhez (az (560)–(778) preambulumbekzdés) tartozik, amelyben a Bizottság a kérdéses megtagadást elemzi.

706 Ez a mondat a következéképpen hangzik:

„[A] jelen ügyben érintett nyilvánosságra hozatal körének alapos vizsgálata arra enged következtetni, hogy mindent figyelembe véve az információk közzétételének elrendelése miatt a Microsoft innovációra való ösztönzésére gyakorolt esetleges negatív hatásoknál sokkal jelentősebb az egész ágazat (és benne a Microsoft) innovációs szintjére gyakorolt pozitív hatás.”

707 Mindazonáltal ez a mondat együtt olvasandó az azt az ugyanazon preambulumbekzdésben követővel, amely szerint „[...] a Microsoft innovációja ösztönzésének védelme nem minősülhet olyan objektív igazolásnak, amely képes ellensúlyozni a fent megállapított rendkívüli körülményeket”.

708 Össze kell vetni emellett a megtámadott határozat (712) preambulumbekzdésével is, amelyben a Bizottság az alábbi megfontolásoknak ad hangot:

„A fentiekben megállapítottuk [...], hogy a szolgáltatás Microsoft részéről történő megtagadása a verseny megszüntetésének kockázatát jelenti a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán azáltal, hogy a megtagadott input ezen a piacon nélkülözhetetlen az üzleti tevékenység folytatásához, és hogy a Microsoft megtagadása a fogyasztók kárára hátrányosan befolyásolja a technológiai fejlődést.

Ezeknek a rendkívüli körülményeknek a fényében a Microsoft megtagadása nem igazolható objektív módon pusztán azzal, hogy az szellemi tulajdon licencbe adása megtagadásának minősül. Szükséges tehát mérlegelni, hogy a Microsoftnak az innovációs hajlandóságára vonatkozó érvei ellensúlyozzák-e ezeket a rendkívüli körülményeket.”

- 709 Másként fogalmazva, az ítélkezési gyakorlatban rögzített (lásd a fenti 331–333. pontot) elveknek megfelelően a Bizottság, miután megállapította, hogy a Bíróság által a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-, és IMS Health ítéletekben azonosított rendkívüli körülmények a jelen ügyben megvalósultak, megvizsgálta, hogy a Microsoft által felhozott, az innovációs hajlandósága állítólagos sérelmére alapuló igazolás érvényesülhet-e ezekkel a rendkívüli körülményekkel szemben, beleértve azt a körülményt is, hogy a kérdéses megtagadás az EK 82. cikk b) pontja értelmében a fogyasztók kárára korlátozta a technológiai fejlődést.
- 710 A Bizottság elutasító álláspontra jutott, de nem a kérdéses információ közlése kötelezettségének a Microsoft innovációs hajlandóságára gyakorolt negatív hatása, és az e kötelezettség által az ágazati innováció egészére gyakorolt pozitív hatás összevetése révén, hanem azért, hogy elvetette a Microsoftnak a termékei „klónozására” vonatkozó kételyeit (a megtámadott határozat (713)–(729) preambulumbekzdése), megállapította, hogy az interoperabilitásra vonatkozó információk közlése a kérdéses ágazatban általános gyakorlat (a megtámadott határozat (730)–(735) preambulumbekzdése), valamint bemutatta, hogy az IBM által 1984-ben a Bizottság irányában vállalt kötelezettség lényegében nem különbözik attól, amelyet a megtámadott határozat rendel el a Microsoft számára ((736)–(742) preambulumbekzdés), illetőleg hogy megközelítése megfelel a 91/250 irányelvnek (a megtámadott határozat (743)–(763) preambulumbekzdése).
- 711 A fenti megfontolások összességéből következik, hogy a Microsoft nem bizonyította a kérdéses interoperabilitásra vonatkozó információ közzététele megtagadásának semmilyen objektív igazolásának meglétét.

712 Mivel a Bíróság által a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-, és IMS Health ítéletekben azonosított körülmények a jelen ügyben megvalósultak, el kell utasítani mint alaptalant a jogalap első részét.

2. Az arra alapított második részről, miszerint a Sun nem kérte a Microsofttól annak a technológiának a szolgáltatását, amelynek a közlését a Bizottság elrendeli

a) A felek érvei

713 A Microsoft először is úgy érvel, hogy a Sun nem kért hozzáférést a megtámadott határozat szerinti interoperabilitásra vonatkozó információhoz.

714 A felperes a Sun panaszának egyik részére hivatkozva állítja, hogy az 1998. szeptember 15-i levélben lévő kérés nem kommunikációs protokolljainak „kimerítő és pontos specifikációira”, hanem a szerverekhez való Windows operációs rendszerek belső jellemzőire vonatkozó részletes információkra irányult.

715 Ennek megfelelően, még ha feltételezzük is, hogy az 1998. október 6-i levél értelmezhető úgy, mint amely megtagadást tartalmaz, *quod non* nem lehet azt állítani, hogy a Microsoft megtagadta volna a Suntól azon technológia átadását, amit a megtámadott határozat szerint nem tett közzé.

716 Emellett, a „Sun kérésének terjedelméből nem derült ki a Microsoft számára, hogy [...] a Sun a[z ő] kommunikációs protokolljainak licencét kívánta megszerezni”.

717 A felperes megjegyezte emellett, hogy a Sun panasza nem említi a kommunikációs protokollokat.

718 Végezetül a Microsoft megjegyzi, hogy 1998. szeptember 15-i levelében a Sun kifejezte azon meggyőződését, hogy „a Microsoftnak továbbá meg kellene osztania a referenciainplementációt és az annak biztosításához szükséges információkat, hogy a COM-objektumok és az Active Directory technológiák teljes köre – visszafejtés alkalmazása nélkül – teljesen kompatibilisen futhasson a Solarison.” A Microsoft szerint az e „technológiákhoz” való hozzáférés lehetővé tette volna a Sun számára, hogy lényegében „lemásolja” a szerverekhez való Windows operációs rendszerek valamennyi funkcionalitását, s ráadásul a Sun kérése még „fejlesztés alatt álló technológiára vonatkozott”, mivel a Windows 2000 Server és az Active Directory csak 1999 decemberében került forgalomba.

719 Másodszor a Microsoft előterjeszti, hogy a Sun kérésére az 1998. október 6-i levélben nem egy „egyszerű visszautasítás” volt a válasz, a felperes ugyanis felkérte a Sunt, hogy vitassák meg, „hogya a két cég milyen módon tudná közös vevőik előnyére növelni a termékeik közötti interoperabilitást”. Ez a levél emellett megemlített különféle módszereket is, amelyek révén a Sun „interoperabilitást érhetne el”. A felperes hivatkozik a megtámadott határozat (565) preambulumbekézdésére és állítja, hogy a Bizottság nem mondhatja, hogy az érintett technológiák olymértékben összetettek voltak, hogy a Suntól nem volt elvárható, hogy tudja, mely technológiákra volt szüksége, mivel a Sun a szerverekhez való operációs rendszerek nagymértékben szako-

sodott forgalmazója, és különben is a Sun felelőssége volt a megkeresés tartalmának pontos meghatározása.

720 A Microsoft emellett előterjeszti azt is, hogy felvetésére a Sun nem válaszolt, és különösen megjegyzi, hogy a Sun nem vett részt a termékeik interoperabilitásának megvitatására szervezett találkozón.

721 Végezetül a Microsoft úgy érvel, hogy nincs ellentmondás egyrészt azon álláspontja, amely szerint nem egyértelmű, hogy megtagadta volna kommunikációs protokolljai specifikációinak közlését a Sunnal, vagy „bárki mással”, aki azt kérte, és másrészt azon tény között, hogy a megtámadott határozat megsemmisítését kívánja elérni. Jelentős különbség van az „operációs rendszerek valamely másik vezető forgalmazójával való megegyezésen alapuló kölcsönös licencbe adásra irányuló megállapodás” és „a technológiai tulajdon egész világgal való megosztásának hatóság által előírt kötelezettsége között”.

722 Harmadszor a Microsoft arra hivatkozik, hogy a Sun nem kérte tőle szellemi tulajdonának abból a célból való licencbe adását, hogy a Sun képes legyen munkacsoport-szerverekhez való operációs rendszereknek az EGT területén való kifejlesztésére. Így a Microsoftnak, amikor válaszolt az 1998. szeptember 15-i levélre, nem volt kötelessége figyelembe venni az őt az EK 82. cikk alapján a hatékony és torzításmentes verseny korlátozása vonatkozásában terhelő különös felelősséget.

723 Ezen összefüggésben a Microsoft rámutat arra, hogy a Sun az Egyesült Államokban honos vállalkozás, és hogy az 1998. szeptember 15-i levelet a Sun egyesült államokbeli székhelyéről írták, és a szintén az Egyesült Államokban honos Microsoft egyesült államokbeli székhelyére küldték. Az EGT-vel való mindennemű kapcsolat hiányában,

és arra tekintettel, hogy a levél nem említette, hogy az érintett technológia szükséges lett volna munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereknek az EGT területén való kifejlesztéséhez és forgalmazásához, a Microsoftnak nem volt oka azt vizsgálni, hogy a Sun az EGT területére nézve licencet kíván szerezni.

724 A Bizottság a Microsoft érveinek teljes egészét elutasítja.

725 Először is a Bizottság úgy érvel, hogy a Sunnak az 1998. szeptember 15-i levelében lévő kérése, „jóllehet bizonyos tekintetben szélesebb, mint a [megtámadott] határozat alkalmazási köre”, kellően világos volt ahhoz, hogy a Microsoft megértse, hogy i. a Sun az interoperabilitásra vonatkozó információkhoz kér hozzáférést, és hogy ii. ezen információknak a Windows munkacsoport-hálózatok egyes jellemzőihez (az „Active Directory tartományhoz”) kapcsolódó része nélkülözhetetlen a Sun számára ahhoz, hogy tényleges versenyt tudjon megvalósítani a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán.

726 A Bizottság szerint a Microsoft félremagyarázza a Sun kérését, amikor azt állítja, hogy az a forráskódra és nem az interfészekre vonatkozó információra irányult. A Sun kérése arra irányult, hogy termékei „fennakadás nélkül tudjanak kapcsolatba lépni” a Windows-környezettel, s az 1998. október 6-i levélben Maritz úr is világosan megállapította, hogy a kérést úgy értelmezte, mint amely az interoperabilitásra vonatkozó információra irányul. Emellett a Sun panaszában egyértelművé tette, hogy az „interfészekre vonatkozó információhoz” kívánt hozzáférni.

727 A Bizottság a megtámadott határozat (713)–(722) preambulumbekzdésére hivatkozva kifejti, hogy az interoperabilitásra vonatkozó információ nem teszi lehetővé a Microsoft versenytársai számára a munkacsoportszerverekhez való Windows operációs rendszerek funkcióinak „klónozását” vagy „lemásolását”.

- 728 Nem releváns az a tény, hogy a Sun nem használta a „kommunikációs protokoll” kifejezést, mivel a Windows szoftverrel való összeköttetéshez és interakcióhoz szükséges információhoz való hozzáférés kérése és a protokoll specifikációkhoz való hozzáférés kérése „egy és ugyanaz a dolog”.
- 729 A Bizottság megjegyzi emellett, hogy 1998. október 6-i levelében a Microsoft nem említi azt a tényt, hogy a Sun kérése „fejlesztés alatt álló technológiára vonatkozik”. Mindenesetre ez az érv nem elfogadható, mivel amikor a Sun 1998. szeptember 15-i levelét a Microsoftnak elküldte, a Windows 2000 Server első béta verziója már egy éve a piacon volt.
- 730 Másodszor a Bizottság úgy érvel, hogy a Microsoft nem tagadhatja, hogy elutasította a Sun kérését.
- 731 Egyfelől a Microsoft álláspontja nem áll összhangban azon kérelmével, hogy a megtámadott határozat 5. cikkét semmisítsék meg.
- 732 Másfelől a Bizottság a megtámadott határozat (194)–(198) preambulumbekzdésére hivatkozva előadja, hogy a Microsoft kifejezetten megerősítette a Bizottságnak, hogy egyes, az interoperabilitásra vonatkozó információkhoz megtagadta a hozzáférést. Amint azt a megtámadott határozat (573)–(577) preambulumbekzdése megállapítja, ez a megtagadás egy általános gyakorlat része. Hasonlóképpen, a Microsoft az ideiglenes intézkedés iránti eljárás alatt is azt állította, hogy a megtagadás „üzleti modelljének” része volt.

733 Harmadrészt a Bizottság nincs meggyőződve arról, hogy ha a Sun pozitívabban viszonyult volna a Microsoftnak az interoperabilitás megvitatására vonatkozó állítólagos „ajánlatához”, akkor a Microsoft közölte volna a Sunnal a kért információt. A Bizottság hivatkozik a Microsoft ügyvezetői által tett, és a megtámadott határozat (576) és (778) preambulumbeközlésében szereplő egyes nyilatkozatokra. A Bizottság valószínűtlennek tartja, hogy Goldberg úr, a Microsoftnak az 1998. október 6-i levélben említett alkalmazottja döntéshozatali felhatalmazással rendelkezett volna ilyen kérdésben. A Sun részéről Terranova úr 1998. november 25-én találkozott Goldberg úrral, s a Microsoft nem magyarázza meg, hogy miért akadályozta meg az interoperabilitás kérdésének további megvitatását az a tény, hogy Terranova úrnak le kellett mondania a következő, 1999. március 8-ára tervezett találkozót. Végezetül a Bizottság megjegyzi, hogy ezen utolsó találkozóznak a Goldberg úr által javasolt napirendje a legcsekélyebb utalást sem tartalmazta az érintett technológiákra, mint például az Active Directoryra.

734 Harmadszor a Bizottság nem találja lényegesnek, hogy a Sun 1998. szeptember 15-i levelében nem hivatkozott kifejezetten az EGT-re. Először is, mivel az érintett földrajzi piac világméretű, a levélben szereplő kérés szükségszerűen kiterjedt az EGT-re is, és másodszor a Sun 1998. december 10-én panaszt nyújtott be a Bizottsághoz.

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

735 Az egyetlen jogalapja második részének alátámasztására felhozott érvelésében a Microsoft azt próbálja bizonyítani, hogy a Bizottság semmi esetre sem állapíthatta volna meg a megtámadott határozatban, hogy az interoperabilitásra vonatkozó információ közzétételének megtagadásával a Microsoft visszaélt erőfölényével, mivel ténylegesen semmiféle megtagadással nem vádolható. Ennek az érvelésnek az alátámasztására a Microsoft lényegében a Sunnal való 1998 végi levélváltásra hivatkozik. Érvelése három fő részből áll. Először is a Microsoft az állítja, hogy a Sun 1998. szeptember 15-i

levelében szereplő kérése nem a megtámadott határozat szerinti interoperabilitásra vonatkozó információra irányult. Másodszer tagadja, hogy a levélben szereplő kérés teljesítését 1998. október 6-i levelében megtagadta volna. Harmadszor a Microsoft felhossa, hogy 1998. szeptember 15-i levelében a Sun nem kért licencet a Microsoft által az EGT-ben bírt szellemi tulajdonjogokra nézve.

736 Ezen részek mindegyike külön-külön vizsgálandó.

A Sun kérésének tartalmáról

737 Először is emlékeztetni kell az 1998. szeptember 15-i levél tartalmára, és ennek a levélnek a megtámadott határozatban megjelenő bizottsági elemzésére.

738 A levélben a Sun az alábbiak szerint írja körül a Microsofttól kért információt:

- először is az annak lehetővé tételéhez szükséges valamennyi információ, hogy natív támogatást tudjon nyújtani a Solarison a COM-objektumokhoz;

- másfelől az annak lehetővé tételéhez szükséges valamennyi információ, hogy natív támogatást tudjon nyújtani a Solarison az Active Directory technológiák teljes köréhez.

739 Ugyanezen levélben a Sun megjelölte a kért információ terjedelmét és a kérés célját is, jelezve, hogy:

- a Solarison futtatandó alkalmazásoknak fennakadás nélkül kellene tudniuk kapcsolatba lépni a COM-on és/vagy az Active Directoryn keresztül a Windows operációs rendszerekkel és/vagy a Windows-alapú szoftverekkel;

- a Microsoftnak meg kellene osztania a referenciaimplementációt és az annak biztosításához szükséges információkat, hogy a COM-objektumok és az Active Directory technológiák teljes köre – visszafejtés alkalmazása nélkül – teljesen kompatibilisen fusson a Solarison;

- az információt a piacon lévő valamennyi COM-objektum és az Active Directory technológiák teljes körére nézve kellene megosztani;

- a jövőben piacra kerülő COM-objektumok és Active Directory technológiák esetében az információkat késedelem nélkül és folyamatos jelleggel kellene szolgáltatni.

740 A megtámadott határozat (186) preambulumbekzdésében a Bizottság úgy értelmezi a Sun 1998. szeptember 15-i levelében szereplő kérésének második részét (lásd a fenti 738. pontot), mint amely „a Solaris arra való képességét célozza”, hogy a Windows 2000 munkacsoport-hálózatokban teljesen kompatibilis tartományvezérlőként, vagy az Active Directory tartományfelépítéssel (biztonság,

címtárszolgáltatás) teljesen kompatibilis tagszerverként (különösen mint állomány- és nyomtatókiszolgáló) működhessen. Emellett az a tény, hogy a Sun kérése mind a kliens–szerver interoperabilitásra, mind pedig a szerverek közötti interoperabilitásra kiterjed, összhangban áll azzal a ténnyel, hogy a „Windows-tartományfelépítés” szorosan összekapcsolja az interoperabilitás mindkét formáját. Más szóval a „Sun kérése magában foglalta a Windows munkacsoportszerverek által az állománnyal és nyomtatással”, illetve a felhasználók és felhasználócsoportok adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatások Windows munkacsoport-hálózatok részére történő nyújtásához használt protokollok specifikációit, beleértve „a Windows munkacsoport-szerver és a Windows ügyfélszámítógép közötti közvetlen összeköttetést és interakciót, valamint az e számítógépek közötti közvetett, egy vagy több más Windows munkacsoportszerveren keresztül megvalósuló összeköttetést és interakciót” (a megtámadott határozat (187) preambulumbekézése).

741 A megtámadott határozat (188) preambulumbekézésében a Bizottság megvizsgálja a Sun kérésének első részét (lásd a fenti 738. pont első franciabekezését). A Bizottság megjegyzi, hogy a COM/DCOM „a Windows termékekben az állománnyal és nyomtatással, illetve a felhasználók és felhasználócsoportok adminisztrációjával kapcsolatos szolgáltatások nyújtásához használt” technológia, és úgy találja, hogy átfedés van a Sun kérésének e része és annak második, az Active Directoryra vonatkozó része között. A következő preambulumbekézésben azonban a Bizottság megállapítja, hogy „a Sun kérésének a COM-technológiát érintő információkra vonatkozó egyetlen része, amely releváns a [megtámadott határozatban] vizsgált megtagadás kapcsán az az, amely a Sunnak az Active Directoryval való kompatibilitásra vonatkozó kérésében jelenik meg”. Ezt a megállapítást egybe kell vetni a Bizottságnak a megtámadott határozat (566) preambulumbekézésében megjelenő állításával, amely szerint először is „a [megtámadott határozat szerinti] egyetlen kérdéses megtagadás a Windows munkacsoportszerverek által a Windows ügyfélszámítógépeknek nyújtott munkacsoportszerver-szolgáltatásokat szervező Windows-tartományfelépítés alapjául szolgáló protokollok teljes specifikációja közlésének megtagadása” és másodsor, hogy „az a tény, hogy a Microsoft a Sunnak a COM-objektumok platformokon keresztüli hordozhatóságát megkönnyítő információkra vonatkozó kérését is elutasította, nem képezi a [megtámadott határozatban] szolgáltatás megtagadásának tekintett magatartás részét”.

742 A Bizottság a megtámadott határozat (190) preambulumbekzdésében hozzáteszi, hogy a Sun kérésében benne foglaltatik, hogy a Sun azért kíván hozzáférni a specifikációkhoz, hogy azokat implementálni tudja saját termékeiben.

743 A Bizottság a megtámadott határozat (199)–(207) preambulumbekzdésében egy sor megfontolást sorol fel annak bemutatására, hogy az az információ, amelyhez a Sun 1998. szeptember 15-i levelében hozzáférést kér, kapcsolódik az interoperabilitáshoz. Először is elutasítja a Microsoftnak a 2003. október 17-i, harmadik kifogásközlésre adott válaszában szereplő állítását, amely szerint a Sun azt kívánta a Microsofttól, hogy az készítse el az Active Directory Solarison futtatható változatát. Másodszor a Bizottság elutasítja a Microsoft által szintén a közigazgatási eljárás során előterjesztett érvet, amely szerint a Sun kérése „a szerverekhez való Windows operációs rendszerek belső felépítésére” vonatkozott, és ezáltal túlmént az interoperabilitásra vonatkozó információk körén. Ez utóbbi pont kapcsán a Bizottság megjegyzi, hogy 1998. szeptember 15-i levelében a Sun kifejezetten megállapítja, hogy szándéka a Solaris környezet és a Windows környezet közötti „fennakadás nélküli kapcsolat” elérése (a megtámadott határozat (207) preambulumbekzdése). Ugyancsak megjegyzi a Bizottság, hogy az 1998. október 6-i levél bizonyítja, hogy a Microsoft teljes egészében megértette, hogy a Sun a „Windows bizonyos funkcióival” való interoperabilitásra vonatkozó információkhoz kívánt hozzáférni (a megtámadott határozat (207) preambulumbekzdése).

744 Mindezek után az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy jóllehet a Bizottság az ellenkérelemben maga is elismeri, hogy az 1998. szeptember 15-i levélben lévő kérés tartalma bizonyos tekintetben tágabb volt, mint a megtámadott határozaté, vitathatatlan, hogy ebben a levélben a Sun meghatározta kérésének terjedelmét azzal, hogy jelezte, mindössze azt kívánja, hogy termékei képesek legyenek „fennakadás nélkül kommunikálni” („*seamlessly communicate*”) a Windows környezettel. Hasonlóképpen, a Sun levelében azt is kijelentette, hogy a kért információknak „biztosítania kell, hogy a COM-objektumok és az Active Directory technológiák teljes köre – visszafejtés alkalmazása nélkül – teljesen kompatibilisen fusson a Solarison”. Másként fogalmazva, az 1998. szeptember 15-i levél szövegéből egyértelmű, hogy a

Sun információhoz való hozzáférést kért, és hogy ennek az információnak lehetővé kellett volna tennie számára, hogy elérje a termékei és a Windows környezet közötti interoperabilitást.

⁷⁴⁵ Az 1998. szeptember 15-i levél szövegéből az is kitűnik, hogy a Sun magas fokú interoperabilitást kívánt elérni saját termékei és a Windows-tartományfelépítés között. Amikor Maritz úr az 1998. október 6-i levélben jelzi, hogy a Microsoft nem tervezi az Active Directory Solarishoz „portolását” („*to port*”), és hogy léteznek „az Active Directoryval való interoperabilitáshoz [...] különféle szintű funkcionalitások”, világos különbséget tesz az egyik rendszer másikkal való „portolása” révén elérhető magas fokú interoperabilitás és a levélben javasolt egyéb módszerek alkalmazásával elérhető alacsonyabb vagy „különféle” szintűek között.

⁷⁴⁶ Másodszor a Microsoft nem hivatkozhat ésszerűen arra a tényre, hogy a Sun nem használta panaszában a „kommunikációs protokoll” kifejezést. Amint azt a megtámadott határozat (49) preambulumbekzdése rögzíti, és amint azt a Bizottság beadványában helytállóan megjegyzi, a „protokoll” a hálózatban lévő különféle szoftverek összeköttetésére és interakciójára vonatkozó szabályok összessége (lásd még a fenti 196. és 197. pontot). Amint az a fenti 740. pontban már megállapítást nyert, éppen ezek a szabályok azok, amelyekről a Sun információt szeretett volna kapni. A Microsoft érvelése annál is inkább elfogadhatatlan, mivel azt tisztán formális természetű. Az 1998. október 6-i levélben Maritz úr többször hivatkozik a Microsoft és a Sun, illetve más szoftver-forgalmazók termékei közötti interoperabilitásra. A Microsoft tehát annak ellenére is pontosan értette a Sun kérésének tartalmát, hogy az, 1998. szeptember 15-i levelében formálisan nem hivatkozott „kommunikációs protokollokra”.

747 Harmadszor nem fogadható el a Microsoft azon állítása, hogy a technológiához való hozzáférés lehetővé tenné a Sun számára, hogy a szerverekhez való Windows operációs rendszereknek lényegében valamennyi funkcionalitását „lemásolja”. A fenti megfontolásokból következik, hogy a Sun a termékei és a Windows-tartományfelépítés közötti interoperabilitás eléréséhez szükséges információhoz kívánt hozzáférni. Amint azt a megtámadott határozat (34), (570) és (571) preambulumbekzdése kimondja, és azt a fenti 199–206. pont megállapítja, ez az eredmény elérhető mindössze bizonyos protokollok specifikációinak közzétételével, azaz az implementáció részleteinek közzététele nélkül is. Amennyiben a Microsoft állítása arra a tényre alapul, hogy 1998. szeptember 15-i levelében a Sun azt jelzi, hogy a Microsoftnak közölnie kellene a „referenciaimplementációt”, az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy még akkor is, ha a Sun ezáltal a Microsoft forráskódja részleteinek közzétételét kérte, a Sun kérésének tartalma alapján (lásd a fenti 744. pontot) a Microsoft nem juthatott arra a következtetésre, hogy a Sun kérése nem vonatkozott egyúttal a megtámadott határozat szerinti protokollok specifikációira, miközben a határozat által szankcionált magatartás, amint azt a megtámadott határozat (569) preambulumbekzdése megállapítja, csak az e specifikációk közzétételének megtagadását jelentő magatartásra vonatkozott.

748 Negyedszer a Microsoft nem hivatkozhat hatékonyan arra, hogy a Sun 1998. szeptember 15-i levelében lévő kérés „még fejlesztés alatt álló technológiára” vonatkozott. Ez az állítás teljesen irreleváns azon kérdés megválaszolásában, hogy a kérés a megtámadott határozat szerinti interoperabilitásra vonatkozó információra vonatkozott-e. Nem veszi figyelembe azt a tényt sem, hogy amint azt a megtámadott határozat (398) és (790) preambulumbekzdése megállapítja, a Microsoft már 1997. szeptember 23-án, majd egy évvel a Sun levelének kelte előtt elkezdte forgalmazni a Windows 2000 Server első béta változatát.

749 Fenti megfontolások összességéből arra kell következtetni, hogy a Microsoft állításával ellentétben a Sun 1998. szeptember 15-i levelében lévő kérés egyértelműen a megtámadott határozatban szereplő, és annak 5. cikkében előírt korrekciós intézkedés tárgyát képező interoperabilitásra vonatkozó információra irányult.

Az 1998. október 6-i levél tartalmáról

750 A Microsoft érvelésének a jogalap második része alátámasztására irányuló, azaz az 1998. október 6-i levél tartalmára vonatkozó második része szintén nem elfogadható.

751 E levél szövegezését megírása kontextusának, szerzője személyének és az érintett technológiákra vonatkozó ismeretének, illetőleg a Microsoft által a megtámadott határozat elfogadásáig követett magatartásnak a tükrében megvizsgálva meg kell állapítani, hogy a Bizottság ezt a levelet a megtámadott határozatban helyesen értelmezte úgy, mint amely a Sun által kért információk közlésének megtagadását tartalmazza.

752 E tekintetben emlékeztetni kell először is arra, hogy amint az a jogalap első része kapcsán megállapítást nyert, a Microsoft által az interoperabilitásra vonatkozó információ közlésének és felhasználása engedélyezésének megtagadására vonatkozóan előadott érvelés nagymértékben a saját és a versenytársak termékei közötti interoperabilitás elérendő fokára támaszkodik. A közigazgatási eljárás során és a jelen eljárásban is a Microsoft azt hangoztatta, hogy elegendő, ha a különféle operációs rendszerek képesek információt cserélni vagy kölcsönös szolgáltatásokat nyújtani, avagy egymással „megfelelően együttműködni”. A Microsoft fenntartja, hogy a piacon már hozzáférhető információk és módszerek lehetővé teszik ennek az eredménynek az elérését, így nem követelhető tőle további – különösen nem a „kék buborék” belüli kommunikációra vonatkozó – információk közlése. A felperes szerint a Bizottság az interoperabilitás olyan fokát követeli meg, amely túlmegy a 91/250 irányelv által előírton, és amely nem felel meg annak, ahogyan a vállalkozások számítógépes hálózataikat a gyakorlatban felépítik. Fenntartja, hogy a Bizottság célja az, hogy a Microsoft rendszereivel versenyző operációs rendszerek minden tekintetben

úgy működjenek, mint a szerverekhez való Windows operációs rendszerek, ami azt követelné meg a Microsofttól, hogy versenytársaival sokkal többet közöljön pusztán a termékei interfészeire vonatkozó információknál, s ezzel a Bizottság beavatkozik szellemi tulajdonjogaiba és csökkenti innovációs hajlandóságát.

753 Amint azt az Elsőfokú Bíróság a fenti 207–245. pontban megállapította, nem helytálló az, ahogyan a Microsoft az interoperabilitásnak a Bizottság által megkövetelt fokát, s ennek megfelelően a megtámadott határozat által említett információ terjedelmét értelmezi.

754 Ezeket a körülményeket figyelembe kell venni annak elemzésekor, hogy a Bizottság hogyan értelmezte az 1998. október 6-i levelet, illetőleg hogy a Microsoft ennek kapcsán milyen érveket terjesztett elő.

755 Amint az a fenti 746. pontban bizonyítást nyert, a Microsoft teljes egészében megértette a Sun 1998. szeptember 15-i levelében megfogalmazott kérését, különösen pedig azt, hogy a Sun az ahhoz szükséges információt kívánta megszerezni, hogy termékei a Windows környezettel képesek legyenek „fennakadás nélkül kommunikálni”, avagy más szóval, hogy termékei és e környezet között magas fokú interoperabilitás jöhessen létre.

756 Emellett a Microsoftnak címzett 1998. szeptember 15-i levél egyértelműen a közzétételre még nem került, és a piacon kínált licencekkel el nem érhető információhoz való hozzáférésre irányult.

757 Az 1998. október 6-i levélben adott válasz a következő hat pontot tartalmazza:

- először is Maritz úr megköszöni Green úr 1998. szeptember 15-i levelét és tájékoztatja arról, hogy a Microsoft mindig is segítséget nyújtott versenytársainak ahhoz, hogy „platformjára a lehető legjobb termékeket és interoperabilitást építhessék fel”;
- másodszor felhívja Green úr figyelmét arra a tényre, hogy a „Windows platformra” vonatkozó információk és interfészek az „MSDN” termék révén már elérhetők;
- harmadszor felhívja a Sunt, hogy vegyen részt a Microsoft által 1998. október 11. és 15. között Denverben tartandó konferencián;
- negyedszer hivatkozik a már létező, Solarisra alkalmazható COM referenciainplementációra és tájékoztatja Green urat, hogy a COM forráskódja a Software AG-tól licencbe vehető;
- ötödször megállapítja, hogy a Microsoft nem tervezi az Active Directory Solarishoz „portolását”, de az Active Directoryval való interoperabilitáshoz több, különböző interoperabilitási fokú módszert is megemlít, beleértve a standard LDAP protokoll használatát;
- hatodszor, az e célból való kapcsolatfelvételre Goldberg urat megnevezve, kéri a Sunt, hogy „további segítség” igénye esetén forduljon a „Developer Relations”

csoport „Account Managereihez”, akiknek a feladata, hogy „segítsék azokat a fejlesztőket, akik a Microsoft platformjaihoz további segítséget igényelnek”.

- 758 Az Elsőfokú Bíróság először is megjegyzi, hogy az 1998. október 6-i levélben Maritz úr teljes egészében elkerüli a választást a Sun 1998. szeptember 15-i levelében szereplő kérésére, s mindössze olyan információforrásokra és módszerekre utal, amelyek már nyilvánosan elérhetőek vagy licencbe vehetőek voltak. Miután Maritz úr nyilvánvalóan tudatában volt a Green úr által kért jelentőségének, ez az utalás nem értelmezhető másként, mint a kért információ közlésének megtagadásaként.
- 759 Megerősíti ennek az értelmezésnek a helytállóságát a tény, hogy Maritz úr az 1998. október 6-i levélben azt állítja, hogy a Microsoft nem tervezi az Active Directory Solarishoz „portolását”, mivel ez bizonyítja, hogy Maritz úr tudatában volt annak, hogy a Microsoft versenytársai, így a Sun is arra törekedhet, hogy magasabb fokú interoperabilitást érjenek el, mint ami a levélben említett módszerek által elérhető (lásd a fenti 745. pontot).
- 760 Ez a pont annál egyértelműbben bizonyítottnak tekinthető, mivel először is az MSDN esetében a Microsoft a jogalap jelen részében nem vitatja a Bizottságnak a megtámadott határozatban szereplő elemzését, amely szerint ez a technológia nem teszi lehetővé a Microsoft versenytársai számára, hogy az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerekkel megfelelő fokú interoperabilitást érjenek el (a megtámadott határozatnak a határozat 4.1.3. szakaszára, különösen pedig a (209) és (210) preambulumbekzdésére hivatkozó (563) preambulumbekzdése).
- 761 Továbbá azon lehetőséget illetően, miszerint a Sun használhatja a Microsoft által az 1998. október 6-i levélben említett, ingyenesen elérhető COM referenciaimplementációkat, a Microsoft a jogalap jelen részében szintén nem állította, hogy a

Bizottság tévedett volna a megtámadott határozatban, amikor úgy találta, hogy ez a termék nem jelent megfelelő megoldást (a megtámadott határozatnak a határozat 4.1.3. szakaszára, különösen pedig a (218)–(230) preambulumbekzdésére hivatkozó (563) preambulumbekzdése; lásd továbbá a megtámadott határozat (288)–(291) preambulumbekzdését).

- 762 Végezetül a Sun azon lehetőségét illetően, hogy használhatja az 1998. október 6-i levélben szintén kifejezetten említett LDAP protokollt, a Microsoft a jogalap jelen részében nem állította és a jogalap előző részében sem bizonyította, hogy a Bizottság tévedett volna, amikor arra következtetett, különösen a megtámadott határozat (194) és (195), illetve (243)–(250) preambulumbekzdésében, hogy ez a protokoll nem elégséges az Active Directoryval való megfelelő fokú interoperabilitás eléréséhez.
- 763 Másodszor, a Microsoft annak alátámasztására, hogy levele nem megtagadást tartalmazott, nem hivatkozhat arra, hogy Maritz úr felajánlotta a továbbiakban Goldberg úr segítségét. Ez, a levél utolsó pontjában szereplő további segítség csak a levél második és harmadik pontjában említett információkra és módszerekre vonatkozik. Lényegében a Microsoft azt ajánlja fel a Sunnak, hogy ugyanolyan segítséget nyújt, mint ahogyan a „Developer Relations” csoport „Account Managerei” segítik bármelyik, a „Microsoft platformjai” kapcsán segítséget kérő fejlesztőt.
- 764 Ugyancsak nem hivatkozhat eredményesen a Microsoft a Sunnal való megbeszélésekről készített jegyzőkönyvre annak alátámasztásához, hogy a Sunnak nem állt szándékában Goldberg úr javaslatai alapján eljárni. Amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (193) preambulumbekzdésében helyesen jegyzi meg, ennek a jegyzőkönyvnek egyetlen pontja sem tartalmaz formális ajánlatot a Microsoft részéről a Sun által kért, azaz a nyilvánosan hozzáférhető információkon túlmenő információk közlésére.

765 Harmadszor hozzá kell tenni, hogy a megtámadott határozatban a Bizottságnak annál is inkább oka volt az 1998. október 6-i levelet úgy értelmezni, mint amely a Sun által kért interoperabilitásra vonatkozó információ közlésének megtagadását tartalmazza, mivel a Microsoft a közigazgatási eljárás során kifejezetten elismerte, hogy a kért információk egy részét nem közölte és a közlést később is megtagadta (a megtámadott határozat (194)–(198) preambulumbekzdése). Jóllehet a tárgyaláson a Microsoft megkérdőjelezte a megtámadott határozat (195) preambulumbekzdésében szereplő idézetek egyikének kimerítő pontosságát, nem tagadta, hogy a közigazgatási eljárás során azt állította, hogy az Active Directory különböző példányai közötti replikáció „tulajdonosi eljárás”.

766 El kell tehát utasítani mint megalapozatlant a Microsoft azon érvét, amely szerint az 1998. október 6-i levél nem minősül megtagadásnak.

767 Az 1998. október 6-i levelet a megtámadott határozat szerinti általános összefüggésben kell egyébként elemezni. A határozatban a Bizottság nem csak erre az egy levélre hivatkozott, hanem amint az különösen a (194)–(198) és (573)–(577) preambulumbekzdésből kitűnik, úgy vélte, hogy e magatartás a Microsoft általános gyakorlatába illeszkedik.

768 A megtámadott határozat (194) preambulumbekzdésére kifejezetten hivatkozó (573) preambulumbekzdésben a Bizottság megállapította, hogy a Microsoft számos versenytársa megerősítette, hogy nem kaptak elegendő interoperabilitásra vonatkozó információt, s némelyikük azt is állította, hogy a Microsoft megtagadta a kért információk közlését, vagy a megkeresésre nem válaszolt.

769 A Bizottság a megtámadott határozat (576) preambulumbekzdésében emellett idézte az Egyesült Államok bíróságai előtt a Windows forráskódjainak licenbe adásáért („*Windows Source Licencing Program*”) felelős vezető által tett tanúvallomás részleteit, amelyek a Bizottság szerint arra utalnak, hogy a Microsoft a Windows-tartományfelépítéssel való interoperabilitásra vonatkozó technológiák vonatkozásában korlátozásokat alkalmaz a licencmegállapodásokban.

770 A Microsoft az Elsőfokú Bíróság előtt ezeket a pontokat nem tagadta kifejezetten.

771 Mindemellett az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy a megtámadott határozat (778) preambulumbekzdésében a Microsoftnak a megtagadás fennállását tagadó álláspontjának elutasításakor, amikor is a Microsoft arra hivatkozott, hogy soha nem volt indoka arra, hogy erőfölénye kiterjesztésével kizárja versenytársait a piacról, a Bizottság idézett B. Gatesnek, a Microsoft elnökének a Microsoft értékesítési részlege előtt 1997 februárjában tartott beszédéből. Az idézet megerősíti az interoperabilitásra vonatkozó információ korlátozására épülő általános magatartást, hiszen a következő nyilatkozatot tartalmazza:

„Arra törekszünk, hogy a szerverekre vonatkozó tudásunk kihasználásával új protokollokat készítsünk, és kirekesszük különösen a Sun-t és az Oracle-t [...]. Még nem tudom, sikerrel járunk-e, de ez az, amire törekszünk.”

Az 1998. szeptember 15-i levélben szereplő kérés földrajzi kiterjedése

772 A Microsoft egyetlen jogalapja második részének alátámasztására kifejtett érvelésének harmadik része arra a tényre alapul, hogy az 1998. szeptember 15-i levélben a Sun nem kérte kifejezetten a Microsoftnak az EGT területén fennálló szellemi

tulajdonjoga licenbe adását annak érdekében, hogy munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereket fejleszthessen ki az EGT területén. A Microsoft arra követeztet, hogy amikor a Sunnak válaszolt, nem volt köteles figyelembe venni a hatékony és torzításmentes verseny korlátozásának elkerülésére vonatkozó különleges kötelezettségét.

773 Ezek az érvek tisztán formálisak és elutasítandóak.

774 Az 1998. szeptember 15-i levélben a Sun valóban nem kérte kifejezetten a Microsoftot, hogy adjon licencet a az EGT területén fennálló szellemi tulajdonjogaira. Mindazonáltal nem volt szükséges, hogy a Sun kérésében értékelje, hogy az információ, amelyhez hozzáférést kért vajon szellemi tulajdonjog által védett-e, illetve hogy ennek az információnak a használatához szükséges-e a Microsoft részéről a licenbe adás. Egyértelmű emellett, hogy a Sun azt kívánta a Microsofttól, hogy közölje a kérdéses információt, hogy ezáltal képessé váljon annak saját munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereiben való implementálására. Emellett, mivel ezeknek az operációs rendszereknek az esetében az érintett földrajzi piac világméretű (lásd a megtámadott határozat (427) preambulumbekzdését), a Sun általános megfogalmazott kérése szükségszerűen kiterjedt az EGT területére. Végezetül, amint azt a Bizottság beadványaiban megjegyzi, azáltal hogy pár héttel később a Sun a 17. rendelet 3. cikke szerinti panaszt nyújtott be, a Microsoft figyelmét semmi esetre sem kerülhette el az EGT érintettsége.

775 Ebből következően a Bizottság helytállóan állapította meg a megtámadott határozat (787) preambulumbekzdésében, hogy amikor az 1998. szeptember 15-i levélre válaszolt, a Microsoft nem vette kellőképpen figyelembe a közös piacon a hatékony és torzításmentes verseny korlátozásának elkerülésére vonatkozó különleges felelősségét. Ismét csak helyesen állapította meg a Bizottság ugyanezen preambulumbekzdésben, hogy a különleges felelősség a Microsoftnak az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán fennálló „kvázi monopóliumból”

fakad. A fenti 740. pont megfontolásaiból kitűnik, hogy a kérdéses megtagadás „a Windows munkacsoportszerverek és ügyfélszámítógépek hálózatán belüli kommunikáció alapjául szolgáló interfészek specifikációira vonatkozik, amelyek nem pusztán az egyik vagy a másik terméktípusra (ügyfélszámítógépek vagy munkacsoportszerverek) korlátozódnak, hanem inkább az e termékek közötti kompatibilitás szabályának minősülnek” (a megtámadott határozat (787) preambulumbekzdése).

776 A fenti megfontolásokból következik, hogy az interoperabilitásra vonatkozó információ közlésének és felhasználása engedélyezésének megtagadására vonatkozóan a Microsoft által előterjesztett, egyetlen jogalap második része megalapozatlan, és azt el kell utasítani.

3. Az arra alapított harmadik részről, miszerint a Bizottság nem vette megfelelően figyelembe a Közösségeket a TRIPs Megállapodás alapján terhelő kötelezettségeket

a) A felek érvei

777 A Microsoft szerint a tulajdonát képező kommunikációs protokoll specifikációk versenytársak részére való licencbe adásának megkövetelésével a megtámadott határozat megsérti a TRIPs Megállapodás 13. cikkét. Állítása szerint az egyezményben lefektetett kumulatív feltételek a jelen ügyben nem teljesülnek.

778 Elsősorban is a kérdéses kötelezettség túlmegy azon a mértéken, ami az interoperabilitás eléréséhez szükséges, s ebből következően megsérti azt a feltételt, amely szerint a szellemi tulajdonjogokra nézve „korlátozások” és „kivételek” csak

„különleges esetekben” alkalmazhatók. Ennek a kötelezettségnek az előírásával a Bizottság azt kívánja lehetővé tenni a szerverekhez való operációs rendszerek többi forgalmazója számára, hogy a szerverekhez való Windows operációs rendszerek funkcionalitásait „utánzó” termékeket hozhassanak létre. Ugyancsak kifogásolja a Microsoft azt a kötelezettséget, hogy kommunikációs protokolljait attól függetlenül tegye versenytársai számára hozzáférhetővé, hogy állítólagosan visszaélészerű magatartása azokat érintette-e vagy sem.

779 Másodsorban a Microsoft előterjeszti, hogy a licencbe adási kötelezettség közvetlenül ellentétes szellemi tulajdonjogainak szokásos felhasználásával. A kereskedelmi szoftverek szerzői, miként a felperes is, ahelyett, hogy innovatív technológiáikat harmadik feleknek licencbe adnák, szellemi tulajdonjogukat általában úgy használják fel, hogy e technológiákat alkalmazó termékeket fejlesztenek ki és forgalmazznak. A kötelezettségnek eladásaira nézve is hátrányos hatásai lesznek, mivel versenytársai képesek lesznek kommunikációs protokolljait az ő termékeivel felcserélhető, szerverekhez való operációs rendszerek fejlesztésére felhasználni.

780 Harmadsorban a Microsoft arra hivatkozik, hogy a kötelezettség „indokolatlanul károsítja [az ő] jogos érdekeit”, mivel nem áll arányban a Bizottságnak a versenyellenes magatartás hatásai megszüntetésére irányuló céljával. A Bizottság új mérlegelési feltétele – úgy tűnik minden olyan esetben, amikor az erőfölényben lévő vállalkozás versenytársainak előnyére válna az előbbi szellemi tulajdonjogához való hozzáférés – arra való tekintet nélkül legitimálja a kötelező licencbe adást, hogy az intézkedés egyáltalán szükséges-e a versenyellenes magatartás orvoslásához.

781 Végezetül a Microsoft elismeri, hogy a TRIPs Megállapodás ugyan a közösségi jogban nem közvetlenül alkalmazható, de megjegyzi, hogy a Bíróság kimondta annak elvét, hogy a közösségi jogot, beleértve az EK 82. cikket is, a Közösség által kötött nemzetközi szerződésekre, így a TRIPs Megállapodásra tekintettel kell értelmezni (a C-61/94. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 1996. szeptember 10-én hozott ítélet [EBHT 1996., I-3989. o.] 52. pontja).

782 Az ACT szerint az előző pontban hivatkozott értelmezési elvet nem csak a másodlagos közösségi jogra, hanem az elsődleges közösségi jogi aktusokra is alkalmazni kell.

783 Ezt követően az ACT arra hivatkozik, hogy a megtámadott határozatban az EK 82. cikk bizottsági értelmezése három tekintetben is összeegyeztethetetlen a Közösség TRIPs Megállapodás szerinti nemzetközi kötelezettségeivel.

784 Először is a megtámadott határozat 5. cikkében előírt korrekciós intézkedés nem egyeztethető össze az egyezmény 13. cikkével.

785 Másodszor, amennyiben is a korrekciós intézkedés a Microsoft szabadalmainak kötelező licencre adását vonja maga után, úgy megsérti a TRIPs Megállapodás 31. cikkét.

786 Egészen pontosan az ACT azt jegyzi meg, hogy e szerint a cikk szerint:

„Ha a tagok jogszabályai lehetővé teszik a szabadalom tárgyának a jogosult engedélye nélkül történő egyéb hasznosítását, beleértve a kormány által vagy a kormány által feljogosított harmadik fél által történő hasznosítást is, a következő rendelkezések az irányadók:

a) az ilyen hasznosításra vonatkozó engedélyeket egyedileg kell elbírálni.”

787 Az ACT szerint ez a rendelkezés azt jelenti, hogy licenc csak eseti alapon adható. Mindazonáltal a megtámadott határozat 5. cikke kötelező licencbe adást ír elő, ami „megadott, és az épp bejelentés tárgyát képező szabadalmakat, sőt olyanokat is magában foglal, amelyeket a jövőben fognak majd bejelenteni vagy megadni”. Ez a határozat „találmány kategóriák” kötelező licencbe adását jelenti.

788 Harmadszor, a TRIPs Megállapodás 39. cikke (az egyezmény 7. fejezetének egyetlen cikke) szerint, amennyiben is a megtámadott határozat 5. cikke azt követeli meg a Microsofttól, hogy üzleti titkait versenytársai számára közzétegye, az nem csak az e jogok hasznosítása feletti ellenőrzés elvesztését jelenti, hanem egyúttal ezeknek a titkoknak a „teljes megsemmisülését” is eredményezi.

789 A Bizottság megjegyzi először is, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint „a WTO-egyezmények – természetükre és rendszerükre tekintettel – főszabály szerint nem tartoznak azok közé a szabályok közé, amelyek alapján a közösségi bíróságok felülvizsgálják a közösségi intézmények által elfogadott jogi aktusok jogszerűségét”

(a C-149/96. sz., Portugália kontra Tanács ügyben 1999. november 23-án hozott ítélet [EBHT 1999., I-8395. o.] 47. pontja). A C-300/98. és C-392/98. sz., Dior és társai egyesített ügyekben 2000. december 14-én hozott ítéletben (EBHT 2000., I-11307. o., 44. pont) emellett a Bíróság megállapította, hogy „a WTO-egyezmény mellékletében található [a TRIPs Megállapodás] rendelkezései nem keletkeztetnek olyan jogokat, amelyekre a közösségi jog értelmében magánszemélyek közvetlenül hivatkozhatnak a bíróság előtt”. A fenti 781. pontban hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet a jelen ügyben nem releváns, mivel az nem az EK-Szerződés valamely rendelkezésének, hanem egy másodlagos közösségi jogi intézkedésnek az értelmezéséről szól. Mindenesetre a Microsoft érvelésének lényegi része szerint a megtámadott határozat azért jogellenes, mert sérti a TRIPs Megállapodást.

790 Ezt követően a Bizottság előadja, hogy a Microsoft érvelése arra a helytelen premiszára alapul, hogy a megtámadott határozat azt követeli meg tőle, hogy versenytársai részére adja licencbe a tulajdonát képező kommunikációs protokollok szellemi tulajdonjog által védett specifikációit. Megjegyzi emellett, hogy a szellemi tulajdon kérdése a jelen ügyben „teljesen mellékes”, és hogy a Microsoft által hivatkozott „közlési jog” olyan „személyhez fűződő jog”, amelyre nem terjed ki a TRIPs Megállapodás.

791 Végezetül a Bizottság kifejti, hogy „hibás feltételezésen” alapul a Microsoft azon állítása, amely szerint a TRIPs Megállapodás 13. cikkében lefektetett feltételek a jelen ügyben nem teljesülnek. Ami ugyanis szerinte a határozat által előírt kötelező licencbe adás, az valójában nem megy túl azon a mértéken, ami az interoperabilitás eléréséhez szükséges, illetőleg a Bizottság a jelen ügyben nem alkalmazott új mérlegelési feltételt.

792 A Bizottság szerint a TRIPs Megállapodás 31. és 39. cikke vonatkozásában az ACT érveit el kell utasítani mint elfogadhatatlanokat, mivel azokra a Microsoft nem hivatkozott. Mindenesetre az érvelés egyébként is teljességében megalapozatlan.

793 Az SIIA támogatja a Bizottság érveit.

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

794 Ennek az egyetlen jogalapnak a harmadik részében a Microsoft kifogásolja, hogy a Bizottság az EK 82. cikket a TRIPs Megállapodás 13. cikkével összeegyeztethetetlen módon értelmezte. A felperes szerint, ha a Bizottság megfelelően figyelembe vette volna ezt a rendelkezést, akkor nem juthatott volna a megtámadott határozat 2. cikkének a) pontjában arra a következtetésre, hogy a kérdéses megtagadás erőfölénnyel való visszaélésnek minősült, illetve legalábbis az interoperabilitásra vonatkozó információ tekintetében nem alkalmazhatta volna a határozat 4., 5. és 6. cikke szerinti korrekciós intézkedést.

795 A Microsoft érvelését a fenti 781. pontban hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet 52. pontjára alapítja, amelyben a Bíróság megállapította, hogy a közösségi jogot, beleértve az EK 82. cikket is, a kötelező nemzetközi szerződésekre, így a TRIPs Megállapodásra tekintettel kell értelmezni. A tárgyaláson a Microsoft hangsúlyozta, hogy nem állítja, hogy a TRIPs Megállapodás rendelkezései közvetlen hatállyal bírnak.

796 Az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy a Microsoft nem hivatkozhat érvényesen a fenti 781. pontban hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítéletre.

797 Ennek az ítéletnek az 52. pontja megállapítja, hogy:

„[A] közösség által megkötött nemzetközi megállapodásoknak a másodlagos közösségi joggal szembeni elsőbbsége azt írja elő, hogy az utóbbi szövegét úgy kell értelmezni, hogy az lehetőleg összhangban legyen e megállapodásokkal.”

798 Az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy az összhangban álló értelmezés Bíróság által hivatkozott elve csak akkor alkalmazandó, ha a kérdéses nemzetközi megállapodás elsőbbséget élvez az érintett közösségi jogi rendelkezéssel szemben. Mivel az olyan nemzetközi megállapodás, mint a TRIPs Megállapodás, nem élvez elsőbbséget az elsődleges közösségi joggal szemben, az elv nem alkalmazható, amennyiben – mint a jelen ügyben is, – az értelmezendő rendelkezés az EK 82. cikk.

799 A jelen ügyben ráadásul, ellentétben a fenti 781. pontban hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet 52. pontja szerinti helyzettel, a Bizottságnak valójában nem a közösségi jogi szöveg több lehetséges értelmezése közül kellett választania. A jelen ügy olyan helyzetre vonatkozik, amelyben a Bizottságnak az EK 82. cikket az adott ügy ténybeli és jogi körülményeinek megfelelően kellett alkalmaznia, és amely helyzetben – ellenkező bizonyíték hiányában – a levont következtetések vélelmezhetően az egyetlenek, amelyekre érvényesen juthatott.

800 Emellett az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy az összhangban álló értelmezés elvének leple alatt a Microsoft a megtámadott határozat jogszerűségét valójában csupán annak alapján vitatja, hogy az ellentétes a TRIPs Megállapodás 13. cikkével.

801 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a WTO-egyezmények – természetükre és rendszerükre tekintettel – főszabály szerint nem tartoznak azok közé a szabályok közé, amelyek alapján a közösségi bíróságok felülvizsgálják a közösségi intézmények által elfogadott jogi aktusok jogszerűségét (a fenti 789. pontban hivatkozott Portugália kontra Tanács ügyben hozott ítélet 47. pontja; a C-27/00. és C-122/00. sz., Omega Air és társai egyesített ügyekben 2002. március 12-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-2569. o.] 93. pontja; a C-76/00 P. sz., Petrotub és Republica kontra Tanács ügyben 2003. január 9-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-79. o.] 53. pontja és a C-93/02 P. sz., Biret International kontra Tanács ügyben 2003. szeptember 30-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-10479. o.] 52. pontja).

802 A közösségi bíróságnak csak abban az esetben kell a WTO-szabályok fényében felülvizsgálnia az adott közösségi jogi aktus jogszerűségét, ha a Közösség a WTO keretében vállalt meghatározott kötelezettséget kívánt végrehajtani, vagy ha a közösségi jogi aktus kifejezetten hivatkozik a WTO-egyezmények meghatározott rendelkezéseire (a fenti 789. pontban hivatkozott Portugália kontra Tanács ügyben hozott ítélet 49. pontja és a fenti 801. pontban hivatkozott Biret International kontra Tanács ügyben hozott ítélet 53. pontja).

803 Mivel a jelen ügy körülményei nyilvánvalóan nem felelnek meg a fent leírt két helyzet egyikének sem, a Microsoft a megtámadott határozat 2., 4., 5. és 6. cikke megsemmisítésére irányuló kérelme alátámasztására nem hivatkozhat a TRIPs Megállapodás 13. cikkére. Ennek megfelelően nem szükséges megvizsgálni azokat az érveket, amelyek a Microsoft az ACT által támogatott azon állításának alátámasztására terjesztett elő, mely szerint a TRIPs Megállapodás 13. cikke által meghatározott feltételek a jelen ügyben nem teljesülnek.

804 A fenti 796–803. pontban kifejtett okok miatt szintúgy el kell utasítani az ACT azon érvét, amely szerint a megtámadott határozat 5. cikke összeegyeztethetetlen a TRIPs Megállapodás 31. és 39. cikkével (lásd a fenti 785–788. pontot).

805 Emellett az ACT azon érve, amely szerint a megtámadott határozat 5. cikke nem felel meg a TRIPs Megállapodás 31. cikke a) pontjának, azon a teljesen hibás elgondoláson

alapul, hogy a korrekciós intézkedés „találmány kategóriák” kötelező licencbe adására vonatkozik, és nem teszi lehetővé az egyedi mérlegelést. Még annak feltételezése mellett is, hogy a megtámadott határozat 5. cikkének való megfelelés érdekében a Microsoftnak egy vagy több szabadalma hasznosításának engedélyezésére licencet kell adnia versenytársai részére, a megtámadott határozatban semmi sem akadályozza, hogy ezeknek a licenceknek a feltételei egyedi megállapodás tárgyát képezzék.

806 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a megtámadott határozatból következően az 5. cikk szerinti korrekciós intézkedést a megtámadott határozat (1005)–(1009) preambulumbekkezdésében megállapított feltételeknek megfelelő, három lépésből álló eljárás szerint kell végrehajtani.

807 Így a Microsoft először is köteles a megtámadott határozat 1. cikkének (1) bekezdése szerinti interoperabilitásra vonatkozó információt kidolgozni és létrehozni a határozat 5. cikkének c) pontja szerinti értékelési mechanizmust.

808 A második lépésben a Microsoft köteles hozzáférhetővé tenni az interoperabilitásra vonatkozó információkat minden olyan vállalkozás részére, amely munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereket kíván fejleszteni és forgalmazni, lehetővé téve számukra, hogy értékelhessék, milyen üzleti értéket képvisel ezen információ termékeikben való implementálása (a megtámadott határozat (1008) preambulumbekkezdésének i) pontja). A feltételeknek, amelyek mellett a Microsoft ezt az értékelést lehetővé teszi, ésszerűeknek és hátrányos megkülönböztetéstől mentesnek kell lenniük.

809 A harmadik lépésben a Microsoft a teljes vagy részleges interoperabilitásban érdekelt valamennyi vállalkozás részére köteles az érintett információhoz hozzáférést nyújtani, illetve köteles e vállalkozások számára engedélyezni az információ munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerekben való implementálását (a megtámadott határozat (1003) preambulumbekkezdése). Az általa ennek kapcsán alkalmazni kívánt feltételeknek szintén ésszerűeknek és hátrányos megkülönböztetéstől mentesnek kell lenniük (a megtámadott határozat (1005)–(1008) preambulumbekkezdése).

- 810 A megtámadott határozat e rendelkezéseiből nyilvánvaló, hogy semmi sem akadályozza meg a Microsoftot abban, hogy ha az adott vállalkozás által igényelt interoperabilitásra vonatkozó információ olyan technológiára vonatkozik, amely szabadalmi oltalom (vagy másmilyen szellemi tulajdonjogi védelem) alatt áll, akkor az információhoz ésszerű és hátrányos megkülönböztetéstől mentes feltételek teljesítésétől függő licenc révén adjon hozzáférést, illetve engedje annak felhasználását.
- 811 A pusztán tény, hogy a megtámadott határozat megköveteli, hogy minden egyes licenc ésszerű és hátrányos megkülönböztetéstől mentes feltételektől függően, nem jelenti azt, hogy a Microsoftnak azonos feltételeket kellene minden egyes licencet kérő vállalkozás esetében alkalmaznia. Nem kizárt, hogy a feltételeket minden egyes vállalkozás sajátos körülményeitől teszi függővé, és hogy azok eltérjenek például annak alapján, hogy mennyi információhoz kívánnak hozzáférni, vagy hogy milyen típusú termékekben kívánják azokat alkalmazni.
- 812 A fenti megfontolásokra tekintettel az egyetlen jogalap harmadik részét mint megalapozatlant el kell utasítani.
- 813 Következésképpen az első kérdéssel kapcsolatosban előterjesztett egyetlen jogalapot mint megalapozatlant teljes egészében el kell utasítani.

C – A Windows Media Player ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerrel való árukapcsolásának kérdéséről

- 814 Ezen második kérdés keretében a Microsoft két jogalapra hivatkozik: egyrészt az EK 82. cikk megsértésére, másrészt az arányosság elvének megsértésére. Az első

jogalap a Bizottság azon megállapítására vonatkozik, amely szerint a Microsoft azon magatartása, hogy az ügyfélszámítógéphez való Windows operációs rendszer hozzáférhetőségét a Windows Media Player szoftver egyidejű megvásárlásától tette függővé, visszaélészerű árukapcsolást jelent (a megtámadott határozat 2. cikkének b) pontja). A második jogalap a megtámadott határozat 6. cikkében előírt korrekciós intézkedésre vonatkozik.

- 815 E jogalapok vizsgálata előtt az Elsőfokú Bíróság összefoglalja a megtámadott határozat néhány ténybeli és műszaki megállapítását, amelyek a szóban forgó magatartás háttéréül szolgálnak, és amelyeket, mint azt az Elsőfokú Bíróság megállapítja, a Microsoft ténylegesen nem vitatott.

1. Ténybeli és műszaki megállapítások

- 816 A megtámadott határozat (60)–(66) preambulumbekkezdésében a Bizottság a digitális média leírását adja.
- 817 Először is a Bizottság a multimédia-lejátszót olyan szoftvertermékként határozza meg, amely képes a hang- és képtartalom „lejátszására”, vagyis a megfelelő adatok dekódolására, és azok parancsra alakítására a hardver, például hangfal vagy képernyő számára (a megtámadott határozat (60) preambulumbekkezdése).
- 818 Ezt követően, a megtámadott határozat (61) preambulumbekkezdésében a Bizottság kifejti, hogy a hang- és képtartalmat egyes specifikus formátumok szerint digitális médiafájlokba rendezik, és hogy az e tartalom által igényelt tárhely hang- vagy képminőségromlás nélküli csökkentése érdekében tömörítő és kitömörítő

algoritmusokat fejlesztettek ki. Ezeket az algoritmusokat a multimédia-lejátszóknak és a tömörített fájlok létrehozását lehetővé tevő kódoló szoftverekben implementálják. A multimédia-lejátszóknak a kód azon részét, amely egy tömörítő/kitömörítő algoritmust implementál, „kodeknek” nevezik, és annak érdekében, hogy a multimédia-lejátszó megfelelően tudjon működni egy meghatározott formátumú tömörített médiatartalommal egy adott tömörítő/kitömörítő algoritmus használatával, a multimédia-lejátszónak értenie kell azt a formátumot és tömörítő/kitömörítő algoritmust, azaz implementálnia kell a megfelelő kodeket.

819 A megtámadott határozat (62) preambulumbekkezdésében a Bizottság kifejti, hogy a végső felhasználó a hang- és képtartalomhoz az interneten keresztül a megfelelő fájlok ügyfélszámítógépére történő letöltése útján tud hozzáférni, azaz a fájl másolása és ügyfélszámítógépére való átvitele útján. A letöltést követően a fájl formátumával kompatibilis multimédia-lejátszó a fájlt „le tudja játszani”.

820 A megtámadott határozat (63) preambulumbekkezdésében a Bizottság megállapítja, hogy a végső felhasználó az interneten folyamatosan küldött (streamed) hang- és képtartalmat is fogadhat. Ebben az esetben már nincs szükség arra, hogy a felhasználó megvárja a teljes fájl letöltését, mivel a fájlt kis egységek sorozataként küldik az ügyfélszámítógépre, azaz „adatfolyamként”, amelyet a multimédia-lejátszó folyamatosan játszik le. A folyamatos átvitelhez folyamatos vételt lehetővé tevő multimédia-lejátszó megléte szükséges az ügyfélszámítógépen.

821 A Bizottság rámutat, hogy a hang- és képtartalom végső felhasználók számára történő folyamatos átviteléhez gyakran használnak speciális, a folyamatos átvitelt szolgáló protokollokat, amelyek a multimédia-lejátszó és a tartalmat az interneten terjesztő szoftverszerver közötti kommunikációt irányítják. Egy adott protokoll használatával folyamatosan küldött hang- és képtartalomhoz való hozzáféréshez a felhasználónak

olyan multimédia-lejátszóval kell rendelkeznie, amely „érti” az adott protokollt (a megtámadott határozat (64) preambulumbekzdése).

822 Végül a megtámadott határozat (66) preambulumbekzdésében a Bizottság kifejti, hogy a kodek, a formátum és a folyamatos átvitel szolgáló protokoll támogatás szempontjából kompatibilis kódoló szoftverek, folyamatos átvitel szolgáló szerverek és multimédia-lejátszók használatával a folyamatosan küldött hang- vagy képtartalom informatikai hálózatokon keresztüli szolgáltatását és felhasználását szolgáló szoftver-infrastruktúrát lehet kialakítani. Egy ilyen infrastruktúra platformként szolgálhat más alkalmazások fejlesztéséhez is, amelyek az általa nyújtott szolgáltatásokat fogják igénybe venni. Különösen a multimédia-lejátszók rendelkezhetnek olyan API-val, amelyet más alkalmazások is igénybe vehetnek, például egy fájl lejátszó általi lejátszásának elindításához.

823 A megtámadott határozat (107)–(120) preambulumbekzdésében a Bizottság röviden leírja azokat a gazdasági tényezőket, amelyek a digitálismédia-iparban a kínálatot, a versenyt és a fogyasztást jellemzik.

824 Az első helyen, a digitális médiatartalmak forgalmazási lánc elején állnak a tartalom tulajdonosai, akik általában a tartalomra vonatkozó szerzői jogokkal rendelkeznek, és így ellenőrzést gyakorolhatnak annak másolása és terjesztése fölött (a megtámadott határozat (108) preambulumbekzdése).

825 A második helyen a tartalmat összegyűjtő tartalomszolgáltatók állnak, akik a tartalmat a fogyasztók számára terjesztik, különösen az internethez kapcsolódó szervereken történő tárolás útján, amelyekhez a felhasználók ügyfélszámítógépeikről hozzá tudnak férni (a megtámadott határozat (109)–(111) preambulumbekzdése).

826 A harmadik helyen a szoftverfejlesztők, köztük a Microsoft, a RealNetworks és az Apple biztosítják a digitális tartalom létrehozását, átvitelét és lejátszását lehetővé tevő szoftver-infrastruktúrát (a megtámadott határozat (112) preambulumbekendése). E három társaság sajátossága, hogy az egyes ágazati szabványos formátumok támogatása mellett átfogó megoldást kínálnak, a kódoló szoftvertől a lejátszóig, lényegét tekintve a saját digitálismédia-technológiáik és saját fájlformátumaik alapján (a megtámadott határozat (113) preambulumbekendése). Így a Microsoft tulajdonában állnak a következő formátumok: „Windows Media Audio” (WMA), „Windows Media Video” (WMV) és „Advanced Streaming Format” (ASF). A RealNetworks formátumait „RealAudiónak” és „RealVideónak” hívják, míg az Apple „QuickTime” formátumainak kiterjesztései a „.qt”, a „.mov” és a „.moov”. Más szoftverfejlesztők nem nyújtanak a médiatartalom szolgáltatására vonatkozó teljes körű megoldást, hanem általában a fenti három cég valamelyikétől szerzik meg a technológia licencét, vagy nyílt ipari szabványokat használnak (a megtámadott határozat (117) preambulumbekendése).

827 A negyedik helyen több forgalmazási hálózat jutattja el a multimédia-lejátszókat a végső felhasználóknak (a megtámadott határozat (119) és (120) preambulumbekendése).

828 Először is, e multimédia-lejátszókat telepíthetik az OEM-ek az ügyfélszámítógépekre a köztük és a szoftverfejlesztők közötti megállapodások alapján. A végső felhasználók így az operációs rendszer mellett multimédia-lejátszót és esetleg más szoftvert is találnak előre telepítve az ügyfélszámítógépükön. A megtámadott határozat (68) preambulumbekendése szerint az OEM-ek olyan társaságok, amelyek a különböző gyártók által szolgáltatott alkatrészek felhasználásával számítógépeket szerelnek össze. Ezen összeszerelés általában magában foglalja egy szoftverfejlesztő által rendelkezésre bocsátott vagy maga az OEM által kifejlesztett operációs rendszer telepítését, a végső felhasználók által igényelt több kapcsolt alkalmazással együtt. Az így összeszerelt berendezéseket aztán „vizonteladók” vásárolják meg, akik azokat további szoftverekkel kiegészítve értékesítik tovább.

- 829 Másodsor, a végső felhasználók letölthetik a multimédia-lejátszókat ügyfélszámítógépeikre az interneten keresztül.
- 830 Harmadsor, a multimédia-lejátszókat árusíthatják kiskereskedelmi forgalomban, vagy terjeszthetik más szoftvertermékekkel együtt.
- 831 A megtámadott határozat (121)–(143) preambulumbekzdésében a Bizottság bemutatja a Microsoft és versenytársai érintett termékeit.
- 832 A Microsoft multimédia-lejátszóját „Windows Media Playernek” hívják, és a megtámadott határozat meghozatalának időpontjában a legújabb változata a „Windows Media Player 9 Series” (WMP 9) volt. A WMP 9, amely lehetővé teszi a letöltött vagy folyamatosan küldött hang- és képtartalom lejátszását, 2003. január 7-e óta érhető el, és 2003 novembere óta a Mac Os és az UNIX operációs rendszerekkel is működik. A WMP 9 nem támogatja a Real és a QuickTime formátumokat.
- 833 A Microsoft versenytársait illetően a Bizottság különösen a RealNetworks (a megtámadott határozat (125)–(134) preambulumbekzdése) és az Apple (a megtámadott határozat (135)–(140) preambulumbekzdése) termékeit mutatja be.
- 834 1995-ben a RealNetworks – amelyet akkor még Progressive Networks Inc-nek hívtak – volt az első, folyamatosan küldött digitális hangtartalom lejátszását lehetővé tevő termékeket, köztük a RealAudio Playert, forgalmazó nagy cég. 1997 februárjában

a RealNetworks kiadta a RealPlayer 4.0-t, amely élő és igény szerint lehívott hang- és képtartalmakat játszott le.

835 Az Apple az 1990-es évek elején kifejlesztett egy „QuickTime Playernek” nevezett multimédia-lejátszót, amely eredetileg csak Macintosh számítógépeken futott. 1994 novemberében az Apple kibocsátotta a „QuickTime 2.0 for Windowst”, és 1999 áprilisában a „QuickTime 4.0-t”, amely támogatta folyamatosan küldött médiatartalom fogadását.

836 A Bizottság megemlíti még a MusicMatch „MusicMatch Jukeboxát”, és a Nullsoft „Winamp Media Player” lejátszóját, amelyek nem a saját kodekeikre vagy fájlformátumokra támaszkodnak, hanem a Microsoft, az Apple vagy a RealNetworks tulajdonában álló technológiákra vagy nyílt formátumokra (a megtámadott határozat (141)–(143) preambulumbekzdése).

837 A megtámadott határozat (302)–(314) preambulumbekzdése a Microsoft média-szoftver iparágban folytatott tevékenységének időrendi leírását tartalmazza, amely a következőképpen foglalható össze:

- 1991 augusztusában a Microsoft kiadta a Windows 3.0 operációs rendszerének egy olyan változatát, amely tartalmazta a „Multimedia Extensionst”, amely lehetővé tette a felhasználók számára állóképek megtekintését és hangok meghallgatását, de nem biztosította folyamatosan küldött médiatartalom fogadását;

- 1993-ban a Microsoft kiadta a „Video for Windowst”, amely tartalmazta a „Media Player 2.0-t”, és lehetővé tette a felhasználók számára a letöltött videofájlok lejátszását ügyfélszámítógépeiken;

- 1995 augusztusában a Microsoft kiadta a „Windows 95” operációs rendszert, amelybe később integrálta az Internet Explorer nevű internetböngészőjét, amely tartalmazta a RealNetworks „RealAudio Player” lejátszóját;

- 1996 szeptemberében a Microsoft kiadta a „NetShow 1.0-t”, amelyet a Windows 95-tel való működésre fejlesztett ki, és amely lehetővé tette az intraneteken terjesztett hang- és képtartalom lejátszását;

- 1997. július 21-én a Microsoft és a RealNetworks bejelentették, hogy megállapodást kötöttek a folyamatosan küldött multimédia-tartalmak területén való együttműködésre, amelynek keretében a Microsoft egyrészt megszerezte a RealNetworkstól a RealAudio és RealVideo 4.0 kodekek licencét a NetShow szoftverébe való beillesztés céljából, másrészt a RealPlayer 4.0-t, az Internet Explorerbe való beillesztés céljából;

- 1997 októberében a Microsoft bejelentette, hogy az Internet Explorer 4.0 tartalmazza a RealPlayer 4.0-t;

- 1998. május 4-én a Microsoft kiadta a „Microsoft Media Player” béta változatát, amely alkalmas volt az interneten keresztül folyamatosan küldött médiatartalom lejátszására, és támogatta az MPEG, QuickTime, RealAudio és RealVideo formátumokat, valamint a „Netshow 3.0 Server” szoftver béta változatát;

- 1998. június 25-én a Microsoft kiadta a „Windows 98” operációs rendszert, amelynek telepítő CD-je tartalmazta a NetShow 2.0 lejátszót, amely lejátszotta a folyamatosan küldött tartalmakat, de nem szerepelt az alapértelmezett konfigurációkban, amelyeket a Windows 98 kínált a felhasználóknak;

- 1998. július 7-én a Microsoft kiadta a „Windows Media Player 6-ot” (WMP 6), amely lejátszotta az interneten keresztül folyamatosan küldött tartalmakat, a Windows 95, Windows 98 és Windows NT 4.0 operációs rendszerekkel működött, és támogatta a RealAudio 4.0, RealVideo 4.0, ASF, AVI, WAV, MPEG és QuickTime formátumokat;

- 1999. május 5-én a Microsoft kiadta a „Windows 98 Second Editiont” ügyfélszámítógépekhez, amely tartalmazta a WMP 6 multimédia-lejátszót; e multimédia-lejátszót az OEM-ek és a felhasználók nem tudták eltávolítani, és a Windows ezt követő változatai is tartalmazták, így a „Windows Me”, a „Windows 2000 Professional” és a „Windows XP”;

- 1999 augusztusában a Microsoft kiadta a „Windows Media Technologies 4” architektúrát, amely tartalmazta a Windows Media Playert, a „Windows Media Servicest”, a „Windows Media Toolst” és a Microsoft saját digitális jogokat kezelő technológiáját;

- e szoftver már nem nyújtott natív támogatást a RealNetworks és a QuickTime formátumaihoz;

- 2002 szeptemberében a Microsoft bejelentette a „Windows Media 9 Series” technológia béta változatának kiadását, amely többek között tartalmazta a WMP 9 lejátszót.

838 Meg kell jegyezni, hogy a Microsoft a Windows 2000 Professional Service Pack 3 kiadásával 2002. augusztus 1-jén, valamint a Windows XP Service Pack 1 kiadásával 2002. szeptember 9-én eleget tett az egyesült államokbeli egyezségben előírt kötelezettségének, amelynek értelmében köteles lehetővé tenni az OEM-ek és a végső fogyasztók számára a köztes szoftverekhez való hozzáférést engedélyezését vagy eltávolítását (a megtámadott határozat (315) preambulumbekzdése).

2. Az első, az EK 82. cikk megsértésére alapított jogalapról

839 Az első jogalap, amelyre a Microsoft a Windows Media Player kérdésével összefüggésben hivatkozik, négy részre osztható. Az első részben a Microsoft azt állítja, hogy a Bizottság a versenytársakat a piacról kizáró hatás megállapítása érdekében új, spekulatív érvelést alkalmazott, amelynek nincsen jogi alapja. A második részben arra hivatkozik, hogy a Bizottság nem vette kellő mértékben figyelembe operációs rendszere „architekturális koncepciójából” származó előnyöket. A harmadik részben azzal érvel, hogy a Bizottság nem bizonyította az EK 82. cikknek, és különösen az EK 82. cikk második bekezdése d) pontjának megsértését. Végül a negyedik részben a Microsoft azt állítja, hogy a Bizottság nem vette figyelembe a TRIPs Megállapodás által előírt kötelezettségeket.

840 A fentiekén kívül a Windows Media Player kérdésével összefüggésben kifejtett érvei bevezetéseként a Microsoft megfogalmaz néhány állítást a visszaélésszerű árukapcsolás megállapításához szükséges feltételeket illetően.

841 Az Elsőfokú Bíróság először az előző pontban hivatkozott állításokat fogja megvizsgálni. Ezt követően az erre vonatkozó következtetéseinek fényében (lásd a lenti 869. pontot) elemezni fogja a Microsoftnak az első jogalap első három részére vonatkozóan előadott érveit. Végül pedig a jogalap negyedik részét fogja vizsgálni.

a) A visszaélészerű árukapcsolás megállapításához szükséges feltételek

A felek érvei

⁸⁴² A Microsoft a megtámadott határozat (794) preambulumbekzdésére hivatkozva előadja, hogy a Bizottság a következő tényezőkre alapította azon megállapítását, miszerint a jelen esetben visszaélészerű árukapcsolásról van szó:

- először is a kapcsoló és a kapcsoló termék két külön termék;
- másodszor az érintett vállalkozás a kapcsoló termék piacán erőfölénnyel rendelkezik;
- harmadszor az érintett vállalkozás nem biztosítja a fogyasztóknak a választási lehetőséget, hogy a kapcsoló terméket a kapcsoló termék nélkül szerezzék meg; és
- negyedszer a szóban forgó magatartás kizárja a versenyt.

⁸⁴³ A felperes a megtámadott határozat (961) preambulumbekzdésére hivatkozva megállapítja, hogy a Bizottság azon tény is figyelembe vette, hogy az árukapcsolás állítólag nem volt objektív módon igazolható.

844 A Microsoft állítása szerint e különböző tényezők két tekintetben is eltérnek az EK 82. cikk második bekezdésének d) pontjában foglalt feltételektől.

845 Először is, a Bizottság „a szerződések megkötésének függővé tétele olyan kiegészítő kötelezettségeknek a másik fél részéről történő vállalásától, amelyek sem természetüknél fogva, sem a kereskedelmi szokások szerint nem tartoznak a szerződés tárgyához” feltételt helyettesítette azzal a feltétellel, amely szerint az erőfölényben lévő vállalkozás „nem biztosítja a fogyasztóknak a választási lehetőséget, hogy a kapcsoló terméket a kapcsolt termék nélkül szerezzék meg”.

846 Másodszor, a Microsoft szerint a Bizottság hozzáadott egy további feltételt, a versenytársakat a piacról kizáró hatás feltételét, amelyet az EK 82. cikk második bekezdésének d) pontja nem tartalmaz kifejezetten, és amelyet általában nem vesznek figyelembe a visszaélészerű árukapcsolás fennállásának értékelése során. Pontosabban a Bizottság, miután a megtámadott határozat (841) preambulumbekkezdésében elismerte, hogy a jelen ügy nem „klasszikus árukapcsolási ügy”, azon következtetését, miszerint fennáll a versenytársakat a piacról kizáró hatás, arra az új és „erősen spekulatív” feltevésre alapozta, amely szerint a Windows multimédia-funkcionalitásának széleskörű elterjedése arra ösztönzi a tartalomszolgáltatókat, hogy a tartalmat a Windows Media formátumaiban kódolják, amely azzal a hatással jár, hogy minden konkurens multimédia-lejátszót kizár a piacról, és a fogyasztókat közvetve kizárólag e multimédia-funkcionalitás használatára kényszeríti.

847 A Microsoft továbbá előadja, hogy a megtámadott határozat ellentmondásos, mivel a Bizottság a megtámadott határozat (792) preambulumbekkezdésében azt állítja, a jelen ügyben teljesülnek az EK 82. cikk második bekezdésének d) pontjában foglalt feltételek, míg ugyanakkor e rendelkezéstől eltérő feltételeket vesz figyelembe.

848 Az ACT azt állítja, hogy a Bizottság a jelen ügyben a visszaélészerű árukapcsolás megállapítása érdekében a feltételek három különböző kategóriáját vette figyelembe,

mégpedig először is, az EK 82. cikk második bekezdésének d) pontjában foglaltakat, másodsor az EK 82. cikkben általánosságban foglaltakat, és harmadszor a megtámadott határozat (794) preambulumbekkezdésében kifejtett négy feltételt. Az ACT állítása szerint, a feltételek bármelyik kategóriáját is alkalmazzuk, a Bizottság értékelése hibás.

849 A Bizottság a megtámadott határozat (831) preambulumbekkezdésére hivatkozva azt állítja, hogy a szóban forgó árukapcsolás sérti az „EK 82. cikket általában, különösen pedig az EK 82. cikk [második bekezdésének] d) pontját”. Előadja, hogy a Microsoft közigazgatási eljárásban kifejtett érveire tekintettel, a „kétségek kizárása érdekében”, valamint „[az EK 82. cikk második bekezdése d) pontjának] értelmezésére vonatkozó szemantikai vita elkerülése érdekében” hivatkozott együtt e két rendelkezésre. A Bizottság hozzáfűzi, hogy az általa a jelen ügyben a visszaélészerű árukapcsolás megállapítására alkalmazott feltételek összhangban vannak az ítélkezési gyakorlatban elismert feltételekkel.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

850 Az Elsőfokú Bíróság véleménye szerint a Microsoft érvei pusztán szemantikai jellegűek, és nem fogadhatók el.

851 Célszerű felidézni, a Bizottság a megtámadott határozatban hogyan építi fel az adott árukapcsolásra vonatkozó érvelését.

852 A megtámadott határozat (794) preambulumbekkezdésében a Bizottság azt állítja, hogy az EK 82. cikk által tiltott árukapcsoláshoz a fenti 842. pontban kifejtett négy tényező fennállására van szükség.

853 Ezt követően megvizsgálja a Microsoft magatartását e négy tényező fényében (a megtámadott határozat (799)–(954) preambulumbekzdése).

854 Így a Bizottság először megállapítja, hogy a Microsoft az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán erőfölényben van (a megtámadott határozat (799) preambulumbekzdése). Az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a Microsoft nem vitatta ezt a tényt.

855 Másodszor a Bizottság kijelenti, hogy a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók és az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek két külön terméket jelentenek (a megtámadott határozat (800)–(825) preambulumbekzdése).

856 Harmadszor a Bizottság azt állítja, hogy a Microsoft nem biztosítja a fogyasztóknak a választási lehetőséget, hogy a Windowst a Windows Media Player nélkül szerezzék meg (a megtámadott határozat (826)–(834) preambulumbekzdése).

857 Negyedszer a Bizottság állítása szerint a Windows Media Player árukapcsolása kizárja a versenyt a multimédia-lejátszók piacán (a megtámadott határozat (835)–(954) preambulumbekzdése). A Bizottság megállapította többek között, hogy a klasszikus árukapcsolási ügyekben mind a Bizottság, mind a közösségi bíróságok „úgy ítélték meg, hogy ha egy önálló terméket az erőfölényben lévő termékhez kapcsolva kínálnak eladásra, ez a versenytársakra gyakorolt kizáró hatásnak a jele” (a megtámadott határozat (841) preambulumbekzdése). A Bizottság ugyanakkor megállapította, hogy a jelen ügyben nem indokolt további elemzés nélkül azt feltételezni, hogy a Windows Media Player árukapcsolása természeténél fogva versenykorlátozó magatartás lenne (ugyanazon preambulumbekzdés). A Bizottság lényegében úgy ítéli meg, hogy „[a Windows Media Playernek] az erőfölényben lévő Windowsszal való összekapcsolása [a Windows Media Playert] előnyben részesített platformmá

teszi a kiegészítő tartalmak és alkalmazások számára, és így a multimédia-lejátszók piacán a verseny korlátozásának kockázatával jár” (a megtámadott határozat (842) preambulumbekzdése). Továbbá „ez kihatással van a kapcsolódó termékek, így a médiakódolás és (gyakran szerver-oldali) kezelőszoftverek terén folyó versenyre, de az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek terén folyó versenyre is, amelyek számára a minőségi tartalommal kompatibilis multimédia-lejátszó fontos alkalmazás” (uo.).

858 Végül a Bizottság megvizsgálja a Microsoft annak igazolására irányuló kísérletének alapját, hogy a terhére rótt visszaélés objektív módon igazolható (a megtámadott határozat (955)–(970) preambulumbekzdése).

859 Az Elsőfokú Bíróság megítélése szerint a Bizottság elemzése az árukapcsolást alkotó elemekről helytálló, és összhangban van mind az EK 82. cikkel, mind az ítélkezési gyakorlattal. A Bizottság annak megítélése során, hogy a Microsoft magatartása visszaélésszerű árukapcsolásnak minősül-e, jogosan támaszkodott a megtámadott határozat (794) preambulumbekzdésében leírt tényezőkre, valamint arra a tényre, hogy az árukapcsolás objektív módon nem volt igazolható. Ezek a tényezők levezethetők egyrészt magából az árukapcsolás koncepciójából, másrészt az ítélkezési gyakorlatból (lásd különösen az Elsőfokú Bíróság T-30/89. sz., Hilti kontra Bizottság ügyben 1991. december 12-én hozott ítéletét [EBHT 1991., II-1439. o.], amelyet a Bíróság C-53/92. P. sz., Hilti kontra Bizottság ügyben 1994. március 2-án hozott ítéletével [EBHT 1994., I-667. o.] helybenhagyott, és az Elsőfokú Bíróságnak és a Bíróságnak a fenti 293. pontban hivatkozott Tetra Pak II ügyben 1994. október 6-án és 1996. november 14-én hozott ítéleteit).

860 Emlékeztetni kell arra, hogy az EK 82. cikk második bekezdésében meghatározott visszaélésszerű magatartások felsorolása nem kimerítő, és az ott említett magatartások csak az erőfölénnyel való visszaélés példáit jelentik (lásd ebben az értelemben a fenti 293. pontban hivatkozott C-333/94. P. sz., Tetra Pak kontra Bizottság ügyben 1996. november 14-én hozott ítélet [EBHT 1996., I-5951. o.] 37. pontját). Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében e rendelkezés szerinti visszaélést megvalósító magatartások felsorolása nem meríti ki az erőfölénnyel való visszaélésnek az EK-Szerződés szerint tiltott módozatait (a 6/72. sz., Europemballage és Continental Can kontra Bizottság ügyben 1973. február 21-én hozott ítélet [EBHT 1973., 215. o.] 26. pontja és a fenti 229. pontban hivatkozott Compagnie maritime belge transports és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 112. pontja).

- 861 A fentiekből következik, hogy egy erőfölényben lévő vállalkozás által megvalósított árukapcsolás akkor is sértheti az EK 82. cikket, ha nem felel meg az EK 82. cikk második bekezdésének d) pontjában foglalt példának. Ennek megfelelően a Bizottság a megtámadott határozatban helyesen járt el, amikor a visszaélő szerű árukapcsolás megállapítása érdekében az EK 82. cikk egészére támaszkodott, és nem kizárólag az EK 82. cikk második bekezdésének d) pontjára.
- 862 Mindenesetre az Elsőfokú Bíróság megítélése szerint a visszaélő szerű árukapcsolásnak a Bizottság által a megtámadott határozat (794) preambulumbekkezdésében azonosított alkotóelemei ténylegesen megfelelnek az EK 82. cikk második bekezdésének d) pontjában foglalt feltételeknek.
- 863 Az Elsőfokú Bíróság ezért elutasítja a Microsoft azon érvelését, amely szerint a Bizottság a jelen ügyben olyan feltételeket alkalmazott, amelyek két szempontból is eltérnek az EK 82. cikk második bekezdésének d) pontjában foglaltaktól.
- 864 Először is, amikor a Bizottság azt állítja, meg kell vizsgálni, hogy vajon az erőfölényben lévő vállalkozás „nem biztosítja a fogyasztóknak a választási lehetőséget, hogy a kapcsoló terméket a kapcsolt termék nélkül szerezzék meg”, pusztán más szavakkal fejezi ki azon koncepciót, amely szerint az árukapcsolás feltételezi, hogy a fogyasztók közvetlen vagy közvetett módon, az EK 82. cikk második bekezdésének d) pontjában foglaltakhoz hasonló „kiegészítő kötelezettségek” vállalására kényszerülnek.
- 865 A jelen ügyben, mint azt az Elsőfokú Bíróság a lenti 962. és 965. pontban bővebben ki fogja fejteni, ezt a kényszerítő hatást elsősorban főként az OEM-ekre fejtik ki, akik ezt aztán továbbhárítják a végső felhasználókra. A végső felhasználó e kényszernek abban a ritkább helyzetben van közvetlenül kitéve, amikor egy OEM-en keresztül ügylet helyett közvetlenül kiskereskedelmi fogalomban szerez be ügyfélszámítógéphez való Windows operációs rendszert.

- 866 Másodszer nem lehet azt állítani, hogy a Bizottság a versenytársak piacról való kizárására vonatkozó új feltételt vezetett be az EK 82. cikk második bekezdésének d) pontja értelmében vett visszaélészerű árukapcsolás megállapítása érdekében.
- 867 E tekintetben az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy bár sem e rendelkezés, sem általánosabban az egész EK 82. cikk nem tartalmaz semmilyen hivatkozást az árukapcsolás versenyellenes hatására, ennek ellenére tény, hogy elvben egy adott magatartás csak akkor fog visszaélésnek minősülni, ha alkalmas a verseny korlátozására (lásd ebben az értelemben az Elsőfokú Bíróság T-203/01. sz., Michelin kontra Bizottság ügyben 2003. szeptember 30-án hozott ítéletének [EBHT 2003., II-4071. o.] (a továbbiakban: a Michelin II ítélet) 237. pontját).
- 868 Ezenkívül, mint az az alábbi 1031–1058. pontokból ki fog derülni, a felperes nem állíthatja, hogy a Bizottság egy új és erősen spekulatív feltevésre alapozta azon következtetését, hogy a jelen ügyben fennáll a versenytársakat a piacról kizáró hatás. Mint azt a megtámadott határozat (841) preambulumbekkezdésében jelzi is, a Bizottság úgy találta, hogy a jelen ügyben fennálló különleges körülmények fényében nem feltételezheti – amint azt a visszaélészerű árukapcsolással összefüggő ügyekben általában teszi –, hogy egy meghatározott termék és egy erőfölényben lévő termék összekapcsolása természeténél fogva kifejezett piacról kizáró hatással jár. A Bizottság ezért alaposabban megvizsgálta az árukapcsolásnak a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók piacára gyakorolt eddigi tényleges hatását, és e piac fejlődésének valószínű irányát.
- 869 A fentiek fényében az Elsőfokú Bíróság véleménye szerint az árukapcsolás kérdését a megtámadott határozat (794) preambulumbekkezdésében meghatározott négy feltételre (lásd a fenti 842. pontot), és az objektív igazolás hiányára vonatkozó feltételre hivatkozással kell értékelni.

870 A megtámadott határozat (794) preambulumbekzdésében meghatározott második feltételt megalósultnak kell tekinteni, mivel abban valamennyi fél egyetért, hogy a Microsoft erőfölényben van az állítólagos kapcsoló termék, nevezetesen az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán. Az első jogalap első három részére vonatkozóan a Microsoft által előadott érveket (lásd a fenti 839. pontot) a visszaélészerű árukapcsolás megállapításának megalapozásához szükséges négy további feltétellel összefüggésben kell vizsgálni. E vizsgálat lefolytatása során az Elsőfokú Bíróság a következőképpen fog eljárni. Először a két külön termék léteére vonatkozó feltételt fogja vizsgálni a Microsoft által a jogalap második és harmadik részére vonatkozóan előterjesztett érvek fényében. Másodszor azt a feltételt fogja vizsgálni, amely szerint a szerződések megkötését kiegészítő kötelezettségek vállalásától teszik függővé, a Microsoft által a jogalap harmadik részének alátámasztására előterjesztett érvek fényében. Harmadszor az Elsőfokú Bíróság a piaci verseny korlátozására vonatkozó feltételt fogja elemezni a Microsoft által a jogalap első részével összefüggésben előadottak fényében. Negyedszer az Elsőfokú Bíróság a felperes által hivatkozott objektív igazolásokat fogja vizsgálni, figyelembe véve a jogalap második részével összefüggésben előadott érveket.

871 Ezt követően vizsgálja majd az Elsőfokú Bíróság a negyedik részt, amely a TRIPs Megállapodás által a Közösségekre rótt kötelezettségek figyelembe vételének állítólagos elmulasztására vonatkozik.

b) Két külön termék létezéséről

A megtámadott határozat

872 A Bizottság az első feltétellel a megtámadott határozat (800)–(825) preambulumbekzdésében foglalkozik. Elemzése három címre tagolódik. Először is, különös gondot fordít annak bemutatására, hogy a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók és az ügyfélszámítógépekhez való

operációs rendszerek külön termékeket jelentenek (a megtámadott határozat (800)–(813) preambulumbekzdése). Másodsor, a Bizottság elutasítja a Microsoft azon érvét, amely szerint 1999 előtt kezdte el a multimédia-lejátszó technológiájának összekapcsolását a Windows operációs rendszerrel (a megtámadott határozat (814)–(820) preambulumbekzdése). Harmadsor, elutasítja a Microsoft azon érvét, hogy a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók összekapcsolása az operációs rendszerrel általános kereskedelmi gyakorlat (a megtámadott határozat (821)–(824) preambulumbekzdése).

873 Elemzésének első címe alatt a Bizottság először kifejti, hogy az ítélezési gyakorlat szerint a kapcsolt termék gyártására szakosodott független vállalkozások léte arra utal, hogy erre a termékre külön fogyasztói kereslet áll fenn, és így a kapcsolt terméknek külön piaca van (a megtámadott határozat (802) preambulumbekzdése). A Bizottság ezért úgy ítéli meg, hogy a termékek különbözőségét az EK 82. cikk szerinti elemzés szempontjából a fogyasztói kereslet fényében kell értékelni, olyan értelemben, hogy ha nem létezik külön kereslet az állítólagos kapcsolt termék iránt, úgy a szóban forgó termékek esetében nem két külön termékről van szó (a megtámadott határozat (803) preambulumbekzdése).

874 Másodsor a Bizottság megállapítja, hogy „a piac kínál külön multimédia-lejátszókat”, és hogy vannak olyan szállítók, akik az operációs rendszerektől függetlenül, önálló módon fejlesztenek és szolgáltatnak multimédia-lejátszókat (a megtámadott határozat (804) preambulumbekzdése).

875 Harmadsor a Bizottság a Microsoft azon gyakorlatára hivatkozik, amely szerint a Microsoft az Apple Mac és a Sun Solaris operációs rendszeréhez is fejleszt és terjeszt Windows Media Player változatokat (a megtámadott határozat (805) preambulumbekzdése). Megjegyzi továbbá, hogy a Microsoft a Windows operációs rendszer kiadásaitól és frissítéseitől független frissítéseket ad ki a multimédia-lejátszóhoz (a megtámadott határozat (804) preambulumbekzdése).

- 876 Negyedszer a Bizottság állítása szerint a fogyasztók nem elhanyagolható hányada operációs rendszerétől független multimédia-lejátszó beszerzését választja, így például a RealPlayert a RealNetworkstól, amely cég nem fejleszt, illetve nem értékesít operációs rendszereket (uo.).
- 877 Ötödször a Bizottság rámutat, hogy az operációs rendszerek egyes felhasználóinak nem lesz szüksége multimédia-lejátszóra, vagy nem fog arra igényt tartani (a megtámadott határozat (807) preambulumbekzdése).
- 878 Hatodszor a Bizottság elutasítja a Microsoft azon érvét, amely szerint nincs jelentős kereslet a multimédialejátszó-technológia nélküli operációs rendszerek iránt (a megtámadott határozat (809) preambulumbekzdése).
- 879 Hetedszer a Bizottság megállapítja, hogy a Microsoft a Windows Media Playerre vonatkozóan külön népszerűsítő kampányokat folytat, az operációs rendszertől függetlenül (a megtámadott határozat (810) preambulumbekzdése).
- 880 Nyolcadszor a Bizottság kifejti, hogy az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek és a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók funkcionalitásuk szempontjából is különbözök (a megtámadott határozat (811) preambulumbekzdése).
- 881 Kilencedszer a Bizottság előadja, hogy a két termék eltérő ágazati struktúrákhoz „kapcsolódik”, ami abból a tényből is megállapítható, hogy a multimédia-lejátszók piacán a Microsoftnak még van néhány versenytársa, míg az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán versenytársai jelentéktelenek (a megtámadott határozat (812) preambulumbekzdése). A két termék árszintje is eltérő (uo.).

882 Tizedszer a Bizottság kifejti, hogy a Microsoft „software developer’s kit” (szoftver-fejlesztő készlet) licencszerződéseket (a továbbiakban: SDK licencszerződéseket) alkalmaz, amelyek eltérőek attól függően, hogy a „software developer’s kit” (a továbbiakban: SDK) a Windows operációs rendszerre vagy a Windows Media technológiákra vonatkozik (a megtámadott határozat (813) preambulumbekzdése).

883 Elemzésének második címe alatt a Bizottság megállapítja, a Microsoft azon érve, amely szerint multimédia-lejátszó-technológiáját 1992 óta összekapcsolja a Windowszal, nem befolyásolja a Bizottság azon következtetését, hogy itt két külön termékről van szó. A Bizottság egyebek mellett azt állítja, hogy „onnantól kezdve kifogásolja a Microsoft magatartását, amikor az árukapcsolás károsabbá vált, mint korábban volt”, és e tekintetben megállapítja, hogy 1999-ben a Microsoft „olyan termék (WMP 6) vonatkozásában élt árukapcsolással, amely a lényegi funkcionalitást illetően – amit a fogyasztók elvártak egy multimédia-lejátszótól (tudniillik az interneten folyamatosan küldött médiatartalom fogadása) – megfelelt más szállítók termékeinek, és amellyel a Microsoft 1998-ban belépett a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók piacára” (a megtámadott határozat (816) preambulumbekzdése). A Bizottság megállapítja továbbá, hogy az első folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszó, amelyet a Microsoft 1995-ben a Windowszal együtt terjesztett, a RealNetworks RealAudio Playere volt, mivel ebben az időpontban a Microsoft még nem rendelkezett „életképes” folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszóval (a megtámadott határozat (817) preambulumbekzdése). A Bizottság azt állítja, hogy a RealAudio Player szoftverködot teljes egészében el lehetett távolítani.

884 Elemzésének harmadik címe alatt a Bizottság cáfolja a Microsoft azon érvét, amely szerint a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerekkel együtt történő forgalmazása általános kereskedelmi gyakorlat. Először is ez az érv nem veszi tekintetbe azt a tényt, hogy a kapcsolt terméknek vannak külön szállítói; másodsor a Sun, és a Linux szállítói nem saját multimédia-lejátszóikkal együtt forgalmazzák az operációs rendszert, hanem független gyártók multimédia-lejátszóival; és harmadszor ezen operációs rendszer szállítók egyike sem köti össze a multimédia-lejátszót az operációs rendszerrel oly módon, hogy a lejátszót ne lehessen eltávolítani (a megtámadott határozat (821)–(823) preambulumbekzdése).

A felek érvei

- 885 Első helyen a Microsoft – a CompTIA, a DMDsecure és társai, az ACT, a TeamSystem, a Mamut és az Exor által támogatva – azt állítja, hogy a megtámadott határozat nem bizonyította, hogy a Windows és annak multimédia-funkcionalitása két külön termékpiachoz tartozik.
- 886 A szóban forgó multimédia-funkcionalitás a „Windows operációs rendszer régóta biztosított funkciója”. A Windowsban a szoftver kód, amely lehetővé teszi a felhasználók számára a hang- és képtartalom lejátszását, nem különbözik a más típusú információkhoz, például szöveghez vagy grafikához való hozzáférést lehetővé tevő kódtól. Ezenkívül a Windows, illetve a Windows operációs rendszeren futó harmadik gyártóktól származó alkalmazások más részei ugyanezt a szoftver kódot veszik igénybe.
- 887 A Microsoft kifogásolja, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban csak azt a kérdést vizsgálja, hogy az állítólagos kapcsolt termék, azaz a multimédia-funkcionalitás, elérhető-e az állítólagos kapcsolt terméktől, azaz az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszertől külön is. Valójában a helyes kérdés az, hogy ez utóbbi terméket forgalmazzák-e rendszeresen a kapcsolt termék nélkül. Ténylegesen nincs fogyasztói kereslet a multimédia-funkcionalitás nélküli ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek iránt, ezért egyetlen gazdasági szereplő sem forgalmaz ilyen rendszert.
- 888 A Microsoft állítása szerint a Bizottság azzal szankcionálja a termékeiket új funkciók beépítésével javító erőfőlényben lévő vállalkozásokat, hogy megköveteli az ilyen funkciók eltávolíthatóvá tételét minden esetben, amikor egy harmadik fél olyan különálló terméket forgalmaz, amely azonos vagy hasonló funkcionalitást biztosít.

889 Ráadásul a Bizottság álláspontja még kevésbé elfogadható, mivel az állítólagos visszaélés nem a multimédia-funkcionalitás Windowsba történő beépítésének következménye – amely 1992-re nyúlik vissza, és amelyet folyamatosan fejlesztettek –, hanem ezen funkcionalitás 1999-ben történt fejlesztésének, amikor a Microsoft alkalmassá tette a folyamatosan küldött tartalom kezelésére. Más szavakkal, a Bizottság a multimédia-funkcionalitás Windowsban való jelenlétét csak a tekintetben kifogásolja, amennyiben az lehetővé teszi az interneten talált hang- és képtartalom lejátszását, mielőtt az teljesen letöltésre kerülne.

890 A Microsoft továbbá azt állítja, hogy valamennyi egyéb jelentős ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszer, nevezetesen a Mac OS, a Linux, az OS/2 és a Solaris tartalmaz az interneten keresztül folyamatosan küldött tartalom lejátszására alkalmas média-funkcionalitást. Versenytársai mind úgy ítélik meg, hogy az ilyen funkcionalitás ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerbe történő beépítése a fogyasztók igényeire reagáló általános kereskedelmi gyakorlatnak tekinthető. Ez azt mutatja, hogy a folyamatos lejátszásra való alkalmasság „természetes funkció” az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerekben, és nem külön termék. E tekintetben a Microsoft hangsúlyozza, hogy „egy terméket elsődlegesen a fogyasztói elvárásokra és keresletre tekintettel kell meghatározni”. Márpedig, a megtámadott határozat (824) preambulumbekkezdésében állítottak szerint, a Bizottság úgy tűnik, elfogadja, hogy a fogyasztók valóban azt igénylik, hogy az operációs rendszerek rendelkezzenek multimédia-funkcionalitással.

891 A Microsoft továbbá előadja, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (1013) preambulumbekkezdésében kifejezetten elismeri, hogy a Microsoft nem követett volna el visszaélést, ha 1999-ben azonos áron kínálta volna a Windows két változatát, az egyiket a Windows Media Playerrel együtt, a másikat pedig anélkül. Azonban nincs arra vonatkozó bizonyíték, hogy lett volna egyáltalán kereslet a Windows olyan változata iránt, amely ugyanazon az áron kevesebb funkciót kínált volna. A kereslet e hiánya is azt mutatja, hogy a „multimédia-funkcionalitással ellátott Windows” egyetlen termék.

892 A Microsoft – e tekintetben a DMDsecure és társai és az ACT által támogatva – azt állítja, hogy a Bizottság azon érvének alátámasztására, miszerint a Windows és annak multimédia-funkcionalitása két külön termékpiachoz tartozik, nem hivatkozhat a fenti 293. pontban említett Tetra Pak II ügyben hozott ítéletre, sem pedig a fenti 859. pontban említett Hilti kontra Bizottság ügyben 1991. december 12-én hozott ítéletre (a továbbiakban: a Hilti-ügy). Először is, ezek az ügyek fogyóeszközökre vonatkoztak, amelyeket tartós berendezésekkel együtt használtak a tartós berendezés élettartama alatt, és amelyek „fizikailag elkülönültek egymástól”. E két ügyben, a jelen ügytől eltérő módon, bizonyított volt a kapcsolt termék nélküli kapcsoló termék iránti kereslet is. A jelen ügyben ezenkívül a Bizottság nem azonosított egyetlen fogyasztót sem, aki az állítólagos kapcsolt termék nélkül kívánta volna megszerezni az állítólagos kapcsoló terméket.

893 Végül a Microsoft vitatja a Bizottság egyes, az ellenkérelemben annak alátámasztására előterjesztett érveit, hogy a Windows a Windows Media Playertől elkülönülő termék. Először előadja, hogy az egyesült államokbeli bíróságok nem állapították meg, hogy a Windows Media Player külön piachoz tartozna, mint a Windows operációs rendszer. Másodszor, azt állítja, a tény, hogy a Windowstól függetlenül piacra bocsát Windows Media Player változatokat, nem mutatja a Windows Media Player nélküli Windows iránti kereslet létezését. Ezenkívül a Windows Media Player e változatai pusztán a Windowsban jelenlévő multimédia-funkcionalitás frissítéseit jelentik. Harmadszor, a Bizottság azon állítása, amely szerint a Windows Media Playert alkotó fájlok könnyen azonosíthatók, nem releváns. Ez utóbbi állítás mindenestre téves.

894 A Microsoft állítása szerint továbbá a Bizottság azt sem bizonyította, hogy a multimédia-funkcionalitás nem természeténél fogva vagy kereskedelmi szokás szerint kapcsolódik az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerekhez.

895 A felperes azt állítja, hogy a multimédia-funkcionalitás beépítése „természetes lépcsőfok” ezen operációs rendszerek fejlődésében, ezt az a tény is mutatja, hogy az

operációs rendszerek minden szállítója ilyen funkcionalitással együtt kínálja termékét. A Microsoft a technológiai fejlődésre és a fogyasztói keresletre adott válaszként állandóan törekszik a Windows fejlesztésére, és a Windows és más, az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek az idők során oly módon fejlődtek, hogy a fájltypusok egyre szélesebb körét támogassák. A szoftverfejlesztők és a fogyasztók számára nincs alapvető különbség a szöveget vagy grafikát tartalmazó fájlok és a hangot vagy képet tartalmazó fájlok között. Valójában egy modern operációs rendszertől elvárják, hogy mindkét fájltypust támogassa.

⁸⁹⁶ Az operációs rendszerek és a multimédia-funkcionalitás a kereskedelmi használat révén is „szorosan összekapcsolódtak”. A felperes 1992-ben építette be a multimédia-funkcionalitást a Windowsba, és azóta folyamatosan fejlesztette azt. A folyamatosan küldött tartalom kezelésére való alkalmasság, amelyet a Microsoft 1999-ben adott hozzá, „a technológia gyors változásainak figyelembevétele érdekében hozzáadott számos sajátosságnak csupán egyik volt”.

⁸⁹⁷ Végül a Microsoft előadja, hogy a Bizottság nem hivatkozhat az Elsőfokú Bíróság fenti 293. pontban említett Tetra Pak II ügyben hozott ítéletének 37. pontjában foglalt azon megállapítására, amely szerint még ha az árukapcsolás összhangban is van a kereskedelmi szokással, az ilyen értékesítés akkor is az EK 82. cikk értelmében vett visszaélésnek minősülhet, kivéve, ha objektív módon igazolható. A Tetra Pak II ügyben fennálló helyzettel eltérően a harmadik gyártók multimédia-lejátszóinak forgalmazóit nem zárja ki a piacról a multimédia-funkcionalitás jelenléte a Windowsban.

⁸⁹⁸ Válaszában a Microsoft előadja továbbá, hogy a Bizottság azon érve, amely szerint egy erőfölényben lévő vállalkozásnak adott esetben megtiltható azon jogának gyakorlása, hogy olyan magatartást tanúsítson, amely nem lenne a versenyjoggal ellentétes, amennyiben azt erőfölénnyel nem rendelkező vállalkozás tanúsítaná, és hogy adott

körülmények között nem elfogadható az ágazati gyakorlatra való hivatkozás, irreleváns azon kérdés szempontjából, hogy a Bizottság igazolta-e az EK 82. cikk második bekezdésének d) pontjában foglalt feltételek teljesülését.

899 A Bizottság, akit e tekintetben az SIIA támogat, vitatja a Microsoft azon állítását, amely szerint a megtámadott határozatban nem bizonyítja, hogy a Windows és annak „multimédia-funkcionalitása” két külön piachoz tartozik.

900 A Bizottság előzetesen megjegyzi, hogy a Microsoft érvelése „a »multimédia-funkcionalitás« pontatlan fogalmán” alapul. Amit a Microsoft „multimédia-funkcionalitásnak” nevez, nem egy általános, oszthatatlan kódtömb. A gyakorlatban maga a Microsoft is különbséget tesz a média-alkalmazások számára platformul szolgáló, az operációs rendszer többi része számára alapvető rendszerszolgáltatásokat nyújtó, az operációs rendszer alapját alkotó média-infrastruktúra és az azon futó multimédia-lejátszó alkalmazás között, amely dekódolja, kitömöríti és lejátsza az internetről letöltött vagy folyamatosan küldött digitális hang- és képfájlokat: a Bizottság a Microsoft „Windows XP Embedded” nevű termékét hozza fel példának. A Bizottság hangsúlyozza, hogy a megtámadott határozat a folyamatos vételt lehetővé tévő Windows Media Player Microsoft általi árukapcsolásával foglalkozik, és nem az alapul szolgáló média-infrastruktúrával.

901 A Bizottság a megtámadott határozat (802) preambulumbekzdésére hivatkozva előadja, hogy a közösségi bíróságok ítélkezési gyakorlata értelmében a kapcsolt termék gyártására szakosodott független vállalkozások léte arra utal, hogy erre a termékre külön fogyasztói kereslet áll fenn, és így a kapcsolt terméknek külön piaca van. A Microsoft által kifejtett, a jelen ügy és a Tetra Pak II, valamint a Hilti-ügy közötti különbségtétel – amelynek alapja, hogy ez utóbbi ügyekben fogyóeszközökről volt szó, amelyek fizikailag elkülönültek azon berendezéstől, amellyel együtt használták –, nem meggyőző. Az ezen ügyekben hozott, a fenti 293. és 859. pontban említett ítéleteket nem lehet úgy értelmezni, hogy azok szerint az EK 82. cikk alkalmazása a fogyóeszközökre vonatkozó árukapcsolásra korlátozandó.

- 902 A Bizottság vitatja a Microsoft azon állítását, amely szerint előbbinek inkább azt kellett volna vizsgálnia, hogy van-e kereslet a kapcsoló termék iránt a kapcsolt termék nélkül, ami a Bizottság előadása szerint azon téves állításnak felel meg, hogy kiegészítő termékek nem minősülhetnek külön terméknek az EK 82. cikk szempontjából. Az egyesült államokbeli bíróságok elutasították a Microsoft által előadott hasonló érveket, és következetesen azt állapították meg, hogy az Intel-kompatibilis ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszereknek külön piaca van, és kizárta erről a piacról a „köztes” szoftvertermékeket (ideértve a Windows Media Playert is).
- 903 A Bizottság előadja továbbá, hogy a Microsoft azon üzleti gyakorlata, amely szerint Windows Media Player változatokat fejleszt és terjeszt az Apple Mac és a Sun Solaris operációs rendszeréhez, sőt, nem személyi számítógép-alapú platformokhoz – nevezetesen televízió-dekóderekhez – is, további bizonyítékul szolgál arra, hogy az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek és a multimédia-lejátszók nem pusztán ugyanazon termék részei (a megtámadott határozat (805) preambulumbekzdése). Hasonlóképpen a Microsoft a Windows operációs rendszer változataitól és frissítéseitől függetlenül kiad Windows Media Player frissítéseket, kifejezetten a Windows Media Payer népszerűsítését szolgáló kampányokat folytat, valamint különböző SDK licencszerződéseket alkalmaz attól függően, hogy az SDK a Windowsra vagy a Windows Media technológiákra vonatkozik (a megtámadott határozat (805) és (813) preambulumbekzdése).
- 904 A fentiekén kívül különös jelentőséget kell tulajdonítani az OEM-ek szerepének, amelyek a szoftverszállítókkal való kapcsolatukban közvetítói szerepet töltenek be a végső felhasználók javára, és „használatra kész” terméket biztosítanak számukra a hardver, az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszer és az alkalmazások igény szerinti kombinálásával (a megtámadott határozat (68) és (119) preambulumbekzdése). A Microsoft ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszer eladásainak túlnyomó többsége (75%-a) OEM-eken keresztül történik, és a tény, hogy a fogyasztók előre telepített multimédia-lejátszót szeretnének találni a számítógépükön, nem ok arra, hogy a Microsoft összekapcsolja saját multimédia-lejátszóját operációs rendszerével. Az OEM-ek ki tudnák elégíteni az ilyen fogyasztói

igényeket az általuk árusított ügyfélszámítógépekhez multimédia-lejátszó hozzáadásával, mint ahogy más szoftver-alkalmazások hozzáadásának lehetőségét is kínálják. A Microsoft azon érve, amely szerint nincs kereslet multimédia-lejátszó nélküli Windows operációs rendszer iránt, figyelmen kívül hagyja az OEM-ek e tekintetben játszott szerepét.

905 A Bizottság rendelkezésére álló bizonyítékok azt mutatják, hogy az operációs rendszerek felhasználói nem feltétlenül igénylik, hogy az operációs rendszer rendelkezzen folyamatos vételt lehetővé tevő multimédia-lejátszóval (a megtámadott határozat (807) preambulumbekendése), valamint hogy „amennyiben pedig igénylik ezt, a multimédia-lejátszó iránti igényük elkülönül az operációs rendszer iránti igényüktől”.

906 A Bizottság a megtámadott határozat (814)–(820) preambulumbekendésére hivatkozva előadja, félrevezető a Microsoft azon állítása, amely szerint az állítólagos visszaélés a média-funkcionalitás 1999-ben történt fejlesztésének eredménye.

907 Válaszul a Microsoft azon érveire, hogy más operációs rendszerek szállítói is pontosan úgy járnak el, mint ő, a Bizottság megállapítja, hogy az árukapcsolást megvalósító gyakorlat eltérő hatással jár attól függően, hogy erőfölényben lévő vállalkozás tanúsítja-e vagy nem. Továbbá egyes operációsrendszer-szállítók, mint a Linux és a Sun forgalmazói, nem saját multimédia-lejátszójukat forgalmazzák együtt operációs rendszerükkel, hanem más, független szállítók által kínált multimédia-lejátszót, és nem kötik össze a szóban forgó multimédia-lejátszót az operációs rendszerrel oly módon, hogy azt lehetetlen legyen eltávolítani (a megtámadott határozat (822) és (823) preambulumbekendése).

908 A Bizottság tagadja, hogy elismerte volna a megtámadott határozat (1013) preambulumbekzdésében, vagy bárhol másutt a megtámadott határozatban, hogy a Microsoft nem követett volna el visszaélést, ha 1999-ben azonos áron kínálta volna a Windows két változatát, az egyiket a Windows Media Playerrel együtt, a másikat pedig anélkül. Ha a Microsoft most úgy döntene, hogy ugyanazon áron értékesíti az árukapcsolás nélküli Windowst, mint az árukapcsolást megvalósító változatot, úgy a Bizottság megvizsgálná ezt az árat a jelenlegi piaci helyzetre tekintettel, valamint a Microsoft arra vonatkozó kötelezettsége fényében, hogy tartózkodjon minden olyan intézkedéstől, amely az árukapcsolással egyenértékű hatással járna, és szükség esetén az EK 82. cikk alapján új határozatot fogadna el.

909 Végül a Bizottság vitatja a Microsoft azon állítását, amely szerint nem bizonyította, hogy a multimédia-funkcionalitás nem természeténél fogva vagy kereskedelmi szokás szerint kapcsolódik az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerekhez.

910 A Bizottság a megtámadott határozat (961) preambulumbekzdésére hivatkozva megállapítja, hogy egy erőfölényben lévő vállalkozásnak megtiltható azon jogának gyakorlása, hogy olyan magatartást tanúsítson, amely nem lenne a versenyjoggal ellentétes, amennyiben azt erőfölénnyel nem rendelkező vállalkozás tanúsítaná. A Bíróság a fenti 293. pontban említett Tetra Pak II ügyben hozott ítéletében megállapította, még ha két termék árukapcsolással történő értékesítése összhangban is van a kereskedelmi szokással, az ilyen értékesítés akkor is minősülhet az EK 82. cikk értelmében vett visszaélésnek, kivéve ha objektív módon igazolható. A Bizottság előadása szerint „tautologikus” kereskedelmi szokásra vagy gyakorlatra hivatkozni egy olyan ágazatban, amely 95%-ban a Microsoft ellenőrzése alatt áll; az ítélkezési gyakorlat szerint sem elfogadható az ágazatra jellemző gyakorlatra történő hivatkozás olyan piac esetében, ahol a verseny magának az erőfölényben lévő vállalkozásnak a jelenléte miatt már korlátozott.

911 Végül a Bizottság vitatja a Microsoft azon érvét, amely szerint a multimédia-funkcionalitás beépítése az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerekbe a természetes fejlődés részét képezi. A Microsoft saját technológiája használatával nem tudott folyamatos vételt lehetővé tévő médialejátszót kifejleszteni, és csak a VXtreme 1997-ben történt megszerzését követően tudott olyan multimédia-lejátszót

létrehozni, amely versenyezni tudott a RealNetworks lejátszójával. A Bizottság továbbá hivatkozik Bay úr, a Microsoft egyik vezetője által B. Gatesnek 1997 januárjában küldött e-mailjére, amelyben Bay úr „a folyamatos lejátszással összefüggő csata NetShow kontra Real síkról Windows kontra Real síkra való áthelyezését”, és „ahol csak lehet [az Internet Explorer] stratégia követését” javasolta.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 912 A Microsoft lényegében azt állítja, hogy a multimédia-funkcionalitás az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerhez képest nem külön termék, hanem a rendszer szerves részét alkotja. Ennek következtében itt egyetlen, folyamatosan fejlődő termékről van szó, mégpedig az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerről. A Microsoft előadása szerint a fogyasztók elvárják, hogy bármelyik ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszer rendelkezzen az általuk lényegesnek ítélt funkcionalitásokkal, ideértve a hang- és kép-funkcionalitásokat, valamint hogy a funkcionalitásokat folyamatosan frissítsék.
- 913 Előzetesen meg kell jegyezni, hogy az információs és kommunikációs technológiai ipar állandó és gyors fejlődésben van, így ami kezdetben két külön terméknek tűnik, később egy terméket alkotónak minősülhet, mind technológiai szempontból, mind a versenyjogi szabályok szempontjából.
- 914 A Bizottság azon megítélésének helyességét, amely szerint a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók és az ügyfélszámítógépekhez tartozó operációs rendszerek két külön terméket képeznek, az Elsőfokú Bíróságnak az azon időszakra jellemző ténybeli és műszaki helyzetre tekintettel kell értékelnie, amely időszakban a Bizottság állítása szerint a kifogásolt magatartás károossá vált, ez pedig az 1999 májusát követő időszak.

915 Az Elsőfokú Bíróságnak így meg kell győződnie arról, hogy a Bizottság helyesen következtetett arra a megtámadott határozatban, hogy amikor 1999 májusától a Microsoft kiadta a Windows azon változatát, amely tartalmazta a Windows Media Playert, ez a magatartás az EK 82. cikk alkalmazása szempontjából két külön termék árukapcsolását jelentette.

916 Előzetesen meg kell jegyezni továbbá, hogy – mint azt a Bizottság helyesen kifejtette – a Microsoft által a Windows és a Windows Media Player árukapcsolásával összefüggésben előadott érvelés nagymértékben a multimédia-funkcionalitás homályos fogalmára támaszkodik. E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a megtámadott határozatból egyértelműen kiderül, e kérdésben a kifogásolt magatartás csak a Windows Media Player alkalmazásoftverre vonatkozik, az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszer részét képező bármely más multimédia-technológia kizárásával (lásd különösen a megtámadott határozat (1019) és (1020) preambulumbekzdését). Mint azt a Bizottság és a támogatására beavatkozók beadványaikban és a tárgyaláson megállapították, műszaki dokumentációjában maga a Microsoft is különbséget tesz a Windows Media Playert alkotó fájlok és az egyéb médiafájlok, így különösen az operációs rendszer alapvető média-infrastruktúrájához kapcsolódó fájlok között. Helyénvaló továbbá megemlíteni a Microsoft „Windows XP Embedded” elnevezésű termékének példáját, amelyet a Bizottság a megtámadott határozat (1028)–(1031) preambulumbekzdésében említ, és amelyről a tárgyaláson is szó esett. Műszaki szempontból e termék egy valódi ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszer, azonban a Microsoft licencfeltételei egyes specializált gépekre korlátozzák a használatát, így például bankjegykiadó automatákra és dekóderekre. E termék különleges jellemzője, hogy lehetővé teszi az informatikus mérnökök számára az operációs rendszer elemeinek kiválasztását. Ehhez egy „Target Designer” nevű eszközt használnak, amellyel hozzáférnek az operációs rendszer elemeit tartalmazó menükhöz, ahol kiválaszthatják, hogy mely elemeket kívánják beépíteni vagy kizárni operációs rendszerükből. Ezen elemek között külön szerepel a Windows Media Player. Hozzá kell fűzni, hogy e menü külön tételként tartalmazza a multimédia-infrastruktúrát és a médiaalkalmazásokat, és hogy a Windows Media Player kifejezetten ez utóbbi alkalmazások között szerepel.

- 917 Először is meg kell jegyezni, hogy – mint azt a Bizottság helyesen megállapítja a megtámadott határozat (803) preambulumbekkezdésében – a termékek különbözőségét az EK 82. cikk szerinti elemzés szempontjából a fogyasztói keresletre hivatkozással kell elvégezni. A Microsoft is egyértelműen osztja ezt a véleményt (lásd a fenti 890. pontot).
- 918 A Bizottság szintén helyesen állapította meg ugyanazon preambulumbekkezdésben, hogy az állítólagos kapcsolt termék iránti külön kereslet hiányában nem merülhet fel a termékek különbözőségének kérdése, és így nem lehet szó visszaélészerű árukapcsolásról.
- 919 A Microsoft azon érve, amely szerint a Bizottság ezért nem megfelelő feltételt alkalmazott, és valójában azt kellett volna bizonyítania, hogy az állítólagos kapcsoló terméket rendszeresen a kapcsolt termék nélkül kínálták, vagy hogy a fogyasztók „igényt tartanak a multimédia-funkcionalitás nélküli Windowsra”, nem fogadható el.
- 920 Először is, a Bizottság érvét az ítélkezési gyakorlat is alátámasztja (lásd e tekintetben a fenti 293. pontban hivatkozott Tetra Pak II ügyben 1996. november 14-én hozott ítélet 36. pontját; a fenti 859. pontban hivatkozott Hilti-ügyben 1991. december 12-én hozott ítélet 67. pontját; és a fenti 293. pontban hivatkozott Tetra Pak kontra Bizottság ügyben 1994. október 6-án hozott ítélet 82. pontját).
- 921 Másodszor, mint azt a Bizottság beadványaiban helyesen megállapítja, a Microsoft érvelése, amely azon a koncepción alapul, hogy nincs kereslet a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszó nélküli, ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszer iránt, azon állításnak felel meg, hogy a kiegészítő termékek nem minősülhetnek külön terméknek az EK 82. cikk szempontjából, ez pedig ellentétes az árukapcsolásra vonatkozó közösségi ítélkezési gyakorlattal. A Hilti-ügyet tekintve

például, feltételezhető, hogy nem volt kereslet szögek nélküli szögelőtár iránt, mivel a szögek nélkül a tár használhatatlan. Ez azonban nem akadályozta meg a közösségi bíróságokat abban, hogy arra a következtetésre jussanak, e két termék külön piachoz tartozik.

922 A kiegészítő termékek esetében, mint az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek és az alkalmazásszoftverek, teljességgel elképzelhető, hogy a fogyasztók együtt kívánják megszerezni a termékeket, de különböző forrásból. Például a tény, hogy az ügyfélszámítógépek legtöbb felhasználója igényli, hogy ügyfélszámítógéphez való operációs rendszere tartalmazzon szövegszerkesztő szoftvert, nem teszi e két külön terméket egyetlen termékké az EK 82. cikk szempontjából.

923 A Microsoft érvelése figyelmen kívül hagyja az OEM-ek különleges közvetítő szerepét, akik kombinálják a különböző forrásokból származó hardvert és szoftvert, hogy használatra kész számítógépet tudjanak kínálni a végső felhasználónak. Mint azt a Bizottság nagyon is helytállóan megállapítja a megtámadott határozat (809) preambulumbekkezdésében, ha az OEM-ek és a fogyasztók megvásárolhatnák a Windowst Windows Media Player nélkül, ez nem jelentené szükségszerűen azt, hogy úgy döntenének, folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszó nélkül vásárolják azt meg. Az OEM-ek, az operációs rendszeren előre telepített multimédia-lejátszó iránti fogyasztói igény alapján a Windowszal működő, folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszót tartalmazó szoftvercsomagot kínálnának, azzal a különbséggel, hogy ez a lejátszó nem feltétlenül a Windows Media Player lenne.

924 Harmadszor, a Microsoft érvelése mindenesetre azért sem járhat sikerrel, mivel – mint azt a Bizottság a megtámadott határozat (807) preambulumbekkezdésében megállapította –, létezik kereslet folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszó nélküli ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek iránt, például az olyan társaságok részéről, amelyek attól tartanak, hogy alkalmazottaik nem a munkával összefüggő célokra használnák a lejátszót. Ezt a tényt a Microsoft nem vitatja.

925 Ezután az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy az érintett termékek természetén és műszaki jellemzőin alapuló tényezők sora, a piacon megfigyelt tények, az érintett termékek fejlődésének története, valamint a Microsoft üzleti gyakorlata is igazolja a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók iránti külön fogyasztói kereslet létezését.

926 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszer rendszerszoftver, míg a Windows Media Player alkalmazásszoftver. Mint azt a Bizottság a megtámadott határozat (37) preambulumbekzdésében kifejti, a „»rendszerszoftver« irányítja a számítógép hardverét, amelynek a különböző felhasználói igényeket kielégítő »alkalmazások« által küldött utasításokat továbbítja, mint például szövegszerkesztés, amely a szövegek numerikus formátumban való kezelésének igényét elégíti ki”, és „az operációs rendszerek rendszerszoftvertermékek, amelyek a számítógép alapvető funkcióit irányítják, és lehetővé teszik a felhasználó számára a számítógép használatát és azon alkalmazásszoftverek futtatását”. Általánosabban e termékeknek a megtámadott határozat (324)–(342) és (402)–(425) preambulumbekzdésében található leírásából egyértelműen kiderül, hogy az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek és a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók funkcionalitás szempontjából nyilvánvalóan eltérnek egymástól.

927 Másodszor, léteznek olyan forgalmazók, akik önálló módon fejlesztenek és szolgáltatnak folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszókat, függetlenül az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerektől. Így az Apple QuickTime lejátszóját ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerétől függetlenül terjeszti. További, különösen meggyőző példaként szolgál a RealNetworks, a Microsoft fő versenytársa a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók piacán, amely nem fejleszt és nem is értékesít ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszereket. E tekintetben ki kell emelni, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint azon tény, hogy vannak a piacon a kapcsolt termék gyártására és értékesítésére szakosodott független vállalkozások, az e termékre vonatkozó külön piac létének komoly bizonyítékául szolgál (lásd e tekintetben a fenti 293. pontban hivatkozott Tetra Pak II ügyben 1996. november

14-én hozott ítélet 36. pontját; a fenti 859. pontban hivatkozott Hilti-ügyben 1991. december 12-én hozott ítélet 67. pontját; és a fenti 293. pontban hivatkozott Tetra Pak kontra Bizottság ügyben 1994. október 6-án hozott ítélet 82. pontját).

- 928 Ugyanígy, harmadszor, a Microsoft – mint azt az Elsőfokú Bíróság által írásban feltett kérdésre válaszolva megerősítette – fejleszt és forgalmaz olyan Windows Media Player változatokat, amelyeket a versenytársai ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszereivel, nevezetesen az Apple Mac OS X-ével és a Sun Solarisával való működésre terveztek. Hasonlóképpen, a RealNetworks RealPlayere működik többek között a Windows, Mac OS X, Solaris, és egyes UNIX operációs rendszerekkel.
- 929 Negyedszer, a Windows Media Player az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszertől függetlenül letölthető a Microsoft internetes oldaláról. Hasonlóképpen, a Microsoft kiad Windows Media Player frissítéseket az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszer kiadásaitól és frissítéseitől függetlenül.
- 930 Ötödször, a Microsoft kifejezetten a Windows Media Player népszerűsítésére irányuló kampányokat folytat (lásd a megtámadott határozat (810) preambulumbekendését).
- 931 Hatodszor, mint azt a Bizottság helyesen megállapítja a megtámadott határozat (813) preambulumbekendésében, a Microsoft különböző SDK licencszerződéseket kínál attól függően, hogy azok az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerre vagy a Windows Media technológiákra vonatkoznak. Így létezik külön SDK licencszerződés a Windows Media Playerre vonatkozóan.

932 Végül hetedszer, a Microsoft által alkalmazott árukapcsolás ellenére a fogyasztók nem elhanyagolható hányada továbbra is a Microsoft versenytársaitól szerez be multimédia-lejátszót, ügyfélszámítógéphez való operációs rendszerüktől függetlenül, ami azt mutatja, hogy e két terméket külön termékeknek tekintik.

933 A fentiekben megjelölt tények a jogilag megkövetelt módon bizonyítják, hogy a Bizottság helyesen következtetett arra, hogy az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek és a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók az EK 82. cikk alkalmazása szempontjából két külön terméket képeznek.

934 Ezt a következtetést nem teszi kétségessé a Microsoft többi érve sem.

935 Elsősorban, a Microsoft azon érvelését illetően, miszerint a Windows Media Playernek a Windows operációs rendszerbe 1999 májusától kezdődően történt beépítése e rendszer fejlődésének normális és szükséges lépcsőfokát jelenti, és összhangban van a Windows multimédia-funkcionalitásának állandó fejlesztésével, elegendő megjegyezni, abból a tényből, hogy az árukapcsolás az egyik terméknek a másikba történő műszaki beépítésének formáját ölti, nem következik, hogy a piacra gyakorolt hatásának értékelése során e beépítést ne lehetne két külön termék árukapcsolásának minősíteni.

936 Mint azt maga a Microsoft is elismerte az Elsőfokú Bíróság tárgyaláson feltett kérdésére adott válaszában, arra vonatkozó döntése, hogy a WMP 6-ot 1999 májusától a Windows operációs rendszerbe beépített funkcionálításként kínálja, nem műszaki kényszer következménye volt. Abban az időpontban a Microsoftot semmi nem gátolta abban, hogy a WMP 6-ot ugyanolyan módon terjessze, mint előző multimédia-lejátszóját, a NetShow-t, amely 1998 júniusa óta megtalálható volt a Windows 98 telepítő

CD-jén: a Windows 98 négyféle alapértelmezett telepítési lehetősége közül egy sem tartalmazta a NetShow telepítését, azt a felhasználóknak kellett telepíteniük, ha használni kívánták.

937 A fentiekén kívül a Microsoft azon érvelése, amely szerint a Windows Media Player Windows operációs rendszerbe történő beépítését műszaki okok diktálták, alig hihető a Microsoft bizonyos saját belső kommunikációi fényében. Így Bay úr 1999. január 3-án B. Gatesnek írt e-mailjéből (lásd a fenti 911. pontot) következik, hogy a Windows Media Player Windowsba történő beépítésének célja elsősorban az volt, hogy a Windows Media Playert versenyképesebbé tegye a RealPlayerrel szemben, azáltal, hogy azt a Windows alkotóelemeként mutatják be, és nem alkalmazásszoftverként, amely összehasonlítható lenne a RealPlayerrel.

938 Másodszor, a Microsoft nem állíthatja, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a médiafunkcionalitás nem természeténél fogva vagy kereskedelmi szokás szerint kapcsolódik az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerekhez.

939 Először is, a fenti 925–932. pontokban kifejtett megfontolásokból következik, hogy az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek és a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók természetüknél fogva nem képeznek szétválaszthatatlan termékeket. Míg igaz, hogy van kapcsolat egy ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszer, mint a Windows, és egy alkalmazásszoftver, mint a Windows Media Player között abban az értelemben, hogy a felhasználó szempontjából mindkettő ugyanazon a számítógépen található, és a multimédia lejátszó csak operációs rendszer jelenléte esetén működik, ez nem jelenti azt, hogy a két termék a versenyjogi szabályok alkalmazása szempontjából gazdasági és kereskedelmi értelemben ne lenne szétválasztható.

- 940 Másodszer, mint azt a Bizottság helytállóan megállapítja, nehéz kereskedelmi szokásról beszélni egy olyan iparágban, amely 95%-ban a Microsoft ellenőrzése alatt áll.
- 941 Harmadszor, a Microsoft nem hivatkozhat arra a tényre, hogy a versenytársai ügyfél-számítógépekhez való operációs rendszereinek szállítói ezeket a rendszereket szintén összekapcsolják folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszóval. Egyrészt a Microsoft nem szolgáltatott bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy versenytársai már a visszaélésszerű árukapcsolás megkezdésének idején ilyen árukapcsolást valósítottak meg. Másrészt viszont világos, hogy e versenytársak kereskedelmi magatartása megerősíti a Bizottság érvelését, nem pedig érvényteleníti azt. Mint az a megtámadott határozat (822) és (823) preambulumbekzdéséből kiderül, és mint azt a Bizottság beadványaiban is megállapította, a nem Microsoft operációs rendszerek egyes szállítói, akik multimédia-lejátszóval együtt kínálják operációs rendszerüket, választhatóvá teszik a multimédia-lejátszó telepítését, lehetővé teszik annak eltávolítását, vagy több különböző multimédia-lejátszót kínálnak.
- 942 Negyedszer, az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében még ha az árukapcsolás összhangban is van a kereskedelmi szokással, vagy természetes kapcsolat van a szóban forgó két termék között, az ilyen értékesítés akkor is az EK 82. cikk értelmében vett visszaélésnek minősülhet, kivéve, ha objektív módon igazolható (a fenti 293. pontban hivatkozott Tetra Pak II ügyben 1996. november 14-én hozott ítélet 37. pontja).
- 943 Végül harmadszorban, szintén el kell utasítani a Microsoft által a tárgyaláson előadott azon érvet, amely szerint a Windows árukapcsolás nélküli változata, amelyet a korrekciós intézkedésnek megfelelően vezetett be a piacra, nem volt sikeres. Mint az már a fenti 260. pontban megállapítást nyert, valamely közösségi aktus jogszerűségét az aktus meghozatalának időpontjában fennálló ténybeli és jogi elemek függvényében kell mérlegelni. Ezenkívül a Bizottság által elrendelt korrekciós intézkedés hatékonyságára vonatkozó kétségek önmagukban nem bizonyítják, hogy a Bizottságnak a két külön termék létrehozásához megállapítása téves lenne.

944 Az Elsőfokú Bíróság a fenti megfontolások alapján azt a következtetést vonja le, hogy a Bizottság helyesen állapította meg, hogy az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek és a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók külön termékeket alkotnak.

c) Azon tényről, miszerint a fogyasztók nem választhatják a kapcsoló termék kapcsolt termék nélkül történő megszerzését

A megtámadott határozat

945 A megtámadott határozat (826)–(834) preambulumbekkezdésében a Bizottság azt kívánja igazolni, hogy a jelen ügyben teljesül a visszaélészerű árukapcsolás megállapításához szükséges harmadik, nevezetesen a kényszerre vonatkozó feltétel, a tekintetben, hogy a Microsoft nem biztosítja a fogyasztóknak a lehetőséget, hogy az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszert a Windows Media Player nélkül szerezzék meg.

946 Elsősorban a Bizottság azt állítja, hogy az OEM-ek, akik a Microsofttól licencre vesznek a Windows operációs rendszert az ügyfélszámítógépekre történő előzetes telepítés céljából, „közvetlen »címezettjei«” e kényszernek, és azt továbbítják a végső felhasználók felé (a megtámadott határozat (827) preambulumbekkezdése). A Bizottság kifejti, a Microsoft licencrendszere alapján az OEM-eknek úgy kell licencre venniük a Windows operációs rendszert, hogy azon a Windows Media Player előre telepítésre került. A Microsoft valójában nem adja licencre a Windowst a Windows Media Player nélkül. Azok az OEM-ek, akik másik multimédia-lejátszót kívánnak telepíteni a Windowsra, ezt csak úgy tehetik meg, hogy a másik lejátszót a Windows Media Player mellett telepítik. A megtámadott határozat (829) preambulumbekkezdésében a Bizottság hozzáteszi, hogy a Windows Media Player eltávolítása műszakilag nem lehetséges.

- 947 Másodsorban a Bizottság azt állítja, hogy az egyesült államokbeli egyezség nem változtat ezen a helyzeten, mivel a „végső felhasználói hozzáférés eltávolítása nem állítja helyre a Microsoft ügyfeleinek arra vonatkozó választási lehetőségét, hogy a Windowst [Windows Media Player] nélkül szerezzék meg” (a megtámadott határozat (828) preambulumbekkezdése).
- 948 Harmadsorban, a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a Microsoft nem hivatkozhat arra a tényre, hogy a fogyasztóknak nem kell külön fizetniük a Windows Media Player megszerzéséért, mivel az EK 82. cikk második bekezdésének d) pontjában, a „kiegészítő kötelezettségekkel” összefüggésben nem esik szó „fizetésről” (a megtámadott határozat (831) preambulumbekkezdése). A Windows Media Player ára továbbá valószínűleg a Windows és a Windows Media Player árukapcsolásának teljes árában van „elrejtve” (a megtámadott határozat 971. lábjegyzete).
- 949 Negyedsorban, a Bizottság megállapítja, hogy az EK 82. cikk megfogalmazásában semmi nem utal arra, hogy a fogyasztóknak rá kell kényszerülniük a „kapcsolt” termék használatára. A Bizottság előadja, hogy amennyiben az árukapcsolás a verseny korlátozásának veszélyével jár, úgy lényegtelen, hogy a fogyasztók rákényszerülnek-e a Windows Media Player megvásárlására vagy használatára (a megtámadott határozat (832) és (833) preambulumbekkezdése).

A felek érvei

- 950 A Microsoft, akit a CompTIA, a DMDsecure és társai, az ACT, a TeamSystem, a Mamut és az Exor támogat, arra hivatkozik, hogy az EK 82. cikk második bekezdésének d) pontja értelmében vett „kiegészítő kötelezettségek” kérdése a jelen ügyben nem merül fel.

951 Ezen állítás alátámasztásaként a Microsoft elsősorban azt adja elő, hogy a fogyasztóknak nem kell külön fizetniük a Windows multimédia-funkcionalitásáért. A multimédia-funkcionalitás a Windows egy funkciója, azt az operációs rendszer teljes ára tartalmazza. A fenti 664. pontban említett Hoffmann-La Roche kontra Bizottság ügyben és a Hilti-ügyben fennállt helyzettel eltérően a Microsoft nem ró a fogyasztókra semmilyen anyagi hátrányt, amely eltántoríthatná a fogyasztókat versenytársai termékeinek használatától.

952 A Microsoft továbbá kifejti, hogy a fogyasztóknak nem kell használniuk a Windows multimédia-funkcionalitását. A Windows „Programok hozzáférhetősége és alapértelmezései” (*Set Program Access & Default*) funkciója segítségével, amelyet a Microsoft a District Court 2002. november 1-jei ítéletével jóváhagyott egyesült államokbeli egyezségnek megfelelően hozott létre, még el is távolíthatnak minden végső felhasználói hozzáférést ehhez a funkcionalitáshoz és egy versengő multimédia-lejátszót állíthatnak be alapértelmezettként a különböző médiafájlok kezeléséhez.

953 Végül a Microsoft úgy érvel, hogy a Tetra Pak II és a Hilti-ügytől eltérően a fogyasztókat semmi nem gátolja abban, hogy harmadik gyártók multimédia-lejátszóit telepítsék és használják a Windows multimédia-funkcionalitása helyett vagy mellett. A megtámadott határozat (860) preambulumbekkezdésében a Bizottság megjegyzi, hogy a fogyasztók havonta átlagosan 1,7 multimédia-lejátszót használnak, és azt állítja, hogy ez a szám növekszik.

954 Válaszában a Microsoft előadja továbbá, hogy a Bizottság érvelése azzal a következménnyel jár, hogy az EK 82. cikket megfosztja a hatékony érvényesüléstől. A Bizottság érvelésének elfogadása azzal a következménnyel járna, hogy megszüntetné a „kényszerítés” követelményét mint a visszaélésszerű árukapcsolás elemét, ami az ésszerű gazdasági elvekkel ellentétes lenne.

- 955 A Bizottság előadja, hogy a megtámadott határozat (826)–(834), (960) és (961) preambulumbekzdésében már elutasította a Microsoft által azon felvetésének alátámasztására előadott érveket, amely szerint az EK 82. cikk második bekezdésének d) pontja értelmében vett „kiegészítő kötelezettségek” kérdése a jelen ügyben nem merül fel. Ezeket az érveket az ítélkezési gyakorlatban semmi nem támasztja alá, és megfosztanak az EK 82. cikket a hatékony érvényesüléstől. Kiemeli, hogy kényszer áll fenn, ha egy erőfölényben lévő vállalkozás megfosztja ügyfeleit annak tényleges lehetőségétől, hogy a kapcsoló terméket a kapcsolt termék nélkül vásárolják meg.
- 956 Az EK 82. cikk második bekezdésének d) pontjában nincs szó „fizetésről”. Érvelésével a Microsoft azt sugallja, hogy nem lehet szó a verseny torzításáról, ha egy erőfölényben lévő vállalkozás két eltérő ár helyett egységes árat kér két termékért, vagy külön díj felszámítása nélkül kényszerít egy terméket a fogyasztókra. A Microsoft így összekeveri a kényszer és a verseny torzítása kérdését.
- 957 A Bizottság előadása szerint továbbá nem következik az EK 82. cikk megfogalmazásából, hogy az ügyfeleknek rá kell kényszerülniük a kapcsolt termék használatára vagy meg kell őket fosztani a versenytársak termékeinek használatára vonatkozó lehetőségtől. A kérdés, hogy a kiegészítő szoftver vagy tartalom fogyasztói, illetve forgalmazói feltehetően használják-e vagy sem az árukapcsolt terméket nem árukapcsolt termékek rovására, nyilvánvalóan releváns a verseny korlátozására vonatkozó feltétel vizsgálata szempontjából.
- 958 Válaszul a Microsoft azon állítására, hogy a fogyasztók havonta átlagosan 1,7 multi-média-lejátszót használnak, a Bizottság előadja, hogy a fogyasztók nem tudják számítógépükön a Windows Media Playert más multimédia-lejátszóval helyettesíteni, csupán egy második multimédia-lejátszót tudnak hozzáadni. Az 1,7-es átlag nem fedheti el aényt, hogy a Windows Media Player minden esetben előre van telepítve a Windowszal működő számítógépeken.

959 Végül az Elsőfokú Bíróság írásbeli kérdésére válaszolva a Bizottság azt állította, hogy az egyesült államokbeli egyezség nem követelte meg a Microsofttól, hogy megszüntesse a végső felhasználói hozzáférést a Windows Media Playerhez, csak a hozzáférés elrejtését, úgy, hogy a Windows Media Player továbbra is előre telepítve, teljes mértékben aktív maradt a számítógépen. Az OEM-ek és a végső felhasználók így továbbra is rákényszerülnek, hogy egyszerre szerezzék meg a Windows Media Playert és a Windowst. A megtámadott határozat (852) preambulumbekkezdésére hivatkozva a Bizottság válaszában továbbá előadta, hogy a Microsoft az „elrejtő” mechanizmust úgy tervezte meg, hogy a Windows Media Player felülírhatta az alapértelmezett paramétereket és újra felbukkanhatott, amikor a felhasználó az Internet Exploreren keresztül az interneten folyamatosan küldött médiafájlokhoz fért hozzá.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

960 A Microsoft lényegében úgy véli, hogy a Windows Media Player ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerekbe történő beépítésének ténye nem jár semmilyen kényszerrel vagy az EK 82. cikk második bekezdésének d) pontja értelmében vett kiegészítő kötelezettséggel. Ezen érvének alátámasztására elsősorban azt hangsúlyozza, hogy a fogyasztók nem fizetnek semmilyen külön összeget a Windows multimédia-funkcionalitásáért; másodsorban, hogy nem kötelesek használni ezt a funkcionalitást; és harmadsorban, hogy semmi nem gátolja a fogyasztókat abban, hogy a versenytársak multimédia-lejátszóit telepítsék és használják.

961 Az Elsőfokú Bíróság megállapítja, nem vitatható, hogy a kifogásolt magatartás következményeként a fogyasztók nem tudják megvásárolni az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszert a Windows Media Player egyidejű megvásárlása nélkül, ami azt jelenti (lásd a fenti 864. pontot), hogy azt a feltételt, amely szerint a szerződések megkötését kiegészítő kötelezettségek vállalásától teszik függővé, teljesülni kell tekinteni.

962 Mint azt a Bizottság a megtámadott határozat (827) preambulumbekzdésében helyállón megállapítja, a legtöbb esetben ez a kényszer az OEM-ekre hat, akik ezt aztán továbbítják a fogyasztók felé. Az OEM-ek, akik az ügyfélszámítógépeket szerelik össze, az ügyfélszámítógépekre telepítenek egy szoftvergyártó vagy saját maguk által kifejlesztett ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszert. Azoknak az OEM-eknek, akik Windows operációs rendszert kívánnak telepíteni az általuk összeszerelt ügyfélszámítógépekre, ehhez licenct kell beszerezniük a Microsofttól. A Microsoft licencrendszere alapján Windows Media Player nélküli Windows operációs rendszerre nem lehet licenct szerezni. Az Elsőfokú Bíróság megjegyzi e tekintetben, a felek között nem vitás, hogy az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerek értékesítésének túlnyomó többsége OEM-eken keresztül történik, azaz az ügyfélszámítógép megvásárlásakor történő licencvásárlással, míg e rendszerek eladásainak pusztán 10%-a származik önálló Windows licencek értékesítéséből.

963 Az OEM-ekre így alkalmazott kényszer nem pusztán szerződéses, hanem műszaki jellegű is. Valójában nem vitatott, hogy a Windows Media Player eltávolítása műszakilag nem lehetséges.

964 Mivel az OEM-ek a szoftverszállítókkal való kapcsolatukban közvetítői szerepet töltenek be a végső felhasználók javára, és mivel „használatra kész” számítógépet biztosítanak a végső felhasználók számára, a tény, hogy nem tudják megvásárolni az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszert a Windows Media Player egyidejű megvásárlása nélkül, így végső soron a végső felhasználókra hat ki.

965 Abban a kevésbé gyakori esetben, amikor a végső felhasználó közvetlenül kiskereskedelmi forgalomban szerez ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszert, a fent említett szerződéses és műszaki jellegű kényszer közvetlenül e végső felhasználóra hat.

- 966 Az Elsőfokú Bíróság véleménye szerint a Microsoft érveit el kell utasítani.
- 967 Így elsősorban a Microsoft nem hivatkozhat arra a tényre, hogy a fogyasztóknak nem kell külön fizetniük a Windows Media Playerért.
- 968 Először is, bár igaz, hogy a Microsoft nem számláz külön árat a Windows Media Playerért, ebből azonban nem lehet arra következtetni, hogy a multimédia-lejátszót ingyen biztosítja. Mint az a Microsoft kereseti kérelmének 232. pontjából egyértelműen kiderül, a Windows Media Player ára benne foglaltatik az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszer teljes árában.
- 969 Másodszor, nem következik sem az EK 82. cikk második bekezdésének d) pontjából, sem az árukapcsolásra vonatkozó ítélkezési gyakorlatból, hogy a fogyasztóknak szükségszerűen meghatározott árat kell fizetniük a kapcsolt termékért annak érdekében, hogy megállapítható legyen, e rendelkezés értelmében kiegészítő kötelezettségeket kellett vállalniuk.
- 970 Másodsorban, szintén nem releváns e feltétel vizsgálata szempontjából, hogy – mint azt a Microsoft állítja – a fogyasztók nincsenek rákényszerítve az ügyfélszámítógépükön előre telepítve talált Windows Media Player használatára, telepíthetik és használhatják más vállalkozások multimédia-lejátszóit is számítógépeiken. Ismét sem az EK 82. cikk második bekezdésének d) pontja, sem az árukapcsolásra vonatkozó ítélkezési gyakorlat nem követeli meg azon feltétel teljesülésének megállapításához, amely szerint a szerződések megkötését kiegészítő kötelezettségek vállalásától teszik

függővé, hogy a fogyasztók rákényszerüljenek a kapcsolt termék használatára, vagy meggátolják őket az erőfölényben lévő vállalkozás valamely versenytársa által biztosított ugyanazon termék használatában. Például, mint azt a Bizottság a megtámadott határozat (832) preambulumbekkezdésében helytállóan megállapítja, a Hilti-ügyben a fogyasztók nem kényszerültek a Hilti márkájú szögek használatára, amelyeket a Hilti márkájú szögelővel együtt szereztek meg.

971 Az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy – mint azt később, a piaci versenynek a szóban forgó árukapcsolásból eredő korlátozására vonatkozó feltétel vizsgálata során részletesebben is kifejti majd –, egyrészt az OEM-eket visszatartják egy másik folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszónak az ügyfélszámítógépekre történő előre telepítésétől, másrészt a fogyasztókat a Windows Media Player használatára ösztönzik, a vele versengő más multimédia-lejátszók rovására, még ha ez utóbbiak jobb minőségűek is.

972 A Microsoftnak az egyesült államokbeli egyezség alapján elfogadott egyes intézkedésekre alapozott érvét (lásd a fenti 952. pontot) szintén el kell utasítani.

973 Először is, az egyezséget csak 2001 novemberében kötötték meg, és a Microsoft csak 2002 augusztusában és szeptemberében hozta meg az egyezség által megkövetelt, a köztes szoftverekre (beleértve a Windows Media Playert is) vonatkozó intézkedéseket, azonban a visszaélészerű árukapcsolás 1999 májusában kezdődött. Az egyesült államokbeli egyezséget továbbá határozott időre kötötték, 2007-ig.

974 Másodszor, mint azt a Bizottság a megtámadott határozat (828) preambulumbekkezdésében helytállóan megállapítja, a Microsoft által az egyesült államokbeli egyezség alapján elfogadott intézkedések nem jártak azzal a következménnyel, hogy lehetővé tették volna a fogyasztók számára az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszer megszerzését úgy, hogy ne kellett volna egyidejűleg

a Windows Media Playert is megszerezniük. Ezen egyezség alapján a Microsoftnak csupán a képernyőn megjelenő Windows Media Player ikont és a hasonló hozzáférési pontokat kellett eltávolítania, valamint a lejátszó automatikus implementálását kellett letiltania. Mivel így a Windows Media Player továbbra is előre telepített és teljes mértékben aktív maradt, az OEM-ek és a fogyasztók továbbra is rákényszerültek, hogy együtt szerezzék meg a két terméket. Sőt, mint azt a megtámadott határozat (852) preambulumbekzdésében a Bizottság megállapítja, a Microsoft úgy tervezte meg a mechanizmust, hogy a Windows Media Player felülírhatta az alapértelmezett beállítást, és újra felbukkanhatott, amikor a felhasználó az Internet Explorer felhasználásával az interneten folyamatosan küldött médiafájlokhoz fért hozzá.

- 975 A fentiekben kifejtett megfontolásokból következik, hogy a Bizottság helytállóan állapította meg, hogy a kiegészítő kötelezettségek vállalására kényszerítéssel kapcsolatos feltétel a jelen ügyben teljesül.

d) A verseny korlátozásáról

A megtámadott határozat

- 976 A megtámadott határozat (835)–(954) preambulumbekzdésében a Bizottság a visszaélészerű árukapcsolás megállapításához szükséges negyedik feltételt elemzi, nevezetesen a verseny korlátozására vonatkozó feltételt.
- 977 A Bizottság elemzése a megtámadott határozat (841) preambulumbekzdésében kezdődik, amely a következőképpen szól:

„Vannak olyan [...] körülmények, amelyek arra utalnak, hogy a [Windows Media Player] lejátszó árukapcsolásának a jelen ügyben a versenyre gyakorolt hatásait

részletesebben meg kell vizsgálni. Bár a klasszikus árukapcsolási ügyekben egy önálló terméknek az erőfölényben lévő termékhez való kapcsolása esetén a Bizottság és a közösségi bíróságok fennállónak tekintették a versenytársakra gyakorolt kizáró hatást, a jelen esetben a felhasználók az interneten keresztül más multimédia-lejátszókat is megszerezhetnek és bizonyos mértékig meg is szereztek, méghozzá néha ingyenesen. Ezért a jelen ügyben nem indokolt további elemzés nélkül azt feltételezni, hogy a Windows Media Player árukapcsolása természeténél fogva alkalmas lenne a verseny korlátozására.”

978 A következőkben a Bizottság megtámadott határozatban kifejtett érvelése három szakaszra osztható.

979 Az első szakaszban megállapítja, az árukapcsolás biztosítja, hogy a Windows Media Player a világon mindenütt jelen legyen az ügyfélszámítógépeken (a megtámadott határozat (843)–(878) preambulumbekzdése).

980 Ebben az összefüggésben a Bizottság először megállapítja, hogy az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszer az egész világon forgalmazott ügyfélszámítógépek 90%-án előre van telepítve, így a Windows Media Player Windowszal való árukapcsolásával a Microsoft biztosítja, hogy multimédia-lejátszója éppúgy mindenütt jelen legyen az ügyfélszámítógépeken, mint a Windows. A felhasználók, akik a Windows Media Playert előre telepítve találják ügyfélszámítógépükön, általában kevésbé hajlanak rá, hogy másik multimédia-lejátszót használnak (a megtámadott határozat (843)–(848) preambulumbekzdése).

981 Másodszor, a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az OEM-ekkel való forgalmazási megállapodások kötésének lehetősége sokkal kevésbé hatékony módját jelenti a multimédia-lejátszók terjesztésének, mint a Microsoft által alkalmazott árukapcsolás (a megtámadott határozat (849)–(857) preambulumbekzdése).

- 982 Harmadszor, a Bizottság állítása szerint sem a multimédia-lejátszók internetről való letöltése, sem más terjesztési csatornák – ideértve a multimédia-lejátszók más szoftverekkel vagy internet-hozzáféréssel történő árukapcsolását és a multimédia-lejátszók kiskereskedelmi értékesítését – nem tudják ellensúlyozni a Windows Media Player elterjedtségét (a megtámadott határozat (858)–(876) preambulumbekendése).
- 983 A második szakaszban a Bizottság megvizsgálja ezen árukapcsolás tartalomszolgáltatókra és szoftverfejlesztőkre, valamint egyes szomszédos piacokra gyakorolt hatását (a megtámadott határozat (879)–(899) preambulumbekendése). A Bizottság lényegében úgy ítéli meg, hogy a multimédia-lejátszók piacán megfigyelhető közvetett hálózati hatásra tekintettel „a [Windows Media Player] kód elterjedtsége jelentős versenyelőnyt biztosít [e multimédia-lejátszó részére], amely káros következményekkel járhat e piacon a versenyszerkezetre nézve” (a megtámadott határozat (878) preambulumbekendése).
- 984 Ebben az összefüggésben a Bizottság hangsúlyozza mindenekelőtt, hogy a tartalomszolgáltatók és a szoftverfejlesztők a multimédia-lejátszók telepítésére és használatára vonatkozó százalékos arányok alapján választják ki azt a technológiát, amelyhez kiegészítő szoftvereket fejlesztenek. E piaci szereplők hajlanak rá, hogy a Windows Media Player alapján fejlesszenek ki megoldásokat, mivel ez lehetővé teszi számukra, hogy elérjék a Windows valamennyi felhasználóját, azaz az ügyfélszámítógépek felhasználóinak több mint 90%-át. Ráadásul ha a kiegészítő szoftvereket a Windows saját médiaformátumában kódolják, az csak akkor fog a versenytársak multimédia-lejátszóival működni, ha a Microsoft licenche adja a megfelelő technológiát.
- 985 A megtámadott határozat (883)–(891) preambulumbekendésében a Bizottság részletesebben vizsgálja a tartalomszolgáltatók helyzetét. Kifejti többek között, hogy mivel számos különböző technológia támogatása fejlesztési, infrastrukturális és kezelési többletköltségeket szül, ezért a tartalomszolgáltatók inkább egyetlen technológiacsoporthoz részesítenek előnyben. Továbbá a tény, hogy egy bizonyos számú

médiatechnológiát tartalmazó multimédia-lejátszó széles körben van telepítve, olyan fontos tényező, amely valószínűleg meggyőzi a tartalomszolgáltatókat, hogy az e lejátszó által használt technológiákhoz hozzanak létre médiatartalmakat. A legelterjedtebb multimédia-lejátszó támogatásával a tartalomszolgáltatók tulajdonképpen saját termékeik potenciális felhasználóinak számát maximalizálják. A Bizottság arra a következtetésre jut, hogy a Windows Media Player Windows ügyfélszámítógépeken való széleskörű elterjedtsége így e termék érdemeitől független versenyelőnyt biztosít a Microsoft számára.

986 A megtámadott határozat (892)–(896) preambulumbekzdésében a Bizottság a szoftverfejlesztők helyzetét vizsgálja meg. A szoftverfejlesztőket lényegében arra ösztönzik, hogy a számos különböző platformon futó alkalmazások helyett csak a Windows Media Playeren futó alkalmazásokat tervezzenek, mivel így termékeik szinte valamennyi lehetséges felhasználóját elérhetik, költségeik megtérülnek, és a lehető leghatékonyabb módon tudják kihasználni korlátozott fejlesztési forrásait. A Bizottság hangsúlyozza, hogy a 2003-as piackutatás egyes eredményei azt mutatják, hogy a több médiatechnológiát támogató alkalmazások fejlesztése többletköltségeket okoz.

987 A megtámadott határozat (897)–(899) preambulumbekzdésében a Bizottság azt állítja, hogy a Windows Media Player ügyfélszámítógépeken való széleskörű elterjedtsége hatással van egyes szomszédos piacokra, így például a vezeték nélküli készülékekhez tervezett multimédia-lejátszók, a dekóderek, a DRM (digitális jogkezelés) megoldások és az online zeneterjesztés piacára.

988 Végül a harmadik szakaszban a Bizottság a piaci fejleményeket vizsgálja, a Media Metrix, a Synovate és a Nielsen/NetRatings által készített piackutatások fényében (a megtámadott határozat (900)–(944) preambulumbekzdése). Az e piackutatásokból nyert adatok lényegében „változatlanul jelzik azt a tendenciát, hogy a [Windows Media Player] és a Windows Media formátumok használata a főbb versengő multimédia-lejátszók (és multimédialejátszó-technológiák) hátrányára történik” (a megtámadott határozat (944) preambulumbekzdése).

A felek érvei

989 Először is a Microsoft azt állítja, hogy a Bizottság hozzáadott egy további feltételt, a versenytársakat a piacról kizáró hatás feltételét, amelyet általában nem vesznek figyelembe a visszaélészerű árukapcsolás fennállásának értékelése során. A megtámadott határozat (841) preambulumbekzdésében a Bizottság elismerte, hogy a jelen ügy nem „klasszikus árukapcsolási ügy”, és hogy „nem indokolt további elemzés nélkül azt feltételezni, hogy a Windows Media Player árukapcsolása természeténél fogva versenykorlátozó magatartás lenne”. Ezt követően a Bizottság egy új és erősen spekulatív feltevésre alapozva arra a következtetésre jutott, hogy fennáll a versenytársakat a piacról kizáró hatás (lásd a fenti 846. pontot).

990 A megtámadott határozat (842) preambulumbekzdésére hivatkozva a Microsoft előadja, hogy a Bizottság új elmélete a közvetett hálózati hatások fenállásán alapul, valamint azon az elképzelésen, hogy valamikor a jövőben korlátozhatja a versenyt, ha a Windows multimédia-funkcionalitásának széleskörű elterjedése a szoftverfejlesztőket és a tartalomszolgáltatókat arra ösztönzi, hogy kizárólag a Windows Media Playerhez tervezzék termékeiket. Ez az elmélet így a versenyellenes hatások fennállását feltételezi harmadik felek jövőbeli magatartására vonatkozó egyetlen előrejelzésre alapozva, amely magatartást illetően a Microsoft nem bír befolyással.

991 Ezt követően a Microsoft azt állítja, minden szükséges intézkedést meghozott annak biztosítása érdekében, hogy a multimédia-funkcionalitás Windowsba történő beépítése ne járjon a versenytársakat a piacról kizáró hatással. Számos ilyen intézkedés a District Court 2002. november 1-jei ítéletében is „kodifikálásra” került.

992 Ezen érv alátámasztásaként a Microsoft elsősorban olyan megfontolásokra hivatkozik, amelyeket a Windows tervezése során érvényesít.

993 Először is biztosítja, hogy a multimédia-funkcionalitás beépítése ne ütközzön a harmadik gyártók multimédia-lejátszóinak működésével. Így műszakilag lehetséges, és valóban elterjedt gyakorlat is egy vagy több harmadik gyártótól származó multimédia-lejátszó futtatása Windows-alapú ügyfélszámítógépen, a Windows multimédia-funkcionalitásán felül. Másodszor, a harmadik gyártók multimédia-lejátszói könnyen hozzáférhetők a Windows felhasználói felületéről. Harmadszor, a Microsoft úgy tervezte meg a Windowst, hogy harmadik gyártók multimédia-lejátszói automatikusan biztosíthassák a multimédia-funkcionalitás egyes részeit, amelyeket maga a Windows is tud biztosítani. Negyedszer, az OEM-ek és a fogyasztók egy, a Microsoft által kifejezetten erre a célra létrehozott eszköz segítségével eltávolíthatják a végső felhasználói hozzáférést a Windows Media Playerhez. Ötödszor, a Microsoft megkönnyíti a Windows multimédia-funkcionalitásával versengő alkalmazások fejlesztését e funkcionalitás API-kon keresztül történő közzétételével.

994 Másodszorban a Microsoft azt állítja, hogy a Windows forgalmazóival – azaz lényegében az OEM-ekkel – kötött megállapodásaiban biztosítja, hogy a versengő multimédia-lejátszók szállítóinak továbbra is lehetősége legyen saját termékeik terjesztésére. Így kifejezetten úgy rendelkezik, hogy az OEM-ek bármilyen, szabadon megválasztható szoftverterméket telepíthetnek a Windows ügyfélszámítógépekre, ideértve a Windows Media Playerrel versengő multimédia-lejátszókat is. Biztosítja nekik a jogot továbbá, hogy internet-hozzáférést kínáljanak ikonok elhelyezésével a „Start” menüben és a Windows asztalon, valamint ezen ajánlatok képernyőn történő megjelenítésével a Windows első alkalommal történő indítása során. Az internethozzáférés-szolgáltatók valóban gyakran terjesztenek és népszerűsítnek a Windows Media Playerrel versengő multimédia-lejátszókat.

995 Harmadsorban a Microsoft azt állítja, hogy a szoftverfejlesztőkkel, tartalomszolgáltatókkal és bármilyen más személlyel kötött szerződéseiben soha nem követeli meg a Windows Media Player terjesztését vagy más módon történő népszerűsítését, sem kizárólagos jelleggel, sem az általuk terjesztett médiaszoftverek teljes forgalmának meghatározott százalékában.

996 Negyedsorban a Microsoft előadja, hogy a multimédia-funkcionalitás Windowsba történő beépítése nem gátolja a harmadik gyártók multimédia-lejátszóinak Windows alatti használatát, sem azok „széleskörű terjesztését”. A multimédia-lejátszókat számos módon lehet terjeszteni, ideértve az új ügyfélszámítógépekre történő – OEM-ek általi – előre telepítést, az internetről vagy vállalati intranetekről történő letöltést, beépítést más fejlesztők szoftvereibe és a tartalomszolgáltatók vagy internetszolgáltatók termékei és szolgáltatásai felhasználói számára történő terjesztést.

997 Ugyanebben az összefüggésben a Microsoft a kereset A.24.1. sz. mellékletében található elemzésre hivatkozva azt állítja, hogy egy, a közelmúltban lefolytatott vizsgálat szerint az OEM-ek, mind az Egyesült Államokban, mind Nyugat-Európában a Windows Media Playerrel versengő multimédia-lejátszókat, mint a RealPlayer és a QuickTime, telepítenek az általuk összeszerelt ügyfélszámítógépekre. A Bizottság azon állítása, miszerint az OEM-ek nem fogják harmadik gyártók multimédia-lejátszóit telepíteni az ügyfélszámítógépekre, ha a Windows Media Playert nem lehet eltávolítani, így téves. Továbbá még a megtámadott határozatban közölt piaci adatok is azt mutatják, hogy a harmadik gyártók multimédia-lejátszóinak használata továbbra is növekszik, néha ugyanolyan vagy nagyobb mértékben, mint a Windows multimédia-funkcionalitása használatának növekedése.

998 Végül a Microsoft, akit e tekintetben az ACT támogat, azt állítja, hogy a Bizottságnak a versenytársakat a piacról kizáró hatásra vonatkozó elmélete nem vesz tekintetbe egyes releváns tényezőket, és olyan előrejelzéseken alapul, amelyeknek a tények ellentmondanak. A felperes hangsúlyozza, hogy a Bizottságra nehezedő bizonyítási teher különösen súlyos, amikor a Bizottság ilyen valószínűsítő elemzést végez.

999 A Microsoft elsősorban előadja, hogy a Bizottság „figyelmen kívül hagyta azokat a tényezőket, amelyek arra ösztönzik a tartalomszolgáltatókat, hogy a Windows Media formátumoktól eltérő formátumokat használjanak”. Nincs semmi alapja annak a feltevésnek, hogy egy adott formátumhoz kapcsolódó médiaszoftver elterjedtségének mértéke határozza meg a tartalomszolgáltatók azon formátumra vonatkozó választását, amelyben termékeiket kódolni fogják. A Microsoft kifogásolja, hogy a Bizottság a 2003. évi piackutatás során nem kérdezte meg a tartalomszolgáltatókat, hogy befolyásolják-e más tényezők is a kódolásra vonatkozó döntésüket.

1000 A Microsoft kifogásolja a Bizottság azon állítását, amely szerint a tartalomszolgáltatóknak többletköltségeket kell viselniük, ha egynél több formátumban teszik hozzáférhetővé termékeiket. A Bizottságnak bizonyítania kellett volna, hogy a tartalmak további formátumban történő biztosításának költségei nagyobbak, mint annak előnyei. Valójában a Bizottság gyűjtött olyan bizonyítékokat, amelyek azt mutatták, hogy a tartalom adott médiaformátumban történő hozzáférhetővé tételének költségei az összköltségek elhanyagolható részét képezik, azonban figyelmen kívül hagyta ezeket. A megtámadott határozat (894) preambulumbekzdésére hivatkozva a Microsoft előadja továbbá, hogy „egy második médiatechnológiában történő kódolás csak 50%-ába kerül az első médiatechnológiában történő kódolásnak”. E tekintetben a CompTIA és az ACT támogatásával a felperes arra a következtetésre jut, hogy több médiaformátum támogatása arányos megtakarítással jár, és egy második formátumot akkor is kínálni fognak, ha az sokkal kevésbé népszerű a felhasználók körében.

1001 A Microsoft előadja továbbá, hogy még az egy formátumra támaszkodó tartalomszolgáltatók közül is vannak, akik nem a Windows Mediát választották, még az állítólagos visszaélés kezdete után sem. Így az Apple nem a Windows médiatechnológiáját használja, sem iPodjához, sem az iTunes online zeneáruházához. Ráadásul a szoftverfejlesztők tájékoztatták a Bizottságot, hogy átlagban „két vagy három főbb API-készletet használnak (Windowst, Realt vagy QuickTime-ot)”.

- 1002 Válaszában a Microsoft, akit e tekintetben a DMDsecure és társai támogatnak, az egyik szakértője által készített jelentésre hivatkozva (a válasz C.16. sz. melléklete), azt állítja, hogy a multimédia-lejátszók tekintetében csak akkor következhetne be „átrendeződés”, ha egyrészt a felhasználóknak vagy a tartalomszolgáltatóknak jelentős költségekkel kellene számolnia több multimédia-lejátszó használata esetén, és másrészt a multimédia-lejátszókat belső jellemzőik és az általuk hozzáférhető tartalom szempontjából homogénnek tekintenék. A jelen ügyben e két feltétel egyike sem teljesül.
- 1003 Másodsorban a Microsoft azt állítja, hogy a megtámadott határozat (984) preambulumbekezdésében található előrejelzésnek, amely szerint a „közeljövőben” „átrendeződés” fog bekövetkezni a Windows Media formátum javára, ellentmondanak a tények, valamint az ügy iratai között található bizonyítékok, amelyek azt mutatják, hogy a tartalomszolgáltatók továbbra is különböző formátumokban teszik hozzáférhetővé a tartalmakat; hogy a harmadik gyártók multimédia-lejátszói, nemhogy eltűntek volna a piacról, hanem terjeszkednek; és hogy a fogyasztók nem kényszerülnek rá a Windows Media Player használatára.
- 1004 E tekintetben a Microsoft megállapítja először is, hogy a 2003. évi piackutatás azt mutatja, azon 12 tartalomszolgáltató közül, akik Windows Media formátumban kódolták tartalmaikat, 10 más formátumban is kódolta azokat. Így számos tartalomszolgáltató továbbra is az Apple, a RealNetworks vagy más gyártók által kifejlesztett formátumokat használja. A 2001 és 2004 közötti időszakban az Egyesült Államok 1000 leglátogatottabb internetes oldaláról készült kutatás azt mutatja, hogy 47%-kal nőtt a „bármilyen médiatartalommal” rendelkező oldalak száma, míg a RealNetworks formátumait használó oldalak száma 59%-kal, a QuickTime formátumokat használó oldalak száma 79%-kal nőtt.
- 1005 Másodszor a Microsoft azt állítja, az OEM-ek továbbra is több multimédia-lejátszót kínálnak az általuk értékesített számítógépeken. Így 2004 májusában a főbb OEM-ek által értékesített, otthoni vagy kis irodákban használt számítógépekre telepített harmadik gyártók által szolgáltatott multimédia-lejátszók átlagos száma 4,3 volt az egyesült államokbeli modelleken és 2,4 az európai modelleken.

- 1006 Harmadszor a Microsoft előadja, hogy a havonta átlagosan használt multimédia-lejátszók száma fejenként az 1999 végén jellemző 1,5-ről 2004-re 2,1-re emelkedett. Nem releváns a Bizottság azon állítása, amely szerint a Windows Media Player felhasználóinak száma nő, jelentőséggel ugyanis az bír, hogy a más formátumok felhasználóinak száma elegendő ahhoz, hogy a tartalomszolgáltatók érdekében álljon termékeik e formátumokban történő kódolása. A Microsoft vitatja továbbá a Bizottság által a Netscape Navigatorral felállított analógia megalapozottságát is.
- 1007 A Microsoft előadja továbbá, hogy a Bizottságnak a versenytársak piacról való kizárására vonatkozó elmélete egyértelműen nem objektív. A megtámadott határozatból kitűnik, hogy ez az elmélet csak akkor alkalmazható, ha a Windowszal árukapcsolt multimédia-funkcionalitást a Microsoft fejlesztette ki. A Bizottság nem alkalmazta ezt az elméletet többek között 1995 és 1998 között, amikor a RealNetworks folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszója volt beépítve a Windowsba.
- 1008 A DMDsecure és társai, az ACT, a TeamSystem, a Mamut és az Exor lényegében ugyanazokat az érveket adják elő, mint a Microsoft.
- 1009 A Bizottság mindenekelőtt felidézi a megtámadott határozat (841) preambulumbekzdésében tett megállapításokat, és úgy érvel, hogy a „korábbi, jól ismert ügyekből” következően a pusztán tény, miszerint egy erőfölényben lévő vállalkozás egy önálló terméket az erőfölényben lévő termékhez kapcsolva kínál eladásra, már önmagában lehetővé teszi a piacról kizáró hatás fennállására vonatkozó következtetést. A jelen ügyben azonban a piac különleges jellemzői miatt a Bizottság úgy ítélte meg, „nem indokolt további elemzés nélkül azt feltételezni, hogy a Windows Media Player árukapcsolása természeténél fogva versenykorlátozó magatartás lenne”. A Bizottság nem azt állapította meg, hogy a kifogásolt magatartás természeténél fogva nem versenykorlátozó, hanem úgy ítélte meg, hogy azt „sajátos piaci körülményei között” kell elemezni. A Bizottság meglepőnek találja, hogy a Microsoft azt rója fel

neki, hogy vette a fáradságot a szóban forgó árukapcsolás tényleges piacról kizáró hatásának megvizsgálására, és úgy véli, hogy e piacról kizáró hatás bizonyítása egy olyan ügyben, ahol ezt általában vélelmezik, nem jelenti azt, hogy új jogi elméletet alkalmazott volna.

1010 A Bizottság azt állítja, elemzése eredményeként megállapította, hogy „a Microsoft így [beavatkozott] a rendes versenyfolyamatba” (a megtámadott határozat (980) preambulumbekzdése) és hogy „megalapozottan valószínűsíthető, hogy a [Windows Media Player] Windowszal való árukapcsolása a verseny olyan mértékű csökkenéséhez vezetne, hogy a hatékony versenyszerkezet fenntartása nem lenne biztosítható a közeljövőben” (a megtámadott határozat (984) preambulumbekzdése).” A Microsoft állításával ellentétben a Bizottság nem állította a megtámadott határozat (984) preambulumbekzdésében, sem bárhol másutt a határozatban, hogy a szóban forgó visszaélés valamennyi harmadik gyártó által szolgáltatott multimédia-lejátszó eltűnéséhez fog vezetni a közeljövőben. A Bizottság igazolta, hogy a Microsoft „árukapcsolása révén torzítja a piaci szereplők választásait és ösztönzését”, és fenntartja, hogy a versenyfolyamat ilyen jellegű torzítása az ítélkezési gyakorlat értelmében a verseny korlátozásának minősül, mivel „alkalmas a verseny kizárására”. A Bizottság továbbá a piaci fejleményekre vonatkozó adatok alapján elemezte a Microsoft visszaélésének tényleges piacról kizáró hatását, és a megtámadott határozat (944) preambulumbekzdésére hivatkozva előadja, hogy ezek az adatok következetesen a Windows Media Player és a Windows Media formátumok használatának javára szóló tendenciát mutatnak, és megerősítik, hogy a piacról kizáró hatás bizonyos mértékig már fennállt.

1011 Ezt követően a Bizottság vitatja a Microsoft azon állítását, amely szerint minden szükséges intézkedést megtett annak biztosítása érdekében, hogy a szóban forgó árukapcsolás ne zárja ki a Windows Media Playerrel versengő multimédia-lejátszókat a piacról. A visszaélés 1999 májusában kezdődött, és az ellenkérelem benyújtásának időpontjában még fennállt. Az egyesült államokbeli egyezséget csak 2001 novemberében kötötték, és az egyezés alapján elfogadott intézkedéseket csak 2002 augusztusában és szeptemberében hozták meg. Ezen intézkedések továbbá nyilvánvalóan nem elégségesek a megtámadott határozatban megállapított árukapcsolás orvoslására. Ami a harmadik gyártók multimédia-lejátszói terjesztésének Microsoft által bemutatott különböző módszereit illeti, a Bizottság a megtámadott határozat

(849)–(877) preambulumbekzdésére hivatkozva azt állítja, ezek a módszerek nem biztosítják e lejátszók számára az olyan széleskörű elterjedtséget, mint amit a Microsoft tud biztosítani a Windows Media Player számára a Windowszal való árukapsolás révén.

1012 A Bizottság felidéli továbbá a megtámadott határozatban, így különösen a (844)–(846) és a (879)–(882) preambulumbekzdésben a verseny kizárására vonatkozóan tett megállapításait.

1013 A Bizottság szerint, akit e tekintetben az SIIA támogat, azon megállapítása, hogy a szóban forgó árukapsolás a piaci verseny kizárásának veszélyével jár, nem spekulatív, hanem a piac különleges jellemzőinek, valamint a tartalomszolgáltatók és szoftverfejlesztők ösztönzéseinek tényszerű értékelésén alapul. Az Elsőfokú Bíróság T-65/98. sz., Van den Bergh Foods kontra Bizottság ügyben 2003. október 23-án hozott ítéletéből (EBHT 2003., II-4653. o.) következik, hogy annak értékelésekor, vajon egy erőfölényben lévő vállalkozás egyoldalú cselekvése a versenytársak piacról történő kizárásához vezethet-e, elfogadható a harmadik felek, és különösen versenytársak vagy ügyfelek adott magatartásra valószínűleg tanúsított reakciójának figyelembe vétele. A jelen ügyben vitán felül áll, hogy a Microsoft nem biztosítja az ügyfeleknek a választási lehetőséget, hogy a Windowst a Windows Media Player nélkül szerezzék meg. A szóban forgó árukapsolás továbbá közvetlen hatással van harmadik felekre és így korlátozza szabad választásukat (a megtámadott határozat (845), (851), (870), (883), (884) és (895) preambulumbekzdése).

1014 A megtámadott határozat (879)–(896) preambulumbekzdésére hivatkozva a Bizottság ebben az összefüggésben megállapítja, hogy a kifogásolt magatartás hatására vonatkozóan részletes elemzést folytatott, beleértve a számos tartalomszolgáltatónak, szoftverfejlesztőnek és tartalomtulajdonosnak kiküldött hosszú kérdőíveket is.

1015 Az e kérdőívekre adott válaszok alapján a Bizottság az alábbi megállapításokra jutott:

- valamennyi tartalomszolgáltató, aki válaszolt a kérdőívekre, azt állította, hogy egy adott tartalom több mint egy technológiához való létrehozása többletköltségekkel jár (a megtámadott határozat (884) preambulumbekendése);

- e tartalomszolgáltatók úgy ítélték meg, hogy egy adott technológia felhasználóinak száma és a médiaszoftver számítógépeken való jelenléte jelentős tényezők annak eldöntése során, hogy mely technológiát támogassák (a megtámadott határozat (886) preambulumbekendése);

- e szolgáltatók közül néhány azt állította, hogy egy adott technológia felhasználóinak száma „a legfontosabb tényező” (a megtámadott határozat (889) preambulumbekendése);

- amíg a harmadik gyártók multimédia-lejátszóinak használata jelentős marad, a további formátumok támogatása a költségekhez viszonyítva előnyös lehet a tartalomszolgáltatók számára (a megtámadott határozat (890) preambulumbekendése);

- a szoftverfejlesztők hasonlóképpen válaszoltak, mint a tartalomszolgáltatók (a megtámadott határozat (893)–(896) preambulumbekendése);

- így a 13 szoftverfejlesztőből 12 igenlő választ adott arra a kérdésre, hogy a több formátum támogatásával járó többletköltségek a jövőben valószínűleg befolyásolják-e majd azon döntésüket, hogy a Windows Medián kívüli technológiákhoz is fejlesztenek-e alkalmazásokat (a megtámadott határozat (890) preambulumbekézése);

- a Windows Media Player Windowszal való árukapcsolása révén a Microsoft biztosítja a tartalomszolgáltatók és a szoftverfejlesztők számára, hogy a végső felhasználók le tudják majd játszani tartalmaikat, más szóval, széles közönséghez fognak eljutni; a Windows Media Player széles körű elterjedtsége a Windows ügyfélszámítógépeken így e termék érdemeitől független versenyelőnyt biztosít a Microsoft számára (a megtámadott határozat (891) preambulumbekézése).

¹⁰¹⁶ Végül a Bizottság elutasítja a Microsoft azon állítását, amely szerint a jelen ügyben alkalmazott elmélet nem vesz tekintetbe egyes releváns tényezőket, és olyan előrejelzéseken alapul, amelyeknek a tények ellentmondanak.

¹⁰¹⁷ Először is a Bizottság tagadja, hogy „figyelman kívül hagyta volna azon tényezőket, amelyek arra ösztönzik a tartalomszolgáltatókat, hogy a Windows Media formátumtól eltérő formátumokat használjanak”. A Bizottság a tartalomszolgáltatóknak küldött információkérésekben nem csupán egy multimédia-lejátszó „elterjedtségére” hivatkozott; a megtámadott határozatban pedig nem állította, hogy az elterjedtség az egyetlen releváns tényező, pusztán kiemelte e tényező fontosságát. Mindenesetre a Microsoft elismeri, hogy a tartalomszolgáltatók tekintetbe veszik ezt a tényezőt termékeik kódolási formátumának kiválasztása során, és így implicit módon elfogadja, hogy az „árukapcsolás révén elért páratlan elterjedtség torzítja ezt [a választást].”

1018 A tartalomszolgáltatóknak és a szoftverfejlesztőknek feltett kérdésekből következik továbbá, hogy e harmadik felek ténylegesen mérlegelnek, és nagyobb súlyt tulajdonítanak a több technológia támogatásával járó költségeknek, mint előnyöknek. A Bizottság megállapítja, maga a Microsoft is azt állította, hogy „a folyamatosan küldött tartalom több formátumban történő szolgáltatásra való kódolása a tartalomszolgáltatók számára költséges és időigényes” (a megtámadott határozat (883) preambulumbekzdése), és a 2003. évi piackutatás során gyűjtött egyes bizonyítékokra hivatkozik (a megtámadott határozat (884) preambulumbekzdése). Még ha a több technológia támogatásának költsége nem is az egyetlen tényező, amely meghatározza a tartalomszolgáltatók arra vonatkozó választását, hogy több formátumban kódoljanak-e, nyilvánvalóan jelentős tényező, amelyet figyelembe vesznek. A Bizottság tagadja továbbá, hogy a 2003. évi piackutatás során olyan bizonyítékokat gyűjtött volna, amelyek azt mutatnák, hogy a tartalom adott médiaformátumban történő hozzáférhetővé tételének költsége az összköltségek elhanyagolható részét képezi. Ellenkezőleg, a visszajelzések, amelyeket a Bizottság a tartalom elkészítésének költségei becslésére vonatkozóan kapott, inkább azt mutatják, hogy ezek a költségek jelentősek.

1019 A Bizottság vitatja továbbá a válasz C.16. sz. mellékletében található jelentés megállapításainak megalapozottságát (lásd a fenti 1002. pontot). Először is, a megtámadott határozat igazolja, hogy a letöltés nem képes ellensúlyozni a Windows Media Player széleskörű elterjedtségét, amelyet a szóban forgó árukapcsolás révén ért el, és hogy ez az elterjedtség torzíja a tartalomszolgáltatók ösztönzését. Következésképpen a Bizottság azon következtetése, amely szerint erőfölénnyel való visszaélés valósul meg, nem a piaci verseny teljes mértékben való megszűnésének vagy a piac „átrendeződésének” megállapításán alapul. Végül e jelentés szerzője i. nem támasztja alá állítását, ii. figyelmen kívül hagyja a jelen ügy számos lényeges szempontját, mint például a „hálózati hatások torzulásait, amelyeket a monopólium kiterjesztése okoz”, és iii. nem bizonyítja, hogy a piac „átrendeződéséhez” állítása szerint szükséges tényezők nem teljesültek.

1020 Másodsorban a Bizottság, akit e tekintetben az SIIA támogat, vitatja a Microsoft azon állítását, amely szerint a megtámadott határozatban foglalt, a piacról kizáró hatásra vonatkozó elemzésnek a tények ellentmondának.

- 1021 Először is a Bizottság kifejti, hogy a Microsoft tévesen értelmezte a megtámadott határozat (984) preambulumbekzdését, amely nem hivatkozik a piac „átrendeződésére”, csupán azt állítja, hogy a Microsoft által alkalmazott árukapcsolás befolyásolhatja a versenyszerkezetet a multimédia-lejátszók piacán.
- 1022 Ezt követően a Bizottság előadja, hogy a megtámadott határozatban felhasznált ágazati adatok változatlanul azt a tendenciát jelzik, hogy a Windows Media Player és a Windows Media formátumok használata a főbb versengő multimédia-lejátszók hátrányára történik (a megtámadott határozat (906)–(942) preambulumbekzdése). Ezen adatok azt mutatják, hogy 1999 második negyedévéig a RealPlayer volt a piacvezető, majdnem kétszer annyi felhasználóval, mint a Windows Media Player és a QuickTime (a megtámadott határozat (906) preambulumbekzdése). 1999 második negyedévéől a 2002. év második negyedévéig azonban a Windows Media Player összes felhasználóinak száma hozzávetőlegesen 39 millióval emelkedett, ami körülbelül megegyezett a RealNetworks és az Apple lejátszói felhasználói számának együttes növekedésével (a megtámadott határozat (907) preambulumbekzdése). A Nielsen/NetRatingstól származó frissebb adatok azt mutatják, hogy a Windows Media Player határozott előnyre tett szert a RealPlayerrel (több mint 50%-kal több egyedi felhasználó) és a QuickTime-mal (háromszor annyi felhasználó) szemben, és hogy előnye 2002 októbere és 2004 januárja között tovább nőtt (a megtámadott határozat (922) preambulumbekzdése). Ez a tendencia hasonló a webböngészők piacán fennálló helyzethez, amely az egyesült államokbeli kartelljog megsértése miatt eljárás tárgyát képezte.
- 1023 A Bizottság fenntartja, hogy a Microsoft nem vitatja ezeket az adatokat, csak új adatokat szolgáltat, amelyek egy része a megtámadott határozat elfogadásánál későbbi eredetű, ezért ezeket nyilvánvalóan nem lehet figyelembe venni.
- 1024 Végül a Bizottság azt állítja, hogy a megtámadott határozatban megállapított piacról kizáró hatást frissebb adatok is megerősítik.

1025 Így először is a Bizottság azt állítja, hogy a Microsoft által rendelkezésre bocsátott, a tartalomszolgáltatókra vonatkozó adatok (lásd a fenti 1004. pontot) nem megalapozottak, és a Microsoft félrevezető módon mutatja be ezeket. A Bizottság állítása szerint nyilvánvaló, hogy a 2001–2004 közötti időszakban a „bármilyen” médiatartalommal rendelkező internetes oldalak száma nőtt, így nem meglepő, hogy több olyan internetes oldal van, amely nem Windows Media formátumokat kínál. A Microsoft továbbá elmulasztja megemlíteni, hogy ugyanezen időszakban a Windows Media formátumot támogató internetes oldalak száma 141%-kal emelkedett, illetve nem jelezte semmilyen módon a szóban forgó internetes oldalakon kínált nem Windows Media formátumú tartalmak tényleges mennyiségét, vagy az ilyen médiaformátumú tartalmak tényleges használatát.

1026 Másodsor, a Bizottság azt állítja, hogy az OEM-ek által az ügyfélszámítógépekre előre telepített multimédia-lejátszók átlagos számára vonatkozó adatok nem meggyőzőek (lásd a fenti 1005. pontot). Mindenesetre a Microsoft által előterjesztett bizonyítékokból kitűnik, hogy az Európában értékesített számítógépek több mint 70%-án, és az egész világon értékesített számítógépek több mint 80%-án jellemzően csak egy multimédia-lejátszó van, és az árukapcsolás következtében ez a lejátszó mindig a Windows Media Player. Ezenkívül, amennyiben az OEM-ek versengő multimédia-lejátszókat telepítenek előre a számítógépekre, ezt az előre telepítést „beárnyékolja” a tény, hogy a Windows Media Player automatikusan jelen van a világszerte értékesített számítógépek 95%-án. Végül, a Microsoft adatai nem megbízhatóak, mivel különösen olyan versengő multimédia-lejátszókra vonatkoznak, amelyeket olyan „legacy dealeket” (megszűnő szerződéseket) követően telepítettek előre, amelyeket nem újítottak meg, valamint olyan szoftverekre, amelyek nem felelnek meg a „folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszó” kritériumának.

1027 Harmadsor, a Bizottság azt állítja, hogy egyértelmű tendencia figyelhető meg a Windows Media Player és a Windows Media formátum használatának javára. A Nielsen/NetRatings adatai az egyesült államokbeli multimédialejátszó-használatra vonatkozóan azt mutatják, hogy 2005 márciusában a Windows Media Player használatának aránya 80% fölé emelkedett, a RealPlayer használati aránya 40% alá esett,

és a QuickTime használata valamivel 10% fölé csökkent. Frissebb Nielsen/NetRatings adatok továbbá azt is mutatják, hogy a Windows Media Playert kizárólagosan használók aránya folyamatosan emelkedett, így azon felhasználók aránya, akik jelenleg kizárólag ezt a lejátszót használják, 53-ról 55%-ra emelkedett, míg a RealPlayer esetében ez 10-ről 13%-ra történő emelkedést, a QuickTime Player esetében 3-ről 4%-ra történő emelkedést mutat.

1028 A Microsoft azon állítására válaszolva, amely szerint a versenytársak piacról való kizárására vonatkozó elmélet nem objektív, mivel azt nem alkalmazták, amikor a RealNetworks multimédia-lejátszója volt beépítve a Windowsba (lásd a fenti 1007. pontot), a Bizottság a megtámadott határozat (818) preambulumbekzdésére hivatkozva megállapítja, hogy nem zárható ki a közösségi versenyjog megsértése adott esetének üldözése azon az alapon, hogy a Bizottság nem üldözött egy másik lehetséges jogsértést.

1029 Az SIIA lényegében ugyanazokat az érveket fogalmazza meg, mint a Bizottság.

1030 Az Audiobanner azt állítja, hogy a szóban forgó árukapcsolás negatív hatással van harmadik felek nem Microsoft technológiába való befektetéseire, az innovációra a folyamatosan küldött digitálismédia ágazatában, valamint a fogyasztókra. Ez utóbbi pontra vonatkozóan az Audiobanner hangsúlyozza, hogy az árukapcsolás kizárja az érdekek alapján való versenyt.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

1031 A Microsoft lényegében úgy érvel, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a Windows Media Player ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerbe

történő beépítése a verseny korlátozásával járt volna, így a visszaélészerű árukapcsolás negyedik – a megtámadott határozat (794) preambulumbekkezdésében kifejtett – alkotóeleme nem teljesül a jelen esetben.

- 1032 A Microsoft többek között azt állítja, hogy a Bizottságnak, felismerve, hogy nem klasszikus árukapcsolási ügygel van dolga, új és erősen spekulatív, harmadik felek lehetséges reakcióinak jövőre vonatkozó elemzésén alapuló elméletet kellett alkalmaznia ahhoz, hogy arra a következtetésre jusson, miszerint a szóban forgó árukapcsolás a verseny korlátozását eredményezheti.
- 1033 Az Elsőfokú Bíróság megítélése szerint a Microsoft érvei megalapozatlanok és a megtámadott határozat szelektív és pontatlan olvasatán alapulnak. Ezek az érvek lényegében a Bizottság három szakaszból álló érvelésének második szakaszára koncentrálnak, amely a megtámadott határozat (835)–(954) preambulumbekkezdésében található.
- 1034 Valójában nyilvánvaló, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság egyértelműen bizonyította többek között, hogy azon tény, miszerint 1999 májusától a Microsoft az OEM-eknek ügyfélszámítógépekre történő előre telepítés céljából csak a Windows Windows Media Playerrel árukapcsolt változatát kínálta, elkerülhetetlenül hatással volt a Microsoft, az OEM-ek és a harmadik gyártók multimédia-lejátszóinak forgalmazói közötti piaci viszonyokra, mégpedig érezhetően a Microsoft javára és a többi piaci szereplő hátrányára változtatta meg a versenybeli egyensúlyt.
- 1035 Mint az már a fenti 868. pontban megállapításra került, a tény, hogy a Bizottság megvizsgálta az árukapcsolásnak a piacra eddig gyakorolt tényleges hatását és e piac fejlődésének valószínű módját, ahelyett, hogy egyszerűen feltételezte volna – mint

azt a visszaélészerű árukapcsolásos ügyekben rendszerint teszi –, hogy az árukapcsolás természeténél fogva piacról kizáró hatással jár, nem jelenti azt, hogy új jogi elméletet alkalmazott.

1036 A Bizottságnak a verseny korlátozásával kapcsolatos feltételre vonatkozó elemzése a megtámadott határozat (841) preambulumbekkezdésével kezdődik, ahol a Bizottság azt állítja, a jelen ügyben nem indokolt további elemzés nélkül azt feltételezni, hogy a Windows Media Player Windowszal való árukapcsolása természeténél fogva versenykorlátozó magatartás lenne (lásd a fenti 977. pontot). Lényegében a következőket, amelyre a Bizottság jutott, azon a megállapításon alapul, amely szerint a Windows Media Player ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerrel való árukapcsolása – amely operációs rendszer a világszerte értékesített ügyfélszámítógépek nagy többségén előre telepítve van – anélkül, hogy a multimédia-lejátszót el lehetne távolítani az operációs rendszerről, lehetővé teszi a Windows Media Playernek, hogy hasznot húzzon ezen operációs rendszernek az ügyfélszámítógépeken való széleskörű elterjedtségéből, amelyet a multimédia-lejátszók terjesztésének más módjai nem tudnak ellensúlyozni.

1037 Az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy ezen megállapítás, amely a Bizottság érvelése első szakaszának lényegét képezi (lásd a megtámadott határozat (843)–(878) preambulumbekkezdését, amelynek összefoglalása a fenti 979–982. pontban található), teljes mértékben megalapozott.

1038 Így elsősorban egyértelmű, hogy az árukapcsolás a Windows Media Playernek páratlan jelenlétet biztosított az ügyfélszámítógépeken világszerte, mivel így automatikusan az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszernek megfelelő piaci bevezettséghez jutott, mégpedig anélkül, hogy érdemeit illetően versenyeznie kellett volna a versengő termékekkel. Emlékeztetni kell arra, nem vitatott, hogy a Microsoft piaci részesedése az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán meghaladja a 90%-ot, és hogy az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerek értékesítésének túlnyomó többsége (hosszvetőlegesen 75%-a) az OEM-eken keresztül történik, akik előre telepítik a Windowst az általuk

összeszerelt és forgalmazott ügyfélszámítógépekre. Így a megtámadott határozat (843) preambulumbekzdésében idézett számadatok azt mutatják, hogy 2002-ben a Microsoft 93,8%-os piaci részesedéssel rendelkezett értékesített egységek alapján az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán (lásd még a megtámadott határozat (431) preambulumbekzdését), és hogy a Windows – valamint ennek eredményeképpen a Windows Media Player – a 2001 októbere és 2003 márciusa között világszerte szállított 207 millió ügyfélszámítógépből 196 millión előre volt telepítve.

1039 Mint az a későbbiekben részletesebben is kifejtésre kerül, egyetlen harmadik gyártó által szolgáltatott multimédia-lejátszó sem tudna ilyen mértékű piaci bevezetettséget elérni a terjesztés tekintetében a Windows Media Player által élvezett előny nélkül, amelyben ez utóbbi a Microsoft által az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszer használata következtében részesült.

1040 Meg kell még jegyezni, hogy a Windows operációs rendszer és a NetShow 2.0 lejátszó Microsoft által történő együttes kínálata 1998 júniusától nem biztosított ugyanilyen mértékű jelenlétet a NetShow 2.0-nak az ügyfélszámítógépeken. Mint az a fenti 837. és 936. pontokban már kifejtésre került, a NetShow 2.0-t a Windows 98 telepítő CD-je tartalmazta, azonban nem került telepítésre a négy alapértelmezett telepítés egyike során sem. Más szóval, a felhasználóknak venniük kellett a fáradságot, és külön telepíteniük kellett a NetShow 2.0-t, így úgy is dönthettek, hogy nem telepítik. Hasonlóképpen, az együttes ajánlat nem gátolta a harmadik gyártók által szolgáltatott multimédia-lejátszók fejlesztőit, hogy termékeik érdemeit illetően versenyezzenek a Microsofttal, sem pedig az OEM-eket, hogy kihasználják e versenyt.

1041 Másodsorban nyilvánvaló, mint azt a Bizottság a megtámadott határozat (845) preambulumbekzdésében helytállóan megjegyzi, hogy „a felhasználók, akik [a Windows Media Playert] előre telepítve találják ügyfélszámítógépeiken, általában kevésbé hajlanak rá, hogy alternatív multimédia-lejátszót használjanak, mivel már rendelkeznek olyan alkalmazással, amely biztosítja a folyamatosan küldött tartalom fogadására és lejátszására vonatkozó funkcionalitást”. Az Elsőfokú Bíróság ezért úgy

ítéli meg, hogy az árukapcsolás hiányában a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszót igénylő fogyasztók készítennének arra, hogy válasszanak a piacon elérhető lejátszók közül.

- 1042 E tekintetben emlékeztetni kell arra a körülményre, amelyre a Bizottság a megtámadott határozat (119), (848), (869) és (956) preambulumbekzdésében hivatkozik, nevezetesen arra, hogy a felhasználók milyen fontosságot tulajdonítanak annak, hogy „használatra kész” (*out of the box*) ügyfélszámítógépeket vagy rendszereket tudjanak vásárolni, azaz olyanokat, amelyeket a lehető legkisebb erőfeszítéssel lehet telepíteni és használni. Így azon forgalmazó, amelynek szoftvere előre van telepítve az ügyfélszámítógépen, és a számítógép elindításával egyidejűleg automatikusan elindul, egyértelműen versenyelőnyvel rendelkezik hasonló termékek bármely más forgalmazójával szemben.
- 1043 Harmadsorban, az Elsőfokú Bíróság úgy ítéli meg, hogy a Bizottság helyesen állapította meg a megtámadott határozat (857) preambulumbekzdésében, hogy a kifogásolt magatartás visszatartó tényezőt jelentett az OEM-ek számára harmadik gyártók multimédia-lejátszóinak az általuk értékesített ügyfélszámítógépekre való telepítését illetően.
- 1044 Egyrészt, mint azt a megtámadott határozat (851) preambulumbekzdésében a Bizottság megállapítja, az OEM-ek tartózkodnak attól, hogy második multimédia-lejátszót adjanak hozzá a fogyasztóknak kínált csomaghoz, mivel a második multimédia-lejátszó merevlemez-kapacitást foglal az ügyfélszámítógépen, míg lényegében hasonló funkcionalitást kínál, mint a Windows Media Player, és valószínűtlen, hogy a fogyasztók hajlandók lennének magasabb árat fizetni egy ilyen csomagért.
- 1045 Másrészt több multimédia-lejátszó jelenléte ugyanazon az ügyfélszámítógépen az összetévesztés kockázatával jár a felhasználók részéről, és az ügyfelek részére biztosított támogatás, valamint a tesztelés költségeinek növekedésével jár (lásd a megtámadott határozat (852) preambulumbekzdését). Az Elsőfokú Bíróság rámutat arra, hogy a közigazgatási eljárás során maga a Microsoft hangsúlyozta, az OEM-ek általában

alacsony haszonkulccsal működnek, és hogy ezért lehetőség szerint elkerülnék, hogy ilyen költségeket kelljen viselniük (lásd a megtámadott határozat 1006. lábjegyzetét).

1046 Így a Windows és a Windows Media Player árukapcsolt változatának, mint a Windows operációs rendszer egyetlen, az OEM-ek által új ügyfélszámítógépekre előre telepíthető változatának piacra bocsátása azzal a közvetlen és azonnali következménnyel járt, hogy megfosztotta az OEM-eket a számukra korábban nyitva álló lehetőségtől, hogy az általuk a fogyasztók számára legvonzóbbnak ítélt termékeket szereljék össze, és különösen, meggátolta őket abban, hogy egy, a Windows Media Playerrel versengő lejátszót válasszanak egyetlen multimédia-lejátszóként. Ez utóbbi tekintetében emlékeztetni kell arra, hogy ebben az időszakban a RealPlayer piacvezetőként jelentős kereskedelmi előnnyel rendelkezett. Mint azt maga a Microsoft is elismeri, csak 1999-ben sikerült olyan folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszót kifejlesztenie, amely elég jól teljesített, mivel előző lejátszója, a NetShow, „népszerűtlen volt a fogyasztók körében, mivel nem működött igazán jól” (a megtámadott határozat (819) preambulumbekzdése). Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy 1995 augusztusa és 1998 júliusa között a RealNetWorks termékeit – először a RealAudio Playert, majd a RealPlayert – terjesztették a Windowszal együtt. Ezért megalapozottan lehet arra következtetni, hogy ha a Microsoft nem tanúsította volna a kifogásolt magatartást, a RealPlayer és a Windows Media Player közötti verseny a két termék érdemei alapján dőlt volna el.

1047 Ezenkívül, még ha a Microsofttal versengő multimédia-lejátszó-fejlesztőknek sikerülne is az OEM-ekkel termékük előre telepítésére vonatkozó megállapodást kötni, a Microsofttal összevetve még akkor is hátrányos versenyhelyzetben lennének. Először is, mivel a Windows Media Playert az OEM-ek vagy a felhasználók nem tudják eltávolítani a Windowsból és a Windows Media Playerből álló csomagból, a harmadik gyártó multimédia-lejátszója soha nem lehet az egyetlen multimédia-lejátszó az ügyfélszámítógépen. Különösen az árukapcsolás megakadályozza, hogy a harmadik multimédia-lejátszó fejlesztői e célból versengjenek a Microsofttal termékeik érdemei alapján. Másodsor, mivel korlátozott a multimédia-lejátszó száma, amelyet az OEM-ek készek előre telepíteni az ügyfélszámítógépekre, a harmadik

multimédia-lejátszók fejlesztői egymással versengnek annak érdekében, hogy elérjék termékük előre telepítését, míg az árukapcsolásnak köszönhetően a Microsoft kikerüli ezt a versenyt és az ezzel járó jelentős költségeket. Ez utóbbival összefüggésben utalni kell a megtámadott határozat (856) preambulumbekzdésére, amelyben a Bizottság a RealNetworks és a Compaq között a RealPlayer terjesztésére 2001-ben kötött megállapodást említi, valamint azon tényt, hogy a Microsoft a közigazgatási eljárás során elismerte, a RealNetworks fizetett az OEM-eknek termékei előre telepítéséért.

1048 E megállapításokból következik, hogy a Bizottság helyesen következtetett arra, hogy „az OEM-ekkel való forgalmazási megállapodások kötésének lehetősége a multimédia-lejátszók terjesztésének sokkal kevésbé hatékony módj[át jelenti], mint a Microsoft által alkalmazott árukapcsolás” (a megtámadott határozat (859) preambulumbekzdése).

1049 Negyedsorban, az Elsőfokú Bíróság úgy találja, hogy a Bizottság szintén helyesen állapította meg, hogy a multimédia-lejátszók terjesztésének az OEM-ek általi előre telepítésen kívüli módjai nem tudják ellensúlyozni a Windows Media Player széleskörű elterjedtségét (a megtámadott határozat (858)–(876) preambulumbekzdése).

1050 Először is, bár igaz, hogy a multimédia-lejátszók interneten keresztül történő letöltése a forgalmazók számára nagyszámú felhasználó elérését teszi lehetővé, kevésbé hatékony azonban, mint az OEM-ek általi előre telepítés. Először is, a letöltés nem biztosít a versengő multimédia-lejátszók számára a Windows Media Playerével egyenértékű terjesztést (a megtámadott határozat (861) preambulumbekzdése). Másodsor, a letöltést, az előre telepített termék használatától eltérően, a felhasználók jelentős hányada bonyolult műveletnek tekinti. Harmadszor, mint azt a Bizottság a megtámadott határozat (866) preambulumbekzdésében megállapítja, a letöltési kísérletek jelentős hányada – a RealNetworks által 2003-ban folytatott tesztek alapján több mint 50%-a – nem fejeződik be sikeresen. Míg igaz, hogy a szélessávú hozzáférés gyorsabbá

és egyszerűbbé teszi a letöltést, emlékeztetni kell arra, hogy 2002-ben Európában az internet-hozzáféréssel rendelkező háztartások közül csak minden hatodikban volt szélessávú kapcsolat (a megtámadott határozat (867) preambulumbekendése és 1037. lábjegyzete). Negyedszer, a felhasználók valószínűleg hajlamosak lesznek azt feltételezni, hogy az általuk vásárolt ügyfélszámítógépre előre telepített multimédia-lejátszó jobban fog működni, mint egy olyan termék, amit ők maguk telepítenek (a megtámadott határozat (869) preambulumbekendése). Végül és ötödször, a legtöbb vállalkozásnál az alkalmazottak nem tudnak szoftvert letölteni az internetről, mivel ez megnehezíti a hálózati rendszergazda munkáját (uo.).

1051 A közigazgatási eljárás során maga a Microsoft által benyújtott és a megtámadott határozat (909)–(911) preambulumbekendésében említett bizonyos adatok megerősítik, hogy az interneten keresztüli letöltés kevésbé hatékony terjesztési mód, mint az OEM-ek általi előre telepítés. A Microsoft azt állította, a kiadását követő tizenkét hónap alatt 8,8 millió példányt töltöttek le a WMP 6-ból, valamint, hogy 1999 júliusa és szeptembere között 7,9 millió Windows 98 SE operációs rendszert értékesített. Más szóval, három hónap alatt a WMP 6 a Windows operációs rendszerrel alárkapcsolás révén majdnem azonos mértékű terjesztést ért el, mint egy év alatt letöltés révén.

1052 Mint azt a Bizottság a megtámadott határozat (870) preambulumbekendésében állítja, míg a letöltés önmagában a multimédia-lejátszók terjesztésének műszaki szempontból kevésbé költséges módja, a szállítóknak jelentős mértékű erőforrásokat kell mozgósítaniuk, hogy „leküzdjék a végső felhasználók tétlenségét, és rávegyék őket, hogy hagyják figyelmen kívül az előre telepített [Windows Media Player] jelenlétét”.

1053 Másodszer, a Microsoft nem adott elő egyetlen olyan érvet sem, amely alkalmas lenne a Bizottság azon megállapításának megkérdőjelezésére, amely szerint a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók terjesztésének a megtámadott határozatban említett más módszerei, nevezetesen a multimédia-lejátszó más szoftvekkal vagy internet-hozzáférési szolgáltatásokkal történő árukapcsolása, és a kiskereskedelmi értékesítés csak a „második legjobb megoldást jelentik, és nem versenyeznek a szoftver [Windows] ügyfélszámítógépeken előre telepítés útján való terjesztésével” (a megtámadott határozat (872)–(876) preambulumbeközdése).

1054 A fentiekből következik, hogy a megtámadott határozat (843)–(878) preambulumbeközdésében található, a Bizottság érvelésének első szakaszát alkotó elemzésben, ez utóbbi a jogilag megkövetelt módon bizonyította, hogy a Windows és a Windows Media Player árukapcsolása 1999 májusától elkerülhetetlenül jelentős következményekkel járt a versenyszerkezetre nézve. Ez a gyakorlat lehetővé tette a Microsoft számára, hogy páratlan előnyre tegyen szert terméke terjesztése tekintetében, és hogy világszerte biztosítsa a Windows Media Player jelenlétét az ügyfélszámítógépeken, ezzel visszatartva a felhasználókat a harmadik gyártók multimédia-lejátszóinak használatától, valamint az OEM-eket az ilyen lejátszók ügyfélszámítógépekre történő előre telepítésétől.

1055 Kétségkívül, mint azt a Microsoft állította, az OEM-ek egy része továbbra is hozzáadja harmadik gyártók multimédia-lejátszóit az ügyfeleiknek kínált csomagokhoz. Ugyanúgy nem vitatott, hogy a multimédia-lejátszók száma, valamint a több multimédia-lejátszó használatának mértéke folyamatosan emelkedik. Ezek a tényezők azonban nem érvénytelenítik a Bizottság azon következtetését, amely szerint a kifogásolt magatartás az ítélezési gyakorlat értelmében alkalmas volt a verseny gyengítésére. 1999 májusától a harmadik gyártók multimédia-lejátszóinak szállítói már nem tudtak az OEM-eken keresztül azért versenyezni, hogy saját termékeiket helyezték el az OEM-ek által összeszerelt és értékesített ügyfélszámítógépen jelenlévő egyetlen multimédia-lejátszóként a Windows Media Player helyett.

- 1056 Meg kell jegyezni továbbá, hogy a fentiekben tett megállapítások lényegét a Bizottság által érvelése harmadik szakaszában megvizsgált adatok is megerősítik. Pontosabban, mint az alább az 1080–1084. pontokban kifejtésre kerül, a megtámadott határozat (905)–(926) preambulumbekkezdésében említett adatok egyértelműen jelzik azt a tendenciát, hogy a Windows Media Player használata a versengő multimédia-lejátszók hátrányára történik.
- 1057 Maga a Microsoft által a közigazgatási eljárás során benyújtott és a megtámadott határozat (948)–(951) preambulumbekkezdésében említett adatokból következik, hogy a Windows Media Player használatában mutatkozó jelentős emelkedés nem azért következett be, mert ez a lejátszó jobb minőségű lett volna, mint a versengő lejátszók, illetve mert ezek a lejátszók, különösen a RealPlayer, bizonyos hibákkal rendelkeztek volna.
- 1058 A fenti megfontolások fényében az Elsőfokú Bíróság arra a következtetésre jut, hogy a Bizottság által érvelése első szakaszában tett megállapítások önmagukban elegendőek annak megállapításához, hogy a visszaélészerű árukapcsolás negyedik alkotóeleme fennáll a jelen ügyben. Ezek a megállapítások nem valamely új vagy spekulatív elméleten alapulnak, hanem a kifogásolt magatartás természetén, a piaci feltételeken és a releváns termékek lényegi jellemzőin. E megállapítások pontos, megbízható és egybevágó bizonyítékokon alapulnak, amelyek helytelenségét a Microsoft, pusztán annak állításával, hogy ezek csupán feltételezések, nem tudta igazolni.
- 1059 A fentiekből következik, hogy nem szükséges azon érveket megvizsgálni, amelyeket a Microsoft terjesztett elő a Bizottság érvelése másik két szakaszában tett megállapításaival szemben. Az Elsőfokú Bíróság ennek ellenére úgy ítéli meg, hogy röviden át kell tekintenie ezeket.

- 1060 Érvelésének második szakaszában a Bizottság azt kívánja igazolni, hogy a Windows Media Player Windowszal való árukapcsolása következtében elért széleskörű elterjedtsége alkalmas arra, hogy nem elhanyagolható hatást gyakoroljon a tartalomszolgáltatókra és a szoftverfejlesztőkre.
- 1061 A Bizottság elmélete azon a tényen alapul, hogy a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók piacát jelentős közvetett hálózati hatások jellemzik, vagy a B. Gates által használt kifejezéssel élve, egy „pozitív visszacsatolási hurok” léte (a megtámadott határozat (882) preambulumbekendése). Ez a kifejezés azt a jelenséget írja le, amely szerint minél nagyobb egy adott szoftverplatform felhasználóinak száma, annál többet fognak befektetni az e platformmal kompatibilis termékek fejlesztésébe, ami viszont ismét megerősíti e platform népszerűségét a felhasználók körében.
- 1062 Az Elsőfokú Bíróság megítélése szerint a Bizottság helyesen állapította meg, hogy ilyen jelenség létezik a jelen ügyben, és hogy a tartalomszolgáltatók és a szoftverfejlesztők a multimédia-lejátszók telepítésének és használatának százalékos arányai alapján választják ki a technológiát, amelyhez saját termékeiket fejlesztik (a megtámadott határozat (879) preambulumbekendése). A Bizottság helyesen állította, először is, hogy ezek a piaci szereplők hajlottak arra, hogy elsődlegesen a Windows Media Playert használják, mivel ez lehetővé tette számukra világszerte az ügyfélszámítógépek felhasználói nagy részének elérését, másodsor pedig, hogy egy adott multimédia-lejátszóval kompatibilis tartalmak és alkalmazások továbbítása önmagában jelentős versenytényezőt jelent, mivel növeli e multimédia-lejátszó népszerűségét, ez utóbbi pedig előmozdítja az alapulfekvő médiatechnológia használatát, ideértve a kodekeket, formátumokat (beleértve a DRM-et), és a szerversoftvereket (a megtámadott határozat (880) és (881) preambulumbekendése).
- 1063 Először is, ami az árukapcsolás tartalomszolgáltatókra gyakorolt hatását illeti, az Elsőfokú Bíróság véleménye szerint a Bizottságnak erről a kérdérről a megtámadott határozat (883)–(891) preambulumbekendésében adott értékelése megalapozott.

1064 Pontosabban a Bizottság helyesen állapította meg, hogy több különböző technológia biztosítása a tartalomszolgáltatók számára fejlesztési, infrastrukturális és adminisztratív többletköltségekkel jár, aminek következtében a tartalomszolgáltatók hajlanak arra, hogy csak egy technológiát használjanak termékeikhez, ha az széles közönség elérését teszi számukra lehetővé.

1065 Így a Bizottság által összegyűjtött bizonyítékokból, és különösen a 2003. évi piackutatással összefüggésben a tartalomszolgáltatóknak kiküldött információkérésekre adott válaszokból következik, hogy a folyamatosan küldött tartalom több formátumban történő kódolása költséges és időigényes. A 2003. április 16-i információkérésében a Bizottság többek között azt kérdezte e tartalomszolgáltatóktól, többre kerül-e számukra egy adott tartalom több mint egy technológia alapján való hozzáférhetővé tétele (19. kérdés). Valamennyi válaszoló igenlő választ adott, főként a tartalom elkészítésével járó többlet munkaerő- és munkaóraigényt, hardver/infrastruktúra többletköltségeket és licenc-többletköltségeket említve. Az ezek becslésére vonatkozó kérdésre az érintettek 20 és 100% közötti sávban helyezték el e költségeket, a tartalom pusztán egy formátumban való biztosításának kezdeti költségeihez viszonyítva, és átlagosan hozzávetőlegesen 50%-os mértékű többletköltséget adtak meg (20. kérdés). Mint azt a Bizottság a megtámadott határozat (884) preambulumbekzdésében megállapítja, az egyik megkérdezett szervezet azt is kijelentette, hogy „a tartalomkészítés viszonylag magas költségei csökkenthetik a lemezcégek és/vagy online portálok arra irányuló gazdasági ösztönzését, hogy több, különböző elterjedtségű formátumot támogassanak”, és hogy „az egyes lemezcégek ezeket a többletköltségeket a nagyobb elterjedtség és a több technológia támogatásával járó előnyökkel összevetve fogják mérlegelni”.

1066 Az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy a Microsoft állításával ellentétben a Bizottság megvizsgálta, hogy a több formátumban történő kódolásból származó előnyök ellensúlyozni tudják-e az ilyen kódolással járó többletköltségeket. A Bizottság erre vonatkozóan is tett fel kérdéseket a tartalomszolgáltatóknak a 2003. évi piackutatás keretében, és a tartalomszolgáltatók kifejtették erre vonatkozó véleményüket (lásd a megtámadott határozat (884), (887), (889) és (890) preambulumbekzdését).

- 1067 A Bizottság által összegyűjtött bizonyítékokból kitűnik továbbá, hogy minél elterjedtebb egy multimédia-lejátszó, a tartalomszolgáltatók annál inkább hajlanak rá, hogy az e multimédia-lejátszó által implementált technológiához hozzanak létre tartalmakat. Mint azt a Bizottság a megtámadott határozat (885) preambulumbekkezdésében helyesen megállapítja, a széleskörűen elterjedt multimédia-lejátszó támogatásával a fejlesztők saját termékeik lehetséges elterjedtségét maximalizálják.
- 1068 Így, mint azt a megtámadott határozat (886) preambulumbekkezdésében megállapítja, 2003. április 16-i információkérésében a Bizottság azt kérdezte a tartalomszolgáltatóktól, egy adott technológia elterjedtsége és a média-ügyfélszoftver ügyfélszámítógépeken való jelenléte jelentős tényezőt képez-e annak eldöntése szempontjából, hogy mely technológiát fogják támogatni (33. és 34. kérdés). A kérdésre válaszoló valamennyi tartalomszolgáltató igentlő választ adott.
- 1069 A fentiekre, valamint arra a tényre tekintettel, hogy a Windows szinte valamennyi ügyfélszámítógépen jelen van világszerte, meg kell állapítani, hogy a Bizottság helyállóan vonta le azt a következtetést a megtámadott határozat (891) preambulumbekkezdésében, amely szerint „a [Windows Media Player] árukapcsolása révén a Microsoft biztosítani tudta a tartalomszolgáltatók számára, hogy a végső felhasználók le fogják tudni játszani tartalmaikat, azaz hogy széles közönséghez fognak eljutni”, hogy „[a Windows Media Player] jelenléte a Windows ügyfélszámítógépeken így a terméke érdemeitől független versenyelőnyt [biztosított] a Microsoftnak”, és hogy „[ha] egy adott formátumon alapuló tartalom széles körben elterjedt, akkor a kompatibilis multimédia-lejátszók versenybeli helyzete megerősödik [és] az új versenytársak piaca lépése nehezzé válik”.
- 1069 Emlékeztetni kell ebben az összefüggésben arra, hogy az EK 82. cikk célja, hogy megtiltsa az erőfölényben lévő vállalkozásnak helyzete erősítését az érdemen alapuló

verseny eszközei kivételével bármely más eszköz felhasználásával (az Elsőfokú Bíróság T-229/94. sz., Deutsche Bahn kontra Bizottság ügyben 1997. október 21-én hozott ítéletének [EBHT 1997., II-1689. o.] 78. pontja, és a fenti 1013. pontban hivatkozott Van den Bergh Foods kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 157. pontja).

- 1071 Másodsorban, az Elsőfokú Bíróság véleménye szerint a Bizottság a megtámadott határozat (892)–(896) preambulumbekzdésében helyesen értékelte az árukapcsolás szoftverfejlesztőkre gyakorolt hatásait.
- 1072 Pontosabban a Bizottság a megtámadott határozat (892) preambulumbekzdésében helyesen állapította meg, a szoftverfejlesztők hajlanak arra, hogy egyetlen platformhoz hozzanak létre alkalmazásokat, ha ez lehetővé teszi számukra termékük szinte valamennyi lehetséges felhasználójának elérését, míg a más platformokra való adaptálás, reklámozás és támogatás többletköltségekkel jár.
- 1073 Így a Bizottság által a 2003. évi piackutatás keretében a szoftverfejlesztőknek feltett kérdésekre adott válaszokból egyértelműen kiderül (lásd különösen a 2003. április 16-i információkérés 8. és 48. kérdését), hogy a több médiatechnológiához történő szoftverfejlesztés többletköltségekkel jár a munkaerő/munkaóra, licenc és támogatás terén. Az érintett szoftverfejlesztők egy 1-től 100%-ig terjedő skálán helyezték el e többletköltségeket, az alkalmazások pusztán egy technológiához történő fejlesztésének költségeihez mérve, és átlagosan 58%-os többletköltséget adtak meg (lásd a megtámadott határozat (894) preambulumbekzdését).
- 1074 Szintén egyértelmű továbbá a 2003. április 16-i információkérésre adott válaszokból, hogy a tény, miszerint az alkalmazások a Microsoftén kívüli további technológiákhoz történő fejlesztése többletköltségekkel jár a szoftverfejlesztők számára, valószínűleg befolyásolja arra vonatkozó döntésüket, fejlesztenek-e alkalmazásokat további

technológiákhoz (lásd a megtámadott határozat (894) preambulumbekzdését; lásd továbbá a T30. számú válaszolónak a megtámadott határozat (893) preambulumbekzdésében hivatkozott nyilatkozatát).

1075 E tényezőkre, valamint arra a tényre tekintettel, hogy a Windows Media Player az árukapcsolásnak köszönhetően világszerte az ügyfélszámítógépek túlnyomó többségén jelen van, meg kell állapítani, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (895) preambulumbekzdésében helyesen állapította meg, hogy azon szoftverfejlesztők, akik multimédia-lejátszóra támaszkodó alkalmazásokat írnak, ösztönözve vannak arra, hogy elsősorban a Windows Media Playerre írjanak. Meg kell jegyezni e tekintetben, hogy a 2003. évi piackutatás során a Bizottság arra kérte a megkérdezett szoftverfejlesztőket, jelöljék meg azokat a tényezőket, amelyek meghatározzák azon technológiára vonatkozó választásukat, amelyre alkalmazásaikat írják (a 2003. április 16-i információkérés 7. kérdése). Az e kérdésre válaszoló 14 érintett közül 10 a multimédia-lejátszó ügyfélszámítógépeken való jelenlétének mértékét azonosította legfontosabb vagy második legfontosabb tényezőként (a megtámadott határozat (896) preambulumbekzdése). A Bizottság továbbá azt is kérdezte a szoftverfejlesztőtől, fontos-e számukra, hogy a Windows Media Player felülete szinte valamennyi Windows ügyfélszámítógépen megtalálható (a 2003. április 16-i információkérés 14. kérdése). Az e kérdésre válaszoló 13 érintett közül 10 igenlő választ adott (a megtámadott határozat (896) preambulumbekzdése).

1076 Harmadsorban az Elsőfokú Bíróság felidézi, hogy a megtámadott határozat (897)–(899) preambulumbekzdésében a Bizottság azt állítja, a széleskörű elterjedtség, amelyet a Windows Media Player az árukapcsolásnak köszönhetően élvez, szomszédos piacokra is hatással van, így a vezeték nélküli készülékekhez tervezett multimédia-lejátszók, a dekóderek, a DRM megoldások és az online zeneterjesztés piacára. E pontot illetően elegendő megállapítani, hogy a Microsoft nem terjesztett elő egyetlen olyan érvet sem, amely alkalmas lenne ezen értékelés megcáfolására.

1077 A fenti megfontolások fényében az Elsőfokú Bíróság arra a következtetésre jut, hogy a Bizottság érvelésének második szakasza megalapozott.

- 1078 Érvelésének harmadik szakaszában a Bizottság a piac fejlődését vizsgálja, a Media Metrix, a Synovate és a Nielsen/NetRatings által elvégzett piackutatások fényében, és arra a következtetésre jut, hogy e piackutatások adatai „változatlanul azt a tendenciát jelzik, hogy a [Windows Media Player] és a Windows Media formátumok használata a főbb konkurens multimédia-lejátszók és multimédialejátszó-technológiák hátrányára történik” (a megtámadott határozat (944) preambulumbekzdése).
- 1079 Az Elsőfokú Bíróság véleménye szerint a fenti bekezdésben hivatkozott következtetés helytálló.
- 1080 Így elsősorban, a multimédia-lejátszók használatát illetően a Media Metrix által gyűjtött adatokból kitűnik, hogy 1999 második negyedévéig, amikor az árukapcsolás kezdődött, a Windows Media Player jelentős mértékben a piacvezető RealPlayer mögött helyezkedett el, amely közel kétszerannyi felhasználóval rendelkezett (a megtámadott határozat (905) és (906) preambulumbekzdése). 1999 második negyedéve és 2002 második negyedéve között másrészt a Windows Media Player összes felhasználóinak száma több mint 39 millióval emelkedett, ami a RealPlayer és a QuickTime Player felhasználói számának összesített növekedéséhez hasonlítható (a megtámadott határozat (907) preambulumbekzdésében található 8. és 9. táblázat).
- 1081 A Synovate által a Microsoft nevében gyűjtött és a megtámadott határozat (918)–(920) preambulumbekzdésében említett adatok szintén egyértelműen a Windows Media Player felé mutató, a RealPlayertől és a QuickTime Playertől távolodó tendenciát mutatnak.
- 1082 Különösen a megtámadott határozat (920) preambulumbekzdésében bemutatott Synovate adatokból nyilvánvaló, hogy míg a felhasználók egy része valóban több multimédia-lejátszót használt, 2003 augusztusában a megkérdezett „többes

felhasználók” 45%-a azt állította, hogy a multimédia-lejátszó, amit a leggyakrabban használnak, a Windows Media Player, szemben a RealPlayerre jutó 19%-kal és a QuickTime Playerre jutó 11%-kal. Összehasonlításként, 1999 októberében a többes felhasználók által leggyakrabban használt multimédia-lejátszó a RealPlayer volt (50%), ezt követte a Windows Media Player (22%) majd a QuickTime Player (15%).

1083 Ebben az összefüggésben helyénvaló hozzátenni, hogy a Microsoft azon állítását, amely szerint a fogyasztók 2002 júniusában átlagosan 1,7 multimédia-lejátszót használtak – e szám 2004-ben 2,1-re nőtt – összefüggéseiben kell tekinteni. Mint azt a Bizottság a megtámadott határozat (860) preambulumbekzdésében helytállóan megállapítja, az interneten keresztül történő letöltés – még ha kevésbé hatékony módja is a terjesztésnek, mint az OEM-ek általi előre telepítés – legfeljebb azt teszi lehetővé a felhasználó számára, hogy egy második multimédia-lejátszót adjon hozzá ügyfélszámítógépéhez, azt nem, hogy lecserélje a Windows Media Playert. A Windows Media Player mindig jelen van az ügyfélszámítógépen, míg a további lejátszó egyes esetekben a RealPlayer, másokban pedig a QuickTime Player vagy más harmadik gyártó multimédia-lejátszója.

1084 Végül a Nielsen/Netratings által gyűjtött adatok (lásd a megtámadott határozat (921) és (922) preambulumbekzdését) szintén azt mutatják, hogy 2002 októbere és 2004 januárja között a Windows Media Player jelentősen növelte előnyét mind a RealPlayerrel, mind a QuickTime Playerrel szemben.

1085 Másodsorban, ami a formátumok használatát illeti, a megtámadott határozat (930)–(932) preambulumbekzdésében említett Nielsen/Netratings adatok világosan a Windows Media formátumok felé mutató, a RealNetworks formátumoktól és az Apple QuickTime formátumaitól távolodó tendenciát mutatnak.

1086 Harmadsorban, az Elsőfokú Bíróság véleménye szerint a Bizottság a megtámadott határozat (934)–(942) preambulumbekzdésében helyesen állapította meg, hogy az

internetes oldalak által használt médiaformátumokra vonatkozóan a Netcraft, egy internet-szolgáltatásokat nyújtó társaság által gyűjtött adatok, amelyeket a Microsoft nyújtott be a közigazgatási eljárás során, nem rendelkeznek bizonyító erővel. Különösen, a Bizottság a jogilag megkövetelt módon bizonyította, hogy a Netcraft felméréseiben alkalmazott, a megtámadott határozat (940)–(942) preambulumbekzdésében azonosított hibás módszertan aláasta a Microsoft azon állítását, amely szerint „2002 novemberében a RealNetworks formátumai [az interneten] továbbra is sokkal elterjedtebbek voltak” (a megtámadott határozat (937) preambulumbekzdése).

1087 Végül és negyedsorban, az Elsőfokú Bíróság véleménye szerint a Bizottság helyesen utasította el a megtámadott határozat (943) preambulumbekzdésében a Microsoft érvét, amelyet az arra a tényre alapított, hogy 2001-ben a RealPlayer az Egyesült Államokban az otthoni számítógépek 92%-án volt jelen, és így ezen ügyfélszámítógépeket illetően a Windows Media Playerével összehasonlítható telepítettségi bázissal rendelkezett. Valójában, mint azt a Bizottság a megtámadott határozat ugyanazon preambulumbekzdésében kifejti, 2003-ban a RealPlayer az Egyesült Államokban már csak az otthoni számítógépek 60–70%-án volt jelen. Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy a Windows Media Player telepítettségi aránya 100% a Windows ügyfélszámítógépeken, és világszerte több mint 90% az akár otthoni, akár irodai célra használt ügyfélszámítógépeken.

1088 A fenti megfontolásokból következik, hogy a Bizottság által a megtámadott határozat (978)–(984) preambulumbekzdésében megfogalmazott, az árukapcsolás versenyellenes hatásaira vonatkozó végkövetkeztetés megalapozott. A Bizottság helyesen állapítja meg a következőket:

- a Microsoft a Windows-t terjesztési csatornaként használja annak érdekében, hogy jelentős versenyelőnyt biztosítson magának a multimédia-lejátszók piacán (a megtámadott határozat (979) preambulumbekzdése);

- az árukapcsolás következtében a Microsoft versenytársai *a priori* hátrányos helyzetben vannak, még ha termékeik önmagukban jobbak is a Windows Media Playernél (a megtámadott határozat ugyanazon preambulumbekzdése);

- a Microsoft beavatkozik a rendes versenyfolyamatba, amely az érdemeken alapuló korlátlan verseny következtében gyorsabb innovációs ciklusok biztosítása révén a felhasználók előnyére szolgálna (a megtámadott határozat (980) preambulumbekzdése);

- az árukapcsolás növeli a tartalomhoz és alkalmazásokhoz kapcsolódó belépési korlátok számát, védi a Windows-t és megkönnyíti az ilyen korlátok létrehozását a Windows Media Player javára is (a megtámadott határozat ugyanazon preambulumbekzdése);

- a Microsoft védi magát azon potenciálisan hatékonyabb multimédia-lejátszók gyártóival való tényleges versenytől, akik veszélyeztetnék piaci pozícióját, és ezáltal csökkenti a multimédia-lejátszók terén innovációba fektetett szellemi és anyagi tőkét (a megtámadott határozat (981) preambulumbekzdése);

- az árukapcsolás révén a Microsoft kiterjeszheti pozícióját a kapcsolódó, médiával kapcsolatos szoftverek piacaira és gyengítheti a versenyt a fogyasztók hátrányára (a megtámadott határozat (982) preambulumbekzdése);

- ezen árukapcsolás révén a Microsoft olyan jelzéseket ad, amelyek visszatartanak az olyan technológiák terén való innovációtól, amely iránt esetleg érdeklődést tanúsíthat, és amelyet a jövőben összekapcsolhat a Windowszal (a megtámadott határozat (983) preambulumbekzdése).

1089 A Bizottság következképpen megalapozottan állíthatta a megtámadott határozat (984) preambulumbekzdésében, hogy megalapozottan valószínűsíthető, hogy a Windows és a Windows Media Player árukapcsolása a verseny olyan mértékű csökkenéséhez vezetne, hogy a hatékony versenyszerkezet fenntartása nem lenne biztosítható a közeljövőben. Egyértelműen le kell szögezni azonban, a Bizottság nem állította, hogy az árukapcsolás a verseny teljes megszűnéséhez fog vezetni a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók piacán. A Microsoft azon érve, amely szerint a szóban forgó visszaélés megkezdése után több évvel számos harmadik gyártó multimédia-lejátszója még jelen van a piacon, így nem érvényteleníti a Bizottság érvét.

1090 A fenti megfontolásokból következik, hogy a Microsoft nem terjesztett elő semmilyen olyan érvet, amely alkalmas lenne a Bizottság által a megtámadott határozatban a verseny korlátozásával összefüggő feltételre vonatkozóan tett megállapítások lényegének megkérdőjelezésére. Az Elsőfokú Bíróság ezért megállapítja, hogy a Bizottság a jogilag megkövetelt módon bizonyította, hogy e feltétel a jelen ügyben teljesül.

e) Az objektív igazolhatóság hiányáról

A megtámadott határozat

1091 A megtámadott határozat (955)–(970) preambulumbekzdésében a Bizottság megvizsgálja a Microsoft azon érvét, amely szerint az árukapcsolás olyan mértékben növelte a hatékonyságot, amely ellensúlyozta a Bizottság által megállapított versenyellenes hatást.

1092 Először is, a Bizottság elutasítja a Microsoft azon érvét, amely szerint az árukapcsolás a terjesztéssel összefüggő előnyökkel jár (a megtámadott határozat (956)–(961) preambulumbekzdése).

1093 E tekintetben először is a Bizottság megítélése szerint a Microsoft nem hivatkozhat arra, a fogyasztók számára előnnyel jár az a tény, hogy a „használatra kész” számítógépen eleve bizonyos beállítások előre meg vannak adva, mivel ezzel időt takarítanak meg, és csökken a zavarok kockázata. A Microsoft így összetéveszti „a fogyasztók számára azzal járó előny[t], hogy az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerrel együtt multimédia-lejátszó is legyen előre telepítve, [azzal,] hogy a Microsoft válassza ki a multimédia-lejátszót a fogyasztók helyett” (a megtámadott határozat (956) preambulumbekzdése).

1094 Ezt követően a Bizottság hangsúlyozza az OEM-ek által játszott szerepet, és különösen azt a tényt, hogy az OEM-ek az ügyfélszámítógépeket mind a hardver, mind a szoftver tekintetében testre szabják, hogy megkülönböztessék ezeket a versengő termékektől, és hogy kielégítsenek egy meghatározott fogyasztói keresletet. A Bizottság kijelenti, hogy „a piac így reagálhatna a hardverből, operációs rendszerből és szoftveralkalmazásokból – így például multimédia-lejátszókból – álló teljes csomag megvásárlásával járó hatékonyságra, és ezen felül szabadon kínálhatná a fogyasztók által igényelt termékek széles körét” (a megtámadott határozat (957) preambulumbekzdése). A fogyasztók kiválaszthatnák az OEM-ek által kínált, ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerből és multimédia-lejátszóból álló csomagok közül azt, amelyik nekik a legjobban megfelel.

1095 A Bizottság továbbá úgy ítéli meg, hogy a Microsoft szintén nem hivatkozhat arra, hogy a két termék árukapcsolt értékesítése olyan anyagi erőforrások megtakarításával járhat, amelyeket egyébként a második termék terjesztésére szolgáló rendszer fenntartására kellene fordítani, és hogy ezt a megtakarítást továbbhárítanák a fogyasztókra, akik „megtakaríthatják a második vásárlással összefüggő költségeket, ideértve a termék kiválasztásával és telepítésével járó költségeket” (a megtámadott határozat (958) preambulumbekzdése). A Bizottság szembeállítja a szoftverek licencbe adásával járó alacsony terjesztési költségeket a fogyasztók választási lehetőségének és az innovációnak a fontosságával a szoftverek – mint például a multimédia-lejátszók – terén.

1096 Végül a Bizottság elutasítja a Microsoft azon állítását, amely szerint az árukapcsolás megtiltása hátrányos helyzetbe juttatta a Microsoftot a versenyben legtöbb

versenytársához képest, akik multimédia-funkcionalitást is biztosítanak operációs rendszereikkel. Először is, a megtámadott határozat nem gátolja meg, hogy a Microsoft megállapodásokat kössön az OEM-ekkel a Windows operációs rendszer és egy multimédia-lejátszó – akár a Windows Media Player – előre telepítésére a fogyasztói kereslet kielégítése érdekében. A Bizottság hangsúlyozza, hogy „visszaélést az a tény jelent, hogy a Microsoft az árukapcsolás révén mindig saját multimédia-lejátszóját kényszeríti a fogyasztókra” (a megtámadott határozat (959) preambulumbekzdése). A Microsoft továbbá nem veszi tekintetbe azt a tényt, hogy az árukapcsolás eltérő hatást gyakorol a piacra attól függően, hogy erőfölényben lévő vállalkozás vagy nem erőfölényben lévő vállalkozás alkalmazza. Ezenkívül egy erőfölényben lévő vállalkozásnak adott esetben megtiltható azon jogának gyakorlása, hogy olyan magatartást tanúsítson, amely nem lenne a versenyjoggal ellentétes, amennyiben azt erőfölénnyel nem rendelkező vállalkozás tanúsítaná.

1097 Másodsorban a Bizottság elutasítja a Microsoft azon érvét, amely szerint a szóban forgó árukapcsolás a tekintetben is hatékony, amennyiben a Windows Media Player platformul szolgál tartalmak és alkalmazások számára (a megtámadott határozat (962)–(969) preambulumbekzdése).

1098 A Bizottság lényegében azt állítja, hogy a Microsoft nem szolgált arra vonatkozó bizonyítékkal, hogy a Windows Media Player beépítése a Windowsba javítja a termék műszaki teljesítményét, vagy általánosabban, hogy a szóban forgó árukapcsolás nélkülözhetetlen azon versenyre nézve kedvező hatások eléréséhez, amelyekre a Microsoft hivatkozik. A Microsoft különösen nem állítja és nem is bizonyítja, hogy a szoftverfejlesztők nem tudtak volna alkalmazásokat fejleszteni, ha a Windows Media Playert az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszertől függetlenül terjesztették volna (a megtámadott határozat (965) preambulumbekzdése).

1099 A Bizottság állítása szerint továbbá az a tény, hogy különféle multimédia-lejátszók működnek a Windows alatt, jelentősen hozzájárult a folyamatos vételt lehetővé tevő

multimédia-technológia elterjedéséhez és számos multimédia-alkalmazás ezt követő kifejlesztéséhez (a megtámadott határozat (966) preambulumbekzdése).

- 1100 Harmadsorban a Bizottság a megtámadott határozat (970) preambulumbekzdésében arra a következtetésre jut, hogy a Microsoft nem bizonyította a jogilag megkövetelt módon, hogy a szóban forgó árukapcsolás objektív módon igazolható lenne a versenyre gyakorolt kedvező hatásával, amely ellensúlyozná az e gyakorlat okozta versenykorlátozást. Az előnyök, amelyeket a Microsoft az árukapcsolás eredményeként bemutat, az árukapcsolás nélkül is elérhetők lennének. Ezenkívül a további előnyök, amelyekre a Microsoft hivatkozik, lényegében a Microsoft számára jelentenek nagyobb mértékű hasznot, és nem állnak arányban az árukapcsolás versenyellenes hatásaival.
- 1101 A megtámadott határozat (1026)–(1042) preambulumbekzdésében a Bizottság megvizsgálja a Microsoft érveit, amelyeket a Microsoft a Windows és a Windows Media Player, valamint a Windows és a harmadik gyártók által fejlesztett alkalmazások közötti állítólagos kölcsönös függőségekre alapoz.

A felek érvei

- 1102 A Windows és a Windows Media Player árukapcsolásával összefüggésben kifejtett érveinek bevezetéseként a Microsoft egy sor ténybeli észrevételt tesz.
- 1103 Így először is azt állítja, hogy rendszerinti az új funkcionalításoknak az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszer egymást követő változataiba történő beépítése előnyökkel jár a szoftverfejlesztők, az OEM-ek és a fogyasztók számára egyaránt.

- 1104 A Microsoft mindenekelőtt azt állítja, hogy a szoftverfejlesztők számára az ügyfél-számítógépekhez való Windows operációs rendszer stabil és pontosan meghatározott platformot nyújt a szoftverfejlesztéshez. Az új funkcionálisok beépítése a Windowsba könnyebbé és gyorsabbá teszi a Windowszal működő szoftverek fejlesztését. A tény, hogy a szoftverfejlesztők használni tudják a Windows által kínált funkcionálisokat, lehetővé teszi számukra, hogy csökkentsék azon funkcionálisok számát, amelyeket nekik kell megtervezniük, kifejleszteniük és tesztelniük saját termékeikben, és így csökkenthetik e termékek méretét is. Végül a Microsoft megállapítja, hogy minél kevesebb szoftverkódot tartalmaz egy alkalmazás, annál kevésbé valószínű, hogy hibásan fog működni, és hogy technikai támogatásra lesz szükség.
- 1105 Az OEM-ek a Microsoft szerint „számítanak különböző funkcionálisok Windowshoz történő hozzáadására, hogy olyan számítógépeket tudjanak létrehozni, amelyek vonzóak az ügyfelek számára, és amelyek lehetővé teszik érdekes új alkalmazások kifejlesztését”.
- 1106 A fogyasztók arra számítanak, hogy a Windowst folyamatosan fejlesztik. Ezenkívül a számítógépek új felhasználói, különösen a korlátozott technikai tudással rendelkezők, azt kívánják, hogy a számítógép könnyen beállítható és használható legyen.
- 1107 Másodszor, a Microsoft leírja a beépítésből, pontosabban a multimédia-funkcionalitás Windowsba való beépítéséből származó előnyöket. Először is, harmadik felek által kifejlesztett alkalmazások használhatják ezt a funkcionálisot, amely megkönnyíti a szoftverfejlesztők számára, hogy hang- és képtartalmat alkalmazzanak termékeikben. A multimédia-funkcionalitás egységes jelenléte a Windowsban, amelyet közzétett API-kon keresztül tesznek a szoftverfejlesztők számára elérhetővé, számos ilyen tartalmat használó alkalmazás fejlesztését ösztönözte. Továbbá a multimédia-funkcionalitás a Windowsban számos olyan funkciót kínál, mint például az audio CD-k és videó DVD-k lejátszására és az interneten keresztüli zeneletöltésre való képesség, amelyek népszerűek a fogyasztók körében, és hozzájárulnak az ügyfélszámítógépek

eladásának növeléséhez. Végül, a multimédia-funkcionalitás jelenléte a Windowsban vonzóbbá és egyszerűbben használhatóvá teszi az ügyfélszámítógépeket a fogyasztók számára.

1108 A Microsoft előadja, hogy magatartásának fő igazolásul az a megfontolás szolgál, amely szerint a technológiai fejlődésre és a fogyasztói igények változására adott válaszként az új funkcióknak az operációs rendszerekbe történő beépítése a verseny lényegi eleme az operációs rendszerek piacán, és több mint 20 évig hasznára is vált az ágazatnak. A folyamatosan küldött tartalmak lejátszására való alkalmasság beépítése a Windowsba „sikeres üzleti modelljének” részét képezi, és hozzájárult a digitális média növekvő használatához. A Microsoft, akit e tekintetben a DMDsecure és társai, valamint az Exor támogat, azt állítja, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, amikor nem vette kellő mértékben figyelembe az új funkciók Windows operációs rendszerbe történő beépítéséből származó tényleges előnyöket.

1109 A fenti pontban bemutatott érvek alátámasztására a Microsoft megfontolások három csoportját fogalmazza meg.

1110 Először a Microsoft, akit e tekintetben a DMDsecure és társai, a TeamSystem, a Mamut és az Exor támogat, úgy érvel, hogy a multimédia-funkcionalitásnak a Windowsba történő beépítése elengedhetetlen ahhoz, hogy lehetővé tegye a szoftverfejlesztők és internetes oldalak fejlesztői számára a „stabil és pontosan meghatározott” Windows platform hatékony használatát. E funkciók igénybevételével a szoftverfejlesztők és az internetes oldalak fejlesztői egyszerűen használhatnak hang- és képtartalmat termékeikben, így nem kell kifejleszteniük az ilyen tartalmak lejátszásához szükséges összetett szoftverködot, és saját termékük tulajdonságainak javítására koncentrálnak.

- 1111 A Microsoft cáfolja a Bizottságnak a megtámadott határozat (1031) preambulumbekzdésében foglalt állítását, amely szerint nem számít, hogy a Windowszal összekapcsolt multimédia-funkcionalitást a Microsoft vagy harmadik gyártó biztosítja, mivel lehet az e funkcionalitást biztosító szoftverkódot terjeszteni, illetve lehet harmadik gyártó multimédia-lejátszó által biztosított funkcionalitásra támaszkodni. A Microsoft azt állítja, hogy ha a szoftverfejlesztőknek nem állna rendelkezésére egy közös platform, amely rendszerszolgáltatások megbízható együttesét biztosítja, akkor minden egyes esetben meg kellene határozniuk, hogy milyen funkcionalitás van jelen az adott ügyfél számítógépére telepített Windowsban, és azt kellene aztán szükség szerint kiegészíteni. Ez nagyobb méretűvé és összetettebbé tenné az alkalmazásokat, és így fejlesztésük, tesztelésük és támogatásuk is költségesebbé válna.
- 1112 A Microsoft, akit e tekintetben az Exor támogat, előadja, hogy az összetevőknek a Windowshoz való egyenkénti hozzáadása valószínűleg ezen összetevők különböző változatai közötti összeütközésekhez vezetne, ami a Windows vagy a telepített alkalmazás hibás működését okozná.
- 1113 A Microsoft továbbá úgy érvel, hogy a „már széles körben elterjedt” alkalmazásokat illetően nincs kész mechanizmus a Windows azon összetevőinek terjesztésére, amelyekre ezek az alkalmazások a multimédia-funkcionalitás elérése érdekében támaszkodnak. Ezek az alkalmazások nem fognak jól működni a Windowsnak a Windows Media Player nélküli változatával. Ezenkívül, a multimédia-funkcionalitás a Windows-ban nem „helyettesíthető”, így egy olyan alkalmazás, amelyet e funkcionalitás használatára terveztek, lényeges átdolgozás nélkül nem tud egy versengő multimédia-lejátszó által biztosított hasonló funkcionalitást használni.
- 1114 A Microsoft továbbá vitatja a Bizottság azon állítását, amely szerint a versengő multimédia-lejátszók képesek a Windows Media Player helyettesítésére funkcionalitásának nagy részét illetően. Különösen azt állítja, a Bizottság nem bizonyította, hogy

valamelyik harmadik gyártó úgy fog dönteni, hogy „a Windowsba épített valamennyi multimédia-funkcionalitást helyettesítő funkcionalitást” kínál.

- 1115 A Microsoft szerint a multimédia-funkcionalitás hiánya a Windows egyes példányaiban káros hatással lesz az internetes oldalak fejlesztőire nézve is, akik erre támaszkodnak a hang- és képtartalom terjesztéséhez. Ha már nem számíthatnak a multimédia-funkcionalitás egységes jelenlétére a Windowsban, be kell építeniük termékeikbe a szükséges multimédia-funkcionalitás jelenlétét észlelő, és annak hiánya esetén a szükséges szoftverkódot a felhasználó számítógépére letöltő mechanizmust.
- 1116 Válaszában a Microsoft végül vitatja a Bizottság azon állítását, amely szerint a multimédia-funkcionalitás Windowsba történő beépítéséből származó előnyök nem jelenthetnek érvényes igazolást a közösségi jog szerint. Amikor a Bizottság az EK 82. cikket alkalmazza, nem hagyhatja figyelmen kívül a visszaélészerűnek tekintett magatartásból származó előnyöket; ezenkívül nem helytálló azt állítani, hogy a jelen ügyben megvalósuló szabványosodás nem a versenyfolyamat eredménye lenne.
- 1117 Másodsorban a Microsoft azt állítja, hogy a multimédia-funkcionalitás Windowsba történő beépítése nélkülözhetetlen „egyéb előnyök” eléréséhez.
- 1118 A felperes kifejti, hogy a Windows számos specializált szoftverkód-tömbből áll, amelyek különböző funkciókat látnak el. Annak érdekében, hogy elkerüljék ugyanazon funkciók egyes tömbökben történő megkettőzését, az egyes szoftverkód-tömbök – az „összetevők” (komponensek) – egymást veszik igénybe egyes feladatok ellátásához. Egy összetevő így több funkció betöltésére használható. Például egy hang-tartalmat lejátszó összetevő használható a Windows „Súgó” rendszeréhez, valamint a

szöveget hangosan felolvasó funkcióhoz, amely a Windowst hozzáférhetőbbé teszi a gyengén látók számára. A szoftvertervezés e „komponensekre osztásnak” nevezett módszere az összetevők kölcsönös függésén alapul, így ha egy összetevőt eltávolítanak, több más összetevő is hibásan fog működni. Így a Windows XP számos funkciója, beleértve a Sútó rendszert, nem fog működni, ha a multimédia-funkcionalitást eltávolítják az operációs rendszerből. Az összetevők kölcsönös függősége miatt továbbá a Microsoft nem fogja tudni fejleszteni a Windows egyéb részeit, amelyek úgy vannak tervezve, hogy a multimédia-funkcionalitásra támaszkodjanak, ha nem lehet biztos abban, hogy ez a funkcionalitás jelen lesz valamennyi Windows ügyfélszámítógépen. A számítógépgyártóknak ezért nem szabad biztosítani a lehetőséget, hogy eltávolítsák a Windows egyes összetevőit, így különösen azokat, amelyek a multimédia-funkcionalitást biztosítják.

1119 Válaszában a Microsoft tagadja, hogy soha nem állította volna, a Windows Media Player Windowsba történő beépítése hatékonyabb működést eredményez. Részletesen kifejtette, hogy miért „hatékony műszaki szempontból a multimédia-funkcionalitás Windowsba történő beépítése, amelyet aztán az operációs rendszer más részei, valamint az operációs rendszeren futó egyéb alkalmazások is igénybe vehetnek”. Ezenkívül a tény, hogy számos szoftverfejlesztő szabadon dönt úgy, hogy a Windowsban jelenlévő multimédia-funkcionalitást használja, önmagában azt bizonyítja, hogy az ilyen funkcionalitás „egységes beépítése” műszakilag hatékony. Végül a Microsoft azt állítja, a közigazgatási eljárás során igazolta, hogy a Windows „gyorsabban” működik, ha a multimédia-funkcionalitás be van építve.

1120 Harmadsorban, a Microsoft szerint a megtámadott határozat 6. cikkének a) pontjában meghatározott korrekciós intézkedés végrehajtása hátrányos következményekkel fog járni.

- 1121 Először a Microsoft előadja, hogy bizonyos összetevők eltávolítása a Windows és a Windows Media Player alkotta egységes egészből rontaná az operációs rendszer minőségét, különösen ha olyan összetevőkről van szó, amelyeket az operációs rendszer alapvető szolgáltatások nyújtásához, így a hang- és képtartalom lejátszására való alkalmassághoz használ.
- 1122 Másodszor a Microsoft azt állítja, hogy ha a megtámadott határozatot precedensként alkalmaznák a Windows operációs rendszerbe történő jövőbeli beépítésekkel szemben, hamar lehetetlenné válna a rendszer tervezése, fejlesztése és tesztelése. Minden egyes szoftver kód-tömb miatt, amelyet eltávolíthatóvá kellene tenni, a Microsoft a szükséges munka mennyiségének exponenciális növekedésével szembesülne. Így például, ha a Bizottság úgy döntene, hogy egy második szoftver kód-tömbre is alkalmazza ugyanazokat az elveket, amelyeket a megtámadott határozatban megállapított, a Microsoftnak a Windows négy különböző változatát kellene kínálnia. Az ilyen „szétdarabolódás” azzal a hatással járna, hogy nem lehetne tudni, az operációs rendszer egy adott példánya tartalmazza-e azt a funkcionalitást, amelyet a szoftverfejlesztők, a perifériagyártók vagy a felhasználók használni kívánnak. Így számítógépgyártónként lenne egy-egy – sőt, több – eltérő Windows-változat, amely mindegyike különböző funkcionalitásokat biztosítana. Hosszú távon a Windows funkcionalitásai eltávolításának lehetősége csökkentené a fogyasztók választási lehetőségeit, mivel a fogyasztók kötvé lennének meghatározott márkájú, a Windows sajátos változatait futtató ügyfélszámítógépekhez, annak biztosítéka nélkül, hogy az egyes alkalmazások, például a grafikus programok, működni fognak a Windows más változataival. Ezenkívül sokkal nehezebbé válna különböző márkájú ügyfélszámítógépek azonos számítógépes hálózaton belüli együttműködtetése. A Microsoft előadása szerint az ilyen „szétdarabolódás” elkerülésének egyetlen módja a Windows jelenlegi változatában történő „befagyasztása” lenne.
- 1123 A Bizottság először is elutasítja a Microsoft által megfogalmazott ténybeli észrevételeket. Különösen azt állítja, hogy a felperes általános állításai a Windows Media Playertől független új funkcionalitások ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerekbe történő beépítésének előnyeiről nem relevánsak.

- 1124 Ezt követően a Bizottság, akit e tekintetben az SIIA támogat, előadja, hogy a Microsoft nem bizonyította, hogy a kifogásolt magatartás objektív módon igazolható.
- 1125 Elsősorban, a megtámadott határozat (955)–(970) preambulumbekzdésében a Bizottság elutasította a Microsoft azon érvét, amely szerint a szóban forgó árukapsolás olyan mértékben növelte a hatékonyságot, amely ellensúlyozza a megállapított versenyellenes hatásokat. Pontosabban az állítólagos terjesztéssel összefüggő hatékonyságot illetően a Bizottság megállapítja, hogy a Microsoft érvei „a fogyasztók számára azzal járó előny[nek], hogy az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerrel együtt multimédia-lejátszó is legyen előre telepítve és a multimédia-lejátszó – a fogyasztók helyett – Microsoft általi kiválasztásának” összetévesztésén alapulnak. A megtámadott határozat (962) preambulumbekzdésére hivatkozva a Bizottság előadja továbbá, hogy a Microsoft nem hivatkozott olyan, műszaki jellegű hatékonyságra, amelynek előfeltétele az lenne, hogy a Windows Media Playert integrálják a Windowsba. A Microsoftnak először a válaszban megfogalmazott azon állítását, amely szerint a Windows gyorsabban működik, ha a multimédia-funkcionalitás be van építve, nem támasztja alá semmilyen bizonyíték. Végül, a szóban forgó árukapsolás révén a Microsoft az esetlegesen hatékonyabb multimédia-lejátszók gyártóival való tényleges versenytől védi magát, akik veszélyeztetnék piaci pozícióját. Így a Microsoft csökkenti a multimédia-lejátszók terén innovációba fektetett szellemi és anyagi tőkét, és csökkenti az e területen való innovációra irányuló saját ösztönzését.
- 1126 Másodsorban a Bizottság megvizsgálja a Microsoft által megfogalmazott megfontolások három csoportját.
- 1127 Először a Bizottság megállapítja, hogy a multimédia-lejátszók alkalmazás- és platformszoftverri jellemzőket egyaránt mutatnak. Más szóval, bár az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerre támaszkodnak, más alkalmazások számára viszont alapul szolgálhatnak. A multimédia-lejátszók attól függetlenül biztosítják platformszolgáltatásaikat, hogy ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerhez kapcsolódnak-e vagy nem.

- 1128 A Bizottság azt állítja, hogy az árukapcsolás által a szoftverfejlesztőknek és tartalomszolgáltatóknak biztosított előny abban áll, hogy lehetővé teszi számukra a „versenyrejelnyel járó erőfeszítések” elkerülését, ami nem jelenthet érvényes igazolást a közösségi versenyjog alapján. A Windows Media Playernek a „széleskörűen elterjedt Windows monopóliummal” való árukapcsolása miatt azoknak a szoftverfejlesztőknek és tartalomszolgáltatóknak, akik a Windows Media Playerre alapítják terméküket, nem kell meggyőzniük a felhasználókat, hogy telepítsék ezt a lejátszót. Ezzel ellentétben azok, akik harmadik gyártó által fejlesztett multimédia-lejátszó platformra alapítják termékeiket, általában biztosítanak valamilyen ösztönzést a felhasználók számára a szükséges multimédia-lejátszó saját számítógépükre történő telepítése érdekében, például linkeket adnak meg a lejátszó interneten keresztüli letöltéséhez.
- 1129 A Bizottság továbbá előadja, hogy az árukapcsolás növeli a versengő multimédia-lejátszókat szállítók és az e multimédia-lejátszókra támaszkodó, harmadik szoftverfejlesztők szükségképpen felmerülő azon költségeit, amelyek a felhasználók arról való meggyőzésével járnak, hogy telepítsék e multimédia-lejátszókat, mivel „a versenytársaknak le kell küzdeniük azokat a elrettentő erőket, amelyeket a Windows Media Player automatikus jelenléte hoz létre egy másik, azonban alapvetően hasonló jellemzőkkel rendelkező multimédia-lejátszó termék telepítésével szemben (ilyen elrettentő erőt jelentenek például az oktatási, támogatási és tárolási költségek)”.
- 1130 A Bizottság ezenkívül fenntartja, hogy a Microsoft „egységes platformra” vonatkozó érvei annak állításával egyenértékűek, hogy meg kellene engedni a Windows monopólium kiterjesztését más szoftvertermékek Windowszal való árukapcsolása révén, azon egyszerű okból, hogy e szoftvertermékek szintén kínálnak platformszolgáltatásokat harmadik fejlesztőknek. A Microsoft lényegében arra hivatkozik, hogy a Windows Media Player beépítése a Windowsba *de facto* szabványosításhoz vezet, és hogy ez előnyökkel jár harmadik felek számára, mivel tudják, hogy a Windows Media Player mindig jelen lesz a Windowsban. A szabványosítást azonban erőfölényben lévő vállalkozás nem kényszerítheti ki egyoldalúan árukapcsolás révén (a megtámadott határozat (969) preambulumbekzdése).

1131 Ezenkívül, még ha a szoftver kód nem is helyettesíthető teljes mértékben (lásd a fenti 1113. pontot), akkor is tény, hogy a versengő multimédia-lejátszók funkcionalitása nagy részének tekintetében helyettesíteni tudják a Windows Media Playert. Ami az egyéb funkcionalitásokat illeti, a harmadik multimédia-lejátszók szállítói esetleg úgy döntenek, hogy azokat jelenleg nem implementálják, mivel tudják, hogy hozzáférhetők a Windows Media Playerben. Ez azonban nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a korrekciós intézkedés végrehajtását követően haladéktalanul ki fogják fejleszteni e funkcionalitást, hogy kihasználják a Windows árukapcsolás nélküli változatát és kielégítsék a szoftverfejlesztőktől eredő keresletet.

1132 Viszónvásban a Bizottság kifejti, soha nem állította, hogy a harmadik gyártók multimédia-lejátszói „teljes mértékben helyettesítik” a multimédia-funkcionalitást a Windowsban. A megtámadott határozatban csupán azt fejtette ki, hogy a Windows árukapcsolás nélküli változatán futó, harmadik gyártók által fejlesztett multimédia-lejátszók nagymértékben „helyettesíthetik [a Windows Media Player] egyes funkcióit”. A folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók számos paraméter alapján versengenek, így a folyamatos vétel minősége, a tartalom szervezésének módszere, illetve azon formátum alapján, amelyben a fájlt rendelkezésre bocsátják.

1133 Végül a Bizottság elutasítja a Microsoft azon állítását, amely szerint egyes alkalmazások nem fognak megfelelően működni, ha a megtámadott határozat 6. cikkének a) pontjában előírt Windows-változattal használják azokat. A megtámadott határozat (1038) preambulumbekkezdésében felhozott példára hivatkozva továbbá a Bizottság megállapítja, hogy a professzionális internetes oldalak általában tartalmaznak olyan mechanizmusokat, amelyek automatikusan észlelik az internetes oldal futtatásához szükséges összetevők hiányát, és lehetővé teszik ezek letöltését. A viszonvásban a Bizottság továbbá előadja, hogy a termékeiket a Windows Media Playerre alapozó fejlesztők mindenesetre számos módon tudják kezelni azt az eshetőséget, hogy egy számítógép-felhasználónál még nincs telepítve e lejátszó.

- 1134 Másodszer, a Bizottság elutasítja a Microsoft komponensekre osztásra alapított érveit.
- 1135 Mindenekelőtt úgy érvel, hogy ezek az érvek teljes mértékben elvontak, mivel a Microsoft általánosan a multimédia-funkcionalításra hivatkozik. Megismétli, hogy a megtámadott határozat 6. cikkének a) pontjában előírt korrekciós intézkedés nem érinti a Windows alapvető multimédia-funkcionalitását.
- 1136 Ezt követően a Bizottság előadja, hogy a Windows Media Playert alkotó fájlokat, amelyeket a megtámadott határozat alapján el kell távolítani, a Microsoft pontosan azonosította. A Bizottság Heiner úrnak, a Microsoft egy alkalmazottjának 2004. szeptember 13-i levelére hivatkozva kijelenti, a Microsoft nem állíthatja, hogy egy árukapcsolás nélküli Windows-változat tervezése „műszaki szempontból [nem] megvalósítható”.
- 1137 A Bizottság továbbá megjegyzi, hogy a megtámadott határozat előírja, hogy a Microsoftnak egy Windows Media Playerrel való árukapcsolás nélküli Windows-változatot kell terveznie és kínálnia, biztosítva, hogy ez a változat teljes mértékben működőképes és jó minőségű legyen, de a határozat nem akadályozza meg abban, hogy továbbra is kínálja a Windows Windows Media Playerrel árukapcsolt változatát, „jelenlegi szoftvertervezési módszerével összhangban”.
- 1138 Végül a Bizottság megállapítja, hogy a Microsoft az „összetevők kölcsönös függésének” csupán egyetlen példáját adja, mégpedig a Windows XP „Súgó” rendszerét. Amennyiben a Súgó rendszer hangra és képre támaszkodik, a Windows multimédia-infrastruktúrájára támaszkodik, amely a Windows nem árukapcsolt, Windows Media Player nélküli változatában is meg fog maradni. Jól fog működni tehát, a Windows Media Player jelenlétére való tekintet nélkül, mint azt a RealNetworks

által az ideiglenes intézkedés iránti eljárásban benyújtott tesztjelentés igazolta. Teljes mértékben megalapozatlan továbbá a Microsoft azon állítása, amely szerint a Windows XP számos további funkciója sem fog működni, ha a multimédia-funkcionalitást eltávolítják a Windowsból és a Windows Media Playerből álló rendszerből.

1139 A Bizottság továbbá előadja, hogy a megtámadott határozat (1026)–(1042) preambulumbekkezdésében részletesen megvizsgálta a Windows és a Windows Media Player közötti állítólagos kölcsönös függőségeket. Megállapította, hogy nyilvánvaló, ha a Windows Media Playert eltávolítanák a Windowsból, egyes funkciók, amelyeket rendszeresen e lejátszó biztosított, nem lennének elérhetőek (a megtámadott határozat (1033) preambulumbekkezdése). Ez azonban nem jelenti azt, hogy az operációs rendszer nem működne megfelelően, vagy hogy ez a termék „minőségét rontaná”. Ezenkívül a Windows XP Embedded példája mutatja, hogy műszaki szempontból a Windows meg tud birkózni a multimédia-kapacitások kódeltávolítás okozta hiányával anélkül, hogy ez az operációs rendszer funkcionalitás összeomlásával járna (a megtámadott határozat (1028)–(1030) preambulumbekkezdése).

1140 Harmadszor, a Bizottság állítása szerint a Microsoft által a megtámadott határozat 6. cikkének a) pontjában előírt korrekciós intézkedés jövőbeli negatív hatásaira vonatkozóan előadott érvek hipotetikusak, feltevéseken alapulnak, és teljességgel irrelevánsak.

1141 Először is, a megtámadott határozat alapján a Microsoftnak fennmarad a joga arra, hogy a Windows árukapcsolt változatát is kínálja.

1142 Ezt követően a Bizottság, akit e tekintetben az SIIA támogat, megállapítja, hogy a Microsoft ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerének már számos változatát forgalmazza, amelyek nem mind felcserélhetőek, így a Windows 98, a Windows 2000, a Windows Millennium Edition, a Windows NT és a Windows XP. A Windows e különböző változatai nem ugyanazokat az alkalmazásokat támogatják.

1143 Végül a Bizottság elutasítja a Microsoft állítását, amely szerint be kellene „fagyasztania” a Windowst jelenlegi változatában. A megtámadott határozat 6. cikkének a) pontjában előírt korrekciós intézkedés teljes mértékben megőrzi a Microsoft azon jogát, hogy újításokkal jelentkezzen mind a multimédia-lejátszók, mind az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán, és lehetővé teszi a fogyasztók számára, hogy a termékek érdemei alapján válasszanak. A Bizottság, akit e tekintetben az Audiobanner.com támogat, azt állítja, valójában az árukapcsolás az, ami gátolja az innovációt, különösen a multimédia-lejátszók piacán (a megtámadott határozat (981) preambulumbekzdése). Ezenkívül ez a gyakorlat elriasztja a befektetést minden olyan technológiába, amely iránt a Microsoft a jövőben esetleg érdeklődhetne (a megtámadott határozat (983) preambulumbekzdése).

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

1144 Az Elsőfokú Bíróság előzetesen megjegyzi, hogy jóllehet az EK 82. cikk megsértését jelentő körülmények fennállását illetően a Bizottság viseli a bizonyítási terhet, az érintett erőfölényben lévő vállalkozás, és nem a Bizottság feladata a közigazgatási eljárás befejezése előtt az esetleges objektív igazolhatóságra hivatkozni, és azt érvekkel és bizonyítékokkal alátámasztani. Ezt követően, ha erőfölénnyel való visszaélést kíván megállapítani, a Bizottság feladata annak bizonyítása, hogy a vállalkozás által felhozott érvek és bizonyítékok nem meggyőzőek, és ennek megfelelően a hivatkozott igazolás nem elfogadható.

1145 Beadványaiban a Microsoft lényegében az érvek két csoportját hozza fel magartartása igazolására, amelyek nagymértékben fedik az általa a közigazgatási eljárás során ugyane célból előadottakat, amely érveket a Bizottság a megtámadott határozat (955)–(970) és (1026)–(1042) preambulumbekzdésében megvizsgálta és – helyesen – elutasította, mint az az alábbi pontokból kitűnik.

- 1146 Először, a Microsoft kifogásolja, hogy a Bizottság nem vette figyelembe az új funkcionális Windowsba történő folyamatos beépítését magában foglaló üzleti modelljéből eredő előnyöket. Ebben az összefüggésben pontosabban azt állítja, a multimédia-funkcionalitás Windowsba történő beépítése nélkülözhetetlen annak érdekében, hogy a szoftverfejlesztők és az internetes oldalak fejlesztői továbbra is élvezhessék a „stabil és pontosan meghatározott” Windows platform nyújtotta jelentős előnyöket.
- 1147 Másodszor, a Microsoft előadja, hogy a multimédia-funkcionalitás eltávolítása a Windowsból és a Windows Media Playerből álló rendszerből számos problémát eredményezne a fogyasztók, a szoftverfejlesztők és az internetes oldalak fejlesztői hátrányára. Konkrétan arra a tényre hivatkozik, hogy a Windows operációs rendszer a „komponensekre osztás” néven ismert módszerre épít (lásd a fenti 1118. pontot), és hogy a multimédia-funkcionalitás eltávolítása e rendszer minőségének rontását és „szétdarabolódását” eredményezné.
- 1148 A Microsoft által felhozott érvek első csoportját illetően először is fel kell idézni a megtámadott határozat 2. cikkének b) pontjában megállapított visszaélés, valamint a határozat 6. cikkének a) pontjában előírt korrekciós intézkedés pontos terjedelmét.
- 1149 A Bizottság a megtámadott határozatban nem azt kifogásolja, hogy a Microsoft a Windows Media Playert beépíti a Windowsba, hanem azt, hogy a Windowsnak csak olyan változatát kínálja a piacon, amelybe a Windows Media Player be van építve, azaz nem teszi lehetővé az OEM-ek és a fogyasztók számára, hogy a Windows-t a Windows Media Player nélkül szerezzék meg, vagy hogy legalább eltávolíthassák a Windows Media Playert a Windowsból és a Windows Media Playerből álló rendszerből. Így, bár a megtámadott határozat 6. cikkének a) pontja előírja, hogy a Microsoft köteles forgalomba hozni „az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszernek a Windows Media Playert nem tartalmazó, teljesen működőképes

változatát”, kifejezetten úgy rendelkezik, hogy „a Microsoft továbbra is jogosult az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszert a Windows Media Playerrel együtt forgalmazni” (lásd ebben az értelemben a megtámadott határozat (1011) és (1023) preambulumbeközdését).

1150 Így a Bizottság nem avatkozik be a Microsoft üzleti modelljébe, amennyiben ez a modell magában foglalja egy folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszó ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerébe történő beépítését, vagy a lehetőséget, hogy ez az operációs rendszer lehetővé tegye a szoftverfejlesztőknek és az internetes oldalak fejlesztőinek, hogy a „stabil és pontosan meghatározott” Windows platform nyújtotta előnyöket élvezzék. A Bizottság azt a tényt kifogásolja, hogy a Microsoft nem forgalmazza egyidejűleg a Windows üzleti modelljének megfelelő változatát és e rendszer Windows Media Player nélküli változatát, lehetővé téve így az OEM-eknek és a végső felhasználóknak, hogy amennyiben kívánják, elsődleges folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszóként az általuk választott terméket telepítsék ügyfélszámítógépükre.

1151 Következőként az Elsőfokú Bíróság úgy ítéli meg, hogy a Microsoft nem hivatkozhat arra a tényre, hogy az árukapcsolás biztosítja a multimédia-funkcionalitás egységes jelenlétét a Windowsban, amely lehetővé teszi a szoftverfejlesztőknek és az internetes oldalak fejlesztőinek, hogy ne kelljen olyan mechanizmusokat beépíteniük termékeikbe, amelyek megállapítják, milyen multimédia-lejátszó van jelen egy adott ügyfélszámítógépen, és szükség esetén telepítik a szükséges funkcionalitást (lásd a fenti 1107., 1111. és 1115. pontokat). A tény, hogy az árukapcsolás lehetővé teszi a szoftverfejlesztők és az internetes oldalak fejlesztői számára, hogy biztosak lehessenek abban, a Windows Media Player a világon szinte valamennyi ügyfélszámítógépen jelen van, éppen az egyik fő oka annak, hogy a Bizottság – helyesen – úgy ítélte meg, hogy az árukapcsolás a versengő multimédia-lejátszók piacról való kizárásához vezet. Bár lehet, hogy az egységes jelenlét, amelyre a Microsoft hivatkozik, előnyökkel jár e piaci szereplők számára, ez azonban nem elegendő ahhoz, hogy ellensúlyozza a szóban forgó árukapcsolás versenyellenes hatásait.

- 1152 Mint azt a Bizottság helyesen megállapítja (lásd a fenti 1130. pontot), ezzel az érveléssel a Microsoft valójában azt állítja, hogy a Windows Media Player Windowsba történő beépítése és a Windows kizárólag ebben a formában történő forgalmazása a Windows Media Player platform *de facto* szabványosításához vezet, amely kedvező hatással van a piacra. Bár általában a szabványosítás valóban járhat bizonyos előnyökkel, nem engedhető meg, hogy erőfölényben lévő vállalkozás kényszerítse ki egyedülállóan, árukapcsolás révén.
- 1153 Az Elsőfokú Bíróság megjegyzi továbbá, hogy nem zárható ki, hogy harmadik felek nem akarják majd a Microsoft által támogatott *de facto* szabványosítást, hanem előnyben részesítik azt a helyzetet, ha továbbra is különböző platformok versengenek, azon az alapon, hogy ez ösztönzi az innovációt a különböző platformok szintjén.
- 1154 Továbbá, mint azt a Bizottság és az SIIA helytállóan előadja, a Microsoft által hivatkozott egyéb előnyöket a kifogásolt magatartás nélkül is ugyanúgy meg lehet valósítani.
- 1155 Így a folyamatos vételt lehetővé tevő multimédia-lejátszót tartalmazó, „használatra kész” ügyfélszámítógépek iránti fogyasztói keresletet az OEM-ek, akik pontosan az ilyen számítógépek összeállításával és többek között ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek és a fogyasztók által kívánt alkalmazások összeállításával foglalkoznak, teljes mértékben ki tudják elégíteni (a megtámadott határozat (68) és (119) preambulumbekzdése). A megtámadott határozat ezenkívül nem gátolja meg a Microsoftot abban, hogy továbbra is kínálja a Windows és a Windows Media Player árukapcsolt változatát azoknak a fogyasztóknak, akik ezt a megoldást részesítik előnyben.
- 1156 Hasonlóképpen, a Microsoft nem hivatkozhat arra a tényre, hogy az OEM-ek „számítanak különböző funkcionalitások Windows-hoz történő hozzáadására, hogy olyan

számítógépeket tudjanak létrehozni, amelyek vonzóak ügyfeleik számára, és amelyek lehetővé teszik érdekes új alkalmazások kifejlesztését”. Az OEM-ek a szoftverfejlesztőktől szerzett alkalmazások előretelepítésével tudnak ilyen ügyfélszámítógépeket kínálni. Ugyanígy, a Windows Media Player által kínált funkciókat a Microsoft független alapon is nyújthatja, azaz e multimédia-lejátszó Windows operációs rendszerrel való árukapcsolása nélkül.

1157 A Microsoft arra sem hivatkozhat, hogy a multimédia-funkcionalitás Windowsba történő beépítése elengedhetetlen ahhoz, hogy lehetővé tegye a szoftverfejlesztők és az internetes oldalak fejlesztői számára a Windows platform hatékony használatát, és hogy lehetővé teszi e piaci szereplők számára, hogy ne nekik maguknak kelljen kifejleszteni a szükséges szoftverködot.

1158 A megtámadott határozat (962)–(967) preambulumbekzdésében kifejtett okokból ezt az érvet mint megalapozatlant el kell utasítani. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók – mind a Windows Media Player, mind a versengő multimédia-lejátszók – ugyan alkalmazásszoftvernek minősülnek, azonban rendelkeznek API-kkal, és ezért platformként is szolgálhatnak harmadik gyártók alkalmazásai számára. Ahhoz, hogy egy folyamatos vételt lehetővé tevő multimédia-lejátszó ilyen platformszolgáltatásokat tudjon nyújtani, teljességgel szükségtelen, hogy be legyen építve az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerbe. A Microsoft által keltett benyomással ellentétben, az ilyen beépítés hiánya nem jár azzal a következménnyel, hogy a szoftverfejlesztőknek kell megírniuk a szükséges szoftverködot. Így, mint azt a Bizottság a megtámadott határozat (966) preambulumbekzdésében megállapította, jelentős számú szoftverfejlesztő és internetes tartalomszolgáltató fejleszti termékét a RealPlayer API-jai alapján, annak ellenére, hogy ez a lejátszó nincs beépítve semmilyen ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerbe. Az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy hasonlóképpen a szoftverfejlesztők írhatnak – és írnak is – a WMP 9-cel való működésre tervezett alkalmazásokat, bár ez a lejátszó nem volt előre telepítve a Windowsban (a megtámadott határozat (965) preambulumbekzdése).

- 1159 Végül az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy – mint azt a Bizottság mind a megtámadott határozatban, mind beadványaiban megállapította – a Microsoft nem igazolta, hogy a Windows Media Player beépítése a Windowsba jobb műszaki hatékonyságot eredményez, vagy más szóval, hogy az „a termék jobb műszaki teljesítményéhez vezet” (a megtámadott határozat (962) preambulumbekzdése).
- 1160 A Microsoft először a válaszában említi, hogy a „Windows [...] gyorsabban működik, ha a multimédia-funkcionalitás be van építve”. E tekintetben elegendő megjegyezni, hogy ezt az állítást nem támasztották alá.
- 1161 A Microsoft szintén a válaszban állítja, az a tény, hogy számos szoftverfejlesztő szabadon dönt úgy, hogy a Windowsban jelenlévő multimédia-funkcionalitást használja, azt mutatja, hogy az ilyen funkcionalitás „egységes beépítése” műszakilag hatékony. Ezt az állítást el kell utasítani: a megtámadott határozat a Windows Media Playerre és nem általában a multimédia-funkcionalításra vonatkozik, és a pusztá tény, hogy szoftverfejlesztők a Windows Media Playerre támaszkodnak, nem bizonyítja, hogy az árukapcsolás jobb műszaki hatékonyságot eredményez.
- 1162 A Microsoft által felhozott érvek második csoportját is el kell utasítani.
- 1163 Először is, ami a Microsoft azon állítását illeti, amely szerint a „már széles körben elterjedt” alkalmazások nem fognak jól működni, ha a Windowsnak a Windows Media Player nélküli változatán implementálják ezeket, elegendő megállapítani, hogy ezt nem bizonyították a jogilag megkövetelt módon.

1164 Ezt követően az Elsőfokú Bíróság úgy ítéli meg, hogy megalapozatlan a Microsoft azon állítása, amely szerint a multimédia-funkcionalitásnak a Windowsból és a Windows Media Playerből álló rendszerből történő eltávolítása maga a Windows operációs rendszer egyes részeinek működésére is hatással lesz. A Microsoft által erre vonatkozóan felhozott egyedüli példák, nevezetesen a Windowsban található „Súgó” rendszer és a szöveget hangosan felolvasó rendszer példája nem meggyőző. E rendszerek a Windows operációs rendszer alapvető multimédia-infrastruktúrájára támaszkodnak, nem pedig a Windows Media Playerre. Mint azt a fenti 916. pontban az árukapcsolás kérdésével összefüggésben az Elsőfokú Bíróság már megállapította, a kifogásolt magatartás csak a Windows Media Playert alkotó alkalmazásszoftvert érinti, az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerben található bármely más multimédia-technológia kizárásával, és e rendszer alapvető multimédia-infrastruktúrája a megtámadott határozat 6. cikkének a) pontja által előírt Windows-változatban is megmarad. A fenti 916. pontban az Elsőfokú Bíróság szintén megállapította, hogy műszaki dokumentációjában maga a Microsoft is különbséget tesz a Windows Media Playert alkotó fájlok és az egyéb multimédia-fájlok, nevezetesen az alapvető multimédia-infrastruktúrához kapcsolódó fájlok között.

1165 Az Elsőfokú Bíróság továbbá úgy ítéli meg, hogy a Microsoft nem állíthatja, a Windows Media Playernek a Windows Media Playerből és a Windowsból álló rendszerből való eltávolítása az operációs rendszer minőségének romlásával fog járni. A Windows XP Embeddet be lehet úgy állítani, hogy ne tartalmazza a Windows Media Playert, anélkül, hogy ez bármilyen hatással járna az operációs rendszer más funkcionalitásának integritására. Ezenkívül az 1998 júniusa és 1999 májusa közötti időszakban, amikor a Microsoft először építette be a WMP 6-ot az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerbe anélkül, hogy az OEM-ek és a felhasználók számára lehetővé tette volna annak eltávolítását, a Microsoft folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszóját külön alkalmazásszoftverként kínálta, a Windows operációs rendszer működésére gyakorolt bármilyen hatás nélkül. Az Elsőfokú Bíróság megjegyzi továbbá, hogy a Microsoft a megtámadott határozat 6. cikkének a) pontjában előírt korrekciós intézkedés alapján forgalomba hozta a Windowsnak a Windows Media Player nélküli változatát, és ez a változat teljesen működőképes.

1166 Végül az Elsőfokú Bíróság szintén elutasítja a Microsoft azon érvét, amelyet az a Windows operációs rendszer „szétDarabolódásának” kockázatára alapít (lásd a fenti 1122. pontot). Mint azt a Bizottság ellenkérelmében megállapította, ez az érv hipotetikus és spekulatív. Ezenkívül nem áll összhangban a Microsoft saját üzleti gyakorlatával. Így az elmúlt években a Microsoft egymást követően a Windows operációs rendszer több különböző változatát – így a Windows 98, a Windows 2000, a Windows Me, a Windows NT és Windows XP változatokat – forgalmazta, amelyek nem mind felcserélhetők. Továbbá, ami például a Windows XP-t illeti, ez az operációs rendszer hét különböző változatra osztható.

1167 A fenti megfontolásokból következik, hogy a Microsoft nem bizonyította a Windows ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszer és a Windows Media Player visszaélés-szerű árukapcsolásának objektív igazolhatóságát.

f) A TRIPs Megállapodás által a Közösségekre rótt kötelezettségek nem teljesítése

A megtámadott határozat

1168 A megtámadott határozat (1049)–(1053) preambulumbekzdésében a Bizottság megvizsgálja a Microsoft azon érvét, amely szerint az információnyújtás visszaélés-szerű megtagadásának orvoslására irányuló korrekciós intézkedés nem tesz eleget a TRIPs Megállapodás által a Közösségre rótt kötelezettségeknek, valamint azt az érvet, hogy a visszaélés-szerű árukapcsolás orvoslására irányuló korrekciós intézkedés nem felel meg az 1994. április 15-i, a kereskedelem technikai akadályairól szóló egyezménynek (TBT-megállapodás, a Kereskedelmi Világszervezetet létrehozó egyezmény 1A. melléklete [a továbbiakban: TBT-megállapodás]).

- 1169 A Bizottság lényegében azt állítja, a megtámadott határozat teljes mértékben összeegyeztethető a TRIPs Megállapodás és a TBT-megállapodás alapján fennálló kötelezettségeivel (a megtámadott határozat (1052) preambulumbekzdése).
- 1170 A Bizottság továbbá azt állítja, hogy – a fenti 801. és 802. pontban kifejtett okokból – a Microsoft nem hivatkozhat ezekre az egyezményekre a megtámadott határozat jogszerűségének kétségbe vonása érdekében (a megtámadott határozat (1053) preambulumbekzdése).

A felek érvei

- 1171 A Microsoft azt állítja, a megtámadott határozat arra kényszeríti, hogy a Windows operációs rendszer olyan változatát fejlessze ki, amelyből „szinte minden” multi-média-funkcionalitást eltávolítottak, és ezt a „csökkentett minőségű terméket” kínálja a Microsoft és a Windows védjegyek alatt az európai fogyasztóknak. A megtámadott határozat ezzel sérti a Microsoft védjegyhez fűződő jogait és szerzői jogait, a jogok két olyan kategóriáját, amelynek védelmére a Közösségek a TRIPs Megállapodás alapján jogilag kötelesek.
- 1172 A Microsoft elsősorban arra hivatkozik, hogy a megtámadott határozat – a TRIPs Megállapodás 17–20. cikkébe ütköző módon – sérti védjegyhez fűződő jogait. A TRIPs Megállapodás 17. cikke alapján a védjegyoltalom alóli kivételeknek meghatározottnak kell lenniük, és figyelembe kell venniük a védjegytulajdonos és harmadik felek jogos érdekeit, míg a TRIPs Megállapodás 20. cikke úgy rendelkezik, hogy a védjegy használata indokolatlanul nem köthető külön követelményhez, mint például a „különleges formában történő használat, vagy a védjegynek valamely vállalkozás áruinak vagy szolgáltatásainak más vállalkozás áruitól vagy szolgáltatásaitól való megkülönböztető képességét hátrányosan befolyásoló módon történő használat”.

- 1173 A Microsoft szerint, amikor a Bizottság előírja, hogy adja licenche a Windows multimédia-funkcionalitás nélküli változatát, azt követeli meg, hogy „legértékesebb” védjegyét olyan terméken tüntesse fel, amelyet nem ő tervezett, és amelyről tudja, hogy nem fog az elvárt módon működni. Ezenfelül valószínű, hogy össze fogják téveszteni a Windows multimédia-funkcionalitás nélküli és a multimédia-funkcionalitást tartalmazó változatát. A megtámadott határozat továbbá sérti a Microsoft arra vonatkozó jogát, hogy ellenőrzést gyakoroljon azon termék minősége fölött, amelyen védjegyét feltünteti; e tekintetben a felperes megismétli, hogy a megtámadott határozat 6. cikkének a) pontjában előírt Windows-változat magának a Windows operációs rendszernek számos elemét érinteni fogja, valamint olyan alkalmazásokat és internetes oldalakat is, amelyek e multimédia-funkcionalitást veszik igénybe. A megtámadott határozat által így létrehozott „akadályok” nem tartoznak a TRIPs Megállapodás 17. cikkében említett „meghatározott” kivételek közé, és a követelmény, hogy Windows és Microsoft védjegyeit alacsonyabbrendű termékeken tüntesse fel, amelyeknek tervezése fölött nem tud ellenőrzést gyakorolni, közvetlenül ellentétes saját érdekeivel, valamint a fogyasztók és a harmadik szoftverfejlesztők érdekeivel is.
- 1174 A TRIPs Megállapodás 20. cikkének megsértése annyiban áll fenn, amennyiben – az ugyanolyan hatékony egyéb lehetőségek fennállása ellenére – a Bizottság a Windows védjegy olyan megterhelésére kényszeríti a Microsoftot, amely csökkenti az eredet és a minőség megjelölésére szolgáló funkcióját, ami összetéveszthetőséget eredményez a fogyasztók képzetében és árt a védjegy jó hírnevének.
- 1175 Másodsorban, szerzői jogait illetően a Microsoft előadja, hogy a megtámadott határozat sérti a művei adaptálásának, átírásának és egyéb átdolgozásának engedélyezésére, művei bármilyen módon vagy formában történő többszörözésének engedélyezésére és a Windows példányaink nyilvános terjesztésére vonatkozó – TRIPs Megállapodás által védett – kizárólagos jogait. A megtámadott határozat a Windows olyan adaptálásának létrehozására kényszeríti, amely nem a felperes saját tervezése, és amely szerzői jog által védett művének jelentős átdolgozását jelenti, továbbá kényszeríti a „szerzői jog által védett műve kényyszerű adaptálása” példányai használatának

licencbe adására. A szerzői jog által védett művek kötelező licencbe adását a TRIPs Megállapodás csak az egyezmény 13. cikkében rögzített feltételek mellett engedi, amelyek a jelen ügyben nem teljesülnek.

- 1176 A Bizottság elsődlegesen arra hivatkozik, hogy a megtámadott határozat jogszerűségét nem lehet a TRIPs Megállapodás alapján felülvizsgálni (lásd a fenti 789. pontot).
- 1177 Másodlagosan a Bizottság azt állítja, hogy a Microsoft érvei mindenesetre teljességgel megalapozatlanok.
- 1178 Elsőként a Bizottság elutasítja a Microsoft védjegyekkel kapcsolatos érveit.
- 1179 Először is, a Bizottság előadja, hogy ezeket az érveket nehéz értelmezni, valamint hogy a Microsoft nem jelöli meg egyértelműen, hogy a TRIPs Megállapodás állítólagos megsértése a megtámadott határozatban a visszaélésszerű árukapcsolás fennállásának megállapítására vonatkozik, vagy az e visszaélésre vonatkozóan előírt korrekciós intézkedésre.
- 1180 Ezt követően a Bizottság előadja, hogy a TRIPs Megállapodás 16. cikkének (1) bekezdése alapján a lajstromozott védjegy tulajdonosának kizárólagos jogában áll mindenkit megakadályozni abban, hogy engedélye nélkül azonos vagy hasonló megjelöléseket használjon. A Microsoft nem fejt ki, a megtámadott határozat hogyan érintené ezt a jogát, vagy hogy a megtámadott határozat következtében védjegyeinek használata mennyiben lenne indokolatlanul a TRIPs Megállapodás 20. cikkének értelmében vett külön követelményekhez kötve. A Bizottság szerint a fentiekben hivatkozott kizárólagos jog így a jelen ügyben megmarad, csakúgy, mint a védjegynek a termék származását garantáló funkciója.

1181 A Bizottság továbbá előadja, hogy a megtámadott határozat 6. cikkének a) pontjában előírt korrekciós intézkedés nem sérti a Microsoft azon termékek minőségének ellenőrzésére vonatkozó jogát, amelyeken védjegyét feltünteti, mivel a Microsoft megőrizné a „saját termékeinek minősége feletti teljes ellenőrzést”. Ezenkívül azt az érvet, amely szerint a Windowsnak a Windows Media Player nélküli változata csökkentett minőségű terméket jelentene, a Bizottság már korábban megcáfolta, az összevetés kockázatát pedig, amelyre a Microsoft hivatkozik, megfelelő tájékoztatással és címkézéssel el lehet kerülni.

1182 Végül a Bizottság azt állítja, még ha feltételezzük is, hogy a megtámadott határozat sérti a Microsoft védjegyhez fűződő jogait, a TRIPs Megállapodás 17. cikkében meghatározott kivétel az egyezmény 8. cikkének (2) bekezdésével és 40. cikkének (2) bekezdésével együtt olvasva lehetővé tenné, hogy a versenyjog – megtámadott határozatban megállapított – megsértésének véget vessenek.

1183 Másodsorban a Bizottság elutasítja a Microsoft szerzői jogokra alapított érveit.

1184 Először is, a megtámadott határozat nem engedélyezi semmilyen harmadik félnek a Microsoft szerzői jog által védett műveinek adaptálását vagy többszörözését, és a Microsoft nem hivatkozhat a mű „egységének védelméhez való jogára”, mivel ez személyhez fűződő szerzői jog, és a TRIPs Megállapodás erre nem terjed ki.

1185 Ezt követően a Bizottság előadja, hogy a Microsoft által a TRIPs Megállapodás 13. cikkére alapított érvek nem fogadhatók el. A megtámadott határozat ugyanis egy e cikk értelmében vett „különleges esettel” foglalkozik, mivel az „árulkapcsolás olyan esetére [alkalmazandó], amely az erőfölénnyel való visszaélésnek minősülne”.

1186 Végül a Bizottság azt állítja, még ha a megtámadott határozat sértené is a Microsoft szerzői jogait, a TRIPs Megállapodás 13. cikkében meghatározott kivétel az egyezmény 8. cikkének (2) bekezdésével és 40. cikkének (2) bekezdésével együtt olvasva lehetővé tenné, hogy a versenyjog – megtámadott határozatban megállapított – megsértésének véget vessenek.

1187 Az SIIA lényegében támogatja a Bizottság érveit.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

1188 Az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy a Microsoft annak alapján vonja kétségbe a megtámadott határozat jogszerűségét, hogy az ellentétes a TRIPs Megállapodás különböző rendelkezéseivel, különösen ezen egyezmény 13., 17. és 20. cikkével.

1189 Mint azt az Elsőfokú Bíróság a fenti 801. pontban már megállapította, az állandó ítélezési gyakorlat értelmében a WTO-egyezmények – természetükre és rendszerükre tekintettel – főszabály szerint nem tartoznak azok közé a szabályok közé, amelyek alapján a közösségi bíróságok felülvizsgálják a közösségi intézmények által elfogadott jogi aktusok jogszerűségét.

1190 Mint azt az Elsőfokú Bíróság a fenti 802. pontban szintén megállapította, csak abban az esetben kell a közösségi bíróságoknak a WTO-szabályok fényében felülvizsgálniuk a szóban forgó közösségi jogi aktus jogszerűségét, ha a Közösség a WTO keretében vállalt meghatározott kötelezettséget kívánt végrehajtani, vagy ha a közösségi jogi aktus kifejezetten hivatkozik a WTO-egyezmények meghatározott rendelkezéseire. Mivel a jelen ügy körülményei nyilvánvalóan nem felelnek meg a fent leírt két

helyzet egyikének sem, a Microsoft a Windows és a Windows Media Player árukapcsolása tekintetében nem hivatkozhat a TRIPs Megállapodásra, különösen annak 13., 17. és 20. cikkére a megtámadott határozat megsemmisítésére irányuló kérelmének alátámasztására.

1191 A fentiekből következik, hogy az első jogalap e részét el kell utasítani, anélkül, hogy szükség lenne a Microsoft által ennek alátámasztására felhozott érvek vizsgálatára.

1192 Mindenesetre semmi olyan nem szerepel a TRIPs Megállapodás rendelkezései között, amely meggátolná, hogy a WTO tagjainak versenyhatóságai korrekciós intézkedéseket fogadjanak el, amelyek korlátozzák vagy szabályozzák egy erőfölényben lévő vállalkozás szellemi tulajdonjogainak hasznosítását, ha ez a vállalkozás versenyellenes módon gyakorolja e jogait. Így, mint azt a Bizottság helyesen megállapítja, a TRIPs Megállapodás 40. cikkének (2) bekezdéséből kifejezetten következik, hogy a WTO tagjai a versenyre nézve káros hatások elkerülése érdekében jogosultak e jogok visszaélésszerű hasznosításának szabályozására. A 40. cikk (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A jelen Megállapodásban semmi sem akadályozza meg a tagokat abban, hogy a belső jogszabályaikban meghatározzák azokat a licencadási gyakorlatokat vagy feltételeket, amelyek bizonyos esetekben visszaélést eredményezhetnek az ipari tulajdonjogokkal szemben, hátrányosan befolyásolva a versenyt a vonatkozó piacokon. A fentiek értelmében a tag, a jelen Megállapodás egyéb rendelkezéseivel összhangban, olyan megfelelő intézkedésekhez folyamodhat, amelyek megakadályozzák vagy ellenőrzik az ilyen gyakorlatot; ezek az intézkedések kiterjedhetnek például a kizárólagos viszontengedélyezési feltételekre, az érvényességi kifogásokat és a kényszerlicenc-csomagokat megakadályozó feltételekre a szóban forgó tagok vonatkozó törvényeinek és rendeleteinek tükrében.”

1193 A fentiekből az következik, hogy az első jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

3. Az arányosság elvének megsértésére alapított második jogalapról

a) A megtámadott határozat

1194 A megtámadott határozat 2. cikkének b) pontjában megállapított visszaélészerű árukapcsolásra vonatkozó korrekciós intézkedés címén e határozat 6. cikke többek között úgy rendelkezik, hogy a Microsoft az említett határozat kézbesítésétől számított 90 napon belül köteles forgalomba hozni az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszernek a Windows Media Playert nem tartalmazó, teljesen működőképes változatát. A Microsoft továbbra is jogosult az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszert a Windows Media Playerrel együtt forgalmazni. A 6. cikk továbbá arról is rendelkezik, hogy a Microsoft ugyanezen határidőn belül köteles bejelenteni a Bizottságnak az e kötelezettség teljesítése érdekében hozott valamennyi intézkedést.

1195 A megtámadott határozat (1011)–(1042) preambulumbekkezdésében a Bizottság részletekkel szolgál e korrekciós intézkedésre vonatkozóan.

1196 Elsősorban a Bizottság leírja a korrekciós intézkedés alkalmazási körét (a megtámadott határozat (1011)–(1014) preambulumbekkezdése).

1197 A Microsoftra rótt azon kötelezettség, hogy a Windowsnak a Windows Media Player nélküli változatát is kínálja, egyaránt vonatkozik arra az esetre, amikor a Windowst

közvetlenül a végső felhasználóknak, és arra is, amikor az OEM-eknek adják licencbe. Hasonlóképpen a Microsoft azon lehetősége, hogy továbbra is kínálhatja a Windows és a Windows Media Player árukapcsolt változatát, mind a végső felhasználókra, mind az OEM-ekre vonatkozik.

- 1198 A Bizottság megtiltja továbbá, hogy a Microsoft bármely olyan műszaki, kereskedelmi, szerződéses vagy egyéb intézkedést hozzon, amelynek azonos hatása lenne a Windows és a Windows Media Player árukapcsolásával, és külön hangsúlyozza, hogy a Windows Media Player nélküli Windows-változatnak ugyanolyan jól kell teljesítenie, mint a Windows Media Playert tartalmazó változatnak. A megtámadott határozat (1013) preambulumbekézése az ilyen alapon tiltott magatartások nem kimerítő felsorolását tartalmazza.
- 1199 Másodsorban a Bizottság 90 napos időszakot állapít meg, amelyen belül a Microsoftnak végre kell hajtania a szóban forgó korrekciós intézkedést (a megtámadott határozat (1015)–(1017) preambulumbekézése).
- 1200 Harmadsorban a Bizottság elutasítja a Microsoft azon állítását, amely szerint a megtámadott határozat 6. cikkének a) pontjában előírt korrekciós intézkedés nem elég pontos, mivel a Microsoft pontosan tudja, hogy mely szoftverködöt kell eltávolítani termékéből (a megtámadott határozat (1018)–(1021) preambulumbekézése). A Bizottság többek között a Windows XP Embedded példáját hozza fel, és egyértelművé teszi, hogy a megtámadott határozat nem követeli meg a Microsofttól, hogy valamennyi multimédiaifájl távolítsa el a Windowsból, csak azokat, amelyek a Windows Media Playert alkotják.
- 1201 Negyedsorban a Bizottság érvek sorát hozza fel annak igazolása érdekében, hogy a szóban forgó korrekciós intézkedés arányos (a megtámadott határozat (1022)–(1042) preambulumbekézése).

- 1202 Először is a Bizottság előadja, hogy a korrekciós intézkedés szükséges a verseny Microsoft magatartása által okozott korlátozásának megszüntetése érdekében (a megtámadott határozat (1022) preambulumbekzdése).
- 1203 Másodsor, a megtámadott határozat 6. cikkének a) pontjában előírt korrekciós intézkedés nem gátolja a Microsoftot abban, hogy multimédia-lejátszóját forgalmazza, és nem korlátozza a Microsoftot azon túlmenően, hogy megtiltja a szóban forgó árukapcsolást vagy e gyakorlattal azonos hatású intézkedések elfogadását (a megtámadott határozat (1023) preambulumbekzdése). A Bizottság megismétli, hogy a Microsoft továbbra is forgalmazhatja a Windowsnak a Windows Media Playerrel árukapcsolt változatát (uo.).
- 1204 Harmadsor, a Bizottság elutasítja a Microsoft azon érvét, amely szerint nincs jelentős fogyasztói kereslet a multimédia-funkcionalitás nélküli ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek iránt (a megtámadott határozat (1024) és (1025) preambulumbekzdése). A Bizottság lényegében azt állítja, hogy az OEM-ek – a fogyasztói elvárásokra válaszolva – a fogyasztóknak értékesített ügyfélszámítógépekre előre telepíthetik a fogyasztó által választott multimédia-lejátszót.
- 1205 Negyedsor, a megtámadott határozat (1026)–(1034) preambulumbekzdésében a Bizottság megvizsgálja a Microsoftnak a Windows és a Windows Media Player közötti kölcsönös függőségre vonatkozó érveit. Ismét felidézve a Windows XP Embedded példáját, a Bizottság elutasítja azt az állítást, amely szerint a Windows Media Player kódjának eltávolítása ártana az operációs rendszer egységének. Azt állítja továbbá, a Microsoft nem bizonyította, hogy a Windows Media Player Windowsba történő beépítése előfeltétele lenne a hatékonyság növekedésének, és kifejti, hogy „ha a szoftverfejlesztők kifejlesztik saját megoldásaikat, vagy harmadik gyártó terjeszthető kódját építik be alkalmazásukba, nem függenek attól, hogy a felhasználó ügyfélszámítógépén jelen van-e multimédia-lejátszó” (a megtámadott határozat (1032) preambulumbekzdése).

1206 Végül ötödször, a megtámadott határozat (1035)–(1042) preambulumbekzdésében a Bizottság megvizsgálja a Microsoft által a Windows és a harmadik gyártók alkalmazásai közötti állítólagos kölcsönös függőségre vonatkozóan kifejtett érveket. Nevezetesen, elutasítja azt az állítást, amely szerint a Windows Media Player kódjának eltávolítása hátrányos következményekkel járna a tartalomszolgáltatók és a szoftverfejlesztők számára. A Bizottság előadja, hogy a tartalomszolgáltatók gyakran alkalmaznak olyan megoldásokat, amelyek megállapítják, hogy mely multimédia-lejátszó van telepítve egy adott ügyfélszámítógépen, és gondoskodnak a megfelelő intézkedésekről, ha tartalmuk megjelenítéséhez egy meghatározott multimédia-lejátszóra vagy egy adott lejátszó meghatározott változatára van szükség (a megtámadott határozat (1037) preambulumbekzdése), és elutasítja a Microsoft azon érvét, amely szerint a Windows mint „állandó platform” megőrzése előnyökkel jár (a megtámadott határozat (1041) preambulumbekzdése). A Bizottság lényegében úgy ítéli meg, a Microsoft nem hivatkozhat arra a tényre, hogy gyakorlata „referenciapontot” biztosít azon szoftverfejlesztők számára, akiknek termékei multimédia-lejátszókat használnak, mivel ez a gyakorlat torzítja az érdemeken alapuló versenyt (a megtámadott határozat (1042) preambulumbekzdése).

b) A felek érvei

1207 A Microsoft arra hivatkozik, hogy a megtámadott határozat 6. cikkének a) pontjában előírt korrekciós intézkedés három szempontból sérti az arányosság elvét.

1208 Elsősorban, a korrekciós intézkedés figyelmen kívül hagyja a szoftverfejlesztőknek és az internetes oldalak fejlesztőinek „a Windows [...] stabil és koherens platformként” történő megőrzéséhez fűződő jogos érdekét.

1209 Másodsorban a korrekciós intézkedés sérti a Microsoft személyhez fűződő szerzői jogait, mivel megköveteli, hogy lerontsa a Windows operációs rendszer minőségét,

és hogy termékének ezt a csökkentett minőségű változatát adja licenche harmadik feleknek. A korrekciós intézkedés különösen figyelmen kívül hagyja a Microsoft arra vonatkozó jogát, hogy tiltakozzon a művének módosítása, eltorzítása, megcsonkítása vagy egyéb megrongálása ellen.

- 1210 Harmadsorban a Microsoft azt állítja, hogy a megtámadott határozat 6. cikkének a) pontjában előírt korrekciós intézkedés „önmagának mond ellent”, és a Microsoft számára lehetetlen annak megfelelni, mivel egyrészt fontos funkcionalitás eltávolítását írja elő a Windowsból, ugyanakkor megköveteli annak biztosítását, hogy a Windowsnak ez a csökkentett minőségű változata ne teljesítsen gyengébben, mint a Windows Media Playerrel rendelkező változata.
- 1211 A Bizottság megítélése szerint a korrekciós intézkedés arányos, különösen, mivel a Microsoft továbbra is jogosult az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszert a Windows Media Playerrel együtt forgalmazni. A korrekciós intézkedés azt sem gátolja, hogy a Microsoft multimédia-lejátszóját forgalmazza, vagy továbbra is külön kínálja letöltésre.
- 1212 A Bizottság vitatja a Microsoft azon állítását, hogy lehetetlen azonosítani a Windows Media Playert alkotó szoftverkodeket, vagy eleget tenni a megtámadott határozat 6. cikkének a) pontjában előírt korrekciós intézkedésnek, és rámutat arra, maga a Microsoft is elismerte, hogy már kifejlesztette a Windows árukapcsolás nélküli változatát, amely készen áll a forgalomba hozatalra. A Bizottság továbbá a megtámadott határozat (1018)–(1021) preambulumbekzdésére hivatkozik.
- 1213 A Bizottság továbbá azt állítja, hogy a Microsoft nem szolgált annak alátámasztására alkalmas bizonyítékkal, hogy a korrekciós intézkedés következtében harmadik fél kárt szenvedne vagy az operációs rendszer minősége romlana.

- 1214 A Microsoft személyhez fűződő szerzői jogainak állítólagos megsértését illetően a Bizottság azt állítja, hogy a Microsoftot „Európában általában nem tekintik a személyhez fűződő szerzői jogok jogosultjának”. A korrekciós intézkedés egyébként nem akadályozza meg a mű szerzői abban, hogy szerzőkénti feltüntetésüket kérjék, és nem is jár a kód felfedésével.
- 1215 Végül a Bizottság, akit e tekintetben az SIIA támogat, azt állítja, hogy a District Court 2002. november 1-jei ítéletében előírt intézkedések nem elegendőek a megtámadott határozatban megállapított visszaélészerű árukapcsolás orvoslására. Ez az ítélet nem követeli meg, hogy a Microsoft távolítsa el a Windows Media Player kódját az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerből, pusztán azt írja elő, hogy biztosítson olyan eszközt az OEM-ek és a végső felhasználók számára, amellyel elrejthető a Windows Media Player szoftver eléréséhez használt képernyőikon és a menüelemek. Ezenkívül a Microsoft úgy tervezte meg az „elrejtő” mechanizmust, hogy a Windows Media Player újra aktiválható és felülírhatja a felhasználók által választott alapértelmezett beállításokat. Az ebben az ítéletben hivatkozott intézkedések így nem érintik a Windows Media Player kódjának széleskörű elterjedtségét az ügyfélszámítógépeken, sem pedig, következésképpen, a szoftverfejlesztők és a tartalomszolgáltatók számára fennálló ösztönzést, hogy „a Windows Media Playerre mint platform-technológiára koncentrálnak kiegészítő ajánlataikkal”.

c) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 1216 Először is az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy a jelen jogalap alátámasztására a Microsoft lényegében ugyanazokat az érveket ismétli meg, amelyeket az első jogalap keretében az objektív igazolhatóság hiányával összefüggő feltételre vonatkozóan előadott (lásd a fenti 1102–1122. pontokat).

- 1217 Azok az indokok, amelyek alapján az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy ezek az érvek megalapozatlanok, a jelen jogalap vizsgálata során is érvényesek.
- 1218 Így elsősorban, azt az érvet illetően, amely szerint a Bizottság nem vette figyelembe a szoftverfejlesztők és az internetes oldalak fejlesztőinek stabil és pontosan meghatározott platform rendelkezésre állásához fűződő érdekét, elegendő a fenti 1148–1153. pontokra utalni.
- 1219 Másodsorban, a Microsoft arra vonatkozó érvét, amely szerint a megtámadott határozat 6. cikkének a) pontjában előírt korrekciós intézkedés arra kötelezi, hogy rontsa le a Windows operációs rendszer minőségét, és hogy ezt a csökkentett minőségű változatot adja licencbe harmadik feleknek, az Elsőfokú Bíróság már a fenti 1165. pontban elutasította.
- 1220 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott határozat nem követeli meg, hogy a Microsoft a Windows olyan változatát kínálja, amelyből valamennyi multimédia-fájlt eltávolították, beleértve az operációs rendszer alapvető multimédia-infrastruktúrájához tartozó fájlokat is. Az érintett fájlok pusztán a Windows Media Playert alkotó fájlok, amelyeket műszaki dokumentációjában maga a Microsoft is megkülönböztet a többi fájltól (lásd a fenti 916. és 1164. pontot). Szintén emlékeztetni kell arra, hogy a Windows XP Embedded példája azt mutatja, hogy a Windows Media Playernek az operációs rendszerből való eltávolítása nem árt a rendszer egyéb funkcionálisai egységének (lásd a fenti 1165. pontot).
- 1221 Ezenkívül az 1998 júniusa és 1999 májusa közötti időszakban a Microsoft külön alkalmazásszoftverként kínálta folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszóját, a Windows operációs rendszerre gyakorolt bármilyen hatás nélkül. Mint az a fenti 936. pontban már megállapításra került, a Microsoft a tárgyaláson elismerte, hogy

1999 májusában semmilyen műszaki ok nem gátolta abban, hogy továbbra is ebben a formában bocsássa rendelkezésre multimédia-lejátszóját, azaz a Windows 98 Second Edition operációs rendszerbe való beépítés nélkül.

1222 Harmadsorban, a fenti 1219–1221. pontban foglalt megfontolásokból következik, hogy megalapozatlan a Microsoft azon állítása, amely szerint a megtámadott határozat 6. cikkének a) pontjában előírt korrekciós intézkedés ellentmond önmagának és lehetetlen annak megfelelni. Ez az állítás azon a téves előfeltevésen alapul, hogy a Windowsnak a 6. cikk a) pontjában előírt változata a Microsoft operációs rendszerének csökkentett minőségű változata. Mint azt a Bizottság beadványaiban helyesen előadta, míg nyilvánvaló, hogy a Windows Media Player Windowsból történő eltávolítása esetén az e lejátszó által kínált funkcionálisok az operációs rendszer ilyen változatában nem lesznek elérhetőek, ebből nem következik, hogy ez a változat rosszabb minőségű lenne, vagy hogy más tekintetben kevésbé jól teljesítene, mint az operációs rendszer Windows Media Playerrel árukapcsolt változata. Azt a követelményt, hogy a Microsoft az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszernek a Windows Media Playert nem tartalmazó, „teljesen működőképes” változatát hozza forgalomba (a megtámadott határozat 6. cikkének a) pontja), különösen a megtámadott határozat (1012) preambulumbekzdésében foglalt követelmény fényében kell értelmezni, amely szerint „a Windows árukapcsolás nélküli változata különösen nem lehet alacsonyabb teljesítményű, mint a [Windows Media Playerrel] árukapcsolt változat, figyelembe véve azt, hogy a [Windows Media Player által biztosított] funkcionális – lényegéből adódóan – nem fogja a Windows árukapcsolás nélküli változatának részét képezni”.

1223 Ezt követően az Elsőfokú Bíróság úgy ítéli meg, hogy a megtámadott határozat 6. cikkének a) pontjában előírt korrekciós intézkedés messze nem aránytalan, hanem éppen alkalmas eszközt jelent a szóban forgó visszaélés megszüntetésére, és az azonosított, versennyel összefüggő problémák megoldására, míg a lehető legkisebb kényelmetlenséget okozza a Microsoftnak és üzleti modelljének.

- 1224 Így az intézkedés végrehajtása nem jár semmilyen változással a Microsoft jelenlegi műszaki gyakorlatában, a megtámadott határozat 6. cikkének a) pontjában előírt Windows-változat kifejlesztését leszámítva.
- 1225 A Microsoft különösen továbbra is jogosult az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszert a Windows Media Playerrel együtt forgalmazni. Emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság egyetlen célja, hogy lehetővé tegye a fogyasztók számára a Windows megszerzését a Windows Media Player nélkül.
- 1226 Továbbá, mint azt a Bizottság helyesen megállapítja, a korrekciós intézkedés nem érinti a Microsoft azon lehetőségét, hogy multimédia-lejátszóját forgalmazza, valamint különösen, hogy interneten keresztül letöltésre kínálja.
- 1227 Végül az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a fenti 974. pontban kifejtett okokból a Bizottság helytállóan ítélte úgy, hogy a Microsoft által az egyesült államokbeli egyezség alapján hozott intézkedések nem voltak elegendőek a visszaélés megszüntetéséhez és az azonosított, versennyel összefüggő problémák megoldásához.
- 1228 A fenti megfontolásokból következik, hogy a második jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.
- 1229 A fentiek alapján a megtámadott határozat megsemmisítésére irányuló kereseti kérelmeket el kell utasítani, amennyiben azok a Windows és a Windows Media Player közötti árukapcsolásra vonatkoznak.

D – *A független, végrehajtást felügyelő megbízottról*

1. A megtámadott határozat

- 1230 A megtámadott határozat 4. cikkének első bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Microsoft az ugyanezen határozat 5. és 6. cikkében foglaltak szerint köteles véget vetni a 2. cikkben meghatározott visszaélészerű magatartásnak. A Microsoft továbbá köteles tartózkodni bármiféle, az említett visszaélészerű magatartással azonos vagy azzal egyenértékű hatással járó magatartástól (4. cikk második bekezdése).
- 1231 A megtámadott határozat 5. cikke az interoperabilitásra vonatkozó információnyújtás visszaélészerű megtagadása miatti korrekciós intézkedésként előírja a Microsoft részére a határozat kézbesítésétől számított 120 napon belül az interoperabilitásra vonatkozó információk hozzáférhetővé tételét minden olyan vállalkozás részére, amely munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereket kíván fejleszteni és forgalmazni, valamint – ésszerű és nem diszkriminatív feltételek mellett – annak engedélyezését, hogy e vállalkozások a szóban forgó információkat felhasználják a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek fejlesztéséhez és forgalmazásához. A Microsoft köteles továbbá biztosítani a felfedett interoperabilitásra vonatkozó információk szükség szerinti és haladéktalan frissítését. Végül a megtámadott határozat 5. cikke előírja, hogy a Microsoft e határozat kézbesítésétől számított 120 napon belül köteles olyan értékelési mechanizmust létrehozni, amely lehetővé teszi az érdekelt vállalkozások számára, hogy hatékony módon tájékozódjanak az interoperabilitásra vonatkozó információk köréről és használati feltételeiről.
- 1232 Az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszer és a Windows Media Player visszaélészerű árukapcsolására vonatkozó korrekciós intézkedésként a megtámadott határozat 6. cikke többek között úgy rendelkezik, hogy a Microsoft a határozat kézbesítésétől számított 90 napon belül köteles forgalomba hozni az

ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszernek a Windows Media Playert nem tartalmazó, teljesen működőképes változatát. A Microsoft továbbra is jogosult az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszert a Windows Media Playerrel együtt forgalmazni.

- 1233 A megtámadott határozat 7. cikke továbbá olyan mechanizmus létrehozásáról rendelkezik, amelynek célja, hogy lehetővé tegye a Bizottság számára annak ellenőrzését, hogy a Microsoft tiszteletben tartja a megtámadott határozatot, és amelynek többek között részét képezi egy végrehajtást felügyelő független megbízott kinevezése. A 7. cikk úgy rendelkezik, hogy a Microsoftnak a határozat közzétételétől számított 30 napon belül be kell nyújtania e mechanizmusra vonatkozó javaslatát, és amennyiben a Bizottság úgy találja, hogy a Microsoft által ajánlott mechanizmus nem megfelelő, „határozattal előírhat ilyen mechanizmust.”
- 1234 A megtámadott határozat (1043)–(1048) preambulumbekkezdésében a Bizottság részletesebben leírja az előző pontban említett ellenőrző mechanizmust, és különösen válaszolja az „alapelveket a Microsoft számára [a végrehajtást felügyelő független megbízott kinevezésére vonatkozó javaslatát megfogalmazásához]” (a megtámadott határozat (1044) preambulumbekkezdése).
- 1235 Így a megtámadott határozat (1045) preambulumbekkezdésében a Bizottság rögzíti, hogy a végrehajtást felügyelő független megbízott „elsődleges felelőssége” vélemények adásában áll, mégpedig harmadik fél vagy a Bizottság kérelmére, vagy saját kezdeményezése alapján, arra vonatkozóan, hogy „a Microsoft adott esetben megsértette-e [a megtámadott határozatban előírt kötelezettségeit], vagy bármely más kérdésben, amely [e határozat] hatékony végrehajtása szempontból jelentőséggel bírhat.”
- 1236 A megtámadott határozat (1046) és (1047) preambulumbekkezdésében a Bizottság leírja a végrehajtást felügyelő megbízott feladatát mindkét szóban forgó visszaélést illetően (lásd a lenti 1261. pontot).

1237 A megtámadott határozat (1048) preambulumbekzdésében a Bizottság rögzíti azokat az elveket, amelyeket a Microsoftnak tekintetbe kell vennie a végrehajtást felügyelő megbízottra vonatkozó javaslatában. Először is, a végrehajtást felügyelő megbízottat a Bizottság fogja kinevezni a Microsoft által összeállított személyek listájáról, és a Microsoftnak ki kell dolgoznia egy eljárást, amely lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy kinevezzen egy általa választott, a végrehajtást felügyelő megbízottat, ha a Microsoft által javasolt személyek közül egyiket sem ítéli alkalmasnak a feladatra. Másodsorban a végrehajtást felügyelő megbízottnak a Microsofttól függetlennek kell lennie, és „rendelkezéseket kell hozni annak biztosítására, hogy [a megbízott] vonatkozásában ne álljon fenn, és ne is alakuljon ki összeférhetetlenség”. A végrehajtást felügyelő megbízottnak rendelkeznie kell a feladata ellátásához szükséges képesítéssel, és biztosítani kell számára, hogy szakértőket bízhatson meg egyes pontosan meghatározott feladatok nevében történő elvégzésével. Harmadsorban, rendelkezéseket kell hozni annak biztosítására, hogy a végrehajtást felügyelő megbízott „hozzáférhessen a Microsoft által nyújtott támogatáshoz, a Microsoft információihoz, dokumentumaihoz, helyiségeihez és alkalmazottaihoz, olyan mértékben, amelyet feladata végrehajtása érdekében ésszerűen igényelhet”. Negyedsorban a végrehajtást felügyelő megbízottnak teljes hozzáférést kell biztosítani a releváns Microsoft-termékek forráskódjához. Végül ötödsorban, „a végrehajtást felügyelő megbízott működésének valamennyi költségét, beleértve a végrehajtást felügyelő megbízott tevékenységének méltányos díjazását, a Microsoftnak kell viselnie”.

2. A felek érvei

1238 Microsoft arra hivatkozik, hogy a megtámadott határozat 7. cikkével rá rótt, a végrehajtást felügyelő független megbízott kinevezésére vonatkozó kötelezettség jogsértő, mivel a Bizottság először is nem jogosult a 17. rendelet által ráruházott végrehajtási hatáskört magánszemélyre átruházni, és másodsor, nem jogosult előírni, hogy a Microsoft viselje a megtámadott határozat tiszteletben tartása ellenőrzésének költségeit, beleértve a végrehajtást felügyelő megbízott díjazását.

1239 Előzetes megjegyzésként a Microsoft tagadja, hogy a megtámadott határozat 7. cikkének megsemmisítésére irányuló kereseti kérelme idő előtti lenne. A Bizottság

különösen nem hivatkozhat arra a tényre, hogy külön határozat elfogadásával előírhatott volna ellenőrző mechanizmust, ha a Microsoft javaslatát nem találta volna megfelelőnek, és hogy a Microsoft akkor e határozat megsemmisítését kérhette volna.

1240 Következésként a Microsoft elsősorban azt állítja, a megtámadott határozat (1043)–(1048) preambulumbekzdéséből világosan kiderül, hogy a jelen ügyben a végrehajtást felügyelő megbízottra ruházott hatáskörök vizsgálati és végrehajtási hatásköröket jelentenek, amelyek általában a Bizottságot illetik. Bár a végrehajtást felügyelő megbízott elsődleges feladata a megtámadott határozat tiszteletben tartásáról szóló vélemények adása, a megbízottnak joga van a Microsoft által e határozat tiszteletben tartása érdekében hozott intézkedések kivizsgálására. A Microsoft hangsúlyozza, hogy a megtámadott határozat 1317. lábjegyzete rögzíti, hogy „a végrehajtást felügyelő megbízott ne csak reagáljon, hanem cselekvő szerepet is játsszon annak ellenőrzésében, hogy a Microsoft tiszteletben tartja-e a megtámadott határozat rendelkezéseit”. A megtámadott határozattal tehát a Bizottság a vizsgálati és végrehajtási intézkedések független forrását kívánta létrehozni.

1241 A 17. rendelet 11. és 14. cikke, valamint a Szerződés 81. és 82. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 18–21. cikke szerint a vizsgálati és végrehajtási hatáskörök e szabályokkal összefüggésben kizárólag a Bizottságot és a nemzeti versenyhatóságokat illetik. Egyik rendelet sem hatalmazza fel a Bizottságot e hatáskörök harmadik felekre, még kevésbé magán-személyekre történő átruházására.

1242 Hatásköreinek ilyen átruházásával továbbá a Bizottság megfosztja a Microsoftot az ítélkezési gyakorlatban a védelemhez való joguk biztosítása érdekében a vállalkozások javára elismert garanciáktól.

1243 A válaszban a Microsoft egyértelművé teszi, hogy nincs kifogása a Bizottságnak műszaki kérdésekben tanácsot adó független, a végrehajtást felügyelő megbízott ellen. A Bizottságnak azonban saját szakértőt kellett volna kineveznie e célra.

- 1244 Másodsorban a Microsoft megállapítja, hogy a megtámadott határozat 7. cikke, az (1048) preambulumbekzdés v. pontjával együtt olvasva megköveteli, hogy a Microsoft viselje „a végrehajtást felügyelő megbízott működésének valamennyi költségét, beleértve a végrehajtást felügyelő megbízott tevékenységének méltányos díjazását”. A versenyjogi szabályok alkalmazása során a Bizottság az érintett vállalkozásra a bírságon és a kényszerítő bírságon kívül más pénzbeli kötelezettséget nem róhat ki.
- 1245 A Microsoft előadja, hogy a Bizottság nem hivatkozhat azon hatáskörére, amelynek alapján kötelezheti az érintett vállalkozást a jogsértés befejezésére, annak alapjaként, hogy az érintett vállalkozás kötelezettségévé tegye a végrehajtást felügyelő megbízottal összefüggő költségek viselését. Az ilyen pénzbeli kötelezettség kiszabásához sem a 17. rendelet, sem az 1/2003 rendelet, sem bármilyen más rendelkezés nem biztosít jogalapot.
- 1246 A Bizottság elsődlegesen arra hivatkozik, hogy a Microsoftnak a végrehajtást felügyelő megbízottra vonatkozó érvei nem elfogadhatóak, mivel idő előttek, feltévéseken alapulnak és nem elegendőek ahhoz, hogy megalapozzák a megtámadott határozat 7. cikkének megsemmisítését. E cikk előírja, hogy a Microsoft nyújtson be az ellenőrzési mechanizmusra vonatkozó javaslatot, ugyanakkor a Bizottság határozattal előírhat ilyen mechanizmust, amennyiben úgy találja, hogy a Microsoft által ajánlott mechanizmus nem megfelelő. A megtámadott határozat (1044)–(1048) preambulumbekzdései rögzítik az alapelveket, amelyeket a Microsoftnak javaslata megfogalmazása során tekintetbe kell vennie, azonban ezen elvek nagy részét a megtámadott határozat 7. cikke nem írja elő a Microsoft számára. Így e cikk nem határozza meg a végrehajtást felügyelő független megbízott pontos feladatait, sem díjazásának „forrását”. A Microsoft így szabadon javasolhat a megtámadott határozatban leírná szűkebb cselekvési teret, és eltérő díjazási módot. A Bizottság e javaslatot elutasíthatná és határozattal másként megfogalmazott megbízást írhatna elő. Egy ilyen határozat nem csupán a megtámadott határozat megerősítését jelentené, és megtámadható lenne.

1247 Másodlagosan a Bizottság arra hivatkozik, hogy a Microsoft érvei megalapozatlanok.

1248 Először is a Bizottság előadja, hogy a megtámadott határozat (1044)–(1048) preambulumbekzdéséből nem következik, hogy az EK 81. és 82. cikkben ráruházott vizsgálati és végrehajtási hatásköröket magánszemélyre ruházta át. Az „információgyűjtést” illetően a megtámadott határozat csupán „konszenzusos mechanizmusról” rendelkezik, amely lehetővé teszi számos olyan műszaki kérdés gyors megoldását, amely valószínűleg fel fog merülni a korrekciós intézkedések végrehajtásával összefüggésben. A megtámadott határozat (1048) preambulumbekzdése és 1317. lábjegyzete valóban úgy rendelkezik, hogy a végrehajtást felügyelő független megbízott kérdéseket tehet fel a Microsoftnak, továbbá hozzáférhet dokumentumokhoz és a releváns termékek forráskódjához, de a Microsoftot semmi nem gátolja abban, hogy megbízási javaslatában meghatározza, hogy e kérdések megválaszolását vagy a kért információhoz való hozzáférés biztosítását visszautasíthatja. Ilyen visszautasítás esetén a Bizottság megfontolná, hogy helyénvaló lenne-e az 1/2003 rendelet V. fejezete szerinti eljárás, és így vizsgálati hatásköre alkalmazását illetően megőrizné teljes mérlegelési jogkörét.

1249 Az Elsőfokú Bíróság által írásban feltett kérdésre válaszul a Bizottság kijelentette, a megtámadott határozat 7. cikke a 17. rendelet 3. cikkén alapul, és az e cikk által ráruházott azon hatáskör „kifejeződése”, amely szerint határozatban kötelezheti az érintett vállalkozást a jogsértés megszüntetésére.

1250 Másodsorban a Bizottság azt állítja, hogy a Microsoftra rótt, a végrehajtást felügyelő megbízott díjazásával összefüggő költségek viselésének kötelezettsége egyértelműen nem képezi részét a 17. rendeletben és az 1/2003 rendeletben előírt szankciónak. Ha a megtámadott határozat 7. cikkét úgy kell érteni, hogy az a végrehajtást felügyelő független megbízott díjazását illetően kötelezettséget állapít meg, úgy e kötelezettség jogalapját a 17. rendelet 3. cikkének kell jelentenie. Az e cikk alapján elfogadott határozat tartalmazhat meghatározott cselekmények végrehajtására kötelezést, vagy meghatározott, korábban jogellenesen visszatartott előnyök nyújtására kötelezést,

valamint meghatározott, a Szerződéssel ellentétes cselekmények, magatartások vagy helyzetek folytatásának tilalmát, és e határozat általában költségekkel jár a címzetre nézve. A megtámadott határozat (1044) preambulumbekzdésére hivatkozva a Bizottság megállapítja, hogy a korrekciós intézkedések végrehajtása szükségessé teszi a megtámadott határozat által a Microsoftra rótt kötelezettségek tiszteletben tartásának hatékony ellenőrzését.

3. Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 1251 A Microsoft a megtámadott határozat 7. cikkének megsemmisítését kéri, akként érvelve, hogy a Bizottság vizsgálati és végrehajtási hatásköreinek harmadik félre történő átruházásával túllépte az EK 82. cikk és a 17. rendelet által biztosított hatásköreit. A Microsoft azt állítja, hogy a megtámadott határozat 7. cikkében említetthez hasonló ellenőrző mechanizmusnak egy vállalkozás számára történő előírására, és a jogsértést megállapító határozatban elrendelt korrekciós intézkedések tiszteletben tartásának ellenőrzésére vonatkozó feladata segítésének érdekében a Bizottság által kinevezett harmadik fél díjazásának e vállalkozásra terhelésére nézve a közösségi jog semmiféle jogalapot nem tartalmaz.
- 1252 A Bizottság azt állítja, hogy a megtámadott határozat megsemmisítése iránti kérelem idő előtti, ezért elfogadhatatlan, amennyiben a megtámadott határozat 7. cikke semmilyen kötelezettséget nem ró a Microsoftra, csupán felhívja az ellenőrző mechanizmusra vonatkozó javaslat benyújtására; és mindenesetre e cikk nem foglalja magában a Bizottság hatásköreinek semminemű átruházását. A Bizottság arra hivatkozik, hogy az ellenőrző mechanizmus és a végrehajtást felügyelő független megbízott díjazása Microsoftra való terhelésének alapjául a 17. rendelet 3. cikke szolgál, amely lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy az érintett vállalkozást a megállapított jogsértés megszüntetésére kötelezze.
- 1253 Emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott határozat 7. cikkének jogszerűségét a megtámadott határozat meghozatalának időpontjában fennálló ténybeli és jogi helyzet alapján kell megítélni. Ekkor a 17. rendelet volt még hatályban, míg a helyébe lépő 1/2003 rendelet 2004. május 1-jétől vált alkalmazhatóvá.

1254 Szintén emlékeztetni kell arra, hogy a vizsgálati és végrehajtási hatáskörök, amelyekkel a Bizottság a megtámadott határozat meghozatalának időpontjában rendelkezett, amennyiben ezek a megtámadott határozat 7. cikkének megsemmisítése iránti kérelem szempontjából relevánsak, a 17. rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerinti azon hatásköre, amelynek alapján kötelezheti az érintett vállalkozást a megállapított jogsértés megszüntetésére, az e rendelet 11. cikkében biztosított információkérési hatásköre, az e rendelet 14. cikkében biztosított vizsgálati hatásköre, és az e rendelet 16. cikkében biztosított azon hatásköre, amelynek alapján kényszerítő bírságot szabhat ki a vállalkozásokra annak érdekében, hogy a megállapított jogsértés megszüntetésére kényszerítse azokat.

1255 Először is az Elsőfokú Bíróság elutasítja a Bizottság azon érvét, amely szerint a megtámadott határozat megsemmisítése iránti kérelem idő előtti, amennyiben e cikk pusztán javaslat benyújtására hívja fel a Microsoftot, az ellenőrző mechanizmus létrehozására vonatkozó végleges határozat Bizottság általi meghozatala előtt. Az a tény, hogy a megtámadott határozat 7. cikke javaslat benyújtására való felhívást tartalmaz, nem változtathatja meg e cikk kötelező jellegét, amennyiben az a Bizottság jogsértés megszüntetésének elrendelésére vonatkozó hatáskörének gyakorlását jelenti.

1256 Amikor a Bizottság határozatban megállapítja, hogy egy vállalkozás megsértette az EK 82. cikket, e vállalkozás köteles haladéktalanul megtenni az e rendelkezésnek való megfelelés érdekében szükséges intézkedéseket, még abban az esetben is, ha a Bizottság e határozatban nem ír elő meghatározott intézkedéseket. Ha a határozatban korrekciós intézkedéseket írnak elő, az érintett vállalkozásnak azokat végre kell hajtania – és vállalnia kell a végrehajtásukkal összefüggő valamennyi költséget –, a 17. rendelet 16. cikke alapján kiszabható kényszerítő bírság terhe mellett (lásd az alábbi 1259. pontot).

1257 A megtámadott határozat 7. cikkének megfogalmazásából, és különösen a Microsoft számára megállapított 30 napos határidőből következik, hogy e rendelkezés pontosan ilyen kötelező intézkedést írt elő. Bár az első tervezett intézkedés a 7. cikk második bekezdésében rögzített intézkedés, vagyis az ellenőrző mechanizmus határozattal

történő előírása arra az esetre, ha a Microsoft nem nyújtana be megfelelő javaslatot, ennek ellenére tény, hogy abban az esetben, ha a Microsoft nem tesz eleget javaslat benyújtására vonatkozó kötelezettségének, kényszerítő bírság kiszabását is kockáztatja. Az így elrendelt intézkedés kötelező jellegét nem érintheti a pusztán tény, hogy a Bizottság határozattal előírhat ellenőrző mechanizmust, amennyiben úgy találja, hogy a Microsoft által ajánlott mechanizmus nem megfelelő. Az EK 82. cikk megsértésének megszüntetését célzó határozatban előírt, ilyen meghatározott intézkedés végre nem hajtása a közösségi jog megsértésének külön esetét jelenti, jelen esetben a 17. rendelet 3. cikkének megsértését.

1258 Ezt az értékelést nem érvényteleníti a Bizottság azon érve, amely szerint a Microsoft benyújthatott volna eltérő javaslatot, amely jobban megfelel az arról alkotott álláspontjának, hogy a Bizottság mit jogosult számára előírni. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely jogi aktus rendelkező része elválaszthatatlan az indokolásától, és szükség esetén azoknak az indokoknak a figyelembevételével kell értelmezni, amelyek az elfogadásához vezettek (a Bíróság C-355/95. P. sz., TWD kontra Bizottság ügyben 1997. május 15-én hozott ítéletének [EBHT 1997., I-2549. o.] 21. pontja; a Bíróság C-91/01. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-4355. o.] 49. pontja; és az Elsőfokú Bíróság T-137/02. sz., Pollmeier Malchow kontra Bizottság ügyben 2004. október 14-én hozott ítéletének [EBHT 2004., II-3541. o.] 60. pontja).

1259 Az Elsőfokú Bíróság véleménye szerint a Bizottság által a végrehajtást felügyelő megbízottnak szánt, az alábbi 1261. pontban összefoglalt szerepre, valamint a 17. rendelet 3. és 16. cikkében a Bizottságra ruházott hatáskörökre tekintettel, a megtámadott határozat 7. cikke azzal a következménnyel jár, hogy a Microsoft, ha az előírt 30 napos határidőn belül nem nyújtana be különösen a határozat (1045)–(1048) preambulumbekzdésében leírt elvekkel összhangban álló javaslatot, megszegné a megtámadott határozatot, és a 17. rendelet 16. cikke szerinti kényszerítő bírság kiszabását kockáztatná. Ebből következik, hogy a megtámadott határozat 7. cikke közvetlen hatással volt Microsoft jogi helyzetére, és hogy az e rendelkezés megsemmisítésére irányuló kérelem nem tekinthető idő előttinek vagy spekulatívnak, mint azt a Bizottság állítja.

1260 Következésként az Elsőfokú Bíróság szükségesnek ítéli annak vizsgálatát, hogy a 17. rendelet biztosít-e jogalapot a megtámadott határozat 7. cikke számára, vagy, mint azt a Microsoft állítja, a Bizottság túllépte vizsgálati és végrehajtási hatásköreit, amennyiben kötelezte a Microsoftot a szóban forgó szereppel és hatáskörökkel felruházott végrehajtást felügyelő független megbízott kinevezésének elfogadására.

1261 A megtámadott határozat (1043)–(1048) preambulumbekzdéséből következik, hogy a végrehajtást felügyelő független megbízott feladata különösen a következő funkciókat foglalja magában:

- „elsődleges felelőssége” vélemények adása arra vonatkozóan, hogy a Microsoft adott esetben megsértette-e a megtámadott határozatban előírt kötelezettségeit (ideértve a korrekciós intézkedések helyes végrehajtására vonatkozó kötelezettség tiszteletben tartását);
- e véleményeket a végrehajtást felügyelő megbízott harmadik fél vagy a Bizottság kérelmére, vagy saját kezdeményezése alapján nyújtja;
- e tekintetben a végrehajtást felügyelő megbízottnak nem csak reagálnia kell, hanem cselekvő szerepet is kell játszania annak ellenőrzésében, hogy a Microsoft tiszteletben tartja-e a megtámadott határozat rendelkezéseit (a megtámadott határozat 1317. l.ábjegyzete);
- az interoperabilitásra vonatkozó információnyújtás visszaélésszerű megtagadását illetően a végrehajtást felügyelő megbízottnak értékelnie kell, hogy a Microsoft által hozzáférhetővé tett információk teljes körűek és pontosak-e, hogy a specifikációk hozzáférhetővé tételének feltételei ésszerűek és nem diszkriminatívak-e, valamint az információk szükség szerinti felfedésére haladéktalanul sor kerül-e;

- a visszaélésszerű árukapcsolást illetően a végrehajtást felügyelő megbízottnak tanácsokat kell adnia a Bizottság részére arra vonatkozóan, hogy a harmadik felek panaszai a megtámadott határozat Microsoft általi tiszteletben tartására vonatkozóan műszaki szempontból megalapozottak-e, és különösen, hogy a Windows Media Player nélküli Windows-változat alacsonyabb teljesítményű-e, mint a Windows bármilyen árukapcsolásos változata, amelyet a Microsoft továbbra is forgalmaz. A végrehajtást felügyelő megbízottnak továbbá arra vonatkozóan is tanácsot kell adnia, hogy a Microsoft akadályozza-e versenytárs multimédia-lejátszók teljesítményét a Windows API-k szelektív, nem megfelelő vagy nem megfelelő időben történő felfedésével.

¹²⁶² A megtámadott határozat (1048) preambulumbekzdésében a Bizottság leírja azokat az elveket, amelyeket a Microsoftnak figyelembe kell vennie a független, a végrehajtást felügyelő megbízottra vonatkozó, a határozat 7. cikke szerinti javaslatában. Ezek az elvek különösen a következők:

- i. a végrehajtást felügyelő megbízottat a Bizottság fogja kinevezni a Microsoft által összeállított személyek listájáról;
- ii. a végrehajtást felügyelő megbízottnak a Microsofttól függetlennek kell lennie, és rendelkezéseket kell hozni annak biztosítására, hogy vonatkozásában ne álljon fenn, és ne is alakuljon ki összeférhetetlenség; rendelkeznie kell a feladata ellátásához szükséges képesítéssel, és biztosítani kell számára, hogy szakértőket bízhatson meg egyes pontosan meghatározott feladatok nevében történő elvégzésével;
- iii. rendelkezéseket kell hozni annak biztosítására, hogy a végrehajtást felügyelő megbízott hozzáférhessen a Microsoft által nyújtott támogatáshoz, a Microsoft információihoz, dokumentumaihoz, helyiségeihez és alkalmazottaihoz, olyan mértékben, amelyet feladata végrehajtása érdekében ésszerűen igényelhet;

- iv. a végrehajtást felügyelő megbízottnak teljes hozzáférést kell biztosítani a releváns Microsoft-termékek forráskódjához (a felfedendő specifikációk pontosságára és teljességére vonatkozó bármely vitát csak a műszaki információnak a Microsoft termékei forráskódjával való összevetésével lehet eldönteni);

- v. a végrehajtást felügyelő megbízott működésének valamennyi költségét, beleértve a végrehajtást felügyelő megbízott tevékenységének méltányos díjazását, a Microsoftnak kell viselnie.

¹²⁶³ E leírásból egyértelműen megállapítható, hogy a Bizottság a végrehajtást felügyelő független megbízott szerepét úgy képzei el, hogy az értékeli és ellenőrzi a korrekciós intézkedések végrehajtását, és ennek során hozzáféréssel rendelkezik az előző pont iii. és iv. alpontjaiban meghatározott forrásokhoz, függetlenül, sőt, saját kezdeményezése alapján járva el.

¹²⁶⁴ A Bizottság beadványaiban kifejezetten elismeri, hogy nem jogosult átruházni a 17. rendelettel ráruházott vizsgálati és végrehajtási hatásköröket. Vitatja azonban, hogy a megtámadott határozatban előírt ellenőrző mechanizmus ilyen hatáskör-átruházással járna.

¹²⁶⁵ Másrészt viszont, mint azt a Microsoft elismeri, a Bizottság jogosult a jogsértést megállapító határozatban elrendelt korrekciós intézkedések érintett vállalkozás általi végrehajtásának ellenőrzésére, valamint annak biztosítására, hogy a jogsértés versenyellenes hatásainak megszüntetése érdekében szükséges egyéb intézkedéseket teljes mértékben és haladéktalanul végrehajtsák. E célból jogosult a 17. rendelet 14. cikkében biztosított vizsgálati hatásköreivel élni, és szükség esetén, többek között műszaki kérdések megoldására, külső szakértőt igénybe venni.

- 1266 Az sem vitatható, hogy amennyiben a Bizottság úgy dönt, külső szakértő segítségét veszi igénybe, e szakértőnek átadhat bármely olyan információt vagy dokumentumot, amelyet a 17. rendelet 14. cikke szerinti vizsgálati hatásköre gyakorlása során bekérhet.
- 1267 A 17. rendelet 11. cikkének (4) bekezdése és 14. cikkének (3) bekezdése szerint a vállalkozásoknak meg kell adniuk a Bizottság által kért információt, és alá kell vetniük magukat a Bizottság által elrendelt vizsgálatoknak. Az ilyen kérések és vizsgálatok azonban szükség esetén a közösségi bíróságok általi végzett bírósági felülvizsgálat alá tartoznak.
- 1268 Az Elsőfokú Bíróság véleménye szerint a megtámadott határozat 7. cikkében hivatkozott, és különösen a megtámadott határozat (1048) preambulumbekézdésének iii. és iv. pontjában leírt funkciókkal felruházott végrehajtást felügyelő független megbízott kinevezését magában foglaló ellenőrző mechanizmus létrehozásával a Bizottság messze túllépett azon a helyzeten, amikor saját külső szakértőt nevez ki, hogy az tanácsokkal lássa el a megtámadott határozat 4., 5. és 6. cikkében előírt korrekciós intézkedések végrehajtásának vizsgálatát során.
- 1269 A megtámadott határozat 7. cikkével a Bizottság tulajdonképpen olyan megbízott kinevezését írja elő, aki feladatainak ellátása során nem csak a Microsofttól, de magától a Bizottságtól is független, amennyiben hatáskörei gyakorlása során saját kezdeményezése, vagy harmadik fél kérelme alapján kell eljárnia. Mint azt a Bizottság a megtámadott határozat (1043) preambulumbekézdésében megállapítja, ez a követelmény túlterjed az arra vonatkozó egyszerű kötelezettségen, hogy a megbízott jelentést tegyen a Bizottságnak a Microsoft magatartásáról.
- 1270 A végrehajtást felügyelő független megbízottnak szánt szerep továbbá nem korlátozódik arra, hogy kérdéseket tegyen fel a Microsoftnak és a válaszokat jelentse a Bizottságnak, illetve a korrekciós intézkedések végrehajtásával összefüggő tanácsokat

adjon. A Microsoftra rótt azon kötelezettséget illetően, hogy a végrehajtást felügyelő megbízottnak, a Bizottságtól függetlenül, hozzáférést biztosítson információihoz, dokumentumaihoz, helyiségeihez és alkalmazottaihoz, valamint releváns termékei forráskódjához, az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy a végrehajtást felügyelő megbízottnak a Microsoft korrekciós intézkedésekkel összefüggő tevékenységének ellenőrzésében való folyamatos közbenjárására nincs megállapítva határidő. A megtámadott határozat (1002) preambulumbekkezdéséből továbbá világosan kiderül, hogy a Bizottság véleménye szerint az interoperabilitásra vonatkozó információk felfedésére vonatkozó kötelezettségét „előremutató módon” kell alkalmazni a Microsoft termékeinek jövődöbeli generációira.

- 1271 A fentiekből következik, hogy a Bizottságnak a 17. rendelet 3. cikke által biztosított hatáskörei gyakorlása során nincs joga arra kötelezni a Microsoftot, hogy olyan hatásköröket biztosítson egy végrehajtást felügyelő független megbízott számára, amelyekkel maga a Bizottság nem jogosult harmadik felet felruházni. Ennek következtében a megtámadott határozat 7. cikkének második albekezdése nem rendelkezik jogalappal, különösen a tekintetben, amennyiben olyan vizsgálati és végrehajtási hatásköröknek a végrehajtást felügyelő megbízottra történő átruházását foglalja magában, amelyeket a 17. rendelet alapján egyedül a Bizottság jogosult gyakorolni.
- 1272 Ezenkívül, ha a Bizottság szándéka, mint azt állítja is, tisztán megegyezésen alapuló mechanizmus létrehozására irányult, ilyen mechanizmust nem lett volna szükséges a megtámadott határozat 7. cikkében előírni.
- 1273 Végül, a Bizottság túllépi hatáskörét, amennyiben a megtámadott határozat 7. cikke, e határozat (1048) preambulumbekkezdésének v. pontjával együtt olvasva, a Microsoftot teszi felelőssé a végrehajtást felügyelő megbízott kinevezésével összefüggő valamennyi költség viselését illetően, beleértve a díjazását és a feladata ellátásával összefüggő kiadásokat.
- 1274 Nincs olyan rendelkezés a 17. rendeletben, amely felhatalmazná a Bizottságot arra, hogy egy vállalkozást azon költségek viselésére kötelezzen, amelyek a Bizottságnál merülnek fel a korrekciós intézkedések végrehajtásának ellenőrzése során.

- 1275 A közösségi versenyjogi szabályok alkalmazásáért felelős hatóságként a Bizottság feladata a jogsértést megállapító határozatok végrehajtásának független, objektív és pártatlan módon történő követése. E tekintetben fennálló felelősségével összeegyeztethetetlen lenne, ha a közösségi jog hatékony érvényesítése a határozat címzettjének a költségek viselésére való készségétől vagy képességétől függne, vagy ez utóbbiak azt befolyásolnák.
- 1276 Az ítélkezési gyakorlatból megállapítható továbbá, hogy a Bizottság nem rendelkezik korlátlan mérlegelési jogkörrel a vállalkozásokra a jogsértés megszüntetése érdekében kiszabandó korrekciós intézkedések megállapítása során. A 17. rendelet 3. cikkének alkalmazása keretében az arányosság elve megköveteli, hogy a vállalkozásra a jogsértés megszüntetése érdekében rótt teher ne terjedjen túl azon a mértéken, amely megfelelő és szükséges a követett cél eléréséhez, azaz a megsértett szabályok tiszteletben tartásának helyreállításához (a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-ügyben hozott ítélet 93. pontja).
- 1277 Amennyiben a Bizottság nem rendelkezik hatáskörrel a 17. rendelet 3. cikke szerinti, az EK 82. cikket megsértő vállalkozás számára olyan korrekciós intézkedéseket – beleértve az ezekkel összefüggő költségeket – előíró határozatot hozni, amelyek túlterjednek a megfelelő és szükséges mértéken, még kevésbé rendelkezik hatáskörrel arra, hogy e vállalkozásra terhelje azokat a költségeket, amelyeket a Bizottságnak kell viselnie saját vizsgálati és végrehajtási feladatai ellátása során.
- 1278 A fenti megfontolásokból következik, hogy a megtámadott határozat 7. cikke nem rendelkezik jogalappal a 17. rendeletben, és így túllépi a Bizottság 17. rendelet alapján fennálló vizsgálati és végrehajtási hatásköreit, amennyiben elrendeli, hogy a Microsoft nyújtson be olyan mechanizmus létrehozására irányuló javaslatot, amely tartalmazza egy végrehajtást felügyelő független megbízott kijelölését, aki a Bizottságtól függetlenül jogosult hozzáférni a Microsoft által nyújtott támogatáshoz, a Microsoft információihoz, dokumentumaihoz, helyiségeihez és alkalmazottaihoz, valamint a

Microsoft releváns termékeinek forráskódjához, és úgy rendelkezik, hogy a végrehajtást felügyelő megbízott kinevezésével kapcsolatos valamennyi költséget – beleértve annak díjazását is – a Microsoft viseli. Következésképpen a Bizottság nem tarthatja fenn magának a jogot, hogy határozattal írjon elő ilyen mechanizmust, amennyiben úgy találja, hogy a Microsoft által ajánlott mechanizmus nem megfelelő.

1279 A fentiekből következik, hogy a megtámadott határozat 7. cikkét az előző pontban leírt terjedelemben meg kell semmisíteni.

II – A bíróság megsemmisítésére, illetve összegének csökkentésére irányuló kereseti kérelmekről

A – A megtámadott határozat

1280 A megtámadott határozatban megállapított két típusú visszaélésre a Bizottság egységes bíróságot szab ki 497 196 304 euró összegben (a megtámadott határozat 3. cikke).

1281 A bíróság kérdését a Bizottság a megtámadott határozat (1054)–(1080) preambulumbekezdésében vizsgálja.

1282 Elsőként a Bizottság kijelenti, hogy a 17. rendelet 15. cikke (2) bekezdésének rendelkezéseit vette figyelembe (a megtámadott határozat (1054) preambulumbekezdése), és emlékeztet arra, hogy a bíróság megállapítása során tekintetbe kell vennie a jogsértés súlyát és időtartamát, valamint a súlyosító és enyhítő körülményeket (a megtámadott határozat (1055) preambulumbekezdése).

- 1283 Másodsorban a Bizottság elutasítja a Microsoft által a közigazgatási eljárás során annak alátámasztására előadott érveket, hogy a jelen ügyben ne szabjon ki bírságot (a megtámadott határozat (1056)–(1058) preambulumbekendése).
- 1284 Először is, a Bizottság kijelenti, a megtámadott határozatban a jogilag megkövetelt módon bizonyította, hogy a Microsoft szándékosan, vagy legalábbis gondatlanságból, megsértette az EK 82. cikket és az EGT-Megállapodás 54. cikkét (a megtámadott határozat (1057) preambulumbekendése). Másodsorban, a Bizottság tagadja, hogy „új jogi szabályt” vezetett volna be, és megállapítja, a Microsoftnak tisztában kellett volna lennie azzal, hogy megsérti e rendelkezéseket (uo.). Harmadsorban, elutasítja a Microsoft azon érvét, amely szerint a visszaélészerű árukapcsolás nem kezdődhetett 1999-ben, mivel bizonyos multimédia-funkcionalitás már 1992-ben be lett építve a Windowsba (uo.).
- 1285 Harmadsorban a Bizottság megmagyarázza, hogyan számította ki a bírságot (a megtámadott határozat (1059)–(1079) preambulumbekendése).
- 1286 A Bizottság először a bírságnak a jogsértés súlya és időtartama alapján kiszámított alapösszegét határozta meg (a megtámadott határozat (1059)–(1078) preambulumbekendése).
- 1287 A Bizottság megállapítja, hogy a jogsértés súlyának értékeléséhez figyelembe kell vennie a jogsértés jellegét, a piacra gyakorolt hatását és az érintett földrajzi piac méretét (a megtámadott határozat (1060) preambulumbekendése).

1288 Ami a jogsértés jellegét illeti, a Bizottság a megtámadott határozat (1061)–(1068) preambulumbekkezdésében felhívja a figyelmet a következő tényezőkre:

- a Bíróság számos alkalommal megállapította, hogy az információközlés erőfölényben lévő vállalkozások általi megtagadása, valamint az ilyen vállalkozások által érvényesített árukapcsolás jogellenes;
- a Microsoft több, mint 90%-os piaci részesedésével erőfölénnyel rendelkezik az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán;
- e piacot, valamint a megtámadott határozatban azonosított további két piacot jelentős közvetlen és közvetett hálózati hatások léte jellemzi;
- ilyen körülmények között a Microsoft erőfölényének más piacokra való kiterjesztésére irányuló stratégiát alkalmazott, amely két külön visszaélést valósít meg;
- ami az információk átadásának visszaélésszerű megtagadását illeti, a Microsoft olyan általános magatartássorozatot valósított meg, amely az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszere és a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszere közötti számos privilegizált kapcsolat létrehozására és saját előnyére történő kihasználására irányult, és amely az információnyújtás korábbi magasabb szintjétől való eltérést jelentett;
- e visszaélésszerű gyakorlat lehetővé teszi a Microsoft számára, hogy kiterjessze erőfölényét a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacára, amely „jelentős értékkel” rendelkezik;

- e piac Microsoft általi meghódítása valószínűleg más hátrányos hatással is jár a versenyre nézve;

- ami a visszaélészerű árukapcsolást illeti, ez biztosítja, hogy a Microsoft ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerének széleskörű elterjedtségében a Windows Media Player is osztozik, amely elrettentő tényezőt jelent az OEM-ek számára arra vonatkozóan, hogy harmadik gyártók multimédia-lejátszóit az ügyfélszámítógépekre előre telepítsék, és árt a versenynek a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók piacán;

- e visszaélészerű gyakorlat továbbá jelentős hatással jár a versenyre az interneten keresztüli tartalomszolgáltatás és a multimédiaszoftver-ipar területén;

- végül, a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók piacán fennálló erőfölény stratégiai átjárót jelenthet számos – köztük néhány rendkívül nyereséges – kapcsolódó piacchoz.

¹²⁸⁹ A fenti pontban említett tényezők fényében a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy a jogsértést – jellegét tekintve – „különösen súlyosnak” kell tekinteni (a megtámadott határozat (1068) preambulumbekzdése).

¹²⁹⁰ Ami a jogsértés piacra gyakorolt hatását illeti, a Bizottság megállapítja, hogy „a Microsoft által tanúsított, kizáró célzatú, erőfölényének más piacokra való kiterjesztésére irányuló magatartássorozat jelentős hatással jár a munkacsoportszervekhez való operációs rendszerek és a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók piacán” (a megtámadott határozat (1069) preambulumbekzdése).

1291 A Bizottság e megállapítást a következő tényezőkre alapítja:

- az interoperabilitásra vonatkozó információk átadásának visszaélészerű megtagadása már lehetővé tette a Microsoft számára, hogy erőfölényre tegyen szert a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán, és fennáll a kockázata, hogy e piacon megszűnik a verseny (a megtámadott határozat (1070) preambulumbekzdése);
- a visszaélészerű árukapcsolás már lehetővé tette a Microsoftnak, hogy vezető szerepre tegyen szert a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók piacán, és a megtámadott határozatban megvizsgált bizonyítékok azt mutatják, hogy „lehet, hogy a piac már átrendeződőben van a [Windows Media Player] javára” (a megtámadott határozat (1071) preambulumbekzdése).

1292 Ami az érintett földrajzi piac méretét illeti, a Bizottság kijelenti, hogy a megtámadott határozatban azonosított három piac az EGT egészét lefedi (a megtámadott határozat (1073) preambulumbekzdése).

1293 A megtámadott határozat (1074) preambulumbekzdésében a Bizottság a fenti elemzésből azt a következtetést vonja le, hogy a Microsoft az EK 82. cikk és az EGT-Megállapodás 54. cikkének különösen súlyos megsértését követte el, amelyre vonatkozóan a valószínű bírság 20 millió euró fölött lesz. A következő preambulumbekzdésben a Bizottság a súlyára tekintettel kezdeti összegként 165 732 101 eurót határoz meg, amely a bírság alapösszegének kiindulópontja (a továbbiakban: kiindulási összeg).

1294 A megtámadott határozat (1076) preambulumbekzdésében a Bizottság kijelenti, hogy a Microsoftra gyakorolt kellő elrettentő hatás biztosítása érdekében, és a vállalkozás jelentős gazdasági erejének fényében a kiindulási összeget meg kell kétszerezni, így a bírság összege ebben a szakaszban 331 464 203 eurót tesz ki.

- 1295 A jogsértés időtartamát illetően továbbá a Bizottság kijelenti, hogy az információszolgáltatás visszaélésszerű megtagadása 1998 októberében kezdődött, és még nem ért véget, míg a visszaélésszerű árukapcsolás 1999 májusában kezdődött, és még nem ért véget (a megtámadott határozat (1077) preambulumbekendése). A Bizottság arra a következtetésre jut, hogy a Microsoft által elkövetett jogsértés teljes időtartama tehát öt évet és öt hónapot tesz ki, amely hosszú időtartamú jogsértésnek felel meg (uo.). A Bizottság ezért 50%-kal növeli az előző pontban megállapított összeget, és így a bírság alapösszegét 497 196 304 euróban állapítja meg (a megtámadott határozat (1078) preambulumbekendése).
- 1296 Másodszor, a Bizottság véleménye szerint nincsenek a jelen ügyben tekintetbe veendő súlyosító vagy enyhítő körülmények (a megtámadott határozat (1079) preambulumbekendése). A bírság végső összegét így 497 196 304 euróban állapítja meg (a megtámadott határozat (1080) preambulumbekendése).

B – *A felek érvei*

- 1297 A Microsoft elsődlegesen arra hivatkozik, hogy a megtámadott határozat 3. cikkében kirótt bírság az EK 82. cikk megsértésének hiányában teljes mértékben megalapozatlan.
- 1298 Másodlagosan a Microsoft előadja, hogy a bírság túlzott és aránytalan, és ezért meg kell semmisíteni, vagy összegét jelentősen csökkenteni kell.
- 1299 Elsőként a Microsoft azt állítja, hogy bírság kiszabása nem indokolt, ha a neki felrótt jogsértések „újszerű jogértelmezésből” következnek. Ezen állítása alátámasztásaként a Microsoft a Bizottság által versenyjogi ügyekben kiadott sajtóközlemények kivonataira hivatkozik (2001. április 20-i sajtóközlemény, IP/01/584, és 2004. június 2-i

sajtóközlemény, IP/04/705), valamint a Bizottság azon gyakorlatára, hogy nem szab ki bírságot újszerű vagy összetett kérdéseket felvető ügyekben. Egyes ügyekben továbbá a Bizottság csupán jelképes bírságot szabott ki, mivel az érintett vállalkozások korábbi határozathozatali gyakorlatából nem következethették volna ki könnyen, hogy magatartásuk sérti a versenyjogi szabályokat.

1300 A Microsoft azt állítja, hogy a Bizottság által a jelen ügyben alkalmazott elvek az ítélkezési gyakorlattól való jelentős eltérést jelentenek, és „a Bizottság elméleteinek az elmúlt öt évben az ügy előrehaladta során bekövetkezett jelentős változásának” eredményei.

1301 Így azt a visszaélészerű magatartást illetően, amely az interoperabilitásra vonatkozó információk versenytársak részére történő átadásának és felhasználása engedélyezésének megtagadásában állt, a Microsoft azt állítja, hogy a Bizottság soha nem határozta meg pontosan az érintett információkat. A Microsoft megismétli, hogy a Sun nem azt kérte, adja licencbe szellemi tulajdonjogait a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek fejlesztésében való felhasználásra az EGT-ben. Végül, a Bizottság álláspontja előzmények nélküli, amennyiben arra kötelezi a Microsoftot, hogy értékes szellemi tulajdonjogokat adjon licencbe a szerverekhez való Windows operációs rendszerekkel közvetlenül versengő termékek fejlesztésének megkönnyítése érdekében. Ezen okokból a Microsoft alapos okkal gondolhatta, hogy a jelen ügyben nem állnak fenn a Bíróság által megkövetelt rendkívüli körülmények.

1302 Ezenkívül, azt a visszaélészerű magatartást illetően, amely abban nyilvánult meg, hogy a Microsoft az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszer hozzáférhetőségét a Windows Media Player szoftver egyidejű megvásárlásától tette függővé, a Microsoft mindenekelőtt megállapítja, hogy a Bizottság árukapcsolásra

vonatkozó elméletét még csak nem is említette első kifogásközlésében. Ezt követően a Microsoft előadja, hogy ez az első alkalom, amikor a Bizottság úgy találta, hogy valamely termék „javított” funkcionális – jelen esetben a folyamatos vételre való képességet tartalmazó multimédia-funkcionális – beépítésével való fejlesztése e terméknek e funkcionáltságot nem tartalmazó változatának azonos áron történő egyidejű forgalmazása nélkül az EK 82. cikk megsértését jelentheti.

1303 Másodsorban a Microsoft azt állítja, hogy a bírság összege túlzott. Ezen állítása alátámasztásaként érvek három csoportjára hivatkozik.

1304 Először, azt állítja, hogy a bírság kiindulási összege nem indokolt. Mindenekelőtt ennek az összegnek 165 732 101 euróban történő megállapításának módja önkényes és nem megfelelően indokolt. Ezt követően a felperes vitatja a Bizottság azon állítását, hogy a jogsértés „különösen súlyos”. A Bizottságnak több mint öt évbe telt, amíg arra a következtetésre jutott, hogy a szóban forgó magatartás kifogásolható, és még több időbe telt a megfelelő korrekciós intézkedések meghatározása. Végül, a Microsoft arra hivatkozik, hogy nem állt módjában előre látni, hogy magatartása a versenyjogi szabályok megsértésének, azt pedig még kevésbé, hogy e szabályok „különösen súlyos” megsértésének tekinthető.

1305 Válaszában a Microsoft vitatja a Bizottság azon állítását, hogy a jogsértések jelentős hatást gyakorolnak az érintett piacokra.

1306 Szintén a válaszban a Microsoft arra hivatkozik, hogy a Bizottság nem csak a „jogsértésekkel érintett [...] termékeket” vette figyelembe a kiindulási összeg meghatározása során, hanem a Microsoft által a szerverekhez való operációs rendszerek piacán általában elért forgalmat vette alapul. Valójában a felperes e rendszerekből származó bevételeinek kevesebb mint egy negyede tulajdonítható a Bizottság által meghatározott értelemben vett munkacsoportszerverekhez való operációs rendszereknek.

1307 Másodszor a Microsoft azt állítja, hogy a Bizottság helytelenül járt el, amikor megkét-szerezte a kiindulási összeget a Microsoft „jelentős gazdasági erejére” és az elret-tentő hatás biztosításának szükségességére tekintettel. A Bizottság nem állítja, hogy a Microsoft vonakodott volna jogszerű magatartást tanúsítani, épp ellenkezőleg, Monti úr – aki akkoriban a Bizottság versenypolitikáért felelős tagja volt, – elismerően nyilatkozott a Microsoftnak a békés megállapodás elérése érdekében a jelen esetben tett erőfeszítéseiről és csapata tagjainak professzionalizmusáról. A Bizottság nem hivatkozhat továbbá más vállalkozások hasonló jogsértések elkövetésétől való vissza-tartásának szükségességére sem. Végül, a bírság kiindulási összege a Microsoft világ-méretű forgalmán és nyereségén alapul, és ugyanezeket a számokat használják fel az elrettentő hatás érdekében alkalmazott szorzó indokolásához (a megtámadott hatá-rozat 1342. lábjegyzete), amely „ugyanazon tényező kétszeri figyelembe vételének” minősül. A megtámadott határozat 1342. lábjegyzetében említett további tényezők nem indokolják a kiindulási összeg megkét-szerezését.

1308 Harmadszor, a Microsoft azt állítja, hogy túlzott a bírság kiindulási összege kétsze-resének 50%-kal történő emelése a jogsértés időtartama miatt. Először is, a Bizottság nem vette figyelembe azokat az intézkedéseket, amelyeket a Microsoft a Bizottság által tárgyalásaik során és a kifogásközléseiben felvetett problémák megoldása érde-kében tett, sem a Microsoft által az egyesült államokbeli egyezség keretében vállalt kötelezettségeket. Ezt követően a Microsoft előadja, hogy a Bizottság nem vette tekintetbe a közigazgatási eljárás időtartamát, az pedig nem kifogásolható, hogy a Microsoft megpróbált egyezségekre jutni a Bizottsággal. A Microsoft hozzáteszi, hogy nem szüntethette volna meg az állítólagos jogsértéseket korábban, mivel „a Bizottság elméletei jelentősen változtak hat év során”.

1309 A Bizottság véleménye szerint a Microsoft fő érvelését el kell utasítani, mivel ez utóbbi nem támasztotta alá, hogy a Bizottság tévedett volna annak megállapítását illetően, hogy a Microsoft megsértette az EK 82. cikket.

1310 A Bizottság szintén vitatja a Microsoft által másodlagosan előadott érvet.

1311 Elsődlegesen a Bizottság fenntartja, hogy a bírság indokolt.

1312 Először is, úgy érvel, hogy nem alkalmazott semmilyen új jogi szabályt a jelen ügyben.

1313 Így az információszolgáltatás visszaélésszerű megtagadását illetően a Bizottság tekintetbe vette azt a lehetőséget, hogy „[szellemi tulajdonjogokról] is szó van”. Következésképpen a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-ügyben hozotthoz hasonló ítéletekre való hivatkozással a megtámadott határozat jelentős részét annak bizonyításának szentelte, hogy rendkívüli körülmények között a szellemi tulajdonjogok licencbe adásának megtagadása jelenthet erőfölénnyel való visszaélést. Ezenkívül, mivel a 91/250 irányelv preambulumbekzdéseiben kifejezetten szerepel, hogy az interoperabilitásra vonatkozó információk visszatartása az erőfölénnyel való visszaélésnek minősülhet, a Microsoft nem hivatkozhat komolyan arra, hogy nem volt tisztában azzal, hogy megsérti az EK 82. cikket.

1314 A Bizottság emlékeztet arra, hogy már korábban cáfolta a Microsoftnak a Sun kérése terjedelmére vonatkozó érveit, és megállapította, hogy az ítélkezési gyakorlat nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a szerzői jog jogosultjának termékei versenyezni fognak a licencbe vevő jövőbeli termékeivel. A viszonzásban a Bizottság továbbá előadja, hogy már az első kifogásközlés időpontjában azonosított „meghatározott mennyiségű, a Microsoft által jogellenesen visszatartott információt”, és megismétli, a Microsoft tisztában volt azzal, hogy versenytársaitól megtagadta a megtámadott határozatban említett interoperabilitásra vonatkozó információkhoz való hozzáférést.

1315 A visszaélésszerű árukapsolást illetően a Bizottság elismeri, hogy a jelen ügy eltérhet a korábbi árukapsolósos ügyektől annyiban, hogy a megtámadott határozatban vizsgálta e magatartás tényleges hatásait. Azonban nem vonható le az a következtetés,

hogy a Bizottság új elméletet alkotott, megállapításai közismert jogi és gazdasági elveken alapulnak.

1316 Másodsorban, a Bizottság előadja, hogy a Microsoft, jelentős pénzügyi és jogi erőforrásaira tekintettel képes volt előre megjósolni, hogy az egyik piacon fennálló erőfölényét a másik piac meghódítására való felhasználására irányuló magatartása visszaélésszerűnek fog minősülni. A közösségi bíróságok továbbá következetesen elutasították azt az érvet, amely szerint nem kell bírságot kiszabni, ha az érintett vállalkozás nem lehetett tisztában azzal, hogy megsérti a versenyjogi szabályokat. Végül, a Microsoft nem hivatkozhat arra a tényre, hogy a Bizottság más ügyben nem szabott ki bírságot az érintett vállalkozásra.

1317 Másodsorban, a Bizottság azt állítja, hogy a bírság nem túlzott, és rámutat arra, hogy az a Microsoft 2003. június 30-ával záruló üzleti évben elért világméretű forgalmának mindössze 1,62%-át teszi ki.

1318 Először is, a Bizottság a bírság összegének meghatározását illetően mérlegelési jogkörrel rendelkezik, és nem köteles meghatározott matematikai képleteket alkalmazni. Indokolási kötelezettsége nem követeli meg, hogy határozatában számszerűleg jelölje meg a bírság kiszámításához felhasznált tényezőket. A 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatással (HL 1998. C 9., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 171. o., a továbbiakban: bírság-kiszabási iránymutatás) összhangban a jogsértés súlyát a jogsértés jellegének, piacra gyakorolt hatásának és az érintett földrajzi piac méretének fényében értékelte.

- 1319 A Bizottság a bírság kiindulási összegét nem a Microsoft világméretű forgalma alapján állapította meg, hanem az EGT területén az ügyfélszámítógépekhez és munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán elért forgalma alapján. Az ellenkérelem 217. lábjegyzetében a Bizottság kijelenti, hogy a kiindulási pont e forgalom 7,5%-át képviseli. A Bizottság arra a következtetésre jut, hogy a Microsoft azon állítása, amely szerint ugyanazon tényező kétszeri figyelembe vételéről van szó, nem megalapozott. A Microsoft azon állítására válaszul, amely szerint a szerverekhez való operációs rendszerek piacán általában elért forgalmát vette számításba, a Bizottság kijelenti, hogy a Microsoft által a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerekre vonatkozó információkérésre válaszul közölt adatokra támaszkodott. A Bizottság itt a Microsoft által 2004. március 9-én neki küldött levelére hivatkozik (a viszonzás D.16. sz. melléklete).
- 1320 Másodszor, a Bizottság azt állítja, hogy jogszerűen alkalmazott kétszeres szorzót a bírság kiindulási összegét illetően. A kiindulási összeg a Microsoft előző üzleti évi forgalma kevesebb mint 1%-ának felelt meg, így a bírság nem rendelkezett volna kellő elrettentő erővel. A szorzó meghatározásakor számításba vette a tény, hogy a nagyobb méretű vállalkozások általában rendelkeznek olyan erőforrásokkal, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy jobban tisztában legyenek a versenyjogi követelményekkel és következményekkel, mint a kisebb vállalkozások.
- 1321 A Bizottság előadja továbbá, hogy az ítélkezési gyakorlatból világosan kiderül, a Bizottság által a bírságok összegének meghatározásakor követhető elrettentési cél annak biztosítása, hogy a vállalkozások a Közösségben, illetve az EGT-ben végzett tevékenységük során tiszteletben tartsák a Szerződés által lefektetett versenyszabályokat (az Elsőfokú Bíróság T-224/00. sz., Archer Daniels Midland és Archer Daniels Midlands Ingredients kontra Bizottság ügyben 2003. július 9-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-2597. o.] 110. és 111. pontja). Ebből az következik, hogy a közösségi versenyszabályok megsértése miatt kiszabott bírságok elrettentő erejét nem lehet kizárólag a bírsággal sújtott vállalkozás egyedi helyzetének fényében megítélni.

Nem csak e vállalkozást kell visszatartani ugyanazon jogsértés megismétlésétől vagy a versenyjogi szabályok megsértésétől, hanem más, „hasonló méretű és hasonló erőforrásokkal rendelkező” vállalkozásokat is vissza kell tartani hasonló jogsértések elkövetésétől.

- 1322 A Bizottság hangsúlyozza továbbá, nem állította, hogy a Microsoft hátráltatta volna vizsgálatát, és hogy nem talált semmilyen súlyosító körülményt a Microsoft részéről.
- 1323 Harmadszor, a Bizottság tagadja, hogy túlzott lenne az 50%-os emelés, amelyet a jogsértés súlyára tekintettel megállapított összegre alkalmazott az időtartam tekintetbe vétele érdekében. E tekintetben általános gyakorlatát követte, amely szerint hosszú időtartamú jogsértés esetén a jogsértésben való részvétel minden éve után 10%-kal emeli a bírság összegét.
- 1324 A Bizottság előadja, hogy a Microsoft nem hivatkozhat azokra az intézkedésekre, amelyeket a Bizottság által felvetett problémák megoldása érdekében vagy az egyesült államokbeli egyezség keretében tett, mivel ezek nem bírnak relevanciával a jogsértés időtartamának kiszámítása szempontjából. A Bizottság a megtámadott határozat (241), (242) és (270)–(279) preambulumbekendésére hivatkozva előadja, hogy ezek az intézkedések nem szüntették meg a jogsértést.
- 1325 Végül a Bizottság vitatja a Microsoftnak a közigazgatási eljárás időtartamára vonatkozó érvét és megállapítja, hogy ez az időtartam az ügy összetettségére és a Microsoft védelemhez való joga biztosításának szükségességére tekintettel objektív módon indokolt volt.

C – Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 1326 A jelen beadványok alapján az Elsőfokú Bíróságnak meg kell vizsgálnia a megtámadott határozat 3. cikkének jogszerűségét, és szükség esetén, élve korlátlan felülvizsgálati jogkörével, meg kell semmisítenie vagy csökkentenie kell az e cikk által a Microsoftra rótt bírság összegét.
- 1327 A Bizottság egységes bírságot szabott ki a Microsoftra a megtámadott határozat 2. cikkében megállapított két visszaélésre. E határozat (1061)–(1069) preambulumbekendéséből világosan kiderül, hogy a Bizottság, míg elismerte két különálló visszaélés fennállását, mégis úgy ítélte meg, hogy a Microsoft egyetlen jogsértést követett el, nevezetesen azt, hogy az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán fennálló erőfölényének más piacokra való kiterjesztésében megnyilvánuló stratégiát alkalmazott (lásd különösen a megtámadott határozat (1063) preambulumbekendését).
- 1328 A megtámadott határozat (1054)–(1080) preambulumbekendéséből következik, hogy – bár a megtámadott határozat ezt kifejezetten nem mondja ki – a Bizottság a bírságok összegét a bírságkiszabási iránymutatásban leírt módszer alapján számította ki.
- 1329 A Microsoft elsődlegesen arra hivatkozik, hogy a megtámadott határozat 3. cikkét meg kell semmisíteni, mivel – tekintettel arra, hogy nem került sor az EK 82. cikk megsértésére – a bíróságnak nincs jogalapja.
- 1330 Ezt az érvet el kell utasítani. Az interoperabilitásra vonatkozó információk átadása és felhasználásuk engedélyezése megtagadásának értékeléséből, valamint az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszer és a Windows Media Player

árucapcsolásának értékeléséből következik, hogy a Bizottság helyesen állapította meg, hogy a Microsoft e két magatartás tanúsításával megsértette az EK 82. cikket.

1331 Másodlagosan a Microsoft arra hivatkozik, hogy a bíróság túlzott és aránytalan, és ezért meg kell semmisíteni, vagy jelentősen csökkenteni kell. Nevezetesen, a megtámadott határozat 2. cikkében hivatkozott kétféle magatartás az erőfölénnyel való visszaélés két teljesen új formája, és a Microsoft nem tudta volna előre megjósolni, hogy az általa kifejlesztett értékes technológiához kapcsolódó szellemi tulajdonjogainak gyakorlásában, valamint egy létező termékhez új technológia hozzáadásában megnyilvánuló magatartását a Bizottság az EK 82. cikk megsértéseként fogja értelmezni.

1332 Az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy a Microsoft által másodlagosan előadott érvek megalapozatlanok, és különösen, a Microsoft nem bizonyította, hogy a Bizottság tévedett volna a jogsértés súlyának és időtartamának értékelése vagy a bíróság megállapítása során.

1333 Emlékeztetni kell arra, hogy az első visszaéléssel összefüggő kérdések vizsgálata során az Elsőfokú Bíróság megerősítette a Bizottság azon megállapításának megalapozottságát, amely szerint az információk átadásának Microsoft általi megtagadása – azon feltevésből kiindulva, hogy a megtagadás a Microsoft szellemi tulajdonjogainak harmadik fél részére történő licenche adásának megtagadását jelentheti – visszaélés-szerű, mivel először is, az ítélkezési gyakorlatban megállapított rendkívüli körülmények között került rá sor, amelyek a hatékony piaci verseny fenntartásához fűződő közérdekből lehetővé teszik a szellemi tulajdonjogok jogosultjának kizárólagos jogaiba való beavatkozást, és másodsor, nem volt objektív módon igazolható.

1334 Szintén emlékeztetni kell arra, hogy a második visszaéléssel összefüggő kérdések vizsgálata során az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy a Bizottság a jogilag megkövetelt módon bizonyította, az a tény, hogy a Microsoft az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszer hozzáférhetőségét a Windows Media Player szoftver egyidejű megvásárlásától tette függővé, teljesítette az EK 82. cikk értelmében vett visszaélésszerű árukapcsolás megállapításához szükséges feltételeket, és e magatartás nem volt objektív módon igazolható.

1335 Elsősorban, a Microsoft azon érvét illetően, amely szerint a megtámadott határozat 2. cikkében megállapított két visszaélés „újszerű jogértelmezésből” adódik, (lásd a fenti 1299–1302. pontot), elegendő megjegyezni, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott határozat megsemmisítésére irányuló két kereseti kérelem vizsgálata során már megállapította, hogy a Microsoft érve megalapozatlan. E vizsgálatból kitűnik, hogy a Bizottság nem alkalmazott új jogi szabályt a jelen ügyben.

1336 Így, először is, ami a megtámadott határozat 2. cikkének a) pontjában megállapított visszaélést illeti, mint az már kifejtésre került, a tényállás idején a Bíróság a fenti 107. pontban hivatkozott Magill-ügyben hozott ítéletében már megállapította, hogy a szellemi tulajdonjog jogosultja részéről a licencre adás megtagadása, még ha ezt erőfölényben lévő vállalkozás teszi is, önmagában nem jelenthet erőfölénnyel való visszaélést, a kizárólagos jog gyakorlása a jogosult részéről azonban rendkívüli körülmények között visszaélésszerű magatartáshoz vezethet.

1337 A Microsoft azon állítása, amely szerint nem lehetett könnyen tisztában azzal, hogy magatartása versenyjogi szabályokat sért, továbbá nehezen egyeztethető össze a közigazgatási eljárás során képviselt álláspontjával. A Microsoft tulajdonképpen azt állította, ha a Bizottság megállapítaná, hogy az információk átadásának szóban forgó megtagadása visszaélésnek minősül, ez felboríthatná a 91/250 irányelvvel létrehozott „kényes egyensúlyt a szerzői jog és a versenypolitikák között” (a megtámadott határozat (743) preambulumbeközdése). Meg kell jegyezni, hogy ezen irányelv huszonhatodik preambulumbeközdése rögzíti, hogy az irányelv rendelkezései „nem érintik

a[z EK 81. és 82.] cikke szerinti versenyszabályok alkalmazását, ha egy erőfölényben lévő gyártó megtagadja az ebben az irányelvben meghatározott interoperabilitáshoz szükséges információ rendelkezésre bocsátását”.

- 1338 A fentiekből következik, hogy a Bizottság helyesen vonta le azt a következtetést, hogy a Microsoftnak tisztában kellett volna lennie azzal, hogy a szóban forgó megtagadás sértheti a versenyjogi szabályokat.
- 1339 Ugyanez vonatkozik, másodszor, a megtámadott határozat 2. cikkének b) pontjában megállapított visszaélésre is, mivel az új elmélet alkalmazására alapított érveket az Elsőfokú Bíróság már az árukapcsolás kérdésének vizsgálata során elutasította (lásd különösen a fenti 859. és 863–868. pontot). Az Elsőfokú Bíróság ezért megállapítja, hogy a Bizottság helyesen állította a megtámadott határozat (1057) preambulumbekzdésében, hogy a szóban forgó árukapcsolásra vonatkozó vizsgálata és azon következtetése, amely szerint a Microsoft magatartása visszaélés-szerű, következetes gyakorlaton alapult, amely különösen a Hilti és a Tetra Pak II ügyekben mutatkozott meg.
- 1340 A tény, hogy a visszaélés-szerű árukapcsolást a Bizottság nem említette az első kifogásközlésben, nem bír jelentőséggel azon kérdés szempontjából, hogy a Bizottság új jogi elméletet alkalmazott-e.
- 1341 Az az állítás sem tartható fenn, amely szerint a megtámadott határozat volt az első olyan határozat, amelyben a Bizottság visszaélés-szerűnek minősítette egy termék „javított” funkcionalitás beépítésében megnyilvánuló fejlesztését. Mint azt az Elsőfokú Bíróság a fenti 936., 937. és 1221. pontban megállapította, e termék beépítését nem műszaki okok indokolták. Továbbá, a fenti 935. pontban kifejtett indokokból, ez az állítás nem érvényteleníti a Bizottság azon megállapítását, amely szerint két különálló termékről van szó, amely a fenti 859. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat szerint az egyik olyan feltétel, amelynek alapján a visszaélés-szerű árukapcsolás azonosítható.

- 1342 A fenti megfontolásokból következik, hogy a Microsoft nem hivatkozhat megalapozottan arra, hogy a Bizottságnak nem kellett volna bírságot kiszabnia, illetve jellepes bírságot kellett volna kiszabnia.
- 1343 Másodsorban szintén el kell utasítani a Microsoft azon érvét, amely szerint a bíróság túlzott mértékű. Az Elsőfokú Bíróság véleménye szerint a Bizottság helyesen értékelte a jogsértés súlyát és időtartamát.
- 1344 Először is, ami a jogsértés súlyát illeti, előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy a szóban forgó két visszaélés az erőfölény kiterjesztésében megnyilvánuló jogsértés részét képezi, amely keretében a Microsoft az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán fennálló erőfölényét arra használta fel, hogy ezen erőfölényét kiterjessze két kapcsolódó piacra, nevezetesen a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek és a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók piacára.
- 1345 Mindenekelőtt, ami a megtámadott határozat 2. cikkének a) pontjában megállapított visszaélést illeti, a Bizottság a jogsértés súlyát a jogsértés jellegének (a megtámadott határozat (1064) és (1065) preambulumbekendése), a piacra gyakorolt tényleges hatásának (a megtámadott határozat (1069) és (1070) preambulumbekendése), valamint az érintett földrajzi piac méretének (a megtámadott határozat (1073) preambulumbekendése) figyelembe vételével értékelte. A Bizottság a jogsértést, amelynek e visszaélés részét képezte, „különösen súlyosnak”, és így 20 millió eurót meghaladó összegű bírsággal büntethetőnek minősítette.
- 1346 Az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a Bizottság által az előző pontban említett preambulumbekendésekben figyelembe vett megfontolások indokolják a jogsértés „különösen súlyosnak” minősítését. Ezt az értékelést a Microsoft érvei nem kérdőjelezik meg.

1347 Az Elsőfokú Bíróság kiemeli, hogy a Microsoft számos – az ügy iratai között található – belső dokumentuma alátámasztja, hogy a Microsoft – ezen erőfölény kiterjesztése útján – kihasználta az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán fennálló erőfölényét, hogy megerősítse piaci helyzetét a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán. Így a megtámadott határozat (774) preambulumbekzdésében a Bizottság idéz Bayer úr, a Microsoft egyik felsőbb vezetője által Madigan úrnak, a Microsoft másik felsőbb vezetőjének küldött e-mailból, amelyben az előbbi kijelenti, hogy „[a Microsoftnak] hatalmas előnye van a vállalati számítástechnikai piacon [...] a Windows asztali számítógépekkel kapcsolatos erőfölényének kiterjesztése révén”.

1348 A megtámadott határozat következő preambulumbekzdésében a Bizottság e két igazgató közötti másik e-mail részletére hivatkozik, amely azt mutatja, hogy a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacának meghódítását úgy tekintették, mint ugyanezen, az erőfölény kiterjesztésére irányuló stratégia internetet célzó alkalmazásának eszközét. E bekezdés a következőképpen szól:

„Az erőfölény elérése az internet szerverinfrastruktúrája területén keményebb dió, [de] a vállalkozások hálózataiból kiindulva sikerülhetne, ha ott erőfölénybe tudnánk kerülni (és szerintem ez lehetséges).”

1349 Továbbá, mint azt a Bizottság a megtámadott határozat (778) preambulumbekzdésében helytállóan megállapítja, egy B. Gates által 1997 februárjában tartott beszéd részletéből világosan kiderül, hogy a Microsoft legfelsőbb vezetői az interoperabilitást az erőfölény kiterjesztésére irányuló stratégia egyik eszközének tekintették. A beszéd részlete a következőképpen szól:

„Amit most próbálunk, az a szerverek fölötti ellenőrzésünk felhasználása új protokollok létrehozására és különösen a Sun és az Oracle kizárására [...]. Nem tudom, hogy sikerülni fog-e vagy nem, de ezt próbáljuk meg elérni.”

- 1350 Az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy B. Gates beszédét 1997 februárjában tartotta, jóval az előtt az időpont előtt, hogy a Microsoft elutasította az 1998. szeptember 15-i levélben foglalt kérést. Ennek alapján a Bizottság helyesen állapította meg, hogy a Microsoft elutasítása átfogó stratégia részét képezte, amelynek célja az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán fennálló erőfölényének a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek kapcsolódó piacán fennálló erőfölényének erősítésére való felhasználása volt.
- 1351 Következésként, ami a Windows Media Player és a Windows a megtámadott határozat 2. cikkének b) pontjában megállapított árukapcsolását illeti, az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a Bizottság szintén helyesen értékelte a jogsértés súlyát, amikor azt „különösen súlyosként” jellemezte.
- 1352 Meg kell jegyezni, hogy a Bay úr által 1999 januárjában B. Gatesnek küldött e-mailból (lásd a fenti 911. pontot) következik, hogy a második visszaélés is az erőfölény más piacokra való kiterjesztésére irányuló stratégia részét képezte.
- 1353 Másodszor, a Bizottság helyesen állapította meg a megtámadott határozat (1068) preambulumbekzdésében, hogy a jogsértés jellegét tekintve az EK 82. cikk és az EGT-Megállapodás 54. cikkének különösen súlyos megsértését jelentette.
- 1354 Az árukapcsolási gyakorlatot a közösségi bíróságok már korábban jogellenesnek minősítették, nevezetesen a Hilti és a Tetra Pak II ügyekben, és a kifogásolt magatartás megfelelt az ezen ítéletekben megfogalmazott feltételeknek. Különösen emlékeztetni kell arra, hogy – mint az a fenti 859. és 863–868. pontban már kifeje-

tésre került – a Bizottság a jelen ügyben nem alkalmazott új jogi elméletet, amikor megvizsgálta, hogy a versenytársak piacról való kizárásának feltétele megvalósul-e.

- 1355 A Bizottság továbbá helyesen állapította meg a megtámadott határozat (1066) preambulumbekkezdésében, hogy az árukapcsolás lehetővé tette, hogy a Windows Media Player a világon mindenütt jelen legyen, ami visszatartó tényezőt jelent az OEM-ek számára arra vonatkozóan, hogy ügyfélszámítógépeikre versengő multimédia-lejátszókat telepítsenek előre, és árt a versenynek a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók piacán (lásd a fenti 1031–1058. pontot).
- 1356 Végül, mint azt a Bizottság a megtámadott határozat (1067) preambulumbekkezdésében helyesen hangsúlyozza, a visszaélészerű árukapcsolás jelentős hatást gyakorolt az interneten keresztüli tartalomszolgáltatásra és a multimédia-szoftver iparra is. Mint azt az Elsőfokú Bíróság a fenti 1060–1075. pontban kifejtette, a széleskörű elterjedtség, amelyet a Windows Media Player ezen árukapcsolásnak köszönhetően élvez, arra ösztönzi a tartalomszolgáltatókat, hogy Windows Media formátumokban terjesszék tartalmaikat, a szoftverfejlesztőket pedig arra, hogy úgy fejlesszék termékeiket, hogy azok a Windows Media Player egyes funkcióira támaszkodjanak, annak ellenére, hogy a versengő multimédia-lejátszók hasonló, vagy esetleg jobb minőségűek. Az Elsőfokú Bíróság a fenti 1076. pontban szintén kimutatta, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (897)–(899) preambulumbekkezdésében helyesen állapította meg, hogy a visszaélészerű árukapcsolás egyes kapcsolódó piacokra is hatást gyakorolt.
- 1357 Harmadszor, a Bizottság a megtámadott határozat (1069) és (1071) preambulumbekkezdésében helyesen állapította meg, hogy a visszaélészerű árukapcsolás jelentős hatással jár a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók piacára nézve. Az árukapcsolás lehetővé tette a Microsoft számára, hogy a Windows Media Playerrel piacvezető szerepre tegyen szert.

1358 Negyedszer, nem vitatott, hogy a folyamatos vételt lehetővé tévő multimédia-lejátszók piaca az EGT egészét magában foglalja (a megtámadott határozat (1073) preambulumbekzdése).

1359 A fenti 1344–1358. pontokban leírt megfontolásokból következik, hogy a Bizottság helyesen járt el, amikor a jogsértés miatt kiszabott bírság kiindulási összegeként 20 millió euró minimum összeget vett alapul.

1360 A jelen ügyben a jogsértés jellegének, az érintett termékpiacokra gyakorolt hatásának és e piacok földrajzi méretének figyelembe vételével a Bizottság egységes kiindulási összeget vett alapul, amelyet 165 732 101 euróban állapított meg (a megtámadott határozat (1075) preambulumbekzdése). A megtámadott határozatban a Bizottság nem magyarázza meg, mit képvisel ez az összeg, vagy hogyan oszlik meg a két visszaélés között. Az ellenkérelem 217. lbjegyzete és a Microsoft 2004. március 9-i levelének (lásd a fenti 1319. pontot) együttes olvasata alapján azonban nyilvánvaló, hogy ez az összeg a Microsoftnak az EGT területén, az ügyfélszámítógépekhez és a munkacsoportszerverekhez való operációs rendszerek piacán a 2003. június 30-ával záruló üzleti évben elért éves forgalmának 7,5%-át teszi ki. Ellentétben a Microsoft állításával, nem tekinthető úgy, hogy a kiindulási összeget önkényesen állapították volna meg.

1361 Ami a Microsoft azon állítását illeti, amely szerint a Bizottság nem indokolta meg, hogy miért 165 732 101 euróban állapította meg a kiindulási összeget, elegendő megállapítani, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az indokolási kötelezettség nem kötelezi a Bizottságot határozatában a bírság kiszámításának módjára vonatkozó számszerű tényezők megjelölésére (a Bíróság C-291/98 P. sz., Sarrió kontra

Bizottság ügyben 2000. november 16-án hozott ítéletének [EBHT 2000., I-9991. o.] 76. és 80. pontja, és a fenti 95. pontban hivatkozott, Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 464. pontja).

- 1362 A Microsoft azon állítása sem tartható fenn, amely szerint a Bizottság a szerverekhez való operációs rendszerek piacán általában elért forgalmát vette figyelembe, azaz a megtámadott határozatban azonosított második piacnál tágabb piacot. A Bizottság azokra az adatokra támaszkodott, amelyeket a Microsoft 2004. március 9-i levelében (lásd a fenti 1319. pontot) közölt a 2004. március 2-i információkérésére válaszul (a viszonzválasz D.16. sz. melléklete), amely kifejezetten azon munkacsoportszervekhez való Windows operációs rendszerekre vonatkozott, amelyeket a Microsoft abban az időben még forgalmazott.
- 1363 Az Elsőfokú Bíróság véleménye szerint továbbá a Bizottság helyesen járt el, amikor kétszeres szorzót alkalmazott erre az összegre annak biztosítása érdekében, hogy a bíróság kellő elrettentő erővel bírjon, és tekintetbe vegye a Microsoft jelentős gazdasági erejét. Mivel nagyon valószínű, hogy a Microsoft legalábbis az elkövetkező években megőrzi erőfölényét az ügyfélszámítógépekhez való operációs rendszerek piacán, nem zárható ki, hogy további lehetőségei lesznek erőfölényének más kapcsolódó piacokra való kiterjesztésére. A Microsoft ellen továbbá az Egyesült Államokban már volt folyamatban eljárás a szóban forgó visszaélészerű árukapcsoláshoz hasonló gyakorlat miatt, nevezetesen Internet Explorer böngészője és az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszer árukapcsolása miatt, és nem zárható ki annak lehetősége, hogy a jövőben más alkalmazásszoftverrel is elköveti ugyanezt a típusú jogsértést.
- 1364 Másodszor, ami a jogsértés időtartamát illeti, el kell utasítani a Microsoft azon érvét, amely szerint a bíróság alapösszegének 50%-kal történő emelése túlzott. Mint azt az Elsőfokú Bíróság az interoperabilitásra vonatkozó információk átadása megtagadásával kapcsolatos kérdések második részének vizsgálata során már megállapította, a Bizottság helyesen állapította meg, hogy az 1998. október 6-i levél a Sun által kért

információk közlésének megtagadását tartalmazta. Következésképpen a Bizottság helyesen állapította meg, hogy a Microsoft ettől az időponttól kezdődően megvalósította az EK 82. cikk megsértését. Megállapítást nyert, hogy a jogsértés a megtámadott határozat meghozatalának időpontjáig folyamatos volt, és hogy 1999 májusától egy másik visszaélészerű magatartás is hozzáadódott ehhez a jogsértéshez.

1365 Harmadszor, az Elsőfokú Bíróság véleménye szerint a Bizottság helyesen ítélte meg, hogy a jelen ügyben sem súlyosító, sem enyhítő körülményeket nem kell figyelembe venni.

1366 A fenti megfontolásokból következik, hogy a Microsoft azon érvét, amely szerint a bírság túlzott és aránytalan, el kell utasítani.

1367 A keresetet tehát, mint megalapozatlant, el kell utasítani, amennyiben az a bírság megsemmisítésére vagy csökkentésére irányul.

A költségekről

1368 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a peresztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A 87. cikk 3. §-a szerint az Elsőfokú Bíróság részleges pernyertesség esetén, illetve rendkívüli okból elrendelheti a költségeknek a felek közötti megosztását vagy azt, hogy a felek mindegyike maga viselje saját költségeit.

- 1369 A jelen ügyben a Microsoft pervesztes lett a megtámadott határozat teljes egészében történő megsemmisítésére irányuló kereseti kérelme vonatkozásában, valamint a bíróság megsemmisítésére vagy összegének csökkentésére irányuló kereseti kérelme vonatkozásában, a Bizottság pedig pervesztes lett a kereset maga teljességében történő elutasítására irányuló kereseti kérelme vonatkozásában.
- 1370 Az alapeljárást illetően a jelen körülmények között helyénvaló a költségek megosztásának elrendelése. A Microsoft viseli saját költségei 80%-át, illetve a Bizottság költségei 80%-át, ez utóbbinak a CompTIA, az ACT, a TeamSystem, a Mamut, a DMDsecure és társai, valamint az Exor beavatkozása miatt felmerült költségei kivételével. A Bizottság viseli saját költségei 20%-át, illetve a Microsoft költségei 20%-át, ez utóbbinak az SIIA, az FSFE, az Audiobanner.com és az ECIS beavatkozása miatt felmerült költségei kivételével.
- 1371 Az ideiglenes intézkedés iránti eljárásban a Microsoft viseli saját költségeit, valamint a Bizottság költségeit, a Bizottságnak a CompTIA, az ACT, a TeamSystem, a Mamut, a DMDsecure és társai, valamint az Exor beavatkozása miatt felmerült költségei kivételével.
- 1372 A CompTIA, az ACT, a TeamSystem, a Mamut, a DMDsecure és társai, valamint az Exor maguk viselik a saját költségeiket, beleértve az ideiglenes intézkedés iránti eljárással kapcsolatos költségeket is. Mivel a Bizottság nem kérte, hogy e beavatkozókat az Elsőfokú Bíróság kötelezze azon költségek viselésére, amelyek beavatkozásuk miatt a Bizottság részéről felmerültek, így e beavatkozók csak saját költségeiket viselik.
- 1373 Az SIIA, az FSFE, az Audiobanner.com és az ECIS költségeit a Microsoft viseli, beleértve az ideiglenes intézkedés iránti eljárással kapcsolatos költségeket is

A fenti indokok alapján

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (nagytanács)

a következőképpen határozott:

- 1) **Az Elsőfokú Bíróság megsemmisíti az [EK] 82. cikk és az EGT-Megállapodás 54. cikke alkalmazására vonatkozó, a Microsoft Corp. elleni eljárásban (COMP/C-3/37.792 – Microsoft-ügy) 2004. május 24-én hozott 2007/53/EK bizottsági határozat 7. cikkét, amennyiben az:**
 - **elrendeli, hogy a Microsoft nyújtsa be az olyan mechanizmus létrehozására irányuló javaslatot, amely tartalmazza egy végrehajtást felügyelő független megbízott kijelölését, aki a Bizottságtól függetlenül jogosult hozzáférni a Microsoft által nyújtott támogatáshoz, a Microsoft információihoz, dokumentumaihoz, helyiségeihez és alkalmazottaihoz, valamint a Microsoft releváns termékeinek „forráskódjához”;**
 - **megköveteli, hogy az e mechanizmus létrehozására irányuló javaslat úgy rendelkezzen, hogy a Microsoft viseli a végrehajtást felügyelő megbízott kinevezésével kapcsolatos valamennyi költséget – beleértve annak díjazását is;**
 - **fenntartja a Bizottságnak a jogot, hogy határozattal hozza létre a fenti első és második francia bekezdésben említett mechanizmust.**

- 2) Az Elsőfokú Bíróság a keresetet ezt meghaladó részében elutasítja.

- 3) Az Elsőfokú Bíróság a Microsoftot kötelezi a saját költségei 80%-ának, illetve a Bizottság költségei 80%-ának viselésére, ez utóbbinak a The Computing Technology Industry Association, Inc., az Association for Competitive Technology, Inc., a TeamSystem SpA, a Mamut ASA, a DMDsecure.com BV, az MPS Broadband AB, a Pace Micro Technology plc, a Quantel Ltd, a Tandberg Television Ltd és az Exor AB beavatkozása miatt felmerült költségei kivételével.

- 4) A T-201/04. R. sz. ügyben az ideiglenes intézkedés iránti eljárással kapcsolatos költségeket illetően az Elsőfokú Bíróság a Microsoftot kötelezi a saját költségeinek, illetve a Bizottság költségeinek viselésére, a Bizottságnak a The Computing Technology Industry Association, az Association for Competitive Technology, a TeamSystem, a Mamut, a DMDsecure.com, az MPS Broadband, a Pace Micro Technology, a Quantel, a Tandberg Television és az Exor beavatkozása miatt felmerült költségei kivételével.

- 5) Az Elsőfokú Bíróság a Microsoftot kötelezi a Software & Information Industry Association, a Free Software Foundation Europe, az Audiobanner.com és a European Committee for Interoperable Systems (ECIS) költségeinek viselésére, beleértve az ideiglenes intézkedés iránti eljárással kapcsolatos költségeket is.

- 6) Az Elsőfokú Bíróság a Bizottságot kötelezi a saját költségei 20%-ának, illetve a Microsoft költségei 20%-ának viselésére, ez utóbbinak a Software & Information Industry Association, a Free Software Foundation Europe, az Audiobanner.com és az ECIS beavatkozása miatt felmerült költségei kivételével.

- 7) **A Computing Technology Industry Association, az Association for Competitive Technology, a TeamSystem, a Mamut, a DMDsecure.com, az MPS Broadband, a Pace Micro Technology, a Quantel, a Tandberg Television és az Exor maguk viselik a saját költségeiket, beleértve az ideiglenes intézkedés iránti eljárással kapcsolatos költségeket is.**

Vesterdorf	Jaeger	Pirrung
García-Valdecasas	Tiili	Azizi
Cooke	Meij	Forwood
Martins Ribeiro	Wiszniewska-Białecka	
Vadapalas	Labucka	

Kihirdetve Luxembourgban, a 2007. szeptember 17-i nyilvános ülésen.

E. Coulon
hivatalvezető

B. Vesterdorf
elnök

Tartalomjegyzék

A jogvita előzményei	II - 3623
A megtámadott határozat	II - 3629
I – A szóban forgó termékpiacok és földrajzi piacok	II - 3629
II – Erőfölény	II - 3631
III – Erőfölénnyel való visszaélés	II - 3634
A – Az interoperabilitásra vonatkozó információk közlésének és ezen információk felhasználása engedélyezésének megtagadása	II - 3634
B – Az ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszer és a Windows Media Player árukapcsolása	II - 3636
IV – Bírság és korrekciós intézkedések	II - 3637
Az egyesült államokbeli antitrösztjog megsértése miatt indított eljárás	II - 3639
Az eljárás	II - 3640
A felek kérelmei	II - 3644
Jogi háttér	II - 3646
I – A megtámadott határozat megsemmisítésére irányuló kérelmekről	II - 3647
A – Előzetes kérdések	II - 3647
1. A közösségi bíróság felülvizsgálati jogának terjedelméről	II - 3647
2. Bizonyos mellékletek tartalmának elfogadhatóságáról	II - 3649
B – Az interoperabilitásra vonatkozó információk közlésének és ezen információk felhasználása engedélyezésének megtagadásáról	II - 3652
	II - 4029

1. A közösségi bíróság által meghatározott, az erőfőlényben lévő vállalkozás licenbe adásra való kötelezését lehetővé tevő feltételek jelen ügyben való teljesülésének hiányára alapított első részről	II - 3653
a) Bevezetés	II - 3653
b) Az interoperabilitás különféle fokairól és a megtámadott határozat 5. cikkében előírt korrekciós intézkedés alkalmazási köréről	II - 3659
A felek érvei	II - 3659
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 3670
– Ténybeli és technikai megállapítások	II - 3670
– A megtámadott határozatban hivatkozott információ természetéről	II - 3684
– A Bizottság által a megtámadott határozatban megkövetelt interoperabilitási fokról	II - 3688
– A megtámadott határozat 5. cikke a) pontjának alkalmazási köréről	II - 3699
c) A Microsoft kommunikációs protokolljainak szellemi tulajdonjog általi védettségére vonatkozó állításról	II - 3705
A felek érvei	II - 3705
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 3710
d) A jogalap első részének alátámasztására felhozott tényleges érvekről	II - 3713
i. A visszaélészerű magatartás értékelésének alapjául szolgáló körülményekről	II - 3713
A felek érvei	II - 3713
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 3719

MICROSOFT KONTRA BIZOTTSÁG

ii.	Az interoperabilitásra vonatkozó információ nélkülözhetetlen jellegéről	II - 3728
	A felek érvei	II - 3728
	Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 3739
	– Az állítólagos jogi hibáról	II - 3739
	– Az állítólagos ténybeli tévedésről	II - 3754
iii.	A verseny kizárásáról	II - 3758
	A felek érvei	II - 3758
	Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 3769
	– Az érintett piac meghatározásáról	II - 3770
	– A piaci részesedések számítására használt módszerről	II - 3786
	– Az alkalmazandó szempontról	II - 3793
	– A piaci adatok és a versenyhelyzet elemzéséről	II - 3795
iv.	Az új termékről	II - 3811
	A felek érvei	II - 3811
	Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 3817
v.	Az objektív igazolhatóság hiányáról	II - 3824
	A felek érvei	II - 3824
	Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 3830
		II - 4031

2.	Az arra alapított második részről, miszerint a Sun nem kérte a Microsofttól annak a technológiának a szolgáltatását, amelynek a közlését a Bizottság elrendeli	II - 3837
a)	A felek érvei	II - 3837
b)	Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 3842
	A Sun kérésének tartalmáról	II - 3843
	Az 1998. október 6-i levél tartalmáról	II - 3849
	Az 1998. szeptember 15-i levélben szereplő kérés földrajzi kiterjedése	II - 3855
3.	Az arra alapított harmadik részről, miszerint a Bizottság nem vette megfelelően figyelembe a Közösségeket a TRIPs Megállapodás alapján terhelő kötelezettségeket	II - 3857
a)	A felek érveit	II - 3857
b)	Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 3862
C –	A Windows Media Player ügyfélszámítógépekhez való Windows operációs rendszerrel való árukapcsolásának kérdéséről	II - 3866
1.	Ténybeli és műszaki megállapítások	II - 3867
2.	Az első, az EK 82. cikk megsértésére alapított jogalapról	II - 3875
a)	A visszaélészerű árukapcsolás megállapításához szükséges feltételek	II - 3876
	A felek érvei	II - 3876
	Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 3878
b)	Két külön termék létezéséről	II - 3883
	A megtámadott határozat	II - 3883
	A felek érvei	II - 3887
	Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 3895

MICROSOFT KONTRA BIZOTTSÁG

c)	Azon tényről, miszerint a fogyasztók nem választhatják a kapcsoló termék kapcsolt termék nélkül történő megszerzését	II - 3904
	A megtámadott határozat	II - 3904
	A felek érvei	II - 3905
	Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 3908
d)	A verseny korlátozásáról	II - 3912
	A megtámadott határozat	II - 3912
	A felek érvei	II - 3916
	Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 3929
e)	Az objektív igazolhatóság hiányáról	II - 3948
	A megtámadott határozat	II - 3948
	A felek érvei	II - 3951
	Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 3963
f)	A TRIPs Megállapodás által a Közösségekre rótt kötelezettségek nem teljesítése	II - 3970
	A megtámadott határozat	II - 3970
	A felek érvei	II - 3971
	Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 3975
3.	Az arányosság elvének megsértésére alapított második jogalapról	II - 3977
a)	A megtámadott határozat	II - 3977
b)	A felek érvei	II - 3980
c)	Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 3982
		II - 4033

D – A független, végrehajtást felügyelő megbízottról	II - 3986
1. A megtámadott határozat	II - 3986
2. A felek érvei	II - 3988
3. Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 3992
II – A bíróság megsemmisítésére, illetve összegének csökkentésére irányuló kereseti kérelmekről	II - 4001
A – A megtámadott határozat	II - 4001
B – A felek érvei	II - 4006
C – Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 4014
A költségekről	II - 4024